CHIMAMANDA NGOZI ADICHIE

Nửa Mặt Trời Vàng

THE ORANGE BTROADBAND PRIZE FOR FICTION 2007

NỬA MẶT TRỜI VÀNG
"CÓ SỐ MỆNH CỦA MỘT TÁC PHẨM KINH ĐIỂN"

Nguyễn Thị Hải Hà *dịch*

Ebolic

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

Tác phẩm: **Nửa Mặt Trời Vàng**
Nguyên tác: **Half of a Yellow Sun**
Tác giả: **Chimamanda Ngozi Adichie**
Thể loại: **Tiểu thuyết, Lịch sử**
Dịch giả: **Nguyễn Thị Hải Hà**
Nhà phát hành: **Bách Việt**
Nhà xuất bản: **Lao Động**
Năm xuất bản: **03/2016**

https://thuviensach.vn

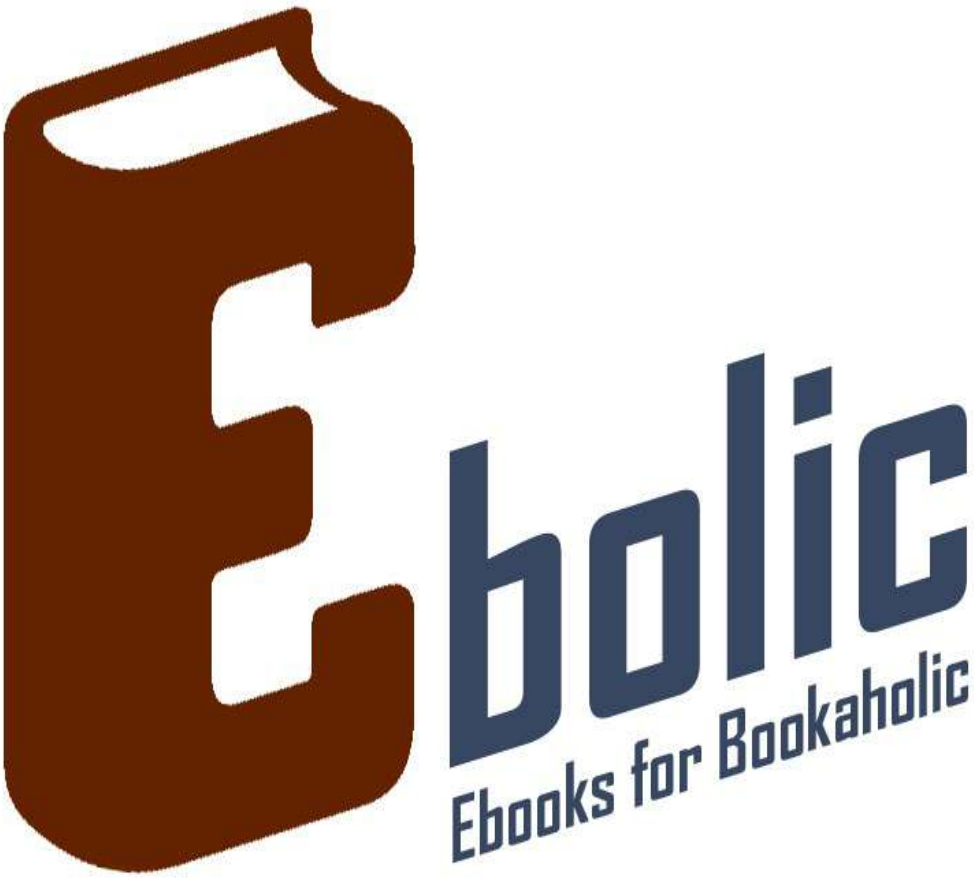

Dự án Ebolic #15
Shooting: ***Scan trên mạng***
Typing: **Tna, Ngọc Thủy, Lemontree123, Kuro**
Checking: **Binh Nguyen, Lãng Khách, Kpage**
Checking lần 2 (18/6/2017): **Kpage**
Leading & Publishing: **Tornad**
Ngày hoàn thành: **11/6/2017**

Ebolic là dự án chế bản ebook do **Bookaholic** thực hiện. Chúng tôi hoạt động hoàn toàn phi lợi nhuận và dựa trên tinh thần tự nguyện, với mục đích mang đến cho độc giả những đầu sách hay và lan tỏa văn hóa đọc cho

https://thuviensach.vn

cộng đồng. Chúng tôi khuyến khích độc giả mua sách in, và chỉ nên tìm đến ebook này khi không thể tiếp cận ấn phẩm sách.

Liên hệ với Ebolic qua:

Email: ebook@bookaholic.vn
Group: facebook.com/groups/ebolic
Fanpage: facebook.com/EbolicEbook

https://thuviensach.vn

MỤC LỤC

LỜI NGƯỜI DỊCH

Phần I: ĐẦU THẬP NIÊN SÁU MƯƠI

- Chương một
- Chương hai
- Chương ba
- Chương bốn
- Chương năm
- Chương sáu

Phần II: CUỐI THẬP NIÊN SÁU MƯƠI

- Chương bảy
- Chương tám
- Chương chín
- Chương mười
- Chương mười một
- Chương mười hai
- Chương mười ba
- Chương mười bốn
- Chương mười lăm
- Chương mười sáu
- Chương mười bảy
- Chương mười tám

Phần III: ĐẦU THẬP NIÊN SÁU MƯƠI

- Chương mười chín

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi
Chương hai mươi mốt
Chương hai mươi hai
Chương hai mươi ba
Chương hai mươi tư
Phần IV: CUỐI THẬP NIÊN SÁU MƯƠI
Chương hai mươi lăm
Chương hai mươi sáu
Chương hai mươi bảy
Chương hai mươi tám
Chương hai mươi chín
Chương ba mươi
Chương ba mươi mốt
Chương ba mươi hai
Chương ba mươi ba
Chương ba mươi tư
Chương ba mươi lăm
Chương ba mươi sáu
Chương ba mươi bảy
LỜI CỦA TÁC GIẢ

https://thuviensach.vn

LỜI NGƯỜI DỊCH

Đây là một quyển sách phong phú về lịch sử, lấy chiến tranh Biafra làm bối cảnh và bao gồm mấy chủ đề có thể được phân tích. Chúng ta có thể đọc quyển sách này qua chủ đề kỳ thị sắc tộc, tôn giáo, giai cấp trong một quốc gia hay có thể nhìn qua một lăng kính đơn giản hơn, đó là cuộc đời và chuyện tình của hai chị em song sinh trong thời chiến tranh. Tuy nhiên đối với tôi, một độc giả Việt Nam, thì điểm quan trọng nhất trong *Nửa Mặt Trời Vàng* chính là cuộc nội chiến Biafra có nhiều điểm tương đồng với chiến tranh Việt Nam. Một trong những điểm tương đồng này là, tuy là nội chiến nhưng lại có một hay vài cường quốc "giật dây" phía sau. Cũng giống như chính quyền Pháp đã chia Việt Nam thành ba miền và áp dụng chính sách chia để trị, chính quyền Anh đã chia Nigeria thành ba miền và lợi dụng sự khác biệt về ngôn ngữ, phong tục, tôn giáo, sắc tộc để chia rẽ nội bộ Nigeria. Để bạn đọc tiện theo dõi cốt truyện lồng vào bối cảnh lịch sử chiến tranh Biafra, tôi xin giới thiệu sơ lược lịch sử hình thành cuộc nội chiến này.

Vào năm 1885, sau cuộc chiến tranh với Napoleon, đế quốc Anh bành trướng sang châu Phi. Năm 1901, Nigeria chính thức nằm dưới sự bảo hộ của Anh. Con sông Niger chảy từ miền Tây Bắc của Nigeria gặp sông Benue chảy về hướng Đông Nam tạo thành hình chữ "Y" chảy dọc xuống miền Nam, chia Nigeria thành ba miền. Miền Bắc cua Nigeria có diện tích lớn nhất và dân số đông nhất, đa số là người Hausa-Fulani và theo tôn giáo Muslim. Người dân vùng này sinh sống bằng cách khai thác quặng mỏ và buôn bán. Họ tuân phục các vị tiểu vương Hồi giáo gọi là Emir. Các Emir là lãnh tụ cả về tôn giáo lẫn chính trị và áp dụng chế độ chuyên chế. Họ sống cô lập, hạn chế tiếp xúc với ngoại quốc để chống sự xâm nhập của Thiên Chúa giáo. Tước vị và của cải được lưu truyền từ đời cha qua đời con. Càng về sau miền Bắc của Nigeria càng trở nên cô lập hơn, người dân ngày càng nghèo khổ và ít học hơn. Phía Tây Nam của Nigeria, đa số là người Yoruba sinh sống. Chế độ chính trị cũng gần giống như chế độ của người Hausa ở miền Bắc; họ tuân phục những vị tiểu vương Oba nhưng chế độ này ít chuyên chế hơn. Họ có thể thăng tiến trong xã hội nhờ tài nghệ hay của cải.

https://thuviensach.vn

Sự giàu có hay chức vị không bị bắt buộc phải theo truyền thống cha truyền con nối. Người Igbo sống ở vùng Đông Nam bao gồm khoảng hơn 600 bộ lạc độc lập, tự trị, và theo chế độ dân chủ. Mọi chuyện quan trọng đều được mang ra thảo luận và bình bầu ở sân làng. Người dân Igbo có quyền tham gia ý kiến vào những quyết định ảnh hưởng trực tiếp đến sự sinh tồn của chính họ và của bộ lạc. Anh quốc áp dụng chính sách chia để trị, lợi dụng sự khác biệt về phong tục, ngôn ngữ và sự tự hào của ba miền để gây chia rẽ nội bộ. Các tiểu vương Emir nộp thuế cho chính quyền Anh để được bảo vệ chống sự xâm nhập của Thiên Chúa giáo. Vì thế các nhà truyền giáo hoạt động ở khu vực phía Nam của Nigeria. Dân Igbo và Yoruba tiếp cận với nền văn hóa mới của chính quyền bảo hộ Anh. Họ cho con đi học các trường đại học ở nước ngoài nhiều hơn và khuếch trương các hải cảng để giao dịch thương mại. Người Igbo ở vùng Đông Nam trở nên giàu có, thịnh vượng và hấp thụ văn hóa Tây phương. Người ta khám phá ra những mỏ dầu lớn ở khu vực sông Niger. Vào những năm 1940 và 1950, người Igbo và Yoruba là những lực lượng tiên phong giành quyền độc lập cho Nigeria. Năm 1960, người Anh trao trả quyền độc lập cho Nigeria. Họ chủ trương thống nhất quốc gia và chia làm các tiểu bang để quản lý. Người miền Bắc của Nigeria e ngại rằng dân Igbo sẽ chiếm thế thượng phong trong việc điều hành chính quyền vì họ có nền học vấn tân tiến, có khuynh hướng cởi mở với Công giáo và Tây phương, do đó cương quyết tiếp tục chia Nigeria làm ba miền như trước. Năm 1965, có một cuộc nổi loạn, khoảng 30.000 người Igbo bị giết và cả triệu người phải chạy loạn.

Tháng Giêng năm 1966, một nhóm sĩ quan trẻ người Igbo đảo chính cướp chính quyền. Tháng Bảy năm 1966, sĩ quan miền Bắc đảo chính lại, chọn Yakubu Gowon, một sĩ quan Công giáo của một bộ lạc nhỏ, lên làm lãnh tụ. Gowon dùng quân đội để cai trị. Người dân chống đối đòi trở lại chế độ dân sự. Cuộc bạo động kéo dài, có khoảng tám đến mười ngàn người Igbo bị giết; cả người miền Bắc sống ở các thành phố miền Đông Nam cũng bị sát hại. Tháng Giêng năm 1967, lãnh tụ của ba miền họp mặt ở Aburi ký hiệp ước liên bang nhưng người miền Bắc không đồng ý. Obafemi Awolowo, lãnh tụ của quân đội miền Tây Nam, tuyên bố nếu miền Đông

https://thuviensach.vn

Nam rút tên ra khỏi liên bang thì miền Tây Nam cũng rút lui. Chính phủ miền Đông Nam không chấp nhận Hiệp ước Aburi. Tháng Năm ngày 26, miền Đông Nam tuyên bố ly khai và ngày 30, Chukwuemeka Odumegwu Ojukwu, lãnh tụ lực lượng quân đội miền Đông Nam tuyên bố thành lập xứ Cộng hòa Biafra vì lý do người Hausa đã giết người Igbo. Nguyên do chính là vì nhiều mỏ dầu được khám phá ở khu vực miền Nam; trong khi sự phồn thịnh của nền kinh tế Nigeria chủ yếu dựa vào việc khai thác dầu.

Thoạt tiên Lực lượng Quân sự Liên bang xem đây là một cuộc nổi loạn nhỏ, chỉ cần lực lượng cảnh sát là có thể tái hồi trật tự nhưng Biafra đã đánh lui lực lượng cảnh sát. Tuy nhiên chỉ vài tháng sau, lực lượng quân sự của liên bang đã đánh chiếm lại phần lớn lãnh thổ và vào năm 1968, Biafra chỉ còn lại một phần mười lực lượng ban đầu. Tháng Chín năm 1968, quân đội Biafra bị kiệt lực vì thiếu vũ khí. Tháng Sáu năm 1969, chính quyền Nigeria bắt đầu phong tỏa thuốc men và lương thực. Tháng Mười năm 1969, Ojukwu kêu gọi sự hỗ trợ của Liên Hiệp Quốc để ngưng chiến. Chính quyền liên bang Nigeria kêu gọi Biafra đầu hàng. Tháng Mười hai, quân đội liên bang cắt Biafra thành hai mảnh. Ojukwu chạy sang Ivory Coast giao quyền lãnh đạo cho Philip Effiong. Tháng Giêng năm 1970, Effiong đầu hàng. Con số người chết vì nạn đói lên đến hơn một triệu.

Chiến tranh và những nỗi buồn do chiến tranh gây ra như chết chóc, tàn phá và đói kém, ở bất cứ nơi nào trên thế giới cũng có những điểm giống nhau. Người dân sống trong chiến tranh là người dân bất hạnh. Qua quyển sách này độc giả sẽ nhìn thấy nỗi bất hạnh của người dân sống trong vùng đất đòi độc lập và tự trị Biafra và tôi nghĩ độc giả có lúc sẽ đặt quyển sách xuống, thở dài, đôi khi lau giọt nước trào ra nơi khóe mắt khi liên tưởng đến những đau khổ và sự đối diện với cái chết hằng ngày của người Việt Nam. Chiến tranh là một đề tài rất rộng lớn mà tôi không hiểu biết đủ; lạm bàn có thể gây ngộ nhận. Với vai trò của một người dịch, sau vài tháng đọc từng lời từng chữ của cuốn sách, tôi cảm thấy rất gần gũi và yêu mến các nhân vật mà tôi tin là sau khi đọc xong cuốn tiểu thuyết này, bạn cũng sẽ yêu mến họ.

https://thuviensach.vn

Người đầu tiên tôi chắc chắn bạn sẽ yêu mến là Ugwu, chú bé nhà quê mười ba tuổi, ít học, mê tín dị đoan, ngô nghê, thần tượng hóa ông chủ và bà chủ của chú là Odenigbo và Olanna. Ugwu thông minh, ham học, được sự bảo bọc và thương yêu của hai vợ chồng Odenigbo-Olanna. Chú cũng yêu thương gia đình chủ như chính gia đình mình. Ugwu bị đẩy vào chiến trận và trưởng thành trong chiến tranh. Chimamanda Ngozi Adichie đã chăm sóc, "vun trồng" kỹ lưỡng nhân vật Ugwu. Ugwu là biểu tượng của Nigeria mà Adichie đã gởi tất cả hy vọng, từ một quốc gia nghèo nàn, kém phát triển về kinh tế và văn hóa sau cuộc nội chiến sẽ trưởng thành, có tiếng nói và chỗ đứng trên thế giới. Đây là nhân vật chính và quan trọng nhất trong quyển sách này; tôi nghĩ là nên để bạn đọc thưởng thức và nhận xét.

Bạn cũng sẽ yêu mến đôi vợ chồng Odenigbo — Olanna. Đây là đại diện cho giới trí thức trẻ của Nigeria lúc bây giờ. Odenigbo là một giảng viên ở Đại học Nsukka. Anh cùng với một nhóm giảng sư và sinh viên đã khởi đầu đòi hỏi được quyền thành lập quốc gia Biafra. Odenigbo, nhà trí thức trẻ tuổi, nhiệt tâm yêu nước, có ý chí cách mạng, có lòng nhân đạo, và là người bạn tốt của Ugwu. Có tài biện luận và yêu chủ nghĩa xã hội, tuy là nhà Toán học, anh dùng hết thì giờ của mình viết báo kêu gọi người dân Nigeria đứng lên đòi quyền độc lập và cải tổ xã hội. Odenigbo yêu rất nồng nàn nhưng cũng dễ sa ngã. Mẹ mất trong chiến tranh, tài trí của anh bị thui chột cũng vì chiến tranh, về phương diện tình yêu và hôn nhân, Odenigbo là một thí dụ điển hình mà khi yêu, người phụ nữ đã đặt kỳ vọng vào tiềm năng của một người đàn ông để rồi sau khi kết hôn, người phụ nữ sẽ nhận ra rằng những kỳ vọng này là ảo vọng. Những điểm đáng yêu ban đầu, về sau trở thành những điều khó chịu. Ban đầu rượu brandy làm Odenigbo hứng chí, ánh mắt long lanh và dễ dàng trở thành nhà hùng biện xuất chúng, chỉ sau vài ly rượu. Về sau, nỗi buồn chiến tranh và cái chết của mẹ biến anh thành người bạc nhược về tinh thần. Rượu trở thành chất độc giết chết khả năng suy nghĩ của anh. Sự phấn đấu không còn, rượu được dùng để khuây khỏa nỗi buồn chiến tranh. Anh phụ lòng yêu thương của Olanna ít nhất là một lần. Còn lần thứ hai, tác giả cố tình nhập nhằng để độc giả muốn hiểu thế nào cũng được.

https://thuviensach.vn

Olanna, một cô gái trẻ thuộc tầng lớp thượng lưu trong xã hội, có nhan sắc của một mỹ nhân ngư. Nhan sắc của cô chinh phục tất cả mọi người từ những đồng nghiệp của Odenigbo như bác sĩ Patel, nhà thơ Okeoma, bác sĩ Nwala anh em họ của Okeoma. Ngay cả Richard, tuy yêu thương Kainene nhưng cũng ngã lòng trước sắc đẹp của nàng. Và cả chú bé Ugwu nhà quê cũng say mê nhan sắc của cô chủ, tuy nhiên sự say mê này mang sắc thái vừa sợ vừa phục một thần tượng. Tuy là một thiếu nữ được hấp thụ nền văn hóa Tây phương, học chương trình Anh từ lúc tiểu học, tốt nghiệp đại học ngành Xã hội học ở London, Olanna được Adichie chọn làm biểu tượng của người phụ nữ Nigeria truyền thống. Một mẫu người vượng phu ích tử, yêu chồng và chăm con, nhân ái với người giúp việc, hòa hợp với láng giềng và bạn bè, vâng lời cha mẹ, chiều chuộng người chị sanh đôi của mình. Là con gái một nhà giàu có, lái xe hơi riêng, được chàng công tử Hausa tên là Mohammed yêu say đắm nhưng Olanna từ chối tình yêu này để yêu một anh giảng viên nghèo thích làm cách mạng. Chiến tranh khiến cuộc sống của nàng trở nên nghèo khó, thiếu thốn đến độ không có cả cháo ăn với cá khô (một món ăn của dân nghèo mà Olanna có dịp chứng kiến ở nhà láng giềng của người cậu khi Olanna đến thăm cậu). Tình yêu của Olanna và Odenigbo là một tình yêu rất bình thường. Bạn đọc sẽ nhìn thấy qua Olanna hình ảnh người mẹ và người vợ Việt Nam trong chiến tranh. Một người phải lo lắng hôm nay ăn gì, phải tìm mua thức ăn ở đâu, và nhất là làm sao chi tiêu cho hợp lý. Người đọc dễ dàng cảm thấy một tình yêu chân thật, say đắm, nồng nàn của đôi uyên ương này. Và cũng qua nhân vật Olanna, người đọc cảm nhận được nỗi sợ hãi của một người dân sống trong bom đạn, hằng ngày phải đối diện với cái chết của người thân yêu và của chính mình. Ugwu, Odenigbo và Olanna là những nhân vật mà người đọc sẽ dễ dàng yêu mến họ. Kainene và Richard cũng đáng yêu nhưng phức tạp hơn. Cái đáng yêu của họ không dễ dàng được nhận thấy bởi vì hai nhân vật này không giống mẫu người đáng yêu truyền thống.

Trong một xã hội da màu đã từng bị đặt dưới sự bảo hộ của chính quyền thuộc địa như Anh và Pháp, người đàn ông da trắng có một vị trí khá cao. Tuy nhiên Chimamanda Adichie đã truất phế cái quyền lực của một

https://thuviensach.vn

người da trắng mà xã hội thuộc địa ưu ái dành cho Richard. Richard là một thanh niên nghèo, mồ côi, sống nhờ tình thương và sự dưỡng nuôi của người bác. Anh đẹp trai, đỏm dáng, dịu dàng, hiền lành đến độ có thể bị xem là nhu nhược. Richard có cái mơ mộng của một nghệ sĩ và không thích đua chen với cuộc đời. Ngay cả cái nghề ký giả của anh cũng do bà bác dàn xếp. Rời Anh quốc để qua Nigeria, Richard có ý muốn thoát ly và tự lập. Anh muốn tìm hiểu bản thân và định hướng cuộc đời mình. Bác Elizabeth dàn xếp cho anh gặp Susan, một phụ nữ nhiều tuổi hơn Richard. Susan ngỏ ý muốn giúp anh có chỗ ở yên tĩnh để anh có thể viết văn. Richard về sống chung với Susan và rất nhanh chóng, cô yêu anh. Tuy không có ý định nhưng vô tình Richard trở thành một "gigolo" hay trai bao của Susan. Richard khám phá nghệ thuật đúc đồng thành bình hoa có cột dây của người Igbo và vì yêu bộ môn nghệ thuật này, anh ở lại Nigeria để nghiên cứu với ý định viết sách về nó. Trong một buổi tiệc Richard đi dự với tư cách người hộ tống Susan, anh gặp Kainene và ngay lập tức anh say mê Kainene bởi vẻ đẹp kỳ lạ và cá tính độc đáo của nàng. Hấp lực của Kainene mạnh đến độ anh chỉ muốn gạt Susan ra khỏi cuộc đời anh. Anh đã không ngần ngại nói dối Susan để mình có thì giờ riêng tiếp tục trò chuyện với Kainene.

Kainene là hiện thân của một phụ nữ mới, đi trước thời đại khoảng chừng 50 năm. Có thể nói hiện nay, số người phụ nữ thật sự nắm quyền lãnh đạo kinh tế và thương mại tuy có nhiều hơn những năm 60 của thế kỷ XX nhưng vẫn còn là thiểu số. Nigeria của những năm 60, người đàn ông là chủ gia đình. Dân Igbo có tục lệ đa thê. Người đàn ông ở gian nhà chính. Mỗi người vợ và con của họ ở trong gian nhà riêng, chung quanh căn nhà chính. Các bà vợ tự trồng rẫy, làm ruộng của mình. Đến bữa ăn họ được chia phiên người nào nấu thức ăn gì và mang đến cho chồng. Họ trọng nam khinh nữ. Tuy nhiên, Kainene vừa tốt nghiệp đại học ở ngoại quốc về đã lập tức nắm quyền quản lý cơ sở thương nghiệp của bố và được ông bố tán dương là có giá trị gấp đôi một người con trai.

Kainene là một cô gái vượt qua những giới hạn mà xã hội Nigeria đã dành sẵn cho phụ nữ. Kainene khẳng định quyền tự do chọn lựa và quyết

https://thuviensach.vn

định cuộc đời mình, cho dù sự quyết định hay chọn lựa của Kainene không được xã hội chấp nhận hay tán thành. Tính tự quyết và tự do trong việc chọn lựa thể hiện qua cách trang điểm, ăn mặc, cách chọn người để yêu và bạn giao du. Ngay cả cái quyết định tối hậu ảnh hưởng đến mạng sống của cô là vượt vòng đai cấm để đi tìm mua thức ăn cho dân tị nạn cũng là một quyết định đơn độc. Kainene không phải là một người quyết định dựa vào sự tán đồng của người chung quanh. Cô có thái độ kiên định của một người lãnh đạo, quyết đi trên con đường đã chọn cho dù phải hy sinh tính mạng.

Độc giả có thể không thích Kainene lúc mới vừa gặp cô. Không thể nói là Kainene đẹp bởi vì cô không có vẻ đẹp mà xã hội của cô đã tạo tiêu chuẩn. Cô có hình dáng khác thường, cao bằng một người đàn ông ngoại quốc, gầy đến độ trông giống như một thanh niên. Tính khí thì kỳ quặc, tô môi son đỏ chóe, hút thuốc phì phèo. Trong cái nhìn của Richard, anh cho rằng cô giống những cô nàng "bồ nhí" của các ông lớn hơn là con gái của một Ông Trùm thầu khoán, tốt nghiệp đại học ở ngoại quốc mới về. Kainene ít nói đến lạnh lùng, hay châm biếm mỉa mai. Thế nhưng người đọc sẽ nhận ra rằng không thể nhìn hình bìa mà đánh giá nội dung của quyển sách. Càng vào sâu trong truyện, Kainene càng để lộ lòng nhân ái, biết suy nghĩ, quyết định đúng đắn. Kainene dùng tài quản lý của mình để săn sóc, nuôi nấng người tị nạn. Cô dùng sự suy xét và quyết đoán để cứu người thanh niên đào ngũ vì đói nên đi trộm khoai và bị dân tị nạn đánh đập. Cô can đảm mạo hiểm vượt tuyến để đi tìm mua thức ăn về nuôi sống mọi người trong trại tị nạn. Cô có thái độ và lòng can đảm của một nhà lãnh đạo đáng kính phục.

Thông thường trong những cuộc tình dị chủng, đa số là người đàn ông da trắng kết hợp với phụ nữ da màu. Trường hợp ngược lại, người đàn bà da trắng kết hợp với đàn ông da màu, ít xảy ra hơn. Rất thường xuyên, người đàn ông da trắng ở cương vị chủ động cung cấp tài chánh, vật chất và bảo vệ người phụ nữ da màu. Người đàn ông da trắng mang người phụ nữ da màu vào trong cái xã hội mà anh ta đã quen thuộc và người phụ nữ như loài cá sống trong nước lạ thường ở cương vị phục tùng. Trong *Nửa Mặt Trời Vàng*, Adichie đã cấu tạo một môi trường ngược lại. Kainene mang Richard vào

https://thuviensach.vn

thế giới của nàng, một nơi mà nàng có quyền hành và thế lực. Kainene là người che chở và bảo bọc người tình. Chẳng những Adichie đã tước đoạt tất cả sức mạnh và quyền lực của người da trắng trong xã hội da đen bằng cách khắc họa một nhân vật Richard nghèo, không vây cánh, không quyền lực, mà còn cấu tạo ra một Richard đầy thất bại; suốt thời gian ở Nigeria anh đã không xuất bản được tác phẩm nào (một bị thất lạc trong chiến tranh và một bị Kainene đốt bỏ khi cô biết Richard đã ngủ với Olanna). Adichie còn tước đoạt cả quyền làm người đàn ông của Richard bằng cách biến anh thành kẻ bất lực khi lần đầu hai người giao hoan. Tại sao Adichie lại sáng tạo một nhân vật nữ có cá tính rất mạnh và một nhân vật nam có bản tính rất mềm mại, dịu dàng đến độ nhu nhược và cho hai nhân vật này yêu nhau? Tôi nghĩ nên để các bạn tự tìm câu trả lời.

Bạn đọc có thể nhận thấy Richard yêu Kainene say đắm, yêu đến độ tôn thờ và khiếp sợ bản lĩnh của cô. Tuy nhiên khó có thể khẳng định là Kainene yêu Richard. Cô vẫn còn phân vân không biết tình cảm của cô đối với Richard có phải là tình yêu hay không. Lúc cuộc nội chiến Biafra còn trong thời kỳ phôi thai, Kainene đã viết một lá thư ngắn, trong đó cô phân vân: *"Có phải tình yêu là cái nhu cầu đặt không đúng chỗ mà hầu như lúc nào em cũng cần có anh bên cạnh? Có phải tình yêu là cái cảm giác an toàn mà em cảm thấy trong sự im lặng của hai đứa mình? Có phải tình yêu là cái cảm giác chúng ta thuộc về nhau, cảm giác có đầy đủ mọi thứ khi chúng ta có nhau?"*

Rất có thể nhân vật Richard được Adichie dùng như một phép đòn bẩy để làm nổi bật cá tính của Kainene, để người đọc thấy Kainene là một phụ nữ dám chọn lựa, cho dù đó là một hành động thách thức với xã hội Nigeria thời bấy giờ. Udodi, bạn của Madu, đã nhân cơn say để mạt sát Kainene là chỉ có điếm mới đi cặp với người da trắng. Kainene có lần đã nói với Richard: *"Anh đã lầm khi nghĩ là tình yêu không còn chỗ cho những chuyện khác. Rất có thể người ta yêu một cái gì đó nhưng vẫn khinh thị nó."* Nếu không chú ý, người đọc có thể hiểu là Richard với tư cách của một người đàn ông da trắng, đại diện cho giới cầm quyền thực dân, có thể yêu nhưng

https://thuviensach.vn

vẫn xem thường Kainene, một cô gái da đen người thuộc địa. Thật ra, Kainene, một cô nàng trí thức giàu có, quản lý các nhà máy lọc dầu và nhà máy xi măng, mới là người ngấm ngầm khinh thị Richard. Và khi nói như thế, có lẽ từ thâm tâm cô bắt đầu nhận ra cô cũng yêu Richard.

Sự hiện diện của Richard là để người đọc nhận thấy một sự căm ghét chống đối tiêu cực của người Nigeria đối với người Anh được giả trang bằng sự kỳ thị. Richard cố gắng hết sức để được cộng đồng Nigeria tiếp nhận nhưng anh luôn bị tiếp đón lạnh nhạt. Thiếu tá Madu, bạn thân từ thuở thiếu thời của Kainene khinh thị Richard ra mặt, mặc dù Richard luôn luôn tìm cách học hỏi và tiếp nhận nền văn hóa của Phi châu (nói chung) và Nigeria (nói riêng). Anh yêu thích món ăn của người Nigeria trong đó có món xúp ớt, anh thích học hỏi về nghệ thuật, nhờ Ugwu dẫn anh về làng của chú bé để anh có dịp tìm hiểu lễ hội làng. Anh chịu đựng tất cả những bạc đãi và những lời khinh thị của mọi người, kể cả Odenigbo, Okeoma (nhà thơ cũng là bạn thân của Odenigbo), bố mẹ Kainene, Udodi (viên sĩ quan bạn của Madu), và Madu. Tuy thế Richard đã chung vai sát cánh với người Biafra trong cuộc chiến đấu đầy tuyệt vọng. Anh dùng ngòi bút của mình để bênh vực người Biafra, nói lên sự thật và lẽ phải của cuộc chiến Biafra đã bị báo chí Tây phương bóp nghẹt hoặc xuyên tạc. Tình yêu của Richard dành cho Kainene và sự chọn lựa đứng cạnh những người chiến đấu đã khiến mọi người chấp nhận và yêu mến anh như một người Biafra. Và sau đó anh bị chính người Mỹ, cũng da trắng như anh, dè bỉu. Graham Greene trong quyển *The Quiet American (Người Mỹ Trầm Lặng)* đã ẩn dụ Việt Nam như một người phụ nữ vì thất thế mà phải bán thân. Adiche với sức mạnh của ngòi bút đã ẩn dụ nước Anh chỉ là một thanh niên nhu nhược không bao giờ có thể chiếm hữu hay khuất phục một cô gái Phi châu. Hy vọng trong một ngày gần đây chúng ta sẽ có một hay nhiều nhà văn tìm ra một biểu tượng dành cho các quốc gia đã giày xéo Việt Nam để đáp lại cái ẩn dụ nông cạn của Greene.

Qua quyển sách này Adichie đã vạch ra sự giả dối của những nhà lãnh đạo cuộc chiến Biafra, vị Thủ tướng hô hào chiến tranh mà không có vũ khí,

https://thuviensach.vn

lo củng cố địa vị của mình đến mức không tin cậy các sĩ quan dưới quyền. Và khi biết mình đã hoàn toàn thất bại, nhà lãnh đạo này vẫn lợi dụng lòng tin của dân, đưa họ vào tình thế "tay không bắt giặc", ngăn cản không cho dân di tản, không mở cửa cho thế giới cứu trợ nhân đạo vì sợ bị tấn công, và cuối cùng tẩu thoát để bảo toàn mạng sống của mình.

Đây là một quyển sách đã nghiên cứu về lịch sử Nigeria rất chu đáo. Độc giả sẽ hoàn toàn bị hấp dẫn bởi những chi tiết sinh động và những diễn biến bất ngờ; có cả những bất ngờ được giữ cho đến phút cuối. Độc giả sẽ ngỡ ngàng một cách thú vị khi nhận ra tác giả của quyển sách có tựa đề "Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết".

Xin mời bạn đọc thưởng thức!

Nguyễn Thị Hải Hà

https://thuviensach.vn

Phần I:
ĐẦU THẬP NIÊN SÁU MƯƠI

https://thuviensach.vn

Chương một

Ông Chủ có tính hơi tưng tửng; ông ở nước ngoài, đọc sách rất nhiều năm, hay nói chuyện một mình trong văn phòng, chẳng buồn đáp lại lời chào của mọi người, và tóc của ông rậm lắm. Dì của Ugwu hạ thấp giọng nói thế khi hai người đang đi trên đường. “Nhưng ông ấy là người rất tốt bụng”, dì nói thêm. “Miễn là cháu làm việc chăm chỉ, cháu sẽ được ăn no đủ. Có thể hằng ngày cháu còn được ăn thịt.” Dì ngừng lại, phun phèn phẹt, bãi nước bọt rời khỏi miệng dì nghe đánh choét rồi rớt lên bãi cỏ.

Ugwu không tin là người ta có thể ăn thịt *hằng ngày*, kể cả cái ông chủ mà hắn sắp đến ở chung. Hắn không cãi lại bà dì, vì hắn như bị nghẹn lời bởi háo hức mong đợi, bởi quá bận bịu tưởng tượng đến một cuộc sống mới rất xa làng của hắn. Hai người đi bộ khá lâu, từ khi họ bước xuống bến xe đò, trên lưng và cổ của hắn mặt trời chiều gay gắt cháy. Nhưng hắn không cảm thấy phiền hà chút nào cả. Hắn đã chuẩn bị tinh thần để có thể đi bộ lâu hơn dưới ánh nắng còn thiêu đốt hơn thế nữa. Hắn chưa bao giờ được nhìn thấy những điều hắn chỉ vừa mới “mục sở thị” sau khi hai người qua khỏi cổng trường đại học. Những con đường trải nhựa thật mịn màng, thật bóng láng làm cho hắn thấy thèm muốn nằm áp mặt xuống đường. Hắn sẽ không bao giờ có thể tả cho Anulika, em gái hắn, biết là mấy căn nhà ở đây được sơn màu da trời san sát cạnh nhau như những người đàn ông lịch thiệp ăn mặc sang trọng, và mấy hàng giậu ngăn giữa những căn nhà này được cắt xén phẳng phiu, ngọn của chúng phẳng như cái mặt bàn xung quanh được quấn choàng bằng lá.

Dì hắn đi nhanh hơn, tiếng đôi dép của dì đánh lẹp bẹp trên con đường tĩnh lặng. Ugwu tự hỏi có phải dì cũng cảm thấy nhựa đường dưới chân nóng bỏng hơn và hơi nóng xuyên qua đôi dép mỏng. Hai người đi qua một bảng đề tên phố ODIM, và Ugwu đọc không thành lời từ *street*, giống như bao lần khác mỗi khi hắn nhìn thấy một chữ tiếng Anh không có nhiều vần. Hắn ngửi thấy một mùi ngọt lịm, lâng lâng, lúc hai người bước vào cổng

https://thuviensach.vn

ngôi nhà, và hắn chắc mẩm mùi này xuất phát từ bụi hoa trắng dính thành từng chùm ở cổng vào. Những bụi cây được xén như những ngọn đồi thon thả. Bãi cỏ xanh biếc. Bướm bay chập chờn.

"Dì nói với Ông Chủ là cháu sẽ học cách làm mọi việc rất nhanh, *osiso-osiso*", dì hắn nói. Ugwu gật đầu, vẻ rất chăm chú, mặc dù dì đã dặn đi dặn lại rất nhiều lần, cũng nhiều như dì đã kể cho hắn nghe cái vận may của hắn đã đến như thế nào: Tuần trước, khi dì đang quét hành lang của ban Toán trong trường đại học, dì nghe lỏm thấy Ông Chủ nói ông cần một thằng bé giúp việc trong nhà, dì vội nói ngay là dì có thể giúp ông, trước khi người đánh máy hay là người giao tin có thể đề nghị người của họ.

"Cháu sẽ học thật nhanh, dì ạ", Ugwu nói. Hắn mê mẩn nhìn cái xe đang đậu trong nhà xe, dải kim loại mỏng dát vòng quanh thân xe màu xanh như một chuỗi đeo cổ.

"Nhớ này, khi nào nghe ông ấy gọi là phải trả lời: *Vâng, thưa ông!*"

"Vâng, thưa ông!" Ugwu lặp lại.

Hai người đang đứng trước cánh cửa kính. Ugwu tự kìm lòng để không thò tay ra mà sờ vách tường bằng xi măng xem nó có khác cái cảm giác khi sờ vào vách đất căn chòi của mẹ hắn. Cái vách đất vẫn còn lờ mờ in dấu những ngón tay. Trong khoảnh khắc, hắn ước gì có thể trở lại căn chòi của mẹ, dưới hơi mát dịu dàng của mái rơm; hay căn chòi của dì hắn, cái chòi độc nhất trong làng có lợp mái tôn.

Dì gõ nhẹ vào cửa kính. Ugwu có thể nhìn thấy bức rèm trắng đằng sau cửa. "Ai đây? Vào đi!", một giọng nói cất lên, bằng tiếng Anh.

Hai người cởi dép trước khi bước vào. Ugwu chưa bao giờ nhìn thấy một căn phòng rộng đến thế. Mặc dù đã có bộ ghế sofa màu nấu xếp theo hình bán nguyệt choán chỗ, mấy cái bàn nhỏ xen kẽ ở hai đầu bộ ghế, cái kệ chất đầy cứng toàn sách là sách, và cái bàn chính giữa có để một bình hoa bằng nhựa màu trắng và đỏ, căn phòng dường như vẫn còn quá trống trải. Ông Chủ ngồi trên một cái ghế bành, mặc áo thun và quần soóc. Ông không

https://thuviensach.vn

ngồi thẳng mà hơi dựa nghiêng người, quyển sách che mặt, dường như ông không để ý là mình vừa mới bảo người ta vào phòng.

"Xin chào ông! Đây là thằng bé", dì của Ugwu nói.

Ông Chủ nhìn lên. Da ông đen sậm như màu vỏ cây già. Lông ngực và chân của ông có màu đậm hơn, bóng ngời. Ông tháo cặp kính ra. "Thằng bé?"

"Thằng bé giúp việc, thưa ông."

"Ồ, vâng, bà đưa thằng bé giúp việc đến. *I kpotago ya.*" Ugwu thấy tiếng Igbo của Ông Chủ rất êm ái. Đó là tiếng Igbo được nhuộm bằng giọng Anh trơn tru, cách nói tiếng Igbo của người quen dùng tiếng Anh.

"Cháu sẽ làm việc chăm chỉ", dì hắn nói. "Cháu ngoan lắm. Ông chỉ cần nói cho cháu biết cháu phải làm những gì. Cảm ơn ông!"

Ông Chủ trả lời ậm ừ, nhìn Ugwu và dì hắn với một vẻ lơ đãng, như thể sự hiện diện của Ugwu và dì hắn làm ảnh hưởng đến ông, khiến ông khó tập trung để nhớ một chuyện gì đó rất quan trọng. Dì của Ugwu vỗ nhẹ lên vai hắn, thì thào dặn hắn phải cố gắng làm việc cho đàng hoàng rồi quay ra cửa. Sau khi dì đi rồi, Ông Chủ lại đeo kính, cắm mặt vào cuốn sách, dựa người thoải mái hơn, chân duỗi dài. Ngay cả khi ông lật sang trang, mũi ông vẫn chúi vào trang sách.

Ugwu đứng cạnh cửa chờ. Ánh nắng chảy tràn vào cửa sổ, đôi khi, một cơn gió nhẹ lay bức rèm. Căn phòng yên tĩnh, ngoại trừ thỉnh thoảng có tiếng Ông Chủ lật trang giấy nghe sột soạt. Ugwu đứng một hồi lâu trước khi hắn nhích dần, nhích dần về phía kệ sách, như là muốn lẩn trốn vào trong ấy; lát sau, hắn ngồi thụp xuống nền nhà, đong đưa cái túi dệt bằng vải cọgiữa hai đầu gối. Hắn nhìn lên trần nhà, sao mà nó cao tít tắp và trắng đến lóa mắt. Hắn nhắm mắt lại, cố tưởng tượng căn phòng thật rộng với bàn ghế rất xa lạ, nhưng hắn không làm được. Hắn mở mắt, choáng ngợp bởi một điều kỳ diệu hoàn toàn mới toanh, hắn nhìn xung quanh để tin chắc tất cả đều là sự thật. Hắn tưởng tượng đến lúc hắn sẽ ngồi lên bộ ghế sofa, đánh bóng nền nhà đến trơn trượt và giặt mấy tấm rèm mỏng manh.

https://thuviensach.vn

“*Kedu afa gi?* Em tên gì?” Ông Chủ hỏi làm hắn giật mình.

Ugwu đứng dậy.

“Em tên gì?” Ông Chủ hỏi lại và ngồi thẳng lưng lên. Ông ngồi đầy cả ghế. Mái tóc dày của ông dựng đứng trên đầu, cánh tay toàn cơ bắp, vai rộng. Trong trí tưởng tượng của Ugwu, Ông Chủ là một người già nua, lụ khụ, nhưng bây giờ hắn bỗng thấy lo ngại là hắn sẽ không thể làm hài lòng cái ông chủ khỏe khoắn và tươi trẻ này, một người có thể đảm đương bất cứ việc gì. Ông ấy có vẻ như không cần bất kỳ sự giúp đỡ nào cả.

“Ugwu, thưa ông.”

“Ugwu. Em đến từ Obukpa phải không?”

“Từ Opi, thưa ông.”

“Tuổi của em, tôi đoán khoảng từ mười hai cho đến ba mươi.” Ông Chủ nheo mắt. “Có thể mười ba.” Ông nói chữ *mười ba* bằng tiếng Anh.

“Vâng, thưa ông.”

Ông Chủ lại tiếp tục chúi mũi vào quyển sách. Ông Chủ đọc thêm vài trang và ngẩng lên. “*Ngwa*, vào bếp đi; trong tủ lạnh chắc phải có món gì em ăn được đấy.”

“Vâng, thưa ông.”

Ugwu rón rén vào trong bếp, từng bước, từng bước một. Khi thấy một vật trắng, cao gần bằng hắn, hắn biết ngay đó là cái tủ lạnh. Dì hắn đã nói cho biết trước. Một cái tủ chứa hơi lạnh, dì ấy nói, để giữ cho thức ăn không bị hỏng. Hắn mở tủ lạnh và thở hắt khi hơi lạnh đột ngột phả vào mặt. Cam, bánh mì, bia, nước ngọt… rất nhiều thứ gói thành từng gói nhỏ và đựng trong hộp thiếc được sắp xếp nhiều tầng có lớp lang, nhưng trên tầng cao nhất là một con gà nướng bóng nhẫy, cả một con gà, chỉ thiếu mỗi cái đùi. Ugwu với tới và sờ vào con gà. Tủ lạnh thở phì phò vào lỗ tai của Ugwu. Hắn sờ con gà lần nữa và liếm ngón tay trước khi xé cái đùi gà còn lại ra. Hắn ăn đến mức trong tay chỉ còn lại mấy mẩu xương đã bị cắn vỡ và mút cẩn thận. Tiếp đó, hắn bẻ bánh mì, một mẩu to đến nỗi nếu có người bà con

https://thuviensach.vn

nào đến thăm, hắn sẽ hí hửng gửi mẩu bánh mì về làm quà, chia phần cho đám anh em. Hắn ăn nhanh chóng, trước khi Ông Chủ có thể vào bếp và thay đổi ý kiến. Ăn xong, hắn đứng cạnh cái chậu rửa bát, cố gắng nhớ lại những lời dì hắn đã nói cho biết trước về cái mà người ta có thể vặn cho nước tuôn ra như suối. Lúc ấy, Ông Chủ bước vào. Ông ấy mới vừa thay cái áo có in hình và quần dài. Mấy ngón chân của ông ló đầu ra khỏi đôi dép da, giống như ngón chân của phụ nữ, có lẽ vì chúng quá sạch sẽ; những ngón chân của một bàn chân luôn đi giày.

"Gì vậy?" Ông Chủ hỏi.

"Thưa ông?" Ugwu ra hiệu chỉ vào cái chậu rửa bát.

Ông Chủ đến gần rồi vặn cái chốt kim loại. "Em nên đi ngó nghiêng quanh nhà và cất túi xách của em vào căn phòng đầu tiên ở hành lang. Tôi đi bộ một chút cho đầu óc thư giãn, *i nugo*?"

"Vâng, thưa ông." Ugwu nhìn Ông Chủ đi ra bằng cửa sau. Người ông không cao. Bước chân ngắn và nhanh, hăng hái, khỏe mạnh; ông có vẻ giống Ezeagu, một đô vật nổi danh ở làng của Ugwu.

Ugwu vặn vòi nước, rồi mở, rồi tắt. Mở và tắt lại mở và tắt cho đến khi hắn phá ra cười cái nhiệm màu của nước chảy; thịt gà với bánh mì nằm ấm áp trong dạ dày của hắn. Hắn đi qua phòng khách rồi đến hành lang. Sách nhiều vô số kể, chất đầy trên mấy cái kệ, trên bàn trong ba phòng ngủ, trong chậu rửa mặt và cái tủ nhỏ treo trên tường trong nhà tắm, chất đầy từ nền nhà lên trần nhà trong phòng đọc sách, trong tủ chứa đồ, báo chí cũ chất chồng trong những thùng chứa Coke hay trong những thùng giấy chứa bia thượng hạng. Có nhiều quyển sách được úp xuống, vẫn còn mở ra, có vẻ như là Ông Chủ chưa đọc xong nhưng vội vàng nhảy sang đọc quyển khác. Ugwu cố đọc mấy cái tựa sách, nhưng phần lớn chúng đều quá dài, và rất khó hiểu. *Những phương pháp phi tham số. Khảo cứu Phi châu. Chuỗi liên kết vĩ đại của vật thể. Ảnh hưởng của người Norman đối với Anh quốc*[1]. Hắn đi rón rén từ phòng này qua phòng khác, bởi vì hắn cảm thấy chân của mình bẩn quá, và khi đi như thế, hắn quyết tâm sẽ làm cho Ông Chủ hài lòng, để

https://thuviensach.vn

được ở trong một ngôi nhà có thịt mà ăn và có nền nhà mát lạnh. Đúng lúc hắn đang thám thính nhà vệ sinh, sờ sờ cái bồn cầu bằng nhựa đen, thì tiếng Ông Chủ vang lên.

"Đi đâu mất rồi, bạn tốt của tôi[2]?", ông ấy nói *bạn tốt* bằng tiếng Anh.

Ugwu chạy nhanh ra phòng khách. "Vâng, thưa ông!"

"Em tên gì, nhắc lại xem?"

"Ugwu, thưa ông!"

"Ừ, Ugwu. Nhìn cái này, *nee anya*, em có biết đây là cái gì không?" Ông Chủ chỉ, và Ugwu nhìn cái hộp kim loại đính đầy chốt vặn trông có vẻ rất nguy hiểm.

"Không ạ." Ugwu nói.

"Đây là cái radiogram[3]. Nó còn mới và rất tốt. Không phải như mấy cái gramphone cũ mà mình cứ phải lên dây cót, vặn và vặn mãi. Em phải cẩn thận khi ở gần nó. Thật cẩn thận! Không bao giờ để nước bắn vào."

"Vâng, thưa ông!"

"Tôi đi đánh quần vợt, sau đó đến câu lạc bộ giáo viên." Ông Chủ nhặt vài quyển sách trên bàn. "Có thể tôi sẽ về muộn. Em cứ ngủ trước nhé."

"Vâng, thưa ông!"

Ugwu nhìn Ông Chủ lái xe ra khỏi nhà, sau đó hắn đến cạnh cái radiogram, nhìn ngắm thật cẩn thận nhưng không dám sờ vào. Rồi hắn đi vòng quanh nhà, đi lên đi xuống, rờ rẫm những quyển sách, rèm cửa, bàn ghế, bát đĩa. Khi trời tối, hắn bật đèn rồi tự trầm trồ sao cái bóng đèn treo lủng lẳng trên trần nhà sáng quá, nó không rọi bóng dài trên tường như mấy cái đèn dầu dừa ở quê nhà. Mẹ hắn giờ chắc đang nấu bữa tối, giã *akpu* trong cối đá, hai tay nắm chặt cái chày. Chioke, bà vợ kế của bố có lẽ đang canh chừng nồi canh lõng bõng nước, được để cân bằng trên ba hòn đá, bên trên đống lửa. Mấy đứa nhỏ chắc đang từ suối về, chọc ghẹo lẫn nhau và rượt đuổi nhau dưới mấy cây sa kê[4]. Có lẽ Anulika đang trông chừng tụi nhóc. Bây giờ nó là đứa lớn nhất nhà. Khi đám trẻ con ngồi vòng

https://thuviensach.vn

quanh bếp lửa để ăn tối, con bé sẽ ngăn không cho chúng đánh nhau mỗi khi mấy đứa bé hơn bị giành mấy mẩu cá khô trong canh. Con bé sẽ chờ cho đến khi *akpu* đã được ăn hết sạch mới chia đều cá cho từng đứa, đứa nào cũng có phần, và con bé sẽ giữ cho mình một phần to nhất, cũng như hắn đã từng làm.

Ugwu mở tủ lạnh, ăn thêm bánh mì và thịt gà, nhanh chóng tọng thức ăn vào mồm trong khi tim hắn đập thình thịch như là đang chạy vậy. Hắn xé thêm một miếng thịt, và rứt cái cánh ra. Hắn nhét miếng thịt vào túi quần trước khi về phòng ngủ. Hắn sẽ để dành cho đến khi nào dì hắn đến thăm và hắn sẽ gửi dì mang về cho Anulika. Có thể hắn cũng sẽ gửi cho Nnesinachi nữa. Như thế thì, may ra, Nnesinachi sẽ để ý đến hắn. Hắn không biết chắc giữa hắn và Nnesinachi có quan hệ họ hàng như thế nào, nhưng hắn biết là hai đứa cùng có chung *umunna* (huyết thống), do đó không thể kết hôn với nhau. Tuy thế hắn ước gì mẹ hắn đừng có mỗi lần nói đến Nnesinachi là cứ một điều em của con hai điều em của con. Rồi còn nói những câu như: "Đem giúp mẹ chỗ dầu dừa này đến cho mẹ của Nnesinachi, nếu mẹ không có ở đó thì đưa cho em của con".

Nnesinachi luôn luôn nói chuyện với hắn bằng một giọng hững hờ, mắt con bé nhìn đâu đâu, làm như hắn có mặt ở đây hay không cũng chẳng có gì khác biệt. Đôi khi con bé gọi hắn là Chiejina, tên một người anh họ của hắn nhưng chẳng có nét nào giống hắn cả. Khi hắn nói, "Tôi đây mà", con bé trả lời, "Tha lỗi cho em, anh Ugwu", bằng một giọng khách sáo ra vẻ không muốn kéo dài câu chuyện. Nhưng hắn thích được mẹ sai vặt để có thể đến nhà con bé, để có cơ hội thấy con bé cúi xuống, quạt lửa hay băm lá *ugu* cho vào nồi canh, hay chỉ ngồi bên ngoài nhà trông chừng các em nó, cái áo của con bé xệ thấp xuống đủ cho hắn thấy phần đầu vú của nó. Từ khi chúng bắt đầu nhô lên, hai cái đầu vú nhọn hẻu, hắn hay tự hỏi không biết chúng mềm mại hay cứng ngắc như mấy trái *ube* chưa chín. Hắn thường ước giá mà ngực của Anulika đừng bị lép quá — hắn cứ tự hỏi tại sao lâu quá vú của Anulika không mọc, Anulika cùng tuổi với Nnesinachi mà — để cho hắn có thể rờ vú của Anulika. Anulika chắc là sẽ đánh mạnh vào tay hắn, dĩ nhiên,

https://thuviensach.vn

có khi còn tát tai hắn nữa, nhưng hắn sẽ "đánh nhanh rút gọn" — bóp rồi chạy. Như thế, ít ra hắn cũng biết cái cảm giác ấy sẽ ra làm sao nếu như rốt cuộc, hắn có cơ hội sờ vú của Nnesinachi.

Nhưng hắn lo ngại rằng hắn sẽ không bao giờ được chạm vào chúng, bởi vì bác của Nnesinachi bảo con bé đến Kano học buôn bán. Cuối năm nay con bé sẽ đi ra Bắc, lúc đó đứa em út, mà mẹ con bé đang mang thai, sẽ bắt đầu đi lẫm chẫm. Ugwu muốn tỏ vẻ vui mừng giống như cả nhà đã vui mừng, bởi vì người ta có thể làm được rất nhiều tiền ở miền Bắc; hắn biết có nhiều người đi ra Bắc buôn bán và khi trở về, họ kéo sập mấy căn chòi rồi xây nhà có lợp mái tôn. Hắn sợ, một trong mấy thằng buôn heo mọi ở miền Bắc sẽ dòm ngó con bé, rồi tiếp theo đó hắn sẽ phải nhìn thấy người ta mang rượu dừa đến cho bố con bé và hắn sẽ chẳng bao giờ có cơ hội chạm tay vào cặp vú ấy nữa. Chúng — đôi vú của con bé — là những hình ảnh được hắn gìn giữ, tơ tưởng trong suốt bao đêm dài tự thỏa mãn bản thân; ban đầu chậm rồi thúc giục hối hả, cho đến khi tiếng rên, bị kìm hãm lại với tất cả cố gắng, bật thoát khỏi miệng hắn. Hắn luôn bắt đầu từ mặt con bé, đôi má căng tròn, hàm răng trắng ngà. Rồi hắn tưởng tượng vòng tay con bé ôm choàng quanh người hắn, thân hình con bé quyện chặt vào hắn. Cuối cùng, hắn để vú của con bé tự chọn hình dáng cho thích hợp; đôi khi chúng căng cứng, quyến rũ hắn cắn ngập răng vào, lúc khác chúng mềm mại đến nỗi hắn sợ sẽ làm con bé đau nếu hắn bóp mạnh tay quá.

Trong một khoảnh khắc, hắn cân nhắc cái chuyện có nên mơ tưởng về con bé đêm nay. Hắn quyết định là không. Không nên làm thế trong đêm đầu tiên ở nhà của Ông Chủ, trên cái giường không có chút gì giống với cái chiếu sợi cọ dệt bằng tay của hắn. Trước hết, hắn lấy tay nhấn nhấn lên tấm nệm nảy tưng và rất mềm. Xong rồi hắn kiểm soát mấy lớp vải phủ trên nệm, không biết là mình phải nằm ngủ trên mấy tấm vải này, hay lột chúng ra, cất đi trước khi ngủ. Cuối cùng, hắn trèo lên giường, nằm bên trên mấy lớp vải, co rúm người như một gút thắt.

Hắn mơ thấy Ông Chủ gọi hắn — *Ugwu, bạn tốt*! — Khi hắn thức giấc, Ông Chủ đang đứng ở cửa nhìn hắn. Có lẽ, đó không phải là giấc mơ. Hắn

https://thuviensach.vn

lồm cồm bò ra khỏi giường và liếc mắt nhìn mấy cái cửa sổ đã được vén rèm, hoang mang, bối rối. Muộn lắm rồi sao? Tại mấy cái giường quá mềm đã đánh lừa hắn, làm hắn ngủ quên? Thường thường, hắn vẫn thức dậy trước khi gà gáy.

"Chào ông!"

"Rõ ràng có mùi gà nướng ở đây."

"Xin lỗi ông!"

"Thịt gà đâu rồi?"

Ugwu lính quýnh lôi trong túi quần soóc của hắn ra mấy miếng thịt gà.

"Dân làng của chú mày có ăn trong lúc ngủ không?" Ông Chủ hỏi. Ông ấy mặc cái gì đó giống như áo khoác của đàn bà và lơ đãng xoắn cái thắt lưng ngang hông.

"Thưa ông?"

"Chú mày có muốn ăn thịt gà khi đang ngủ không?"

"Dạ không ạ."

"Thức ăn sẽ chỉ được dùng ở trong phòng ăn và nhà bếp."

"Vâng, thưa ông."

"Nhà bếp và nhà tắm phải được lau chùi sạch sẽ, trong hôm nay."

"Vâng, thưa ông."

Ông Chủ quay đi. Ugwu đứng run rẩy giữa phòng, tay vẫn còn xòe ra với mấy mẩu thịt gà. Hắn ước gì không phải đi ngang phòng ăn để vào nhà bếp. Cuối cùng, hắn nhét mấy miếng thịt gà vào trong túi quần, hít một hơi thật sâu, rồi rời phòng. Ông Chủ đang ngồi ở bàn ăn, tách trà được đặt bên một chồng sách trước mặt ông.

"Em có biết người nào giết Lumumba[5] không?" Ông Chủhỏi, ngước lên từ một tờ tạp chí. "Người Mỹ và người Bỉ. Katanga không có liên hệ gì cả."

https://thuviensach.vn

“Vâng, thưa ông”, Ugwu nói. Hắn cầu mong sao Ông Chủ tiếp tục nói, để hắn được nghe giọng nói sang sảng của ông, giọng Anh giàu nhạc điệu trong câu nói Igbo.

“Em là người giúp việc cho tôi”, Ông Chủ nói. “Nếu tôi lệnh cho em ra ngoài và dùng gậy đánh một người đàn bà đang đi ngoài phố, rồi em đánh vào chân bà ta đến chảy máu, thì ai là người phải chịu trách nhiệm, tôi hay em?”

Ugwu nhìn Ông Chủ chăm chăm, lắc đầu, tự hỏi không biết có phải Ông Chủ ngầm ám chỉ mấy miếng thịt gà hay không.

“Lumumba là Thủ tướng của Congo. Em có biết Congo ở đâu không?” Ông Chủ hỏi.

“Dạ không, thưa ông.”

Ông Chủ nhỏm phắt dậy, đi vào phòng đọc. Nỗi sợ vì không biết đầu cua tai nheo thế nào làm mí mắt của Ugwu giật lia lịa. Không biết Ông Chủ có đuổi hắn về nhà vì hắn nói tiếng Anh không thành thạo hay vì để thịt gà trong túi quần qua đêm, hay không biết những chỗ xa lạ mà Ông Chủ nhắc đến? Ông Chủ quay lại với một tờ giấy khổ rộng, ông mở hắn ra rồi đặt lên bàn ăn, đẩy chồng sách và tạp chí ra chỗ khác. Ông dùng cái bút để chỉ trỏ. “Đây là Trái Đất của chúng ta, mặc dù những người làm bản đồ này quyết định vẽ đè đất của họ lên đất của chúng ta. Nó không có khúc trên cũng không có khúc dưới, em thấy không?” Ông Chủ nhặt tờ giấy lên rồi xếp lại sao cho cạnh này giáp với cạnh kia, để chính giữa trống rỗng. “Trái Đất của chúng ta hình cầu. Nó không có điểm tận cùng. *Nee anya*, chỗ này toàn là nước, toàn là đại dương, và đây là Âu châu. Còn đây là lục địa của chúng ta, Phi châu. Congo ở ngay chính giữa. Nhích hắn lên phía trên là Nigeria. Nsukka thì ở chỗ này, về hướng Đông Nam. Còn chúng ta ở đây.” Ông gõ gõ cái bút.

“Vâng, thưa ông.”

“Em có đi học không?”

“Lớp Hai căn bản, thưa ông. Nhưng con học nhanh lắm.”

https://thuviensach.vn

“Lớp Hai? Bao lâu rồi?”

“Lâu lắm rồi, thưa ông. Nhưng con học cái gì cũng nhanh lắm ạ.”

“Tại sao em không đi học nữa?”

“Tại vì năm đó nhà con bị mất mùa, thưa ông.”

Ông Chủ gật gù. “Sao cha em không tìm ai đó hỏi vay tiền đóng học phí?”

“Thưa ông?”

“Cha em đáng lẽ nên vay tiền!” Ông Chủ bỗng nổi cáu, rồi dùng tiếng Anh, “Việc học phải được ưu tiên hàng đầu! Làm sao chúng ta có thể chống lại sự bóc lột nếu chúng ta không có phương tiện giúp chúng ta hiểu thế nào là bóc lột?”

“Vâng, thưa ông!” Ugwu gật đầu lia lịa. Hắn nhất định tỏ ra nhanh trí bởi vì hắn nhìn thấy ánh sáng quắc kỳ lạ trong đôi mắt của Ông Chủ.

“Tôi sẽ ghi tên cho em theo học trường tiểu học dành cho con em của các giáo viên”, Ông Chủ nói, vẫn còn gõ gõ bút vào tờ bản đồ.

Dì của Ugwu có cho biết trước là nếu hắn phục vụ tốt, Ông Chủ có thể sẽ cho hắn đi học trường thương mại. Ở đó, hắn sẽ được học đánh máy và tốc ký. Dì cũng có nói sơ qua về trường tiểu học dành cho con em các giáo viên, nhưng chỉ nói là trường này dành cho đám con cháu của những giảng viên dạy trong trường. Đám trẻ con đi học phải mặc đồng phục màu xanh, tất trắng có viền đăng ten rất tinh xảo, đến nỗi người ta phải tự hỏi tại sao có người lại có thể lãng phí thì giờ với mấy đôi tất như thế.

“Vâng, thưa ông”, hắn nói. “Cảm ơn, thưa ông.”

“Tôi nghĩ chắc em là đứa lớn tuổi nhất trong lớp, bắt đầu lớp Ba với cái tuổi của em”, Ông Chủ nói. “Cách duy nhất để em có thể làm cho bọn trẻ con nể phục là em phải học thật giỏi. Em hiểu không?”

“Dạ hiểu, thưa ông!”

“Ngồi xuống đây, bạn tốt.”

https://thuviensach.vn

Ugwu chọn cái ghế cách xa Ông Chủ nhất, ngượng ngùng khép chân cho khít lại với nhau. Hắn thích được đứng hơn.

“Có hai đáp án để trả lời cho những câu hỏi của họ về quốc gia của chúng ta: đáp án đúng với sự thật và đáp án mà em phải dùng để được chấm cho đậu. Em phải đọc sách và học cả hai đáp án đó. Tôi sẽ cho em nhiều sách, những sách hay nhất và tốt nhất.” Ông Chủ tạm dừng để nhấp một ngụm trà. “Người ta sẽ dạy em là có một người da trắng tên là Mungo Park đã khám phá ra con sông Niger. Đó là những lời láo toét. Sự thật, dân mình đã câu cá ở cái dòng sông ấy từ bao nhiêu đời nay, trước cả khi ông cố tổ của Mungo Park được sinh ra. Nhưng trong bài thi, em phải trả lời là Mungo Park.”

“Vâng, thưa ông.” Ugwu ước gì cái gã tên là Mungo Park không làm phiền lòng Ông Chủ đến thế.

“Em có thể nói cái gì khác hơn không?”

“Thưa ông?”

“Hát cho tôi nghe một bài xem nào!”

“Thưa ông?”

“Hát một bài. Em biết bài hát nào? Hát!” Ông Chủ tháo kính ra. Chân mày ông nhíu lại, vẻ nghiêm trọng. Ugwu bắt đầu hát một bài hắn từng học được lúc làm việc trên cánh đồng của bố. Trái tim co thắt trong lồng ngực làm hắn đau đớn.”*Nzogbo nzogbu enyimba, enyi…*”

Lúc đầu, hắn hát bằng giọng thấp nhỏ, nhưng Ông Chủ gõ bút lên bàn và ra lệnh, “Hát to lên!”, vì thế hắn hát to lên. Nhưng Ông Chủ vẫn nói, “Hát to lên!”, cho đến khi hắn hét chứ không phải là hát nữa. Sau khi hắn hát đi hát lại vài lần, Ông Chủ bảo hắn ngừng. “Hay lắm, hay lắm”, ông nói. “Em có biết pha trà không?”

“Dạ không, thưa ông. Nhưng con học nhanh lắm”, Ugwu nói. Việc hát hò vừa xong hình như giúp hắn thoải mái hơn. Hắn thở dễ dàng hơn và tim

https://thuviensach.vn

hắn không còn đập loạn xạ nữa. Hắn tin chắc rằng, Ông Chủ của hắn là một người hơi khùng khùng.

"Thường là tôi hay ăn ở câu lạc bộ giáo viên. Chắc tôi sẽ phải mang thức ăn về nhiều hơn vì giờ có thêm em ở đây."

"Thưa ông, con có thể nấu ăn được."

"Em biết nấu ăn?"

Ugwu gật đầu. Hắn đã nhìn mẹ nấu bữa tối rất nhiều lần. Hắn nhóm lửa cho mẹ, hay quạt cho lửa bùng lên khi lửa bắt đầu tàn. Hắn đã bóc vỏ và giã sắn, khoai lang, thổi trấu trong gạo, nhặt bọ rầy trong đậu, bóc hành, giã tiêu. Mỗi khi mẹ hắn lên cơn ho, hắn lại ước gì hắn được nấu ăn, chứ không phải Anulika. Hắn chưa hề thổ lộ với bất cứ ai điều này, kể cả Anulika; con bé đã bảo thẳng là hắn ló mó quanh chỗ đàn bà nấu nướng nhiều quá, và có thể hắn sẽ không bao giờ mọc râu nếu hắn cứ làm thế.

"Thế thì em nấu thức ăn cho chính em", Ông Chủ nói. "Viết danh sách những cái em cần cho tôi."

"Vâng, thưa ông."

"Chắc là em chưa biết đường đi đến chợ đâu, phải không? Tôi sẽ nhờ Jomo chỉ cho em."

"Jomo, thưa ông?"

"Jomo coi sóc trang trại. Một tuần, ông ấy đến ba lần. Rất vui tính. Tôi từng thấy ông ấy nói chuyện với cây croton[6]." Ông Chủ ngừng một chút. "Ngày mai ông ấy đến đấy."

Một lát sau, Ugwu viết danh sách các thứ cần để nấu ăn và đưa cho Ông Chủ.

Ông Chủ đăm đăm nhìn tờ danh sách một lúc. "Tôi nghĩ ở trường học, người ta sẽ dạy em cách dùng nguyên âm nhiều hơn."

Ugwu không thích cái vẻ buồn cười ngồ ngộ trên mặt Ông Chủ. "Mình cần gỗ, thưa ông", hắn nói.

https://thuviensach.vn

“Gỗ?”

“Để con có thể sắp xếp sách của ông, thưa ông.”

“Ồ, đúng rồi, *giá sách*. Tôi nghĩ mình có thể gắn thêm vài cái giá sách ở chỗ nào đó. Ngoài hành lang chẳng hạn. Tôi sẽ bàn với người ở ban Lao động.”

“Vâng, thưa ông.”

“Odenigbo. Gọi tôi là Odenigbo.”

Ugwu nhìn ông trân trối, vẻ ngờ vực. “Ông?”

“Tên tôi không phải là Ông. Gọi tôi là Odenigbo.”

“Vâng, thưa ông.”

“Odenigbo là tên thường gọi của tôi. *Ông* chỉ là cách xưng hô, một cách gọi. Sau này, em cũng có thể trở thành *Ông*.”

“Vâng, thưa ông… Odenigbo.”

Ugwu thích dùng chữ *ông* hơn, cái quyền lực giòn giã đằng sau chữ ấy, và vài hôm sau khi hai người ở ban Lao động đến để gắn mấy kệ sách ở hành lang, hắn nói với họ là họ phải chờ cho đến khi “Ông” về, tự hắn không thể ký tên vào cái tờ giấy trắng đầy những chữ đánh máy. Hắn dùng chữ *Ông* một cách hãnh diện.

“Hắn là một trong mấy đứa giúp việc nhà quê”, một người trong đám nói một cách khinh thị; Ugwu nhìn mặt gã, miệng lầm bầm rủa gã và con cái, gia đình của gã bị tiêu chảy suốt đời. Khi hắn sắp xếp sách vở của Ông Chủ, hắn tự hứa với mình, suýt nữa đã nói thành tiếng, là hắn sẽ học cách ký tên vào những mẫu đơn hay giấy tờ.

Trong những tuần kế tiếp, hắn xem xét mọi ngóc ngách của ngôi nhà, hắn cũng phát hiện ra là ong làm tổ trên cây điều, và bướm tụ về sân trước vào lúc mặt trời rực rỡ nhất, đồng thời hắn cẩn thận ghi lại nếp sinh hoạt của Ông Chủ. Mỗi buổi sáng, hắn nhặt tờ *Daily Times* và *Renaissance* mà người bán báo bỏ trước thềm nhà, rồi đặt mấy tờ báo lên bàn, bên cạnh trà và bánh

https://thuviensach.vn

mì. Hắn rửa chiếc xe Opel trước khi Ông Chủ ăn sáng xong, và sau khi Ông Chủ đi làm về, hắn lau xe lúc ông nghỉ, trước khi ông lái xe đến sân quần vợt. Hắn bước thật nhẹ nhàng những khi Ông Chủ rút vào phòng nghiên cứu hàng giờ liền. Khi Ông Chủ đi đi lại lại trong hành lang, nói to, hắn chuẩn bị nước nóng để pha trà. Hắn kỳ cọ nền nhà mỗi ngày. Hắn lau cửa sổ cho đến khi chúng lấp lánh trong nắng chiều, chú ý từng khe nứt nhỏ xíu trong bồn tắm, đánh bóng mấy cái đĩa con mà hắn đựng hạt kola để đãi bạn của Ông Chủ. Ngày nào cũng có ít nhất hai người ở phòng khách; cái radiogram được mở rất nhỏ để nghe tiếng nhạc như tiếng sáo, nhỏ đủ để chỉ có tiếng nói, cười và tiếng ly tách chạm vào nhau lanh canh vọng đến tai của Ugwu khi hắn ở trong bếp hay khi hắn là quần áo cho Ông Chủ.

Hắn muốn được làm thêm, muốn tạo thêm nhiều lý do để Ông Chủ thấy cần phải giữ hắn lại làm việc; vì thế, có một buổi sáng, hắn là cả tất của Ông Chủ. Đôi tất sọc màu đen không nhăn nheo, nhưng hắn nghĩ chúng sẽ có vẻ tươm tất hơn nếu được là cho thẳng. Cái bàn là kêu xèo xèo khi hắn nhấc lên, hắn thấy phân nửa chiếc tất dính vào bề mặt bàn là. Hắn chết lặng. Ông Chủ đang ngồi ở bàn ăn; ông vừa ăn sáng xong và sẽ vào phòng bất cứ lúc nào để đi giày tất, lấy giấy tờ trên kệ, đi làm. Ugwu muốn giấu đôi tất dưới ghế rồi phóng vào tủ quần áo lấy đôi khác nhưng chân của hắn không chịu di chuyển. Hắn đứng chết trân với chiếc tất bị cháy và biết rằng Ông Chủ sẽ nhìn thấy mình ở tư thế này.

“Chú mày là cả tất à?” Ông Chủ hỏi. “Ngốc ơi là ngốc.” Câu ngốc ơi là ngốc thoát ra khỏi miệng ông nghe như tiếng nhạc.

“Xin lỗi ông! Xin lỗi, thưa ông!”

“Tôi đã bảo em đừng gọi tôi bằng ông.” Ông chủ cầm tài liệu. “Muộn rồi!”

“Thưa ông, con mang đôi tất khác cho ông nhé?” Ugwu nói. Nhưng Ông Chủ đã xỏ giày, không đi tất, và lật đật chạy. Ugwu nghe ông đóng cửa đánh sầm rồi tiếng khởi động xe. Ngực hắn nặng như đeo đá. Hắn không biết tại sao hắn lại là tất, tại sao hắn không chỉ là bộ âu phục safari[7] mà thôi.

https://thuviensach.vn

Chắc là ma xui quỷ khiến thế nào ấy chứ. Chắc là thế rồi! Lũ ma quỷ đó rình rập tất cả mọi nơi. Bất cứ lúc nào hắn cảm sốt, hay lúc hắn trèo cây ngã, mẹ hắn thường chườm dầu *okwuma* lên người hắn, mồm thì cứ lầm bầm suốt, "Chúng ta sẽ xua đuổi chúng đi. Bọn chúng không đời nào thắng được".

Hắn đi ra sân trước, qua mấy hòn đá nằm san sát nhau trên nền cỏ được cắt xén cẩn thận. Lũ tà ma không thể nào thắng được. Hắn sẽ không để cho chúng thắng. Có một khoảng đất trống ở chính giữa sân cỏ, trông như một hòn đảo nhỏ giữa biển cỏ xanh, có một cây dừa nhỏ đứng đó. Ugwu chưa bao giờ nhìn thấy một cây dừa thấp và có lá xòe ra cân đối đến thế. Cây dừa không có vẻ đủ khỏe mạnh để cho quả hay hữu dụng, cũng giống như mọi cây cối ở đây. Hắn nhặt một hòn đá và ném ra xa. Đất đai ở đây bị lãng phí quá độ. Trong làng của hắn, người ta trồng trọt ở tất cả những khoảnh đất nhỏ tí tị tì ti quanh quanh chỗ ở của họ và chỉ trồng những thứ có lợi ích thiết thực như rau và gia vị. Bà của hắn không cần phải trồng *arigbe* mà bà yêu thích nhất, vì chúng mọc hoang ở khắp nơi. Bà thường nói *arigbe*làm trái tim người đàn ông trở nên dịu dàng. Bà là người thứ hai trong số ba bà vợ, vì thế bà không có một chỗ đứng đặc biệt như người vợ cả hay là người vợ cuối cùng. Trước khi mở miệng xin chồng bất cứ cái gì, bà kể lại với Ugwu, bà đều nấu cháo khoai lang cay với *arigbe*. Bà vẫn luôn luôn được toại nguyện. Có lẽ dùng cách này cũng sẽ chiếm được lòng Ông Chủ.

Ugwu đi lòng vòng tìm *arigbe*. Hắn nhìn vào giữa đám hoa màu hồng, dưới mấy cây điều có tổ ong treo trên một cành cây, cây chanh có bầy kiến đen bò lên bò xuống. Mấy trái đu đủ chín bị chim mổ thủng thành những lỗ to. Nhưng mặt đất trống trơn, không có bất kỳ loại rau thơm nào; Jomo nhổ cỏ rất cẩn thận, sạch sẽ, không một cây cỏ nào có thể mọc hoang ở đất này.

Lần đầu tiên hai người gặp nhau, Ugwu chào Jomo. Jomo gật đầu đáp lại rồi tiếp tục làm việc, chẳng nói chẳng rằng. Ông ta nhỏ thó, thân hình khô cứng và nhăn nheo, răn rúm đến nỗi Ugwu có cảm tưởng ông là người cần được tưới nước hơn là đám cây cỏ mà ông đang tưới bằng một cái bình kim loại. Cuối cùng, Jomo ngẩng lên nhìn Ugwu. *"Afa m bu Jomo"*, ông ấy tự

https://thuviensach.vn

giới thiệu, làm như Ugwu không biết tên ông. “Có nhiều người gọi tôi là Kenyatta, gọi theo tên một người rất nổi tiếng ở Kenya. Tôi là thợ săn.”

Ugwu không biết phải trả lời thế nào vì Jomo nhìn thẳng vào mắt hắn như chờ Ugwu kể một thành tích nào đó của bản thân.

“Ông săn loại thú nào?” Ugwu hỏi. Mặt Jomo rạng rỡ hẳn lên. Dường như đây chính là câu hỏi mà ông chờ được nghe, rồi ông bắt đầu kể chuyện đi săn. Ugwu ngồi lên bậc thềm dẫn ra sân sau, lắng nghe. Ngay từ ngày đầu tiên, hắn đã chẳng tin chuyện của Jomo kể — đánh nhau bằng tay không với mấy con báo, hay giết chết hai con khỉ bằng một phát đạn — nhưng hắn thích nghe những chuyện như thế. Hắn còn chuyển việc giặt đồ của Ông Chủ sang buổi khác, để những hôm Jomo đến, hắn có thể ngồi ngoài sân xem ông làm việc. Jomo di chuyển thật chậm chạp, một sự chậm chạp cố ý. Ông làm tất cả những việc như cào cỏ, tưới nước, trồng cây với một vẻ hiểu biết đầy nghiêm trang. Đang xén cây cảnh, ông có thể ngẩng lên và nói, “Thịt ấy ngon lắm đấy”, thế rồi ông đến lấy cái túi bằng da dê buộc đằng sau xe đạp của ông, lục lọi trong túi để tìm cái giàn ná.

“Đừng có đến gần cái túi của tôi những lúc tôi không có mặt ở đây”, ông bảo Ugwu. “Chú mày có thể bắt gặp cái đầu của ai đó đấy.”

Ugwu cười như nắc nẻ nhưng cũng không hoàn toàn nghi ngờ lời nói của Jomo. Hắn ao ước ngày hôm nay Jomo sẽ đến. Jomo là người tốt nhất mà hắn có thể hỏi về *arigbe* — và còn quan trọng hơn nữa, để hỏi xem làm cách nào cho Ông Chủ nguôi giận.

Hắn ra khỏi nhà, nhìn qua hàng cây bên đường cho đến khi thấy đống lá rơi đầy, phủ kín đám rễ dưới gốc phi lao[8]. Hắn chưa bao giờ ngửi thấy mùi gì thật sắc, đậm, nồng giống như mùi của *arigbe* trong những món ăn nhạt phèo mà Ông Chủ mang về từ câu lạc bộ; hắn sẽ nấu món thịt hầm với gia vị này, mời Ông Chủ ăn với cơm, sau đó sẽ năn nỉ ông. *Xin đừng đuổi con về làng, thưa ông. Con sẽ làm thêm giờ để hoàn lại đôi tất bị cháy. Con sẽ kiếm tiền để đền*. Hắn chưa biết chính xác có thể làm việc gì để có tiền đền cho đôi tất nhưng hắn sẽ nói với Ông Chủ dự định của hắn.

https://thuviensach.vn

Nếu *arigbe* có thể làm dịu lòng Ông Chủ, may ra hắn sẽ được trồng loại cây này và một số loại gia vị khác ở sân sau. Hắn có thể nói với Ông Chủ, hắn sẽ làm mảnh vườn này trước khi vào học. Bởi vì bà hiệu trưởng nói hắn không thể vào học giữa chừng. Có thể hắn nuôi nhiều hy vọng quá. Mơ mộng một mảnh vườn trồng rau thơm để làm gì nếu Ông Chủ sẽ đuổi việc hắn, nếu Ông Chủ không tha thứ cho việc hắn làm cháy đôi tất? Hắn đi nhanh vào trong bếp, đặt mớ *arigbe* lên bàn bếp, rồi lấy gạo.

Mấy tiếng đồng hồ sau, hắn cảm thấy ruột gan như bị thắt lại khi bắt đầu nghe thấy tiếng xe của ông: tiếng bánh xe nghiến lên sỏi và tiếng máy xe rung nhẹ trước khi đỗ lại trong ga ra. Hắn đứng cạnh nồi thịt hầm, khuấy nhẹ, cầm thìa thật chặt, chặt như là cái cảm giác thắt chặt trong bao tử hắn vậy. Lẽ nào Ông Chủ lại đuổi hắn ra khỏi nhà trước khi hắn kịp mời Ông Chủ món ăn hắn nấu? Hắn sẽ phải giải thích như thế nào với người trong làng?

“Xin chào, thưa ông… Odenigbo”, hắn nói, trước lúc Ông Chủ bước vào bếp.

“Ừ, ừ”, Ông Chủ nói. Ông ôm một đống sách trước ngực bằng một tay, tay kia xách cặp. Ugwu chạy vội đến để đỡ lấy chồng sách. “Thưa ông? Ông có ăn ngay bây giờ không?” Hắn hỏi bằng tiếng Anh.

“Ăn gì?”

Ruột gan của Ugwu thắt chặt hơn. Hắn sợ dạ dày của hắn sẽ vỡ bung lúc hắn cúi xuống đặt chồng sách lên bàn. “Món thịt hầm, thưa ông.”

“Thịt hầm?”

“Vâng, thưa ông. Món thịt hầm rất ngon.”

“Vậy thì tôi ăn thử.”

“Vâng, thưa ông!”

“Gọi tôi là Odenigbo!” Ông Chủ hơi gắt giọng trước khi đi tắm.

Sau khi Ugwu dọn thức ăn, hắn đứng bên cạnh cửa bếp, nhìn Ông Chủ xúc đầy một nĩa cơm và thịt hầm, xúc thêm một miếng nữa, rồi nói vọng ra,

https://thuviensach.vn

“Ngon tuyệt, bạn tốt.”

Ugwu xuất hiện đằng sau cánh cửa. “Thưa ông? Con có thể trồng rau thơm trong một khoảnh vườn được không? Để có thể nấu thịt hầm như thế này.”

“Một khoảnh vườn?” Ông Chủ ngừng để nhấp một ngụm nước và lật một trang nhật ký. “Không, không được! Bên ngoài là lãnh thổ của Jomo, bên trong là của em. Phân phối lao động, bạn tốt. Nếu mình cần rau thơm, mình sẽ nhờ Jomo lo chuyện ấy.” Ugwu yêu vô cùng cái âm vang của câu *Phân phối lao động, bạn tốt*, bằng tiếng Anh.

“Vâng, thưa ông”, hắn nói, mặc dù hắn đã thầm chọn chỗ tốt nhất, thích hợp nhất để trồng rau thơm, gần căn phòng dành cho người giúp việc[9], nơi mà Ông Chủ chưa bao giờ đặt chân đến. Hắn không đủ tin cậy để có thể giao vườn rau cho Jomo. Hắn sẽ tự tay chăm sóc vườn rau khi Ông Chủ không ở nhà. Với cách này, *arigbe* của hắn, loại rau thơm của sự tha thứ, sẽ không bao giờ thiếu. Mãi đến tối hôm ấy hắn mới nhận ra là Ông Chủ đã quên bẵng chuyện đôi tất bị cháy từ lúc nào, trước cả khi về nhà.

Ugwu cũng biết thêm một số điều khác. Hắn không phải là một thằng bé giúp việc bình thường; thằng bé giúp việc của ông bác sĩ Okeke nhà bên không được ngủ trên giường ở trong phòng mà phải ngủ trên nền nhà bếp. Thằng bé giúp việc ở cuối đường Ugwu đi chợ cũng không có quyền quyết định nấu món ăn gì, nó nấu những món mà người ta bảo. Ông chủ hay bà chủ của chúng không đưa sách cho chúng và bảo, “Quyển sách này hay lắm, rất là tuyệt vời.”

Phần lớn các câu trong mấy quyển sách ấy Ugwu đều không hiểu nhưng hắn cố ý chứng tỏ là hắn có đọc. Hắn cũng không hiểu hết những câu chuyện mà Ông Chủ và bạn bè nói với nhau nhưng hắn cũng cứ lắng nghe; như chuyện thế giới cần phải tích cực hơn trong vụ người da đen bị giết ở Sharpeville[10], hay là cái máy bay do thám bị bắn rơi ở Liên Xô thì đáng đời cho quân Mỹ, hay De Gaulle[11] rất vụng về ở Algeria, hay là Liên Hiệp Quốc sẽ chẳng bao giờ loại trừ Tshombe[12] ở Katanga[13]. Thỉnh thoảng Ông Chủ

https://thuviensach.vn

đứng dậy nâng ly và lên giọng — “Chúc mừng người Mỹ da đen can đảm đã mở đường vào trường đại học của tiểu bang Mississippi!”[14]. “Chúc mừng Ceylon[15] và người nữ Thủ tướng đầu tiên trên thế giới”. “Chúc mừng Cuba đã thắng Mỹ bằng cách gậy ông đập lưng ông!” — và Ugwu lắng nghe một cách sung sướng tiếng chai bia chạm lanh canh vào thành ly, tiếng ly cụng ly, và tiếng chai cụng vào chai.

Cuối tuần, Ông Chủ có nhiều bạn bè đến chơi, Ugwu mang nước uống cho khách, đôi khi Ông Chủ giới thiệu hắn — bằng tiếng Anh, dĩ nhiên. “Ugwu lo những việc vặt trong nhà giúp tôi. Chú bé này thông minh lắm.” Ugwu vẫn im lặng, tiếp tục mở nút chai bia và Coke, cảm giác ấm nóng của niềm tự hào lan tỏa từ đầu ngón chân lên dần phía trên. Hắn đặc biệt thích khi Ông Chủ giới thiệu hắn với người nước ngoài, như ông Johnson, người Caribbean; Giáo sư Lehman, người hay nói lắp, da trắng, có giọng nghẹt mũi đến từ nước Mỹ với đôi mắt xanh thẳm, màu của lá non. Ugwu hơi sợ khi gặp ông này lần đầu, vì hắn luôn tưởng tượng là chỉ quỷ sứ mới có cặp mắt mang màu xanh của lá.

Rất nhanh chóng, hắn nhận biết khách quen thường đến và mang nước uống của họ ra trước khi Ông Chủ bảo. Ông bác sĩ Patel, người Ấn Độ, hay uống bia Golden Guinea pha với Coke. Ông Chủ gọi ông ta là Ông Đốc. Bất cứ khi nào Ugwu mang hột kola ra, Ông Chủ nói, “Ông Đốc, ông nên biết hột kola không hiểu tiếng Anh”, trước khi ông ta tiếp tục cầu nguyện bằng tiếng Igbo hay là làm dấu thánh trên hột kola. Mỗi lần như thế bác sĩ Patel lại cười vang, có vẻ hể hả lắm, người dựa ngửa vào trong ghế sofa và nhấc cặp giò ngắn tũn của ông lên, làm như đó là một câu nói đùa thú vị ông mới nghe lần đầu. Sau khi Ông Chủ tách hột kola và chuyền cái đĩa đựng kola đi đủ một vòng, bác sĩ Patel, bao giờ cũng thế, nhón lấy một hột và bỏ vào túi áo; Ugwu chưa từng thấy ông ăn kola bao giờ, dù chỉ một lần.

Có ông giáo sư tên Ezeka, giọng rất khàn, nói nhỏ như thì thầm. Ông ấy luôn luôn cầm ly, giơ lên ngang tầm mắt và rọi qua ánh sáng để biết chắc là Ugwu rửa ly sạch sẽ. Đôi khi ông tự mang rượu gin đến. Lần khác ông đòi

https://thuviensach.vn

uống trà rồi tiếp tục kiểm tra bát đường và hộp sữa, miệng lẩm nhẩm, “Khả năng của vi trùng rất là phi thường”.

Còn có một anh chàng tên là Okeoma, người đến thường xuyên nhất và ở lâu nhất. Anh ta nhìn có vẻ trẻ hơn các vị khách khác, luôn luôn mặc một cái quần soóc, đầu tóc bù xù với đường ngôi lệch rẽ cao hơn đường ngôi của Ông Chủ. Tóc anh ta có vẻ thô và rối, không giống như tóc Ông Chủ; hình như Okeoma không thích chải đầu. Okeoma uống Fanta. Có mấy buổi tối, Okeoma trình diễn thơ, tay ôm một xấp giấy, và Ugwu đứng nhìn từ chỗ cửa bếp để thấy tất cả những người khách khác đang xem anh ta đọc thơ, mặt họ như đang hóa đá, tưởng chừng họ không dám thở. Sau đó, Ông Chủ vỗ tay và nói, giọng rổn rảng, “Tiếng nói của thế hệ chúng ta!”; tiếng vỗ tay kéo dài mãi cho đến khi Okeoma phải gắt lên, “Đủ rồi!”

Và còn có cô Adebayo, cũng uống brandy giống Ông Chủ và không giống bất cứ những gì mà Ugwu có thể tưởng tượng về một nữ giảng viên đại học. Dì của Ugwu có kể sơ về mấy bà giáo dạy đại học. Dì phải biết chứ, bởi vì dì làm lao công cho ban Giáo sư Khoa học ban ngày và chạy bàn trong câu lạc bộ giáo viên ban đêm. Thỉnh thoảng, các nhà thuyết trình thuê dì lau chùi nhà cửa cho họ. Dì nói mấy bà giáo trưng hình của họ thời còn đi học ở Ibadan[16], Anh và Mỹ trên giá sách. Bữa sáng, họ ăn trứng không được luộc chín quá, lòng đỏ trứng phải vẫn còn rung rinh; họ đội tóc giả được kéo thật thẳng tung bay theo bước chân, và mặc những cái váy maxi dài phủ mắt cá chân. Có lần dì kể chuyện có một cặp đi dự tiệc cocktail ở câu lạc bộ. Hai người bước ra khỏi một chiếc xe Peugeot 404 rất xịn, người đàn ông mặc bộ vét màu kem, người đàn bà mặc váy dài xanh lá cây. Tất cả mọi người đều chăm chú ngắm cặp này, đang đi tay trong tay, bỗng dưng có một cơn gió mạnh thổi bay bộ tóc giả của người đàn bà. Đầu bà ta trọc lốc. Người ta dùng lược hấp nóng để chải tóc cho thẳng, dì hắn giải thích, tại vì họ muốn giống người da trắng, cho dù mấy cái lược nóng đó làm cháy tóc của họ.

Ugwu đã từng tưởng tượng đến người đàn bà trọc đầu này, đẹp, với cái mũi thẳng đứng, chứ không tẹt dí như loại mũi hắn thường nhìn thấy. Hắn tưởng tượng đến một người phụ nữ hiền hậu, duyên dáng, người mà từ cái

https://thuviensach.vn

nhảy mũi, cách cười, cách nói của họ cũng nhẹ nhàng, mềm mại như lông tơ trên da của con gà. Nhưng cái bà đến thăm Ông Chủ, mấy người mà hắn gặp ở ngoài chợ và trên đường phố thì khác hẳn. Phần lớn họ đội tóc giả (tóc được thắt thành bím, hay được bện thêm chỉ vào trong tóc), nhưng họ không mảnh mai, dịu dàng như lá cỏ. Họ đều thuộc loại to mồm. Và người to mồm nhất là cô Adebayo. Cô không phải là người Igbo; Ugwu biết vậy nhờ tên của cô, ngay cả nếu như hắn không tình cờ gặp cô với người đầy tớ gái ở chợ và nghe họ nói với nhau bằng tiếng Yoruba nhanh đến nỗi hắn không thể hiểu được. Cô ấy bảo hắn chờ, cô sẽ cho hắn đi ké về trường đại học, nhưng hắn từ chối và nói là hắn còn nhiều thứ phải mua và hắn sẽ gọi taxi để về, mặc dù lúc đó hắn đã mua hàng xong xuôi. Hắn không muốn đi nhờ và đi chung xe với cô, hắn không thích cái cách cô lên giọng, giọng cô át cả giọng của Ông Chủ trong phòng khách, đầy thách thức và muốn gây gổ. Hắn thường phải tự ghìm lại để không nói vọng ra từ trong bếp, bảo cô câm mồm đi, nhất là khi cô gọi Ông Chủ là *nhà ngụy biện*. Hắn không biết *nhà ngụy biện* nghĩa là gì, nhưng hắn không thích cô gọi Ông Chủ như thế. Hắn cũng không thích cái cách cô nhìn Ông Chủ. Ngay cả khi một người nào khác đang nói và đáng lẽ cô phải tập trung vào người ấy, mắt của cô vẫn cứ dán vào Ông Chủ. Có một buổi tối thứ Bảy, Okeoma làm rơi một cái ly và Ugwu vào để thu dọn mảnh vỡ nằm vương vãi trên nền nhà. Hắn cứ làm việc từ từ, rề rà để được nghe câu chuyện hai người nói với nhau, rõ hơn và cũng dễ hiểu hơn cách Giáo sư Ezeka nói. Ở trong nhà bếp thì hầu như không thể nghe rõ người ta nói những gì.

"Chúng ta nên có một tổ chức Liên hiệp Phi châu[17] lớn mạnh hơn để hưởng ứng, cổ vũ những gì đang diễn ra ở Nam Mỹ, thật đấy…" — Giáo sư Ezeka nói.

Ông Chủ ngắt lời. "Ông nên biết, Chủ nghĩa Liên hiệp Phi châu, trên căn bản là quan niệm của người Âu châu."

"Ông đang lẩn tránh không trả lời trực tiếp", Giáo sư Ezeka nói và lắc đầu, vẫn cái cung cách kẻ cả, bề trên như thường lệ.

https://thuviensach.vn

“Có thể đó *là* quan niệm của người Âu châu”, cô Adebayo nói, “nhưng nhìn xa hơn, chúng ta đều cùng một chủng tộc”.

“Thế nào là nhìn xa hơn?” Ông Chủ hỏi. “Bằng cách nhìn xa hơn của người da trắng? Cô không thấy là tất cả chúng ta hoàn toàn khác nhau, chỉ trừ lòng trắng của con mắt?” Tiếng của Ông Chủ to dần lên; Ugwu từng để ý, cứ đến ly brandy thứ ba là ông bắt đầu cầm ly khua khua, rướn người nghiêng về phía trước cho đến khi ông chỉ ngồi ghé ở mép của ghế bành. Khi đêm đã khuya, Ông Chủ đã đi ngủ, Ugwu ngồi vào cái ghế bành này rồi tưởng tượng mình nói tiếng Anh rôm rả, nói như mê hoặc những người khách tưởng tượng, dùng những chữ như *trao quyền độc lập* và *Liên hiệp Phi châu*, hắn cố luyện giọng cho giống với giọng của Ông Chủ, và hắn cứ đổi thế ngồi, đổi mãi cho đến khi hắn cũng ngồi ra mép của cái ghế bành.

“Dĩ nhiên là chúng ta đều như nhau, chúng ta đều bị người da trắng đô hộ, đó là đặc điểm chung của chúng ta”, cô Adebayo lạnh lùng nói. “Chủ nghĩa Liên hiệp Phi châu là câu trả lời thích hợp nhất.”

“Dĩ nhiên, dĩ nhiên, nhưng theo tôi, cái nền tảng căn bản, đặc thù để nhận biết người Phi châu chính là bộ lạc của họ”, Ông Chủ nói. “Tôi là người Nigeria vì một gã da trắng sáng tạo ra cái tên Nigeria rồi cho tôi cái tông tích ấy. Tôi đen bởi vì một anh da trắng xây dựng khái niệm *màu đen* để làm sao nổi bật sự khác biệt với cái *màu trắng* của hắn. Nhưng tôi là người Igbo trước khi người da trắng đến xứ này.”

Giáo sư Ezeka khịt mũi và lắc đầu, hai cái chân bắt tréo. “Nhưng ông bắt đầu nhận biết ông là người Igbo là nhờ người da trắng. Cái ý tưởng Liên hiệp Igbo hình thành chỉ để đương đầu với sự thống trị của người da trắng. Ông phải thấy rằng bộ lạc, ngày nay cũng như thời thực dân, là sản phẩm của một quốc gia và chủng tộc.” Giáo sư Ezeka lại bắt tréo chân.

“Cái ý tưởng Liên hiệp Igbo đã xuất hiện rất lâu, trước khi người da trắng có mặt.” Ông Chủ hét to. “Đi mà hỏi những bô lão trong làng của ông về lịch sử xem.”

https://thuviensach.vn

“Vấn đề là, Odenigbo là một người trung thành với việc gìn giữ bộ lạc, chúng ta cần phải làm cho ông ấy im lặng.” Cô Adebayo nói.

Xong, cô làm một chuyện mà Ugwu giật mình: cô đứng dậy, cất tiếng cười giòn tan, đi đến gần Ông Chủ và lấy tay khép đôi môi ông lại. Cô đứng đó, có vẻ như rất lâu, tay cô để lên môi ông. Ugwu tưởng tượng nước bọt đã hòa lẫn với rượu brandy trong mồm ông thấm vào ngón tay cô. Hắn thấy người cứng đơ lúc hắn nhặt những mảnh ly vỡ. Hắn ước gì Ông Chủ không chỉ ngồi đó lắc đầu làm như mọi chuyện rất buồn cười.

Từ đó về sau, cô Adebayo trở thành một mối nguy hại. Cô càng lúc càng giống như một con dơi ăn hoa quả, với cái mặt giống như bị véo, nước da không sáng sủa và cái áo hoa lùng bùng quanh thân thể cô như là đôi cánh. Ugwu luôn mang rượu cho cô sau cùng và lãng phí rất nhiều thì giờ lau tay bằng cái khăn lau chén trước khi hắn mở cửa cho cô vào. Hắn lo lắng là cô sẽ cưới Ông Chủ và mang cô hầu gái nói tiếng Yoruba vào trong nhà này, phá hủy cái vườn rau thơm và bảo hắn cái nào hắn có thể nấu hay là không được phép nấu. Hắn vẫn lan man nghĩ thì nghe thấy Ông Chủ và Okeoma nói chuyện với nhau.

“Hôm nay, cô ta có vẻ như không muốn về”, Okeoma nói. “*Nwoke m*, anh có chắc là anh không toan tính làm chuyện gì với cô ấy chứ?”

“Đừng nói linh tinh!”

“Nếu anh có làm gì, cũng không người nào ở London biết đâu.”

“Này, này…”

“Tôi biết anh không để ý đến cô ta theo nghĩa ấy, nhưng tôi vẫn thắc mắc không biết đàn bà họ thấy cái gì hấp dẫn ở anh kia chứ.”

Okeoma cười phá lên và Ugwu cảm thấy yên tâm. Hắn không muốn cô Adebayo — hay bất cứ người đàn bà nào — chen vào và phá hỏng cuộc sống của hắn với Ông Chủ. Có những đêm, sau khi khách về sớm, hắn ngồi trên nền nhà trong phòng khách và lắng nghe Ông Chủ nói. Ông thường chỉ nói những chuyện mà hắn không thể nào hiểu được, hình như rượu brandy đã làm ông quên Ugwu không phải là khách của ông. Chẳng ăn nhằm gì. Tất

https://thuviensach.vn

cả những thứ mà Ugwu cần chỉ là một giọng nói Igbo trầm ấm, giàu nhạc điệu có pha lẫn giọng Anh, và ánh sáng lấp lánh của cặp mắt kính dày cộp.

Hắn ở với Ông Chủ được khoảng bốn tháng thì ông nói, “Cuối tuần này, có một người phụ nữ rất đặc biệt sẽ đến đây chơi. Rất đặc biệt! Em phải dọn dẹp cho thật sạch sẽ. Tôi sẽ đặt thức ăn ở câu lạc bộ”.

“Nhưng, thưa ông, con có thể nấu ăn”, Ugwu nói, buồn bã nghĩ đến chuyện sắp tới.

“Cô ấy mới trở về từ London, bạn tốt, và cô ấy thích cơm nấu theo cách riêng của cô ấy. Cơm rang. Tôi nhớ như thế. Tôi không chắc em có thể nấu món gì hợp ý của cô ấy.” Ông Chủ quay người bỏ đi.

“Con có thể nấu món đó, thưa ông.” Ugwu nói nhanh, mặc dù hắn không hề biết cơm rang là gì. “Để con nấu cơm, và ông mua thịt gà ở câu lạc bộ.”

“Mặc cả khéo lắm”, Ông Chủ nói bằng tiếng Anh. “Thế thì em nấu cơm.”

“Vâng, thưa ông”, Ugwu nói. Sau đó, hắn dọn phòng sạch sẽ, kỳ cọ bồn cầu một cách cẩn thận, như hắn luôn luôn làm thế, nhưng Ông Chủ nhìn và bảo hắn là chưa được sạch lắm rồi đi ra tiệm mua thêm một gói bột Vim rồi hỏi, giọng gắt gỏng, tại sao Ugwu không lau chùi cái kẽ giữa hai viên gạch. Ugwu lau lại. Hắn cọ cho đến khi mồ hôi nhễ nhại hai bên má, đến khi hai cánh tay hắn đau nhức rã rời. Và thứ Bảy, hắn nổi cáu lúc nấu ăn. Trước đó, Ông Chủ chưa bao giờ cằn nhằn. Đây là lỗi của người đàn bà sắp đến, người mà Ông Chủ quá quý trọng, đến nỗi không cho hắn nấu ăn. Người đàn bà mới về từ London, thật vậy.

Khi chuông cửa réo, hắn làu bàu rủa sao cho dạ dày của cô ả sẽ bị sưng tấy vì ăn phân. Hắn nghe Ông Chủ nói to, mừng rỡ như trẻ con; tiếp đó là một khoảng yên lặng kéo dài và hắn tưởng tượng hai người đang ôm nhau, cái thân hình xấu xí của cô ta dán chặt vào Ông Chủ. Rồi hắn nghe giọng của cô nàng. Hắn chết lặng. Hắn luôn nghĩ rằng không thể mang tiếng Anh

https://thuviensach.vn

của Ông Chủ ra mà so sánh với tiếng Anh của bất cứ người nào, không thể so với thứ tiếng Anh rất khó nghe của Giáo sư Ezeka, hay thứ tiếng Anh mà cứ như tiếng Igbo, cả ở cách nhấn giọng lẫn cách ngắt, ngừng của Okeoma, hay thứ tiếng Anh cứ líu ríu đến kỳ lạ của bác sĩ Patel. Kể cả tiếng Anh của Giáo sư Lehman, lời nói của ông như bị bắt tuôn ra qua lỗ mũi, cũng không đáng ngưỡng mộ bằng cách nói tiếng Anh của Ông Chủ. Tiếng Anh của Ông Chủ dìu dặt như tiếng nhạc, nhưng cái mà Ugwu đang nghe bây giờ là giọng của một người phụ nữ, một giọng thần tiên. Đây là một giọng Anh tuyệt vời nhất, một thứ ngôn từ lóng lánh, một giọng Anh đặc biệt mà hắn từng nghe qua đài của Ông Chủ, tròn vành rõ chữ, chuẩn xác đến từng âm, như thái một lát khoai với con dao mới vừa được mài thật bén, ngọt xót từng lát một.

"Ugwu!" Ông Chủ gọi. "Mang Coke ra đây!"

Ugwu đi ra ngoài phòng khách. Nàng thơm mùi kem dừa. Hắn chào người phụ nữ, câu chào chỉ lí nhí trong miệng, mắt hắn nhìn xuống nền nhà.

"Kedu?", nàng hỏi.

"Con khỏe, thưa cô." Hắn vẫn không dám nhìn nàng. Lúc hắn mở nút chai, nàng đang cười to về chuyện Ông Chủ nói trước đó. Ugwu sắp sửa rót Coke lạnh vào ly cho nàng thì nàng khều tay hắn và nói, "*Rapuba*, kệ tôi, kệ tôi, không phải lo".

Tay nàng hơi ẩm ướt. "Vâng, thưa cô."

"Ông chủ của em nói với tôi là em chăm sóc ông ấy chu đáo lắm, Ugwu", nàng nói. Nàng nói giọng Igbo còn mềm mại hơn cả giọng Anh, và hắn rất thất vọng khi thấy nàng nói tiếng Igbo quá dễ dàng. Hắn ước gì nàng hơi vấp váp, ngập ngừng khi nàng nói tiếng Igbo; hắn không ngờ được là tiếng Anh hoàn hảo như thế lại có thể đi song song với sự hoàn hảo của tiếng Igbo.

"Vâng, thưa cô", hắn lập bập. Mắt hắn vẫn còn nhìn chằm chằm xuống nền nhà.

"Hôm nay em nấu món gì cho chúng tôi, bạn tốt?" Ông Chủ hỏi, giả bộ như không biết. Giọng ông vui vẻ đến mức làm hắn bực mình.

https://thuviensach.vn

“Con dọn ra ngay, thưa ông”, Ugwu nói tiếng Anh, và ngay lập tức, hắn ước gì hắn nói khác đi, đúng văn phạm hơn, như là *Con sẽ mang thức ăn ra ngay*, bởi vì nói như thế nghe hay hơn, và làm nàng có ấn tượng về hắn tốt hơn. Trong lúc dọn bàn, hắn tiếp tục liếc ra phòng khách, mặc dù hắn có thể nghe tiếng nàng cười và giọng của Ông Chủ, với một âm vang mới, nghe rất khó chịu.

Cuối cùng thì hắn cũng được thấy mặt nàng lúc nàng và Ông Chủ ngồi vào bàn ăn. Gương mặt trái xoan, nước da mịn màng, màu da tươi mát như mặt đất đẫm mưa, đôi mắt rất to và hơi xếch — đáng lẽ nàng không nên đi đứng ăn nói như người bình thường, mà nên ở trong một tủ kính giống như cái tủ kính trong phòng đọc sách của Ông Chủ; ở trong đó, người ta có thể chiêm ngưỡng thân hình với những đường cong tuyệt mỹ của nàng; ở trong đó, nàng sẽ được giữ gìn. Tóc nàng dài, mỗi sợi chảy dài xuống tới cổ, đuôi tóc xòe bông ra. Nàng rất hay cười, hàm răng trắng muốt. Hắn cứ đứng ngắm nàng mãi cho đến khi Ông Chủ nói, “Mọi khi Ugwu nấu ngon hơn. Cậu ta nấu món thịt hầm rất tuyệt”.

“Nhạt quá, chẳng có mùi vị gì cả, nhưng dĩ nhiên vẫn còn tốt hơn là bốc lên cái mùi không thể chịu được.” Nàng nói, và mỉm cười với Ông Chủ trước khi quay sang Ugwu. “Tôi sẽ chỉ cho em cách rang cơm mà không phải dùng nhiều dầu.”

“Vâng, thưa cô”, Ugwu nói. Hắn đã tự nghĩ ra cách rang cơm, bằng dầu lạc; và trước đó, hắn từng thầm mong là sẽ làm cho hai người vội vàng chạy vào nhà vệ sinh. Nhưng bây giờ, hắn lại rất muốn nấu một bữa ăn tuyệt hảo, cơm *jollof* thơm ngon hay món thịt hầm với *arigbe*, để cho nàng thấy là hắn nấu ngon đến mức nào. Hắn chưa rửa bát đĩa vội vì tiếng nước chảy sẽ át giọng nói của nàng. Khi hắn mang trà ra, hắn sắp xếp mấy cái bánh ngọt nhỏ trên đĩa thật chậm rãi để hắn có thể ở lâu một chút và có thể nghe nàng nói chuyện, cho đến khi Ông Chủ lên tiếng, “Thế là được rồi, bạn tốt”. Tên nàng là Olanna. Nhưng Ông Chủ chỉ gọi tên nàng có một lần thôi. Thường thường ông gọi nàng là *nkem*, em yêu[18]. Họ nói về chuyện Sardauna và thủ lĩnh của Western Region cãi vã nhau; sau đó, Ông Chủ nói chuyện gì đó đại khái về

https://thuviensach.vn

việc chờ nàng dọn đến Nsukka và việc đó chỉ mất vài tuần thôi. Ugwu nín thở để hắn có thể nghe rõ hơn. Ông Chủ cười hào sảng và nói, “Nhưng mà mình sẽ sống chung với nhau tại đây, *nkem*, và em có thể giữ căn nhà ở đường Elias”.

Nàng sẽ dọn đến Nsukka. Nàng sẽ sống trong nhà này. Ugwu rời chỗ đứng ở cửa và nhìn cái nồi còn đặt trên bếp. Cuộc sống của hắn sẽ xáo trộn. Hắn sẽ phải học rang cơm, sẽ phải tập dùng ít dầu hơn và phải nghe lời nàng. Hắn thấy buồn; nhưng không chỉ có thế hắn còn có cảm giác nôn nóng chờ đợi, một cảm giác bồn chồn thật mơ hồ.

Chiều hôm ấy, khi đang giặt tấm ga trải giường của Ông Chủ ở sân sau, gần cây chanh, hắn ngẩng lên, chợt thấy nàng đang đứng ở cửa sau nhìn mình. Đầu tiên, hắn tin chỉ là tưởng tượng, bởi vì những người mà hắn nghĩ đến nhiều nhất thường chỉ hiện ra với hắn trong tưởng tượng. Hắn chuyện trò trong tưởng tượng với Anulika rất nhiều lần, và, ngay sau khi hắn tự thỏa mãn trong đêm, Nnesinachi sẽ thoáng hiện ra với nụ cười bí ẩn trên môi. Nhưng Olanna đúng là đang ở chỗ cửa. Nàng đang băng ngang qua sân, đến gần hắn. Nàng chỉ có tấm vải quấn[19] vòng ngang ngực, và khi nàng bước đi, hắn tưởng tượng nàng là trái điều vàng, chín mọng, đầy quyến rũ.

“Thưa cô? Cô có cần gì không ạ?” Hắn hỏi. Hắn biết nếu hắn đưa tay ra chạm vào mặt nàng, chắc sẽ giống như chạm vào bơ, loại bơ mà Ông Chủ bóc giấy gói rồi quết lên bánh mì.

“Để tôi giúp em.” Nàng chỉ vào tấm ga trải giường mà hắn vừa mới xả lại bằng nước sạch và từ từ, hắn lấy tấm ga còn đang nhỏ nước ra. Nàng túm một đầu rồi lui vài bước. “Xoay đầu tấm ga em đang nắm sang hướng này”, nàng nói.

Hắn vặn phần của hắn sang bên phải hắn trong khi Olanna vặn phần của nàng sang bên phải nàng; cả hai cùng nhìn nước bị vắt ra. Tấm ga rất trơn.

“Cảm ơn cô”, hắn nói.

https://thuviensach.vn

Nàng mỉm cười. Nụ cười của nàng làm hắn có cảm giác như hắn cao hơn. “Ồ, nhìn kìa, mấy quả đu đủ này gần chín rồi. *Lotekwa*, đừng quên hái nó nhé.”

Có một cái gì đó rất thanh nhã trong giọng nói và phong cách của nàng; nàng như một viên đá trong một con suối tuôn chảy dào dạt, được dòng nước trong mát chuốt mài qua bao tháng năm. Được gặp nàng cũng giống như tìm được hòn đá ấy, một cơ hội hiếm có. Hắn nhìn cho đến khi nàng đi vào bên trong.

Hắn không muốn chia sẻ việc săn sóc Ông Chủ với ai cả, cũng không muốn làm gián đoạn cuộc sống bình lặng của hắn với Ông Chủ, tuy thế, đột nhiên hắn thấy mình khó mà chịu nổi nếu từ nay không còn được nhìn thấy nàng. Đêm đó, sau bữa tối, hắn rón rén đi bằng mười đầu ngón chân đến phòng ngủ của Ông Chủ, áp tai vào cửa. Nàng đang rên rất to, tiếng rên không có vẻ gì giống với tiếng của nàng, rất buông thả và đầy kích thích, thoát ra từ cổ họng. Hắn đứng đó rất lâu, cho đến khi tiếng rên chấm dứt, rồi trở lại phòng của hắn.

https://thuviensach.vn

Chương hai

Olanna lắc lư theo điệu Tân nhạc[20] phát ra từ radio trong xe. Tay nàng đặt lên đùi Odenigbo; nàng nhấc tay lên khi chàng sang số đặt tay trở lại và cười rộ khi chàng trêu nàng là thần vệ Nữ đã chi phối đầu óc mọi người. Nàng thấy ngất ngây bên cạnh chàng, cửa sổ xe được quay xuống, bụi bay mịt mù và giọng hát của Rex Lawson thật mơ màng. Chàng sẽ phải lên giảng đường trong vòng hai giờ nữa nhưng cứ nhất quyết đòi đưa nàng ra sân bay Enugu. Tuy ngoài mặt phản đối nhưng trong lòng nàng rất thích. Khi hai người lái xe trên con đường hẹp băng ngang đồi Milliken, một bên là thung lũng sâu thăm thẳm, một bên là sườn núi lởm chởm, nàng cũng không nhắc chàng là chàng lái quá nhanh. Nàng cũng không nhìn cái bảng viết bằng tay, nét chữ cứng và thô, THÀ ĐẾN MUỘN CÒN HƠN LÀ NGƯỜI THIÊN CỔ.

Nàng thất vọng nhìn thấy mấy chiếc máy bay trắng đục lướt nhẹ nhàng lên không trung khi hai người đến gần sân bay. Chàng dừng xe dưới mái hiên của cổng vào. Những người khuân vác hành lý thuê vây quanh xe và hỏi, "Ông bà có hành lý không ạ?", nhưng Olanna không nghe thấy họ nói gì bởi vì chàng đã kéo nàng sát vào người chàng.

"Anh không thể chờ được nữa, *nkem*", chàng nói, môi chàng gắn chặt môi nàng. Nụ hôn của chàng có vị ngọt như mứt hoa quả. Nàng muốn nói với chàng là mình rất háo hức muốn dọn về Nsukka, nhưng chắc không cần nàng phải nói chàng cũng đã biết. Một nụ hôn nồng nàn, và nàng cảm thấy hơi ấm rất mới, lan tỏa giữa hai chân nàng.

Có tiếng còi xe inh ỏi. Một người khuân hành lý kêu to, "Hây, đây là chỗ xếp hàng. Ồ! Chỉ xếp hàng thôi nhé!"

Cuối cùng, Odenigbo buông nàng ra và nhảy khỏi xe để lấy hành lý của nàng trong cốp. Chàng mang túi hành lý của nàng đến quầy bán vé. "Em đi an toàn nhé, *ije oma*", chàng nói.

https://thuviensach.vn

“Anh lái xe cẩn thận”, nàng nói.

Nàng ngắm chàng dần dần rời xa nàng, một người đàn ông lực lưỡng mặc quần ka ki và áo sơ mi ngắn tay có vẻ rất tươm tất vì được là thẳng nếp. Chàng bước đi, vẻ tự tin có phần thái quá: cái cử chỉ của một người không chịu hỏi đường nhưng vẫn tin tưởng thế nào cũng đến được chỗ mình muốn đến. Sau khi chàng lái xe đi, nàng cúi đầu, hít hà. Nàng đã dùng một ít nước hoa Old Spice[21] của chàng sáng nay, như thể vô tình thôi, và cũng không cho chàng biết vì sợ chàng sẽ cười chế nhạo. Chàng sẽ không thể nào hiểu được thói quen kỳ quặc của nàng — luôn mang theo một chút mùi hương của chàng. Làm như là mùi thơm có thể, ít nhất là một thời gian ngắn, dập tắt những thắc mắc của nàng và làm cho nàng hơi giống chàng thêm một chút. Tự tin thêm và ít nghi ngờ hơn.

Nàng quay vào chỗ người bán vé và viết tên nàng lên một mảnh giấy. “Chào ông! Xin vui lòng cho tôi một vé một chiều đi Lagos.”

“Ozobia?” Người bán vé mặt đầy mụn tươi hẳn lên với cái miệng cười thật rộng. “Con gái của Ông Trùm[22] Ozobia?”

“Vâng.”

“Ồ! Xong hết rồi, thưa cô. Tôi sẽ bảo một người khuân hành lý dẫn đường cho cô đến phòng chờ VIP.” Người bán vé quay ra sau. “Ikenna! Cái thằng mắc dịch ấy đâu rồi? Ikenna!”

Olanna lắc đầu, cười. “Không cần đâu, bác ạ.” Nàng lại mỉm cười, có vẻ như muốn trấn an ông, để ông hiểu rõ điều này không phải là lỗi của ông và chính nàng cũng không thích ngồi chờ trong phòng VIP.

Phòng đợi chung đông nghẹt người. Olanna ngồi đối diện với ba đứa nhỏ ăn mặc rất sơ sài, nghèo nàn và đi dép. Mấy đứa nhỏ cười rúc rích từng hồi nên bố chúng thỉnh thoảng lại đưa mắt nhìn nghiêm khắc. Một bà cụ có khuôn mặt nhăn nheo, bà của bọn trẻ, ngồi gần Olanna nhất. Bà ôm chặt cứng cái ví, làu bàu nói một mình. Olanna có thể ngửi thấy mùi hăng mốc từ cái áo khoác của bà, chắc là nó được moi trong rương ra, chiếc áo từ khươm mươi niên dành riêng cho những buổi đặc biệt như thế này. Khi giọng nói

https://thuviensach.vn

trong trẻo, rõ ràng thông báo chuyến bay của hãng hàng không Nigeria hạ cánh, người bố nhỏm dậy và lại ngồi xuống.

"Chắc là ông đang chờ ai đó", Olanna nói với ông bằng tiếng Igbo.

"Vâng, *nwanne m*, em trai tôi hồi hương sau khi du học bốn năm ở nước ngoài." Tiếng địa phương Owerri của ông đậm đặc chất nhà quê.

"Thế à!" Olanna nói. Nàng muốn hỏi ông ta xem em ông ấy chính xác là học ở đâu, nhưng nàng đã không hỏi. Có thể ông ta cũng không biết.

Bà cụ quay sang Olanna. "Em nó là người đầu tiên trong làng được đi nước ngoài và người làng chúng tôi chuẩn bị tổ chức một buổi khiêu vũ mừng em nó. Đoàn vũ công sẽ đón chúng tôi ở Ikeduru." Bà mỉm cười vinh hạnh để lộ hàm răng màu nâu. Giọng của bà còn nặng hơn; khó mà hiểu trọn vẹn những điều bà nói. "Đàn bà quê tôi rất ganh tị, nhưng có phải là lỗi của tôi đâu nếu đầu con họ không có óc, còn con tôi được học bổng của người da trắng."

Có chuyến bay khác vừa được thông báo hạ cánh và người bố nói, "*Chere!* Nó đây rồi, nó đây!"

Mấy đứa trẻ đứng dậy và người bố bảo tụi nó ngồi xuống, nhưng chính ông ấy lại đứng dậy. Bà cụ ôm khư khư cái ví vào trong lòng. Olanna nhìn máy bay hạ cánh. Nó chạm mặt đất rồi bắt đầu chạy chậm vào đường bay, bà cụ hét lên và làm rơi cái ví.

Olanna giật mình. "Cái gì thế? Cái gì thế?"

"Mẹ!", người bố nói. "Tại sao nó không chịu dừng?" Bà hỏi, hai tay ôm lấy đầu, vẻ tuyệt vọng. "*Chi m!* Lạy Chúa tôi! Tôi xui quá! Họ bắt con tôi đi đâu chứ! Các người lừa dối tôi phải không?"

"Cụ à, máy bay sẽ dừng", Olanna nói. "Nó phải làm như vậy khi mới hạ cánh." Nàng nhặt cái ví của bà lên và nắm hai bàn tay chai sạn của bà cụ. "Nó sẽ dừng", nàng nói thêm lần nữa.

Nàng giữ tay bà trong tay mình cho đến khi máy bay dừng hẳn lại và bà cụ rút tay ra khỏi tay nàng, lầm bầm nói bọn ngu ngốc không biết cách làm

https://thuviensach.vn

máy bay. Olanna nhìn gia đình này vội vàng đi ra cổng đón hành khách đến. Vài phút sau nàng đi ra cổng của mình, khi đi nàng cứ ngoái nhìn lại đằng sau, hy vọng được thấy anh chàng du học. Nhưng không thấy.

Chuyến bay của nàng hơi dằn xóc. Người đàn ông ngồi cạnh nàng đang nhai hạt kola đắng rau ráu, và khi hắn quay sang bắt chuyện, nàng cứ nhích dần ra để tránh hắn, cho đến khi nàng bị ép sát vào góc trong cùng.

"Tôi cần phải nói cho cô biết là cô rất đẹp", hắn nói.

Nàng mỉm cười, cảm ơn và chúi mắt vào tờ báo. Odenigbo chắc sẽ buồn cười khi nàng kể cho chàng nghe về người đàn ông này, bằng cái cười chế nhạo những người chiêm ngưỡng nàng và với vẻ tự tin không bao giờ lay chuyển. Đó cũng là đặc tính đầu tiên đã thu hút nàng trong một ngày tháng Sáu hai năm về trước ở Ibadan, một ngày mưa, bầu trời khoác tấm áo choàng xanh thẫm của buổi hoàng hôn mặc dù lúc ấy mới chỉ giữa trưa. Nàng từ Anh về nhà nghỉ lễ. Nàng đang có quan hệ rất mật thiết với Mohammed. Lúc đầu nàng không chú ý đến Odenigbo. Nàng đang xếp hàng ở phía trước chàng bên ngoài nhà hát của trường đại học để mua vé. Có thể nàng sẽ chẳng bao giờ để ý đến chàng, nếu không có một người da trắng tóc bạc đứng đằng sau nàng và nếu người bán vé không ra hiệu cho người da trắng này lên trước. "Để tôi giúp ông, thưa ông", người bán vé nói, trong cách phát âm khôi hài đến khốn khổ cố gắng cho giống giọng người da trắng mà những người ít học hay tập tành.

Olanna bực mình nhưng chỉ chút ít thôi, bởi nàng thấy cả hàng di chuyển cũng khá nhanh. Vì thế nàng rất ngạc nhiên trước cơn giận dữ của người đàn ông mặc bộ âu phục safari và đang kẹp nách một quyển sách: Odenigbo. Chàng đi lên đầu hàng, dẫn người da trắng kia về chỗ cũ của ông ở trong hàng và quát to với người bán vé. "Anh ngu kia! Anh quý người da trắng hơn đồng bào của mình à? Anh phải xin lỗi tất cả những người đang đứng xếp hàng ở đây. Ngay lập tức!"

Olanna ngắm nghía đôi chân mày cong đằng sau cặp mắt kính và thân hình lực lưỡng của chàng; ngay lập tức, nàng đã nghĩ đến chuyện tìm cách

https://thuviensach.vn

nào nhẹ nhàng nhất để thoát khỏi vòng hệ lụy với Mohammed. Có lẽ ngay lúc ấy nàng đã biết là Odenigbo rất khác biệt, kể cả khi chàng không lên tiếng; chỉ riêng mái tóc của chàng cũng đã nói lên điều ấy, nó bừng lên như một vầng hào quang cao quý. Nhưng cũng có một vẻ gì chải chuốt không thể nhầm lẫn được. Chàng không phải là người dùng bộ dạng lôi thôi để biểu lộ tính cực đoan của mình. Nàng mỉm cười và nói, "Hay lắm!", khi chàng đi qua chỗ nàng đứng và đó là điều bạo gan nhất của nàng từ trước đến giờ — chủ động bắt chuyện với một người đàn ông. Chàng dừng lại và tự giới thiệu. "Tôi tên là Odenigbo."

"Tôi là Olanna", nàng nói. Về sau, nàng kể cho chàng nghe là ngay lúc đó, nàng cảm giác như có một phép nhiệm màu nổ lách tách trong không gian và chàng cũng kể cho nàng biết là lúc ấy chàng bỗng thèm muốn nàng vô cùng, thèm muốn đến độ chỗ ấy của chàng nhức nhối.

Khi đến lúc chính nàng cảm thấy ham muốn, nàng ngạc nhiên hơn bất cứ điều gì. Nàng không biết là sự xâm nhập của một người đàn ông có thể làm ngưng cả trí nhớ, và rất có thể dừng ở chỗ mà nàng không thể suy nghĩ hay hồi tưởng mà chỉ có thể cảm nhận. Cảm giác này không hề thay đổi sau hai năm, và cả cái say đắm sững sờ của nàng về cái bản tính tự tin kỳ cục hay lòng tôn trọng đạo đức rất mạnh mẽ của chàng, cũng không hề suy chuyển. Nhưng nàng lo rằng, sự say đắm này vẫn còn, bởi vì đây là thứ tình yêu mà hai người chỉ được phép nhấm nháp dè sẻn từng miếng nhỏ. Nàng gặp chàng khi nàng về nhà nghỉ lễ; họ viết thư cho nhau, họ nói chuyện điện thoại với nhau. Bây giờ nàng trở lại Nigeria, hai người có thể sống chung với nhau, và nàng không hiểu làm thế nào mà chàng không có vẻ hoang mang, lo âu. Chàng quá tự tin.

Nàng nhìn những đám mây bên ngoài ô cửa sổ, những cụm khói thật dày bay nhẹ nhàng xung quanh và nghĩ chúng dễ tan vỡ đến chừng nào.

* * *

Olanna không có ý định dùng cơm tối với bố mẹ bởi vì hai ông bà mời cả Ngài Okonji. Nhưng mẹ nàng vào phòng dỗ dành nàng ra ăn cơm cùng cả

https://thuviensach.vn

nhà; không phải ngày nào bố mẹ nàng cũng mời ông Bộ trưởng Bộ Tài chính và bữa ăn tối này càng quan trọng hơn nữa bởi vì bố nàng đang nhắm nhe vào cái hợp đồng xây dựng. "*Biko*, mặc cái gì thật đẹp nhé. Kainene cũng sẽ diện đẹp nữa", mẹ nàng nói thêm, làm như nếu nói tên người chị song sinh thì mọi chuyện sẽ được hợp thức hóa vậy.

Lúc này, Olanna kéo cho tờ khăn ăn vuông vắn trên đùi nàng và mỉm cười với người hầu bàn đang đặt đĩa bơ được bổ ra làm đôi cạnh nàng. Bộ đồng phục trắng của anh ta được nhuộm hồ cứng đến độ nó giống như được làm bằng giấy cứng.

"Cảm ơn anh, Maxwell", nàng nói.

"Vâng, thưa cô", Maxwell nói lúng búng rồi tiếp tục mang cái khay đi.

Olanna nhìn quanh bàn. Cha mẹ nàng đang dồn hết sự chú ý vào ông Bộ trưởng Okonji, gật đầu sốt sắng lúc ông ta kể buổi họp gần đây với Thủ tướng Balewa. Kainene đang săm soi đĩa của mình bằng cái nhướng mày rất đặc biệt của nàng, như thể nàng đang chế nhạo quả bơ. Chẳng ai buồn nói một lời cảm ơn với Maxwell. Olanna ước gì mọi người nói một lời cảm ơn; đó là việc rất đơn giản, rất dễ làm, nhìn nhận những người phục vụ cũng là con người. Nàng đã gợi ý một lần, nhưng bố nàng nói là ông đã trả lương rất hậu cho họ, còn mẹ nàng nói cảm ơn họ là mở đường cho họ hỗn hào với mình, trong khi Kainene, như thường lệ, không nói một lời nào, mặt đầy vẻ ngán ngẩm.

"Từ trước đến nay, đây là quả bơ ngon nhất mà tôi được thưởng thức", ông Bộ trưởng Okonji nói.

"Bơ này được hái từ nông trại của chúng tôi đấy", mẹ nàng nói. "Cái nông trại ở gần Asaba."

"Tôi sẽ bảo anh bồi gói một ít cho ông", bố nàng nói.

"Rất tuyệt", ông Bộ trưởng nói. "Olanna, tôi hy vọng là cô cũng thích món ăn này, có đúng thế không? Cô nhìn nó chằm chằm như là nó biết cắn vậy." Ông ấy cười, tiếng cười rổn rảng, và bố mẹ nàng như được gợi ý cũng cười phụ họa.

https://thuviensach.vn

“Ngon lắm!” Olanna nhìn lên. Có cái gì đó khá nhớp nháp trong nụ cười của ông Bộ trưởng. Tuần trước, khi ông ta nhét cái danh thiếp của mình vào tay nàng ở Câu lạc bộ Ikoyi, nàng đã lo lắng về cái cười này bởi vì nàng có cảm tưởng cách cử động cặp môi của ông có thể làm nước miếng đầy tràn miệng và đe dọa sẽ chảy xuống cằm.

“Tôi hy vọng cô sẽ đến làm việc cho Bộ Tài chính của chúng tôi, Olanna. Chúng tôi cần những bộ óc thông minh hạng nhất như của cô”, Bộ trưởng Okonji nói.

“Không có mấy người được Bộ trưởng Bộ Tài chính đích thân mời làm việc đâu”, mẹ nàng nói, không trực tiếp với ai cả, và nụ cười làm sáng rực gương mặt trái xoan với nước da bóng như màu đồng đen của bà, gần như tuyệt hảo, thật hài hòa, đến độ bạn bè gọi bà là Mỹ Nhân.

Olanna đặt thìa xuống. “Con quyết định đi Nsukka. Trong vòng hai tuần nữa con sẽ đi.”

Nàng nhìn thấy cái cách bố nàng mím chặt môi. Cánh tay của mẹ nàng như bị treo lơ lửng giữa không trung bởi cái tin quá buồn thảm này khiến bà không thể tiếp tục rắc muối được nữa. “Mẹ tưởng con còn đang suy nghĩ”, mẹ nàng nói.

“Con không thể phí thì giờ nhiều quá, nếu không họ sẽ mời người khác”, Olanna nói.

“Nsukka? Đúng không? Cô quyết định dọn đến Nsukka?” Bộ trưởng Okonji hỏi.

“Vâng. Tôi gửi đơn xin một chân dạy học ở ban Xã hội học và tôi mới vừa được chấp thuận”, Olanna nói. Nàng thường thích ăn trái bơ không có muối, nhưng hôm nay nó nhạt nhẽo, vô vị đến mức buồn nôn.

“Ồ! Thế là cô bỏ chúng tôi ở Lagos”, Bộ trưởng Okonji nói. Mặt ông ta như chảy dài ra và tự thun lại. Rồi ông quay sang Kainene, hỏi một cách rất vui vẻ, “Còn cô thì thế nào, Kainene?”.

https://thuviensach.vn

Kainene nhìn thẳng vào mắt Bộ trưởng Okonji, nhìn chòng chọc, không trả lời. Cái nhìn không biểu lộ chút tình cảm nào cả, trống rỗng đến độ gần như là thù nghịch. “Tôi ấy à?”, nàng nhướng mày. “Tôi cũng sẽ dùng cái bằng cấp mới keng của tôi vào một việc hữu ích. Tôi sẽ về Port Harcourt để quản lý công việc của bố tôi ở đó.”

Olanna ước gì mình vẫn còn những hình ảnh ngắn lóe lên trong đầu khi nàng biết Kainene đang suy nghĩ gì. Khi hai người đang học tiểu học, đôi lúc cả hai nhìn nhau rồi cười phá lên mà không cần phải nói gì với nhau, bởi vì cả hai cùng đang nghĩ đến một chuyện buồn cười. Nàng không chắc bây giờ Kainene có còn những hình ảnh lóe lên trong đầu như thế không, bởi vì hai chị em không còn nói đến những chuyện đại loại như vậy nữa. Hai người cũng không còn nói với nhau bất cứ chuyện gì.

“Vậy là Kainene sẽ trông nom xưởng sản xuất xi măng?” Bộ trưởng Okonji quay sang bố nàng, hỏi.

“Cháu nó sẽ quản lý tất cả mọi hoạt động sản xuất ở miền Đông, các xưởng sản xuất và các cơ xưởng mới đầu tư về dầu hỏa. Cháu nó rất có khiếu kinh doanh.”

“Ai mà nói là người ta thiệt thòi rất nhiều khi có con gái sinh đôi là nói láo”, Bộ trưởng Okonji nói.

“Kainene nhà tôi đáng giá bằng hai thằng con trai đấy”, bố nàng nói. Ông liếc nhìn Kainene và Kainene nhìn sang hướng khác, làm như sự hãnh diện bộc lộ rõ ràng trên mặt ông chẳng có nghĩa lý gì, và Olanna nhanh chóng tập trung vào đĩa thức ăn của nàng để cả bố nàng và Kainene không biết là nàng đang nhìn trộm hai người. Bộ đĩa rất trang nhã, xanh nhạt, cùng màu với quả bơ.

“Thế thì tại sao quý vị không cùng đến nhà tôi vào cuối tuần này nhỉ?” Bộ trưởng Okonji hỏi. “Để nếm thử món canh cá nấu ớt của người đầu bếp nhà tôi. Anh bếp này ở Nembe; anh ta biết phải làm những gì với cá tươi.”

Bố mẹ nàng cười như nắc nẻ. Olanna không biết chắc câu chuyện có đáng để cười hay không, nhưng nghĩ cho cùng, đó là lời khôi hài của ông Bộ

https://thuviensach.vn

trưởng.

“Ý kiến này rất hay”, bố Olanna nói.

“Nếu tất cả chúng ta cùng đi trước khi Olanna lên đường tới Nsukka thì hay biết mấy”, mẹ nàng nói.

Olanna thấy khó chịu, như là có gì châm vào da nàng. “Con rất thích tham dự, nhưng rất tiếc cuối tuần này con không ở nhà.”

“Con không ở nhà ư?” Bố nàng hỏi. Nàng tự hỏi không biết đôi mắt của ông có biểu lộ một lời cầu khẩn tuyệt vọng chăng. Nàng cũng tự hỏi không biết bố mẹ nàng đã hứa hẹn chuyện tình cảm của nàng với Bộ trưởng Okonji như thế nào để đánh đổi một hợp đồng. Không biết họ nói trắng phớ ra hay chỉ ngầm ám chỉ?

“Con định đi Kano thăm cậu Mbaezi và gia đình cậu. Nhân thể con ghé thăm Mohammed luôn”, nàng nói.

Bố nàng xiên phần bơ của ông. “Bố hiểu.”

Olanna nhấm nháp ly nước và không nói gì.

Ăn tối xong, họ ra ngoài ban công uống rượu. Olanna thích cái thói quen sau bữa ăn tối này. Nàng thường rời cha mẹ và khách đến đứng cạnh lan can, nhìn mấy cột đèn cao đang soi sáng những con đường nhỏ phía dưới, sáng đến độ cái hồ tắm nhìn giống như màu bạc và đám dâm bụt cùng hàng hoa giấy thấm đẫm một lớp ánh sáng rực rỡ nhuộm lên màu đỏ hồng của chúng. Lần đầu tiên cũng là lần duy nhất Odenigbo đến thăm nàng ở Lagos, họ đã đứng nhìn xuống hồ bơi; Odenigbo ném một cái nút chai xuống và nhìn nó rơi. Chàng uống rất nhiều rượu brandy, và khi bố nàng nói rằng chuyện thành lập trường Đại học Nsukka nghe thật khôi hài, rằng Nsukka chưa đến lúc cần phải có một trường đại học của địa phương, nhận sự hỗ trợ của một trường đại học Mỹ — thay vì một trường đại học Anh, chàng đã lớn tiếng bác bỏ. Olanna cứ tưởng là chàng sẽ nhận ra rằng bố nàng chỉ muốn chọc giận chàng, và ngầm nói cho chàng biết ông không có mấy ấn tượng cho dù chàng là giảng viên có thâm niên của trường Đại học Nsukka. Nàng tưởng Odenigbo sẽ làm thinh, mặc cho bố nàng muốn nói gì

https://thuviensach.vn

thì nói. Nhưng chàng lại lên giọng to hơn và càng to hơn nữa khi chàng cãi lý là chúng ta nên có một trường Đại học Nsukka thoát khỏi sự ảnh hưởng, kìm hãm của thực dân. Nhiều lần nàng nháy mắt ngầm bảo chàng ngừng lại, mặc dù có thể chàng không nhìn thấy vì ngoài hàng hiên không sáng mấy. Cuối cùng điện thoại reo và cuộc trò chuyện chấm dứt. Trong mắt của bố mẹ nàng hiện lên vẻ nể nang đầy miễn cưỡng, Olanna nhận thấy thế, nhưng điều đó cũng không ngăn được bố mẹ nàng nói cho nàng biết rằng Odenigbo hơi khùng khùng và không thích hợp với nàng, rằng chàng là một trong những kẻ bồng bột, thích tranh cãi dai dẳng cho đến khi mọi người đều bị đau đầu mà không còn ai hiểu là họ đã cãi về vấn đề gì.

"Một đêm thật là mát mẻ", Bộ trưởng Okonji nói phía sau nàng. Olanna quay lại. Nàng không biết bố mẹ nàng và Kainene đã vào trong từ lúc nào.

"Vâng", nàng nói.

Bộ trưởng Okonji đứng trước nàng. Bộ *agbada*[23] được thêu chỉ vàng xung quanh cổ. Nàng nhìn cổ ông, lún vào trong những cuộn mỡ, và tưởng tượng ông phải lật phía dưới mấy cuộn mỡ này khi ông tắm.

"Ngày mai thì sao? Có một buổi tiệc cocktail ở khách sạn Ikoyi", ông ta nói. "Tôi muốn tất cả mọi người đến gặp một số nhà chính trị lưu vong. Họ tìm đất và tôi có thể thu xếp cho họ mua đất của bố cô với giá cao gấp năm hay sáu lần."

"Ngày mai tôi phải giúp Hội Từ thiện Thánh Vincent de Paul gây quỹ."

Bộ trưởng Okonji sát lại gần. "Tôi không thể nào không nghĩ đến em", ông ta nói, hơi rượu phả vào mặt nàng.

"Tôi không thích chuyện này, thưa ông."

"Tôi không thể nào không nghĩ đến em", Bộ trưởng Okonji lặp lại. "Này nhé, em không nhất thiết cứ phải làm việc trong Bộ. Tôi có thể bổ nhiệm em về ban Giám đốc, hoặc bất cứ ban nào em muốn, và tôi sẽ mua cho em một căn nhà với tất cả những thứ cần thiết ở bất cứ chỗ nào em thích." Ông ta kéo nàng vào lòng và nàng để yên trong một khoảng thời gian ngắn, thân hình của nàng miễn cưỡng ép vào người ông ta. Nàng đã quen

https://thuviensach.vn

với những trường hợp bị các gã đàn ông nghênh ngang sặc sụa mùi nước hoa ôm chầm lấy, như ngụ ý, vì họ có quyền lực và nàng có nhan sắc, họ phải đẹp đôi với nhau. Nàng đẩy ông ta ra, một lúc sau, và mơ hồ cảm thấy buồn nôn khi bàn tay nàng lún vào bộ ngực mềm nhão của ông ta. “Đủ rồi, thưa Bộ trưởng.”

Mắt ông ta nhắm lại. “Tôi yêu em, tin tôi đi. Tôi thật sự yêu em.”

Nàng thoát ra khỏi vòng tay của ông rồi đi vào trong nhà. Giọng của bố mẹ nàng nghe văng vẳng từ phòng khách. Nàng dừng lại một chút, ghé mũi ngửi mấy đóa hoa sắp tàn trong cái bình đặt trên bàn bên cạnh cầu thang, dù rằng nàng cũng biết có thể chúng không còn mùi thơm nữa, trước khi đi lên lầu. Căn phòng nàng có vẻ gì xa lạ, màu gỗ ấm, bàn ghế màu nâu, thảm lót từ góc này đến góc kia màu rượu vang mềm mại dưới chân nàng, một vùng không gian có thời đã làm cho Kainene đặt tên phòng của hai người là *tòa nhà*. Tờ báo *Lagos Life* vẫn còn ở trên giường; nàng nhặt nó lên và nhìn tấm ảnh chụp chung với mẹ, ở trang năm. Hai người có vẻ hài lòng và không mấy bận tâm, ở một buổi tiệc cocktail do ngài Cao ủy người Anh chiêu đãi. Mẹ kéo nàng sát vào người bà khi anh chụp ảnh đến gần; lúc sau, sau khi đèn flash đã tắt, Olanna gọi người chụp ảnh đến và yêu cầu anh ta đừng đăng ảnh của hai mẹ con. Anh ta nhìn nàng với vẻ rất lạ lùng, khó hiểu. Bây giờ nàng nhận ra rằng chuyện nàng yêu cầu anh ta rất kỳ cục; dĩ nhiên anh ta không bao giờ có thể hiểu được cái cảm giác khó chịu khi bị trở thành vật trang điểm cho cái bề ngoài bóng bẩy của cuộc đời bố mẹ mình.

Nàng đang nằm đọc sách lúc mẹ gõ cửa.

“Ồ, con đang đọc sách à?”, mẹ nàng nói. Mẹ đang cầm trên tay một xấp vải. “Ông Bộ trưởng vừa về. Ông ấy gửi lời chào con.”

Olanna muốn hỏi là bố mẹ có hứa sẽ gả nàng cho ông ta hay không, nhưng nàng biết mình sẽ không bao giờ nêu câu hỏi. “Vải gì thế mẹ?”

“Ông Bộ trưởng bảo tài xế ra xe mang vào trước khi ông ấy về. Đây là loại đăng ten mới nhất ở châu Âu. thấy không? Rất đẹp, *i fukwa?*”

Olanna kẹp thử giữa mấy ngón tay. “Vâng, đẹp lắm.”

https://thuviensach.vn

“Con có nhìn thấy loại đăng ten ông ấy mặc hôm nay không? Chính gốc! *Ezigbo*!” Mẹ ngồi xuống cạnh nàng. “Con có biết là người ta nói rằng ông ấy chẳng bao giờ mặc bộ quần áo nào đến lần thứ hai? Ông đem cho những người giúp việc trong nhà sau khi đã mặc một lần.”

Olanna thử tưởng tượng ra đám người giúp việc tội nghiệp của ông ta. Mấy cái rương gỗ đựng quần áo của họ chứa đầy đăng ten không thích hợp mà cũng không dùng được. Olanna biết chắc chắn là lương tháng của mấy anh giúp việc này chẳng được bao nhiêu. Họ thừa hưởng nào là những chiếc áo choàng vô dụng, nào là *agbada* không bao giờ dùng được. Nàng mệt mỏi. Nói chuyện với mẹ làm nàng mệt mỏi.

“Con muốn cái nào, *nne*? Mẹ sẽ may áo và váy dài cho hai chị em.”

“Không, mẹ đừng lo cho con. May cái gì đó cho mẹ ấy. Con sẽ không hay mặc quần áo có gắn nhiều đăng ten ở Nsukka đâu.”

Mẹ rê ngón tay dọc theo cạnh bàn. “Cái con sen nhà mình không biết cách lau bàn ghế. Chắc nó tưởng mẹ trả tiền cho nó ăn không ngồi rồi đấy?”

Olanna đặt quyển sách xuống. Mẹ nàng đang muốn nói gì đó, nàng có thể đoán ra, với nụ cười nhiều ẩn ý, cử chỉ đầy vẻ câu nệ, hình thức, là những dấu hiệu bắt đầu.

“Odenigbo thì như thế nào?”

“Anh ấy cũng bình thường.”

Mẹ nàng thở dài, rất dài, ý rằng bà ước gì Olanna hiểu được lý do. “Con đã cân nhắc kỹ việc dọn đến ở Nsukka chưa? Rất cẩn thận chưa đấy?”

“Con chưa bao giờ chắc chắn hơn lúc này.”

“Nhưng liệu con có sống thoải mái ở đó không?” Mẹ nàng nói chữ thoải mái với một cái nhún vai rất nhẹ và Olanna suýt mỉm cười bởi vì mẹ cứ như in trong đầu cái hình ảnh trơ trụi trong căn hộ của Odenigbo ở trường đại học, mấy cái phòng chắc chắn nhưng thô kệch, bàn ghế sơ sài và nền nhà không trải thảm.

“Con sẽ rất thoải mái”, nàng nói.

https://thuviensach.vn

“Con có thể tìm việc làm ở đây, ở Lagos và cuối tuần thì đi thăm cậu ấy.”

“Con không muốn làm việc ở Lagos. Con muốn làm cho trường đại học và con muốn sống chung với anh ấy.”

Mẹ nhìn nàng một hồi lâu trước khi bà đứng dậy và nói, “Ngủ ngon nhé. Con gái của mẹ”, bằng một giọng nhỏ nhẹ và đầy vẻ tủi thân.

Olanna chăm chăm nhìn cánh cửa. Nàng đã quen với việc mẹ không tán thành quyết định của nàng; điều đó đã phần nào ảnh hưởng đến những quyết định trọng đại của nàng; sau những chuyện như: khi nàng chọn hai tuần bị phạt ở nhà không được đi học thay vì xin lỗi cô hiệu trưởng trường Heathgrove về việc nàng cứ nhất định cho là những bài học về Pax Britannica[24] không hợp lý và đầy mâu thuẫn; khi nàng gia nhập phong trào học sinh đòi quyền tự trị ở Ibadan, khi nàng từ chối kết hôn với con trai của Igwe Okagbue, rồi đến con trai Ông Trùm Okaro. Tuy nhiên, đồng thời với sự phản ứng, nàng vẫn muốn nói lời xin lỗi và cố thực hiện hành động này bằng một cách nào đó.

Nàng đã thiu thiu ngủ khi Kainene gõ cửa. “Thế nào? Em có chịu chấp nhận làm người tình của ông ta để đánh đổi cái hợp đồng cho bố không?” Kainene hỏi.

Olanna ngồi bật dậy, ngạc nhiên. Nàng không còn nhớ lần cuối cùng Kainene vào phòng nàng.

“Bố kéo chị ra khỏi hàng hiên, để em được ở lại một mình với cái ông Bộ trưởng tốt bụng ấy”, Kainene nói. “Thế ông ta có ký cho bố cái hợp đồng đó không?”

“Ông ta không nói gì về việc ấy. Nhưng mà ông ta đâu có đi về tay không. Bố chia cho ông ta mười phần trăm đấy chứ.”

“Mười phần trăm là mức chuẩn tối thiểu, có cái gì thêm vẫn tốt hơn. Những người khác cũng nộp giá hợp đồng, nhưng có thể họ không có con gái *xinh*.” Kainene kéo dài giọng khi nói chữ xinh làm cho nó có vẻ nhạo báng, đính rin rít: *x-i-n-h*. Nàng đang lật từng trang của tờ *Lagos Life*, cái

https://thuviensach.vn

dây thắt ngang áo ngủ bằng lụa để lộ vòng eo thon thả. “Cái tiện lợi của một cô gái xấu là không có ai dùng nó như miếng mồi nhử dục tình.”

“Em không nghĩ bố mẹ dùng em làm mồi nhử dục tình.”

Kainene làm thinh không trả lời một hồi lâu; dường như nàng tập trung tư tưởng vào một bài báo. Rồi nàng ngẩng lên. “Richard cũng đi Nsukka. Anh ấy nhận được học bổng, và anh ấy sẽ ở đó để viết sách.”

“Ồ, thế thì tốt quá. Như thế là chị sẽ đến Nsukka thường xuyên?”

Kainene không trả lời. “Richard không quen ai ở Nsukka, em có thể giới thiệu anh ấy với người tình cách mạng của em.”

Olanna mỉm cười. *Người tình cách mạng*. Chỉ Kainene mới có thể nói những chuyện như thế này với vẻ mặt thật nghiêm trang! “Em sẽ giới thiệu họ với nhau”, nàng nói. Nàng chưa bao giờ thích mấy người bạn trai của Kainene. Nàng cũng không thích Kainene cặp kè với quá nhiều gã da trắng ở Anh. Cái vẻ khinh thị của chúng được ngụy trang một cách sơ sài, những lời khen ngợi tán đồng giả tạo của chúng làm nàng khó chịu. Tuy thế khi Kainene mời Richard Churchill đến dùng bữa tối, nàng không đối xử với chàng như cách nàng vẫn làm với những người kia. Có lẽ bởi vì Richard không có cái vẻ trịch thượng quen thuộc của người Anh; họ cứ tưởng là họ hiểu người Phi châu hơn là người Phi châu tự hiểu chính mình. Chàng có vẻ gì khá bấp bênh, chênh vênh một cách dễ thương — gần như là thẹn thùng. Rất có thể cũng tại bố mẹ nàng chẳng để ý đến Richard; chàng không tạo nổi một ấn tượng tốt nào bởi vì chàng chẳng quen biết một người nào có máu mặt cả.

“Em nghĩ Richard sẽ thích nhà của Odenigbo”, Olanna nói.

“Tối tối, nhà anh ấy giống như là một câu lạc bộ chính trị vậy. Ban đầu, anh ấy chỉ mời người Phi châu, mặc dù trường đại học có đầy những người ngoại quốc; anh ấy muốn người Phi châu có cơ hội để tìm hiểu lẫn nhau. Lúc ấy, mỗi người tự mang theo thức uống mà họ thích nhưng bây giờ anh ấy đề nghị mọi người góp tiền, mỗi tuần anh ấy sẽ mua thức uống và họ họp mặt ở nhà của anh ấy.” Olanna ngừng nói. Kainene nhìn nàng, tưởng như

https://thuviensach.vn

nàng đã vi phạm luật lệ ngầm giữa hai người và nàng tự ngừng cuộc nói chuyện bâng quơ.

Kainene đi ra cửa. “Bao giờ em đi Kano?”

“Ngày mai.” Olanna muốn Kainene nấn ná thêm chút nữa, ngồi lên giường, ôm gối vào lòng, nói chuyện tầm phào và cười rúc rích suốt đêm.

“Đi bình an, *jee ofuma*. Chị gửi lời chào cậu mợ và Arize.”

“Vâng.” Olanna nói, mặc dù Kainene đã đi ra và đóng cửa lại. Nàng lắng tai nghe tiếng chân của Kainene ở hành lang có trải thảm. Chỉ lúc này, sau khi hai người trở về từ Anh, cùng sống dưới một mái nhà, Olanna mới nhận rõ hai chị em đã trở nên xa cách quá. Từ nhỏ, Kainene đã là một đứa con rất ít lời, luôn cau có, gắt gỏng và bướng bỉnh. Một đứa con mà bởi vì nó không chịu chiều ý, làm vui lòng cha mẹ nên nó đã trao hết những bổn phận đó cho Olanna. Nhưng mặc dù thế cả hai chị em vẫn rất thân với nhau, thậm chí đã từng là bạn của nhau. Nàng tự hỏi không biết tình cảm của hai người thay đổi từ lúc nào. Trước khi hai người qua Anh học, chắc chắn, bởi vì hai người không có người bạn chung nào ở London. Có thể bắt đầu từ năm thứ hai ở trường Đại học Heathgrove. Có thể trước cả lúc ấy nữa. Chẳng có việc gì xảy ra cả. Chẳng có cuộc cãi vã to tát nào hết, không có sự kiện quan trọng nào — chỉ là hai người cứ dần dần xa cách nhau, nhưng chính Kainene là người nhất định cố giữ khoảng cách để hai người không thể trở lại gần nhau.

Olanna không đi Kano bằng máy bay. Nàng thích ngồi cạnh cửa sổ xe lửa để nhìn cánh rừng rậm trôi vụt qua, những cánh đồng cỏ trải rộng bát ngát, những đàn gia súc ve vẩy đuôi, những người chăn gia súc phanh trần ngực áo. Đến Kano, nàng lại một lần nữa nhận ra rằng Kano rất khác Lagos, rất khác Nsukka, khác quê nàng ở Umunnachi, rằng miền Bắc nói chung hoàn toàn khác biệt với miền Nam. Ở đây cát mịn, xám, và bị nắng cháy xém, không giống như đất đỏ đóng thành khối ở quê nhà; cây mọc cao vừa phải thôi, không giống cây cỏ xanh um mọc tưng bừng và tỏa bóng mát trên

https://thuviensach.vn

đường đến Umunnachi. Ở đây, miền đồng bằng bao la tăm tắp những dặm dài, mời gọi người ta mê mải nhìn xa cho đến khi gặp chân trời trắng bạc.

Nàng bắt taxi từ trạm xe lửa rồi dặn anh tài xế dừng ở chợ trước để nàng chào cậu Mbaezi.

Trên con đường hẹp đến chợ, nàng len lỏi giữa đám con trai nhỏ đầu đội những thúng rất to và nặng, những người đàn bà đang cò cưa trả giá, người mua kẻ bán hét hò. Một cửa hàng bán đĩa nhạc đang mở Tân nhạc rất to và nàng hơi chậm lại để hát theo bài *Taxi Driver* của Bobby Benson, trước khi vội vã đến gian hàng của cậu. Mấy kệ chứa hàng của cậu xếp đầy những chậu nhỏ và đồ dùng trong nhà.

"*Omalicha!*", cậu nói khi nhìn thấy nàng. Đó cũng là từ cậu vẫn gọi mẹ nàng — Mỹ Nhân! "Cậu đang nghĩ đến cháu. Cậu biết thế nào cháu cũng đến thăm gia đình cậu."

"Chào cậu ạ."

Hai người khẽ ôm nhau. Olanna dựa đầu vào vai cậu, ngửi thấy mùi mồ hôi, mùi chợ nhóm họp ngoài trời, mùi đồ vật đóng đầy bụi đặt trên kệ để bán.

Khó mà tưởng tượng được cậu Mbaezi và mẹ nàng là hai chị em cùng lớn lên dưới một mái nhà. Không những chỉ vì da của cậu ít đen hơn và không có chút vẻ đẹp nào của mẹ, mà còn vì cái phong cách thật thà, chân chất của cậu. Đôi khi Olanna tự hỏi không biết mình có yêu quý cậu nhiều đến mức này nếu cậu không quá khác biệt với mẹ nàng.

Bất cứ khi nào nàng đến thăm, cậu Mbaezi cũng ngồi với nàng ngoài sân sau khi ăn tối và kể cho nàng nghe những tin mới nhất về họ hàng — một người em họ có thai mà chưa lập gia đình, và cậu muốn cô ấy về ở nhà cậu để tránh tiếng thị phi ác độc của người trong làng; một người cháu trai mới chết ở đây, Kano, và cậu đang tìm cách nào ít tốn kém nhất để mang xác đứa cháu ấy về làng. Hoặc là cậu kể cho nàng nghe chuyện chính trị, Cộng đồng Igbo đang tổ chức, biểu tình, thảo luận những gì. Họ nhóm họp trong sân nhà cậu. Nàng có tham dự vài buổi họp, và nàng vẫn còn nhớ những

https://thuviensach.vn

buổi họp có nhiều người đàn ông và cả đàn bà tỏ ra rất giận dữ khi trường miền Bắc không nhận học sinh người Igbo. Cậu Mbaezi đã đứng phắt dậy và dậm chân. "*Ndi be anyi!* Thưa bà con! Chúng ta sẽ xây trường học của chúng ta! Chúng ta sẽ quyên tiền và xây trường của chúng ta." Sau khi cậu nói, Olanna đã nhập bọn, vỗ tay tán thành và kêu lên, "Nói rất đúng. Chuyện sẽ diễn tiến như thế". Nhưng nàng lo lắng là việc xây trường rất khó khăn. Có lẽ cố gắng thuyết phục người miền Bắc thu nhận học sinh Igbo thì dễ thực hiện hơn.

Tuy thế, bây giờ chỉ sau có vài năm, chiếc taxi của nàng vừa chạy ngang trường tiểu học Cộng đồng Igbo trên đường Airport. Đang giờ ra chơi, sân trường đầy trẻ em. Đám con trai đang chơi đá bóng, mấy đội khác nhau nhưng chơi cùng sân nên có nhiều quả bóng đang bay bổng trên trời. Olanna tự hỏi làm thế nào chúng có thể phân biệt quả bóng nào là của đội nào. Mấy nhóm con gái đang ở gần đường hơn chơi *oga* và *swell*, vỗ tay nhịp nhàng khi chúng nhảy trên một chân rồi thay thế bằng chân bên kia. Trước khi taxi đỗ bên ngoài khu chung cư ở Sabon Gari, Olanna nhìn thấy mợ Ifeka đang ngồi ở quầy hàng của mợ bên cạnh đường. Mợ Ifeka lau tay vào cái áo khoác đã bạc màu của mình rồi ôm lấy Olanna, đẩy nàng ra một chút để ngắm nàng rồi lại ôm lấy nàng. "Olanna của cậu mợ!"

"*Kedu?* Mợ khỏe không?"

"Mợ còn khỏe hơn lúc nãy, nhờ gặp cháu đấy."

"Arize đi học may chưa về mợ nhỉ?"

"Nó sắp về rồi."

"Em ấy có khỏe không? *O na-agakwa?* Lớp học may của em ấy có tốt không?"

"Trong nhà toàn những mẫu nó cắt may đấy."

"Thế còn Odinchezo và Ekene?"

"Chúng vẫn ở đấy. Tuần trước chúng về thăm nhà và có hỏi cháu."

https://thuviensach.vn

“Maiduguri có đối xử tử tế không? Công việc buôn bán của hai em có tiến triển tốt đẹp không?”

“Chưa nghe nói đến chuyện tụi nó chết đói”, mợ Ifeka nói, hơi nhún vai. Olanna quan sát vẻ mặt chân chất của mợ, và trong một khoảnh khắc ngắn ngủi đầy tội lỗi, nàng ước gì mợ Ifeka là mẹ của mình. Mà mợ Ifeka cũng chẳng khác gì mẹ của nàng, đúng là như vậy đấy, bởi vì cả nàng và Kainene đều bú mợ khi mẹ nàng bị cạn sữa ngay sau khi sinh hai chị em. Kainene thường hay nói là mẹ không bị cạn sữa nhưng giao cho mợ nuôi bởi vì mẹ không muốn ngực của mình bị xệ.

“Vào đi, *ada anyi*”, mợ Ifeka nói. “Vào nhà nào!” Mợ kéo mấy cái cửa gỗ của quầy hàng xuống che khuất mấy thùng diêm, kẹo cao su, bánh kẹo, thuốc lá, bột giặt, rồi xách cái túi của Olanna, dẫn nàng vào trong sân. Căn nhà hẹp không sơn. Quần áo giăng bên ngoài để phơi cho khô, không hề lay động, cứng ngắc, dường như bị sấy khô bởi nắng chiều. Mấy cái lốp xe cũ, loại mà tụi nhỏ lấy chơi, đang được chất đống dưới cây *kuka*. Olanna biết sự tĩnh lặng này sẽ thay đổi nhanh chóng khi đám trẻ đi học về. Các gia đình để cửa mở, hàng hiên và nhà bếp tràn ngập tiếng nói cười. Gia đình cậu Mbaezi sống trong hai phòng. Trong phòng đầu tiên, nơi bộ ghế sofa cũ nát được đẩy dạt sang một bên để có chỗ trải chiếu, Olanna mở quà nàng mang theo — bánh mì, giày, mấy lọ kem — trong khi mợ Ifeka đứng nhìn, tay chắp sau lưng. “Mợ mong có người chăm lo cho cháu. Mong sao có người chăm lo cho cháu tôi”, mợ Ifeka nói.

Một lúc sau Arize về và Olanna chuẩn bị tư thế đứng cho vững vàng để cái ôm mừng rỡ của Arize không làm nàng ngã.

“Chị! Đáng lẽ chị phải nói cho mọi người biết trước là chị đến. Để ít nhất là tụi em cũng quét sân cho sạch sẽ. A! Chị ơi! *Aru amaka gi!* Chị có vẻ khỏe đấy! Em có nhiều chuyện để kể lắm!”

Arize cất tiếng cười lanh lảnh. Thân hình tròn trịa của cô nàng, cánh tay tròn lẳn rung rinh khi cô nàng cười. Olanna ôm cô nàng thật chặt. Nàng có cảm giác mọi việc đều ổn thỏa, theo đúng cách của chúng, ngay cả khi sự ổn

https://thuviensach.vn

thỏa này bị đảo lộn đôi lần, nhưng cuối cùng thì mọi việc cũng lại đâu vào đấy. Đó là lý do nàng hay đến Kano, một nơi thanh bình. Khi mắt của mợ Ifeka bắt đầu ngó nghiêng khắp nơi trong sân, nàng biết là mợ đang tìm một con gà ưng ý. Mợ Ifeka luôn giết một con gà khi nàng đến thăm, ngay cả khi đó là con gà cuối cùng mợ có. Con gà đang chạy phóng trong sân, lông có một vài vệt sơn đỏ để phân biệt với mấy con gà của lối xóm, thường được cột một miếng vải vào cánh hay sơn màu khác. Olanna không phản đối việc giết gà nữa, cũng như nàng không còn phản đối cậu Mbaezi và mợ Ifeka ngủ trên chiếu, bên cạnh những người bà con khác, hình như lúc nào cũng có người đến ở tạm với cậu mợ, để dành giường cho Olanna.

Mợ Ifeka đi nhẹ nhàng đến cạnh con gà nâu, rồi nhanh như chớp chộp cổ nó và đưa cho Arize đem đi làm thịt ở sân sau. Họ ngồi bên ngoài nhà bếp trong khi Arize nhổ lông gà, mợ Ifeka thổi trấu lẫn trong gạo. Một người láng giềng đang luộc ngô, thỉnh thoảng nước sôi trào ra, lửa trong lò kêu xèo xèo. Trẻ con chơi đùa trong sân làm bụi bốc lên mù mịt; chúng hò hét inh ỏi. Có một đám đánh nhau dưới cây *kuka*, Olanna nghe đám trẻ cãi lộn văng tục bằng tiếng Igbo.

Mặt trời trở nên đỏ rực trước khi chìm xuống lúc cậu Mbaezi về đến nhà. Cậu gọi Olanna ra chào bạn cậu là Abdulmalik. Trước đây, Olanna đã gặp người đàn ông Hausa này một lần; ông ấy bán dép da gần quầy hàng của cậu Mbaezi trong chợ, nàng đã mua vài đôi và mang sang London nhưng không hề đi bởi vì lúc đó đang giữa mùa đông.

“Cháu Olanna mới vừa lấy bằng Thạc sĩ ở Đại học London. Không phải ngon xơi đâu nhá!” Cậu Mbaezi nói một cách hãnh diện.

“Cừ lắm”, Abdulmalik nói. Ông ta mở bọc, lấy ra một đôi dép và đưa cho nàng, cái mặt gầy quắt của ông nhăn lại thành một nụ cười, răng ông ta đóng nhựa hạt kola và thuốc lá hay là cái quái gì Olanna không biết, lớp cao răng có màu khác nhau, vàng và nâu. Trông ông ta cứ như là người được nhận quà vậy; ông có vẻ của những người luôn thán phục tri thức, an phận tin chắc là họ không bao giờ được hưởng nền học vấn này.

https://thuviensach.vn

Nàng nhận đôi dép bằng hai tay. “Cảm ơn ông, Abdulmalik. Cảm ơn.”

Abdulmalik trỏ vào một quả chín giống như quả bầu nứt vỏ trên cây *kuka* và nói, “Cô đến nhà tôi chơi. Vợ tôi nấu canh *kuka* rất ngon.”

“Vâng, lần sau cháu sẽ đến”, Olanna nói.

Ông ấy lúng búng nói thêm một vài lời chúc tụng trước khi ngồi xuống ở hiên nhà, với một thùng mía trước mặt. Họ bắt đầu tước vỏ mía xanh bằng răng và nhai ruột mía trắng, nói chuyện với nhau bằng tiếng Hausa và cười vang. Họ phun và nhả bã mía ra đất. Olanna ngồi với hai người một lúc nhưng họ nói tiếng Hausa nhanh quá, nàng khó theo kịp. Nàng ao ước mình có thể nói thông thạo tiếng Hausa và Yoruba giống như cậu mợ và các em họ. Nàng sẽ rất vui nếu có thể đánh đổi với tiếng Pháp và tiếng Latin. Trong bếp, Arize đang mổ gà và mợ Ifeka đang vo gạo. Nàng khoe đôi dép Abdulmalik tặng rồi đi vào chân. Quai dép màu đỏ làm bàn chân nàng thon mảnh hơn, nữ tính hơn.

“Đẹp lắm”, mợ Ifeka nói. “Mợ sẽ cảm ơn ông ấy.”

Olanna ngồi lên ghế đẩu và cẩn thận tránh không nhìn đống trứng gián, giống những viên thuốc dài màu đen bóng nhẫy, mắc kẹt trong tất cả những đường rãnh hay kẽ nứt của cái bàn. Một người hàng xóm đang nhóm lửa ở một xó nhà và mặc dù mái nhà có chỗ thoát hơi, khói vẫn mù mịt trong bếp.

“*I makwa*, ngày nào cũng thế, cả gia đình họ chỉ ăn có mỗi cá khô”, Arize nói, ra hiệu chỉ về phía nhà người hàng xóm, chu môi. “Em không biết mấy đứa con tội nghiệp của bà ta có bao giờ biết mùi thịt hay không.” Arize ngửa cổ cười. Olanna liếc mắt nhìn người đàn bà. Bà ta là người Ijaw[25] và không hiểu tiếng Igbo của Olanna. “Có thể bà ấy thích ăn cá khô”, nàng nói.

“*O di egwu!* Thích thật đấy! Chị có biết cá khô rẻ đến mức nào không?” Arize vừa cười to vừa quay sang nói với người đàn bà. “Ibiba, tôi đang nói với chị tôi là canh cá của bà thơm quá.”

Người đàn bà tạm dừng thổi lửa và cười, một cái cười hiểu biết; Olanna nghĩ thầm, biết đâu bà ấy hiểu tiếng Igbo nhưng cứ giả vờ không biết những

https://thuviensach.vn

lời bông đùa của Arize để cho cô nàng vui. Có cái gì đó trong những trò đùa nghịch vui vẻ của Arize làm người ta có thể tha thứ cho cô nàng.

"Vậy là chị sẽ dọn đến Nsukka để lấy anh Odenigbo, phải không?" Arize hỏi.

"Chị chưa nghĩ đến chuyện kết hôn. Chị chỉ muốn ở gần anh ấy và đi dạy."

Đôi mắt tròn của Arize vừa có vẻ ngưỡng mộ vừa có vẻ không hiểu. "Chỉ có mấy người phụ nữ đọc quá nhiều sách vở giống như chị mới có thể nói thế, chị ạ. Nếu mấy đứa con gái như em không có học nhiều mà để lâu thì coi như là ế." Arize ngừng một chút trong khi cô lấy một quả trứng non, nhạt màu, trong veo từ bụng gà. "Em muốn có chồng ngay thôi. Ô! Đám bạn em đều bỏ em mà đi về nhà chồng rồi."

"Em còn trẻ", Olanna nói. "Lúc này em chỉ nên chú tâm vào nghề may của em."

"Nghề may có mang đến cho em một đứa con không? Cho dù em cố gắng để thi đậu vào trường may, em vẫn muốn có một đứa con ngay bây giờ."

"Đâu có gì cần phải vội vàng, Ari." Olanna ước gì nàng có thể rời cái ghế của mình ra ngoài cửa cho thoáng khí. Nhưng nàng không muốn mợ Ifeka hay Arize, ngay cả người hàng xóm biết là khói làm nàng cay mắt, ngứa cổ, và việc nhìn thấy đống trứng gián làm nàng thấy lợm mửa. Nàng muốn làm ra vẻ đã quen thuộc lắm với tất cả những chuyện này, với cuộc sống này.

"Em biết chị sẽ lấy anh Odenigbo; nhưng thật tình, em không chắc là em sẽ lấy một người đàn ông ở Abba làm chồng. Đàn ông Abba xấu trai quá, *kai*! Nếu như Mohammed là một người Igbo, em có mà đi bằng đầu[26] nếu chị không lấy Mohammed. Em chưa bao giờ thấy có một người nào đẹp trai đến vậy."

"Odenigbo không xấu trai, vẻ đẹp có nhiều kiểu khác nhau", Olanna nói.

https://thuviensach.vn

“Vẻ đẹp có nhiều kiểu khác nhau, đó là những lời đám đười ươi nói với con khỉ xấu òm để an ủi nó.”

“Đàn ông Abba không xấu trai”, mợ Ifeka nói. “Nói cho cùng, gốc gác của mẹ là ở đấy.”

“Vậy dân làng của mẹ có giống khỉ không?” Arize nói.

“Tên cúng cơm của mày là Arizendikwunnem, phải không? Một phần của mày mang dòng máu của mẹ mày đấy. Vì thế, có lẽ mày cũng giống khỉ.” Mợ Ifeka làu bàu.

Olanna bật cười. “Tại sao em lại nói chuyện cưới người nọ người kia như thế Ari? Em đã gặp người ưng ý chưa? Hay là chị làm mối em cho một trong mấy người em của Mohammed?”

“Không, *không*!” Arize xua tay lia lịa, ra vẻ sợ hãi. “Bố chắc sẽ giết em ngay lập tức nếu biết em để ý đến một người đàn ông Hausa như thế.”

“Có lẽ bố mày sẽ phải giết một cái xác chết, bởi vì tao đã giết mày trước đó rồi”, mợ Ifeka nói, và đứng dậy với cái rá gạo đã sạch trấu.

“Em có để ý một người, chị ạ”, Arize nhích đến gần Olanna. “Nhưng em không biết anh ấy có để ý đến em không.”

“Tại sao mày phải nói thì thầm thế?” Mợ Ifeka hỏi.

“Con có nói chuyện với mẹ đâu? Mẹ không thấy là con đang nói chuyện với chị sao?”

Arize hỏi mẹ, nhưng cũng nói to hơn khi cô nàng tiếp tục chuyện trò với Olanna. “Tên anh ấy là Nnakwanze và anh ấy cũng ở gần đây, ở Odigi. Anh ấy làm việc trong ngành đường sắt. Nhưng anh ấy chưa hề nói lời nào với em. Em không chắc anh ấy đã bao giờ nhìn em cho thật kỹ chưa.”

“Nếu nó không nhìn con cho kỹ, chắc là nó mù dở.” Mợ Ifeka chêm vào.

“Chị có thấy người nào như thế này không? Tại sao em không được yên khi nói chuyện với chị nhỉ?” Arize đảo mắt liếc mẹ, nhưng lại có vẻ hài

https://thuviensach.vn

lòng. Có thể cô nàng lợi dụng cơ hội này để nói với mẹ về Nnakwanze.

Đêm đó, lúc Olanna nằm trên giường của cậu mợ, nàng nhìn Arize qua tấm màn mỏng cột với đầu sợi dây móc vào cây đinh đóng trên tường. Sợi dây hơi chùng xuống và cái màn thụng ở chính giữa. Nàng theo dõi nhịp thở phập phồng của Arize và tưởng tượng không biết Arize với hai người anh, Odinchezo và Ekene, đã cùng lớn lên với nhau như thế nào khi nhìn thấy cha mẹ qua bức màn, nghe những âm thanh khiến cho trẻ con phát hoảng vì nó gần như là tiếng rên đau đớn lúc cái ấy của người cha chuyển động, còn cánh tay của người mẹ đeo chặt lấy chồng. Nàng chưa bao giờ thấy cha mẹ mình làm tình, cũng không bao giờ thấy những dấu hiệu họ làm chuyện ấy. Nàng luôn luôn bị cách ly với cha mẹ bằng một khoảng hành lang, càng lúc càng dài hơn, xa hơn, và thảm lót trở nên dày hơn khi gia đình nàng dọn từ nhà này sang nhà khác. Khi dọn đến căn nhà đang ở hiện nay, có mười phòng, bố mẹ nàng chọn hai phòng ngủ riêng, lần đầu tiên. “Mẹ cần có riêng một tủ chứa quần áo, nhưng rất vui được bố viếng thăm!”, mẹ nàng nói thế. Nhưng cái cười bẽn lẽn như con gái của bà không có vẻ thật tình với Olanna. Cái dối trá về tình vợ chồng của bố mẹ ngày càng làm nàng khó chịu hơn, hổ thẹn hơn mỗi khi nàng đến thăm Kano.

Cửa sổ phía trên nàng được mở ra, không khí yên lặng của buổi đêm nồng nặc mùi đường cống thoát nước phía sau nhà nơi người ta đổ những thùng chất thải. Không lâu sau đó, nàng nghe những tiếng nói văng vẳng của những người đổ rác lúc họ thông cống; nàng chìm vào giấc ngủ trong tiếng nạo vét của mấy cái xẻng khi họ làm việc trong bóng tối.

Những người ăn xin ở cổng sau nhà của Mohammed không buồn nhúc nhích khi họ nhìn thấy Olanna. Họ cứ ngồi yên trên mặt đất, dựa vào vách đất. Ruồi bu từng đám trên người họ, có lúc giống như mấy cái caftan[27] màu trắng của họ bị tạt sơn màu đậm lên vậy. Olanna muốn bỏ tiền vào trong mấy cái bát của họ nhưng lại thôi. Nếu nàng là đàn ông, họ đã kêu lên rồi chìa bát ra, và đàn ruồi lại có dịp bay lên thành từng đám mây kêu rào rào.

https://thuviensach.vn

Một trong mấy người gác cổng nhận ra nàng và mở cổng. “Xin chào, thưa cô.”

“Cảm ơn ông, Sule. Ông có khỏe không?”

“Cô nhớ tên tôi, thưa cô!” Ông ta cười rạng rỡ. “Cảm ơn cô, tôi vẫn khỏe.”

“Còn gia đình ông thì sao?”

“Cũng khỏe ạ, đội ơn Allah[28].”

“Ông chủ ở Mỹ đã về chưa?

“Đã về ạ. Xin mời cô vào. Tôi sẽ đi gọi ông chủ ạ.”.

Chiếc xe hơi thể thao màu đỏ của Mohammed chễm chệ trong sân cát đằng trước, nhưng cái làm Olanna chú ý là ngôi nhà: một ngôi nhà mái bằng đơn giản, thanh nhã. Nàng ngồi xuống hàng hiên.

“Một sự ngạc nhiên thú vị nhất!”

Nàng nhìn lên và Mohammed đang đứng đó, trong áo dài trắng, nhìn xuống và mỉm cười với nàng. Môi anh có những đường cong rất gợi cảm. Ngày xưa, đôi môi đó đã từng hôn nàng, khi mà cuối tuần nào nàng cũng ở Kano, ăn cơm bốc bằng tay ở nhà anh, ngắm anh chơi polo[29] ở Câu lạc bộ Flying, đọc những bài thơ rất vụng về anh viết cho nàng.

“Anh có vẻ rất khỏe”, nàng nói với anh lúc hai người ôm chào nhau. “Em không biết chắc là anh đã trở về từ bên Mỹ.”

“Anh định đến Lagos thăm em.” Mohammed bước lùi một chút để ngắm nàng, nghiêng nghiêng đầu, và nheo nheo mắt, dường như anh vẫn còn nuôi chút hy vọng.

“Em sẽ dọn đến Nsukka”, nàng nói.

“Thế là cuối cùng em đã thành một người trí thức và kết hôn với anh chàng giảng viên của em?”

“Đâu có ai nói gì đến chuyện kết hôn. Còn Janet có khỏe không? Hay tên cô ấy là Jane? Em hay nhầm tên mấy cô bạn gái người Mỹ của anh.”

https://thuviensach.vn

Mohammed nhướng một bên chân mày. Nàng không thể không chiêm ngưỡng nước da màu kẹo cà phê sữa của anh. Nàng thường trêu rằng anh đẹp gái hơn nàng.

“Em làm gì với mái tóc của mình thế?”, anh hỏi. “Nó không hợp với em chút nào cả. Có phải người yêu của em muốn em giống như vậy không, chẳng khác gì một bà mọi?”

Olanna vuốt mái tóc mới vừa tết bím với chỉ đen của mình. “Mợ làm tóc cho em. Em thích kiểu này.”

“Anh không thích. Anh thích mấy bộ tóc giả[30] của em.” Mohammed tiến đến gần và lại ôm nàng. Khi nàng cảm thấy vòng tay của Mohammed bắt đầu xiết chặt hơn, nàng đẩy anh ra.

“Em không cho anh hôn!”

“Không”, nàng trả lời, mặc dù đó không phải là câu hỏi. “Anh không kể cho em nghe về Janet-Jane.”

“Jane. Có nghĩa là anh không còn có dịp gặp em khi em về Nsukka.”

“Dĩ nhiên là em sẽ gặp anh.”

“Anh biết là anh chàng giảng viên của em khá điên, vì thế anh sẽ không đến thăm em ở Nsukka.” Mohammed cười to. Thân hình dong dỏng của anh và những ngón tay thuôn dài biểu lộ một vẻ mảnh khảnh dịu dàng. “Em có dùng nước ngọt không? Hay chút rượu nho?”

“Anh có rượu trong nhà à? Nhất định sẽ có người tố cáo với chú anh đấy”, Olanna trêu.

Mohammed rung chuông và anh bếp mang nước uống ra. Sau đó, anh ngồi tư lự, hai ngón trỏ và ngón cái cứ xoa vào nhau. “Đôi khi anh nghĩ đời mình chẳng đi đến đâu cả. Anh đi du lịch, lái xe ngoại, và phụ nữ cứ theo đuổi anh. Nhưng vẫn còn thiếu một cái gì đó. Có một cái gì đó trái khoáy. Em biết không?” Nàng nhìn anh, nàng biết anh sắp đưa câu chuyện này đến đâu. Nhưng khi anh nói, “Anh ước gì chuyện đã không thay đổi”, nàng thấy cảm động và hãnh diện.

https://thuviensach.vn

“Anh sẽ tìm thấy một người con gái hợp với anh”, nàng nói một cách yếu ớt.

“Nói nhảm”, anh nói, và khi hai người ngồi nhâm nhi Coke, nàng nhớ lại vẻ đau đớn như không thể tin đây là chuyện có thật trên mặt anh. Rồi vẻ đau đớn ấy như sâu đậm hơn khi nàng nói muốn chấm dứt mối quan hệ giữa hai người, hoàn toàn và ngay lập tức, bởi vì nàng không muốn phản bội anh. Nàng biết trước là anh sẽ không đồng ý, nàng biết rất rõ là anh hết sức yêu nàng. Nhưng nàng đã vô cùng kinh ngạc khi anh nói rằng, nếu muốn, nàng cứ việc ngủ với Odenigbo, miễn là nàng đừng bỏ anh. Mohammed rất hay nói đùa với nàng về việc anh xuất thân từ một dòng dõi chiến sĩ tôn giáo, những con người là hiện thân đích thực của cái tính đàn ông ngoan đạo. Có lẽ vì thế chữ “ái” của nàng dành cho anh luôn mang theo chữ “ân”, một sự biết ơn đầy ích kỷ. Anh có thể làm cho chuyện đoạn tuyệt với anh trở nên khó khăn. Hay anh có thể bỏ mặc nàng với lòng ân hận nặng nề hơn.

Nàng đặt ly xuống. “Mình lái xe lòng vòng đây đó đi anh. Em không thích khi em đến Kano chơi mà chỉ có thể nhìn thấy xi măng và mỏ kẽm xấu xí của Sabon Gari. Em muốn đến ngắm cái tượng bằng đất thời cổ xưa và đi vòng vòng quanh tường thành của cái thành phố dễ thương này một lần nữa.”

“Đôi khi em giống như mấy người da trắng, cái cách họ cứ trầm trồ xuýt xoa về những chuyện bình thường hằng ngày.”

“Em giống thế à?”

“Anh nói đùa. Làm thế nào em có thể tập thói quen không quan trọng hóa mọi việc khi em sẽ sống chung với cái anh chàng giảng viên khùng khùng điên điên ấy nhỉ?” Mohammed đứng dậy. “Đi, mình đến chào mẹ anh trước đã.”

Lúc hai người đi ngang qua một cái cổng nhỏ đằng sau và vào sân dẫn đến phòng của mẹ Mohammed, Olanna nhớ đến cái cảm giác run rẩy nàng thường cảm thấy mỗi khi đến đây. Nơi tiếp khách vẫn thế, vách tường xung quanh sơn màu vàng kim nhũ, thảm Ba Tư rất dày và những đường rãnh có

https://thuviensach.vn

chạm khắc trên trần nhà. Mẹ của Mohammed không có vẻ gì thay đổi, vẫn có chiếc vòng đeo ở cánh mũi và khăn lụa quấn quanh đầu. Bà có đầy nét đài các tỉ mỉ đến độ Olanna thường tự hỏi không biết bà có thấy khó chịu không, khi mỗi ngày diện bộ quần áo thật đẹp mà chỉ đơn giản là ngồi ở nhà. Nhưng người đàn bà đứng tuổi này không có vẻ lạnh lùng xa cách của mấy bà già, không có lối nói chuyện cứng ngắc với cái nhìn dán vào một nơi nào trên mặt Olanna và mấy bức mành gỗ có chạm trổ.

"Trông cháu xinh quá, cháu cưng. Đừng để nắng làm hỏng da của cháu nhé."

"*Na gode*. Cảm ơn bác, Hajia", Olanna nói, tự hỏi làm thế nào để người ta có thể thay đổi tình cảm, điều khiển nó như kiểu nhấn nút mở rồi lại tắt đi, hoặc như kiểu buộc túm vào rồi lại mở toang ra.

"Em không còn là đứa con gái Igbo mà anh muốn cưới làm vợ, người mà có thể làm nhơ bẩn dòng họ anh với dòng máu của một kẻ vô đạo", Olanna nói lúc hai người leo lên chiếc xe thể thao màu đỏ. "Bây giờ em chỉ là bạn."

"Anh có thể cứ cưới em, và mẹ anh biết thế. Mẹ có đồng ý hay không cũng chẳng nhằm nhò gì."

"Có thể ban đầu thì không, nhưng về lâu dài thì thế nào? Nếu như chúng mình cưới nhau chừng mười năm chẳng hạn?"

"Bố mẹ em cũng có cảm giác giống như mẹ anh." Mohammed quay sang nhìn nàng. "Nhưng tại sao mình lại nói về chuyện này nhỉ?" Có cái gì đó rất buồn tuy không biểu lộ thành lời trong mắt anh, hay nàng chỉ tưởng tượng. Có lẽ nàng muốn thấy anh có vẻ buồn khi nghĩ rằng hai người sẽ chẳng bao giờ thành đôi. Nàng không ao ước được lấy anh, tuy vậy nàng cứ nặng mang ý nghĩ về những điều họ đã không làm và những gì họ sẽ không làm.

"Em xin lỗi", nàng nói.

"Chẳng có gì để xin lỗi cả." Mohammed đưa tay ra nắm lấy tay nàng. Chiếc xe kêu khò khè lúc họ lái ra cổng. "Bụi két trong ống khói nhiều quá.

https://thuviensach.vn

Loại xe này không thích hợp với vùng này.”

“Đáng lẽ anh nên mua một chiếc Peugeot, bền hơn.”

“Đúng, nên thế.”

Olanna nhìn đăm đăm đám ăn mày đang túm tụm quanh tường của lâu đài, thân hình và những cái bát dùng để ăn xin của họ phủ đầy ruồi. Không khí có mùi chua và cay của lá cây neem[31].

“Em không giống mấy người da trắng”, nàng nói nhỏ.

Mohammed liếc nhìn nàng. “Dĩ nhiên em không giống họ. Em là một người yêu nước và theo chủ nghĩa dân tộc và không bao lâu nữa em sẽ kết hôn với anh chàng giảng viên của em và cũng là một chiến sĩ đấu tranh cho tự do.”

Olanna tự hỏi không biết những lời đùa cợt có ẩn chứa sự chế nhạo nào nghiêm trọng hơn. Tay nàng vẫn còn nằm trong tay anh và nàng tự hỏi, không biết anh có thấy khó khăn khi lái xe chỉ với một tay.

* * *

Olanna dọn đến Nsukka vào một ngày thứ Bảy lồng lộng gió; ngày hôm sau Odenigbo đi dự một cuộc hội thảo về chương trình toán ở Ibadan. Có lẽ chàng đã chẳng đi nếu buổi họp ấy không chú trọng đến công trình của giáo sư đỡ đầu của chàng, vị giáo sư người Mỹ, da đen, David Blackwell.

“Ông ấy là nhà toán học vĩ đại nhất còn sống, vĩ đại nhất”, chàng nói. “Tại sao em không cùng đi với anh, *nkem*? Chỉ có một tuần thôi.”

Olanna nói không; nàng muốn có cơ hội để làm quen với cuộc sống khi chàng không có ở nhà, làm quen với những nỗi lo sợ của chính mình khi chàng vắng mặt.

Hành động đầu tiên của nàng là ném phứt bó hoa giả bằng nhựa đỏ và trắng đặt giữa bàn.

Ugwu nhìn, nét mặt hắn đầy vẻ khủng khiếp. “Nhưng thưa cô, nó vẫn còn tốt mà.”

https://thuviensach.vn

Nàng chỉ ra chỗ trồng hoa loa kèn châu Phi và hoa hồng vừa mới được Jomo tưới nước, rồi nhờ Ugwu cắt một ít. Nàng chỉ cho Ugwu biết nên đổ bao nhiêu nước vào trong bình. Ugwu nhìn bó hoa lắc đầu, như là hắn không tài nào hiểu nổi sao nàng lại ngốc đến thế. "Nhưng mà mấy cành hoa này sẽ héo. Mấy cành kia thì không bao giờ héo cả."

"Ừ, nhưng mấy cành này đẹp hơn, *fa makali*", Olanna nói.

"Đẹp hơn như thế nào, thưa cô?", hắn luôn trả lời bằng tiếng Anh khi nàng nói tiếng Igbo với hắn, làm như việc nàng nói tiếng Igbo với hắn là một sự sỉ nhục và hắn phải tự bảo vệ mình bằng cách nhất quyết dùng tiếng Anh.

"Nhìn thấy nó đẹp hơn, vậy thôi", nàng nói, và chợt nhận ra là nàng không biết giải thích tại sao hoa tươi thì đẹp hơn hoa làm bằng nhựa. Lúc sau, khi nhìn thấy bó hoa nhựa được cất trong tủ đựng chén, nàng chẳng hề ngạc nhiên. Ugwu đã cất giữ bó hoa, cũng giống như hắn cất giữ mấy hộp đựng đường cũ, mấy cái nút chai, cả vỏ khoai nữa chứ. Hắn có tính để dành này chỉ vì cuộc đời hắn bị thiếu thốn quá nhiều, nàng biết, vì thế hắn không thể ném bỏ bất cứ thứ gì, cho dù những thứ này không còn dùng được. Khi nàng vào trong bếp, nàng nói mình chỉ nên giữ những thứ cần thiết, hữu dụng, và nàng hy vọng hắn đừng hỏi nàng tại sao hoa tươi thì hữu dụng. Nàng nhờ hắn dọn tủ chứa đồ và lót kệ bằng báo cũ, và khi hắn làm việc, nàng đứng gần đó hỏi thăm về gia đình của hắn. Khó mà tưởng tượng ra họ trò chuyện như thế nào với cái vốn tiếng Anh ít ỏi của hắn. Ugwu chỉ nói về người thân bằng hai chữ "rất tốt". Nàng đi chợ với hắn, và sau khi họ mua sắm tất cả đồ cần dùng trong nhà, nàng mua cho hắn một cái lược và một cái áo sơ mi. Nàng dạy hắn rang cơm với ớt xanh và cà rốt thái hạt lựu, dạy hắn đừng nấu đậu cho đến khi thành bột, đừng rưới dầu vào mọi món ăn và đừng có cho ít muối quá. Mặc dù nàng đã để ý đến mùi mồ hôi của hắn ngay ngày đầu tiên, nàng đợi vài ngày sau mới đưa cho hắn một ít bột thơm trị mồ hôi nách và dặn hắn bỏ hai nắp đầy chất tẩy rửa Dettol vào bồn tắm. Hắn có vẻ thích khi ngửi mùi bột thơm; nàng tự hỏi không biết hắn có biết đây là mùi thơm dành cho phái nữ hay không. Rõ ràng là hắn có vẻ thích nàng, nhưng

https://thuviensach.vn

trong mắt hắn như có một sự suy diễn âm thầm; dường như hắn vẫn còn đang giấu kín một cái gì đó để thử nàng. Và nàng lo rằng nàng không có được cái đặc tính mà hắn đang tìm kiếm.

Cuối cùng hắn cũng bắt đầu dùng tiếng Igbo để nói chuyện với nàng vào hôm nàng đang mải mê sắp xếp mấy tấm hình trên tường. Có một con tắc kè màu xanh lá cây ló đầu ra từ sau tấm hình Odenigbo chụp lúc tốt nghiệp đại học có mặc áo thụng, và Ugwu hét toáng lên, "*Egbukwala*! Đừng giết nó!".

"Cái gì?" Nàng quay người, liếc nhìn xuống lúc nàng đang đứng trên ghế.

"Nếu cô giết nó, cô sẽ bị đau bụng", hắn nói. Nàng thấy cái giọng Opi của hắn rất tức cười, cứ như rặn từng chữ ra vậy.

"Dĩ nhiên, tôi sẽ không giết nó. Hãy treo tấm ảnh này lên tường bên đó."

"Vâng, thưa cô", hắn nói và bắt đầu kể cho nàng nghe bằng tiếng Igbo, rằng con nhỏ em hắn tên là Anulika đã bị đau bụng ghê gớm sau khi nó giết một con tắc kè.

Cái cảm giác mình chỉ là khách đến thăm của Olanna giảm đi khi Odenigbo về nhà; chàng kéo nàng vào lòng, hôn nàng và ôm nàng thật chặt.

"Anh nên ăn trước đã", nàng nói.

"Anh biết anh muốn ăn gì."

Nàng cười thật to và cảm thấy vui mừng một cách đáng bị chế giễu.

"Chuyện gì đã xảy ra?" Odenigbo hỏi, nhìn quanh phòng. "Toàn bộ sách trên giá?"

"Sách cũ của anh ở trong phòng ngủ thứ hai. Em cần có chỗ để sách của em."

"*Ezi okwu*? Em đã thật sự dọn về, phải không?" Odenigbo cười vang.

"Đi tắm đi", nàng nói.

https://thuviensach.vn

“Và còn cái mùi thơm trên người anh bạn tốt?”

“Em cho cậu ta bột phấn thơm. Anh không để ý mùi mồ hôi của cậu ta à?”

“Đó là mùi của dân quê. Anh từng có mùi như thế cho đến khi anh rời Abba để đi học cấp hai. Nhưng mà em làm sao biết được những chuyện ấy.” Giọng chàng có vẻ giễu cợt nhẹ nhàng. Nhưng ngón tay chàng chẳng dịu dàng chút nào. Chúng tháo nút áo nàng, giải thoát vú nàng khỏi cái áo nịt ngực. Nàng không biết thời gian đã trôi qua bao lâu, chỉ biết nàng đang ở trên giường quấn lấy Odenigbo khi Ugwu gõ cửa báo có khách.

“Bảo họ đi về?” Nàng thì thầm.

“Đi, *nkem*”, Odenigbo nói. “Anh rất muốn được giới thiệu em với họ.”

“Nằm đây thêm chút nữa.” Nàng rà tay trên đám lông ngực loăn xoăn của chàng, nhưng chàng hôn nàng rồi ngồi dậy tìm quần áo.

Olanna miễn cưỡng mặc quần áo và ra phòng khách.

“Các bạn, các bạn”, Odenigbo tuyên bố với một vẻ hứng khởi hơi thái quá, “Đây là, Olanna”.

Cô gái đang vặn nút cái radiogram quay người lại và cầm tay Olanna. “Chị khỏe không?” Olanna hỏi, “Cô có lẽ là Lara Adebayo?”

“Vâng”, cô Adebayo nói. “Anh ấy không nói cho chúng tôi biết trước là chị đẹp một cách vô lý như thế.”

Olanna bước lùi, ngượng ngùng một lúc. “Tôi có thể xem như đó là một lời khen.”

“Và một giọng Anh rất chuẩn”, cô Adebayo thầm thì với một nụ cười thoáng vẻ mỉa mai trước khi quay trở lại với chiếc radiogram. Cô ta có một thân hình chắc nịch, cái lưng rất thẳng trong bộ áo hoa màu cam, thân hình của một người chất vấn mà người bị hỏi không dám vặn lại.

“Tôi là Okeoma”, người đàn ông đầu tóc rối bù vì không chải nói. “Tôi tưởng bạn gái của Odenigbo là một người bình thường thôi, anh ấy quên

https://thuviensach.vn

không nói trước với chúng tôi rằng cô là một mỹ nhân ngư.”

Olanna bật cười, thầm cảm kích sự biểu lộ tình thân của Okeoma và cách anh ta nấn ná cầm tay nàng. Tiến sĩ Patel nói, có vẻ ngượng ngùng, “Cuối cùng rồi tôi cũng được gặp cô, rất hân hạnh”; còn Giáo sư Ezeka bắt tay nàng, gật đầu, có vẻ hơi khinh khỉnh coi thường khi nàng nói nàng tốt nghiệp Xã hội học chứ không phải một trong những ngành khoa học đích thực.

Sau khi Ugwu mang thức uống ra, Olanna nhìn Odenigbo nâng ly lên môi và nàng không thể nghĩ đến chuyện gì khác hơn là đôi môi đó chỉ mới vài phút trước đây đã mút chặt núm vú của nàng. Nàng kín đáo di chuyển sao cho phía trong cánh tay của nàng chạm nhẹ vào ngực và nhắm hờ mắt để tưởng nhớ đến những mũi kim châm chích của cơn đau tình yêu, đê mê và ngây ngất. Đôi khi Odenigbo cắn khá đau. Nàng chỉ muốn khách ra về.

“Có phải nhà tư tưởng lớn Hegel là người đã gọi Phi châu là mảnh đất thời thơ ấu?” Giáo sư Ezeka hỏi, có vẻ như giả vờ.

“Có lẽ người nào dựng mấy cái bảng hiệu CẤM TRẺ EM VÀ NGƯỜI CHÂU PHI trong rạp chiếu phim ở Mombasa đã từng đọc Hegel”, bác sĩ Patel nói và cười khúc khích.

“Không ai có thể xem trọng ý kiến của Hegel. Ông có đọc kỹ Hegel không? Ông ta rất khôi hài, rất tếu. Nhưng Hume, Voltaire và Locke cũng nghĩ như thế về châu Phi”, Odenigbo nói. “Sự cao cả vĩ đại tùy thuộc vào nơi bạn xuất phát. Cũng giống như mấy người dân xứ Israel khi được hỏi họ nghĩ thế nào về chuyện Eichmann bị đem ra tòa xử mấy ngày trước đó, một người trong đám nói là anh ta không thể nào hiểu được tại sao lúc ấy Đức Quốc Xã lại được tôn sùng. Đúng là rất được tôn sùng, phải không? Ngay cả bây giờ cũng vẫn thế”. Odenigbo khoa tay, lòng bàn tay lật ngửa lên, và Olanna nhớ là bàn tay ấy đã nắm chặt eo của nàng.

“Cái người ta không nhìn thấy là: Nếu châu Âu thực sự quan tâm đến châu Phi thì vụ Holocaust[32] đã chẳng xảy ra”, Odenigbo nói. “Tóm lại, Thế chiến đã chẳng xảy ra!”

https://thuviensach.vn

“Anh nói thế có ý gì?” Cô Adebayo hỏi, nâng ly lên môi.

“Sao cô lại có thể hỏi là tôi có ý gì? Điều đó rất rõ ràng, bắt đầu từ đám người Herero.[33]“ Odenigbo bắt đầu đổi thế ngồi, lên giọng, và Olanna tự hỏi không biết chàng có nhớ là khi làm tình, hai người đã ầm ĩ đến mức độ nào. Sau khi ân ái, chàng cười rộ và nói, “Nếu mà ban đêm mình cứ như thế này, chắc là mình sẽ đánh thức Ugwu mất, tội nghiệp cu cậu.”

“Anh lại nói cũng một chuyện ấy, Odenigbo”, cô Adebayo nói. “Anh nói là nếu người da trắng không thảm sát người Herero thì vụ Holocaust đã chẳng xảy ra? Tôi chẳng thấy hai sự kiện này có gì liên hệ với nhau cả!”

“Cô không thấy sao?” Odenigbo hỏi. “Họ bắt đầu nghiên cứu, khảo sát về chủng tộc với người Herero và đưa ra kết luận với người Do Thái. Dĩ nhiên là có sự liên hệ!”

“Lý luận của anh không đủ tính thuyết phục, nhà ngụy biện”, cô Adebayo nói, rồi như để phủ nhận, cô nâng ly uống cạn phần còn lại.

“Dẫu sao thì tuy Thế chiến là một chuyện tai hại song cũng có cái lợi của nó, như dân mình hay nói”, Okeoma nói. “Chú tôi đánh trận ở Burma và khi trở về, ông mang trong đầu một câu hỏi cháy bỏng. Tại sao không ai bảo cho ông biết trước rằng người da trắng không phải là những người bất tử?”

Mọi người bật cười. Có cái gì đó dường như là thói quen trong kiểu cười này, giống như là họ đã nói về đề tài này rất nhiều lần với nhiều trạng thái, cách thức khác nhau, đến độ họ biết lúc nào thì cần phải cười. Olanna cũng cười và cảm thấy trong một khoảnh khắc, giọng cười của nàng khác hơn, cao hơn, nhói vào tai hơn giọng cười của mấy người kia.

* * *

Những tuần tiếp theo, khi nàng bắt đầu dạy lớp Xã hội học nhập môn, khi nàng gia nhập câu lạc bộ giáo viên và chơi quần vợt với các đồng nghiệp, chở Ugwu đi chợ, đi dạo với Odenigbo và gia nhập Hội Thánh Vincent de Paul ở nhà thờ Thánh Peter, nàng quen dần với những người bạn

https://thuviensach.vn

của Odenigbo. Chàng trêu nàng là vì bây giờ có nàng nên nhiều người đến chơi hơn; là cả hai người Okeoma và Patel đều thầm yêu nàng; bằng chứng là Okeoma hăng hái đọc thơ của anh ta, diễn tả một nữ thần có vẻ rất giống Olanna, còn ông Patel thì kể rất nhiều chuyện thời còn ở Makerere, ông ấy nói về mình như là một nhà trí thức rất biết chiều chuộng và tế nhị với đàn bà.

Olanna thích bác sĩ Patel, nhưng nàng luôn mong Okeoma đến chơi. Cái đầu rối bù và bộ quần áo nhăn nhúm của anh luôn làm nàng cảm thấy dễ chịu. Và nàng để ý, ngay từ đầu Odenigbo rất coi trọng ý kiến của Okeoma, gọi đó là "Tiếng nói của thế hệ chúng ta!", dường như chàng thật sự tin tưởng điều này. Nàng không thật chắc lắm về thái độ kiêu kỳ ta đây của Giáo sư Ezeka; ông ta tin rằng mình giỏi hơn tất cả mọi người nên thường rất kiệm lời. Nàng cũng không mấy chắc cảm tưởng của mình về cô Adebayo. Có thể không khí dễ thở hơn nếu cô Adebayo tỏ vẻ ghen tị một chút xíu, nhưng hình như cô ta cho là Olanna không đáng để cô tranh đua, với phong thái *không trí thức*, cái mặt quá đẹp và cái cách nàng bắt chước giọng Anh của mấy tên thống trị. Nàng để ý thấy mình nói nhiều hơn mỗi khi có mặt cô Adebayo, bằng mọi giá cố gắng đưa ra những quan điểm để gây ấn tượng với mọi người — Nkrumah thật sự muốn làm chúa tể ở châu Phi, người Mỹ rất kiêu ngạo khi cứ một mực đòi người Nga phải mang hỏa tiễn của họ ra khỏi Cuba khi vẫn giữ hỏa tiễn của mình ở Thổ Nhĩ Kỳ, Sharpeville chỉ là một thí dụ bi thảm về hàng trăm người da đen bị giết hại hằng ngày ở Nam Phi — nhưng nàng nghi ngờ rằng đó thực ra chỉ là sự đánh bóng toàn bộ những ý tưởng vay mượn của nàng. Và nàng nghi ngờ cô Adebayo biết thế; bởi vì cô ta luôn luôn chờ đúng lúc nàng phát biểu để đứng dậy đi lấy một tờ báo hoặc rót thêm nước uống hoặc vào toilet. Cuối cùng nàng đành phải nhượng bộ. Nàng sẽ không bao giờ thích cô Adebayo và cô Adebayo cũng sẽ chẳng bao giờ nghĩ đến chuyện thích nàng. Có lẽ cô Adebayo có thể nhận ra, từ nét mặt nàng, rằng nàng e ngại một số chuyện, rằng nàng không tự tin, rằng nàng không phải là một người có đủ kiên nhẫn để nghi ngờ chính bản thân mình, rằng nàng không giống Odenigbo, và lại càng không giống cô Adebayo — một người có thể nhìn thẳng vào mắt

https://thuviensach.vn

người khác mà nói thật ôn hòa là cô ta đẹp một cách vô lý, một người có thể dùng cả cái câu kỳ khôi ấy, *đẹp một cách vô lý*.

Tuy thế, mỗi khi Olanna nằm trên giường bên cạnh Odenigbo, khi chân hai người quấn lấy nhau, nàng chợt nhận thấy cuộc đời nàng ở Nsukka như chìm trong một cái lưới bằng lông tơ mềm mại, ngay cả những ngày mà Odenigbo khóa trái cửa và ngồi trong phòng làm việc hàng giờ. Cứ mỗi lần chàng đề nghị làm đám cưới, nàng lại trả lời không. Họ hạnh phúc quá, hạnh phúc của họ cũng mỏng manh quá và nàng muốn giữ nguyên trạng thái ấy; nàng sợ hôn nhân sẽ biến nó thành một sự cộng sinh nhàm chán của hai người.

https://thuviensach.vn

Chương ba

Richard nói rất ít ở những buổi tiệc Susan dẫn chàng đến. Khi Susan giới thiệu chàng, cô ấy luôn nói thêm rằng chàng là nhà văn, và chàng hy vọng những người xung quanh nghĩ rằng vẻ xa cách của chàng là cá tính của các nhà văn, mặc dù chàng sợ là họ nhìn thấu tâm can chàng và biết tỏng rằng chàng không thích hợp với đám đông. Nhưng họ vui vẻ với chàng; họ cũng sẽ vui vẻ với bất kỳ ai đi cùng Susan miễn là cô tiếp tục lôi cuốn họ với những lời bông đùa rất thông minh; giọng cười của cô, đôi mắt xanh lá cây của cô sáng lấp lánh trên gương mặt hồng hào vì rượu vang.

Richard không quan tâm đến chuyện phải đứng "làm cảnh" và chờ cho tới khi cô ta muốn về, cũng không để ý đến việc chẳng người bạn nào của cô có lấy một mảy may cố gắng kéo chàng nhập cuộc, cũng chẳng phiền lòng khi có một phụ nữ mặt tái đi vì rượu và gọi chàng là *cậu bé đẹp trai* của Susan. Nhưng chàng lại rất khó chịu khi phải dự những buổi tiệc của những nhóm chỉ toàn người lưu vong. Susan cứ thúc giục chàng "gia nhập đám đàn ông" còn cô đến nhóm phụ nữ để trao đổi về cuộc sống ở Nigeria. Chàng cảm thấy sượng sùng khó chịu với đám đàn ông. Phần lớn họ là người Anh, những quan chức trong chính quyền bảo hộ cũ hay là những thương gia cao cấp từ các công ty lớn như John Holt, Kingsway, GB Ollivant, Shell-BP, và Công ty Thống nhất Phi châu. Da họ đỏ ngời vì rượu và nắng. Họ chế nhạo chính trị của người Nigeria còn thô sơ man dại quá, và có lẽ những anh chàng này cũng chẳng mấy sẵn sàng để cai trị ai cả. Họ thảo luận từ chuyện chơi bóng bằng gậy[34], đến chuyện đồn điền họ làm chủ hay dự định mua, thời tiết tuyệt đẹp ở Jos, những cơ hội doanh thương ở Kaduna. Khi Richard tiết lộ niềm say mê của chàng đối với mỹ thuật Igbo-Ukwu, họ nói nó chưa có thị trường, vì thế chàng chẳng muốn giải thích cho họ biết là chàng không hề bận tâm đến chuyện kiếm tiền, chàng chỉ bị sự độc đáo của nghệ thuật này cuốn hút mà thôi. Khi chàng nói là chàng mới đến Lagos và muốn viết một quyển sách về Nigeria, họ tặng cho chàng một nụ cười rất nhẹ và khuyên: Dân ở đây toàn là ăn mày chuyên nghiệp, hãy chuẩn bị để chịu

https://thuviensach.vn

đựng mùi mồ hôi của họ cũng như cách họ đứng và nhìn chàng chòng chọc trên đường, đừng bao giờ tin chuyện họ gặp vận xui rất lớn, và đừng bao giờ tỏ ra yếu mềm với những người giúp việc. Có đủ thứ chuyện khôi hài để minh họa cá tính của người Phi châu. Richard vẫn nhớ như in một câu chuyện giễu tính sĩ hão của người Phi châu: Một người Phi châu đang dắt chó đi trên đường thì một người Anh hỏi, "Mày làm cái gì với con khỉ đen ấy?" và người Phi châu trả lời, "Đó là con chó, không phải con khỉ" — vì tưởng lầm là người Anh đó đang nói chuyện với anh ta!

Richard cười khi nghe chuyện tiếu lâm. Chàng cũng cố gắng không để mình xao lãng lúc trò chuyện hay để lộ vẻ lúng túng khó chịu. Chàng thích nói chuyện với phụ nữ hơn, mặc dù chàng đủ kinh nghiệm để biết mình không nên nói chuyện quá lâu với một người đàn bà đặc biệt nào, nếu không muốn Susan ném ly vào tường khi hai người về đến nhà. Chàng đã rất ngạc nhiên và hoàn toàn không hiểu thái độ của Susan khi chuyện ấy xảy ra lần đầu. Chàng chỉ nói chuyện một lúc với Clovis Bancroft về cuộc sống của anh cô ấy lúc ông ta làm quận trưởng ở Enugu, nhưng sau đó Susan im thin thít không nói một câu nào khi ngồi trên xe do tài xế riêng của cô lái về nhà. Chàng tưởng cô ngủ gật nên mới không chê một người nào đó mặc cái áo xấu thấy mà ghê hay là món khai vị dở không tưởng tượng được. Nhưng khi hai người về đến nhà, cô ta lấy một cái ly trong tủ ra và ném thẳng vào tường. "Cái con mẹ quắt queo đó, Richard. Thấy phát tởm. Đã vậy hai người còn nhơn nhơn ngay trước mặt tôi nữa chứ! Kinh khủng thật!" Cô ta ngồi trên ghế sofa và úp mặt vào lòng bàn tay cho đến khi chàng năn nỉ nói rằng chàng xin lỗi, mặc dù chàng không biết chắc mình xin lỗi về việc gì.

Vài tuần sau, thêm một cái ly nữa bị đập vỡ. Trước đó, chàng nói chuyện với Julia March, chỉ loanh quanh về bài biên khảo của cô ấy trên tờ *Asantehene* ở Ghana, rồi đứng đó lắng nghe, ngẫm nghĩ, cho đến khi Susan tới nắm tay chàng lôi đi. Sau đó, khi ly đã tan tành, Susan nói cô ta biết chàng không có ý định ve vãn ai cả nhưng chàng phải hiểu là người ở đây ngạo mạn kinh khủng và người ta nói xấu lẫn nhau rất độc địa, độc địa

https://thuviensach.vn

ghê gớm. Chàng lại phải xin lỗi và tự hỏi không biết người giúp việc sẽ nghĩ gì khi phải thu nhặt những mảnh vỡ này.

Nhưng có một bữa ăn tối chàng nói về nghệ thuật Nok với một giáo sư đại học, một phụ nữ Yoruba rụt rè và cô ấy cũng có vẻ lạc lõng giống như chàng. Chàng đoán là Susan sẽ nổi cơn thịnh nộ và chàng chuẩn bị xin lỗi khi Susan ra đến phòng khách, để cứu mạng sống của một cái ly. Nhưng Susan vui vẻ nói huyên thuyên khi hai người được tài xế chở về; cô ta hỏi câu chuyện của chàng với người đàn bà đó có gì thú vị không và hy vọng chàng tiếp thu được những điều hữu ích cho quyển sách của chàng. Chàng nhìn cô ta chằm chặp qua ánh sáng lờ mờ trong xe. Cô ta đã chẳng nói thế nếu như chàng nói chuyện với một người đàn bà Anh, cho dù họ có giúp xây dựng nền hiến pháp Phi châu. Chàng nhận ra cô ta thấy đàn bà da đen không đáng sợ, vì họ không đáng là đối thủ của cô ta.

Bác Elizabeth đã từng nói Susan là một cô gái sôi nổi và duyên dáng, không nên để tâm là cô ấy lớn tuổi hơn chàng một chút; và vì cô ấy ở Nigeria khá lâu nên để cô ấy dẫn chàng đi chỗ này chỗ kia ở Phi châu. Chàng không cần người hướng dẫn. Chàng tự lo liệu được và những lần du hành trước vẫn rất chu toàn. Nhưng bác Elizabeth cứ nhất quyết phải thế. Châu Phi không phải như Argentina hay Ấn Độ. Bác nói *châu Phi* bằng cái giọng cố kìm nén nỗi sợ hãi, hay có lẽ vì bác không muốn Richard đi đâu cả. Bác chỉ muốn chàng ở lại London và tiếp tục viết cho tờ *News Chronicle*. Chàng vẫn một mực tin là chẳng có ai đọc cái mục nhỏ bé mà chàng phụ trách cả, mặc dù bác Elizabeth nói là tất cả các bạn của bác đều đọc. Nhưng lúc ấy cũng có thể nói: việc của chàng, xét cho cùng cũng chỉ là làm giả ăn thật. Rất có thể chàng sẽ không được làm công việc này nếu người chủ báo không phải là bạn của bác.

Richard đã không giải thích nguyện vọng được đến thăm Nigeria của chàng cho bác Elizabeth biết. Nhưng chàng nhận lời đề nghị của Susan để cô đưa chàng tham quan các nơi. Điều đầu tiên chàng chú ý khi đến Lagos là vẻ mặt rạng rỡ của Susan, cái vẻ sang trọng kiểu cách của cô ta, cái cách cô quá chú ý đến chàng, chạm vào cánh tay chàng mỗi khi cô cười to. Cô nói

https://thuviensach.vn

với một giọng kẻ cả, ra vẻ rất hiểu biết về xứ sở Nigeria và người Nigeria. Khi họ lái xe ngang khu chợ ồn ào với tiếng nhạc inh ỏi phát ra từ các cửa tiệm, những quán hàng không mấy an toàn của những người chuyên mua bán trên hè phố, mấy đường máng xôi, khe rãnh đầy nước đóng rêu, cô ta nói, "Họ có nhiều năng lực kỳ lạ, thật đó, nhưng họ không mấy hiểu biết về vệ sinh, tôi nghĩ thế". Cô ta kể với chàng rằng, người Hausa ở miền Bắc rất sang trọng, người Igbo tính tình khó chịu và mê tiền, người Yoruba rất vui vẻ, dễ tính dẫu rằng họ là những người nịnh hót thượng hạng. Vào các tối thứ Bảy, cô ta chỉ đám đông ăn mặc lòe loẹt khiêu vũ trên đường phố và nói, "Anh thấy đấy. Mấy người Yoruba mắc nợ to chỉ vì họ tổ chức tiệc tùng như thế đấy".

Cô ấy giúp chàng tìm thuê một căn phòng nhỏ, mua một chiếc xe nhỏ, lấy bằng lái xe, thăm viện bảo tàng ở Lagos và Ibadan. "Anh phải gặp các bạn của em", cô nói. Đầu tiên cô giới thiệu chàng là nhà văn, chàng muốn đính chính lại là phóng viên, không phải nhà văn. Nhưng chàng *đã từng* là nhà văn. Hay ít nhất chàng cũng tin rằng mình mang số mệnh của một nhà văn, một nghệ sĩ, một người sáng tạo. Nghề phóng viên chỉ là tạm thời, chàng chỉ làm cho đến khi chàng viết được tác phẩm tuyệt vời.

Vì thế, chàng để Susan giới thiệu chàng là nhà văn. Có vẻ điều này làm các bạn cô chấp nhận chàng dễ dàng hơn. Nó làm Giáo sư Nicholas Green đề nghị chàng xin học bổng dành cho các nhà khảo cứu người nước ngoài ở Nsukka. Ở đây chàng có thể viết trong trường đại học. Richard làm thế không những bởi vì cái khía cạnh viết trong trường đại học mà còn vì chàng sẽ ở miền Đông Nam, "cái nôi" của nghệ thuật Igbo-Ukwu, vùng đất sản sinh ra những chiếc bình đồng[35] tuyệt đẹp. Nói cho cùng, đó là lý do tại sao chàng đến Nigeria.

Chàng ở Nigeria được vài tháng thì Susan mời chàng về sống chung với cô ấy, bởi vì căn nhà của cô ở Ikoyi rất rộng, vườn hoa đẹp vô cùng; cô ấy nghĩ rằng ở đó chàng sẽ làm việc dễ dàng hơn là trong căn phòng thuê của chàng, nền nhà lồi lõm, và ông chủ nhà trọ luôn than phiền chàng để đèn sáng quá lâu. Richard không muốn nhận lời. Chàng không muốn ở Lagos

https://thuviensach.vn

lâu hơn. Chàng muốn đi du lịch vòng quanh quốc gia này trong khi chờ Nsukka trả lời chàng. Nhưng Susan đã thuê người trang trí lại phòng đọc sách rất lớn và thoáng khí của cô, vì thế chàng về ở với cô. Ngày này qua ngày khác, chàng ngồi trên ghế da của cô, vùi đầu vào sách và những bài nghiên cứu, nhìn mấy người làm vườn đang tưới cỏ qua cửa sổ và nện vào cái máy chữ, mặc dù chàng hiểu là mình đang đánh máy chứ không viết tay. Susan rất cẩn thận để chàng có được sự yên lặng cần thiết, ngoại trừ những lúc cô thò đầu vào phòng và hỏi thầm thì, "Anh có muốn uống ít trà không?", hay là "Uống nước nhé?", hay là "Ăn trưa sớm một chút được không?". Chàng cũng trả lời thầm thì như thể văn chương của chàng bỗng trở thành một thứ gì đó quý giá ghê lắm và nó làm căn phòng trở nên không thể bị xúc phạm. Chàng không thể nói cho Susan biết là chàng chưa viết được gì có giá trị cả, và những ý tưởng trong đầu chàng chưa cô đọng thành nhân vật, khung cảnh hay chủ đề. Chàng tưởng tượng cô ấy sẽ buồn; văn của chàng đã biến thành trò giải trí hạng nhất và ngày nào cô cũng mang sách báo ở thư viện của Hội đồng Anh về nhà. Cô tin rằng quyển sách của Richard đã thành hình và vì thế chỉ cần tiếp tục cho xong. Chàng, ngược lại, chưa biết đề tài của mình là gì nhưng chàng rất cảm ơn lòng tin của cô. Dường như lòng tin của cô làm quyển sách trở nên có thật và chàng bày tỏ lòng biết ơn bằng cách tham dự những buổi tiệc mà chàng không thích. Sau vài buổi, chàng quyết định đi dự tiệc thôi chưa đủ, chàng sẽ cố gắng làm ra vẻ khôi hài. Nếu chàng có thể nói một câu gì dí dỏm khi chàng được giới thiệu, có lẽ điều này sẽ đền bù cho bản tính im lặng của chàng và quan trọng hơn cả là nó sẽ làm Susan vui lòng. Chàng bắt đầu tập một số câu nói tự chế giễu mình trước tấm gương trong phòng tắm. "Đây là Richard Churchill", Susan giới thiệu và chàng bắt tay rồi tiếp lời, "Tôi không có dây mơ gì với ngài Winston cả đâu đấy, xin đừng nhầm. Hoặc là tôi e rằng tôi phải khôn khéo hơn chút ít".

Bạn của Susan cười khi nghe thế mặc dù chàng tự hỏi không biết họ cười vì họ thương hại cái sự khôi hài vụng về của chàng hay là câu nói của chàng thật sự tức cười. Nhưng chưa có người nào nói "tức cười nhỉ" bằng cái giọng chế nhạo, giống như là Kainene đã nói lần đầu tiên trong phòng

https://thuviensach.vn

tiệc cocktail ở khách sạn Federal Palace. Nàng đang hút thuốc. Nàng có thể thổi ra những vòng khói thật tròn. Nàng đứng cùng nhóm với chàng và Susan, chàng liếc nhìn nàng, thầm nghĩ nàng hẳn phải là bồ nhí của một chính trị gia nào đó. Chàng thường làm thế với những người chàng gặp, cố đoán lý do họ có mặt ở đó, và thử đoán người nào đưa người nào đến dự buổi tiệc. Có thể bởi vì chàng sẽ không hề được mời đến bất cứ buổi tiệc nào nếu không có Susan. Chàng đã không nghĩ Kainene là con của một đại gia Nigeria bởi vì nàng chẳng có lấy một chút xíu nào cái vẻ đoan trang được dạy dỗ từ bé. Nàng có vẻ giống bồ nhí hơn, môi son đỏ choét, áo bó sát người, miệng lúc nào cũng phì phèo điếu thuốc.

Nhưng nàng không có nụ cười như đúc một khuôn hay cái vẻ xinh xắn hao hao nhau của mấy cô bồ nhí đó; cái vẻ hao hao từng khiến chàng nhiều lần thầm nghi mấy ông chính trị gia Nigeria đổi tình nhân với nhau. Thật ra, nàng không đẹp chút nào cả. Chàng chẳng để ý đến nàng cho tới khi một người bạn của Susan giới thiệu. “Đây là Kainene Ozobia, con gái của Ông Trùm Ozobia. Kainene vừa lấy bằng Thạc sĩ ở London. Kainene, đây là Susan Grenville-Pitts, ở Hội đồng Anh, và đây là Richard Churchill.”

“Xin chào cô”, Susan nói với Kainene xong rồi quay sang nói chuyện với người khách khác.

“Xin chào”, Richard nói. Kainene làm thinh rất lâu; với điếu thuốc trên môi, nàng nhìn chàng một cách dò xét, cân nhắc. Chàng luồn mấy ngón tay qua tóc mình rồi lẩm bẩm, “Tôi không có dây mơ gì với ngài Winston cả đâu đấy, xin đừng nhầm. Hoặc là tôi e rằng tôi phải khôn khéo hơn chút ít”.

Nàng thở khói ra trước khi nói, “Tức cười nhỉ”. Nàng rất gầy, rất cao, xấp xỉ chàng; nàng nhìn thẳng vào mắt chàng, ánh mắt lạnh lẽo như ánh thép. Da nàng óng ánh nâu màu sôcôla đắt tiền của Bỉ. Chàng đứng choãi chân ra một cách vững vàng, bởi chàng sợ nếu không làm như vậy, chàng sẽ cụng đầu vào nàng.

Susan quay lại lắc nhẹ tay chàng nhưng chàng chưa muốn rời nàng và khi chàng mở miệng, chàng không biết chắc là mình sẽ nói gì. “Hóa ra anh

https://thuviensach.vn

và Kainene có cùng một người bạn ở London. Anh đã từng kể với em về Wilfred ở tờ *Spectator* chưa nhỉ?"

"Ồ!", Susan nói rồi mỉm cười, "Thế thì hay quá! Em để hai người ôn lại chuyện xưa. Lát nữa em trở lại".

Cô hôn một cặp vợ chồng già trước khi đi đến một nhóm khác ở góc phòng phía bên kia.

"Anh vừa nói dối vợ", Kainene nói.

"Cô ấy không phải là vợ tôi." Chàng ngạc nhiên thấy mình hơi hồi hộp khi đứng riêng với nàng. Nàng nâng ly lên môi và nhấp rượu. Nàng hít hơi vào rồi thở khói ra. Tàn thuốc xám bạc rơi xoáy xuống nền nhà. Tất cả mọi vật như chuyển động rất chậm. Phòng khiêu vũ của khách sạn như nở to hơn rồi xẹp xuống khi không khí được hút vào và thổi ra trong cùng một không gian, trong khoảnh khắc chỉ có chàng và Kainene chiếm ngự.

"Xin lỗi, anh có thể nhích xa hơn một chút không?", nàng hỏi.

Chàng giật mình, "Sao ạ?".

"Có người thợ chụp ảnh đằng sau anh đang rất muốn chụp tôi, đặc biệt là chuỗi hạt mà tôi đang đeo."

Chàng bước tránh sang một bên và nàng nhìn chằm chặp vào ống kính máy ảnh. Nàng không đứng làm dáng mà có vẻ rất tự nhiên; có lẽ nàng đã quá quen với việc bị chụp hình ở các buổi tiệc.

"Ngày mai chuỗi hạt này sẽ được nhắc đến trong tờ *Lagos Life*. Tôi nghĩ đó là cách tôi cống hiến cho quốc gia của chúng tôi, mới vừa được độc lập. Tôi đang cho người dân nước tôi một cái gì đó để theo đuổi, một cái cớ để làm việc tận lực", nàng nói và trở lại đứng cạnh chàng.

"Chuỗi hạt rất đẹp, rất dễ thương", chàng nói, mặc dù nó có vẻ hơi phô trương, kệch cỡm. Chàng muốn thò tay ra chạm vào nó, nâng nó lên khỏi cổ nàng rồi để nó xuống như cũ, dựa vào hõm cổ nàng. Xương cổ nàng nhô ra, nhọn hoắt.

https://thuviensach.vn

“Dĩ nhiên là nó chẳng đẹp cũng chẳng dễ thương chút nào. Bố tôi không có con mắt thẩm mỹ trong việc chọn nữ trang”, nàng nói. “Nhưng đó là tiền của ông. Ô! Mẹ và em tôi đang tìm tôi kia kìa, tôi phải về.”

“Em cô cũng đang có mặt ở đây?” Richard vội vàng hỏi trước khi nàng có thể quay đi.

“Vâng. Chúng tôi là chị em song sinh”, nàng nói và ngưng lại một chút, làm như đã tiết lộ một điều rất quan trọng. “Kainene và Olanna. Tên cô ấy nghe rất lãng mạn, *Báu Vật*[36] *của Thượng Đế*, còn tên tôi thực tế hơn, nó có nghĩa là *Để Xem Tới Đây Thượng Đế Sẽ Mang Cái Gì Đến.”*

Richard nhìn miệng nàng cười, khóe môi cong lên đầy hoài nghi và mỉa mai, chàng nghĩ nó như ẩn giấu, có lẽ, một điều gì không thỏa mãn. Chàng không biết phải nói gì. Chàng có cảm tưởng thời gian đang trôi tuột khỏi tay mình.

“Ai già hơn?”, chàng hỏi.

“Ai già hơn? Câu hỏi gì kỳ cục thế. Tôi đã bảo là tôi sinh ra trước.”

Richard lắc lắc ly rượu vang trong tay và tự hỏi nếu chàng nắm nó chặt hơn một chút, liệu chàng có bóp nát nó hay không?

“Kia rồi, cô em gái của tôi”, Kainene nói. “Tôi có nên giới thiệu anh với cô ấy không? Ai cũng muốn gặp cô ấy.”

Richard không quay lại để nhìn. “Tôi chỉ muốn được nói chuyện với cô”, chàng nói. “Nếu cô không phiền, thế thôi.” Chàng lại vuốt tóc. Nàng đang ngắm chàng; chàng cảm thấy mình bé nhỏ lại như một thằng trai mới lớn khi cái nhìn của nàng dán chặt vào chàng.

“Anh hay cả thẹn”, nàng nói.

“Người ta còn gán cho tôi những lời tệ hại hơn.”

Nàng mỉm cười, dường như câu nói của chàng khá khôi hài, làm chàng cảm thấy ít nhất là mình cũng thành công trong việc làm cho nàng cười.

https://thuviensach.vn

“Anh đã bao giờ đi chợ ở Balogun chưa?”, nàng hỏi. “Người ta bày những tảng thịt trên bàn. Anh có nhiệm vụ rờ nắn những tảng thịt đó, nâng lên đặt xuống, rồi chọn miếng nào anh thích. Em tôi và tôi là thịt. Chúng tôi có mặt ở đây để cho những người xứng đáng làm vị hôn phu của chúng tôi săm soi con mồi.”

“Ồ”, chàng thốt lên. Chi tiết này quá riêng tư và tế nhị để nàng có thể thổ lộ với chàng, nhưng nàng cứ nói bằng cái vẻ mỉa mai dửng dưng bẩm sinh của mình. Chàng cũng muốn kể nàng nghe một vài điều về mình; muốn trao đổi từng hạt giống yêu thương với nàng.

“Cô vợ mà anh chối không phải là vợ của anh đang trở lại đấy”, Kainene nói khẽ.

Susan trở lại và dúi vào tay chàng một ly rượu. “Đây, anh yêu”, cô nói, rồi quay sang Kainene. “Rất hân hạnh được gặp cô.”

“Rất hân hạnh được gặp *cô*”, Kainene nói và khẽ nâng ly về hướng Susan.

Susan lái chàng sang hướng khác. “Cô ta là con gái của Ông Trùm Ozobia, phải không? Cô ta làm sao thế nhỉ? Thật kỳ lạ; mẹ cô ta đẹp lắm, đẹp kinh khủng. Ông Trùm là chủ sở hữu phân nửa bất động sản của Lagos đấy, nhưng ông luôn có cái vẻ của một kẻ mới phất. Ông ta không có học thức cao, anh biết không, cả vợ ông ta cũng thế. Em nghĩ điều đó khiến cho ông ta có vẻ *kệch cỡm* hơn.”

Những mẩu lý lịch ngắn Susan kể thường làm Richard thấy thú vị và buồn cười, nhưng lúc này những lời thì thào của cô ta lại làm chàng khó chịu. Chàng không muốn uống sâm banh; và móng tay cô ta bấu chặt vào da chàng. Cô ta dẫn chàng đến một nhóm người lưu vong và dừng lại trò chuyện với họ, cười vang, say ngà ngà. Chàng nhìn quanh phòng để tìm Kainene. Thoạt tiên, chàng không tìm thấy bóng áo đỏ nhưng rồi chàng thấy nàng đang đứng cạnh bố; Ông Trùm Ozobia có vẻ rất cởi mở và khá ồn ào trong cái cách ông khoa bàn tay mập mạp, bộ quần áo đắt tiền *agbada* được thêu tinh tế và hết nếp gấp này đến ly kia của đùm vải xanh làm chiều ngang

https://thuviensach.vn

của ông có vẻ nở rộng hơn. Bà vợ ông nhỏ bằng phân nửa người chồng, khoác một tấm choàng và đội mũ, cũng màu xanh. Richard sững sờ nhận thấy đôi mắt hạnh nhân thật cân đối; trên gương mặt có nước da sậm của bà, nó đẹp đến độ làm người ta kinh hãi. Có lẽ chàng chẳng bao giờ có thể đoán được bà là mẹ Kainene, cũng như Kainene và Olanna là chị em song sinh. Olanna thừa hưởng nét đẹp của mẹ, mặc dù vẻ đẹp của nàng gần gũi, thân thiện hơn, với gương mặt dịu dàng, nụ cười duyên dáng và thân hình đầy những đường cong nét lượn rất gợi cảm trong chiếc áo đen. Cái thân hình mà Susan cho là rất *Phi châu*. Trông Kainene càng gầy hơn khi đứng cạnh Olanna; nàng có thân hình gần như là của một chàng trai. Cái váy dài đến mắt cá chân bó chặt lấy người làm tăng thêm vẻ gầy gò như con trai ở chỗ mông. Richard nhìn nàng đăm đăm như cố ý dùng thần giao cách cảm khiến Kainene phải tìm chàng. Nàng có vẻ lạnh lùng cao ngạo, nhìn mọi người trong nhóm của mình bằng một cái nhìn lạnh nhạt, giễu cợt. Cuối cùng nàng ngẩng lên và mắt nàng gặp ánh mắt chàng; nàng nghiêng đầu, nhướn mày, làm như nàng biết rất rõ chàng đã ngắm nghía nàng từ lâu. Chàng nhìn sang hướng khác. Rồi ngay lập tức, chàng nhìn lại hướng nàng, định bụng lần này sẽ mỉm cười, làm một cử chỉ thân thiện nào đó, nhưng nàng đã quay lưng về phía chàng. Chàng ngắm nàng cho đến khi nàng ra về với bố mẹ và Olanna.

Richard tìm đọc tờ *Lagos Life* số ra ngày hôm sau, và khi chàng nhìn thấy tấm ảnh của nàng, chàng cố gắng tìm kiếm một sắc thái cảm xúc trên mặt nàng, nhưng tìm cái gì thì chính chàng cũng không biết. Chàng viết vài trang trong một cơn phấn khích bột phát, hiệu quả không ngờ, những chân dung tưởng tượng của một người đàn bà cao có màu da của gỗ trắc với một bộ ngực gần như lép kẹp. Chàng đến Thư viện Hội đồng Anh và tìm tư liệu về ông bố của nàng trong đống báo chí về kinh doanh — thương mại. Chàng chép hết cả bốn số điện thoại in cạnh tên OZOBIA trong quyển niên giám điện thoại. Chàng nhấc điện thoại lên rất nhiều lần nhưng lại đặt xuống khi nghe giọng của người trực tổng đài. Chàng tập nói trước gương, từng cử chỉ động tác, cho dù chàng biết rất rõ là nàng chẳng thể nhìn thấy chàng nếu hai người nói chuyện bằng điện thoại với nhau. Chàng định gửi cho nàng một tấm thiệp hay một giỏ hoa quả. Cuối cùng, chàng gọi. Nàng không có vẻ gì

https://thuviensach.vn

ngạc nhiên khi nghe giọng chàng. Hay là bởi vì giọng nàng bình tĩnh quá, trong khi chàng đang đánh trống ngực.

"Mình có thể gặp nhau không?"

"Được chứ. Gặp ở khách sạn Zobis vào giữa trưa nhé? Khách sạn đó của bố tôi, và tôi có thể dành một phòng riêng cho chúng ta."

"Vâng, vâng, thế thì hay quá."

Chàng gác điện thoại, run rẩy. Chàng không biết chắc là mình có nên phấn khởi hay là hai chữ *phòng riêng* có vẻ mời gọi quá độ không. Khi họ gặp nhau ở đại sảnh của khách sạn, nàng đi gần sát người chàng đến nỗi chàng có thể hôn lên má nàng, dẫn đường lên cầu thang, đến sân thượng, nơi họ ngồi nhìn xuống mấy ngọn dừa bên cạnh hồ bơi. Hôm ấy là một ngày nắng đẹp rực rỡ. Đôi khi, một ngọn gió nhẹ lung lay ngọn dừa, chàng hy vọng nó đừng làm rối tóc mình, và cây dù to có thể che nắng để má chàng không bị những đốm đỏ như những quả cà chua chín mỗi khi chàng ra nắng.

"Anh có thể nhìn thấy Heathgrove, từ đây", nàng chỉ tay nói. "Đó là cái trường cấp hai có mức học phí cao cắt cổ và có bí mật của người Anh mà cả hai chị em tôi đều học ở đó. Bố tôi cho rằng chúng tôi quá trẻ để được gửi đi học ở nước ngoài, nhưng ông nhất định dạy dỗ chúng tôi theo kiểu người châu Âu, càng Tây càng tốt."

"Có phải ngôi nhà cao tầng có cái tháp cao?"

"Đúng đấy. Toàn trường chỉ vẻn vẹn có hai tòa nhà, thật vậy. Chỉ có một số rất ít người của chúng tôi ở đó. Nó riêng biệt đến nỗi rất ít người Nigeria biết sự hiện diện của nó." Nàng nhìn đăm đăm vào ly rượu một lúc khá lâu. "Anh có anh chị em gì không?"

"Không. Tôi là con một. Cha mẹ tôi mất khi tôi mới vừa lên chín."

"Chín tuổi. Anh còn quá bé."

Chàng cảm thấy hài lòng vì nàng đã không làm ra vẻ quá thương hại và giả tạo như nhiều người biểu lộ; họ cứ làm như họ biết cha mẹ chàng, dù rằng họ chẳng biết tí nào.

https://thuviensach.vn

“Hai người thường đi xa. Chỉ có Molly, người vú nuôi, thật sự chăm sóc tôi. Sau khi họ mất, người ta quyết định đưa tôi về ở với bác tôi tại London.” Richard hơi ngập ngừng, mừng vì chàng cảm thấy có cái gì đó thân thiết một cách kỳ lạ khi nói về mình, một điều mà rất hiếm khi chàng làm. “Hai người anh em họ cũng sàn sàn tuổi tôi nhưng họ rất chững chạc, khôn ngoan; bác Elizabeth khá sang trọng, cô biết đó, còn tôi chỉ là một đứa trẻ có quan hệ họ hàng ở một làng rất nhỏ tên là Shropshire. Tôi bắt đầu nghĩ đến chuyện bỏ trốn ngay từ ngày đầu tiên tôi đến ở đấy.”

“Rồi anh có bỏ trốn không?”

“Rất nhiều lần. Nhưng người ta luôn luôn tìm thấy tôi. Thường là ở đâu đó trên phố.”

“Anh bỏ trốn để về với ai, với cái gì?”

“Sao?”

“Anh bỏ trốn để về với ai, với cái gì?”

Richard suy nghĩ một hồi lâu. Chàng biết mình chạy trốn căn nhà bởi có rất nhiều bức ảnh của những người đã chết từ rất lâu treo trên tường lầm rầm nói với chàng. Nhưng chàng không biết là chàng bỏ trốn để đến với ai. Trẻ con có bao giờ nghĩ đến điều này không?

“Có thể tôi muốn chạy về với Molly. Tôi không biết.”

“Tôi biết tôi muốn chạy đến với cái gì. Nhưng nó không hiện hữu, vì thế tôi không bỏ đi”, Kainene nói, dựa lưng vào ghế.

“Tại sao?”

Nàng châm một điếu thuốc, có vẻ như không nghe câu hỏi của chàng. Sự im lặng của nàng khiến chàng cảm thấy bất lực, và cố tìm cách làm nàng chú ý đến mình. Chàng muốn nói với nàng về mấy cái bình đồng rất cổ. Chàng không nhớ rõ mình đọc về nghệ thuật Igbo-Ukwu này ở đâu. Truyện rằng, có một người bản xứ muốn đào một cái giếng. Trong khi đào, ông ta phát hiện ra mấy cái khuôn đúc đồng, có thể là những khuôn đúc đầu tiên của người Phi châu, từ tận thế kỷ IX. Chàng thấy mấy bức hình này ở tạp

https://thuviensach.vn

chí *Colonies*. Chàng chú ý đến mấy cái bình đồng này ngay; chàng sờ lên tấm hình và cảm thấy thèm được tận tay chạm vào mấy cái bình đồng này, thèm đến độ nhức nhối. Chàng định nói là cái bình này đã làm chàng suy nghĩ rất nhiều nhưng chàng quyết định thôi. Chàng nên chờ một thời gian nữa. Ý nghĩ này làm lòng chàng lắng dịu, bởi vì chàng chợt nhận ra điều mà chàng muốn nhiều nhất vào lúc này, với nàng, là thời gian.

"Có phải anh đến Nigeria để chạy trốn điều gì không?", cuối cùng nàng hỏi.

"Không", chàng nói. "Tôi luôn luôn là một người cô độc và tôi thèm được thăm viếng Phi châu, vì thế tôi xin được tạm dừng công việc khiêm tốn của tôi ở tòa báo, vay một khoản khá lớn của bác tôi và đến đây."

"Tôi không thể nào tưởng tượng được anh là người cô độc."

"Tại sao?"

"Tại vì anh rất đẹp trai. Người đẹp thì ít khi cô độc." Nàng nói thẳng thừng, như không phải là một lời khen, vì thế chàng hy vọng nàng không nhìn thấy chàng đang đỏ mặt.

"Không, tôi rất cô độc." Chàng nói, không thể nghĩ ra điều gì để tiếp tục. "Tôi vẫn luôn cô độc."

"Một người cô độc, và cũng là một nhà thám hiểm hiện đại về Lục địa Đen", nàng lạnh lùng nói.

Chàng phá lên cười. Tiếng cười cứ thế bật ra, không kìm chế được; chàng nhìn xuống hồ nước trong xanh, chợt nghĩ, có thể màu xanh cũng là màu hy vọng.

Ngày hôm sau hai người gặp nhau, đi ăn trưa, rồi hôm sau nữa. Cứ mỗi lần như thế nàng lại dẫn đường đến căn phòng riêng và họ ngồi trên sân thượng ăn cơm, uống bia lạnh. Nàng rà đầu lưỡi quanh miệng ly trước khi hớp từng ngụm nhỏ. Hình ảnh này kích động ham muốn của chàng, ngay khoảnh khắc chàng nhìn thấy cái đầu lưỡi tươi hồng của nàng, lòng chàng càng rộn ràng hơn khi cử chỉ của nàng hầu như vô thức. Sự im lặng của nàng

https://thuviensach.vn

mang đầy vẻ khép kín xa cách, nhưng chàng lại thấy rất gần gũi. Có thể điều này xảy ra chính là *bởi vì* nàng có vẻ xa cách và khép kín. Chàng thấy mình nói chuyện với nàng bằng cách mà chàng chưa từng có, và khi hết giờ nàng đứng dậy, thường là để đi họp với bố của nàng, chàng có cảm tưởng như máu trong hai bàn chân mình đông đặc. Chàng không muốn rời nàng, cũng không muốn trở lại phòng làm việc của Susan, ngồi đó, kì cạch từng chữ và chờ những tiếng gõ cửa nhẹ nhàng, rụt rè của Susan. Chàng không hiểu tại sao Susan không nghi ngờ gì cả, tại sao nàng nhìn chàng mà không phát hiện tình cảm của chàng đã thay đổi biết bao nhiêu, tại sao nàng không để ý là chàng dùng nhiều nước hoa sau những lần cạo râu. Dĩ nhiên là chàng chưa hề phản bội nàng, nhưng chung thủy không chỉ giới hạn trong phạm vi tình dục. Chàng cười với Kainene, kể Kainene nghe về bác Elizabeth, nhìn Kainene hút thuốc, chắc chắn những hành động đó có thể xem là phản bội; chàng cảm thấy thế. Nhịp tim của chàng đập nhanh hơn mỗi lần Kainene hôn từ giã chàng là một sự phản bội. Vì thế vào cái ngày Kainene không hôn từ giã chàng theo lệ thường, mà dán chặt môi nàng vào môi chàng, hé mở, chàng đã rất ngạc nhiên. Chàng đã chẳng dám cho phép mình hy vọng nhiều đến thế. Có thể đó là lý do tại sao chàng không thể cương cứng lên được: sự pha trộn giữa kinh ngạc và thèm muốn đầy bất lực. Họ cởi quần áo, hối hả. Thân thể trần truồng của chàng quyện chặt lấy người nàng, nhưng chàng lại nhẽo xìu. Chàng lần sờ mỏm xương đòn và xương hông của nàng, toàn tâm toàn lực, cố gắng tập trung tư tưởng để có thể làm tình với nàng, cố gắng dùng lòng khao khát để trấn áp nỗi lo lắng. Nhưng vẫn không thể cương cứng lên. Chàng có thể cảm nhận một sức nặng mềm nhũn đang đeo toòng teng giữa hai chân chàng.

Nàng ngồi trên giường, đốt thuốc.

“Anh rất tiếc”, chàng nói, và khi nàng nhún vai không trả lời, chàng ước gì mình đã không xin lỗi. Có cái gì đó hết sức thất vọng trong căn phòng sang trọng nhưng bày biện quá nhiều bàn ghế này, lúc chàng kéo quần lên, đáng lẽ ngay từ đầu chàng không nên cởi nó ra, trong lúc nàng đang gài móc áo ngực. Chàng ước gì nàng nói một vài câu bâng quơ gì đó.

https://thuviensach.vn

“Ngày mai mình vẫn gặp nhau chứ?” Chàng hỏi.

Nàng thở khói ra bằng mũi và chờ khói biến mất trong không trung rồi hỏi, “Chuyện này có vẻ thô bạo quá phải không?”

“Ngày mai mình có gặp nhau không?” Chàng hỏi lại lần nữa.

“Em sẽ đi Port Harcourt với bố để gặp mấy người trong ngành dầu hỏa”, nàng nói. “Nhưng em sẽ trở lại vào chiều thứ Tư. Mình có thể ăn trưa với nhau.”

“Được, hôm ấy mình sẽ gặp nhau.” Richard nói, và cho đến khi nàng gặp chàng ở phòng khách của khách sạn, suốt mấy ngày liền chàng đã lo lắng vô cùng là nàng sẽ không đến nữa. Hai người ăn trưa và ngắm người ta bơi phía dưới lầu.

Nàng có vẻ hơi phấn khích, hút thuốc liên tục, và nói nhiều hơn. Nàng kể chàng nghe về những người nàng đã gặp từ khi nàng bắt đầu làm việc cho bố, là họ chẳng khác nhau chút nào cả. “Những người Nigeria thượng lưu đúng là một đám vô văn hóa, không đọc bất cứ cái gì, ăn thức ăn họ không thích với một giá cắt cổ ở nhà hàng của người Lebanese; những cuộc trò chuyện xã giao của họ chỉ quanh đi quẩn lại một đề tài: Cái xe mới mua chạy có tốt không?” Có một lần nàng cười to. Một lần nàng nắm tay chàng. Nhưng nàng không mời chàng lên phòng riêng, và chàng tự hỏi không biết nàng để hai người có thêm thì giờ tìm hiểu nhau, hay là nàng đã quyết định không quan hệ với chàng nữa.

Chàng không thể chủ động. Phải rất nhiều ngày sau đó nàng mới hỏi chàng có muốn vào bên trong khách sạn không, và chàng cảm thấy mình như một diễn viên đóng thế nhưng chỉ thầm mong diễn viên chính đừng đến để mình được diễn thay, song khi có cơ hội thì mình lại trở nên què quặt bởi sự vụng về của bản thân, không sẵn sàng đảm nhận nhiệm vụ dưới ánh đèn sân khấu như mình đã tưởng. Nàng chủ động vào phòng. Khi chàng bắt đầu kéo áo của nàng lên, nàng bình tĩnh và nhẹ nhàng đẩy chàng ra, dường như nàng biết sự hối hả là cách chàng che giấu lo lắng và sợ hãi. Nàng máng áo lên ghế. Chàng sợ là mình sẽ lại làm nàng thất vọng nên khi thấy mình

https://thuviensach.vn

cương cứng và nóng hổi, chàng thầm cảm ơn và sung sướng đến nỗi chàng chỉ vừa mới vào bên trong nàng là đã cảm thấy rung động mãnh liệt, đến nỗi không thể tự kìm chế. Hai người nằm nguyên như thế, chàng ở bên trên nàng, và một lúc sau chàng lăn xuống bên cạnh. Chàng muốn nói với nàng là điều này chưa bao giờ xảy ra với chàng cả. Chuyện chăn gối của chàng với Susan vẫn luôn thỏa mãn, cho dù hơi nhàm chán.

"Anh xin lỗi", chàng nói.

Nàng châm thuốc, nhìn chàng. "Anh có muốn đến nhà em dùng cơm tối nay không? Bố mẹ em có mời thêm vài người."

Trong một vài giây ngắn ngủi, chàng giật mình. Nhưng chàng nói, "Có chứ, anh rất muốn". Chàng hy vọng lời mời này là một dấu hiệu đáng mừng chứng tỏ sự tiến triển tình cảm của hai người, trong tâm tư của nàng. Nhưng khi chàng đến nhà bố mẹ nàng ở Ikoyi, nàng chỉ giới thiệu, "Đây là Richard Churchill", và ngừng lại một lúc, như một lời thách thức, cha mẹ nàng cũng như những người khách khác muốn nghĩ thế nào cũng được. Bố nàng nhìn chàng từ đầu đến chân rồi hỏi chàng làm nghề gì.

"Cháu là nhà văn", chàng trả lời.

"Nhà văn? Thì ra thế", Ông Trùm Ozobia nói.

Richard ước gì mình đã không tự giới thiệu là nhà văn và vì thế, chàng nói thêm, như để "tô điểm" thêm cho cái nghề viết văn của mình, "Những khám phá mới lạ ở Igbo-Ukwu đã vô cùng quyến rũ cháu. Đặc biệt là những tượng đồng cổ xưa".

"A há", Ông Trùm Ozobia gật gù. "Anh có gia đình buôn bán làm ăn ở Nigeria không?"

"Thưa không."

Ông Trùm Ozobia cười và nhìn lảng ra chỗ khác. Suốt buổi tối hôm ấy, ông không trò chuyện nhiều với Richard. Cả bà vợ ông cũng thế. Bà theo chồng đi loanh quanh, phong cách của bà thật sang trọng, uy nghi, vẻ đẹp của bà, khi nhìn gần càng làm người ta thán phục hơn. Olanna thì khác hẳn.

https://thuviensach.vn

Nàng có vẻ hơi dè dặt khi Kainene giới thiệu hai người với nhau, nhưng sau một lúc trò chuyện, nàng trở nên thân mật hơn, và chàng thầm hỏi không biết ánh lửa chập chờn trong mắt nàng có phải là sự thương hại hay không, không biết nàng có nhận ra là chàng đã sốt sắng cố gắng nói chuyện cho đúng nhưng thật-ra-lại không biết như thế nào là đúng. Sự thân mật của nàng làm chàng hãnh diện.

Chàng có cảm tưởng bị ai tước đoạt một cái gì đáng giá khi nàng ngồi cách chàng khá xa trong bữa ăn. Món xà lách vừa mới được dọn ra và nàng vừa bắt đầu thảo luận chính trị với một người khách khác. Richard biết mọi người đang nói về việc xứ Nigeria cần phải trở thành một nước cộng hòa và phải chấm dứt việc tuyên bố Nữ hoàng Elizabeth là lãnh đạo của quốc gia, nhưng chàng không tập trung chú ý đến câu chuyện cho tới khi nàng quay về phía chàng và hỏi, “Anh có đồng ý không, Richard?”, làm như ý kiến của chàng quan trọng lắm vậy.

Chàng đằng hắng. “Ồ, đương nhiên rồi”, chàng nói, mặc dù chàng không biết chắc là mình đồng ý chuyện gì. Chàng thầm cảm ơn là nàng đã cố ý kéo chàng vào câu chuyện và chàng bị quyến rũ bởi vẻ duyên dáng của nàng có cái gì đó vừa lịch lãm vừa ngây thơ; chất lý tưởng đã không bị những chuyện tầm thường của đời sống bóp nghẹt. Da nàng sáng bóng. Hai gò má nàng hiện rõ nét khi nàng cười. Nhưng nàng không có cái vẻ buồn đầy bí ẩn và quyến rũ của Kainene, điều này làm chàng vừa vui thích vừa ngẩn ngơ. Kainene ngồi cạnh chàng suốt bữa ăn, không mấy khi lên tiếng, ngoại trừ một lần nàng hơi xẵng giọng bảo người bồi đổi cho nàng cái ly bẩn, một lần khác nghiêng người qua chàng hỏi nhỏ, “Cái món xốt này ăn buồn nôn quá, phải không?” Phần nhiều nàng chỉ phê phán, xét nét, quan sát, uống rượu và hút thuốc. Chàng muốn biết Kainene đang nghĩ gì, muốn đến độ chàng thấy nhức nhối. Mỗi khi chàng khao khát được làm tình với nàng, chàng cũng cảm thấy nhức nhối trong cơ thể như thế và chàng mơ ước được ở trong nàng, được ấn vào thật sâu bằng tất cả sức lực mà chàng có thể, cố tìm một cái gì đó mà chàng biết mình không bao giờ gặp. Cũng

https://thuviensach.vn

giống như uống một ly nước nhưng không bao giờ hết khát và luôn luôn cuồn cuộn một nỗi lo sợ là cơn khát sẽ không bao giờ được thỏa mãn.

Richard lo ngại cho Susan. Những khi nhìn cái cằm cương nghị và đôi mắt màu xanh ấy, chàng luôn tự bảo mình thật tồi vì đã lừa dối cô, trốn biệt trong phòng làm việc cho đến khi cô ngủ say, nói dối cô là mình ở thư viện, viện bảo tàng hay câu lạc bộ golf. Cô đáng được đối đãi đường hoàng, tử tế hơn. Ở gần Susan, chàng luôn cảm thấy một sự yên ổn chắc chắn. Có sự an toàn trong những lời thì thầm của cô cũng như trong căn phòng làm việc đầy những bức phác họa của Shakespeare bằng bút chì treo trên tường. Kainene thì khác. Mỗi lần rời Kainene, chàng luôn cảm thấy choáng ngợp hạnh phúc và đồng thời cũng chóng mặt vì nỗi bất an. Chàng muốn hỏi nàng những điều họ chưa bao giờ thảo luận với nhau — quan hệ giữa hai người, tương lai, Susan — nhưng những nỗi bất an này làm chàng câm nín mỗi lần gặp nhau; chàng sợ không biết nàng sẽ trả lời như thế nào.

Chàng gạt hết những toan tính qua một bên cho đến một buổi sáng, chàng thức giấc và nhớ lại kỷ niệm hồi ở Wentnor, khi chàng đang chơi ngoài sân và nghe Molly gọi, “Richard! Ăn tối!”; thay vì trả lời, “Em về đây!”, và chạy về hướng của chị ấy thì Richard lại cúi người luồn qua một bụi cây, làm trầy xước đầu gối. “Richard! Richard!”, giọng Molly nghe càng lúc càng hốt hoảng, nhưng Richard vẫn làm thinh, thu người lại. “Richard! Em đâu rồi, Dicky[37].” Có một con thỏ dừng lại và nhìn Richard, rồi nó với con thỏ nhìn nhau; trong khoảng thời gian ngắn ngủi ấy chỉ có nó và con thỏ biết, nó đang ở đâu. Rồi con thỏ nhảy ra và Molly khom người ngó vào bụi rậm và thấy nó. Chị phết cho nó một cái rồi bắt nó phải ở trong phòng đến hết ngày. Chị nói là chị bực lắm và chị sẽ nói cho ông bà Churchill biết. Nhưng những khoảnh khắc ngắn ngủi ấy rất đáng giá, những khoảnh khắc hoàn toàn tự do, buông thả, khi nó có cảm giác chỉ có nó, chỉ một mình nó thôi, kiểm soát và làm chủ thế giới tuổi thơ của mình. Nhớ lại kỷ niệm này, Richard quyết định đoạn tuyệt với Susan. Mối quan hệ của chàng với Kainene chắc sẽ chẳng lâu dài, nhưng những lúc bên nàng, biết là mình

https://thuviensach.vn

không bị nhấn chìm bởi những lời dối trá và giả tạo, sẽ làm cho sự ngắn ngủi này có giá trị hơn.

Quyết định này làm chàng phấn chấn. Tuy vậy chàng vẫn trì hoãn chuyện đoạn tuyệt với Susan thêm một tuần nữa, cho đến khi họ trở về sau một buổi tiệc mà cô uống rất nhiều rượu.

“Có muốn uống một ly trước khi đi ngủ không cưng?”, cô hỏi.

“Susan, anh rất quý em”, chàng nói vội vàng. “Nhưng anh thấy chuyện này không mấy tốt đẹp — chuyện của chúng ta ấy.”

“Anh nói thế có nghĩa gì?” Susan hỏi, mặc dù giọng cô có vẻ kìm chế và nét mặt đầy vẻ né tránh của cô cho thấy cô hiểu chàng sắp nói gì.

Chàng đan luồn mấy ngón tay của mình qua tóc.

“Ai thế?” Susan hỏi.

“Không phải vì người đàn bà nào khác. Chỉ vì nhu cầu của chúng ta quá khác biệt nhau.” Chàng đã hy vọng giọng mình không có vẻ dối trá, nhưng đúng là những điều họ mong muốn rất khác nhau, cách họ đánh giá mọi chuyện khác nhau. Đáng lẽ ra chàng không nên về sống chung với cô.

“Cô ta không phải là Clovis Bancroft chứ?” Hai vành tai cô đỏ rấy lên. Chúng luôn có màu đỏ mỗi khi cô uống rượu. Nhưng chỉ bây giờ chàng mới thấy chúng kỳ cục, hai cái vành tai đỏ giận dữ thò ra bên ngoài khuôn mặt nhợt nhạt của cô.

“Không, chắc chắn không phải là cô ta.”

Susan tự rót cho mình một ly nữa và ngồi trên tay ghế sofa. Hai người cùng yên lặng một lúc khá lâu. “Em đã mơ tưởng anh từ giây phút đầu tiên em gặp anh, cho dù em đã không nghĩ là em sẽ có thể làm như thế thật đó. Em nghĩ là sao mà anh đẹp và dịu dàng đến thế và em nguyện sẽ không bao giờ để anh lọt ra khỏi tầm tay em.” Cô cười và chàng để ý thấy những nếp nhăn rất nhỏ xung quanh mắt cô.

“Susan…”, chàng định nói nhưng ngừng lại vì không có gì để nói với nhau nữa cả. Chàng không biết là cô đã có ý nghĩ như thế về chàng. Chàng

https://thuviensach.vn

chợt nhận ra là họ rất ít khi nói chuyện với nhau, tình cảm hai người dành cho nhau giống như một dòng chảy không tự nhiên vì không có sự vun đắp của cả hai, hay ít nhất cũng từ phía chàng. Cái quan hệ tình cảm chỉ là một chuyện *tình cờ đến* với chàng.

"Mối quan hệ này đến với anh quá hấp tấp, vội vàng phải không?" Susan nói. Cô đến đứng cạnh chàng. Cô đã lấy lại bình tĩnh, cằm cô không còn run rẩy nữa. "Anh không có cơ hội để thám hiểm, tìm hiểu, thật tình là như thế để hiểu biết đất nước này nhiều hơn như anh mong muốn. Anh dọn về ở chung, rồi em bắt anh phải đi với em đến những bữa tiệc chán ngấy, gặp toàn những người không ai quý trọng chuyện viết lách hay là mỹ thuật của châu Phi. Chắc là những điều này làm anh rất khó chịu. Em thành thật xin lỗi. Richard, em hiểu. Dĩ nhiên, anh phải thưởng ngoạn đất nước này. Em có thể giúp gì không? Em có bạn bè ở Enugu và Kaduna."

Richard gỡ ly rượu ra khỏi tay cô, đặt xuống và ôm cô vào lòng. Chàng cảm thấy thoảng chút nhớ tiếc mùi táo của dầu gội đầu trên tóc cô. "Không, anh sẽ không sao đâu", chàng nói.

Cô chưa tin là mọi chuyện đã kết thúc, rõ ràng cô nghĩ chàng sẽ quay trở lại với cô nhưng chàng cũng không nói gì thêm để thuyết phục cô nên nghĩ khác đi. Khi người giúp việc với cái tạp dề trắng mở cửa cho chàng ra về, chàng thấy nhẹ lâng lâng.

"Tạm biệt, thưa ông", anh ta nói.

"Vĩnh biệt, Okon." Richard tự hỏi không biết anh chàng Okon hay soi mói tọc mạch có áp tai vào cửa lắng nghe mỗi lần Susan đập ly. Có lần chàng nhờ anh ta dạy cho những câu đơn giản bằng tiếng Efik, nhưng Susan ngăn lại sau khi cô ta bắt gặp cả hai người trong phòng học, Okon nhấp nhổm có vẻ lo lắng lúc Richard đang tập phát âm. Okon nhìn Susan một cách hàm ơn, như là cô đã giải phóng anh ta thoát khỏi tay một anh chàng da trắng khá điên rồ, rồi sau đó Susan rất ôn hòa khi giải thích là cô hiểu Richard không biết cách sống ở đây. Có những ranh giới người ta không thể vượt qua. Lối nói đó làm chàng nhớ đến bà bác Elizabeth, đến những quan

https://thuviensach.vn

điểm đã được bảo trợ và củng cố bằng phẩm hạnh của người Anh, tự nuông chiều bản thân, không bao giờ hối hận vì cái ưu việt của chính họ. Rất có thể nếu chàng đã từng kể cho Susan biết về Kainene, chắc là cô ta cũng dùng cái giọng đó để bảo chàng là chàng cần phải thử nghiệm với đàn bà da đen.

Richard nhìn thấy Okon vẫy tay lúc chàng lái xe đi. Chàng thấy thèm được hát, mặc dù chàng không phải là người hay hát. Tất cả những ngôi nhà trên đường Glover cũng giống như nhà của Susan, rộng lớn, sang trọng nằm giữa vòng ôm của mấy cây dừa cảnh và mấy bãi cỏ mơ màng ngủ.

Buổi chiều hôm sau, Richard trong "trang phục của Adam" ngồi trên giường, nhìn xuống thân hình Kainene. Chàng lại thất bại trong việc làm cho nàng thỏa mãn. "Anh xin lỗi. Anh nghĩ là anh bị kích thích quá độ", chàng nói.

"Em có thể hút thuốc không?", nàng hỏi. Tấm trải giường mềm như lụa viền quanh những đường cong mảnh mai của nàng. Chàng châm thuốc cho nàng. Nàng ngồi dậy phía dưới tấm ga trải giường, cái nhũ hoa màu nâu đậm của nàng săn cứng trong hơi lạnh của căn phòng, nàng quay mặt qua hướng khác, thở khói. "Mình cứ chờ xem", nàng nói. "Và có nhiều cách khác nữa."

Richard bỗng thấy bực dọc, cáu kỉnh với chính mình vì chàng chỉ là một kẻ bất lực vô dụng, và với cả nàng bởi vì nụ cười nửa như mỉa mai cùng câu nói có nhiều cách khác, làm như chàng là gã bất lực mãn tính, không thể nào làm tình được, nếu chỉ dùng những cách truyền thống. Chàng biết mình có thể làm được. Chàng biết là mình có thể làm nàng thỏa mãn. Chỉ cần thời gian. Chàng cũng đã nghĩ đến việc dùng thảo dược, những loại cây cỏ bổ dương của đàn ông Phi châu mà chàng nhớ đã từng đọc đâu đó.

"Nsukka chỉ là một mảnh đất nhỏ ở giữa rừng, nơi rẻ nhất người ta có thể mua để xây trường đại học", Kainene nói. Nàng có thể chuyển hướng qua những chuyện đời sống thường ngày rất dễ dàng đến độ giật mình. "Chỗ ấy rất thuận tiện cho anh viết lách, phải không?"

"Đúng thế", chàng nói.

"Có thể anh sẽ thích nơi đó và muốn ở lâu hơn."

https://thuviensach.vn

“Rất có thể.” Richard chui vào trong tấm chăn mỏng. “Nhưng anh rất mừng là em sẽ ở Port Harcourt và anh sẽ không phải đi mãi đến Lagos để gặp em.”

Kainene không nói gì, hít hơi vào và nhả khói ra đều đặn, trong một giây phút khủng hoảng, chàng tự hỏi không biết có phải nàng sắp bảo chuyện của hai người đến đây là chấm dứt và ở Port Harcourt, nàng sẽ tìm cho mình một người đàn ông khác có thể làm chuyện ấy.

“Nhà của em sẽ là chỗ rất thích hợp cho chúng ta gặp nhau vào cuối tuần”, cuối cùng nàng cũng nói. “Nhà to kinh khủng. Bố cho em để làm của hồi môn từ năm ngoái, em nghĩ, để dụ dỗ một người đàn ông đúng với sở thích của ông cưới đứa con gái xấu xí. Chẳng khác gì dân Tây phương nếu anh chịu để ý, bởi vì người Phi châu không có tục lệ dùng của hồi môn, người ta ra giá của cô dâu.” Nàng dập điếu thuốc chưa hút hết. “Olanna nói nó không muốn lấy căn nhà, đó không phải là thứ nó cần. Để dành căn nhà cho đứa con gái xấu.”

“Đừng nói thế, Kainene.”

“Đừng nói thế Kainene”, nàng nhại chàng. Nàng nhỏm dậy và chàng muốn kéo nàng lại. Nhưng chàng đã chẳng làm thế; chàng không dám tin tưởng vào chính cơ thể của chàng và chàng không dám làm cho nàng thất vọng thêm lần nữa. Đôi khi chàng nghĩ là mình không biết gì về nàng, cũng như chàng không bao giờ có thể với tới nàng. Và mặc dù thế, những lần khác, khi nằm bên cạnh nàng, chàng lại có một cảm giác thật toàn vẹn, chắc chắn là không cần bất cứ một cái gì khác nữa.

“Mà này, em đã nhờ Olanna giới thiệu anh với anh chàng giảng viên, người tình cách mạng của nó”, Kainene nói. Nàng bỏ mái tóc giả của mình ra, với mái tóc thật rất ngắn tết thành từng hàng thật nhỏ, nàng có vẻ trẻ hơn và nhỏ nhắn hơn. “Lúc trước nó quen một anh chàng hoàng tử người Hausa rất dễ thương nhưng không có cá tính đặc sắc, anh chàng này không có những quan niệm bất thường và ảo ảnh điên rồ giống như nó. Anh chàng người yêu thứ hai, Odenigbo này, tự tưởng tượng mình là một người chiến

https://thuviensach.vn

đấu cho tự do. Anh ta là một nhà toán học nhưng lại dùng tất cả thì giờ để viết bài đăng báo về chủ nghĩa xã hội của Phi châu theo cái kiểu hiểu biết chắp vá lỗ chỗ của mình. Olanna mê lắm. Họ không biết chủ nghĩa xã hội chỉ là một trò cười lớn đến mức nào." Nàng đội bộ tóc giả trở lại và bắt đầu chải tóc. Mái tóc hơi gợn sóng, rẽ ngay chính giữa, dài đến chấm cằm. Richard rất thích đường nét thanh mảnh của thân hình nàng, và cái dáng thon thả của cánh tay nàng lúc giơ lên.

"Chủ nghĩa xã hội có thể sẽ rất thành công ở Nigeria nếu áp dụng đúng đắn, anh nghĩ thế", chàng nói. "Đó là sự công bằng kinh tế, đúng không?"

Kainene khịt mũi. "Chủ nghĩa xã hội không bao giờ có thể áp dụng cho người Igbo." Nàng ngưng chải tóc, cây lược đang giơ lên. "Ogbenyealu là một cái tên rất phổ biến cho phái nữ. Anh có biết nó có nghĩa gì không? 'Đừng lấy gã nghèo làm chồng'. Đặt cái tên ấy cho một đứa trẻ sơ sinh là chứng cứ hùng hồn nhất của chủ nghĩa tư bản."

Richard cười phá lên, chàng còn buồn cười hơn khi nàng không cười; nàng chỉ tiếp tục chải tóc. Chàng nghĩ đến lần tới chàng sẽ cùng cười với nàng, rồi lần tới nữa. Chàng bắt gặp mình thường xuyên nghĩ đến tương lai ngay cả khi hiện tại vẫn còn chưa kết thúc.

Chàng đứng dậy và hơi thẹn khi nàng liếc nhìn chàng lõa thể. Có thể ánh nhìn không biểu lộ tình cảm của nàng chỉ để che giấu một sự bất mãn. Chàng vội vàng kéo quần lên và cài cúc áo.

"Anh đã cắt đứt quan hệ với Susan", chàng buột miệng. "Anh đang ở khách sạn Princewill ở Ikeja. Anh sẽ thu dọn hết tư trang của anh ở nhà cô ấy trước khi anh đi Nsukka."

Kainene nhìn chàng không chớp mắt; chàng nhìn thấy vẻ ngạc nhiên trên mặt nàng và còn có thêm một vẻ gì đó mà chàng không biết chắc. Có phải là sự bối rối? Hay khó hiểu?

"Ngay từ đầu, mối quan hệ này đã không mấy thích hợp, thật đó", chàng nói. Chàng không muốn nàng nghĩ là chàng làm việc này chỉ vì nàng, cũng không muốn nàng hỏi chàng về mối quan hệ này. Chưa đúng lúc.

https://thuviensach.vn

“Anh cần có một người giúp việc”, nàng nói.

“Cái gì?”

“Một người giúp việc ở Nsukka. Anh cần có một người giặt quần áo và dọn dẹp trong nhà.”

Chàng thoáng bối rối bởi lối nói chuyện “nhảy cóc” của nàng. “Một người giúp việc? Anh có thể tự lo việc này, anh ở một mình đã bao nhiêu năm.”

“Em sẽ nhờ Olanna tìm giúp”, Kainene nói. Nàng rút một điếu trong hộp thuốc nhưng không bật lửa. Nàng đặt nó xuống bên cạnh bàn, bước đến và ôm chàng, hai cánh tay nàng quấn quanh chàng thật chặt; chàng run rẩy. Chàng ngạc nhiên thấy mình không ôm lại nàng. Nàng chưa bao giờ ôm chàng chặt như vậy khi hai người nằm trên giường. Nàng cũng có vẻ như không biết ôm để làm gì, bởi vì nàng bước lui rất nhanh và châm thuốc. Chàng thường nghĩ về cái ôm đó, và mỗi lần nghĩ đến, chàng có cảm giác như bức tường ngăn cách đã bắt đầu rạn vỡ.

Một tuần sau, Richard đi Nsukka. Chàng lái xe với tốc độ trung bình, một lần tấp vào trong lề để nhìn sơ đồ Kainene vẽ bằng tay cho chàng. Sau khi qua khỏi con sông Niger, chàng quyết định dừng ở Igbo-Ukwu. Cuối cùng chàng cũng đã đến vùng đất của người Igbo; chàng muốn xem bình đồng hơn bất cứ điều gì. Một vài căn nhà xây rải rác ở trong làng, chúng làm hỏng bức tranh quý giá với những căn chòi làm bằng bùn khô chiếm số đông ở hai bên con đường đất. Mấy con đường mòn thật hẹp, vì thế chàng phải dừng xe thật xa rồi đi theo một người trẻ tuổi mặc quần soóc bằng vải ka ki; anh chàng này có vẻ quen với việc hướng dẫn khách tham quan. Tên anh ta là Emeka Anozie và là một trong những nhân viên khảo cổ. Anh chỉ cho Richard xem những cái rãnh hình chữ nhật ở địa điểm khai quật, mấy cái xẻng và đĩa đã được dùng để cọ cho đất rơi ra khỏi những chiếc bình đồng.

“Ông có muốn nói chuyện với trưởng lão của chúng tôi không? Tôi sẽ phiên dịch cho ông”, Emeka đề nghị.

https://thuviensach.vn

“Cảm ơn anh.” Richard hơi bất ngờ trước sự thân mật của những người láng giềng đi theo, “Chào ông, *nno*”, họ nói như thể họ không bực mình vì chuyện chàng là khách không mời.

Lão Anozie quấn một miếng vải trông cáu bẩn quanh người rồi cột lại đằng sau cổ. Ông dẫn chàng vào *obi*, khu vực chính trong nhà dành riêng cho ông, chỗ này thiếu ánh sáng, có mùi ẩm mốc. Mặc dù Richard đã đọc và biết quá trình người ta khám phá mấy bộ bình cổ như thế nào, nhưng chàng vẫn hỏi. Lão Anozie lấy một cái ống trắng đưa lên mũi ngửi trước khi bắt đầu kể chuyện. Khoảng chừng hai chục năm trước, anh của ông đào giếng đụng phải một miếng kim loại, hóa ra là một quả bầu bằng đồng. Sau đó ông ta đào thêm được một ít đồ nữa, rửa sạch sẽ rồi gọi hàng xóm đến xem. Trông chúng rất đẹp và có vẻ quen thuộc, nhưng không ai biết có người nào làm những vật giống như vậy. Không lâu sau, tiếng đồn đến tai ông quận trưởng ở Enugu. Ông ta cho người mang các vật này đến ủy ban Nghiên cứu Cổ vật ở Lagos. Suốt một thời gian dài, không ai nhắc đến hay hỏi han gì về những đồ đồng này. Anh của lão làm xong cái giếng thì tiếp tục cuộc sống như bình thường. Thế rồi cách đây vài năm, có một người da trắng từ Ibadan đến khai quật. Họ thảo luận rất lâu trước khi công việc bắt đầu, bởi vì có một chuồng dê và một vách tường của làng phải bị rời đi, nhưng công việc tiến hành khá êm đẹp. Có một cơn bão cát và người ta sợ nó sẽ kèm theo mưa to; vì thế họ dùng tấm nhựa to phủ lên trên để che các đường rãnh. Họ tìm thấy nhiều đồ rất đẹp như quả bầu gỗ, vỏ trai xà cừ, nữ trang, những đồ có hình con rắn và lọ bình.

“Có phải người ta đào thấy hầm mộ không ạ?” Richard hỏi.

“Phải.”

“Ông có nghĩ hầm mộ này là của vua không?”

Lão nhìn Richard một lúc, ánh mắt đau đớn rồi nói làu bàu hồi lâu, trông đầy vẻ nuối tiếc. Emeka cười phá lên trước khi dịch. “Lão nói là lão tưởng anh là một trong mấy người da trắng có hiểu biết chút đỉnh. Lão nói là người Igbo vốn không biết vua là gì. Chúng tôi có thầy tế và trưởng lão. Cái

https://thuviensach.vn

hầm mộ ấy có thể là nơi chôn một thầy tế. Nhưng thầy tế không phải chịu cái khổ của con người như vua. Tại vì người da trắng đem đến cho chúng tôi mấy chữ 'ông toàn quyền', làm cho mấy thằng ngu tự gọi mình là vua như ngày hôm nay."

Richard xin lỗi. Chàng biết người Igbo nổi tiếng là một bộ lạc theo chế độ dân chủ cả ngàn năm; nhưng cũng có một bài trong số vài bài tham luận về những cổ vật của người Igbo-Ukwu mới vừa khám phá cho rằng người dân Igbo-Ukwu đã một thời có vua nhưng sau đó từ bỏ chế độ này. Người Igbo, nói tóm lại, là những người sẵn sàng từ bỏ cả thần linh nếu các vị thần này không còn linh nghiệm nữa. Richard, ngồi tần ngần một lúc, tưởng tượng đến cuộc đời của những người có thể sáng tạo ra cái đẹp tinh diệu và tuyệt hảo như thế từ thời Alfred the Great[38]. Chàng muốn viết về điều này, dựa trên điều này mà sáng tạo, nhưng chàng không biết chắc nó là cái gì. Có thể là một tiểu thuyết dựa vào đề tài này, trong đó nhân vật chính là một nhà khảo cổ học đào những cổ vật bằng đồng đúc rồi hóa thân trở về sống trong nền mỹ thuật cổ đại ấy?

Chàng cảm ơn lão Anozie và đứng dậy để ra về. Lão nói điều gì đó và Emeka nói, "Lão hỏi là anh không chụp ảnh lão sao? Tất cả những người da trắng đến đây đều chụp ảnh".

Richard lắc đầu. "Không, tiếc quá. Tôi không mang máy ảnh theo."

Emeka cười rộ. "Lão hỏi anh là loại người da trắng gì? Tại sao anh đến đây và anh làm nghề gì?"

Lúc lái xe về hướng Nsukka, Richard cũng tự hỏi chàng đang làm gì, và càng lo lắng hơn với câu hỏi, mình sẽ viết cái gì.

Căn nhà của trường đại học trên đường Imoke được dành riêng cho các nhà nghiên cứu và nghệ sĩ; nó rất đơn sơ, gần như là nơi ở của người tu khổ hạnh; chàng nhìn hai cái ghế bành trong phòng khách, chiếc giường đơn, mấy cái tủ trống không trong nhà bếp, cảm thấy quen thuộc như đang ở nhà. Căn nhà đầy vẻ yên tĩnh cần thiết và thích hợp. Tuy thế, khi chàng đến thăm Olanna và Odenigbo, nàng nói, "Tôi nghĩ chắc anh muốn dọn căn phòng cho

https://thuviensach.vn

nó có vẻ tươm tất hơn một chút", vì thế chàng nói, "Vâng", mặc dù chàng thích cái vẻ tầm thường của bộ bàn ghế trong phòng. Chàng đồng ý bởi nụ cười của Olanna như là một phần thưởng, bởi vì sự quan tâm của nàng làm chàng sung sướng, hãnh diện. Nàng cứ nhất quyết là chàng nên thuê người làm vườn của họ, Jomo, mỗi tuần đến hai ngày để trồng một ít hoa trong sân. Nàng giới thiệu chàng với bạn bè của họ; nàng chỉ dẫn chợ búa cho chàng; và nàng thông báo đã tìm được cho chàng một người giúp việc phù hợp nhất.

Richard hình dung người giúp việc này là một chú bé nhanh nhẹn như Ugwu, nhưng Harrison lại là một người đứng tuổi gầy còm, lưng còng, mặc một chiếc sơ mi quá khổ dài qua đầu gối. Ông ta cứ mọp đầu cúi chào rất nhiều lần mỗi khi bắt đầu bất cứ một câu chuyện nào. Ông nói với Richard bằng vẻ tự hào không giấu giếm là trước đó ông đã từng làm việc cho một vị giám mục người Ireland, Cha Bernard, và giáo sư đại học người Mỹ, tên Land. "Tôi làm món salad củ cải đỏ rất ngon", ngay ngày đầu tiên, ông khoe. Và dần dần Richard khám phá là ông ta hãnh diện không những chỉ với món salad củ cải đỏ mà còn với rất nhiều món khác có củ cải đỏ. Ông ta phải mua củ cải đỏ ở hàng bán rau cải đặc biệt vì người Phi châu không ăn loại rau này. Bữa tối đầu tiên Harrison nấu là món cá rất thú vị, khai vị bằng món salad củ cải đỏ. Tối hôm sau, một món củ cải hầm màu đỏ chót xuất hiện bên cạnh cơm của Richard. "Tôi dùng cách hầm khoai tây của người Mỹ để nấu món này", Harrison nói khi ông ta nhìn Richard dùng bữa tối. Ngày hôm sau là món salad củ cải đỏ, hôm sau nữa củ cải hầm, lúc này có màu đỏ hãi hùng, kèm với thịt gà.

"Làm ơn đừng nấu món này nữa, Harrison", Richard xua tay nói. "Đừng nấu củ cải đỏ nữa."

Harrison có vẻ thất vọng nhưng nét mặt ông lại tươi ngay. "Nhưng thưa ông, tôi nấu thức ăn của nước ông; tất cả những món ông ăn giống như thức ăn ông hay ăn ngày còn nhỏ. Tôi không nấu thức ăn của người Nigeria, tôi chỉ nấu theo kiểu của người ngoại quốc."

https://thuviensach.vn

“Thức ăn của người Nigeria cũng ngon, Harrison”, Richard nói. Ước gì Harrison biết là chàng ghét cay ghét đắng thức ăn thời thơ ấu của mình, món cá hồi đầy xương ăn có vị hơi đăng đắng, món cháo đặc đến nỗi nó đóng váng trên bề mặt, dày như một lớp nhựa không cho nước ngấm xuống thấy phát ngán, món thịt bò ninh nhừ ngập trong nước xốt sền sệt màu nâu.

“Vâng, thưa ông.” Harrison có vẻ buồn vì thất vọng.

“Mà này Harrison, ông có biết loại thảo dược nào dành cho đàn ông không?” Richard hỏi, hy vọng giọng mình có vẻ bình thường.

“Ông nói gì ạ?”

“Cây cỏ dùng làm thuốc.” Richard diễn tả hú họa bằng tay.

“Rau cỏ, phải không ông? Ồ, tôi làm món salad của xứ ông rất ngon, thưa ông. Ngày trước tôi làm cho Giáo sư Land rất nhiều loại salad khác nhau, rất khác nhau.”

“Tôi biết nhưng tôi muốn nói đến loại rau hay cỏ được dùng làm thuốc trị bệnh.”

“Bệnh? Ông nên đến khám ở Trung tâm Y tế.”

“Tôi quan tâm đến thảo dược của người Phi châu, Harrison.”

“Nhưng thưa ông, mấy thứ đó không tốt đâu, mấy thứ đó là của mấy gã bác sĩ tà ma yêu quỷ.”

“Dĩ nhiên.” Richard chịu thua. Đáng lẽ chàng phải biết, Harrison với lòng sùng bái quá độ bất cứ cái gì thuộc về ngoại quốc không phải là người có thể trả lời câu hỏi của chàng. Chàng sẽ phải hỏi Jomo thôi.

Richard chờ cho tới khi Jomo đến và đứng bên cửa sổ nhìn ông ta tưới mấy bụi loa kèn mới trồng. Jomo đặt bình tưới sang một bên rồi bắt đầu nhặt những quả tán dù[39] hình bầu dục, màu vàng nhạt rụng xuống sẵn từ đêm trước. Richard thường ngửi thấy mùi ngọt ngấu gắt của trái chín đang rữa mục, một mùi mà chàng biết nó luôn gắn liền với cuộc sống ở Nsukka. Jomo giữ một cái túi dệt bằng cọ đựng đầy quả tán dù khi chàng tiến đến gần ông ta.

https://thuviensach.vn

“Ồ, chào ông, ông Richard, thưa ông”, ông ta nói một cách rất trang trọng. “Tôi sẽ đưa mấy trái cây này cho Harrison, nếu ông muốn. Tôi không lấy đâu.” Ông ta nói bằng tiếng Anh bồi. Jomo đặt cái túi xuống rồi cầm bình tưới lên.

“Không sao, Jomo. Tôi không muốn lấy trái nào cả”, Richard nói. “Ông có biết loại thảo dược nào dành riêng cho đàn ông không? Đàn ông có… vấn đề với đàn bà ấy?”

“Có, thưa ông.” Jomo tiếp tục tưới nước giống như đây là một câu hỏi mà ông ta nghe hằng ngày.

“Ông biết loại thảo dược đó?”

“Vâng, thưa ông.”

Richard lòng như mở cờ. “Tôi muốn nhìn thấy chúng, Jomo.”

“Thằng em tôi có vấn đề bởi vì người vợ thứ nhất của nó không thể có thai và người vợ thứ hai cũng không. Có một loại lá mà thầy *dibia* đưa cho nó bắt nó nhai. Bây giờ nó làm cho cả hai bà vợ có thai.”

“Ồ! Thế thì hay quá. Ông có thể lấy cho tôi loại thảo dược này không, Jomo?”

Jomo ngừng tưới nước và nhìn chàng, cái mặt thông thái nhiều nếp nhăn của ông ta đầy vẻ thương hại. “Loại thảo dược này người da trắng không dùng được, thưa ông.”

“Ồ, không, tôi chỉ muốn viết về nó thôi.”

Jomo lắc đầu. “Ông phải đến gặp *dibia* và ông phải nhai nó trước mặt ông ta. Không thể viết về nó được.” Jomo xây lưng lại trước cái nhìn của chàng, ê a một bài hát chẳng ra nhạc điệu gì cả.

“Tôi hiểu rồi”, Richard vừa nói vừa đi vào trong nhà. Chàng cố không để lộ vẻ thất vọng của mình. Chàng đi thẳng và tự nhắc mình rằng, dẫu sao, chàng cũng là ông chủ.

https://thuviensach.vn

Harrison đứng ngoài cửa trước, giả vờ đánh bóng cửa kính. “Hình như có cái gì Jomo làm không tốt hả ông?” Ông ta hỏi, vẻ khấp khởi hy vọng.

“Tôi chỉ hỏi Jomo một vài chuyện thôi.”

Harrison có vẻ thất vọng. Rõ ràng ngay từ đầu ông ta và Jomo đã không hợp nhau, ông đầu bếp và gã làm vườn, người này nghĩ là mình giỏi hơn người kia. Có lần Richard nghe thấy Harrison bảo Jomo đừng tưới cây bên ngoài phòng làm việc bởi vì “tiếng nước chảy làm ông chủ không viết được”. Harrison cũng muốn Richard nghe được điều này vì ông ta nói rất to, đứng ngay bên ngoài cửa sổ phòng làm việc. Cái cách nịnh bợ, chăm chút của Harrison làm Richard thấy tức cười, cũng giống như thái độ kính cẩn của Harrison trước chuyện viết lách của chàng. Ông ta lau chùi máy đánh chữ của chàng mỗi ngày cho dù nó chẳng bao giờ đóng bụi cả. Ông ta cũng tỏ ra rất miễn cưỡng khi phải bỏ đi những tờ bản thảo chàng vứt trong thùng rác. “Ông không dùng mấy cái này nữa sao? Ông có chắc thế không?” Harrison hỏi, giơ lên mấy tờ giấy chàng đã vò nhàu, và Richard phải nói, đúng là chàng muốn ném nó đi thật. Đôi khi chàng tự hỏi không biết Harrison sẽ nói gì nếu ông ta biết chính chàng cũng không biết chắc là chàng viết về cái gì, rằng chàng đã viết một bản nháp về một nhà khảo cổ rồi ném nó đi, đã viết về một chuyện tình của một anh chàng người Anh với một người đàn bà Phi châu và cũng ném nó đi, và mới chỉ vừa bắt đầu viết về một thành phố nhỏ ở Nigeria. Phần lớn chất liệu cho những cố gắng mới nhất của chàng lấy từ những buổi tối chàng đến chơi nhà Odenigbo, Olanna, gặp gỡ bạn bè của hai người. Họ tiếp đón chàng một cách khá bình thường, không quá nồng nhiệt, và có thể vì thế mà chàng cảm thấy tự nhiên, im lặng ngồi trên ghế sofa trong phòng khách, chỉ lắng nghe.

Khi Olanna mới giới thiệu chàng với Odenigbo, “Đây là bạn của Kainene mà em đã nói với anh, Richard Churchill”, Odenigbo thân mật bắt tay chàng và nói, “Tôi không trở thành vị thủ tướng đầu tiên của vua chỉ để cai trị sự sụp đổ của đế quốc Anh”.

Phải một lúc sau Richard mới hiểu trước khi chàng bật cười vì Odenigbo nhái giọng Winston Churchill dở ơi là dở. Sau đó chàng ngắm

https://thuviensach.vn

nhìn Odenigbo khua tờ *Daily Times* rồi hét to, "*Bây giờ* là lúc mà chúng ta phải bắt đầu xóa bỏ tính chất thực dân trong nền giáo dục của chúng ta! Không thể chờ đến ngày mai; ngay bây giờ! Dạy cho họ biết lịch sử của chúng ta!", và chàng nghĩ đây là một người đã tin chắc rằng sự lập dị là một phẩm chất cá nhân không mấy hấp dẫn, nhưng lại được chú ý nhiều nhất trong một gian phòng đầy những người rất quyến rũ. Chàng cũng lặng lẽ ngắm Olanna, cứ mỗi lần nhìn nàng là chàng lại có cảm giác mới lạ, nàng đẹp hơn từng giây từng phút trước đó. Chàng có một cảm giác không mấy vui khi nhìn thấy tay của Odenigbo đặt lên vai nàng và sau đó tưởng tượng hai người đang trên giường với nhau. Chàng và Olanna ít trao đổi với nhau, ngoại trừ những câu chuyện chung chung, nhưng một ngày trước khi chàng đi Port Harcourt, Olanna nói, "Richard, cho tôi gửi lời chào Kainene nhé".

"Vâng", chàng nói, đó là lần đầu tiên nàng nhắc đến Kainene.

Kainene đón chàng ở ga bằng cái xe Peugeot 404 của nàng rồi lái từ trung tâm Port Harcourt ra hướng biển về ngôi nhà ba tầng cô độc chơ vơ với hàng hiên viền bởi những cành hoa giấy có màu tím rất nhạt. Richard ngửi thấy mùi mặn của biển trong không khí lúc Kainene đưa chàng đi qua những phòng rất rộng với những bộ bàn ghế khác kiểu nhau nhưng kết hợp rất tinh tế hài hòa, những tác phẩm điêu khắc bằng gỗ, những bức tranh phong cảnh thanh bình, những bức tượng tròn trĩnh. Sàn nhà bóng loáng có mùi gỗ thơm.

"Em thường ước gì mình ở gần biển hơn chút nữa, để chúng ta có thể thấy cảnh đẹp hơn. Nhưng em thay đổi hết những thứ bố dùng để trang hoàng và nó không có vẻ của đám trọc phú mới phất, em làm thế có đúng không?" Kainene hỏi.

Richard bật cười. Không chỉ vì nàng đang chế giễu Susan — trước đó chàng có kể cho nàng nghe nhận xét của Susan về Ông Trùm Ozobia — mà vì nàng dùng chữ *chúng ta. Chúng ta* có nghĩa là cả hai người; nàng đã bao gồm cả chàng. Khi nàng giới thiệu chàng với người giúp việc của nàng, ba nam nhân viên mặc bộ đồng phục ka ki không mấy vừa vặn với thân hình

https://thuviensach.vn

của họ, nàng nói với nụ cười khô khan cố hữu, “Mọi người sẽ gặp Richard rất thường xuyên”.

“Xin chào ông”, họ đồng thanh và đứng thẳng, gần như là nghiêm chào lúc Kainene chỉ từng người rồi nói tên của họ: Ikejide, Nnanna, và Sebastian.

“Ikejide là người duy nhất có được nửa bộ não trong đầu”, Kainene nói.

Cả ba người cùng mỉm cười, có vẻ như họ đều có những ý nghĩ riêng, nhưng dĩ nhiên họ sẽ chẳng bao giờ bộc lộ.

“Bây giờ để em dẫn anh đi xem một vòng khuôn viên.” Kainene giả vờ khom người mời rồi dẫn chàng đi cửa sau ra vườn cam.

“Olanna nhờ anh chuyển lời chào em”, Richard nói và cầm tay nàng.

“Anh chàng người tình cách mạng của nó đã nhận anh vào trong nhóm của anh ta phải không? Chúng mình nên ăn mừng. Bởi vì trước đây anh ta chỉ cho phép các giáo sư da đen đến nhà anh ta.”

“Đúng thế, anh ấy có nói với anh. Anh ấy nói rằng Nsukka có rất nhiều người của USAID[40], Peace Corps[41], trường Đại học Michigan, và anh ta muốn tạo ra một diễn đàn để các giảng viên người Nigeria thảo luận.”

“Và tinh thần yêu nước nồng nhiệt của họ.”

“Có lẽ vậy. Anh ấy có một vẻ khác biệt rất thú vị.”

“Kỳ cục nhưng thu hút.” Kainene lặp lại. Nàng ngừng một chút để chà cái gì đó bẹp dí dưới gót xăng đan. “Anh thích họ, phải không? Olanna và Odenigbo.”

Chàng muốn nhìn vào mắt nàng, muốn tìm hiểu và khám phá xem nàng thích nghe câu trả lời như thế nào. “Đúng, anh thích hai người ấy”, chàng nói. Bàn tay nàng buông thõng trong tay chàng và chàng lo sợ nàng sẽ rút ra. “Họ giúp anh làm quen với Nsukka dễ dàng hơn”, chàng nói thêm, cố gắng giải thích vì sao chàng thích họ. “Anh quen với lối sống mới thật nhanh. Dĩ nhiên, nhờ có Harrison nữa.”

https://thuviensach.vn

“Ồ, còn Harrison. Ông củ cải đỏ thì thế nào?”

Richard kéo nàng vào lòng, cảm thấy nhẹ người vì nàng không có vẻ giận phiền. “Ông ấy khỏe. Ông ấy tốt lắm, rất tức cười.”

Hai người đang ở trong vườn cam, dưới tán lá dày, và Richard thấy tràn ngập một cảm giác kỳ lạ. Kainene đang nói về một nhân viên của nàng, nhưng chàng thấy mình như đang tan biến, trí óc chàng bay bổng, chập chờn đây đó. Vườn cam, sự hiện diện của cây cối xung quanh chàng, tiếng ruồi bay vo ve trên đầu, màu xanh ngan ngát tứ bề đã gợi lại những kỷ niệm về ngôi nhà của cha mẹ chàng ở Wentnor. Có một điểm khác biệt, nơi đây là miền nhiệt đới ẩm ướt, mặt trời làm cho da ở cánh tay chàng ửng đỏ và đàn ong đang sưởi nắng lại làm cho chàng nghĩ về ngôi nhà sập xệ của mình ở Anh, luôn có gió luồn qua vách ngay cả trong mùa hè. Chàng nhìn thấy mấy cây bạch dương và vài cây liễu đằng sau nhà, trên cánh đồng chỗ chàng đã rình mấy con chuột đồng, những ngọn đồi chập chùng trùng điệp nở đầy hoa thạch thảo và dương xỉ mọc bát ngát, lác đác đây đó có đàn cừu đang gặm cỏ. Chàng thấy cả bố lẫn mẹ đang ngồi với chàng trên chiếc giường ngủ có mùi ẩm thấp của chàng, trong khi bố đọc thơ cho chàng nghe.

Thấm vào tim tôi ngọngió chết người

Thổi từ làng quê xa ngăn ngắt

Những ngọn đồi xanh trong nỗi nhớ,

Nóc giáo đường, trang trại này tên gì?

Nơi miền đất hoang liêu đó

Tôi thấy cánh đồng nắng lóa

Con đường hạnh phúc tôi đã qua

Không thể nào trở lại[42].

Giọng của bố luôn trầm xuống ở câu những ngọn đồi xanh trong nỗi nhớ, và khi họ rời khỏi phòng, rồi những tuần tiếp theo khi bố mẹ xa nhà, chàng nhìn ra cửa sổ và nhìn những ngọn đồi xanh mờ xa.

https://thuviensach.vn

Richard rất kinh ngạc khi nhận thấy mức độ bận rộn của Kainene. Gặp nàng ở Lagos, trong những lần gặp nhau ngắn ngủi tại khách sạn, chàng đâu ngờ cuộc sống của nàng tự nó đã và vẫn vô cùng sôi động cho dù có hay không có mặt chàng trong cuộc đời nàng. Chàng thấy lấn cấn khó chịu lạ lùng khi nghĩ rằng mình không phải là người duy nhất ngự trị trong thế giới của nàng, nhưng còn thấy lạ lùng hơn là nếp sống của nàng đã được thiết lập đâu vào đấy, rất hoàn hảo, cho dù nàng chỉ mới về Port Harcourt vài tuần. Công việc của nàng luôn được ưu tiên; nàng nhất định sẽ làm cho xưởng của bố lớn mạnh hơn là lúc ông quản lý. Buổi tối khách — người của công ty thảo luận và thỏa thuận hợp đồng, người của chính quyền trả giá hối lộ, người của xưởng máy bàn bạc về khối lượng công việc — ghé thăm, họ đậu xe dọc theo lối vào vườn quả. Kainene cố gắng kiểm soát không để cho họ được ở lâu và nàng cũng không muốn chàng gặp họ vì nàng nói gặp họ sẽ rất chán, nên chàng ở trên lầu đọc sách và hí hoáy viết cho đến khi họ ra về. Chàng thường cố gắng không lo lắng là chàng sẽ không làm nàng thỏa mãn; chẳng thể tin vào cái thân xác của chàng được, và chàng khám phá ra rằng nghĩ về thất bại sẽ dễ làm cho chàng bị thất bại hơn.

Lần thứ ba khi chàng đến Port Harcourt, có người giúp việc gõ cửa phòng ngủ và báo, “Thiếu tá Madu đến, thưa cô”, và Kainene hỏi chàng có vui lòng đi với nàng xuống nhà không.

“Madu là một người bạn cũ và em muốn anh gặp anh ấy. Anh ấy mới trở về sau đợt huấn luyện quân sự ở Pakistan”, nàng nói.

Richard ngửi thấy mùi nước hoa của người khách từ hành lang, mùi của đám võ biền thích khoe mẽ. Cái gã xài nước hoa để phô trương theo lối ấy khiến Richard nghĩ ngay đến một kẻ mọi rợ có bộ mặt to bè màu gỗ trắc, môi dày, mũi tẹt. Khi gã đứng dậy bắt tay, Richard gần như muốn thụt lùi. Gã có vóc dáng khổng lồ. Richard thường là người cao nhất trong phòng, người mà người ta luôn phải ngước lên để nhìn, nhưng gã này cao hơn Richard ít nhất cũng trên bảy phân, vai rộng và thân hình chắc nịch, vạm vỡ; gã đúng là *khổng lồ*.

“Richard, đây là Thiếu tá Madu Madu”, Kainene nói.

https://thuviensach.vn

“Chào anh”, Thiếu tá Madu nói. “Kainene có nói với tôi về anh.”

“Xin chào”, Richard nói. Có vẻ gì như thân mật quá độ khi nghe cái gã Ma-mút này với nụ cười khinh mạn trên môi, gọi tên Kainene, làm như gã thân thiết với Kainene lắm, làm như gã biết một điều gì đó mà Richard không biết, làm như bất cứ thứ gì gã biết về Richard đều đã được Kainene nói thầm vào tai, giữa những tiếng cười rúc rích kỳ cục xuất phát từ những lần chung đụng của hai người. Còn cái tên Madu Madu nghe gì mà kỳ cục. Richard ngồi trên ghế sofa và từ chối khi Kainene mời chàng ly rượu. Chàng thấy mình tái mặt. Chàng ước gì Kainene giới thiệu, *Richard người yêu của tôi*.

“Anh và Kainene gặp nhau ở Lagos?” Thiếu tá Madu hỏi.

“Vâng”, Richard nói.

“Lần đầu tiên cô ấy kể với tôi là khi tôi gọi điện cho cô ấy từ Pakistan, khoảng tháng trước.”

Richard không thể nghĩ ra câu gì để nói. Chàng không biết Kainene đã nói chuyện với gã từ Pakistan và cũng không thể nhớ là nàng có từng nhắc đến tình bạn của nàng với một tay sĩ quan quân đội mà tên và họ cùng là một chữ. “Và hai người quen biết nhau đã lâu?” Richard hỏi; ngay lập tức chàng tự hỏi, không biết giọng mình có vẻ ngờ vực hay không.

“Trang trại của gia đình tôi ở Umunnachi, kề bên trang trại của gia đình Ozobia.” Thiếu tá Madu quay về hướng Kainene. “Có phải tổ tiên hai nhà có họ hàng với nhau không nhỉ? Chỉ vì họ nhà em cướp đất nhà tôi nên chúng tôi đuổi họ nhà em ra?”

“Họ nhà anh cướp đất nhà em thì có”, Kainene cười, và Richard ngạc nhiên nghe giọng cười của nàng có vẻ khàn đi. Chàng càng ngạc nhiên khi thái độ của Madu hết sức thân quen, cái cách gã ngồi lún vào trong sofa, đứng dậy lật mấy đĩa nhạc trong máy stereo, nói đùa với người phục vụ bữa tối. Richard có cảm giác lạc lõng, bị bỏ rơi. Chàng ước gì Kainene nói trước cho chàng biết là Madu sẽ ở lại dùng cơm tối. Chàng ước gì Kainene cũng uống gin với tonic như chàng thay vì whisky với nước như Thiếu tá Madu.

https://thuviensach.vn

Chàng ước gì gã này đừng có cứ tấn công chàng bằng một lô câu hỏi như là muốn kéo chàng vào cuộc trò chuyện, làm như gã là chủ còn chàng chỉ là khách. Nào là anh có thích Nigeria không? Rồi quyển sách của anh tiến triển đến đâu rồi? Hay anh có thích Nsukka không? Richard thấy bực mình vì những câu hỏi này và cả cách ngồi bàn ăn thành thạo của gã.

"Tôi được huấn luyện ở Sandhurst", Thiếu tá Madu nói, "và tôi ghét nhất là thời tiết lạnh. Càng ghét hơn vì sáng nào người ta cũng bắt chúng tôi chạy trong trời lạnh khủng khiếp như thế mà chỉ được mặc một cái áo mỏng với quần cộc".

"Tôi có thể hiểu được vì sao anh thấy ở đó lạnh", Richard nói.

"Ồ, đúng thế. Mỗi người có nhược điểm của họ. Tôi chắc là anh sẽ sớm nhớ nhà khi ở đây", anh ta nói.

"Tôi không nghĩ thế", Richard nói.

"Người Anh vừa quyết định kiểm soát việc di dân từ các nước trong Commonwealth[43], phải không? Họ muốn dân của xứ nào ở yên xứ đó. Điều trớ trêu là, dĩ nhiên chúng tôi, những người dân xứ thuộc địa, không thể ngăn ngừa người Anh xâm nhập xứ của *chúng tôi*.

Gã nhai cơm chậm rãi và săm soi chai nước một hồi lâu, làm như đó là chai rượu nho gã muốn tìm hiểu xem nó được làm từ năm nào.

"Ngay sau khi trở lại từ Anh quốc, tôi thuộc Đại đội Bốn, được đưa đến Congo dưới sự kiểm soát của Liên Hiệp Quốc. Điều hành đại đội của tôi không mấy tốt đẹp, tuy vậy tôi vẫn thích ở Congo hơn là ở một nơi khá an toàn như nước Anh. Chỉ tại vì thời tiết." Thiếu tá Madu ngừng lại một chút. "Đại đội của tôi bị điều hành thật lởm khởm. Chúng tôi thuộc quyền chỉ huy của một Đại tá người Anh." Anh ta liếc nhìn Richard và tiếp tục nhai.

Richard rất bực; mấy ngón tay chàng như cứng ngắc lại và chàng sợ là cái nĩa chàng đang cầm dám trơn tuột ra khỏi tay và gã đàn ông chưa hề bị làm nhục này sẽ biết cảm nghĩ của chàng.

https://thuviensach.vn

Chuông cửa reo ngay khi bữa tối vừa chấm dứt, lúc họ đang ngồi ở hàng hiên dưới ánh trăng và thưởng thức Tân nhạc.

“Chắc là Udodi, tôi bảo cậu ta đến đây gặp tôi”, Thiếu tá Madu nói.

Richard đập mạnh một con muỗi bay vo ve rất bực mình bên tai. Cứ như nhà của Kainene là chỗ cho gã này gặp bạn bè.

Udodi là một người nhỏ thó, không có gì đặc biệt đáng chú ý như cái duyên lộ liễu và cái kiêu ngạo ngầm của Thiếu tá Madu. Hắn ta có vẻ say rượu, khùng khùng trong cái cách hắn bắt tay Richard, lắc lên lắc xuống lia lịa. “Anh có phải là người hợp tác thương mại của Kainene? Anh ở trong ngành dầu hỏa?”, hắn hỏi.

“Tôi chưa giới thiệu, phải không?” Kainene nói. “Richard, Thiếu tá udodi Ekechi, bạn của Madu. Udodi, đây là Richard Churchill.”

“Ồ”, Thiếu tá Udodi nói, mắt nheo nheo. Hắn rót một ít rượu whisky vào ly, nốc đánh ực, nói gì đó bằng tiếng Igbo và Kainene trả lời rõ ràng, lạnh lùng bằng tiếng Anh, “Tôi chọn người yêu như thế nào không phải là việc của anh, Udodi”.

Richard ước gì chàng có thể mở miệng chửi cho hắn một trận. Nhưng chàng làm thinh. Chàng cảm thấy mình yếu đuối quá, cái yếu đuối vì bệnh hoạn và vì tiếc nuối mất mát. Nhạc đã ngừng và chàng nghe tiếng sóng văng vẳng vọng từ xa.

“Xin lỗi. Ồ, tôi đâu có nói đó là việc của tôi!” Thiếu tá Udodi cười và lại với lấy chai whisky.

“Thôi nhé”, Thiếu tá Madu nói. “Anh chắc đã nhậu từ sớm ở trong trại.”

“Cuộc đời ngắn ngủi lắm, người anh em!” Thiếu tá Udodi nói, rót thêm một ly nữa. Hắn ta quay sang Kainene. “*I magonu*, cô em biết không, ý của tôi là, đàn bà mà theo đám đàn ông trắng thì chắc chắn là cái loại con nhà nghèo hay là loại có thân hình mà đàn ông trắng nó mê.” Hắn ngưng lại một chút rồi nói tiếp, nhái giọng Anh, “có cái mông nảy lửa”. Hắn cười hô hố.

https://thuviensach.vn

“Tụi trắng chúng nó chỉ thậm thụt, thọc, chọc, ngoáy đám đàn bà con gái và chẳng bao giờ cưới các em đâu. Cưới làm sao được mà cưới. Tụi nó chẳng bao giờ đưa các em đến một chỗ công cộng xứng đáng. Nhưng các em sẽ tiếp tục làm nhục chính mình rồi cố gắng đeo đẳng tụi nó để tụi nó cho vài cắc lẻ và rẻ thối. Đây là một thứ nô lệ kiểu mới. Tôi nói cho cô em biết, một thứ nô lệ mới. Nhưng cô em là con gái của Ông Trùm, cô em làm cái quái gì với tên đó?”

Thiếu tá Madu đứng dậy. “Anh xin lỗi về việc này, Kainene. Bình thường cậu ta không như thế.” Anh ta kéo anh bạn Thiếu tá đứng lên và nói gì đó thật nhanh bằng tiếng Igbo.

Thiếu tá Udodi lại cười sằng sặc. “OK, OK, nhưng xin cho tôi chai rượu whisky, nó sắp cạn rồi. Để tôi lấy chai whisky.”

Kainene không nói gì lúc Thiếu tá Udodi quờ chai rượu trên bàn. Sau khi họ đi rồi, chàng nắm lấy tay nàng. Chàng cảm thấy như mình chẳng tồn tại trên đời, vì thế Thiếu tá Madu đã chẳng xin lỗi chàng khi xin lỗi Kainene. “Hắn ghê tởm quá. Anh rất tiếc vì hắn đã nói những lời như thế.”

“Anh ta say quá rồi. Madu chắc rất bứt rứt.” Kainene nói. Nàng chỉ đống hồ sơ trên bàn và tiếp, “Em mới vừa ký được một hợp đồng cung cấp giày ống cho quân đội ở Kaduna”.

“Thế thì tốt quá.” Richard uống nốt giọt rượu cuối cùng trong ly và nhìn Kainene đang đọc hồ sơ.

“Tay chỉ huy là người Igbo, Madu nói ông ta rất sốt sắng muốn ký hợp đồng với người cùng xứ Igbo. Coi như em gặp may. Và ông ta chỉ đòi có năm phần trăm.”

“Hối lộ?”

“Ồ, chúng ta không có tội, phải không?”

Vẻ nhạo báng của nàng làm chàng bực mình, cũng như cái cách nàng bỏ qua cho Thiếu tá Madu trong hành động đáng chê trách của Thiếu tá

https://thuviensach.vn

Udodi. Chàng đứng dậy và bắt đầu đi đi lại lại dọc theo hàng hiên. Đám muỗi bay vo vo quanh bóng đèn neon.

“Em đã quen Madu từ lâu rồi phải không”, cuối cùng chàng lên tiếng. Chàng rất ghét phải nhắc đến tên gã, bởi nó thể hiện sự thân tình mà chàng chẳng thấy chút thân mật nào cả. Tuy thế chàng vẫn phải dùng tên bởi vì không có cách xưng hô nào khác cho chàng chọn lựa. Chắc chắn chàng không gọi hắn là Thiếu tá rồi, nghe có vẻ tôn vinh hắn quá.

Kainene nhìn lên. “Từ hồi xửa hồi xưa cơ. Gia đình anh ấy và gia đình em rất thân nhau. Em nhớ có lần, khi nhà em đến Umunnachi nghỉ Giáng sinh, anh ấy cho em một con rùa. Một món quà lạ nhất mà cũng là hay nhất em từng có. Olanna nghĩ việc Madu bắt con vật tội nghiệp ấy ra khỏi môi trường tự nhiên của nó rất là sai quấy, nhưng nó không bao giờ hợp với Madu cả. Em đặt con rùa vào một cái chậu, nhưng ít lâu sau nó chết.” Nàng quay lại đọc đống hồ sơ.

“Anh ta lập gia đình chưa?”

“Rồi. Adaobi đang học đại học ở London.”

“Có phải vì thế mà em gặp anh ta thường xuyên?” Câu hỏi của chàng như được thốt ra sau khi nghẹn lời, cứ như là chàng cần phải khạc nó ra vậy.

Nàng chẳng trả lời. Có lẽ nàng không nghe câu hỏi. Rõ ràng là đống hồ sơ và cái hợp đồng mới tinh đã choán hết suy nghĩ của nàng. Nàng đứng lên. “Em cần phải ghi chú một vài điều vào biên bản buổi họp ở phòng làm việc, lát nữa em sẽ vào với anh”.

Chàng tự hỏi tại sao mình không thể đơn giản hỏi nàng là nàng có thấy sự hấp dẫn của Madu không? Hai người đã có tình ý với nhau bao giờ chưa và có còn quan hệ với nhau không. Chàng sợ. Chàng đến gần nàng, vòng tay ôm gọn nàng thật chặt, muốn nghe nhịp đập của tim nàng. Đây là lần đầu tiên trong đời chàng thấy mình thuộc về một nơi nào đó.

1. Quyển Sách: Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết.

https://thuviensach.vn

Trong lời phi lộ, ông kể lại câu chuyện của một người đàn bà với quả bầu gỗ. Bà ta ngồi trên sàn một toa xe lửa, bị kẹt cứng giữa những người đang khóc lóc, la lối, cầu nguyện. Bà ta yên lặng, đều tay nhẹ vuốt ve vỏ của quả bầu gỗ trong lòng bà cho đến khi họ băng qua sông Niger, và rồi bà ta mở nắp quả bầu mời Olanna và những người khác nhìn vào.

Olanna kể ông nghe câu chuyện này và ông ghi lại từng chi tiết. Nàng kể ông nghe những vết máu trên áo của người đàn bà đã thấm vào sợi vải biến thành màu tím sẫm. Nàng tả những hình trang trí được khắc trên vỏ quả bầu của người đàn bà, những đường chéo cắt nhau thành hình chữ thập, và nàng tả cái đầu của đứa bé ở bên trong — mấy bím tóc tết vội buông xuống khuôn mặt nâu, cặp mắt trắng dã, mở ra một cách ghê rợn, và cái mồm nhỏ hình chữ "O" đầy vẻ kinh hoàng.

Sau khi viết đoạn này, ông đề cập đến những người đàn bà Đức chạy thoát khỏi Hamburg với thi hài các con họ bị cháy như than nhét vào trong túi xách, những bà mẹ Rwandan bỏ túi những mảnh vụn thân thể của những đứa bé bị nhây xé. Nhưng ông cẩn thận không so sánh. Về bìa của quyển sách, tuy vậy, ông vẽ bản đồ Nigeria; đồ theo nét chữ "Y" như chiều dài của con sông Niger và Benue với màu đỏ rực. Ông cũng dùng cùng một màu đỏ ấy khuyên tròn biên giới, chỗ mà ở miền Đông Nam, Biafra hiện diện được ba năm.

https://thuviensach.vn

Chương bốn

Ugwu dọn bàn thật chậm. Hắn dọn ly trước, rồi mấy cái bát dính thịt hầm, rồi đến dao và cuối cùng, hắn xếp mấy cái đĩa chồng lên nhau. Ngay cả khi không lén nhìn vào cửa nhà bếp lúc họ đang ăn, hắn vẫn biết người nào ngồi ở đâu. Đĩa của Ông Chủ luôn vương vãi cơm, như thể ông ăn vội quá nên cơm cứ nhảy khỏi đĩa. Ly của Olanna có môi son hình vầng trăng khuyết. Okeoma luôn luôn dùng thìa, dĩa và dao bị gạt sang một bên. Giáo sư Ezeka mang bia của riêng ông và cái chai màu nâu có vẻ là hàng ngoại được đặt cạnh đĩa của ông. Cô Adebayo bỏ những lát hành trong bát. Và ông Richard không bao giờ nhai xương gà.

Trong bếp, Ugwu để riêng đĩa của Olanna sang một bên trên mặt bàn và đổ hết các món thừa còn lại, nhìn cơm, thịt hầm, rau và xương trôi tuột vào thùng rác. Có những mảnh xương đã được nhai rất nhuyễn, trông giống như dăm bào hay mạt cưa. Xương trong đĩa của Olanna thì không như thế bởi vì nàng chỉ nhá ở một phần đầu, gần như còn nguyên. Ugwu ngồi xuống, nhón một mẩu và lim dim khi mút mút, tưởng tượng miệng Olanna cùng ngậm chung mẩu xương này.

Hắn thong thả mút từng mẩu xương một và cũng không cần giữ ý cho tiếng mút chùn chụt đừng kêu to quá. Hắn đang ở nhà một mình. Ông Chủ vừa đi đến câu lạc bộ với Olanna và bạn bè. Giờ là lúc ngôi nhà yên lặng nhất, hắn có thể nấn ná kéo dài mà không cần lý do chính đáng, với mấy cái đĩa dùng bữa trưa đang ở trong chậu rửa chén, còn lâu mới đến giờ ăn tối, và căn bếp đang tắm mình trong ánh nắng rực rỡ. Olanna gọi giờ này là giờ bài tập; khi ở nhà nàng bảo hắn mang tập sách vào phòng ngủ mà học. Nàng không hề biết giờ học của hắn không bao giờ kéo dài, rằng sau đó hắn ngồi cạnh cửa sổ, cố gắng đọc mấy câu khó trong sách của Ông Chủ, rồi ngẩng lên ngó mấy con bướm bay lượn dập dờn quanh khóm hoa trắng trong sân trước.

https://thuviensach.vn

Hắn cầm một quyển bài tập lên trong khi tiếp tục mút mẩu xương thứ hai. Tủy xương lạnh làm hắn thấy tê tê nơi đầu lưỡi. Hắn đọc bài thơ hắn đã chép cẩn thận từ trên bảng xuống và nét chữ giống như nét chữ của cô Oguike, hắn nhắm mắt lại, đọc to như trả bài.

Tôi không thể quên tôi bị tước đoạt

Hình ảnh vui tươi họ đã từng xem

Mà người Thổi Sáo đã hứa với tôi

Sẽ dẫn chúng tôi đến miền đất hứa

Cả làng tham gia chỉ cần nắm tay

Chỗ nước trào ra và cây trái mọc

Chỗ hoa trồi nhanh màu thắm tươi hơn

Mọi điều xung quanh trở nên mới lạ[44].

Hắn mở mắt và nhìn thoáng nhanh bài thơ để biết mình đọc không sót câu nào. Hắn hy vọng Ông Chủ không nhớ việc bắt hắn phải trả bài bởi vì mặc dù đã học thuộc lòng hắn vẫn không biết trả lời thế nào khi Ông Chủ hỏi, *nghĩa* của nó là gì? Hay là, em *nghĩ* nó thật sự muốn nói cái gì? Cái tranh minh họa trong sách của cô Oguike, một đàn chuột vui vẻ theo sau một ông tóc dài, không hiểu là có ý gì, càng nhìn bức tranh hắn càng thấy có lẽ đây chỉ là một lời đùa vô nghĩa. Ngay cả cô Oguike hình như cũng không hiểu ý nghĩa. Ugwu dần dần thấy thích cô giáo — vì cô không tỏ ra coi hắn là một trường hợp đặc biệt đáng quan tâm, và không để ý đến việc hắn ngồi một mình trong lớp vào giờ ra chơi. Nhưng cô có ấn tượng là hắn học rất nhanh; ngày học đầu tiên cô bắt hắn vừa thi vấn đáp vừa thi viết trong khi Ông Chủ chờ bên ngoài lớp học ngột ngạt. “Một thời gian nữa, chú nhỏ này chắc chắn có thể học ‘vượt rào’ một lớp, em có một trí thông minh bẩm sinh”, cô nói với Ông Chủ sau đó, làm như Ugwu không đứng ngay bên cạnh hai người, và *thông minh bẩm sinh* trở thành một câu nhận xét mà Ugwu thích nhất.

https://thuviensach.vn

Hắn gấp quyển vở bài tập lại. Hắn đã mút hết mấy mẩu xương rồi tưởng tượng như mùi vị từ miệng Olanna ở trong mồm hắn khi hắn rửa bát. Lần đầu tiên hắn mút những mẩu xương thừa trong đĩa của nàng, vài tuần trước, sau khi hắn nhìn thấy nàng và Ông Chủ hôn nhau trong phòng khách vào một sáng thứ Bảy, miệng họ mở và gắn chặt vào nhau. Ý nghĩ nước miếng của nàng trong miệng của Ông Chủ vừa làm hắn thấy gớm ghiếc vừa kích thích hắn. Hắn vẫn còn nguyên cảm giác đó. Cùng một cảm giác khi hắn nghe tiếng rên sướng khoái của nàng trong đêm; hắn không muốn nghe nàng rên nhưng lại đến cửa phòng của họ, áp tai lên nền gỗ lạnh để nghe. Cũng như cái cảm giác hắn khám xét đồ lót của nàng trong phòng tắm, áo lót đen, áo nịt ngực nhẫn bóng, quần lót trắng.

Nàng hòa nhập vào gia đình này thật dễ dàng. Buổi tối, khi mọi người đến đầy phòng khách, giọng của nàng nghe trong trẻo, và hắn mơ được thè lưỡi chọc tức cô Adebayo mà nói, “Cô không thể nói tiếng Anh hay như cô chủ của tôi, vì thế hãy ngậm cái mồm dơ dáy của cô lại”. Có vẻ như y phục của nàng luôn luôn ở trong tủ quần áo, Tân nhạc nàng nghe luôn phát ra từ máy hát, mùi thơm như nước dừa của nàng luôn phảng phất trong tất cả các phòng, và chiếc xe hơi Impala của nàng luôn luôn đậu trong sân. Tuy vậy hắn rất nhớ những ngày trước đây chỉ có hắn với Ông Chủ. Hắn nhớ những buổi tối khi hắn ngồi trên nền nhà trong phòng khách nghe Ông Chủ nói bằng giọng rất trầm hay là những buổi sáng khi hắn dọn điểm tâm, biết là giọng nói nghe được chỉ có thể là giọng của hai người.

Ông Chủ đã thay đổi; ông hay nhìn Olanna, vuốt ve nàng nhiều quá, và khi Ugwu mở cửa cho ông, ánh mắt ông vượt khỏi đầu Ugwu hướng thẳng vào phòng khách để xem Olanna có ở đấy không. Đến tận ngày hôm qua, Ông Chủ mới bảo Ugwu, “Mẹ tôi sẽ đến chơi vào cuối tuần này, thu dọn phòng dành cho khách nhé.” Trước khi Ugwu có thể trả lời vâng, thưa ông, Olanna nói, “Em nghĩ Ugwu nên dọn ra căn phòng dành cho người giúp việc. Như vậy mình sẽ có phòng cho khách. Mẹ có thể ở chơi lâu”.

“Đúng đấy, dĩ nhiên”, Ông Chủ đồng ý, quá nhanh chóng đến độ phật ý Ugwu. Cứ như nếu Olanna bảo Ông Chủ thò đầu vào lửa đang cháy rừng

https://thuviensach.vn

rực Ông Chủ cũng làm theo. Cứ như chính Olanna là chủ vậy. Nhưng Ugwu không ngại phải dọn qua phòng dành cho người giúp việc. Chỗ đó trống trơn, chỉ có mạng nhện và mấy cái thùng rỗng. Hắn có thể giấu mấy món đồ hắn đã để dành ở đó. Hắn có thể biến chỗ đó thành phòng riêng của mình. Hắn chưa từng nghe Ông Chủ nhắc đến mẹ của ông, và khi hắn quét dọn phòng dành cho khách, hắn tưởng tượng về bà, người đàn bà đã tắm cho Ông Chủ khi còn bé, cho ông ăn, chùi mũi cho ông. Ugwu cảm thấy kính nể và có phần sợ bà vì bà là người đã sinh ra ông.

Hắn ăn trưa thật nhanh. Nếu hắn chuẩn bị rửa rau để nấu canh cho bữa tối cũng nhanh như vậy, hắn có thể đi đến nhà của ông Richard để nói chuyện với Harrison một chút trước khi Ông Chủ và Olanna về. Bây giờ hắn phải nhặt và tước rau bằng tay chứ không thể dùng dao như trước. Olanna thích vậy; nàng nói làm như thế sẽ giữ được nhiều chất bổ trong rau. Hắn cũng bắt đầu thích như vậy, cũng như thích cái cách nàng chỉ hắn rán trứng có pha thêm sữa, cắt chuối rán hình tròn thật xinh xắn chứ không theo hình bầu dục trông xấu điên, hấp *moi-moi*[45] trong bát nhôm thay vì lá chuối. Bây giờ nàng để cho hắn toàn quyền nấu ăn, và hắn thích lén nhìn qua cửa bếp xem ai là người buột miệng khen nhiều nhất, ai thích món nào, ai lấy thêm thức ăn nữa. Bác sĩ Patel thích món thịt gà luộc với *uziza*. Richard cũng thế, mặc dù ông không bao giờ ăn da gà. Có lẽ da gà nhợt nhạt làm ông ta tưởng tượng đến chính da mình. Ngoài điều đó ra Ugwu không thể tưởng tượng lý do nào khác hơn; da gà, nói cho cùng vẫn là ngon nhất trong món thịt gà. Richard luôn luôn nói, “Thịt gà ngon hết sảy, cảm ơn Ugwu”, khi hắn mang thêm nước hay thu dọn. Đôi khi mấy người khách kia ngồi nghỉ ở phòng khách, Richard vào nhà bếp hỏi Ugwu nhiều câu rất tức cười. Dân làng hắn có tượng gỗ hay tượng thần không? Hắn có bao giờ vào bên trong mấy cái bệ thờ gần bờ sông? Ugwu càng thấy tức cười hơn khi ông Richard ghi chép câu trả lời của hắn vào trong một quyển sổ nhỏ bìa bọc da. Mấy ngày trước khi Ugwu tình cờ nhắc đến lễ hội *ori-okpa*, đôi mắt màu xanh của ông Richard sáng rực và ông nói là rất muốn xem lễ hội này; ông sẽ hỏi Ông Chủ để xem ông có thể chở Ugwu về làng của hắn hay không.

https://thuviensach.vn

Ugwu cười thầm lúc lấy rau xanh ra khỏi tủ lạnh. Hắn không thể tưởng tượng ông Richard trong lễ hội *ori-okpa* khi *mmuo* (ông Richard nói đó là lễ hội hóa trang phải không, và Ugwu đồng ý, miễn là hóa trang cũng đồng nghĩa với thần linh) diễu hành qua làng, rượt đám thanh niên trong làng và chạy theo các thiếu nữ. Các vị *mmuo* có thể sẽ bật cười khi họ nhìn thấy một người da trắng lạ đang hí hoáy ghi ghi chép chép. Nhưng hắn mừng là hắn đã nói về lễ hội này với Richard, bởi vì đây là cơ hội hắn có thể gặp Nnesinachi trước khi cô bé ra Bắc. Cứ tưởng tượng cô bé sẽ nể đến chừng nào khi thấy hắn về bằng xe ô tô của người da trắng, do chính người da trắng lái. Chắc chắn lần này cô bé sẽ chú ý đến hắn, chắc chắn thế và hắn náo nức muốn làm cho Anulika, đám anh em và cả họ hàng "có ấn tượng" về tiếng Anh của hắn, cái áo sơ mi mới keng, kiến thức về bánh mì kẹp, nước chảy từ trong ống, và bột thơm của hắn.

Ugwu vừa rửa rau thái chỉ xong thì chuông cửa reo. Giờ này còn quá sớm để bạn của Ông Chủ đến. Hắn đi ra, lau tay vào tạp dề. Trong một thoáng, hắn tự hỏi không biết có thật sự là dì của hắn đang đứng đó không hay là hắn chỉ nhìn thấy hình bóng của dì vì hắn đang nhớ nhà.

"Dì?"

"Ugwuanyi", dì nói, "cháu phải về nhà. *Oga gi kwanu?* Ông chủ của cháu đâu rồi?"

"Về nhà?"

"Mẹ cháu ốm nặng lắm."

Ugwu nhìn chằm chằm vào cái khăn đội đầu của dì. Hắn có thể thấy những đường chỉ đã sổ, vải đã sờn. Hắn còn nhớ khi bố của người bà con của hắn chết, gia đình nhắn lời đến người đó ở Lagos, bảo phải về vì bố bệnh nặng. Nếu bạn đang ở rất xa nhà, người ta sẽ bảo bạn là người đã chết bị ốm nặng.

"Mẹ cháu đang ốm", dì hắn nhắc lại. "Mẹ muốn cháu về. Dì nói với ông chủ là ngày mai cháu sẽ trở lại, để ông ấy không nghĩ là mình đòi hỏi

https://thuviensach.vn

nhiều quá. Có nhiều người giúp việc hàng năm trời không được về thăm nhà, cháu biết mà."

Ugwu không nhúc nhích, vân vê viền của cái tạp dề. Hắn muốn dì hắn cứ nói thật, nếu thực sự mẹ hắn đã chết. Nhưng miệng hắn không thể thốt nên lời. Nhớ đến lần ôm cuối cùng của mẹ hắn trước đó, khi bà cứ ho và ho cho đến lúc bố hắn đi đón *dibia* về trước khi trời hửng sáng, trong khi người vợ thứ, Chioke, xoa lưng bà, làm hắn sợ vô cùng.

"Ông Chủ không có ở nhà", mãi một lúc sau hắn mới nói. "Nhưng ông ấy sẽ về ngay."

"Dì sẽ chờ và năn nỉ ông ấy cho phép cháu về."

Hắn dẫn dì vào trong bếp, dì ngồi nhìn hắn cắt khoai lang thành những lát hình vuông. Hắn làm thật nhanh như lên cơn sốt. Nắng chói chang rọi vào cửa sổ dù đã chiều muộn, một ánh sáng hung hãn và gay gắt.

"Bố cháu có khỏe không?" Ugwu hỏi.

"Ông ấy khỏe." Mặt dì hắn đầy vẻ u buồn, giọng dì thiểu não, thái độ của một người mang tin rất xấu nhưng chưa tiết lộ. Chắc là dì còn giấu điều gì. Có lẽ mẹ hắn thật sự đã chết, có lẽ cả bố và mẹ hắn cùng chết sáng hôm nay. Ugwu tiếp tục thái khoai, trong sự im lặng căng thẳng, cho đến khi Ông Chủ về, áo đánh quần vợt đẫm mồ hôi. Ông chỉ về một mình. Ugwu ước gì Olanna cũng cùng về để hắn có thể nhìn thấy mặt nàng khi hắn nói.

"Thưa, ông mới về."

"Ờ, bạn tốt." Ông Chủ đặt cây vợt xuống bàn bếp. "Làm ơn cho tôi xin ly nước. Hôm nay tôi hoàn toàn thua cuộc, ván nào cũng thua."

Ugwu lấy cốc nước đá lạnh đặt vào đĩa.

"Xin chào ông." Dì hắn cất tiếng chào.

"Chào bà." Ông Chủ nói, có vẻ hơi ngạc nhiên và bối rối, như không nhận biết người đàn bà này là ai. "Ồ, vâng. Bà có khỏe không?"

https://thuviensach.vn

Trước khi dì có thể nói thêm, Ugwu nói, “Mẹ con ốm, thưa ông. Xin ông cho phép con về nhà thăm mẹ, ngày mai con trở lại”.

“Cái gì?”

Ugwu lặp lại. Ông Chủ nhìn hắn chằm chặp rồi nhìn nồi thức ăn trên lò. “Em đã nấu xong chưa?”

“Thưa ông chưa xong. Con nấu xong ngay đây, rồi con mới đi. Con sẽ dọn bàn và sắp xếp đâu vào đấy.”

Ông Chủ quay sang dì của Ugwu. “*Gini me?* Mẹ chú ấy bệnh gì thế?”

“Gì ạ?”

“Bà có điếc không?” Ông Chủ chỉ vào lỗ tai của ông, làm như dì Ugwu không hiểu điếc là gì. “Mẹ chú ấy bị làm sao?”

“Thưa ông, ngực chị ấy bị nóng như lửa đốt.”

“Trong ngực nóng như lửa đốt à”, Ông Chủ khịt mũi. Ông uống hết ly nước rồi quay sang Ugwu, nói bằng tiếng Anh. “Mặc áo vào rồi ra xe. Làng của em không xa mấy. Mình sẽ về kịp giờ.”

“Thưa ông?”

“Mặc áo vào rồi ra xe!” Ông Chủ viết ngoáy một mẩu tin nhắn vào mặt sau một tờ giấy và để lên bàn. “Chúng ta sẽ đưa mẹ của em đến đây và nhờ Patel khám bệnh cho bà.”

“Vâng, thưa ông.” Ugwu tưởng mình có thể ngã quỵ lúc hắn lên xe ngồi cạnh dì hắn và Ông Chủ. Hắn có cảm giác xương hắn làm bằng cán chổi, loại có thể dễ dàng gãy gập trong bão cát. Không ai nói một lời trong gần suốt chuyến đi về làng. Lúc họ đi qua một số nông trại hết luống bắp này đến luống khoai mì kia như những hàng bím tóc gọn gàng, Ông Chủ nói, “thấy không? Đây là cái mà chính phủ nên tập trung vào. Nếu nắm được kỹ thuật thủy nông, chúng ta có thể nuôi sống quốc gia này rất dễ dàng. Chúng ta sẽ không phải lệ thuộc vào thực dân để nhập khẩu lương thực thực phẩm”.

https://thuviensach.vn

“Vâng, thưa ông.”

“Thay vì làm thế mấy thằng ngu dốt trong chính quyền chỉ biết lừa dối và trộm cắp. Một đám học trò của tôi đã đi Lagos để biểu tình phản đối, em có biết không?”

“Vâng, thưa ông.” Ugwu nói. “Tại sao họ biểu tình, thưa ông?”

“Điều tra dân số”, Ông Chủ nói. “Vụ điều tra dân số nhập nhằng lắm, mạnh ai người nấy đưa ra một con số giả tạo. Balewa sẽ chẳng làm gì cả, bởi vì hắn chỉ là một tên đồng lõa cũng như mấy tên kia. Nhưng chúng ta phải phát biểu ý kiến của chúng ta!”

“Vâng, thưa ông”, Ugwu trả lời; trong tâm trạng ngổn ngang vì lo cho mẹ, hắn nghe dâng lên trong lòng một niềm tự hào bởi vì hắn biết dì hắn sẽ mở to mắt sững sờ vì cuộc đối thoại đầy ý nghĩa sâu sắc của hắn với Ông Chủ. Lại bằng tiếng Anh nữa chứ. Họ dừng hơi xa trước căn chòi của gia đình.

“Lấy hành lý của mẹ em, nhanh lên”, Ông Chủ nói. “Tối nay tôi có khách từ Ibadan đến thăm.”

“Vâng, thưa ông!” Ugwu và dì hắn nói cùng một lúc.

Ugwu leo ra khỏi xe và đứng lóng ngóng ở đó. Dì chạy vụt vào trong chòi, không lâu sau bố hắn xuất hiện, khóe mắt đỏ hoe, lưng ông có vẻ còng hơn so với trong trí nhớ của Ugwu. Ông ta quỳ xuống đất, ôm chân Ông Chủ. “Cảm ơn ông. Cảm ơn ông nhiều lắm. Tôi mong là có người sẽ giúp ông như thế mỗi khi ông cần sự giúp đỡ.”

Ông Chủ lùi lại một chút và Ugwu nhìn bố mình loạng choạng suýt bật ngửa. “Đứng dậy đi, *kunie*”, Ông Chủ nói.

Chioke từ trong chòi bước ra. “Đây là người vợ thứ của tôi, thưa ông”, bố hắn giới thiệu trong lúc đứng dậy.

Chioke bắt tay chào Ông Chủ bằng cả hai tay của bà. “Cảm ơn, ông chủ. *Deje!*” Bà vội vã vào trong rồi trở ra với một quả dứa, bà dúi vào tay Ông Chủ.

https://thuviensach.vn

“Không, tôi không nhận đâu.” Ông Chủ đẩy quả dứa trở lại. “Dứa địa phương có nhiều chất axít, rát lưỡi lắm.”

Đám trẻ con đang bu quanh chiếc xe, ngó vào trong hoặc là lấy ngón tay rà xung quanh thân chiếc xe màu xanh. Ugwu đuổi chúng đi chỗ khác. Hắn ước gì có Anulika ở nhà để cô bé có thể đi với hắn vào căn chòi của mẹ hắn. Hắn ước gì Nnesinachi đi qua và cầm tay hắn, an ủi rằng bệnh của mẹ hắn không nghiêm trọng lắm đâu rồi dẫn hắn đến cái hang gần suối, cởi tấm áo khoác để dâng bộ ngực non nhú nụ của mình cho hắn. Đám trẻ con chí cha chí chóe. Vài người đàn bà đứng gần khoanh tay thì thầm. Bố hắn liên tục mời Ông Chủ dùng hạt kola, uống rượu dừa, mời ông ngồi ghế uống nước, và Ông Chủ cứ luôn miệng nói không, không, không. Ugwu ước gì bố im đi. Hắn rón rén đến gần chòi của mẹ rồi nhìn vào. Mắt hắn chạm phải ánh mắt của mẹ trong bóng tối nhờ nhờ. Bà có vẻ run rẩy.

“Ugwu”, bà nói. “*Nno*, mừng con mới về.”

“Deje”, hắn chào mẹ, rồi tiếp tục giữ im lặng, nhìn dì khoác áo vào cho mẹ hắn rồi dẫn bà ra.

Ugwu vừa bước tới để giúp mẹ lên xe thì Ông Chủ bảo. “Tránh sang một bên, bạn tốt.” Ông Chủ giúp bà lên xe, bảo bà nằm xuống ở băng ghế sau, duỗi người cho thoải mái.

Bất thình lình Ugwu ước gì Ông Chủ đừng đụng đến người mẹ hắn tại vì bộ quần áo cũ, nặng mùi của bà, vì Ông Chủ không biết bà bị đau lưng, vì mảnh ruộng khoai của bà chẳng mấy khi được mùa, và vì bà luôn có cảm giác bỏng rát trong ngực mỗi khi bà ho. Ông Chủ có biết quái gì đâu ngoài việc la lối um sùm với bạn ông và uống rượu brandy mỗi tối.

“Cứ yên tâm ở nhà, tôi sẽ nhắn tin sau khi bác sĩ khám bệnh cho bà ấy”, Ông Chủ nói với bố và dì của Ugwu, trước khi họ lái xe đi.

Ugwu cố gắng không liếc ra đằng sau để nhìn mẹ; hắn quay cửa kính xuống để gió ù ù bên tai giúp hắn quên đi. Mãi đến khi xe về tới khuôn viên trường đại học hắn mới dám quay lại nhìn mẹ, tim hắn như ngừng đập khi hắn nhìn thấy mắt mẹ nhắm nghiền, miệng nhếch ra. Nhưng ngực bà vẫn

https://thuviensach.vn

còn phập phồng. Hắn thở ra chầm chậm và nghĩ đến những đêm rất lạnh khi mẹ ho không dứt; hắn đứng dựa vào vách tường dính đầy dầm của căn chòi của mẹ, nghe bố và Chioke bảo mẹ uống thuốc.

Olanna mở cửa, mặc tạp dề có dính đốm dầu ở đằng trước. Cái tạp dề của Ông Chủ. Nàng hôn Ông Chủ. "Em đã mời Patel đến", nàng nói và quay về phía mẹ của Ugwu. "Chào bà, *Kedu!*"

"Tôi khỏe ạ", mẹ hắn nói thều thào. Bà liếc xung quanh và có vẻ như teo rúm lại khi nhìn thấy bộ ghế sofa, cái radiogram, mấy tấm rèm mỏng trắng tinh.

"Em sẽ dìu bà ấy vào trong", Olanna nói. "Ugwu, để ý nồi thức ăn nhé, xong rồi dọn bàn."

"Vâng, thưa cô."

Trong bếp, Ugwu khuấy nồi xúp ớt. Nước xúp loáng mỡ xoáy thành vòng tròn, mùi cay bốc lên làm mũi hắn nhột nhạt, những miếng thịt, lá xách nổi lập lờ. Nhưng hắn không chú ý. Hắn đang cố gắng lắng nghe người ta nói cái gì. Đã khá lâu từ khi Olanna dìu mẹ hắn vào và bác sĩ Patel nối gót. Mùi ớt làm hắn chảy nước mắt. Hắn nhớ lần trước khi mẹ hắn ốm vì ho, mẹ hắn đã kêu là chân bà không còn cảm giác nữa và *dibia* bảo bà nói với thần linh để cho bà yên. "Nói với thần là chưa tới số của bà! *Gwa ha kita!* Nói với các vị ấy ngay lập tức!" *Dibia* thúc giục bà.

"Ugwu!" Ông Chủ gọi. Khách đã đến. Ugwu vào phòng khách và tay hắn thoăn thoắt như cái máy, dọn hạt kola và ớt cá sấu, khui rượu, xúc đá, sắp đặt mấy chén xúp nóng bốc hơi. Sau đó, hắn ngồi trong bếp cạy móng chân rồi tưởng tượng xem chuyện gì xảy ra trong phòng ngủ. Hắn có thể nghe Ông Chủ lên cao giọng trong phòng khách, "Không ai cho rằng đốt phá tài sản của nhà nước là chuyện đáng làm, nhưng gửi quân đi giết người mà nói là để giữ trật tự ư? Có rất nhiều người Tiv nằm chết la liệt chẳng có lý do. Chẳng đáng chút nào cả! Balewa chắc là điên rồi".

Ugwu không biết người Tiv là ai, nhưng nghe chữ chết hắn thấy lạnh run người. "Chưa phải số của mẹ đâu", hắn nói thầm. "Chưa phải lúc của mẹ

https://thuviensach.vn

đâu.”

“Ugwu?” Olanna đang đứng ở cửa bếp.

Hắn bay ra khỏi ghế. “Thưa cô? Thế nào?”

“Em không nên lo lắng quá. Bác sĩ Patel nói bà chỉ bị nhiễm khuẩn và bà sẽ khỏe thôi.”

“Ồ!” Ugwu thấy vô cùng nhẹ nhõm, hắn sợ là hắn có thể bay đi nếu hắn chỉ cần nhấc một chân lên thôi. “Cảm ơn cô!”

“Cất phần còn lại của món canh vào tủ lạnh.”

“Vâng, thưa cô.” Ugwu nhìn nàng quay vào phòng khách. Những bức tranh thêu trên cái áo ôm sát người sáng rực rỡ, trong một thoáng giây, giống như một linh thần đầy quyến rũ hiện lên trên mặt biển.

Khách khứa đang cười vang. Ugwu nhìn vào phòng khách. Có rất nhiều người không còn ngồi ngay ngắn thẳng thắn nữa mà nghiêng ngả dựa vào ghế trông họ có vẻ hiền hòa, dễ dãi vì hơi men, đầu óc mơ màng. Buổi tối như thế là đã tàn. Cuộc thảo luận bỗng trở nên hòa dịu, chuyển hướng qua quần vợt và âm nhạc; rồi họ đứng dậy cười to. Về những chuyện không mấy tức cười, thí dụ như cửa trước rất khó mở và mấy con dơi đêm bay rất thấp. Hắn chờ cho Olanna đi vào phòng tắm và Ông Chủ vào phòng làm việc trước khi hắn vào trong phòng thăm mẹ; bà đang nằm ngủ trên giường, co quắp như một đứa bé.

Buổi sáng hôm sau, mắt bà sáng rực. “Mẹ thấy khỏe rồi”, bà nói. “Thuốc bác sĩ cho rất mạnh, nhưng cái mùi đó có thể giết chết mẹ mất.”

“Mùi gì?”

“Trong miệng họ. Mẹ ngửi thấy từ miệng của họ khi ông bà chủ đến thăm mẹ sáng hôm nay và khi mẹ đi tiểu.”

“Ồ. Đó là mùi kem đánh răng. Con và ông bà chủ dùng cái đó để đánh răng.” Ugwu thấy hãnh diện quá vì hắn đã dùng chữ con và ông bà chủ, vì thế mẹ hắn biết là hắn cũng dùng kem đánh răng.

https://thuviensach.vn

Nhưng mẹ hắn không có vẻ gì là ngưỡng mộ cả. Bà búng ngón tay và nhặt một thỏi cây để nhai[46]. “Tại sao không dùng cây nhai *atu* chứ? Cái mùi đó làm mẹ muốn ói. Nếu mà phải ở đây lâu hơn chắc là mẹ không thể giữ thức ăn ở trong dạ dày vì cái mùi đó.”

Tuy vậy bà có vẻ rất ấn tượng khi hắn báo cho bà biết là hắn ở một khu riêng. Cũng giống như là hắn được cho cả căn nhà, riêng biệt chỉ có hắn mà thôi. Bà bảo hắn chỉ cho bà xem rồi trầm trồ khen phòng của hắn còn to hơn cả căn chòi của bà, sau đó bà cứ nhất định nói mình đã khỏe, phải cho bà giúp việc lặt vặt trong bếp. Hắn trông chừng bà, cúi xuống lau nền nhà, và nhớ là bà thường hay phết vào mông Anulika vì nó không chịu khom mình cho đúng cách trong lúc quét nhà. “Mày có ăn phải nấm không? Quét nhà như bà già!”, bà mắng và Anulika thì lầm bầm đổ thừa tại cây chổi quá ngắn chứ không phải lỗi của nó, tại mấy người quá bần tiện không chịu mua cây chổi dài hơn. Bất thình lình Ugwu ước là Anulika đang ở đây, cũng như mấy đứa em và mấy bà vợ thích ngồi lê đôi mách *umunna* của bố hắn. Hắn ước cả làng có mặt ở đây để hắn có thể tham gia chuyện trò và cãi vã dưới ánh trăng mà vẫn được sống trong nhà Ông Chủ có nước ống chảy ra từ vòi vặn, có tủ lạnh, và có lò điện.

“Ngày mai mẹ sẽ về làng”, mẹ hắn nói.

“Mẹ nên ở đây vài ngày để dưỡng sức.”

“Ngày mai mẹ về. Mẹ sẽ cảm ơn ông bà chủ khi họ về và nói cho ông bà chủ biết là mẹ đã đủ khỏe để về. Mẹ hy vọng sau này sẽ có người giúp họ như họ đã giúp mẹ.”

Buổi sáng, Ugwu tiễn chân mẹ đến tận cuối đường Odim. Hắn chưa bao giờ nhìn thấy mẹ đi nhanh như thế ngay cả với một bó nhánh cây bà cố giữ thăng bằng trên đầu, những nếp nhăn trên mặt bà hầu như đã biến mất.

“Ở lại vui vẻ nghe con.” Bà nói và nhét một cây nhai vào tay hắn.

Hôm mẹ của Ông Chủ từ quê ra, Ugwu đang nấu cơm *jollof* ớt cay. Hắn trộn cơm trắng với xốt cà chua, nếm rồi đậy lại và vặn nhỏ lửa. Hắn ra bên

https://thuviensach.vn

ngoài. Jomo đã dựng cái cào cỏ vào vách tường và đang ngồi trên bậc thềm ăn xoài.

"Cái món mà chú mày đang nấu thơm quá", Jomo nói.

"Món này nấu cho mẹ của Ông Chủ đấy, cơm *jollof* với gà rán."

"Tao phải cho chú mày một ít thịt săn. Nó ngon hơn thịt gà." Jomo chỉ vào cái bọc cột đằng sau xe đạp của ông ta. Trước đó ông ta đã khoe với Ugwu một con thú nhỏ có lông gói bằng lá tươi.

"Cháu không thể nấu thú rừng ở đây!" Ugwu cười vang và nói bằng tiếng Anh.

Jomo quay lại nhìn hắn. "*Dianyi*, bây giờ chú mày nói tiếng Anh giống những đứa con của các giảng viên quá."

Ugwu gật đầu, hớn hở nhận lời khen, càng sung sướng hơn bởi vì Jomo không bao giờ đoán được là đám trẻ con da được dưỡng bằng kem và nói tiếng Anh trôi chảy mà không cần phải cố gắng đã chế giễu hắn mỗi khi cô Oguike hỏi hắn một câu bởi vì cách phát âm và giọng lơ lớ rất nhà quê của hắn.

"Harrison nên đến và nghe tiếng Anh nói đúng cách của một người không khoác lác", Jomo nói. "Ông ta nghĩ cái gì mình cũng biết là tại vì được sống với một người da trắng. *Onye nzuzu*! Một lão ngu vô cùng!"

"Một người thậm ngu!" Ugwu nói. Cuối tuần trước hắn cũng rất sôi nổi như thế khi đồng ý với Harrison là Jomo không mấy khôn ngoan.

"Hôm qua, lão dê già khóa thùng nước và không chịu đưa chìa khóa cho tao", Jomo nói. "Lão nói là tao lãng phí nước. Nước của lão đấy chắc? Nếu mà mấy cái cây cảnh chết, tao biết nói thế nào với ông Richard đây chứ?"

"Thế thì tệ thật." Ugwu búng ngón tay để diễn tả tệ đến mức độ nào. Lần cãi nhau cuối cùng của hai người là khi Harrison giấu cái máy cắt cỏ và nhất quyết không nói cho Jomo biết nó ở đâu cho đến khi Jomo phải giặt lại cái áo của Richard đã bị bẩn vì phân chim dính vào. Đó là vì mấy cây hoa vô

https://thuviensach.vn

tích sự của Jomo đã quyến rũ lũ chim tới đây. Ugwu ủng hộ cả hai người. Hắn nói với Jomo chuyện Harrison giấu cái máy cắt cỏ là rất không phải, rồi sau đó hắn nói với Harrison là Jomo chẳng ra làm sao cả, khi không lại đi trồng hoa ở chỗ đó, bởi vì mấy cây hoa làm chim thích tới. Ugwu rất thích cách Jomo nghiêm túc kể những câu chuyện hoang đường, nhưng hắn cũng khoái Harrison, với thứ tiếng Anh bồi sai be bét, kể về những chuyện xa lạ kỳ bí. Ugwu muốn học hỏi; vì thế hắn nuôi dưỡng tình bạn với cả hai người; hắn trở thành miếng nhựa xốp thấm hết, hút hết mọi chuyện nhưng rất ít khi để lộ ra.

"Sao cũng có ngày tao cho Harrison một bài học, thiệt đó, *maka Chukwu*", Jomo nói. Ông ta ném cái hột xoài đi sau khi gặm sạch phần ruột xoài màu vàng, đến nỗi cái hột biến thành màu trắng. "Có người gõ cửa đằng trước kia kìa."

"Ồ. Bà đến rồi! Đó chắc phải là mẹ của Ông Chủ." Ugwu phóng vội vào trong nhà; không kịp nghe lời chào từ giã của Jomo.

Mẹ của Ông Chủ cũng có cái dáng chắc nịch, da đen, sôi nổi và đầy sinh lực như người con của bà; giống như là bà chẳng bao giờ cần người ta giúp đội lên đầu bình nước hay đỡ bó củi trên đầu xuống. Ugwu ngạc nhiên thấy có một cô gái trẻ mắt nhìn xuống đất đang đứng cạnh bà, tay ôm túi quần áo. Hắn tưởng bà chỉ đến một mình thôi. Hắn đã mong là bà đến muộn hơn một chút, sau khi cơm chín.

"Mừng bà đến, *nno*", hắn nói. Hắn đỡ mấy cái túi của cô gái trẻ. "Chào cô, *nno*."

"Cháu là Ugwu phải không? Cháu có khỏe không?" Mẹ của Ông Chủ nói, vỗ nhẹ vai hắn.

"Khỏe ạ, thưa bà. Chuyến đi của bà có suôn sẻ không?"

"Có. *Chukwu du anyi.* Nhờ Chúa dẫn đường." Bà nhìn cái radiogram. Tấm váy quấn màu xanh lá cây bó sát ngang hông làm cho mông của bà trông to bè. Bà không theo cái kiểu của mấy người phụ nữ trong trường đại học, quen đeo những chuỗi san hô màu hồng và hoa tai vàng. Ugwu nghĩ mẹ

https://thuviensach.vn

hắn có thể quấn váy như bà nếu mẹ hắn cũng có một tấm váy quấn như thế: tất nhiên điều đó cũng mong manh như việc bà tin rằng bất thình lình mình sẽ không còn nghèo nữa.

"Cháu khỏe không, Ugwu?" Bà lại hỏi.

"Cháu rất khỏe, thưa bà."

"Con trai ta nói là cháu làm việc giỏi lắm." Bà với tay sửa cái khăn quấn đầu màu xanh lá cây, đội rất thấp, hầu như che phủ cả cặp chân mày.

"Vâng, thưa bà." Ugwu khiêm tốn nhìn xuống chân.

"Chúa phù hộ cháu, thần hộ mạng của cháu, *chi*, đạp bằng những trở ngại cản đường cháu. Cháu có nghe ta nói không?" Giọng bà giống cách Ông Chủ nói quá, oang oang và đầy uy quyền.

"Vâng, thưa bà."

"Bao giờ con trai ta về?"

"Chiều tối cô và cậu chủ sẽ về. Họ nói bà nên nghỉ ngơi khi bà đến, thưa bà. Cháu đang nấu cơm và thịt gà."

"Nghỉ ngơi?" Bà mỉm cười và đi vào bếp. Ugwu nhìn bà lấy thức ăn từ trong túi ra: cá khô, khoai dừa, gia vị và lá rau đắng. "Chẳng phải là ta từ nông trại ra hay sao?", bà hỏi. "Đây là cách mà ta nghỉ ngơi. Ta mang đầy đủ nguyên liệu để nấu món xúp đúng kiểu cho con trai ta. Ta biết cháu cố gắng nhiều, nhưng cháu chỉ là một cậu bé. Một cậu bé thì biết gì về nấu ăn cơ chứ?" Bà cười nửa miệng rồi quay sang cô gái đứng cạnh cửa, khoanh tay, mắt nhìn xuống chân như thể đang chờ mệnh lệnh. "Có phải thế không, Amala? Chỗ của con trai có phải là ở trong bếp không?"

"*Kpa*, thưa bà, không", Amala nói. Cô có một chất giọng the thé.

"Thấy chưa, Ugwu? Con trai không nên ở trong bếp." Giọng của mẹ Ông Chủ đầy vẻ đắc thắng. Bà đang đứng cạnh bàn, đã bẻ nhỏ mấy miếng cá khô, gỡ những cái xương như mấy cây kim ra.

https://thuviensach.vn

“Vâng, thưa bà.” Ugwu ngạc nhiên thấy bà đã không bảo mang ly nước hay là vào trong thay quần áo trước. Hắn ngồi trên một cái ghế đẩu và chờ bà sai bảo. Đó là điều bà muốn; hắn có thể cảm thấy thế. Bà nhìn quanh, ngó mấy cái bếp một cách cảnh giác, gõ gõ lên cái nồi hầm với vẻ đầy nghi kị.

“Ê, con trai ta phí tiền mua mấy cái thứ đắt đỏ này”, bà nói. “Thấy không Amala?”

“Vâng, thưa bà”, Amala nói.

“Những thứ này là của cô chủ, thưa bà. Cô chủ mang nhiều thứ ở Lagos về”, Ugwu nói. Hắn thấy bực mình: cái cách bà ấy làm như thể thứ gì cũng của con bà, cái cách bà điều hành như bà làm chủ trong bếp, cái cách bà lờ đi món cơm *jollof* và thịt gà hắn nấu.

Bà mẹ của Ông Chủ không trả lời. “Amala, đến đây gọt mấy củ khoai dừa”, bà nói.

“Vâng, thưa bà.” Amala đặt mấy củ khoai dừa vào trong nồi và nhìn cái bếp một cách bất lực.

“Ugwu, bật lửa giúp nó. Chúng ta là dân nhà quê, chỉ biết nhóm củi thôi!” Bà mẹ Ông Chủ nói và khẽ cười.

Cả Ugwu lẫn Amala đều không cười. Ugwu bật bếp. Mẹ của Ông Chủ thảy một miếng cá khô vào mồm. “Cho một ít nước vào đây rồi luộc nó cho ta, Ugwu, xong rồi thái ít lá *ugu* này để nấu canh.”

“Vâng, thưa bà.”

“Trong nhà có con dao nào sắc không?”

“Có, thưa bà.”

“Lấy dao thái lá *ugu* thật nhỏ.”

“Vâng, thưa bà.”

Ugwu ngồi xuống cạnh cái thớt. Hắn biết bà ấy đang canh chừng mình. Khi hắn bắt đầu thái mấy chiếc lá *ugu* đầy xơ, bà kêu ầm lên, “Ô! Ô! Cháu

https://thuviensach.vn

thái lá *ugu* thế à? *Alu melu*! Thái nhỏ hơn! Cháu mà thái như thế thà nấu nguyên cả lá cho rồi."

"Vâng, thưa bà." Ugwu bắt đầu thái thật nhỏ đống lá, nhỏ đến nỗi chúng sẽ nát nhừ trong nồi xúp.

"Có thế chứ", mẹ Ông Chủ nói. "Cháu thấy không, con trai chẳng được tích sự gì trong bếp cả. Thái lá *ugu* còn không biết thái nữa là."

Ugwu muốn nói. Dĩ nhiên là cháu thái lá *ugu* rất thành thạo. Cháu làm nhiều việc trong bếp giỏi hơn bà. Nhưng thay vì nói thế hắn lại nói, "Cô chủ và cháu không thái rau, chúng cháu tước rau thành từng sợi nhỏ bằng tay bởi vì như thế sẽ giữ được nhiều chất dinh dưỡng hơn".

"Cô chủ của cháu?" Mẹ Ông Chủ ngừng một chút. Hình như bà muốn nói cái gì đó nhưng cố kìm lại. Hơi nước tràn ngập trong không khí. "Chỉ Amala cái cối ở đâu để nó nghiền khoai dừa", cuối cùng bà nói.

"Vâng, thưa bà." Khi Ugwu lôi cái cối gỗ từ dưới bàn ra lau bụi thì Olanna về. Nàng xuất hiện ở ngưỡng cửa bếp, chiếc áo ôm vừa khít thân hình, nét mặt tươi cười rạng rỡ.

"Mẹ!", nàng nói. "Con chào mẹ, *nno*. Con là Olanna. Mẹ đi có vui không?" Nàng đưa tay định ôm mẹ Ông Chủ. Tay nàng vòng ngang thân hình của bà nhưng bà thả lỏng hai tay dọc theo người chứ không đáp lại cái ôm của nàng.

"Vâng, chuyến đi của tôi rất yên lành."

"Xin chào cô", Amala nói.

"Xin chào." Olanna ôm khẽ Amala chút xíu trước khi quay sang mẹ Ông Chủ. "Đây là người bà con với Odenigbo phải không mẹ?"

"Amala giúp việc trong nhà", mẹ Ông Chủ nói. Bà quay lưng lại với Olanna và tiếp tục nấu xúp.

"Mẹ, đến ngồi xuống đây. *Bia nodu ana*. Mẹ đừng bận tâm với chuyện nấu ăn. Mẹ nên nghỉ ngơi để Ugwu nấu."

https://thuviensach.vn

“Tôi muốn nấu một món xúp thích hợp cho con trai tôi.”

Bầu không khí chợt trầm xuống trước khi Olanna cất lời. “Vâng, thưa mẹ.” Đang nói tiếng Igbo, Olanna chuyển sang phương ngữ mà Ugwu nghe anh em họ của Ông Chủ dùng khi họ đến thăm. Nàng đi xung quanh bếp có vẻ như sốt sắng muốn làm cái gì đó cho mẹ của Ông Chủ vui lòng nhưng không biết phải làm gì. Nàng mở nắp nồi cơm rồi đậy lại. “Ít nhất mẹ cũng phải cho con giúp mẹ nhé. Con đi thay quần áo đã.”

“Tôi nghe nói là cô không có bú vú mẹ”, mẹ Ông Chủ nói.

Olanna khựng lại. “Gì ạ?”

“Người ta nói cô không được nuôi bằng sữa mẹ.” Mẹ Ông Chủ xoay người nhìn Olanna. “Xin cô đi cho và nói với những ai đã phái cô đến đây là cô không tìm được con trai tôi. Nói với mấy con mẹ phù thủy bạn của cô là cô không tìm thấy con tôi.”

Olanna nhìn bà chăm chăm. Bà lên giọng to hơn, làm như sự im lặng của Olanna càng khiến bà điên tiết. “Cô có nghe tôi nói không? Bảo cho chúng nó biết là không có bất kỳ loại bùa mê thuốc lú nào có tác dụng với con tôi. Nó chẳng bao giờ cưới một đứa con gái không bình thường, trừ khi cô giết tôi trước. Phải bước qua xác tôi đã.” Bà mẹ vỗ tay, hú một tiếng ngắn và vỗ vỗ lòng bàn tay lên miệng để tiếng nói của mình âm vang.

“Mẹ…”, Olanna nói.

“Không mẹ miếc gì cả”, mẹ Ông Chủ nói. “Tôi đã bảo, đừng có gọi tôi là mẹ. Để cho con tôi yên. Nói với mấy con quỷ cái bạn của cô là cô không tìm thấy nó!” Bà mở cửa sau, ra bên ngoài và hét toáng lên. “Bớ làng nước. Có một mụ phù thủy trong nhà của con tôi. Bớ làng nước ơi!” Giọng của bà the thé. Ugwu muốn bóp cổ bà cho nghẹt giọng, muốn tọng rau thái sẵn vào mồm của bà ta. Nồi xúp cạn bắt đầu cháy khét.

“Thưa cô? Cô có vào phòng không?”, hắn tiến lại gần Olanna và hỏi.

Olanna dường như lấy lại bình tĩnh. Nàng vén một bím tóc ra phía sau tai, cầm túi xách trên bàn đi ra hướng cửa trước. “Nói với ông chủ của em là

https://thuviensach.vn

tôi về nhà của tôi", nàng nói.

Ugwu đi theo nàng và nhìn nàng bước vào trong xe, lái đi. Nàng không vẫy chào. Sân nhà im ắng, không có cánh bướm nào chập chờn bay giữa vườn hoa trắng. Trở lại bếp, Ugwu ngạc nhiên nghe mẹ Ông Chủ hiền hòa hát một bài thánh ca ngọt ngào: *Nya nya oya mu ga-ana. Na m metu onu we ya aka*…

Bà ngừng hát, tằng hắng. "Con bé ấy đi đâu rồi?"

"Con không biết, thưa bà", Ugwu nói. Hắn đi đến chậu rửa bát và bắt đầu cất mấy cái đĩa sạch vào tủ bát đĩa. Hắn ghét mùi xúp nồng nặc trong bếp; việc hắn sẽ làm đầu tiên, ngay lập tức sau khi bà ta về là giặt tất cả những tấm rèm ám mùi nồng nặc.

"Đó là lý do tại sao ta đến đây. Người ta nói là con bé đó ám quẻ con ta", bà mẹ Ông Chủ nói, tay khuấy nồi xúp. "Thảo nào con ta vẫn chưa lấy vợ trong khi bạn bè nó đã con đàn con đống. Nó đã bỏ bùa con ta. Ta nghe nói bố nó xuất thân từ một gia đình ăn mày lười biếng ở Umunnachi cho đến khi hắn được đi thu thuế rồi ăn cắp tiền của những người lao động lam lũ. Bây giờ hắn buôn bán và lượn lờ ở Lagos, làm như là Ông Lớn vậy. Mẹ nó cũng chẳng khá hơn. Ở đâu lại có thứ đàn bà mang người đàn bà khác đến để cho con mình bú trong khi mình còn sống sờ sờ và khỏe như vâm? Có bình thường không chứ, *gbo*, Amala?"

"Dạ không, thưa bà." Mắt Amala tập trung lên mặt đất như dõi theo những mẫu hình trên nền nhà.

"Ta nghe kể suốt thời gian nó lớn lên, chỉ có mấy đứa đầy tớ lau đít cho nó khi nó đi ỉa. Chẳng những thế cha mẹ nó còn gửi nó đi học đại học. Để làm gì cơ chứ? Học vấn cao chỉ tổ làm cho đàn bà hư, ai cũng biết thế. Học vấn cao làm đàn bà lên mặt rồi họ bắt đầu hỗn láo chẳng coi chồng ra gì. Vợ như thế là loại vợ gì?" Bà kéo một vạt áo lau mồ hôi đọng trên chân mày. "Mấy đứa con gái đi học đại học chạy theo đám đàn ông con trai cho đến khi thân thể tụi nó trở nên vô dụng. Đâu có ai biết là tụi nó có thể có con hay không? Mày có biết không? Có ai biết không?"

https://thuviensach.vn

“Dạ không, thưa bà”, Amala nói.

“Có ai biết không, Ugwu?”

Ugwu dằn mạnh cái đĩa rồi giả vờ không nghe bà nói gì. Bà ta đến gần, vỗ vai hắn.

“Đừng có lo, con trai ta sẽ tìm được một cô gái đức hạnh và nó sẽ không đuổi cháu về sau khi nó cưới vợ.”

Có lẽ đồng ý với bà ta sẽ làm cho bà xả hết nộ khí nhanh hơn và sẽ chóng im mồm hơn. “Vâng, thưa bà”, hắn nói.

“Ta biết con ta làm việc rất cực khổ để được như ngày nay. Tất cả những nỗi khó nhọc ấy không thể để cho bàn tay một con đàn bà hoang đàng hủy hoại được.”

“Không, thưa bà.”

“Ta chẳng quan tâm đến dòng dõi của người vợ mà con ta cưới. Ta không giống mấy người đàn bà chỉ cưới gái cùng làng cho con mình. Nhưng ta không muốn đàn bà *Wawa*, cũng không thích đàn bà Imo hay Aro, dĩ nhiên; thổ ngữ của họ nghe kỳ cục quá, khó mà tưởng tượng được họ cũng là người Igbo.”

“Vâng, thưa bà.”

“Ta không thể để con phù thủy này ám quẻ con ta. Nó không thể nào thành công. Ta sẽ thỉnh ý kiến của *dibia* Nwafor Agbada khi ta về nhà; bùa của ông ấy rất nổi tiếng ở vùng ta.”

Ugwu khựng lại. Hắn biết rất nhiều chuyện người ta dùng bùa ngải của *dibia*: có người vợ cả không có con bèn thắt dạ con của người vợ thứ hai, có người đàn bà làm cho đứa con trai của ông nhà giàu hàng xóm lên cơn điên, có người đàn ông giết em mình vì tranh giành đất đai. Rất có thể mẹ Ông Chủ sẽ thắt dạ con của Olanna, hay làm cho nàng bị què, hoặc đáng sợ hơn nữa là giết chết nàng.

“Con đi đây, thưa bà. Ông Chủ bảo con đi chợ”, Ugwu nói và vội vã đi tuốt ra cửa sau trước khi bà ta có thể nói thêm lời nào. Hắn phải báo cho

https://thuviensach.vn

Ông Chủ biết. Hắn chỉ đến nơi làm việc của Ông Chủ mỗi một lần, Olanna chở đi khi nàng đến lấy cái gì đó, nhưng hắn tin chắc là hắn sẽ tìm được. Chỗ ấy gần sở thú và lớp của hắn gần đây có đi tham quan sở thú, đi thành hàng một do cô Oguike dẫn đầu. Hắn được đi sau cùng vì hắn là đứa cao nhất lớp.

Ở góc đường Mbanefo, hắn thấy xe của Ông Chủ đang tiến lại gần, rồi dừng hẳn.

"Đây không phải đường đến chợ, phải không bạn tốt?" Ông Chủ hỏi.

"Dạ không phải. Nhưng con đi tìm Ông Chủ."

"Mẹ tôi đã đến chưa?"

"Đã đến rồi thưa ông. Thưa ông, có chuyện không hay đã xảy ra."

"Chuyện gì?"

Ugwu kể Ông Chủ nghe chuyện chiều nay, nhanh chóng thuật lại lời nói của hai người đàn bà và chấm dứt với điều kinh khủng nhất, "Bà nói bà sẽ đi kiếm *dibia*, thưa ông."

"Nhảm nhí", Ông Chủ nói. "*Ngwa*, lên xe. Em có thể cùng về nhà với tôi."

Ugwu đã vô cùng ngạc nhiên khi thấy Ông Chủ tỉnh bơ như không có gì xảy ra, như thể Ông Chủ không biết tình hình nghiêm trọng đến mức nào, vì thế hắn nói thêm, "Chuyện rất xấu, xấu lắm. Bà suýt nữa là tát cô chủ".

"Hả? Bà tát Olanna?" Ông Chủ hỏi.

"Không phải thế, thưa ông." Ugwu ngập ngừng, có lẽ hắn đã đi quá xa. "Nhưng có vẻ như bà muốn tát cô chủ."

Nét mặt của Ông Chủ giãn ra. "Bà cụ này chả bao giờ biết điều hơn lẽ thiệt là gì, bất kể là thế nào", Ông Chủ nói, bằng tiếng Anh, lắc đầu. "Lên xe đi, mình về nhà."

Nhưng Ugwu không muốn lên xe. Hắn muốn Ông Chủ quành xe lại và đến nhà Olanna ngay lập tức. Cuộc sống của hắn đang ổn định, mẹ của Ông

https://thuviensach.vn

Chủ phải ngừng cái chuyện làm xáo trộn tất cả mọi việc này lại, mà điều đầu tiên là Ông Chủ phải đến làm lành với Olanna.

"Lên xe", Ông Chủ lại nói, với tay qua cửa bên kia để biết chắc là cửa không khóa.

"Nhưng, thưa ông. Con tưởng là ông sẽ đi gặp cô chủ."

"Lên xe đi, cậu ngốc!"

Ugwu mở cửa, ngồi vào xe. Và Ông Chủ lái xe đến đường Odim.

https://thuviensach.vn

Chương năm

Olanna nhìn Odenigbo qua cửa kính một lúc trước khi mở cửa. Nàng nhắm mắt khi chàng bước vào, như thể làm thế sẽ chối bỏ cái cảm giác ngất ngây mà mùi Old Spice của chàng luôn mang đến. Chàng mặc bộ đồ thể thao với chiếc quần soóc trắng mà nàng hay trêu là quá căng ở mông.

"Anh bận nói chuyện với mẹ, nếu không anh đã đến sớm hơn." Chàng nói. Môi chàng gắn chặt lên môi nàng và chàng ra hiệu chỉ về cái boubou[47] cũ nàng đang mặc. "Em không đến câu lạc bộ sao?"

"Em đang nấu ăn."

"Ugwu kể anh nghe chuyện xảy ra. Anh thành thật xin lỗi vì mẹ anh đã cư xử như thế."

"Em phải rời bỏ… nhà anh." Olanna lúng búng. Nàng đã định nói *nhà của chúng mình.*

"Em không phải bỏ đi đâu cả, *nkem*. Em không nên để ý đến mẹ, thật đó." Chàng đặt quyển tạp chí *Drum* xuống bàn và bắt đầu đi lại trong phòng. "Anh quyết định nói chuyện với Okoro về việc đình công của công nhân. Việc Balewa và đồng đảng gạt hẳn sang một bên những đòi hỏi của công đoàn là điều không thể chấp nhận được. Chúng ta phải ủng hộ họ. Chúng ta không thể đánh mất sự đoàn kết này."

"Mẹ anh làm om sòm."

"Em giận à?" Odenigbo có vẻ như không hiểu. Chàng ngồi xuống ghế bành, và đây là lần đầu tiên Olanna nhận thấy trong nhà trống tuềnh trống toàng; căn phòng của nàng thật trống trải, như không có người cư ngụ vậy. Đồ đạc của nàng ở hết nhà chàng, mấy quyển yêu thích của nàng ở trên giá sách trong phòng làm việc của chàng. "*Nkem*, anh nghĩ là em không nên chấp nhất với bà cụ. Em cũng thấy là mẹ anh không nhận ra hành động của bà là sai. Bà chỉ là một bà nhà quê đang tìm cách sống trong một xã hội mới

https://thuviensach.vn

với những hiểu biết chỉ thích hợp với thời xưa.” Odenigbo đứng dậy, đến gần và kéo nàng vào lòng, nhưng Olanna quay người đi vào bếp.

“Anh chẳng bao giờ nói về mẹ anh”, nàng nói. “Anh cũng chẳng đưa em về Abba thăm mẹ anh.”

“Ô! Thôi mà, *nkem*. Có phải anh thường xuyên về nhà đâu, lần trước anh rủ, nhưng em phải về Lagos.”

Nàng đến gần bếp, dùng một miếng mút lau mặt bếp còn ấm, lau đi lau lại, quay lưng về phía Odenigbo. Nàng có cảm tưởng như mình làm Odenigbo thất vọng vì đã để chuyện xảy ra với mẹ chàng ảnh hưởng đến tình cảm của hai người. Đáng lẽ nàng phải vượt lên trên những chuyện tầm thường này, bỏ ngoài tai những lời mắng mỏ của một bà cụ nhà quê; nàng không nên chỉ tiếp tục nghĩ đến những lời trả đũa mà nàng có thể nói thay vì đứng im re trong nhà bếp. Nhưng nàng vẫn đang tức, và càng bực hơn trước thái độ của Odenigbo, làm như chàng không thể nào tin được là nàng không hề rộng lượng như chàng tưởng. Chàng làm nàng cảm thấy mình nhỏ mọn và lố bịch; tệ hơn nữa, nàng luôn luôn ngờ rằng rất có thể chàng nói đúng. Chỉ một khoảnh khắc ngắn ngủi điên rồ, nàng ước gì mình có thể lìa xa chàng. Rồi bình tĩnh hơn, nàng ước mình có thể yêu chàng mà không cần đến chàng. Dường như nhu cầu mang đến cho chàng sức mạnh mà chàng không phải gắng sức là sự lựa chọn duy nhất nàng cảm thấy khi ở bên chàng.

“Em đang nấu món gì thế?” Odenigbo hỏi.

“Cơm.” Nàng vắt miếng mút và cất đi. “Anh không đi đánh quần vợt à?”

“Anh tưởng em đi cùng anh.”

“Em không muốn đi.” Olanna quay người lại. “Tại sao em lại phải chấp nhận thái độ của mẹ anh chỉ vì bà là một bà nhà quê? Em biết có rất nhiều người nhà quê không có thái độ đó.”

“*Nkem*, cả đời mẹ anh chỉ ở Abba. Em có biết cái làng Abba nó bé tí tẹo thế nào không? Tất nhiên là bà cảm thấy một cô gái có học sống với con

https://thuviensach.vn

mình là một mối đe dọa cho bà. Dĩ nhiên em phải trở thành một mụ phù thủy bởi vì bà chỉ biết có bấy nhiêu thôi. Thảm kịch thật sự sau thời kỳ thực dân thống trị không phải là người ta không có gì để nói thích hay không thích cái thế giới mới này, mà là họ không được cung cấp phương tiện để có thể thích nghi với thế giới mới."

"Anh có nói với bà chuyện này không?"

"Anh thấy chuyện này không quan trọng. Nhưng mà anh muốn tóm được bác sĩ Okoro ở câu lạc bộ. Tối nay mình sẽ nói chuyện này. Anh sẽ ở lại đây."

Nàng ngập ngừng khi rửa tay. Nàng muốn chàng bảo nàng cùng với chàng trở lại nhà chàng, muốn chàng nói với mình là chàng sẽ lên tiếng nói cho mẹ chàng biết phải quấy trước mặt nàng, vì nàng. Nhưng chàng lại tuyên bố sẽ ở lại nhà nàng như là một đứa bé chạy trốn bà mẹ của nó.

"Không", nàng nói.

"Sao?"

"Em nói không." Nàng đi vào phòng khách mà không lau tay.Căn nhà bỗng trở nên quá nhỏ bé.

"Em làm gì kỳ quặc vậy, Olanna?"

Nàng lắc đầu. Nàng không để cho chàng khiến nàng cảm thấy *nàng* là người kỳ cục. Đó là quyền của nàng. Quyền cảm thấy tức giận, quyền không cho phép bị lăng mạ, bị gạt qua một bên vì danh nghĩa trí thức được tôn sùng quá đáng, và nàng nhất quyết bảo vệ quyền này. "Anh đi đi!" Nàng chỉ ra phía cửa. "Đi chơi quần vợt đi và đừng về đây nữa."

Nàng nhìn chàng đứng dậy bỏ đi. Chàng đóng sầm cửa. Hai người chưa hề cãi nhau; chàng chưa bao giờ để lộ vẻ mất kiên nhẫn hay chống đối ý kiến của nàng như với người khác. Hay là chàng chỉ muốn chiều lòng nàng và không mấy quan tâm đến ý kiến của nàng ngay từ đầu. Nàng thấy chóng mặt. Nàng ngồi một mình ở cái bàn ăn trống trải — ngay cả mấy tấm khăn trải bàn ăn của nàng cũng để ở nhà chàng — và ăn cơm. Cơm sao nhạt

https://thuviensach.vn

thếch, chẳng được như cơm Ugwu nấu. Nàng mở radio. Nàng nghe như có tiếng sột soạt trên trần nhà. Nàng đứng dậy định sang nhà hàng xóm thăm cô nàng Edna Whaler; nàng luôn muốn sang thăm cô hàng xóm người Mỹ da đen xinh đẹp thỉnh thoảng lại mang cho nàng những đĩa bánh bích quy Mỹ được phủ khăn bên trên. Nhưng nàng đổi ý và không bước ra cửa. Nàng bỏ dở bữa cơm, đi quanh nhà nhặt mấy tờ báo cũ lên rồi bỏ xuống. Cuối cùng nàng nhấc điện thoại và chờ người trực tổng đài.

"Cho tôi xin số nhanh lên, tôi còn có nhiều việc phải làm", một giọng lười biếng phát âm bằng giọng mũi vang lên phía bên kia đầu dây.

Olanna đã quá quen với thái độ không chuyên nghiệp và cáu bẳn của nhân viên trực tổng đài, nhưng đây là một người khiếm nhã nhất mà nàng từng gặp.

"*Haba*, tôi sẽ cắt đường dây nếu cô tiếp tục làm mất thì giờ của tôi", người trực tổng đài nói.

Olanna thở dài và chậm rãi đọc số của Kainene.

Giọng Kainene có vẻ ngái ngủ khi nàng nghe điện thoại. "Olanna? Có chuyện gì thế?"

Olanna cảm thấy một nỗi buồn xâm chiếm; người chị song sinh của nàng nghĩ là phải có chuyện gì xảy ra thì nàng mới gọi điện thoại. "Chẳng có chuyện gì cả. Em chỉ muốnhỏi chị có khỏe không, *kedu*."

"Chúa ơi, thật không ngờ." Kainene ngáp dài. "Nsukka ra sao rồi? Còn người tình cách mạng của em?"

"Odenigbo vẫn thế. Nsukka cũng vẫn thế."

"Richard có vẻ thích lắm. Anh ấy cũng có vẻ rất thích anh chàng người tình cách mạng của em."

"Chị nên đến đây chơi."

"Richard và chị thích gặp nhau ở Port Harcourt hơn. Cái hộp bé xíu gọi là căn nhà mà người ta cấp cho anh ấy không mấy thích hợp."

https://thuviensach.vn

Olanna muốn nói Kainene đến đây thăm *nàng*, nàng và Odenigbo. Nhưng dĩ nhiên Kainene hiểu ý, chẳng qua là giả bộ hiểu lầm đấy thôi.

"Tháng tới em sẽ đi London", nàng nói lái sang chuyện khác. "Có lẽ mình nên đi cùng nhau."

"Chị có nhiều việc cần phải làm quá. Chị không thể lấy đâu ra ngày nghỉ được."

"Sao chúng mình không nói chuyện với nhau nữa vậy, Kainene?"

"Em hỏi gì kỳ cục thế?" Kainene nói với giọng tức cười và Olanna hình dung ra cái nhếch mép đầy vẻ châm biếm của cô chị.

"Em chỉ muốn biết tại sao chúng ta không nói chuyện với nhau nữa", Olanna nói. Kainene không trả lời. Hai người im lặng quá lâu đến độ Olanna có cảm tưởng là nàng cần phải xin lỗi. "Em không nên làm phiền chị quá lâu", nàng nói.

"Em có đến dự buổi tiệc của bố vào tuần tới không?"

"Không."

"Đáng lẽ chị phải đoán trước được câu trả lời. Quả là vô bổ với anh chàng người tình cách mạng thanh cao của em và chính em, phải không?"

"Em không nên làm phiền chị quá lâu", Olanna lặp lại và đặt điện thoại xuống. Nàng lại nhấc nó lên và cho người trực tổng đài số điện thoại của mẹ trước khi nàng gác máy. Nàng ước có một ai đó cho nàng nương tựa, và nàng cũng ước gì mình khác với cái bản ngã vốn có, không cần nương dựa ai, giống như Kainene. Nàng kéo dây điện thoại để gỡ rối. Bố mẹ nàng cứ nhất quyết lắp điện thoại cho nàng, làm như cả hai người không nghe thấy nàng nói là trên thực tế nàng sẽ ở nhà Odenigbo. Nàng đã phản đối, nhưng chỉ lấy lệ, cùng một cách nói *không* yếu ớt khi bố mẹ đều đặn gửi tiền vào tài khoản của nàng và chiếc Impala với nệm bọc rất êm ái.

Mặc dù nàng biết Mohammed đang ở nước ngoài, nàng vẫn đọc số điện thoại của anh ở Kano cho nhân viên tổng đài; giọng nghẹt mũi nói, "Hôm nay cô gọi điện thoại nhiều quá!", trước khi cô ta thông đường dây. Nàng

https://thuviensach.vn

cầm ống nghe thật lâu dù bên kia đường dây không ai trả lời. Lại có tiếng sột soạt trên trần nhà. Nàng ngồi trên nền nhà lạnh lẽo và dựa đầu vào tường để xem có bớt choáng váng không, có đỡ cảm thấy bất ổn không. Việc mẹ Odenigbo đến thăm đã làm rách toang tấm lưới an toàn của nàng, đã cướp mất một cái gì đó của nàng làm nàng thảng thốt. Nàng có cảm tưởng như mình đành phải xa lìa cái chỗ nàng đáng lẽ phải ở đó. Nàng cảm thấy như nàng đã bỏ rơi kho báu của mình bấy lâu nay, và đã đến lúc phải gom chúng lại, canh giữ cẩn thận hơn. Ý nghĩ này đến với nàng từ từ. Nàng muốn có con với Odenigbo. Hai người chưa từng nói chuyện với nhau về vấn đề này. Có một lần nàng đã nói với chàng là nàng không có cái bản năng thượng cổ của pháinữ để mong muốn có con, mẹ nàng đã nói thế là bất bình thường cho đến khi Kainene cũng nói về nàng như vậy. Chàng cười và nói, mang một đứa bé vào thế giới bất công này là một hành động của blasé bourgeoisie, *sự hưởng thụ quá đáng của giới trung lưu* — nghe thật tức cười và sai quấy. Cũng như nàng chưa từng suy nghĩ một cách nghiêm túc về chuyện có con, cho đến bây giờ; niềm ao ước bỗng cháy bỏng và bất thình lình thôi thúc ở phần bụng dưới của nàng. Nàng muốn có sức nặng thực sự của một đứa trẻ, con của chàng, trong bụng nàng.

Khi chuông cửa reo tối hôm ấy, lúc nàng vừa bước khỏi bồn tắm, nàng ra cửa, vẫn còn quấn khăn tắm. Odenigbo đang cầm một gói *suya*[48] được bọc trong giấy báo; nàng ngửi thấy mùi khói của đồ nướng từ chỗ nàng đang đứng.

“Em còn giận không?”, chàng hỏi.

“Còn.”

“Thay quần áo đi, chúng ta cùng về. Anh sẽ nói chuyện với mẹ.”

Chàng có mùi rượu *brandy*. Chàng vào trong và để gói *suya* lên bàn. Trong đôi mắt đỏ ngầu của chàng, nàng thoáng thấy sự yếu đuối khéo lẩn dưới vẻ bình thản, tự tin vốn có. Nói cho cùng chàng cũng biết sợ. Nàng úp mặt vào cổ chàng lúc chàng ôm nàng vào lòng và nói nhẹ nhàng, “Không, anh không nhất thiết phải làm thế. Hãy ở lại đây tối nay”.

https://thuviensach.vn

Sau khi mẹ chàng về quê, Olanna quay lại nhà của Odenigbo. Ugwu nói, “Xin lỗi cô”, làm như hắn cũng có phần nào trách nhiệm trong hành động của bà mẹ Odenigbo. Xong rồi hắn mân mê cái túi ở tạp dề và nói, “Con thấy một con mèo đen sau khi bà và Amala về.”

“Một con mèo đen?”

“Vâng, thưa cô. Gần nhà xe.” Hắn ngừng một lát. “Con mèo đen tượng trưng cho ma quỷ.”

“À, ra thế!”

“Bà nói là bà sẽ đi mời *dibia* ở làng.”

“Em nghĩ *dibia* gửi mèo đen đến đây để cắn mình hả?” Olanna cười to.

“Không, thưa cô.” Ugwu khoanh tay buồn bã. “Chuyện này xảy ra ở làng của con cô ạ. Một người vợ thứ đi gặp *dibia* rồi xin bùa để giết người vợ cả, và đêm trước khi người vợ cả chết, một con mèo đen đã xuất hiện trước lều của người vợ cả.”

“Nghĩa là bà sẽ dùng bùa chú của *dibia* để giết tôi?” Olanna hỏi.

“Bà muốn chia rẽ cô và Ông Chủ, thưa cô.”

Cái vẻ nghiêm trang của hắn làm nàng cảm động. “Tôi tin đó chỉ là con mèo của hàng xóm, Ugwu”, nàng nói. “Mẹ của Ông Chủ không thể dùng bất kỳ loại bùa chú nào để chia rẽ chúng tôi. Không có gì có thể chia rẽ chúng tôi.”

Nàng đứng nhìn hắn đi vào trong bếp, ngẫm nghĩ về câu nói của mình. *Không có gì có thể chia rẽ chúng tôi*. Dĩ nhiên, “thuốc” của *dibia*mà mẹ Odenigbo mang đến — tất cả những bùa chú mê tín dị đoan — chả có nghĩa lý gì với nàng. Nhưng nàng lo lắng về tương lai của hai người. Nàng muốn có cái gì đó chắc chắn. Nàng mong mỏi một dấu hiệu, một đường cầu vồng, dấu hiệu của sự an toàn. Tuy vậy, nàng thấy nhẹ người vì được dần trở về với cuộc sống của mình, cuộc sống của hai người: dạy học, chơi quần vợt và bạn hữu đầy phòng khách. Bởi vì họ thường đến vào buổi tối, nên nàng ngạc

https://thuviensach.vn

nhiên khi nghe tiếng chuông cửa vào buổi chiều một tuần sau đó, khi Odenigbo vẫn còn đang ở giảng đường. Đó là Richard.

"Chào anh", nàng nói rồi mở cửa mời chàng vào. Chàng rất cao, nàng phải ngước lên để nhìn mặt chàng, nhìn đôi mắt màu xanh nước biển êm đềm và mái tóc xòa phủ vầng trán.

"Tôi chỉ muốn đưa cái này cho Odenigbo", chàng nói và đưa cho Olanna quyển sách. Nàng rất yêu cái cách chàng phát âm tên của Odenigbo, nhấn dấu thật rành rọt. Chàng tránh ánh mắt của nàng.

"Anh không ngồi chơi à?", nàng hỏi.

"Tôi hơi vội, thật không may. Tôi phải đi cho kịp giờ tàu."

"Anh đi Port Harcourt thăm Kainene?" Olanna tự hỏi tại sao mình lại hỏi một câu thừa thãi như thế. Điều này quá hiển nhiên.

"Vâng, tôi đi hằng tuần."

"Cho tôi gửi lời chào chị ấy nhé."

"Vâng."

"Tôi vừa nói chuyện với chị ấy tuần trước."

"Vâng, cô ấy có nói với tôi." Richard vẫn còn đứng đấy. Chàng liếc nhìn nàng rồi nhanh chóng quay sang chỗ khác; nàng thấy mặt chàng ửng đỏ. Nàng đã thấy cái nhìn này quá nhiều lần nên không thể nói là nàng không biết mình rất xinh đẹp trong mắt chàng.

"Quyển sách anh viết thế nào rồi?", nàng hỏi.

"Tiến triển tốt đẹp. Không thể tưởng tượng được, thật đấy, có nhiều đồ trang trí được chạm trổ rất khéo, chúng đích thực là những tác phẩm nghệ thuật, nó không hề ngẫu nhiên một chút nào cả… À, tôi không nên làm cho cô chán."

"Không đâu, anh không làm tôi chán." Olanna mỉm cười. Nàng thích vẻ thẹn thùng của chàng. Nàng cũng không muốn chàng đi ngay. "Anh có

https://thuviensach.vn

muốn Ugwu mang cho anh một ít *chin-chin*[49] không? Ngon lắm, Ugwu mới làm sáng nay.”

“Không ạ, xin cảm ơn cô. Tôi phải đi đây.” Nhưng chàng không quay người để đi. Chàng vén những sợi tóc lòa xòa trước mặt nhưng nó lại buông rủ ngay xuống.

“Vâng, chúc anh lên đường bình an.”

“Cảm ơn cô.” Chàng vẫn đứng im.

“Anh đi xe phải không? Không, anh không đi xe. Tôi nhớ. Anh đi xe lửa.” Nàng nói với giọng cười thẹn thùng.

“Vâng, tôi đi xe lửa.”

“Đi bình an nhé.”

“Vâng. Chào cô.”

Olanna nhìn chàng đi, khi chiếc xe đã lùi ra khỏi khuôn viên, nàng vẫn còn đứng tần ngần ở cửa, nhìn một con chim có ngực màu đỏ như máu đậu trên sân cỏ.

Buổi sáng, Odenigbo đánh thức nàng bằng cách ngậm ngón tay nàng vào miệng. Nàng mở mắt, có thể nhìn thấy ánh sáng như khói của bình minh xuyên qua màn.

“Nếu em không muốn cưới anh, *nkem*, thì cho anh xin một đứa con”, chàng nói.

Những ngón tay nàng khiến giọng chàng không nghe rõ, vì thế nàng rút mấy ngón tay ra, ngồi bật dậy và nhìn chàng đăm đăm, bộ ngực để trần, đôi mắt hơi húp vì giấc ngủ, để biết là mình không nghe lầm.

“Hai đứa mình có một đứa con đi”, chàng lại nói lần nữa. “Một bé gái giống như em, mình đặt tên con là Obianuju, bởi vì nó sẽ làm chúng ta hoàn toàn thuộc về nhau.”

Olanna đã định để dư âm lần viếng thăm của mẹ chàng lắng dịu đi mới nói với chàng là nàng muốn có một đứa con, nhưng chàngđã nói ra mơ ước

https://thuviensach.vn

của chàng trước khi nàng có thể mở lời. Nàng sững sờ, đắm đuối nhìn chàng. Tình yêu này là một chuỗi những sự trùng hợp ngẫu nhiên đầy ý nghĩa và trở thành một điều kỳ diệu. “Hay là một bé trai”, cuối cùng nàng lên tiếng.

Odenigbo kéo nàng nằm xuống và họ nằm yên bên nhau. Nàng có thể nghe tiếng kêu khàn khàn của con quạ đang ăn những quả đu đủ ngoài vườn.

“Để gọi Ugwu mang thức ăn sáng vào giường cho chúng mình”, chàng nói. “Hay hôm nay là một trong những ngày Chủ nhật theo tôn giáo của em?” Chàng mỉm cười một cách dịu dàng, bao dung; nàng với tay rờ đường viền môi dưới của chàng với chút xíu lông tơ bên dưới. Chàng thích trêu nàng, chuyện tôn giáo không phải là một dịch vụ xã hội, bởi vì nàng đi nhà thờ chỉ vì những buổi họp của Nhà thờ Thánh Vincent de Paul khi nàng chở Ugwu đi trên con đường đất gần làng để phân phát khoai lang, gạo hay quần áo cũ.

“Hôm nay em không đi”, nàng nói.

“Tốt quá. Vì hôm nay mình còn có việc phải làm.”

Nàng nhắm mắt bởi vì chàng đang dang hai chân của nàng rộng ra và khi chàng chuyển động, trước nhẹ nhàng khoan thai, saudồn dập mạnh bạo, chàng thì thầm, “Mình sẽ có một đứa con rất thông minh, *nkem*, một đứa con rất thông minh”, và nàng nói, “Vâng, vâng”. Sau đó nàng cảm thấy hạnh phúc khi biết rằng một ít mồ hôi trên người nàng là của chàng và một ít trên người chàng là của nàng. Mỗi lần, khi chàng rời khỏi nàng, nàng kẹp hai chân lại, tréo chân ở mắt cá và hít vào một hơi thật sâu, như thể làm thế sẽ khiến nàng thụ thai nhanh hơn. Nhưng nàng không thụ thai, nàng biết. Bất thình lình ý nghĩ là có cái gì đó không ổn trong thân thể nàng bỗng ám ảnh tâm trí làm nàng nhụt chí.

https://thuviensach.vn

Chương sáu

Richard chậm rãi thưởng thức món xúp ớt. Sau khi dùng muỗng vớt hết mấy miếng lá xách, chàng nâng cái bát thủy tinh lên và húp hết nước lèo. Nước mũi bắt đầu chảy ra, lưỡi tê tê một vị cay rất ngon lành, chàng biết mặtchàng cũng đang đỏ au.

“Richard, anh ăn món này có vẻ ngon lành quá”, Olanna ngồi cạnh, vừa nói vừa ngắm chàng.

“Chà! Tôi không biết ớt của chúng tôi lại thích hợp với người như anh, Richard!” Odenigbo nói từ bên kia đầu bàn ăn.

“Ngay cả tôi cũng không ăn được ớt cay”, một người khách nói, ông này là một giảng viên người Ghana ở bên nhóm kinh tế, Richard thường quên tên.

“Đây là bằng chứng cho thấy kiếp trước Richard là người Phi châu.” Cô Adebayo nói, trước khi hỉ mũi vào mảnh khăn giấy.

Khách khứa cười rộ. Richard cũng cười theo, nhưng không cười to, vì vẫn còn rất nhiều ớt trong miệng chàng. “Xúp ngon lắm”, chàng nói. “Nó giúp thông mũi.”

“Cái món ăn nhỏ nhỏ xinh xinh có thể nhón bằng tay anh mang đến hấp dẫn lắm, Richard”, Olanna nói. “Cảm ơn anh đã mang thức ăn đến.” Nàng đang ngồi cạnh Odenigbo và nghiêng người về phía trước mỉm cười với chàng.

“Tôi biết món này là bánh ngọt nhân thịt hình xúc xích, nhưng còn đây là món gì?”

Odenigbo săm soi cái khay thức ăn Richard mang đến; Harrison cẩn thận gói tất cả bằng giấy bạc rất đẹp.

“Có phải đây là món cà[50] nhồi không?” Olanna liếc nhìn Richard.

https://thuviensach.vn

“Vâng. Harrison sáng chế ra rất nhiều món ăn. Ông ấy lấy ruột cà ra, nhồi với phó mát và gia vị.”

“Anh có biết người Âu châu rút ruột một người đàn bà Phi châu, xong rồi nhồi đầy bên trong và đem triển lãm khắp châu Âu không?” Odenigbo hỏi.

“Odenigbo, chúng tôi đang ăn!” Cô Adebayo nói, mặc dù cô đang cố gắng nín cười đến cứng cả người.

Mấy người khách khác cũng cười phụ họa. Odenigbo không cười. “Nguyên tắc này được áp dụng vào mọi việc”, chàng nói. “Các ông nhồi nhét thức ăn. Các ông nhồi nhét con người. Nếu các ông không thích thứ ở bên trong một loại thức ăn đặc biệt nào đó, đừng có động đến nó, đừng có nhồi cái khác vào. Làm như thế phí cả mấy quả cà, ý kiến của tôi là thế.”

Ngay cả Ugwu cũng có vẻ nín cười khi hắn vào phòng ăn dọn dẹp. “Ông Richard, tôi xếp thức ăn vào hộp cho ông mang về nhé.”

“Không, em có thể giữ nó hay đem đổ đi”, Richard nói. Chàng không bao giờ mang thức ăn còn dư về; chàng chỉ mang về những lời khen của khách như: món ăn trang trí rất đẹp, nhưng chàng không nói thêm là khách không đụng đến món khai vị của Harrison mà chỉ ăn xúp ớt của Ugwu, *moi-moi*, và thịt gà nấu lá rau đắng.

Mọi người ra phòng khách. Sau đó Olanna tắt bớt đèn vì đèn huỳnh quang rất chói mắt; Ugwu mang thêm thức uống. Họ nóichuyện, cười, nghe nhạc. Ánh sáng hắt từ phòng ra hành lang cũng mang theo toàn bóng người. Đó là phần chàng thích nhất của những buổi tối như thế này, mặc dù đôi khi chàng tự hỏi không biết Olanna và Odenigbo có vuốt ve nhau trong ánh đèn mờ. Chàng biết mình không nên nghĩ về họ; chuyện riêng của hai người chứ đâu phải của mình. Nhưng chàng vẫn nghĩ về chuyện này. Chàng chú ý cái cách Odenigbo nhìn Olanna lúc giữa cuộc tranh luận, không phải Odenigbo cần nàng đứng về phe anh ta, bởi vì anh ta có vẻ chẳng cần ai phải theo phe mình cả, mà đơn giản chỉ để biết có sự hiện diện của nàng. Chàng cũng thấy

https://thuviensach.vn

cái cách Olanna đôi khi nháy mắt với Odenigbo, hai người nói với nhau những chuyện mà chàng không bao giờ biết.

Richard đặt cốc bia của mình lên bàn rồi ngồi cạnh cô Adebayo và Okeoma. Cái lưỡi của chàng vẫn còn tê vì cay. Olanna đứng dậy thay điệu nhạc. “Rex Lawson, nhạc sĩ tôi thích nhất, rồi sau đó mới đến Osadebe”, nàng nói.

“Rex Lawson, ông ta có vẻ ngoại lai quá, phải vậy không?” Giáo sư Ezeka hỏi. “Uwaifo và Dairo là những nhạc sĩ có tài hơn.”

“Tất cả các loại nhạc đều bắt nguồn từ nước ngoài, thưa Giáo sư”, Olanna nói, giọng nàng có vẻ châm chọc.

“Rex Lawson là một người Nigeria thực sự. Ông không chỉ trung thành với bộ lạc Kalabari của ông; ông hát bằng bốn thứ ngôn ngữ chính của chúng ta. Đó đúng là chính thống, và dĩ nhiên cũng là lý do chính đáng để thích ông ta”, cô Adebayo nói.

“Đó là lý do chính để *không* thích ông ta”, Odenigbo nói. “Chủ nghĩa dân tộc có nghĩa là chúng ta nên coi những dị biệt với văn hóa của chúng ta là ngu xuẩn.”

“Đừng phí thì giờ của ông mà hỏi Odenigbo về Tân nhạc. Anh ấy không bao giờ hiểu”, Olanna cười vang, nói. “Anh ấy là người thích nhạc cổ điển nhưng rất ghét phải thú nhận điều này trước đám đông bởi vì nghe có vẻ sính ngoại quá.”

“Âm nhạc không có biên giới”,Giáo sư Ezeka nói.

“Nhưng chắc chắn nó bắt nguồn từ văn hóa, và văn hóa thì cá biệt?” Okeoma hỏi. “Chúng ta có thể nói là Odenigbo rất yêu mến nền văn hóa Tây phương vì nó đã mang đến nghệ thuật nhạc cổ điển không?”

Mọi ngươi cười ồ; Odenigbo nhìn Olanna bằng ánh mắt thật dịu dàng. Cô Adebayo lại đề cập đến chuyện Đại sứ Pháp. Cô không nghĩ là Pháp nên thử bom nguyên tử ở Algeria, dĩ nhiên, nhưng cô không hiểu tại sao vấn đề

https://thuviensach.vn

lại nghiêm trọng đến mức Balewa phải cắt đứt bang giao với Pháp. Cô có vẻ hoàn toàn không hiểu, điều này hơi lạ thường.

“Rõ ràng Balewa làm thế là vì ông ta muốn mọi người không chú ý đến hiệp ước phòng thủ với người Anh”, Odenigbo nói. “Và ông ta cũng biết, làm ra vẻ lờ anh chàng Pháp thì ông chủ Anh sẽ vui lòng. Với họ, ông ta chỉ là một hình nộm. Họ đặt ông ta vào vị trí đó, họ bảo ông ta những việc phải làm và ông ta thi hành, chính hiệu mô hình Quốc hội Westminster.”

“Hôm nay không có mô hình Westminster.” Bác sĩ Patel nói.”Okeoma hứa sẽ đọc cho chúng ta nghe một bài thơ.”

“Tôi đã từng nói với ông là Balewa làm như vậy đơn giản chỉ vì ông ta muốn người Phi châu ở phía Bắc thích ông ta.” Giáo sư Ezeka nói.

“Bắc Phi thích hắn ta? Ông nghĩ là hắn ta quan tâm đến những người Phi châu khác? Balewa chỉ tha thiết với ông chủ người da trắng mà hắn biết thôi.” Odenigbo nói. “Hắn ta đã chẳng tuyên bố người Phi châu chưa đủ khả năng để tự cai trị Rhodesia là gì? Nếu người Anh bảo hắn ta tự gọi mình là con khỉ bị thiến, hắn cũng sẽ vâng theo.”

“Ồ, nói nhảm”, Giáo sư Ezeka nói. “Ông đã lạc đề rồi.”

“Ông không chịu nhìn sự thật!” Odenigbo bắt đầu đổi tư thế ngồi. “Chúng ta sống trong thời đại của con quỷ da trắng khổng lồ.Chúng coi người da đen ở Nam Phi và Rhodesia là đám mọi rợ, chúng gây bất ổn chính trị ở Congo, chúng không cho phép người Mỹ da đen bỏ phiếu, chúng không cho người Aborigines ở châu Úc bỏ phiếu, nhưng tệ nhất là cái mà chúng đang làm ở đây. Hiệp ước phòng thủ còn tệ hại hơn là kỳ thị và tách người da đen ra nhóm khác, nhưng chúng ta không nhận thấy điều đó. Chúng kiềm chế chúng ta sau bức màn ma mị. Rất nguy hiểm.”

Okeoma nghiêng người đến gần Richard. “Hai người này không để cho tôi được đọc bài thơ của tôi hôm nay.”

“Họ đang ở vào hồi cao trào của cuộc luận chiến.” Richard nói.

https://thuviensach.vn

“Cũng giống như mọi hôm.” Okeoma bật cười. “Quyển sách của anh đã tiến triển đến đâu rồi?”

“Tôi vẫn tiếp tục cày nó.”

“Nó nói về một chính trị gia lưu vong phải không?”

“Không hẳn thế.”

“Nhưng nó là tiểu thuyết phải không?”

Richard nhấp một ngụm bia và tự hỏi không biết Okeoma sẽ nghĩ gì nếu anh ta biết sự thật — ngay cả chính Richard cũng không biết đó có phải là tiểu thuyết hay không bởi vì những trang chàng viết không có vẻ gì mạch lạc trọn vẹn cả.

“Tôi rất thích nghệ thuật chạm khắc của Igbo-Ukwu, và tôi muốn dùng nghệ thuật này làm tâm điểm của quyển sách”, chàng nói.

“Tại sao?”

“Tôi hoàn toàn bị những đồ vật bằng đồng quyến rũ kể từ khi tôi bắt đầu đọc về chúng. Những chi tiết đẹp mê hồn. Khó mà tin được ở thời đại ấy người ta có thể làm tinh vi đến độ hoàn hảo nghệthuật đúc khuôn bằng sáp đã thất truyền kể từ thời chiếm đóng của Viking[51] như vậy. Những tượng đồng được chế tạo rất tinh xảo, thật kỳ diệu.”

“Anh có vẻ ngạc nhiên lắm”, Okeoma nói.

“Anh nói gì cơ?”

“Anh có vẻ ngạc nhiên, như thể anh không tưởng tượng được *hạng người*này có thể làm được những chuyện như thế.”

Richard nhìn Okeoma đăm đăm, với một vẻ khinh bỉ mới và yên lặng trong cách Okeoma nhìn lại, chân mày hơi cau trước khi anh ta nói. “Đủ rồi, Odenigbo, Giáo sư! Tôi có một bài thơ muốn trình bày với quý vị.”

Richard tự mút lưỡi của mình. Cái vị cay, rát bỏng của ớt bây giờ không thể chịu nổi, chàng nhấp nhổm chờ Okeoma đọc xong bài thơ hết sức

https://thuviensach.vn

kỳ cục — về người Phi châu bị ghẻ lở ở mông đít của họ khi họ đi ị vào mấy cái chậu kim loại nhập cảng — trước khi chàng có thể đứng dậy đi về.

"Tôi vẫn được phép chở Ugwu về làng của chú ấy tuần tới phải không, Odenigbo?", chàng hỏi.

Odenigbo liếc sang Olanna.

"Vâng, dĩ nhiên", Olanna nói. "Tôi hy vọng anh sẽ thích xem lễ hội *ori-okpa*."

"Làm thêm một cốc bia, Richard", Odenigbo nói.

"Ngày mai tôi đi Port Harcourt từ sớm nên tôi cần phải đi ngủ sớm." Richard nói, nhưng Odenigbo đã quay trở lại với Giáo sư Ezeka.

"Thế còn mấy tay chính trị gia ngu ngốc ở Western House của Hạ viện mà cảnh sát phải dùng hơi cay xịt họ? Hơi cay! Rồi những người giữ trật tự phải khiêng những thân thể mềm nhũn của họ ra xe. Tưởng tượng xem!"

Cái ý nghĩ rằng Odenigbo không mấy để tâm đến sự có mặt của mình làm Richard thấy khá buồn nản. Khi chàng về đến nhà, Harrison mở cửa và cúi đầu chào. "Xin chào ông. Thức ăn có được dùng hết không ạ?"

"Có, có, bây giờ để tôi đi ngủ", Richard gắt. Chàng không còn tâm trạng nào để nghe chuyện mà chắc chắn chàng phải nghe tiếp đó: Harrison đề nghị là ông ta sẽ dạy mấy người giúp việc của bất cứ người bạn nào của Richard nếu họ muốn học cách làm bánh ướp sherry[52] hay cà nhồi thịt. Chàng vào phòng làm việc, trải hết những trang bản thảo lên sàn nhà rồi nhìn chúng: vàitrang của quyển tiểu thuyết viết về một thị trấn nhỏ, một chương viết về một nhà khảo cổ, vài trang khá xuất thần miêu tả các đồ đồng. Chàng bắt đầu vo nhàu chúng, từng trang một, cho đến khi chàng có một đống giấy nát nhàu bên cạnh giỏ rác; chàng đứng dậy, đi vào giường, cảm giác máu nóng dồn lên hai tai.

Chàng ngủ không ngon, cảm tưởng như mình chỉ mới vừa đặt lưng thì ánh nắng đã xuyên qua rèm. Chàng nghe tiếng lạch cạch của Harrison trong nhà bếp và tiếng Jomo đào đất ngoài vườn. Chàng cảm thấy bức bối trong

https://thuviensach.vn

lòng. Chàng nóng lòng muốn được ngủ yên lành với cánh tay thon gầy của Kainene tì vào người.

Harrison đang tráng trứng và nướng bánh mì làm điểm tâm.

“Thưa ông? Tôi thấy nền nhà trong phòng làm việc đầy giấy?” Ông ta có vẻ lo lắng.

“Để yên đó!”

“Vâng, thưa ông.” Harrison khoanh tay vào rồi lại thả tay ra. “Ông có mang theo bản thảu[53] không? Tôi sẽ lấy giấy khác cho ông mang đi nhé?”

“Không, cuối tuần này tôi không làm việc”, Richard nói.Vẻ thất vọng trên mặt Harrison không làm chàng thấy tức cười như mọi khi. Chàng tự hỏi, lúc chàng lên xe lửa, không biết Harrison sẽ làm gì vào cuối tuần. Có thể ông ta tự nấu cho mình một bữa ăn độc đáo. Chàng không nên cau có khó chịu với ông già đáng tội nghiệp này; đâu có phải lỗi của ông ấy mà Okeoma tưởng chàng có thái độ khinh miệt. Cái ánh mắt của Okeoma khiến chàng lo ngại nhất: một vẻ khinh bỉ, đầy ngờ vực làm chàng nhớ đến một câu chàng đã đọc đâu đó là người Phi châu và người Âu châu mãi mãi không thể nào giảng hòa. Okeoma thật sai lầm khi nghĩ Richard cũng như bao nhiêu gã người Anh khác luôn cho rằng người Phi châu không thông minh bằng. Có lẽ giọng chàng lộ vẻ ngạc nhiên, bây giờ nghĩ lại chàng đoán, nhưng chàng cũng sẽ biểu lộ cùng một sự ngạc nhiên nếu có một sự khám phá tương tự xảy ra ở Anh quốc hay bất cứ nơi nào trên thế giới.

Một nhóm người bán hàng rong bu lại. “Ai lạc đây!”, “Ai mua cam nào!”, “Ai chuối đây!”.

Richard ngoắc một cô gái trẻ đang đội một mâm lạc luộc mà chàng không muốn mua cho lắm. Cô gái hạ mâm xuống và chàng lấy một hạt, bóp vỡ vỏ bằng hai ngón tay, nhai trước khi chàng bảo lấy cho chàng hai bát. Cô gái có vẻ ngạc nhiên khi thấy chàng biết thử trước khi mua, còn chàng chua chát nghĩ đến Okeoma, chắc cũng sẽ có vẻ ngạc nhiên như thế. Trước khi ăn mỗi hạt, chàng quan sát nó kỹ lưỡng xem đã luộc mềm chưa, tím nhạt, da

https://thuviensach.vn

nhăn — và cố gắng không nghĩ đến mấy tờ giấy bị vò nhàu trong phòng làm việc của mình, cho đến khi xe lửa vào Port Harcourt.

“Madu mời mình ngày mai đến ăn tối”, Kainene nói, lúc nàng chở chàng về bằng chiếc xe hơi Mỹ khá dài. “Vợ anh ấy mới từ nước ngoài về.”

“Thế à?” Richard hầu như không nói gì thêm, chỉ nhìn những người bán hàng rong trên đường, la hét, ra hiệu, chạy theo xe để chào mời.

Sáng hôm sau, tiếng mưa tạt vào cửa sổ đánh thức chàng. Kainene nằm cạnh chàng, mắt nàng he hé mở trông rất kỳ, như thế có nghĩa là nàng đang ngủ say. Chàng ngắm màu da sôcôla sẫm của nàng bóng lên vì xoa dầu và cúi xuống sát mặt nàng. Chàng không hôn nàng, cũng không để mặt mình chạm vào mặt nàng nhưng gần, đủ để chàng cảm thấy hơi ẩm trong hơi thở của nàng và ngửi thấy thoang thoảng mùi của nàng đọng lại. Chàng vươn vai rồi đến cửa sổ. Mưa ở Port Harcourt xiên chéo, vì thếnước mưa tạt vào cửa sổ và tường hơn là rơi thẳng trên mái nhà. Có thể tại vì nó sát biển, không khí luôn đẫm hơi nước làm cho mưa rơi sớm hơn. Trong chốc lát, mưa trở nên dồn dập, tiếng mưa đập vào cửa sổ nghe to hơn, như sỏi ném vào cửa kính. Chàng vươn vai lần nữa. Mưa tạnh và kính cửa mờ hơi nước. Phía sau, Kainene cựa người và nói lầm bầm cái gì đó.

“Kainene?” Chàng gọi.

Mắt nàng vẫn hé mở, hơi thở của nàng vẫn đều đặn.

“Anh đi bộ một chút”, chàng nói, mặc dù chàng biết chắc là nàng chẳng nghe thấy gì.

Bên ngoài, Ikejide đang hái cam; bộ đồng phục của anh ta kéo hếch lên phía sau lưng lúc anh ta giơ cù nèo để trảy cam.

“Xin chào ông”, anh ta nói.

“*Kedu*?” Richard hỏi. Chàng thấy tự nhiên khi thực tập tiếng Igbo với người giúp việc của Kainene: họ chẳng bao giờ biểu lộ chúttình cảm hay ý

https://thuviensach.vn

nghĩ nào cả, vì thế chẳng quan trọng gì việc chàng có nói đúng giọng hay không.

"Tôi khỏe, thưa ông."

"*Jisie ike*."

"Vâng, thưa ông."

Richard đi đến cuối vườn, nơi chàng có thể nhìn thấy, xuyên qua những lùm cây, bọt sóng trắng xóa. Chàng ngồi trên mặt đất. Chàng mong sao Thiếu tá Madu đã chẳng mời họ ăn tối; chàng không hào hứng gì với việc gặp mặt vợ anh ta cả. Chàng đứng dậy, vươn vai và đi vòng ra sân trước, nhìn bụi hoa giấy màu tím đã bò lên tường. Chàng đi bộ một hồi lâu xuống tận mảnh đất đầy bùn của con đường vắng vẻ dẫn đến căn nhà trước khi quay trở về. Kainene đang ngồi trên giường đọc báo. Chàng leo lên giường ngồi cạnh nàng; nàng vươn tay ra, những ngón tay nhẹ nhàng vuốt mái tóc chàng. "Anh có sao không? Từ hôm qua, anh có vẻ căng thẳng."

Chàng kể nàng nghe về Okeoma, và bởi vì nàng không đáp lời ngay nên chàng nói thêm, "Anh còn nhớ lần đầu tiên anh đọc về mỹ thuật Igbo-Ukwu, trong một bài báo, một nhà quý tộc ở Oxford miêu tả nó có cách trang trí Rococo[54] rất kỳ lạ, gần giống như kỹ thuật Fabergé[55]. Anh không bao giờ quên điều này — *Rococo* và *kỹ thuật Fabergé*. Anh bắt đầu yêu say đắm nghệ thuật này, yêu cả cái cách gọi của nó".

Nàng gấp tờ báo lại và để lên cạnh bàn ngủ.

"Tại sao ý nghĩ của Okeoma lại quan trọng đến thế?"

"Anh thật sự yêu thích nghệ thuật này. Thật là kinh khủng khi anh ta dám buộc tội anh khinh rẻ nghệ thuật này.".

"Anh đã lầm khi nghĩ là tình yêu không còn chỗ cho những chuyện khác. Rất có thể người ta yêu một cái gì đó nhưng vẫn khinh thị nó."

Richard lăn người ra xa nàng. "Anh không biết mình đang làm gì nữa. Anh cũng không biết mình có phải là nhà văn không."

https://thuviensach.vn

“Anh không biết cho đến khi nào anh thật sự viết, phải không?” Kainene bước ra khỏi giường; chàng nhận thấy ánh kim loại trên bờ vai gầy của nàng. “Em thấy chắc anh không có hứng để đi ăn tiệc tối nay. Em sẽ gọi Madu và hủy bỏ cuộc hẹn.”

Nàng trở lại sau khi gọi điện thoại và ngồi lên giường, trong sự yên lặng ngăn cách giữa hai người, chàng chợt cảm thấy thầm biết ơn sự thẳng thắn của nàng vì nó làm chàng không có chỗ để mà tự thương hại hay ẩn náu.

“Có lần em nhổ nước miếng vào trong ly nước của bố”, nàng kể. Bố đã chẳng mắng mỏ hay làm gì em cả. Em chỉ muốn làm thế. Lúc đó em mười bốn tuổi. Em chắc chắn sẽ rất thỏa mãn nếu bố uống hết ly nước, nhưng dĩ nhiên Olanna chạy đi thay ly nước khác cho bố.” Nàng duỗi người bên cạnh chàng. “Bây giờ đến phiên anh kể anh đã làm chuyện động trời nào.”

Chàng cảm thấy hứng khởi vì làn da mịn màng của nàng cọ xát vào da chàng, mà cũng vì nàng sẵn sàng hủy bỏ lời hẹn với Thiếu tá Madu. “Anh không có nghị lực đủ mạnh để làm bất kỳ chuyện gì tày trời”, chàng nói.

“Thế thì cứ kể chuyện gì cũng được.”

Chàng nghĩ đến chuyện kể cho nàng nghe cái ngày ở Wentnor khi chàng trốn Molly và bỏ nhà đi lần đầu, một dịp để thay đổi số phận của mình. Nhưng chàng đã không kể. Thay vào đó, chàng kể về cha mẹ mình, cái cách hai người nhìn đắm đuối vào mắt nhau khi họ nói chuyện, quên sinh nhật của chàng, rồi bảo Molly làm cái bánh có chữ Chúc Mừng Sinh Nhật Muộn, vài tuần sau đó. Họ không bao giờ biết chàng ăn cái gì, ăn lúc nào. Molly cho chàng ăn, vì thế chị ấy nhớ.Họ không định có con nhưng vì lỡ nên họ nuôi con như một việc mà họ sực nhớ ra là họ phải làm. Nhưng chàng hiểu, ngay cả khi chàng còn rất bé, không phải là cha mẹ chẳng yêu chàng, mà họ thường hay quên như thế chỉ vì họ yêu nhau vô cùng say đắm. Kainene nhướng mày, như hoài nghi, cách chàng diễn giải không hợp lý, và

https://thuviensach.vn

vì thế chàng không dám nói cho nàng biết, đôi khi chàng nghĩ rằng chàng quá yêu nàng.

2. Quyển Sách: Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết

Ông thảo luận về Taubman Goldie, một viên tướng kiêm lái buôn người Anh, về cách hắn ta đã ép buộc, phỉnh phờ và giết hại để đoạt quyền kiểm soát hoạt động buôn bán dầu dừa và trong Hội nghị Berlin 1884, nơingười Âu châu phân chia Phi châu; hắn ta đã giúp người Anh đẩy Pháp vào thế phải đồng ý chia khu vực sông Niger thành hai vùng lệ thuộc vào chính quyền bảo hộ: Bắc và Nam.

Người Anh thích miền Bắc hơn. Khí hậu miền này nóng khô, dễ chịu. Người Hausa-Fulani dáng thanh nhã và nhờ đó được xem là "tốt" hơn người miền Nam đa số theo Hồi giáo. Họ được xem là văn minh hơn những người bản xứ còn phong kiến, do đó dùng họ để gián tiếp cai trị sẽ rất hiệu quả. Các tiểu vương cha truyền con nối thu thuế cho người Anh; còn người Anh, để trả công, sẽ không để cho các nhà truyền đạo Thiên Chúa xâm nhập.

Trong khi đó khí hậu miền Nam ẩm, đầy muỗi, lắm người mê tín dị đoan và các bộ lạc lại không hòa thuận với nhau. Người Yoruba đông nhất ở Tây Nam. Ở Đông Nam, người Igbo sống trong những cộng đồng theo chế độ cộng hòa. Họ không ngoan ngoãn, dễ phục tùng mà rất nhiều tham vọng, nên rất đáng lo ngại. Vì họ không ngoan ngoãn phục vụ vua, người Anh sáng chế ra những "nhà toàn quyền bảo hộ", bởi vì cai trị gián tiếp ít tốn kém cho vương quốc. Các nhà truyền đạo được phép cai trị và làm giảm sự chống đối của những kẻ tà ma ngoại đạo; Thiên Chúa giáo nói chung và nền giáo dục họ mang đến nói riêng phát triển mạnh mẽ. Năm 1914, viên toànquyền kết hợp miền Bắc với miền Nam, và vợ ông ta chọn một cái tên. Nước Nigeria được thành lập từ đó.

https://thuviensach.vn

Phần II:
CUỐI THẬP NIÊN SÁU MƯƠI

https://thuviensach.vn

Chương bảy

Ugwu đang nằm trên chiếu trong chòi của mẹ, nhìn chăm chăm cái xác nhện bị đập nát bét dính trên tường; chất nhầy in lên vách tường thành đỏ sậm hơn. Anulika đang đong từng chén *ukiwa*, mùi bột sa kê nướng sực nức khắp phòng. Mẹ nói huyên thuyên khá lâu làm hắn nhức cả đầu. Chuyến về thăm nhà bỗng có vẻ như lâu hơn một tuần, có lẽ vì bụng hắn cứ bị sôi ùng ục do chỉ ăn mỗi rau và hạt quả. Thức ăn mẹ hắn nấu chẳng ngon lành gì cả. Rau thì chín rục quá. Món bột ngô lợn cợn, còn xúp thì lõng bõng, món khoai lang ăn khô khốc vì luộc mà không cho chút bơ vào. Hắn chỉ muốn trở lại Nsukka để được ăn một bữa ăn thực sự.

"Em muốn có một đứa con trai trước, bởi vì nó sẽ củng cố địa vị của em ở trong nhà của Onyeka", Anulika nói. Nó bước tới lấy một cái bọc trên rui nhà và Ugwu lại để ý, thân hình của nó gần đây trở nên tròn trịa đáng ngờ: ngực của nó căng ních, cái mông nhún nhẩy theo nhịp bước. Onyeka chắc là đã đụng chạm đến thân thể nó. Ugwu không chịu nổi khi nghĩ đến cái thân thể xấu xí của thằng ấy thậm thụt vào người em hắn. Chuyện xảy ra nhanh quá sức tưởng tượng; lần trước về thăm nhà hắn mới chỉ nghe nói có người ngấm nghé con bé, lúc ấy con bé nhắc đến Onyeka một cách hững hờ làm hắn không thể nghĩ là con bé lại nhận lời cầu hôn nhanh đến vậy. Bây giờ kể cả bố mẹ hắn cũng nhanh nhảu mỗi khi nhắc đến Onyeka, nó có chỗ làm thợ sửa xe ngon lành trong thị xã, có xe đạp, cư xử đàng hoàng, làm như nó đã là rể trong nhà vậy.

Không ai nói động đến chuyện thằng ấy còm nhom, còn hàm răng thì nhọn hoắt giống như răng chuột.

"Anh biết không, Onunna ở bên làng Ezeugwu có con gái đầu lòng, nhà chồng nó lập tức đi gặp *dibia* để xem tại sao! Dĩ nhiên người nhà Onyeka không dám làm như vậy với em đâu, nhưng em vẫn muốn có một đứa con trai trước." Anulika nói.

https://thuviensach.vn

Ugwu bật dậy. “Tao chán nghe chuyện thằng Onyeka lắm rồi. Lúc nó đến đây hôm qua tao nhận thấy là nó nên tắm thường xuyên hơn. Nó có mùi như mùi đậu dầu thối vậy.”

“Thế còn anh, anh có mùi như thế nào?” Anulika đổ bột vào trong bao rồi bắt đầu buộc lại. “Em xong rồi. Anh nên đi cho sớm kẻo muộn quá.”

Ugwu đi ra sân. Mẹ hắn đang giã cái gì đó trong cối, còn bố hắn đứng lúi cúi ở gần bên, lia con dao vào một cục đá mài. Những mảnh vụn kim loại từ con dao bị cọ mạnh vào đá văng ra những tia lửa bé xíu nháng lên một chút rồi tắt ngấm.

“Anulika có gói bột *ukwa* kỹ không?”, mẹ hắn hỏi.

“Có ạ.” Ugwu chìa cái bao ra cho bà xem.

“Gửi lời chào đến ông chủ và bà chủ nhé”, mẹ hắn nói. “Cảm ơn ông bà ấy về tất cả những thứ ông bà ấy gửi cho chúng ta.”

“Vâng, mẹ ạ.” Hắn đến gần và ôm mẹ. “Mẹ giữ gìn sức khỏe, mẹ chào dì Chioke giúp con khi dì ấy về.”

Bố hắn đứng thẳng dậy và gại gại lưỡi dao vào lòng bàn tay, trước khi bắt tay từ giã hắn. “Đi mạnh khỏe, *ije oma*. Bố mẹ sẽ nhắn cho con biết khi gia đình Onyeka thông báo là họ sẵn sàng mang rượu đến. Chỉ trong vòng vài tháng thôi.”

“Vâng, thưa bố.” Ugwu luẩn quẩn đứng đó một lúc trong khi đám anh em ruột và anh em họ, đứa nhỏ ở truồng, đứa lớn mặc áo thùng thình quá khổ đến chào tạm biệt và bảo hắn lần sau về thăm nhà nhớ mang quà. Mua bánh mì cho chúng em nhé! Mua thịt nhé! Mua cá rán! Mua lạc!

Anulika tiễn hắn ra đến tận đường chính. Hắn nhìn thấy một bóng dáng quen thuộc gần rừng cây *ube* và mặc dù hắn chưa hề gặp kể từ khi cô đi Kano học nghề bốn năm trước, hắn biết chắc đó là Nnesinachi.

“Anulika! Ugwu! Có phải các bạn không?” Giọng của Nnesinachi có vẻ trầm hơn so với trong trí nhớ của hắn nhưng cô nàng cao lên rất nhiều, da đen sậm hơn vì ánh nắng gay gắt của miền Bắc.

https://thuviensach.vn

Khi họ ôm nhau để chào, hắn cảm thấy ngực cô nàng chạm vào ngực hắn.

“Tôi hầu như không nhận ra được cô. Miền Bắc làm cô thay đổi nhiều quá”, hắn nói, thầm hỏi không biết cô nàng có cố tình chạm ngực vào ngực mình không.

“Tôi về hôm qua, với mấy người anh em họ.” Cô nàng mỉm cười với hắn. Ngày xưa cô chưa bao giờ mỉm cười thân thiện với hắn như vậy. Chân mày của cô nàng đã được cạo đi và vẽ thế bằng bút chì, một bên đậm hơn. Cô quay sang Anulika, “Anuli, tôi đang trên đường đến nhà bạn. Tôi nghe đồn bạn sắp lấy chồng!”

“Chị ơi, em cũng nghe đồn như thế đấy”, Anulika nói, cả hai cùng cười phá lên.

“Đằng ấy đi về Nsukka đấy à?” Cô hỏi Ugwu.

“Vâng. Nhưng tôi sẽ trở lại sớm để dự lễ đính hôn của Anulika lúc người ta mang rượu đến.”

“Đi mạnh giỏi!” Mắt của Nnesinachi chạm mắt hắn một thoáng dạn dĩ, trước khi cô tiếp tục đi, hắn biết là hắn đã chẳng mơ hão; đúng là cô ấy cố ý cọ ngực mình vào ngực hắn khi hai người ôm khẽ để chào nhau. Hắn cảm thấy như có một luồng điện chạy qua làm chân hắn như chùng xuống. Hắn cố kìm mình không quay lại nhìn cô nàng, để phòng khi cô nàng cũng quay đầu nhìn hắn, trong khoảnh khắc hắn bỗng quên cảm giác sôi sục khó chịu trong bụng.

“Tâm trí chị ấy luôn hướng về miền Bắc. Anh không thể cưới chị ấy, vì thế nếu chị ấy tặng anh cái gì thì tốt nhất là anh nên lấy cái ấy, trước khi chị ấy theo chồng.” Anulika nói.

“Em nhận thấy à?”

“Làm sao mà em không thấy chứ? Em có phải con cừu đâu?”

Ugwu nheo mắt nhìn em. “Onyeka đã mó máy vào em chưa đấy?”

“Dĩ nhiên là Onyeka đã gần gũi em.”

https://thuviensach.vn

Ugwu đi chậm lại. Hắn biết em hắn đã ngủ với Onyeka, tuy vậy hắn vẫn không thích nghe em hắn xác nhận ngay như thế. Khi Chinyere, con sen nhà bác sĩ Okeke, bắt đầu lén băng qua hàng giậu đến phòng của hắn để vụng trộm với hắn trong chớp nhoáng, hắn đã kể với Anulika trong một lần về thăm nhà và hai anh em đã bàn chuyện này. Tuy thế hắn chưa bao giờ nói chuyện của con em. Hắn luôn làm ra vẻ như chẳng có gì đáng để trao đổi cả. Anulika đi trước hắn, không bận tâm đến vẻ hắn học và dùng dằng của hắn; hắn bước nhanh hơn một chút, im lặng, chân hai người nhẹ nhàng lướt trên cỏ, nơi cả hai đã cùng đuổi bắt cào cào châu chấu lúc còn nhỏ.

"Anh đói bụng quá", cuối cùng hắn nói.

"Anh đã chẳng ăn lấy một miếng khoai mẹ luộc."

"Ở chỗ bọn anh luộc khoai có cho bơ."

"Ở chỗ bọn anh luộc khoai có cho *bưa-ơ*. Nhìn cái mồm của anh kìa. Đến lúc họ đuổi anh về làng thì anh sẽ ra sao? Làm gì có *bưa-ơ* cho anh luộc khoai?"

"Họ sẽ không đuổi anh về làng."

Anulika liếc xéo hắn từ đầu đến chân rồi từ chân lên đầu. "Anh quên nguồn gốc xuất thân của anh rồi, bây giờ anh trở nên ngu đến nỗi anh tưởng mình là một Ông Lớn đấy."

Ông Chủ đang ở trong phòng khách khi Ugwu bước vào chào ông.

"Gia đình em thế nào?" Ông Chủ hỏi.

"Tất cả đều khỏe, thưa ông. Mọi người gửi lời chào ông."

"Tốtlắm."

"Em gái Anulika của con sắp lấy chồng."

"Thế à." Ông Chủ chăm chú vặn radio.

Ugwu có thể nghe thấy tiếng Olanna và Bé By[56] đang hát trong nhà tắm.

https://thuviensach.vn

London có cái cầu đang rơi, cầu đang rơi, cầu đang rơi.

London có cái cầu đang rơi, bà chủ xinh đẹp.

Cái cách Bé By phát âm chữ London nghe như là *lon ton*. Cửa nhà tắm đang mở.

“Xin chào cô”, Ugwu nói.

“Ồ! Ugwu, tôi không nghe tiếng em vào!” Olanna nói. Nàng đang cúi người ngang bồn tắm để tắm cho Bé By. “Mừng em trở lại, *nno*.Gia đình em có khỏe không?”

“Dạ khỏe cả. Mọi người gửi lời chào cô. Mẹ con bảo không biết nói gì để cảm ơn vì mấy cái áo cô đã cho.”

“Chân của mẹ em thế nào rồi?”

“Nó không còn đau nhức nữa ạ. Mẹ con gửi bột *ukwa* cho cô.”

“Ê! Bà ấy chắc đoán được là tôi đang thèm nó lắm.” Nàng quay người nhìn hắn, hai tay dính đầy bọt xà phòng tắm. “Em có vẻ khỏe mạnh, má em đầy đặn hẳn ra!”

“Vâng, cảm ơn cô.” Ugwu trả lời, dù biết đó là câu nói dối. Hắn luôn sụt cân mỗi lần về thăm nhà.

“Ugwu!” Bé By gọi. “Ugwu, xem này!” Cô bé đang bóp một con vịt bằng cao su kêu quác quác.

“Bé By! Con có thể chào Ugwu khi nào con tắm xong”, Olanna nói.

“Anulika sắp kết hôn, thưa cô. Bố của con bảo con nên báo cho Ông Chủ và cô biết. Gia đình con chưa biết ngày chính thức, nhưng bố mẹ con sẽ rất là vui mừng nếu ông và cô đến dự.”

“Anulika? Cô ấy còn trẻ quá mà? Chừng mười sáu, mười bảy thôi phải không?”

“Các bạn nó đã bắt đầu lập gia đình rồi.”

https://thuviensach.vn

Olanna quay trở lại với cái bồn tắm. “Dĩ nhiên chúng tôi sẽ dự.”

“Ugwu!” Bé By lại gọi.

“Thưa cô, con hâm cháo cho Bé By nhé?”

“ Ừ. Em làm ơn pha sữa luôn đi.”

“Vâng, thưa cô.” Hắn muốn nấn ná thêm một lúc rồi sẽ hỏi nàng xem mọi việc vẫn ổn trong cái tuần hắn vắng mặt chứ; nàng sẽ kể cho hắn nghe người bạn nào đến thăm, ai mang món gì và họ đã ăn hết món thịt hầm hắn nấu trong cái hộp ở ngăn đông lạnh chưa.

“Ông chủ và tôi quyết định sẽ đưa Arize đến đây ở để cô ấy sinh em bé vào tháng Chín”, Olanna nói.

“Thế thì hay quá, thưa cô”, Ugwu nói. “Con hy vọng em bé sẽ giống cô Arize chứ không giống chú Nnakwanze.”

Olanna bật cười. “Tôi cũng hy vọng thế. Mình phải dọn phòng cho cô ấy. Tôi muốn nó hoàn toàn sạch sẽ, không có một hạt bụi nào.”

“Nó sẽ sạch bóng, thưa cô, xin cứ an tâm.” Ugwu thích cô Arize. Hắn vẫn còn nhớ lễ mang rượu của Arize ở Umunnachi ba năm trước. Cô ấy tròn trịa và sôi nổi làm sao, và dạo ấy, hắn uống nhiều rượu đến nỗi suýt tí nữa làm rớt Bé By mới sinh.

“Thứ Hai tôi sẽ đi Kano để đón cô ấy và đưa cô ấy tới Lagos sắm sửa”, Olanna nói. “Tôi sẽ đưa Bé By theo. Mình sẽ chuẩn bị hành lý và mang theo cái áo xanh Arize may cho bé.”

“Cái màu hồng đẹp hơn, thưa cô. Cái màu xanh hơi chật.”

“Đúng rồi.” Olanna nhặt con vịt cao su và ném nó trở lại bồn tắm, Bé By khoái chí hét toáng lên rồi dìm con vịt cao su xuống nước.

“*Nkem*”,Ông Chủ gọi to. “*O mego*! Có chuyện rồi!”

Olanna chạy vội ra phòng khách, Ugwu bén gót theo sau.

Ông Chủ đang đứng cạnh radio. Tivi đang mở nhưng âm thanh đã bị vặn tắt, vì thế những người đang nhảy múa trông giống như đang lắc lư,

https://thuviensach.vn

quay cuồng trong cơn say. “Có một cuộc đảo chính”, Ông Chủ nói, và ra hiệu chỉ về hướng cái radio. “Thiếu tá Nzeogwu đang đọc diễn văn ở Kaduna.”

Giọng nói trên đài nghe rất trẻ, hăng hái và đầy tự tin.

Hiến pháp cũ hiện nay không còn hiệu lực, chính quyền địa phương và những cơ cấu tổ chức cũ từ nay sẽ bị giải tán. Đồng bào thân mến, mục đích của Hội đồng Cách mạng là thiết lập một quốc gia không bị thối nát vì tham nhũng và xung đột nội bộ. Kẻ thù của chúng ta là lũ đầu cơ chính trị, bọn tham nhũng, những kẻ có chức quyền từ cao đến thấp đã kiếm chác tiền hối lộ và đòi mười phần trăm, những kẻ tìm cách chia rẽ đất nước mãi mãi để chúng có thể giữ vững địa vị của mình, người của bộ lạc, người của bè cánh quan quyền, những kẻ đã làm cho đất nước chúng ta như một gã khổng lồ quê mùa và nghèo khó trước những tổ chức quốc tế, những kẻ đã làm sụp đổ xã hội của chúng ta.

Olanna chạy đến máy điện thoại., “Có chuyện gì xảy ra ở Lagos? Có phải họ nói chuyện xảy ra ở Lagos không?”

“Bố mẹ em an toàn, *nkem*. Dân thường thì không sao cả.”

Olanna đang quay số. “Tổng đài? Tổng đài?” Nàng để điện thoại xuống rồi lại nhấc nó lên. “Đường dây không thông.”

Ông Chủ dịu dàng gỡ điện thoại ra khỏi tay nàng. “Anh tin là họ an toàn. Đường dây sẽ được nối lại ngay thôi, vấn đề an ninh ấy mà.”

Trên đài phát thanh, giọng nói đó trở nên cứng rắn hơn.

Tôi cam đoan với tất cả những người ngoại quốc rằng quyền lợi của quý vị tiếp tục được bảo đảm. Chúng tôi sẽ mang đến cho tất cả những công dân chấp hành luật pháp một nền tự do không bị áp chế dưới bất cứ hình thức nào, bất cứ chính quyền bù nhìn nào. Quyền tự do sẽ tồn tại và phát triển ở bất cứ lĩnh vực nào có sự nỗ lực của con người. Chúng tôi xin hứa

https://thuviensach.vn

rằng nhân dân sẽ không bao giờ phải hổ thẹn khi nhận rằng mình là người Nigeria.

"Mẹ Ola!" Bé By gọi từ phòng tắm. "Mẹ Ola!"

Ugwu trở lại phòng tắm, dùng khăn lau khô cho Bé By rồi ôm bé, khẽ phà hơi vào cổ bé. Người nó thơm nức mùi Pears, xà phòng tắm của trẻ em.

"Gà con!", hắn nói và cù nó. Bím tóc của nó ướt, ở đuôi được cột chặt thành một nút thắt quăn quăn, Ugwu vuốt cho thẳng ra rồi khen bé giống bố; dân làng của hắn có thể nói là Bé By giống Ông Chủ như đúc.

"Cù nữa đi!" Bé By vừa nói vừa cười nắc nẻ. Bộ mặt tròn trĩnh của bé ướt đẫm vì hơi nước.

"Bé con bé con gà", Ugwu lẩm rầm theo điệu hát luôn làm bé thích chí.

Bé By cười khanh khách. Từ phòng khách, Ugwu nghe Olanna nói, "Ôi, Chúa ơi, ông ta nói gì thế? Ông ta nói cái gì thế?"

Hắn đang cho Bé By ăn cháo khi người đại diện của Tổng thống phát biểu một bài ngắn trên radio, giọng ông ta có vẻ yếu ớt, như mệt mỏi tột độ khi cố gắng phát biểu, "Chính quyền được bàn giao cho quân đội".

Sau đó có thêm nhiều bản tuyên bố — Thủ hiến mất tích, Nigeria bây giờ là chính quyền quân sự liên bang, Thủ hiến của hai miền Bắc, Nam mất tích — nhưng Ugwu không biết rõ ai là người nói và trên băng tần nào bởi vì Ông Chủ ngồi cạnh máy phát thanh, vặn nút dò sóng liên hồi, ngừng, lắng nghe, vặn, ngừng. Ông đã tháo kính ra rồi nhìn có vẻ bất an, mắt trũng sâu. Ông không đeo kính trở lại cho đến khi khách khứa tụ đến. Hôm nay đông người hơn bình thường. Ugwu mang thêm ghế trong phòng ăn ra phòng khách để có đủ ghế ngồi cho tất cả mọi người. Giọng nói của họ có vẻ khẩn thiết và kích động, ai cũng như không thể chờ người kia nói dứt lời.

"Đây là thời điểm chấm dứt tệ tham nhũng! Đây là cái cần phải xảy ra từ khi có cuộc tổng bãi công", một người khách nói. Ugwu không nhớ tên nhưng nhớ là ông ta thường ăn hết *chin-chin* ngay sau khi dọn ra, vì thế

https://thuviensach.vn

Ugwu thường đặt cái mâm càng xa ông ta càng tốt. Người này có bàn tay to, chỉ cần vài cái nắm chim chim quả bưởi của ông ta là không còn gì nữa hết.

"Mấy ông Thiếu tá đó là anh hùng!" Okeoma nói, và giơ một cánh tay lên cao.Giọng của họ hết sức hào hứng ngay cả khi nói về những người đã bị giết.

"Họ nói là Sardauna trốn đằng sau lưng các bà vợ của hắn."

"Họ nói thằng cha Bộ trưởng Tài chính bĩnh ra quần trước khi bị bắn."

Vài người khách cười khúc khích, Ugwu cũng cười cho đến khi hắn nghe Olanna nói, "Tôi biết Okonji. Ông ta là bạn của bố tôi". Giọng nàng có vẻ ngậm ngùi.

"Đài BBC gọi đó là Cuộc đảo chính Igbo", người khách hay ăn *chin-chin* nói. "Và họ nói đúng. Những người bị giết phần lớn là người miền Bắc."

"Hầu như chỉ có người miền Bắc ở trong chính quyền", Giáo sư Ezeka nói thì thầm, chân mày ông nhăn tít, làm như ông không thể nào tin được ông phải nói ra một điều vô cùng hiển nhiên.

"Đài BBC nên chất vấn chính người của họ, những kẻ đã đặt người miền Bắc vào chính quyền để rồi chúng đàn áp tất cả mọi người!" Ông Chủ nói.

Ugwu ngạc nhiên khi thấy Ông Chủ và Giáo sư có vẻ đồng tình với nhau. Hắn càng ngạc nhiên hơn khi cô Adebayo nói, "Đám Bắc Phi đó phải điên lắm nên mới gọi đây là chuyện của những kẻ ngoại giáo chống lại chính giáo". Ông Chủ bật cười — không phải cái cười chế giễu như mọi khi trước lúc ông nhích người ra mép ghế để cãi với cô mà là điệu cười tán thành. Ông Chủ đồng ý với cô ấy.

"Nếu chúng ta có nhiều người như Thiếu tá Nzeogwu hơn ở đất nước này, chúng ta không phải đứng ở vị trí mà chúng ta đang đứng", Ông Chủ nói. "Ông ta thật sự có tầm nhìn xa!"

https://thuviensach.vn

“Ông ta là Cộng sản, phải không?” Đó là ông giáo sư có đôi mắt màu xanh lá cây, Lehman. “Ông ta đã đến Tiệp Khắc khi ông ta còn ở Sandhurst.”

Người Mỹ các ông luôn luôn soi mói dưới gầm giường của người ta để tìm kiếm Chủ nghĩa Cộng sản. Ông tưởng là chúng tôi có thì giờ để lo lắng mấy chuyện đó sao?” Ông Chủ hỏi. “Vấn đề là làm bất cứ cái gì để cho dân tộc của chúng tôi tiến bộ. Thử đặt giả thuyết chính sách dân chủ tư sản là tốt đẹp, về căn bản, nhưng nếu như nó không thích hợp với chúng tôi – giống như có người nào đem tặng chúng tôi cái áo mà họ bảo chúng tôi là giống cái áo của họ, nhưng chúng tôi mặc không vừa và mấy cái cúc rơi ra — thì trong trường hợp đó, chúng tôi phải bỏ nó đi và may một cái áo cho phù hợp với vóc dáng của mình. Đơn giản, các ông phải chấp nhận điều đó thôi!”

“Nói văn hoa bóng bẩy quá, Odenigbo”, cô Adebayo nói. “Anh không thể dùng lý thuyết để biện hộ cho các nhà quân sự.”

Ugwu cảm thấy dễ thở hơn; hắn đã quen với những cuộc cãi vã như thế này.

“Dĩ nhiên là tôi có thể. Với một người như Thiếu tá Nzeogwu, tôi có thể, Ông Chủ nói. “Ugwu! Thêm nước đá!”

“Ông ta là cộng sản”, Giáo sư Lehman khăng khăng. Cái giọng nghẹt mũi của ông ta làm Ugwu phát cáu, hay có lẽ đơn giản chỉ vì Giáo sư Lehman cũng có nhiều tóc như Richard nhưng không có cái vẻ điềm đạm, trang nghiêm như thế. Hắn ước gì Richard vẫn đến chơi. Hắn vẫn còn nhớ rất rõ lần cuối cùng khi ông ấy đến, mấy tháng trước khi Bé By ra đời, những mảnh ký ức khác trong những tuần lễ đầy hỗn độn ấy bây giờ đã bắt đầu phai mờ, không còn nguyên vẹn nữa; hắn đã vô cùng lo sợ là Ông Chủ và Olanna sẽ không bao giờ kết hợp trở lại, và thế giới của hắn sẽ sụp đổ đến nỗi hắn không dám lén nghe xem họ cãi nhau về chuyện gì. Hắn có lẽ sẽ chẳng bao giờ biết là Richard có dính líu đến cuộc cãi cọ này nếu Harrison không kể cho hắn nghe.

https://thuviensach.vn

“Cảm ơn, bạn tốt.” Ông Chủ lấy bình nước đá và rót một ít vào trong ly của mình.

“Vâng, thưa ông”, Ugwu nói, nhìn Olanna. Hai tay nàng chắp lại với nhau và đỡ lấy đầu. Hắn ước gì hắn cóthể thật lòng thương xót cho người quen của nàng, người làm chính trị mới bị giết, nhưng những người làm chính trị không giống như người bình thường, họ là *chính trị gia*. Hắn đọc về họ trong mấy tờ báo *Renaissance*và *Daily Times*— họ thuê bọn xã hội đen cướp bóc, đánh đập đối thủ của họ, họ muanhà mua đất của chính quyền, họ nhập cảng bao nhiêu là tàu chở xe hơi của Mỹ, họ cho tiền mấy người đàn bà giả vờ có thai, nhét đầy trong áo họ toàn phiếu giả mạo. Cứ mỗi lần hắn chắt nước luộc đậu, hắn nghĩ mấy cái nước nhờn cặn lắng dưới đáy nồi cũng giống *chính trị gia*.

Đêm đó, hắn nằm trong phòng ở khu nhà nam và cố gắng tập trung vào quyển sách *Thị trưởng của Casterbridge*[57], nhưng rất khó khăn. Hắn hy vọng Chinyere có thể lén chui qua hàng giậu và đến với hắn; cả hai chẳng bao giờ hẹn trước, cô nàng chỉ xuất hiện vào một số ngày nhất định. Hắn thèm khát cô nàng đến nhức nhối trong một đêm đầy kích động vì cuộc đảo chính đã đảo lộn tình hình thời cuộc; hắn thấy thổn thức với cơ hội và tình hình mới. Khi hắn nghe cô nàng gõ nhẹ vào cửa sổ, hắn thầm ngượng ngùng cảm ơn Chúa.

“Chinyere”, hắn nói.

“Ugwu”, cô nàng đáp.

Cô nàng có mùi hành củ để lâu ngoài trời. Đèn đã tắt, và một vệt sáng mỏng manh hắt vào từ ánh đèn bảo vệ[58] bên ngoài, hắn nhìn thấy ngực của cônàng giống cái chỏm nhọn hình tháp trồi lên lúc cô nàng cởi áo, cột cái khăn quấn ngang thắt lưng rồi nằm ngửa ra. Cócái gì ẩm ướt trong bóng tối, giữa thân thể của hai người quấn lấy nhau và hắn tưởng tượng cô nàng là Nnesinachi, đôi chân chắc nịch là đôi chân của Nnesinachi. Ban đầu cô nàng nằm im, nhưng sau đó thì bụng dưới giãy nảy lên một cách cuồng loạn, tay quấn chặt lưng hắn, cô nàng kêu ú ớ thành tiếng giống như những lần chung

https://thuviensach.vn

đụng trước đó. Tiếng kêu nghe phảng phất như tên của một người — Abonyi, Abonyi — nhưng hắn không chắc lắm. Có lẽ cô nàng cũng tưởng tượng hắn là một người nào đó cùng làng với cô nàng.

Cô nàng ngồi dậy, ra về cũng im lặng như khi đến. Ngày hôm sau, khi hắn gặp cô nàng bên hàng giậu, cô đang phơi quần áo lên dây và nói, "Ugwu", rồi không nói thêm lời nào cả; thậm chí cô nàng cũng chẳng buồn mỉm cười với hắn.

https://thuviensach.vn

Chương tám

Olanna tạm hoãn chuyến đi Kano của nàng vì cuộc đảo chính. Nàng chờ cho đến khi các sân bay hoạt động trở lại, bưu điện và điện tín hoạt động bình thường, các vị Thống đốc quân sự được bổ nhiệm về các bang. Nàng chờ cho đến khi chắc chắn trật tự đã được thiết lập. Nhưng dư âm về cuộc đảo chính vẫn còn. Mọi người ai cũng nói đến chuyện này, cả người tài xế taxi đội mũ trắng mặc áo thụng chở nàng và Bé By từ sân bay về nhà của Arize cũng thế.

"Nhưng Sardauna không bị giết, thưa bà", ông ta nói rất khẽ.Ông ấy được Thánh Allah phù hộ nên trốn thoát và bây giờ đang ở Mecca[59]". Olanna mỉm cười dịu dàng và không nói gì bởi vì nàng biết người đàn ông với vòng tràng hạt treo lủng lẳng trên cái gương chiếu hậu này cần phải tin như thế. Sardauna, nói cho cùng không chỉ là Thủ hiến của miền Bắc, ông còn là vị lãnh tụ tinh thần của những người theo Hồi giáo giống ông.

Nàng kể cho Arize nghe về câu nói của người lái taxi, cô nhún vai và nói, "Không có cái gì mà người takhông nói cả". Tấm váy quấn của Arize bị đẩy tụtxuống khá thấp, dưới thắt lưng, và chiếc áo rất rộng để cho vừa với cái bụng căng phồng của Arize. Hai người ngồi ở phòng khách xem ảnh cưới của Arize và Nnakwanze treo trên vách tường dính đầy dầu, trong khi Bé By chơi với đám trẻ con tronglàng. Olanna không muốn Bé By đụng vào đám trẻ nhỏ mặc quần áo rách rưới, mũi chảy lòngthòng, nhưng nàng không nói ra; nàng cảm thấy hổ thẹn vì đã có ý nghĩ như thế.

"Ngày mai, chúng ta sẽ lên chuyến bay đi Lagos sớm nhất, Ari, vì thế em có thể nghỉ ngơi trước khi mình đi mua sắm. Chị không muốn em mệt nhọc vì bất cứ chuyện gì", Olanna nói.

"Ha, mệt nhọc! Chị ơi, em chỉ mang bầu chứ đâu có bệnh tật gì. Chẳng phải những người đàn bà như em vẫn làm việc ngoài đồng cho đến lúc đứa nhỏ đòi chui ra hay sao? Và chẳng lẽ không phải chính em đã may bộ váy áo

https://thuviensach.vn

đó sao?" Arize chỉ vào góc nhà nơi chiếc máy khâu hiệu Singer ngự ở trên bàn, giữa một đống quần áo.

"Chị lo là lo cho đứa con đỡ đầu của chị trong này, chứ không phải lo cho em đâu", Olanna nói. Nàng vén áo của Arize, áp mặt vào cái bụng tròn trĩnh và cứng chắc của cô, áp vào làn da đã bị căng rấtmỏng như là một nghi lễ; nàng bắt đầu làm thế kể từ khi Arize có thai; Arize nói nếu nàng làm thế thường xuyên, đứa bé sẽ được in khuôn và giống hệt nàng.

"Em không cần giống vẻ bề ngoài", Arize nói, "nhưng con bé phải giống chị về bên trong. Con bé phải có bộ óc giống như của chị và phải đọc nhiều sách vở".

"Hoặc là thằng bé."

"Không, đứa bé này phải là con gái, chị sẽ thấy. Nnakwanze nói nó sẽ là con trai và giống anh ấy, nhưng em bảo anh ấy là Chúa sẽ không cho phép con em có cái mặt to bè."

Olanna cười phá lên. Arize nhổm dậy, mở nắp một hộp có hình trang trí rất đẹp và lấy ra một số tiền. "Xem này, chị Kainene gửi tiền cho em tuần trước. Chị ấy nói em nên dùng tiền mua đồ cho đứa bé."

"Chị ấy tốt quá." Olanna biết giọng nàng có vẻ gượng gạo, biết là Arize đang quan sát mình.

"Chị và chị Kainene phải nói chuyện với nhau. Chuyện xảy ra trong quá khứ phải để nó chìm vào quá khứ."

"Mình chỉ có thể trò chuyện với người muốn tròchuyện với mình." Olanna trả lời. Nàng luôn muốn đổi đề tài mỗi khi tên của Kainene được nhắc đến. "Chị phải đưa Bé By đến chào mợ Ifeka." Nàng vội vã chạy đón Bé By trước khi Arize có thể nói một lời nào.

Nàng phủi cát trên mặt và tay của Bé By trước khi hai mẹ con bước ra khỏi làng và đi ra đường. Cậu Mbaezi vẫn còn ở ngoài chợ, và hai mẹ con ngồi với mợ Ifeka trên một băng ghế dài trước quầy hàng của mợ, Bé By ngồi trong lòng nàng. Trong sân đầy ắp tiếng trò chuyện của láng giềng và

https://thuviensach.vn

tiếng hét ỏm tỏi của trẻ con chạy vòng quanh cây *kuka*.Có người nào đó mở nhạc rất to; không lâu, một đám đàn ông bắt đầu cười và xô đẩy lẫn nhau, hát nhại theo bài hát. Mợ Ifeka cũng bật cười và vỗ tay.

“Có gì buồn cười thế?” Olanna hỏi.

“Đó là bài hát của Rex Lawson.” Mợ Ifeka trả lời.

“Bài hát này có gì buồn cười?”

“Người mình nói ban hát phụ họa *mmee-mmee-mmee*, nghe như dê kêu.” Mợ Ifeka cười khúc khích. “Người ta kể rằng Sardauna cũng kêu như thế khi ông ta van xin tha mạng. Khi lính pháo kích vào nhàông ta, ông ta bò đằng sau mấy bà vợ và kêu, *Mmee-mmee-mmee*, xin đừng giết tôi, *mmee-mmee-mmee*!”

Mợ Ifeka lại cười vang, Bé By cũng cười như thể nó cũng hiểu chuyện vậy.

“Ồ”, Olanna nghĩ về Bộ trưởng Okonji và tự hỏikhông biết ông ta có kêu như thế trước khi bị giết. Nàng nhìn qua bên kia đường, nơi trẻ con đang chơi đánh vòng đua với nhau. Có một cơn bão cát bắt đầu nổi lên từ xa, cát bụi bốc lên mờ mịt.

“Sardauna là một người ác độc, *ajo mmadu*”,mợ Ifeka nói.

“Hắn ghét chúng ta. Hắn ghét tất cả những ai không cởi giày và cúi mọp chào hắn. Không phải chính hắn ta là người đã cấm trẻ con mình không được đến trường hay sao?”

“Họ không nên giết ông ấy”, Olanna nói nhỏ nhẹ. “Họ chỉ nên bỏ tù ông ấy thôi.”

Mợ Ifeka hơi gắt. “Bỏ hắn vào tù? Ở cái xứ Nigeria mà hắn có thể kiểm soát tất cả mọi thứ?” Mợ đứng dậy và bắt đầu đóng cửa hàng. “Đi, vào nhà để mợ nấu cái gì đó cho Bé By ăn.”

Khi Olanna về đến xóm của Arize, nàng vẫn cònnghe thấy bản nhạc của Rex Lawson oang oang. Nnakwanze cũng thấy bản nhạc rất buồn cười. Anh ta có hai cái răng cửa bàn cuốc, khi anh ta cười, có cảm giác như cả

https://thuviensach.vn

đám răng chen chúc nhau đến khổ trong cái miệng nhỏ tẹo của anh ta. *Mmeee-mmeee-mmeee*, một con dê khẩn cầu đừng bị giết, *mmeee-mmeee-mmeee*.

“Đâu có gì đáng cười chứ.” Olanna nói.

“Chị ơi, nghe rất buồn cười mà.” Arize nói. “Chị học nhiều quá nên chị không còn biết cười nữa.”

Nnakwanze đang ngồi trên nền nhà dưới chân củaArize, nhẹ nhàng xoa bụng của cô theo vòng tròn. Anh ta bớt lo lắng đi rất nhiều so với lúc hết năm đầu sang năm thứ hai, rồi đến năm thứ ba sau khi hai người cưới nhau mà Arize vẫn không có mang; mẹ anh ta đến thăm thường xuyên, chỉ chỉ vào bụngArize rồi giục cô thú nhận xem đã phá thai bao nhiêu lần trước khi hai người cưới nhau, đến nỗi anh ta phải bảo mẹ mình thôi đừng đến nữa. Anh ta cũng bảo mẹ đừng có mang mấy thứ thuốc đắng ngắt, có mùi hôi nồng nặc đến bắt Arize phải trợn trạo nuốt nữa. Bây giờ Arize đã có thai, anh ta làm thêm giờ ở hãng xe lửa và khuyên cô nên giảm số giờ may.

Anh ta vẫn còn ê a bài hát và cười ngất. Một con dê năn nỉ để đừng bị giết, *mmeee-mmeee-mmeee*.

Olanna đứng dậy. Gió về đêm se lạnh, khó chịu. “Ari, em nên đi ngủ, để có sức sáng mai đi Lagos.”

Nnakwanze có vẻ như muốn đỡ Arize đứng lên, nhưng cô nàng đẩy chồng ra một bên. “Em đã nói với anh là em không có bệnh tật gì cả. Em chỉ có thai thôi.”

Olanna thấy mừng là căn nhà ở Lagos đang bỏ trống, không có ai sống. Bố nàng gọi điện báo ông sẽ đi nước ngoài. Nàng biết bố nàng muốn đi xa cho đến khi mọi chuyện êm xuôi trở lại, bởi vì ông cũng lo lắng về những khoản mười phần trăm, những bữa tiệc hoang phí và những mối quan hệ “bôi trơn” của ông, nhưng cả bố lẫn mẹ nàng đều không nói ra. Họ nói là họ nghỉ xả hơi. Đó là quy ước giữ im lặng không giải thích của hai người, hệt như cách họ làm ngơ, giả vờ không thấy, không để ý là nàng vàKainene

https://thuviensach.vn

không còn nói chuyện với nhau và nàng chỉ về thăm nhà khi biết chắc Kainene không về.

Trong chiếc taxi của sân bay, Arize dạy Bé By một bài hát khi Olanna nhìn Lagos nhập nhoạng trôi qua trước mắt nàng: giao thông nhộn nhạo, mấy cái xe buýt gỉ sét, đám đông mệt mỏi chờ xe, tiếng rao hàng, những người ăn xin lê lết trên mặt đường, nhữngchiếc xe đẩy bằng gỗ, những người bán rong nghèo nàn dúi cả mẹt hàng vào những người không muốn mua hoặc không có tiền mua.

Tài xế ngừng trước cổng khuôn viên nhà bố mẹ nàng ở Ikoyi. Hắn nhòm cái cổng cao vợi. "Ông Thủ hiến người ta giết trước đây cũng sống ở vùng này phải không, *abi*, cô?" Hắn hỏi. Olanna giả vờ không nghe thấy, nói chuyện với Bé By thay vì trả lời, "Xem kìa, con làm cái gì dính vào áo thế? Nhanh lên, vào bên trongđể mình giặt nó đi!".

Sau đó, tài xế của mẹ nàng, Ibekie, chở họ đến Kingsway. Siêu thị thơm mùi sơn mới. Arize đi quanh quéo hết dãy này sang dãy khác, xuýt xoa, rờ mấy túi hàng bằng nhựa, chọn quần áo trẻ em, chiếc xe nôi màu hồng, một con búp bê nhựa có đôi mắt màu xanh.

"Tất cả mọi thứ đều bóng loáng trong siêu thị, chị ạ", Arize nói, cười rạng rỡ. "Không có bụi!"

Olanna giơ lên một cái áo đầm trắng có dải đăng ten màu hồng. "*O maka*.Cái này xinh và dễ thương quá."

"Giá đắt quá", Arize nói.

"Không ai hỏi ý em."

Bé By lôi ra một con búp bê từ một ngăn thấp và lật ngược nó xuống, con búp bê bật tiếng khóc.

"Không, Bé By." Olanna lấy con búp bê và đặt vào chỗ cũ.

Họ đi ngắm đồ và mua sắm thêm một lúc nữa rồi đến chợ Yaba, nơi Arize có thể mua vải cho mình. Đường Tejuosho rất đông đúc, những gia đình ngồi chen chúc xung quanh mấy cái nồi thức ăn sôi sục, phụ nữ nướng

https://thuviensach.vn

ngô và chuối trên mấy chậu than, đàn ông cởi trần trùng trục chất bao hàng lên xe tải có những câu châm ngôn được sơn bằng tay: "KHÔNG CÓ GÌ MÃI MÃI, THƯỢNG ĐẾ BIẾT RÕ NHẤT". Ibekie đậu xe gần sạp báo. Olanna liếc thấy người ta đang đứng đọc tờ *Daily Times* và nàng như bay bổng vì hãnh diện.Người ta đang đọc bài của Odenigbo, nàng biết chắc; nhiều khả năng bài của chàng sẽ là bài hay nhất. Nàng đã đọc và sửa, làm dịu bớt lối đại ngôn của chàng, sao cho bài lý luận — chỉ có một chính quyền đoàn kết mới có thể xóa đi sự chia rẽ mà chủ nghĩa địa phương cục bộ gây ra — rõ ràng hơn.

Nàng dắt tay Bé By đi qua mặt đám người bán hàngrong ở lề đường. Họ ngồi dưới những tán dù to, pin, ổ khóa, và thuốc lá được sắp xếp cẩn thận trên những mâm hàng có tráng men. Cổng chính vào chợ vắng vẻ một cách kỳ lạ. Olanna nhìn đám đông phía trước. Có một người đàn ông mặc một cái áo may ô màuvàng đứng chính giữa trong khi hai người đứng bên cạnh tát ông ta tới tấp, hết cái nọ đến cái kia, rất đúng cách, nghe như tiếng nện da trâu, da bò. "Nàotại sao? Tại sao mầy chối?" Người đàn ông nhìn họ đăm đăm, cái nhìn trống rỗng, cổ hơi nghiêng sau mỗi cái tát. Arize dừng lại.

Có người trong đám đông hỏi to, "Chúng tôi đang tính sổ với người Igbo. *Oya*, lại đây và nói lý lịch của mấy người. Cô là người Igbo?"

Arize thì thào, *"I kwuna okwu"*, dường như Olanna đang suy nghĩ nên nói cái gì và bỗng lắc đầu, rồi bắt đầu nói tiếng Yoruba thật lưu loát, và cùng lúc tự nhiên quay đầu để họ có thể đi ngược lại hướng đó. Đám đông không chú ý đến họ nữa. Một người đàn ông khác mặc bộ âu phục safari bị đập vào ót. "Mày là người Igbo! Đừng chối. Khai ngay!"

Bé By bắt đầu khóc. "Mẹ Ola! Mẹ Ola!"

Olanna bế Bé By lên. Nàng và Arize không nói với nhau lời nào cho đến khi họ trở vào trong xe. Ibekie đã quay xe chạy ngược lại và liếc chừng kính chiếu hậu. "Tôi thấy người ta đang chạy."

"Chuyện gì xảy ra thế?" Olanna hỏi.

https://thuviensach.vn

Arize nhún vai. “Bọn em nghe tin đồn là họ đã làm cái trò này ở Kaduna và Zaria kể từ khi đảo chính; họ đi ra đường và tấn công người Igbo vì họ nói cuộc đảo chính là do người Igbo gây ra.”

“*Ezi okwu*? Thật vậy sao?”

“Vâng, thưa cô”, Ibekie nói nhanh, như là anh ta chờ đã lâu một cơ hội để nói. “Chú của tôi ở Ebutte Metta không ngủ ở nhà nữa từ khi có cuộc đảo chính. Láng giềng của ông toàn là người Yoruba, họ nói với ông là có vài người đến lùng kiếm ông. Ông ngủ ở các nhà khác nhau mỗi đêm, trong khi ông lo côngchuyện buôn bán hằng ngày. Ông đã cho các con về quê.”

“*Ezi okwu*?Thật vậy sao?” Olanna lặp lại. Nàng cảm thấy hoang mang. Nàng không thể ngờ rằng sự thể lại ra nông nỗi này; ở Nsukka, cuộc sống biệt lập, tin tức chỉ nghe loáng thoáng, hoạt độngchỉ là những cuộc họp mặt buổi tối, những bài phê phán của Odenigbo và những bài báo đầy nhiệt huyết.

“Mọi chuyện rồi sẽ lắng dịu thôi”, Arize nói, và chạm vào cánh tay của Olanna. “Đừng lo!”

Olanna gật đầu, nhìn ra ngoài và thấy dòng chữ được tô đậm trên một chiếc xe tải gần đó: KHÔNG CÓ ĐIỆN THOẠI TỚI THIÊN ĐÀNG. Nàng không thể nào tin được mình từ chối tông tích dễ dàng đến thế chối bỏ không nhận mình là người Igbo.

“Con bé sẽ mặc cái áo đầm trắng đó vào buổi lễ đặt tên thánh, chị ạ”, Arize nói.

“Gì cơ, Arize?”

Arize chỉ vào bụng mình. “Con đỡ đầu của chị sẽ mặc cái áo đầm trắng đó trong lễ đặt tên thánh. Cảm ơn chị nhiều.”

Ánh mắt rạng ngời của Arize làm Olanna mỉm cười; tình hình rồi sẽ dịu đi thôi. Nàng cù Bé By nhưng nó không cười. Bé By nhìn nàng chằm chặp bằng đôi mắt khiếp đảm còn chưa khô nước mắt.

https://thuviensach.vn

https://thuviensach.vn

Chương chín

Richard ngắm Kainene kéo khóa cái váy dài màu tím và quay về hướng chàng. Đèn khách sạn sáng choang, chàng nhìn nàng, nhìn dáng nàng phản chiếu trong gương ở phía sau.

"*Nkeaka mma*", chàng nói. Nó đẹp hơn cái váy dài đen nằm trên giường, cái mà nàng đã chọn trước đó để đi dự tiệc ở nhà bố mẹ. Nàng cúi đầu cảm ơn một cách nhạo báng rồi ngồi xuống đi giày. Nàng có vẻ xinh hơn với lớp phấn mịn, son đỏ, phong cách thư thả khác hẳn cái vẻ bận rộn túi bụi như lúc mới đây khi theo đuổi một cái hợp đồng với hãng Shell-BP. Trước khi đi, Richard nhẹ nhàng vén mái tóc của nàng sang một bên rồi hôn lên trán nàng để tránh phai son.

Phòng khách nhà bố mẹ nàng đầy những quả bóng màu rực rỡ. Buổi tiệc đang tiếp diễn. Những người hầu bàn trong trang phục quần đen áo trắng đang đi vòng quanh, mang trên tay những khay thức ăn, nụ cười mời mọc, đầu họ ngẩng cao trông rõ ngố. Rượu sâm banh sủi bọt trong những cái ly cao, đèn hoa trên trần phản chiếu ánh nữ trang lấp lánh trên những cái cổ của mấy bà mập ú, ban Tân nhạc ở trong góc chơi nhạc ầm ầm chát chúa làm người ta phải ghé sát đầu vào nhau để có thể nghe tiếng nói của nhau.

"Anh thấy có nhiều Ông Lớn của chế độ mới." Richard nói.

"Bố không bỏ phí một chút thì giờ nào để có thể làm lợi cho bản thân", Kainene nói vào tai chàng. "Ông trốn biệt tăm cho đến khi mọi việc êm xuôi, bây giờ ông trở lại để làm quen với bạn mới."

Richard nhìn lướt qua những người trong phòng. Đại tá Madu nổi bật lên ngay lập tức với đôi vai rộng, khuôn mặt vuông vức, đôi mắt to và cái mũi cũng to, ông ta cao hơn mọi người cả một cái đầu. Ông ta đang nói chuyện với một người Ả Rập mặc chiếc áo khoác bó chặt. Kainene bước đến chào còn Richard đi lấy thức uống. Chàng chưa muốn nói chuyện với Madu ngay lúc này.Mẹ của Kainene đến gần hôn lên má chàng; chàng biết bà đã ngà ngà say, nếu không bà đã đón chào chàng bằng vẻ lạnh lùng cố hữu.

https://thuviensach.vn

“Cháu có khỏe không?” Rồi bà nói là trông chàng có vẻ khỏe và dúi chàng vào góc phòng, thật là bất hạnh cho chàng, bị kẹt vào một chỗ mà tường thì ở ngay đằng sau lưng và một bức tượng đồ sộ dễ sợ giống như một con sư tử nhe răng ở bên cạnh.

“Kainene nói cho bác biết cháu sắp sửa về thăm nhà ở London, phải không?”, bà hỏi. Màu da gỗ mun của bà như bệt sáp bởi vì thoa phấn quá dày. Trong cử chỉ của bà có vẻ gì hơi hoang mang, lo lắng.

“Vâng. Cháu sẽ đi xa chừng mười ngày.”

“Chỉ có mười ngày thôi à?” Bà cười nửa miệng. Có lẽ bà đã mong là chàng đi lâu hơn, để bà có thì giờ kiếm rể môn đăng hộ đốicho con gái bà. “Đi thăm gia đình của cháu hả?”

“Anh họ cháu, Martin, cưới vợ.” Richard trả lời.

“Ô! Thế à!” Mấy chuỗi vòng đeo quanh cổ như vít bà xuống và làm cho cái đầu của bà như gập xuống, khiến bà giống một người đang phải chịu đựng một nỗi lo lắng rất lớn mà càng tìm cách che giấu thì lại càng làm nó thêm phần lộ liễu. “Có lẽ chúng ta sẽ gặp nhau và cùng đi uống nước ở London đấy. Bác bảo bác trai là mình nên có thêm vài ngày nghỉ xả hơi. Cũng chẳng có chuyện gì cả, nhưng không phải ai cũng vui vẻ với sắc lệnhđoàn kết mà chínhquyền đang ban bố. Chờ cho mọi chuyện đâu vào đấy thì tốt hơn. Hai bác có thể đi trong tuần tới nhưng báckhông nói cho ai biết, chỉ mình cháu biết thôi.” Bà vuốt tay áo của chàng, vẻ đùa bỡn, Richard thoáng thấy bóng dáng của Kainene qua khe hở giữa cặp môi bà. “Hai bác cũng không nói cho bạn của hai bác, gia đình Ajuah, biết. Cháu biết Ông Trùm Ajuah, chủ hãng đóng chai chứ? Họ là người Igbo, nhưng là người Igbo Tây phương. Bác nghe đồn họ chính là những người chối bỏ gốc gác Igbo của mình. Ai mà biết được họ đã làm những gì? Ai biết chứ? Họ sẽ bán đứng dân tộc Igbo với giá một đồng xu bẩn thỉu. Một đồng xu bẩn thỉu thôi, bác nói cho cháu biết. Cháu có muốn uống thêm gì không? Chờ ở đây, bác sẽ lấy cho. Chờ ở đây nhé.”

https://thuviensach.vn

Ngay lập tức sau khi bà quay đi, Richard vội vàng đi tìm Kainene. Chàng gặp nàng đang đứng ở ngoài ban công với Madu, nhìn xuống hồ bơi. Mùi thịt nướng bay trong không khí dày đặc. Chàng nhìn hai người thêm một lúc. Đầu của Madu hơi nghiêng qua một bên khi Kainene nói, nàng có vẻ mảnh khảnh yếu ớt bên cạnh dáng dấp đồ sộ của anh ta. Tuy vậy hai người trông thật xứng đôi: Cả hai đều có màu da rất đậm, một người gầy và cao, người kia caohơn và to hơn. Kainene quay người nhìn thấy chàng.

"Richard", nàng gọi.

Chàng nhập bọn, bắt tay Madu. "Anh khỏe không, Madu? *Ana-emekwa*?", chàng hỏi, sốt sắng mở lời. "Cuộc sống ở miền Bắc như thếnào?"

"Chẳng có gì đáng để than phiền cả", Madu trả lời bằng tiếng Anh.

"Anh không mang Adaobi đến?" Chàng thật sự ước gì anh ta mang vợ theo thường xuyên hơn.

"Không", Madu trả lời, nhấm nháp ly rượu; rất rõ ràng là anh ta chẳng muốn ai chen vào cuộc trò chuyện của mình cả.

"Em thấy mẹ em nói chuyện với anh, rất thú vị", Kainene nói."Madu và em bận bịu với Ahmed một lúc lâu. Ông ta muốn mua cái nhà kho của bố ở Ikeja."

"Bố em sẽ không bán cái gì cho ông ta cả", Madu tuyên bố, làm như quyền quyết định là của anh ta. "Mấy người Syri và Liban đã làm chủ phân nửa Lagos rồi, họ toàn là bọn khát máu lợi dụng thời cơ trên quốc gia này."

"Em sẽ bán cho ông ta nếu ông ta đừng có nồng nặc mùi tỏi như thế", Kainene nói.

Madu bật cười.

Kainene đặt tay mình vào lòng bàn tay của Richard. "Em mới kể cho Madu biết là anh nghĩ rằng sẽ có thêm một cuộc đảo chính nữa."

"Sẽ chẳng có cuộc đảo chính nào nữa cả", Madu nói.

https://thuviensach.vn

“Nếu có anh sẽ là người biết trước, phải không Madu? Ông Lớn Đại tá mà.” Kainene chọc.

Richard nắm tay nàng chặt hơn. “Tuần trước anh đi Zaria, hầu như tất cả những gì người ta nói chỉ là chuyện đảo chính lần nữa. Ngay cả Đài Phát thanh Kaduna và tờ *New Nigerian*”, chàng nói bằng tiếng Igbo.

“Nhà báo thì biết gì cơ chứ?”, Madu trả lời bằngtiếng Anh. Anh ta luôn làm thế; kể từ khi Richard sử dụng tiếng Igbo gần như hoàn toàn trôi chảy, Madu cứ nhất định trả lời bằng tiếng Anh làm cho Richard cảm thấy bị bắt buộc phải dùng tiếng Anh.

“Tờ báo cho đăng một bài về thánh chiến, và Đài Phát thanh Kaduna cứ liên tục truyền đi các bài diễn văn của ông Sardauna đã chết; có tin đồn người Igbo sẽ chiếm lấy những cơ quan dân sự như thế nào và…”

Madu ngắt lời chàng. “Sẽ không có một cuộc đảo chính thứ hai. Tình hình trong quân đội hơi căng thẳng một chút, nhưng đó là tìnhtrạng căng thẳng thường thấy trong quân đội. Anh ăn thử thịt dê chưa? Ngon tuyệt!”

“Vâng”, Richard đồng ý như một cái máy, xong rồiước là mình đừng đồng ý vội như thế. Không khí của Lagos ẩm ướt; đứng cạnh Madu càng ngộp thở hơn. Anh ta làm chàng có cảm giác mình không phải là người quan trọng.

Cuộc đảo chính thứ hai diễn ra một tuần sau đó, và phản ứng đầu tiên của Richard là khoái chí cực độ. Trong vườn quả, chàng đọc lại lá thư của Martin, ngồi đúng vào chỗ mà Kainene thường bảo là chỗ ấy đã hằn lõm xuống cùng với kích thước và hình dáng cái mông của chàng.

Cái mệnh đề “trở thành người bản xứ” vẫn còn được sử dụng chứ?Anh biết trước là em sẽ thay đổi! Mẹ bảo anh là em đã không viết sách về mỹthuật của các bộ lạc nữa và em rất thích quyển mà em đang viết, một loại tiểu thuyết du ký? Và nói về những tệ hại xấu xa của người Âu châu ở

https://thuviensach.vn

Phichâu! Anh rất nôn nóng muốn được nghe em nói về quyển sách này khi emvề đến London. Anh tiếc là em đã không dùng cái tựa cũ. "Giỏ Chứa BànTay". Những bàn tay bị chặt bỏ ở Phi châu đấy à? Anh cứ tưởng chuyệnnày chỉ xảy ra ở Ấn Độ thôi chứ. Câu chuyện này rất cuốn hút anh!

Richard thường tưởng tượng đến nụ cười của Martin khi hai đứa còn là học trò, trong những năm mà bác Elizabeth đã nhấn chìm cả hai đứa bằng rất nhiều chương trình hoạt động, với tính kiên quyết gần như điên khùng của bác, nhất định không cho hai đứa có thì giờ rỗi rãi: nào là thi đấu cricket, đánh quyền, rồi quần vợt, rồi học đàn piano do một ông thầy dạy nhạc người Pháp nói ngọng dạy. Martin giỏi tất cả các môn học, luôn luôn nở một nụ cười với vẻ tự tin của những người thích hợp với môi trường của họ và xuất chúng.

Richard với tay ngắt một cánh hoa dại nhìn giống như hoa anh túc. Chàng tự hỏi không biết đám cưới của Martin sẽ linh đình như thế nào bởi vì vị hôn thê của Martin là nhà thiết kếthời trang. Chàng ao ước Kainene có thể tháp tùng chàng, ước gì nàng không phải ở lại để ký một hợp đồng mới. Chàng muốn bác Elizabeth, Martin, và Virginia gặp nàng, nhưng quan trọng hơn hết, chàng muốn họ gặp lại chàng, người đàn ông mà chàng đã trở thành sau những năm sống ở đây; nhìn thấy da chàng trở nên nâu hơn và hạnh phúc hơn.

Ikejide đến gần chàng. "Thưa ông Richard! Cô chủ bảo phải tìm ông về ngay. Có cuộc đảo chính nữa", Ikejide nói, vẻ rất kích động.

Richard vội vã vào nhà. Chàng đúng và Madu đã sai. Cái nóng và ẩm ướt của tháng Bảy làm tóc chàng xẹp xuống dính bết trên đầu; chàng luôn ngón tay qua tóc lúc chàng đi. Kainene đang ngồi trên ghế sofa trong phòng khách, hai tay tự quàng lấy thân mình, người lắc lư. Giọng Anh trên radio thật to đến nỗi nàng phải lên giọng khi nói với chàng. "Các sĩ quan miền Bắc đã chiếm lại chính quyền. Đài BBC nói họ đang giết các sĩ quan người Igbo ở Kaduna. Đài Phát thanh của Nigeria chẳng nói gì cả." Nàng nói rất

https://thuviensach.vn

nhanh. Chàng đứng sau và bắt đầu xoa vai nàng, bóp bóp các bắp thịt rắn chắc của nàng theo chuyển động tròn. Trên radio, giọng người Anh như nín thở, nói rằng hết sức kỳ lạ, cú đảo chính ngược xảy ra chỉ có sáu tháng sau lần đảo chính đầu tiên.

"Kỳ lạ. Thật sự kỳ lạ", Kainene nói. Nàng vươn tay ra, bất thình lình gạt cái radio khỏi bàn. Nó rơi xuống nền trải thảm, mấy cục pin rớt ra ngoài. "Madu đang ở Kaduna", nàng nói, úp mặt vào tay. "Madu đang ở Kaduna."

"Chắc không sao đâu, cưng", Richard nói. "Không sao đâu."

Lần đầu tiên chàng nghĩ đến chuyện Madu có thể mất mạng. Chàng quyết định không về Nsukka một thời gian nhưng không biết chắc tại sao mình làm như vậy. Có thật là chàng muốn ở cạnh nàng khi nàng nhận được tin Madu qua đời? Trong những ngày sau đó,nàng rất căng thẳng vì lo lắng, đến độ chàng cũng bắt đầu lo ngại cho Madu và tự ghét mình vì đã cảm thấy như vậy, rồi lại tự ghét mình vì đã ghét chính mình. Đáng lẽ chàng không nên nhỏ mọn như thế. Nàng đã cho chàng tham dự vào nỗi lo lắng của nàng, nói cho đúng, như Madu là bạn của hai người chứ không phải chỉ của riêng nàng. Nàng nói cho chàng biết nàng gọi điện thoại chonhững ai, hỏi những gì để tìm hiểu chuyện gì thật sự xảy ra. Không ai biết gì cả. Lagos đang ở trong tình trạng bạo động. Bố mẹ nàng đã sang Anh. Rất nhiều sĩ quan Igbo bị sát hại. Cuộc giết người rất có tổ chức; nàng thuật lại cho chàng nghe lời kể của một người lính, rằng cả tiểu đoàn được tập hợp để kiểm soát, chuẩn bị cho một cuộc diễu hành trong căn cứ của anh ta. Sau khi mọi người tề tựu, người miền Bắc chọn những binh sĩ người Igbo, dẫn đi và bắn họ.

Kainene ít nói, hầu như câm lặng nhưng không khóc lóc gì cả, vì thế ngày nàng nói với chàng, "Em có nghe được tin này", với chút nức nở trong giọng nói của nàng, chàng tin chắc đó là chuyện về Madu. Chàng nghĩ đến việc tìm lời an ủi nàng, bất kể chàng có thể an ủi được nàng hay không.

"Udodi", Kainene nói. "Họ giết Đại tá Udodi Ekechi."

"Udodi?" Chàng hầu như chắc bẩm đó là Madu, vì thế trong vài giây, đầu óc chàng trở nên trống rỗng.

https://thuviensach.vn

“Quân đội miền Bắc nhốt ông ta vào một phòng giam trong căn cứ, rồi bắt ông ta phải ăn phân của chính mình. Ông ta cũng ăn.” Kainene ngừng một chút. “Xong họ đánh đập ông ta tàn nhẫn, rồi trói ông ta vào một cây thánh giá và đẩy ông ta trở lại phòng giam. Ông ta chết khi còn bị trói và chết trên cây thánhgiá.”

Richard chậm chạp ngồi xuống. Chàng không thích Udodi — to mồm, say bí tỉ, tính lật lọng ngấm vào máu và sự chán ghét này càng sâu đậm hơn trong những năm vừa qua. Tuy nhiên, cái chết của ông ta làm lòng chàng chùng xuống, dịu lại. Chàng lại nghĩ đến cái chết của Madu và chợt nhận ra là chàng không biết mình sẽ cảm thấy thế nào.

“Ai kể em nghe chuyện này?”

“Maria Obele. Vợ Udodi là bà con của cô ấy. Cô ấy kể rằng người ta nói là không có một sĩ quan người Igbo nào ở miền Bắc trốn thoát được. Nhưng mà có vài người Umunnachi nói họ nghe tin Madu trốn thoát. Adaobi chưa nhận được tin tức gì cả. Làm sao anh ấy trốn thoát được chứ? Bằng cách nào?”

“Có thể anh ấy ẩn nấp đâu đó.”

“Bằng cách nào?” Kainene lặp lại câu hỏi.

Đại tá Madu xuất hiện ở nhà Kainene hai tuần sau đó, nhìn càng có vẻ cao hơn vì anh sụt cân khá nhiều. Xương vai của anh ta nhô lên khá rõ sau lớp vải áo sơ mi trắng.

Kainene hét toáng lên. “Madu! Có phải anh đó không? *O gidiifea*?”

Richard không biết chắc ai là người chạy đến người kia trước, nhưng Kainene và Madu ôm chầm lấy nhau, Kainene rờ cánh tay và mặt anh ta với một vẻ trìu mến làm Richard phải nhìn đi chỗ khác. Chàng đến tủ rượu rót whisky cho Madu và gin cho mình.

“Cảm ơn anh, Richard.” Madu nói nhưng anh ta không cầm ly, Richard đứng đó, tay lăm lăm hai ly rượu, trước khi chàng đặt một ly xuống.

https://thuviensach.vn

Kainene ngồi lên một cái bàn bên cạnh, đối diện Madu. “Người ta nói là bọn họ đã bắn anh ở Kaduna, rồi người ta nói họ chôn sống anh trong bụi rậm, rồi người ta nói anh trốn thoát, rồi người ta nói anh bị giam trong tù ở Lagos.”

Madu lặng thinh. Kainene nhìn chàng trân trối. Richard uống hết ly rượu của mình rồi rót thêm ly nữa.

“Em có nhớ bạn của anh, Ibrahim, không? ỞSandhurst?” Madu hỏi sau một lúc lâu.

Kainene gật đầu.

“Ibrahim cứu mạng anh. Hắn bảo cho anh biết về cuộc đảo chính sáng hôm đó. Hắn không trực tiếp tham dự, nhưng hầu hết họ — những sĩ quan miền Bắc — đều biết cả. Hắn chở anh đến nhà anh họ của hắn, nhưng anh không thật sự hiểu tình thế nghiêm trọng đến mức nào cho tới khi hắn bảo người anh của hắn dẫn anh ra sân đằng sau, chỗ người ta nuôi gia súc. Anh ngủ trong chuồng gà ba ngày.”

“Không thể tưởng tượng được! *Ekwuzin*a!”

“Lính đến nhà họ khám xét đế tìm bắt anh, em biết không? Mọi người đều biết anh và Ibrahim thân nhau ra sao, vì thế họ nghi là Ibrahim giúp anh trốn thoát. Họ lại quên không khám xét chuồng gà.” Madu ngừng nói, gật đầu và nhìn xa xăm. “Anh không biết phân gà hôi hám đến cỡ nào cho tới khi anh ngủ trong đó ba ngày. Ngày thứ ba, Ibrahim gửi cho anh một áo thụng và ít tiền do một thằng bé mang đến rồi bảo anh phải đi ngay lập tức. Anh ăn mặc giả dạng một người Fulani du mục chăn gia súc và đi bộ băng qua những làng nhỏ bởi vì Ibrahim bảo là lính pháo binh đã dựng chướng ngại chặn hết những con đường chính ở Kaduna. Anh may mắn gặp được một người lái xe tải, một người Igbo ở Ohafia, chính ông đã chở anh đến Kafanchan. Anh họ của anh ở đó. Em biết Onunkwo, phải không?” Madu không chờ Kainene trả lời. “Anh ấy là trạm trưởng trạm xe lửa và anh ấy nói cho anh biết rằng lính miền Bắc đã chặn cầu Makurdi. Cái cầu ấy là một nấm mồ. Chúng xét tất cả xe cộ, từng chiếc một, chúng trì hoãn xe lửa chở

https://thuviensach.vn

hành khách đến hơn tám tiếng đồng hồ, và chúng bắn hết lính Igbo bắt được trên đó rồi ném xác xuống sông. Nhiều người hóa trang nhưng chúng dùng giày ống của họ để tìm ra."

"Nghĩa là sao?" Kainene nghiêng người gần lại.

"Giày ống." Madu liếc xuống chân. "Em biết đấy, lính bọn anh lúc nào cũng đi giày ống, vì thế chúng khám bàn chân của từng người đàn ông, bất cứ người đàn ông Igbo nào có bàn chân sạch sẽ, không nứt nẻ vì gió sa mạc sẽ bị chúng dẫn đi bắn chết. Chúng cũng khám xét trán của người ta để xem da có nhạt màu vì đội mũ bê rê của lính không." Madu lắc đầu. "Onunkwo khuyên anh nên chờ đợi ít lâu. Anh ấy cho là anh sẽ không thể nào thoát qua được cây cầu bởi vì chúng nó sẽ nhận ra anh ngay lập tức, cho dù anh có hóa trang bằng bất cứ cách nào. Anh ở trong một làng gần Kafanchan mười ngày. Onunkwo tìm một căn nhà khác cho anh ở bởi vì ở với anh ấy không an toàn. Cuối cùng anh ấy tìm thấy một người lái xe, một người rất tốt bụng ở Nnewi chịu giấu anh trong bồn nước của xe lửa chở hàng hóa. Ông ta đưa cho anh một bộ quần áo của lính cứu hỏa, bảo anh mặc vào và anh leo vào trong bồn nước. Nước dâng lên đến cằm của anh. Mỗi khi xe lửa dằn, một ít nước lại ộc vào mũi anh. Khi đến cầu, bọn lính xét xe lửa rất cẩn thận. Anh nghe tiếng chân trên nắp bồn nước và nghĩ thế là hết. Nhưng chúng không mở nắp bồn và xe lửa được cho qua cầu. Chỉ lúc đó anh mới biết anh có thể sống sót. Anh trở lại Umunnachi, thấy Adaobi đã mặc đồ tang màu đen."

Kainene tiếp tục nhìn Madu, ngay cả khi anh ta đã kết thúc câu chuyện từ rất lâu rồi. Thêm một hồi im lặng rấtlâu nữa làm Richard thấy khó chịu bởi vì chàng không biết phải phản ứng như thế nào, không biết phải biểu lộ cái gì.

"Lính Igbo và lính miền Bắc không thể nào sống chung một trạisau chuyện này. Không thể được." Đại tá Madu nói. Đôi mắt anh trở nên thẫn thờ. "Và Gowon không thể trở thành người lãnh đạo của tiểu bang. Không thể nào lãnh đạo kiểu ấy. Nhiều người giàu kinh nghiệm và tài ba hơn ông ta."

https://thuviensach.vn

“Bây giờ anh định làm gì?” Kainene hỏi.

Madu có vẻ như không nghe câu hỏi của nàng. “Có rất nhiều người bị giết chết”, anh nói. “Rất nhiều người là chiến sĩ giỏi, trung thành — Udodi, Iloputaife, Okunweze, Okafor — họ luôn tin tưởng vào Nigeria, xem Tổ quốc quan trọng hơn tinh thần bộ lạc. Nói cho cùng, Udodi nói tiếng Hausa giỏi hơn tiếng Igbo, vậy mà xem cáchhọ giết anh ta như giết súc vật.” Anh đứng dậy đi đi lại lại trong phòng. “Vấn đề là chính sách bình đẳng chủng tộc. Là một thành viên trong ủy ban, anh đã nói cho Bộ Chỉ huy[60] biết rằng nên hủy bỏ chính sách này bởi vì nó chia rẽ quân đội và bảo họ không nên thăng chức cho sĩ quan miền Bắc nếu họ không xứng đáng. Nhưng Bộ Chỉ huy không chịu, Bộ Chỉ huy *người Anh* của chúng ta.” Madu quay lại, liếc nhìn Richard.

“Em sẽ bảo Ikejide nấu cơm đặc biệt cho anh”, Kainene nói.

Madu nhún vai, im lặng, nhìn trân trối ra ngoài cửa sổ.

https://thuviensach.vn

Chương mười

Ugwu dọn bữa trưa. “Con đã dọn xong, thưa ông”, hắn nói, mặc dù hắn biết là Ông Chủ sẽ không đụng đến món xúp *okro* và sẽ tiếp tục đi đi lại lại ở phòng khách trong khi mở radio thật to, như ông đã làm từ khi cô Adebayo bỏ về khoảng một giờ đồng hồ trước đó. Cô ta đã đập cửa thật mạnh đến độ Ugwu lo là cửa kính sẽ bị nứt và khi nó mở cửa, cô đẩy nó qua một bên, xông vào, hỏi, “Ông chủ của em đâu rồi? Ông chủ của em đâu rồi?”

“Con sẽ gọi Ông Chủ, thưa cô”, Ugwu nói, nhưng cô Adebayo đã vội vã xông vào phòng làm việc của Ông Chủ trước. Hắn nghe cô ta nói, “Có chuyện lớn ở miền Bắc”. Miệng hắn bỗng trở nên khô khốc bởi vì cô Adebayo không phải là người hay lo sợ nhốn nháo, rõ ràng chuyện xảy ra ở miền Bắc phải là chuyện rất nghiêm trọng, và Olanna đang ở miền Bắc.

Kể từ lần đảo chính thứ hai vài tuần trước, khi lính Igbo bị giết, hắn đã cố gắng hết sức để hiểu chuyện gì xảy ra, hắn đọc báo cẩn thận, lắng tai nghe Ông Chủ nói chuyện với khách khứa. Những câu chuyện này không còn chấm dứt bằng những chuỗi cười đầy vẻ trấn an, và phòng khách như bao trùm một vẻ bất ổn, không rõ ràng, như thể họ đều biết có chuyện gì đó sắp xảy ra mà không ai biết rõ là chuyện gì. Không ai dám tưởng tượng *chuyện như vậy* có thể xảy ra và phát ngôn viên của Đài ENBC Enugu nói, lúc Ugwu đang kéo khăn trải bàn cho thẳng, “Chúng tôi vừa có bản báo cáo chứng thực là có đến năm trăm người Igbo đã bị giết ở Maiduguri”.

“Bố láo!” Ông Chủ hét to. “Em có nghe thấy *chuyện đó* không? Em có *nghe* không?”

“Dạ có, thưa ông”, Ugwu nói. Hắn mong là tiếng hét không đánh thức Bé By đang ngủ trưa.

“Không thể có được!” Ông Chủ nói.

“Thưa ông, món xúp của ông”, Ugwu nói.

“Năm trăm người bị giết. Tin bố láo. Chuyện này không thể có thật.”

https://thuviensach.vn

Ugwu mang thức ăn trở vào trong bếp và cất vào tủ lạnh. Mùi gia vị làm hắn muốn ói, ngay cả chỉ nhìn món xúp thôi hắn cũng muốn nôn mửa. Nhưng Bé By sắp thức giấc và hắn phải nấu thức ăn chiều cho con bé. Hắn lấy túi khoai tây ra và ngồi ngó bọc khoai tây không chớp mắt. Hắn nghĩ mới hai ngày trước đây, khi Olanna đi Kano để đón cô Arize, mái tóc tết bím đã kéo căng da trán của nàng, làm nó có vẻ sáng láng và thanh lịch.

Bé By vào trong nhà bếp, gọi: "Ugwu."

"*I tetago*? Bé thức rồi à?" Ugwu hỏi, trước khi ôm con bé vào lòng. Hắn không biết Ông Chủ có nhìn thấy con bé đi ngang qua phòng khách hay không. "Bé có mơ thấy gà con không?"

Bé By cười, hai cái đồng tiền lúm sâu vào trong má. "Có!"

"Bé có nói chuyện với bọn nó không?"

"Có!"

"Bọn nó nói gì thế?"

Bé By không trả lời như thường lệ. Nó buông tay, không ôm cổ Ugwu và ngồi chồm hỗm trên nền nhà. "Mẹ Ola đâu rồi?"

"Mẹ Ola sẽ về sớm thôi." Ugwu vuốt thử lưỡi dao. "Bây giờ bé giúp anh gọt khoai tây nhé. Bỏ mấy cái này vào giỏ rác, khi nào mẹ Ola về, mình sẽ nói cho mẹ biết là bé giúp anh nấu ăn."

Sau khi Ugwu đun sôi nồi khoai, hắn tắm cho con bé, rắc phấn Pears khắp người con bé và mang ra cái váy ngủ màu hồng. Olanna rất thích cái váy này, nàng nói nó làm Bé By giống như một con búp bê. Nhưng Bé By nói, "Em muốn bộ đồ ngủ có quần cơ", Ugwu không còn biết là Olanna thích bộ nào.

Nó nghe có tiếng gõ cửa trước. Ông Chủ chạy ra khỏi phòng làm việc. Ugwu phóng ra cửa, chụp lấy tay nắm cửa trước và giữ lấy để hắn có thể là người mở cửa, mặc dù hắn biết không thể nào là Olanna. Nàng có chìa khóa.

"Có phải Obiozo không?" Ông Chủ hỏi, nhìn một trong hai người đàn ông đứng trước cửa. "Obiozo?"

https://thuviensach.vn

Khi Ugwu nhìn thấy hai người đàn ông mắt lõm sâu, quần áo bết bùn đất, hắn biết là hắn phải dẫn Bé By đi chỗ khác, để che chở cho con bé. Hắn mang con bé vào phòng ngủ, đặt nó lên bàn chơi rồi nói với con bé là nó có thể giả vờ như đang ăn với Jill trong truyện tranh *Jack và Jill* đã được đưa cùng với tờ *Renaissance*. Hắn đứng gần cửa dẫn vào hành lang và lén nhìn vào phòng khách. Một trong hai người đang nói khi người kia đang tu chai nước, cái ly để trên bàn không ai chú ý.

"Chúng tôi gặp một người tài xế xe tải đồng ý chở chúng tôi", người đàn ông nói, Ugwu có thể nhận ra ngay lập tức người này có họ hàng với Ông Chủ vì ông ta dùng thổ ngữ Abba rất nặng, mỗi chữ *f* nghe như chữ *v*.

"Chuyện gì đã xảy ra?" Ông Chủ hỏi.

Người đàn ông đặt chai nước xuống và nói chậm rãi, "Chúng giết người mình như giết kiến. Anh có nghe tôi nói không? Kiến".

"Chúng tôi tận mắt thấy không biết bao nhiêu là người, *anyi afujugo anya*", Obiozo nói. "Tôi thấy cả gia đình gồm bố, mẹ và ba đứa con nằm ngay trên đường đến bến xe. Chỉ nằm đó."

"Còn Kano thì sao? Chuyện gì đã xảy ra ở Kano?" Ông Chủ hỏi.

"Mọi chuyện bắt đầu ở Kano", người đàn ông nói.

Obiozo đang nói cái gì đó về mấy con kền kền và xác người đổ đống phía bên ngoài tường thành, nhưng Ugwu không còn nghe thấy gì nữa. Câu nói *Mọi chuyện bắt đầu ở Kano* vang lên trong đầu hắn. Hắn không còn muốn dọn phòng cho khách, tìm khăn trải giường, hâm nóng xúp và làm *garri*[61] mới cho họ. Hắn muốn họ đi ngay lập tức. Hay nếu họ không chịu đi, hắn muốn họ ngậm cái mồm bẩn thỉu của họ lại. Hắn muốn phát thanh viên cũng im mồm nữa nhưng họ không im. Họ cứ lặp đi lặp lại cái tin giết người ở Maiduguri cho đến khi Ugwu muốn ném cái radio ra khỏi cửa sổ và chiều hôm sau, khi hai người đàn ông đi rồi, một giọng nói trang nghiêm trên Đài ENBC Enugu tường thuật những chuyện được tận mắt chứng kiến ở miền Bắc: thầy cô giáo bị chặt đầu ở Zaria, một nhà thờ chứa đầy người ở Sokoto bị đốt cháy, một người phụ nữ mang thai bị mổ bụng ở Kano. Phát thanh

https://thuviensach.vn

viên ngừng lại. “Người của chúng ta đang trở về. Những người trở về là những người may mắn. Trạm xe lửa đang chứa đầy người của chúng ta. Nếu quý vị có thể chia sẻ trà và bánh mì, xin vui lòng mang đến trạm xe lửa. Xin giúp anh em đồng bào đang cần sự giúp đỡ.”

Ông Chủ nhảy lên từ ghế sofa. “Đi Ugwu, mang trà và bánh mì đến trạm xe lửa.”

“Vâng, thưa ông.” Ugwu nói. Trước khi pha trà, hắn rán một ít chuối cho Bé By. “Con đã đặt thức ăn của Bé By trên bếp, thưa ông”, hắn nói.

Hắn không biết chắc Ông Chủ có nghe hắn nói hay không và hắn đi, lo lắng là Bé By sẽ bị đói còn Ông Chủ sẽ không biết là chuối chiên của con bé ở trong lò. Hắn tiếp tục lo lắng cho đến khi hắn đến trạm xe lửa. Chiếu và những tấm khăn quấn dơ bẩn được trải ra tràn lan khắp sân. Người ta ngã quỵ trên đó, đàn ông, đàn bà, trẻ em kêu khóc, ăn bánh mì, săn sóc vết thương. Những người bán hàng rong đang đi vòng quanh với những cái mâm trên đầu. Ugwu không muốn đi đến chỗ những quầy hàng bừa bộn. Hắn cố lấy dũng khí đi đến gần một người đàn ông đang ngồi trên mặt đất với mảnh giẻ có vấy máu đỏ xung quanh đầu. Ruồi bay tứ tung.

“Ông có muốn ăn bánh mì không?” Ugwu hỏi.

“Có, em trai. *Dalu*. Cảm ơn em.”

Ugwu tránh không nhìn xem vết thương trên đầu ông ta sâu đến mức nào. Hắn rót trà và đưa bánh mì ra. Ngày mai hắn sẽ không nhớ đến người này bởi vìhắn không muốn nhớ.

“Ông có muốn ăn bánh mì không?” Ugwu hỏi một người khác gần đó, ông ta ngồi khom lưng. “*I choro* bánh mì?”

Người đàn ông quay lại. Ugwu giật mình thụt lùi, suýt nữa làm rơi cả bình nước. Con mắt bên phải của ông ta không còn nữa, chỉ còn một mảng bầy nhầy nhoét đỏ thay vào chỗ ấy.

“Đó là nhờ quân đội cứu chúng tôi”, người đàn ông đầu tiên nói, giống như ông ta cảm thấy cần phải trao đổi chuyện của mình với những mẩu bánh

https://thuviensach.vn

mì mà ông ta đang nhúng vào nước trà để ăn. “Họ bảo chúng tôi chạy vào trong trại lính. Mấy cái thằng điên đuổi chúng tôi như đuổi dê, nhưng khi chúng tôi chạy vào trại lính, chúng tôi được an toàn.”

Một chuyến xe lửa khác xình xịch chạy vào, đông người đến nỗi người ta đeo bên ngoài toa xe lửa, bám vào những thanh sắt. Ugwu nhìn đoàn người mệt mỏi, bụi bặm, đầy máu me leo xuống, nhưng hắn không chạy lại giúp họ. Hắn không chịu nổi khi tưởng tượng Olanna cũng là một trong những người què quặt, thảm hại và hắn cũng không chịu nổi khi tưởng tượng nàng không có mặt trong đám người này, nàng vẫn còn ở lại phía sau, một nơi nào đó thuộc miền Bắc. Hắn nhìn cho đến khi xe lửa hoàn toàn trống rỗng. Olanna không có ở đó. Hắn đem phần bánh mì còn lại cho người đàn ông một mắt rồi quay người chạy. Hắn chạy một mạch cho tới khi hắn đến phố Odim và qua khỏi bụi cây có đầy hoa trắng.

https://thuviensach.vn

Chương mười một

Olanna đang ngồi ở hiên nhà của Mohammed, uống sữa gạo ướp lạnh. Nàng cười, những ngụm sữa lạnh tuyệt vời lan chậm và nhột nhạt trong cổ. Nàng cười, đôi môi rít chịt vì dính sữa, lúc ấy người gác cổng xuất hiện xin được nói chuyện với Mohammed.

Mohammed đi và chỉ một lúc sau trở lại, cầm trong tay cái gì giống như một tập giấy nhỏ. “Họ đang nổi loạn”, anh nói.

“Có phải đám học sinh, sinh viên không?” Olanna hỏi.

“Anh nghĩ nhóm tôn giáo. Em phải đi ngay thôi.” Mắt anh lẩn tránh mắt nàng.

“Mohammed, chắc không sao đâu.”

“Sule nói người ta chặn tất cả các ngả đường và đang lùng sục tìm bắt những người khác tôn giáo. Đi, đi ngay.” Anh bắt đầu đi vào trong nhà. Olanna theo sau. Anh lo lắng quá độ. Đám học sinh Hồi giáo thường biểu tình vì hết lý do này đến lý do khác, thậm chí cuối cùng, họ còn gây khó dễ với những người ăn mặc kiểu phương Tây, nhưng họ giải tán rất nhanh chóng.

Mohammed vào trong một phòng rồi mang ra một cái khăn quàng rất dài. “Quấn cái này để cho giống người ta”, anh nói.

Olanna quấn xung quanh đầu và quàng khúc còn lại quanh cổ. “Em giống mấy bà Hồi giáo chính thống rồi”, nàng cười.

Nhưng Mohammed chẳng buồn nhếch mép. “Đi thôi. Anh biết một ngõ tắt ra trạm xe lửa.”

“Trạm xe lửa? Đến ngày mai Arize và em mới đi, Mohammed”, Olanna nói. Nàng gần như chạy để bắt kịp anh. “Cho em trở lại nhà của cậu mợ em ở Sabon Gari.”

https://thuviensach.vn

“Olanna.” Mohammed nổ máy; chiếc xe nhảy chồm lên khi anh lái đi. “Sabon Gari không an toàn.”

“Sao lại không an toàn?” Nàng kéo cái khăn quàng; đường viền thêu không được mịn làm nàng ngứa ngáy, khó chịu.

“Sule nói họ rất có tổ chức.”

Olanna nhìn anh chằm chặp, bất thình lình bị lây nỗi sợ hãi của anh. “Mohammed?”

Giọng anh thật thấp. “Ông ta nói xác người Igbo nằm lay lắt dọc đường Airport.”

Olanna chợt nhận ra đây không phải chỉ là một cuộc biểu tình của giới học sinh. Cơn sợ làm cổ họng nàng khô quánh. Nàng chắp tay lại. “Xin đón người thân của em trước”, nàng nói. “Giúp em!”

Mohammed hướng về phía Sabon Gari. Có một chiếc xe buýt màu vàng chạy qua mặt họ, bụi bám đầy; trông nó giống như một trong những chiếc xe buýt các nhà chính trị dùng trong các cuộc tranh cử đến làng quê để phân phát gạo và tiền cho dân. Một người đàn ông đang đánh đu ở cửa xe, cái loa ép sát vào môi, giọng Hausa chậm rãi và dội vào tai. “Người Igbo phải bị đuổi đi. Người ngoại đạo phải bị đuổi đi.” Mohammed nắm chặt tay nàng rồi cứ giữ tay nàng như thế lúc hai người đi qua một nhóm đàn ông đứng ở lề đường hò hét, “*Araba, araba!*”. Anh chạy từ từ, thỉnh thoảng ấn còi như để biểu lộ tình đoàn kết; họ vẫy tay chào và anh tiếp tục nhấn ga.

Ở Sabon Gari, con đường đầu tiên vắng ngắt. Olanna thấy khói dâng như cái bóng xám cao nhòng trước khi nàng ngửi thấy mùi cháy khét.

“Ngồi yên đây”, Mohammed nói lúc anh dừng xe ngoài cổng làng của cậu Mbaezi. Nàng nhìn anh chạy vụt đi. Con đường có vẻ lạ lẫm, không giống lúc bình thường; cổng rào bị phá vỡ, miếng kim loại bẹp dí trên mặt đất. Rồi cô chú ý đến quầy hàng của mợ Ifeka, hay nói cho đúng, những mảnh vụn còn lại của cái quầy hàng, những miếng gỗ bị vỡ nát, những gói lạc lẫn trong bụi đất. Nàng mở cửa xe bước xuống. Nàng ngập ngừng một chút vì mặt trời chói chang và nóng hừng hực, lửa cháy cuồn cuộn trên mái

https://thuviensach.vn

nhà, mảnh vụn bay vật vờ trong không trung, trước khi nàng hướng đến ngôi nhà. Nàng khựng lại khi nhìn thấy mấy xác chết. Cậu Mbaezi nằm sấp còng queo trông thật kinh khủng, chân giạng ra. Có cái gì đó trắng ngà sủi ra từ chỗ nhát cắt đằng sau gáy của cậu. Mợ Ifeka nằm trên hàng hiên. Những vết chém trên thân mợ nhỏ hơn, đầy trên tay và chân, giống như vết môi hôn hé mở màu đỏ thắm.

Olanna thấy đau quặn bụng dưới trước khi cơn tê điếng tràn ngập thân thể và dừng lại ở chân nàng. Mohammed lôi xệch nàng đi, anh kéo mạnh đến nỗi làm tay nàng đau. Nhưng nàng không thể bỏ đi mà không đưa Arize theo. Arize sắp sinh rồi. Cô em họ này cần phải ở gần bác sĩ.

"Arize", nàng nói. "Arize ở cuối đường."

Khói đặc sệt xung quanh nàng, vì thế nàng không chắc là đám đàn ông đang đi dần vào trong sân là người thật hay chỉ là một đám khói, cho đến khi nàng nhìn thấy ánh kim loại sáng quắc của lưỡi búa và mã tấu, mấy vạt áo đẫm máu lòng thòng quấn quanh họ.

Mohammed đẩy nàng vào trong xe rồi đi vòng sang bên kia, chui vào xe. "Cúi xuống", anh nói.

"Chúng tôi giết sạch cả nhà. Đó là ý của Thánh Allah!", một trong những người đàn ông nói to bằng tiếng Hausa. Người này có vẻ quen quen. Đó là Abdulmalik. Hắn lấy chân đẩy đẩy một cái xác trên mặt đất và Olanna để ý đến nhiều xác chết đang nằm rải rác ở đó như là những con búp bê bằng vải.

"Anh là ai?", một người khác đứng trước đầu xe hỏi.

Mohammed mở cửa xe, xe vẫn rồ máy. Anh nói nhanh bằng tiếng Hausa, nửa dịu dàng, nửa thuyết phục. Người đàn ông ấy đứng sang một bên. Olanna nghiêng mặt cố nhìn cho rõ xem có phải là Abdulmalik không.

"Đừng ngẩng mặt lên!" Mohammed nói. Suýt tí nữa là anh đâm vào gốc cây *kuka*; một quả to đã rơi và Olanna nghe tiếng bánh xe nghiến lên nó rạo rạo. Nàng cúi đầu. Đúng là Abdulmalik. Hắn đẩy thêm một cái xác khác,

https://thuviensach.vn

xác đàn bà không đầu, bước qua, đặt một chân xuống, rồi chân kia, giống như là không có đủ chỗ cho hắn đặt chân.

"Thánh Allah không chấp nhận chuyện này", Mohammed nói. Anh run lẩy bẩy; khắp người rung bần bật. "Thánh Allah sẽ không tha tội cho những kẻ bắt họ làm việc này. Thánh Allah sẽ không bao giờ tha thứ."

Họ lái xe đi trong im lặng nhức nhối, qua đám cảnh sát đồng phục vấy máu, qua đám kền kền đậu bên đường, qua đám con trai khênh mấy cái radio vừa hôi được từ các cửa tiệm, cho đến khi anh đậu trước trạm xe lửa và đẩy nàng lên một toa chật ních người.

Olanna ngồi bó gối trên nền của toa xe; những thân hình nóng ấm mồ hôi xung quanh xô ép nàng. Bên ngoài, có người tự trói mình vào những toa xe lửa, có người đứng trên những bậc thang và bám lấy những chỗ vịn tay. Trước đó nàng nghe có tiếng la bị tắt nghẹn của người ngã xe lửa. Xe lửa giống như một đống sắt vụn nối vào nhau một cách lỏng lẻo. Chuyến xe chạy lắt lẻo dằn xóc, cứ như là đường xe lửa bị chắn ngang bằng những rào cản, mỗi lần như vậy nó lại rung lên. Olanna bị dằn, té nhào vào người đàn bà bên cạnh, chạm vào cái vật trong lòng bà, một cái bát rất to, làm bằng quả bầu nậm. Áo khoác của bà ta dính đầy những đốm sậm giống như máu, nhưng Olanna không chắc lắm. Mắt nàng cay xè. Nàng có cảm tưởng như bị cát và tiêu rơi vào mắt, mi mắt cay xè, đau buốt. Chớp mắt cũng nhức nhối, nhắm mắt cũng nhức nhối, mở mắt cũng nhức nhối. Nàng muốn cào móc đôi mắt ra khỏi tròng. Nàng liếm ngón tay thấm nước miếng và rà theo mi mắt. Đôi khi nàng làm thế khi Bé By ngã bị trầy xước da. "Mẹ Ola!" Bé By khóc ré, chìa cái tay hay cái chân đau, và Olanna nhấm ngón tay, xoa vào chỗ bị thương của Bé By. Nhưng nước bọt làm mắt nàng cay hơn.

Một thanh niên trước mặt nàng hét om sòm và lấy hai tay ôm đầu. Toa xe lửa nghiêng, Olanna lại bị té ép vào quả bầu gỗ. Nàng thích cái cảm giác rắn chắc của thớ gỗ. Nàng nhích dần ngón tay cho đến khi nó nhẹ nhàng vuốt ve những đường khắc chéo trên quả bầu nậm khô. Nàng nhắm mắt, bởi

https://thuviensach.vn

vì nó ít cay hơn, và nhắm mắt như thế hàng giờ, tay nàng dựa vào quả bầu khô cho đến khi có người kêu lên bằng tiếng Igbo, "*Anyi agafeela*! Mình đã qua sông Niger! Đến đất nhà mình rồi!"

Một chất lỏng — nước tiểu — chảy tràn trên nền toa xe lửa. Olanna cảm thấy nó lạnh lẽo thấm vào quần áo nàng. Người đàn bà có quả bầu đẩy nhẹ nàng rồi ra hiệu cho vài người khác gần bên. "*Bianu*, đến đây", bà ta nói. "Đến đây mà xem."

Nàng mở quả bầu.

"Nhìn xem", bà ta lặp lại.

Olanna nhìn vào quả bầu. Nàng thấy cái đầu của một bé gái da xám như tro, tóc bím, mắt trợn ngược và miệng há hốc. Nàng nhìn sững sờ một hồi rồi quay đi chỗ khác. Có người nào đó hét lên.

Người đàn bà đóng nắp quả bầu lại. "Cô biết không", bà nói, "tôi mất rất nhiều thì giờ với bím tóc của bé. Tóc nó dày lắm cơ".

Xe lửa chợt dừng với tiếng thắng rít. Olanna xuống xe, đứng lẫn vào trong đám đông xô lấn. Có người đàn bà bị ngất đi. Đám thợ máy đang gõ vào cạnh của mấy cái xe tải và hò hát nhịp nhàng, "Owerri[62]! Enugu[63]! Nsukka[64]!" Nàng nghĩ đến cái đầu có tóc tết bím nằm trong quả bầu. Nàng hình dung đến người mẹ thắt bím tóc, ngón tay của bà nhúng dầu thơm trước khi chia tóc ra thành từng túm với cây lược gỗ.

https://thuviensach.vn

Chương mười hai

Richard đang đọc lại lá thư ngắn Kainene viết lúc máy bay hạ cánh ở sân bay Kano. Chàng chỉ mới vừa bắt gặp mẩu thư này khi chàng lục trong cặp hồ sơ để tìm một quyển tạp chí. Chàng ước gì chàng biết được mẩu giấy đã nằm trong cặp suốt mười ngày chàng ở London, chờ được đọc.

Có phải tình yêu là cái nhu cầu đặt không đúng chỗ mà hầu như lúc nào em cũng cần có anh bên cạnh? Có phải tình yêu là cái cảm giác an toàn mà em cảm thấy trong sự im lặng của hai đứa mình? Có phải tình yêu là cải cảm giác chúng ta thuộc về nhau, cảm giác có đầy đủ mọi thứ khi chúng ta có nhau?

Chàng mỉm cười khi đọc. Trước đây, Kainene chưa bao giờ viết cho chàng như thế này. Chàng không tin là nàng đã viết bất cứ cái gì cho chàng, ngoại trừ những chữ chung chung như *Thương, Kainene* trên thiệp sinh nhật gửi cho chàng. Chàng đọc đi đọc lại, luyến tiếc từng chữ *em* đã được gò gẫm chu đáo đến nỗi những đường cong của nó như là một dấu ấn bằng bạc. Chàng không cảm thấy phiền hà khi chuyến bay bị đình trệ ở London và việc phải ngừng ở Kano để đổi máy bay đến Lagos càng làm chuyến bay của chàng trễ hơn nữa. Cái cảm giác nhẹ bỗng phi lý vẩn vơ quanh chàng; chuyện gì cũng có thể xảy ra, chuyện gì cũng có thể kiểm soát được. Chàng đứng dậy và giúp người đàn bà ngồi bên cạnh chàng mang hành lý xuống. *Có phải tình yêu là cái cảm giác an toàn mà em cảm thấy trong sự im lặng của hai đứa mình?*

"Ông tử tế quá", người đàn bà nói với chàng bằng tiếng Anh. Chuyến bay đầy những hành khách không phải người Nigeria. Nếu Kainene ở đây, chắc chắn nàng sẽ nhạo báng — *Những tên Âu châu cướp cạn*. Chàng bắt tay những người tiếp viên hàng không ở bậc thang lên xuống máy bay và băng qua khoảng trống từ đường băng. Nắng nóng nung người, một thứ

https://thuviensach.vn

nóng khiến chàng có cảm tưởng như bao nhiêu chất lỏng trong người bốc hơi hết, khô cạn hết, vì thế chàng có cảm giác nhẹ nhõm được vào phía trong mát mẻ. Chàng đứng trong hàng kiểm soát hải quan và đọc lại mẩu giấy của Kainene. *Có phải tình yêu là cái nhu cầu đặt không đúng chỗ mà hầu như lúc nào em cũng cần có anh bên cạnh?* Chàng sẽ cầu hôn nàng khi chàng về đến Port Harcourt. Nàng sẽ nói một câu như thế này, "Một anh chàng da trắng nghèo kiết xác mà đòi lấy vợ. Bố mẹ em sẽ bị đàm tiếu". Nhưng nàng sẽ nhận lời. Chàng biết nàng sẽ nhận lời. Gần đây có cái gì đó làm nàng trở nên dịu dàng hơn, lá thư ngắn trong mẩu giấy này được viết lên từ chính sự dịu dàng ấy. Chàng không biết chắc là nàng đã tha thứ cho chàng sau chuyện dính líu với Olanna — họ không bao giờ nói chuyện thẳng thắn với nhau về vấn đề này — nhưng lá thư ngắn này, sự cởi mở mới mẻ này đồng nghĩa với việc nàng đã sẵn sàng hướng tới tương lai. Chàng đang vuốt cho lá thư ngắn này thẳng thớm trong lòng bàn tay, khi một nhân viên da đen còn khá trẻ tiến đến gần chàng, "Ông có gì để khai báo không, thưa ông?"

"Không", Richard nói và đưa giấy nhập cảnh. "Tôi tiếp tục đi về Lagos."

"Vâng, đã xong xuôi cả rồi, thưa ông! Chào mừng ông đến Nigeria", nhân viên trẻ tuổi nói. Thân hình khá mập mạp, phục phịch làm anh ta có vẻ hơi luộm thuộm trong bộ đồng phục.

"Anh làm việc ở đây?" Richard hỏi.

"Vâng, thưa ông. Tôi đang trong giai đoạn tập sự. Khoảng tháng Mười hai tôi sẽ là nhân viên hải quan thực thụ."

"Tốt lắm", Richard nói. "Anh ở đâu?"

"Quê tôi ở miền Đông Nam, một làng nhỏ tên Obosi."

"Láng giềng của Onitsha

"Ông biết nơi ấy sao, thưa ông?"

https://thuviensach.vn

“Tôi làm việc ở Đại học Nsukka và tôi du ngoạn gần hết miền Đông. Tôi đang viết một quyển sách về khu vực này. Vị hôn thê của tôi quê ở Umunnachi, không xa chỗ của anh là mấy.” Cảm giác tự mãn tràn ngập tâm hồn chàng, mấy chữ vị hôn thê của tôi buột ra khỏi môi chàng dễ dàng làm sao, cái dấu hiệu của một tương lai đầy hạnh phúc được chiều chuộng vợ. Chàng mỉm cười, chợt nhận ra nguy cơ nụ cười sẽ bật thành tiếng và chàng sẽ trở nên điên rồ. Cũng chỉ vì lá thư ngắn ấy.

“Vị hôn thê của ông?” Anh chàng trẻ tuổi nhìn có vẻ không mấy tán thành.

“Vâng. Tên cô ây là Kainene.” Richard nói chậm rãi, cố gắng nói cho vần thứ hai được phát âm trọn vẹn.

“Ông có nói được tiếng Igbo không, thưa ông?” Có chút kính trọng mỏng manh trong mắt anh chàng.

“*Nwanne di na mba*”, Richard nói bâng quơ, hy vọng mình không sai lầm và câu tục ngữ này có nghĩa là một người có thể có anh em ở một vùng đất khác.

“A! Ông nói được! *I na-asu Igbo*!” Anh nhân viên trẻ tuổi này nắm tay Richard bằng bàn tay ẩm ướt của mình, bắt tay chàng một cách thân mật rồi bắt đầu nói về bản thân. Tên anh ta là Nnaemeka.

“Tôi biết người Umunnachi rõ lắm, họ luôn kiếm chuyện rắc rối cho mình”, anh ta nói. “Người dân vùng tôi đã nói trước cho em họ tôi biết là không nên lấy đàn ông Umunnachi, nhưng cô ấy chẳng chịu nghe lời. Ngày nào họ cũng đánh đập cô ấy cho đến khi cô ôm đồ về nhà cha mẹ. Nhưng không phải người nào ở Umunnachi cũng xấu. Họ hàng bên ngoại của tôi cũng ở vùng đó. Có bao giờ ông nghe nói về bà ngoại của tôi không? Nwayike Nkwelle? Ông nên viết về bà trong quyển sách của ông. Bà là một thầy thuốc có tiếng trong việc dùng thảo dược trị bệnh, và bà chữa bệnh sốt rét rất hay. Nếu bà mà bắt người ta trả nhiều tiền, chắc là tôi đang học y ở nước ngoài. Gia đình tôi không có tiền cho tôi đi du học, người ở Lagos phân phát học bổng cho những kẻ có thể hối lộ họ. Chính vì Nwayike

https://thuviensach.vn

Nkwelle mà tôi muốn học ngành y. Nhưng tôi không thể nói là công việc hải quan của tôi không tốt. Chúng tôi phải qua một kỳ thi tuyển để được nhận việc, rất nhiều người ghen tị. Chừng nào tôi được vào biên chế thì cuộc đời sẽ suôn sẻ hơn và sẽ ít nhọc nhằn hơn…"

Một tiếng nói, thứ tiếng Anh pha giọng Hausa rất lịch thiệp, thông báo hành khách đi chuyến bay từ London nên chuẩn bị lên máy bay để đến Lagos. Richard thấy nhẹ người. "Rất hân hạnh được tiếp chuyện anh, *jisie ike*", chàng nói.

"Vâng, thưa ông. Xin cho tôi gửi lời chào Kainene."

Nnaemeka quay trở lại bàn của anh ta. Richard cầm lấy cặp của mình. Cửa vào bên hông bỗng mở toang và ba người đàn ông ôm súng xông vào. Họ mặc đồng phục quân đội màu xanh lá cây. Richard tự hỏi là tại sao quân nhân lại làm chuyện mà khiến người ta phải chú ý đến họ nhiều như vậy, cả cái kiểu xông vào như thế nữa chứ, cho đến khi chàng nhìn thấy mắt họ đỏ ngầu, dữ tợn, không bình thường.

Người lính đầu tiên hất mũi súng về những người xung quanh. "*Ina nyamiri*! Đám Igbo đâu cả rồi? Ai là người Igbo ở đây? Lũ vô thần vô đạo ấy đâu hết rồi?"

Một người đàn bà hét lên.

"Mầy là người Igbo", người lính thứ hai nói với Nnaemeka.

"Không, tôi là dân ở Katsina! Katsina!"

Người lính đến gần anh ta. "Nói Allahu Akbar[65]!"

Cả căn phòng im lặng. Richard cảm thấy mồ hôi lạnh đè nặng lên mí mắt.

"Nói Allahu Akbar!", người lính lặp lại.

Nnaemeka quỳ xuống. Richard thấy nỗi sợ hãi khắc sâu trên mặt anh ta, đến nỗi nó làm thụt cả xương gò má, làm gương mặt anh ta biến thành một cái mặt nạ, hoàn toàn chẳng còn nét nào của anh ta. Anh ta không chịu nói Allahu Akbar bởi vì giọng của anh ta sẽ tố cáo anh ta là người Igbo. Richard

https://thuviensach.vn

cố gắng thầm bảo mình nói thử chữ này, cách nào cũng được, miễn là cố thử; chàng tự bảo mình cái gì đó, bất cứ cái gì, để cho nó xảy ra trong sự im lặng cứng ngắc này. Như để trả lời ý nghĩ của chàng, tiếng súng nổ đánh đoàng. Ngực của Nnaemeka vỡ toang, một mảng đỏ phụt ra tung tóe, Richard buông rơi lá thư ngắn trong tay chàng.

Hành khách nấp sau ghế. Đàn ông quỳ xuống, cúi mọp đầu xuống nền nhà. Có người nào đó hét lên bằng tiếng Igbo, "Mẹ tôi ơi, ô, mẹ tôi ơi, Chúa đã bảo là không!" Đó là người phục vụ rượu. Một trong mấy người lính đến gần anh ta, bắn, rồi chĩa súng bắn luôn vào những chai rượu xếp thẳng hàng sau lưng anh ta. Cả gian phòng tràn ngập mùi rượu whisky, Campari, và gin.

Có thêm lính vào, bắn, bắn, và bắn, nhiều tiếng la hét "*Nyamiri*!" và "*Araba, araba*" hơn. Người phục vụ ở quầy rượu đang quằn quại trên mặt đất. Âm thanh thoát ra khỏi miệng anh ta là tiếng ằng ặc từ cổ họng. Đám lính chạy ra ngoài đường băng, chui vào máy bay, lôi những người Igbo đã lên máy bay xuống, bắt họ đứng xếp hàng, bắn, rồi bỏ mặc xác của họ nằm đó, quần áo của họ sáng đủ các màu, rực rỡ trên một khoảng ngắn của đường băng đầy bụi. Các nhân viên an ninh của sân bay đứng gần đó, khoanh tay ngang bộ đồng phục của họ lẳng lặng nhìn. Richard cảm thấy mình tiểu ướt quần. Lỗ tai chàng vẫn còn tiếng chát chúa và đau đớn. Suýt nữa chàng lỡ chuyến bay, bởi vì lúc những người khác run rẩy lên máy bay, chàng đứng bên cạnh, nôn thốc tháo.

Susan vẫn còn đang mặc cái áo choàng tắm. Cô không có vẻ ngạc nhiên khi thấy chàng đến mà không báo trước. "Anh có vẻ kiệt sức", cô nói, vuốt má chàng. Tóc cô rối bời, bện lỏng lẻo phía sau, để lộ hai lỗ tai đỏ ửng.

"Anh mới về từ London. Máy bay dừng ở Kano", chàng nói.

"Thế à?" Susan trả lời. "Đám cưới của Martin thế nào?"

Richard ngồi bất động trên sofa; chàng không nhớ gì về chuyện đám cưới ở London cả. Susan không có vẻ để ý là chàng không nói lời nào. "Một

https://thuviensach.vn

chút whisky với nhiều nước?" Cô hỏi. Miệng hỏi mà tay đã rót rượu. "Kano có nhiều chuyện thú vị nhỉ?"

"Ừ", Richard nói, mặc dù trước đó chàng đã định kể cho cô nghe là chàng ngắm nhìn những người bán hàng rong, xe hơi, xe buýt trên những con đường chật chội ở Lagos một cách vừa thú vị vừa khôi hài thế nào, bởi vì đời sống tiếp tục quay cuồng ở đây, tự bao giờ, cứ như không có gì xảy ra ở Kano.

"Thật là kỳ cục, người miền Bắc chịu trả giá gấp đôi để thuê người ngoại quốc thay vì thuê người miền Nam. Nhưng ở đây có thể làm ra khá tiền. Nigel vừa mới gọi điện thoại báo cho em biết về bạn của anh ấy, John, một người Scotland gan dạ dễ sợ. John lái máy bay dân sự và làm giàu bằng cách chở người Igbo về nơi an toàn trong mấy ngày gần đây. Anh ta nói chỉ riêng ở Zaria đã có hàng trăm người bị giết."

Richard cảm thấy cơ thể như sắp có chuyện, chỉ muốn run bắn, muốn ngã quỵ. "Em có biết chuyện gì xảy ra ở đó lúc ấy không?"

"Dĩ nhiên là em biết. Em chỉ hy vọng nó đừng lan đến Lagos. Với những vấn đề này, người ta khó có thể đoán điều gì sẽ xảy ra." Susan uống ực ly rượu của cô, chỉ một ngụm. Chàng để ý màu da bợt bạt của cô, những giọt mồ hôi li ti trên mép cô. "Có rất nhiều, rất nhiều người Igbo ở đây — thật ra họ ở khắp nơi, phải không? Không phải là họ không biết chuyện sẽ xảy đến với mình. Nếu mà anh thử suy nghĩ về chuyện này anh sẽ thấy, họ cao ngạo, kéo bè kết cánh lũng đoạn thị trường. Rất giống người Do Thái, thật đó. Và nghĩ xem, họ khá kém văn minh, người ta không thể so sánh họ với người Yoruba, thí dụ điển hình những người này đã tiếp xúc với Âu châu ở vùng bờ biển rất nhiều năm. Em nhớ có người nào đó bảo em khi em mới tới đây ở về chuyện thuê người giúp việc là người Igbo, rằng chỉ cần ngó lơ một chút là họ sẽ trở thành chủ căn nhà và chủ luôn mảnh đất mà căn nhà xây trên ấy. Một ly nhỏ whisky nữa nhé?"

Richard lắc đầu. Susan tự rót cho mình thêm một ly nữa, lần này không pha nước. "Anh không thấy chuyện gì xảy ra ở Kano phải không?"

https://thuviensach.vn

“Không”, Richard trả lời.

“Họ không đến sân bay, có lẽ thế. Hoàn toàn ngoài sức tưởng tượng phải không? Cái cách mà họ không thể kìm chế được lòng thù ghét lẫn nhau. Dĩ nhiên mình cũng có lúc ghét một người nào đó, nhưng cái chính là mình có thể kiểm soát bản thân. Văn minh và văn hóa dạy người ta biết tự kiểm soát.”

Susan uống hết ly rượu rồi rót thêm ly nữa. Giọng cô oang oang lúc chàng đi vào phòng tắm và làm cơn nhức đầu của chàng nặng hơn. Chàng vặn nước. Cái vẻ bề ngoài không mấy thay đổi của chàng ở trong gương làm chàng khá kinh ngạc. Lông mày của chàng vẫn có vài cái mọc lộn xộn và mắt chàng vẫn một màu xanh như kính cắt. Đáng lẽ chàng phải biến dạng vì những điều mà chàng đã nhìn thấy. Nỗi nhục nhã của chàng đáng lẽ phải biến thành một mụn cóc màu đỏ trên mặt chàng. Chàng không cảm thấy chấn động vì cái chết của Nnaemeka mà lại thấy nhẹ nhõm vô cùng khi Kainene không có ở đấy cùng với chàng bởi vì chàng sẽ bất lực, không thể làm gì để bảo vệ nàng. Họ sẽ biết nàng là người Igbo và họ sẽ bắn nàng. Chàng không thể nào cứu mạng Nnaemeka, nhưng đáng lẽ chàng phải nghĩ đến anh ta trước. Chàng phải cảm thấy rã rời mất mát vì cái chết của người nhân viên trẻ tuổi này. Chàng trân trối nhìn mặt mình và tự hỏi thật sự đã xảy ra chuyện gì, không biết mình có thật sự chứng kiến cái chết của những người đó không, không biết mùi của những chai rượu bị bắn vỡ và những thân thể đẫm máu đó có phải chỉ là trong tưởng tượng của mình không. Nhưng chàng biết nó thật sự xảy ra và chàng tự hỏi điều này chỉ vì chàng tự bắt buộc mình. Chàng cúi đầu trên chậu nước và bắt đầu khóc. Nước chảy qua vòi kêu lên, nghe như tiếng hít mũi.

3. Quyển Sách: Thế Giới Im lặng Khi Chúng Tôi Chết

Ông viết về Độc Lập. Thế chiến thứ Hai làm đảo lộn trật tự thế giới. Chế độ vua chúa sụp đổ. Một người Nigeria danh giá xuất hiện. Ông ta phát biểu ý kiến và được nhiều người, phần lớn là người miền Nam chú ý.

https://thuviensach.vn

Miền Bắc có vẻ chán chường; người ta lo sợ bị nhóm người miền Nam có học thức cao khống chế và vẫn hằng mong muốn có một quốc gia biệt lập từ những người ngoại đạo ở miền Nam. Nhưng người Anh đã phải giữ Nigeria nguyên trạng, vì đây là cái sản phẩm danh dự của họ, cái thị trường rộng lớn của họ, cái gai nhọn trong mắt người Pháp. Để giúp người miền Bắc, họ sắp đặt những cuộc tuyển cử tiền độc lập và viết hiến pháp mới để người miền Bắc được quyền kiểm soát toàn diện.

Miền Nam quá sốt sắng để được độc lập đã chấp nhận hiến pháp này. Với sự rút lui của người Anh, sẽ có nhiều chuyển biến tốt đẹp cho tất cả mọi người: Người Nigeria từ trước đến giờ vẫn không được hưởng mức lương tương đương với nhân viên "da trắng", bị từ chối tăng lương, và chưa từng được giao chức vụ cao nhất (chỉ dành riêng cho người da trắng). Không có gì được thay đổi, mặc kệ những lời kêu ca của nhóm người thiểu số; các miền đã tranh chấp lẫn nhau quá dữ dội đến độ có người còn đòi biệt lập các tòa đại sứ ngoại quốc.

Khi được độc lập năm 1960, Nigeria là tập hợp của những mảnh vụn kết hợp với nhau bằng một cái vòng nối mỏng manh yêu ớt.

https://thuviensach.vn

https://thuviensach.vn

Chương mười ba

Bóng Tối bắt đầu ám ảnh Olanna từ ngày nàng ở Kano về, cái ngày đôi chân nàng trở nên tê liệt. Chúng vẫn hoạt động bình thường khi nàng leo xuống xe lửa mà không cần phải vịn tay vào những hàng rào dính đầy máu; vẫn bình thường khi nàng đứng suốt ba tiếng đồng hồ trên một chuyến xe buýt về Nsukka chật cứng người, chật đến nỗi nàng không thể thò tay ra sau lưng để gãi một chỗ ngứa. Nhưng khi nàng về đến trước cổng nhà của Odenigbo, chúng bỗng trở nên tê liệt. Cái bàng quang của nàng cũng hỏng theo. Đôi chân nàng như bị tan chảy và nước nóng hôi hổi chảy tràn dọc theo giữa đùi nàng. Bé By là người đầu tiên phát hiện ra nàng khi nó đi ra cửa để ngóng nàng và hỏi Ugwu chừng nào thì mẹ Ola sẽ về. Nó khóc òa khi thấy cái bóng người đổ sụp ngay trước bậc thềm nhà. Odenigbo bế nàng vào, tắm cho nàng và ngăn không cho Bé By ôm nàng quá chặt. Sau khi con bé đã ngủ thiếp, Olanna kể lại cho Odenigbo nghe những điều nàng chứng kiến. Nàng tả lại những bộ quần áo có vẻ khá quen thuộc trên những xác chết không đầu trong sân, ngón tay của cậu Mbaezi vẫn còn co giật, đôi mắt lộn tròng trên đầu của một con bé vô danh được cất trong một quả bầu và một màu da rất kỳ cục — màu xám đục lờ lờ, như màu bảng đen không lau sạch phấn — của tất cả những cái xác chết trong sân.

Đêm ấy là đêm đầu tiên nàng bị Bóng Tối ám ảnh: một cái mền dày từ trên cao chụp xuống đè lên mặt nàng thật chặt, trong khi nàng vùng vẫy để thở. Nó thả nàng ra để nàng hớp không khí hết ngụm này đến ngụm khác, nàng thấy mấy con cú lửa ở cửa sổ vẫy gọi nàng bằng bộ cánh cháy xém. Nàng cố gắng diễn tả cái Bóng Tối đang ám ảnh nàng cho Odenigbo nghe. Nàng cũng cố tả cho chàng biết mùi vị của mấy viên thuốc mà bác sĩ Patel cho nàng uống, nó bợn lờm lợm như cợn lưỡi của nàng mỗi buổi sáng thức dậy.

Nhưng Odenigbo cứ nói, “Suỵt, *nkem*. Em sẽ khỏe nhanh thôi”. Chàng nói với nàng bằng giọng rất dịu dàng, nghe kỳ cục, không giống giọng chàng

https://thuviensach.vn

khi bình thường chút nào. Chàng còn hát ru nàng khi tắm cho nàng trong bồn đầy nước thơm và đẩy bọt xà phòng tắm của Bé By. Nàng muốn bảo chàng thôi đừng làm mấy cái trò kỳ cục này nữa nhưng môi nàng nặng trĩu. Nói bỗng trở thành một lao động nặng nhọc. Khi bố mẹ nàng và Kainene đến thăm, nàng nói rất ít; Odenigbo là người kể lại những điều nàng đã chứng kiến.

Đầu tiên mẹ nàng ngồi cạnh bố nàng, gục gặc đầu khi Odenigbo kể bằng cái giọng dịu dàng rất kỳ cục. Rồi thì mẹ nàng ngã gục xuống; bà chuồi tuột xuống như thể xương của bà đã chảy lỏng cho đến khi phân nửa người của bà ở trên ghế còn nửa kia ở dưới nền nhà. Đó là lần đầu tiên nàng nhìn thấy nét mặt thật của mẹ mình, không trang điểm phấn son, không hoa tai vàng lủng lẳng, và đó cũng là lần đầu tiên Olanna thấy Kainene khóc kể từ khi hai người vẫn còn là trẻ con. “Em không cần phải nói gì cả, đừng nói gì cả”, Kainene nức nở, mặc dù Olanna không có ý định nói.

Bố nàng đi đi lại lại trong phòng. Ông hỏi Odenigbo liên tục, bác sĩ Patel dựa vào tài liệu y học nào mà dám tuyên bố đôi chân Olanna bị liệt là bởi vì lý do tâm lý. Ông cho biết hai ông bà rất bực mình vì phải lái xe suốt chặng đường dài bắt đầu từ Lagos, bởi vì chính quyền liên bang phong tỏa đường bay nội địa và hãng hàng không Nigeria không có chuyến bay nào về miền Đông Nam. “Bố mẹ muốn đến ngay lập tức, ngay lập tức”, ông nói rất nhiều lần đến độ Olanna tự hỏi không biết sự có mặt của cả hai ông bà có làm tình trạng của nàng tốt đẹp hơn tí nào không. Nhưng thật tình mà nói nàng cảm thấy dễ chịu hơn, đặc biệt là với sự hiện diện của Kainene. Điều đó không có nghĩa là Kainene đã hoàn toàn tha thứ cho nàng nhưng dĩ nhiên đây là lúc bắt đầu.

Trong những tuần tiếp theo, Olanna nằm trên giường, người thân đến thăm nói *ndo*— tội nghiệp — lắc đầu thương hại nàng rồi thầm thì mắng mỏ bọn Muslim Hausa, cái bọn đen như dê miền Bắc, cái bọn bẩn thỉu chăn trâu với hai bàn chân nứt nẻ. Những ngày có khách đến thăm, Bóng Tối ám ảnh nàng dữ dội hơn là những ngày không ai đến thăm. Đôi khi chúng đến ba, bốn lần liên tiếp rồi bỏ nàng nín thở, mệt ngất ngư đến độ không còn khóc

https://thuviensach.vn

được, chỉ còn đủ sức mà nuốt mấy viên thuốc Odenigbo nhét vào tận miệng nàng. Có nhiều người khách đến thăm cũng kể lại tình cảnh của họ: nhà Okafors mất một người con trai, cả gia đình của anh ấy ở Zaria; con gái nhà Ibe không về từ Kaura-Namoda; nhà Onyekachi mất tám người ở Kano. Ngoài ra cũng có những câu chuyện khác, thí dụ như đám học giả người Anh ở Zaria khuyến khích chuyện thảm sát tập thể và cho sinh viên đi kêu gọi, xúi giục thanh niên. Đám đông ở mấy sân đậu xe tại Lagos đã hò hét chọc tức, "Cút, cút đi đám Igbo, cho hạ giá *garri*. Cút cho khuất mắt, chấm dứt mua nhà, mua cửa hàng cửa hiệu của chúng ta!". Olanna không thích nghe những câu chuyện này, nàng cũng không thích cái cách họ lén nhìn đôi chân nàng, làm như để khám phá xem có cục bướu trên chân nàng, khiến nàng không thể đi được không.

Có những ngày khi thức dậy sau mỗi lần chợp mắt, nàng thấy đầu óc tỉnh táo, như hôm nay. Cửa phòng ngủ của nàng mở toang, nàng có thể nghe những giọng nói trầm bổng từ phòng khách. Bẵng đi một dạo, Odenigbo xin các bạn tạm ngừng họp mặt. Chàng cũng ngừng chơi quần vợt, ở nhà để có thể săn sóc Olanna, nhất là lúc nàng cần đi vệ sinh. Nàng vui khi họ lại nhóm họp. Có khi nàng theo dõi câu chuyện. Nàng biết hội phụ nữ trong trường đại học tổ chức quyên góp thức ăn giúp người tị nạn; chợ, đường sắt và mỏ thiếc bị bỏ hoang sau khi người Igbo bỏ trốn; Đại tá Ojukwu bây giờ được xem như là lãnh tụ của người Igbo; dân chúng đang xôn xao đòi được ly khai và tự trị như là một quốc gia độc lập. Quốc gia này sẽ được đặt tên theo vịnh Biafra.

Cô Adebayo đang nói sang sảng. "Tôi nghĩ là sinh viên của chúng ta không nên ồn ào nữa. Đòi hỏi David Hunt phải bị đuổi chẳng có nghĩa lý gì cả. Cho ông ta một cơ hội và hòa bình sẽ được thiết lập.".

"David Hunt cho rằng chúng ta chỉ là một lũ trẻ điên khùng." Người nói là Okeoma. "Hắn nên về nước. Tại sao hắn đến đây để bảo chúng ta dập tắt lửa đang cháy, trong khi hắn và đám đồng lõa người Anh lại chính là người góp củi vun vào đống lửa đang cháy?"

https://thuviensach.vn

“Họ có thể nhặt củi, nhưng chúng ta là người châm lửa”, có người nào đó giọng hơi lạ, có lẽ là Giáo sư Achara, giảng viên mới của ban Vật lý, vừa từ Ibadan về sau cuộc đảo chính thứ hai.

“Củi cháy hay không không quan trọng mà điều quan trọng là tìm một giải pháp hòa bình trước khi mọi chuyện bùng nổ”, cô Adebayo nói.

“Chúng ta tìm kiếm một nền hòa bình như thế nào? Gowon đã nói nền móng căn bản nhất của sự đoàn kết không hiện hữu, vậy thì chúng ta tìm hòa bình sao được?” Odenigbo hỏi. Olanna tưởng tượng chàng đang ngồi sát mép ghế, đẩy kính ở sống mũi lên trên lúc đang nói. “Chỉ có một câu trả lời ngắn gọn là ly khai. Nếu Gowon muốn thống nhất quốc gia, hắn đã phải tìm cách từ lâu lắm rồi. Nói để mà nói thôi chứ vụ thảm sát tập thể xảy ra đã khá lâu mà chẳng có một mống nào đứng ra khiển trách hay phê phán chuyện này. Làm như bao nhiêu dân mình chết như vậy chẳng có gì là quan trọng, chẳng đáng để quan tâm.”

“Thế anh không nghe Zik nói hôm nọ à? Người Nigeria ở miền Đông, nghiến răng, nghiến răng, và tiếp tục nghiến răng cho đến khi chính quyền liên bang xét xử các vụ thảm sát này”, Giáo sư Ezeka nói, giọng nói khản đục của ông tan nhanh.

Đầu Olanna đau nhức quá. Ánh nắng chiếu yếu ớt qua tấm rèm Ugwu đã vén lên khi hắn bưng điểm tâm vào. Nàng cần đi tiểu, gần đây nàng thường mót tiểu, nàng định hỏi bác sĩ Patel nhiều lần là có phải tại thuốc nàng uống hay không, nhưng nàng cứ quên mãi. Nàng ngó chuông trên cái tủ cạnh bàn một hồi, rồi thò tay ra sờ lên cái chỏm đen bằng nhựa, bên trên có cái nút màu đỏ ở giữa. Nó sẽ phát ra một tiếng kêu chói tai khi nàng nhấn nút. Odenigbo cứ nằng nặc đòi tự tay chạy dây điện gắn chuông. Lần đầu mỗi khi nàng nhấn chuông, lửa xẹt ra từ cái mối nối trên vách tường. Cuối cùng chàng thuê một anh thợ điện, anh này cười tủm tỉm, có vẻ thú vị khi chạy dây trở lại. Cái chuông không còn xẹt lửa nhưng nó kêu quá um sùm; cứ mỗi lần nàng cần đi tiểu và bấm nút, tiếng chuông kêu váng làm rung động cả căn nhà. Ngón tay nàng do dự trên nút chuông đỏ một hồi lâu rồi rút lại. Nàng không nhấn nút. Nàng hạ đôi chân xuống nền nhà. Âm thanh từ

https://thuviensach.vn

phòng khách bỗng trở nên im ắng, như có người nào đó vặn nhỏ cái âm thanh hỗn tạp ấy lại.

Rồi nàng nghe Okeoma nói "Aburi". Tiếng nói nghe thật êm tai, cái tên của một tỉnh nhỏ ở Ghana, nàng tưởng tượng những ngôi nhà ngái ngủ trên những đồng cỏ có mùi thơm ngọt. Aburi thường hay được nhắc đến trong những cuộc chuyện trò hội họp của họ: Okeoma nói là Gowon đáng lẽ nên thực hiện lời hứa hắn và Ojukwu ký kết ở Aburi, hay là Giáo sư Ezeka nói rằng tuy Gowon thất hứa sau vụ Aburi nhưng không có nghĩa là hắn ta không có ý tốt với người Igbo, hay là Odenigbo tuyên bố, "Chúng ta giữ vững lập trường ở Aburi".

"Nhưng làm thế nào Gowon lại có thể trở mặt như vậy chứ?" Giọng của Okeoma to hơn. "Hắn ta đã đồng ý theo chính sách liên bang ở Aburi, bây giờ hắn ta muốn Nigeriạ chỉ có một chính quyền, và đó lại là lý do mà hắn và đám sĩ quan của hắn giết sĩ quan người Igbo."

Olanna đứng dậy, đặt chân này trước chân kia, rồi cứ thế mà tiếp tục. Nàng loạng choạng. Nàng thấy cứng ngắc ở mắt cá, nhưng cứ tiếp tục bước. Mặt đất dưới chân nàng dường như rung rinh và nàng có cảm giác động mạch trong chân cứ rung lên từng chặp. Nàng đi qua con búp bê Raggedy Ann của Bé By bỏ trên mặt đất rồi ngừng lại để nhìn con búp bê nhồi bông một lúc trước khi vào phòng tắm.

Lúc sau Odenigbo vào phòng, nhìn vào mắt nàng như dò hỏi bằng cách chàng vẫn thường làm, như là tìm một bằng chứng cho một cái gì đó. "Em không rung chuông đã khá lâu, *nkem*. Em có muốn đi tiểu không?"

"Mọi người về hết rồi à?"

"Ừ. Em có cần đi tiểu không?"

"Em đã đi rồi. Em tự bước đi."

Odenigbo nhìn nàng chăm chăm.

"Em tự đi", Olanna nói lần nữa. "Em đã đi được rồi."

https://thuviensach.vn

Nàng thấy thoáng hiện trên mặt Odenigbo một vẻ mặt nàng chưa bao giờ thấy, một cái nhìn rất quý giá có pha lẫn chút sợ hãi. Nàng ngồi dậy, và ngay lập tức chàng vươn tay ra đỡ nàng, nhưng nàng gỡ tay chàng ra rồi đi bộ vài bước về cái tủ quần áo và trở lại giường. Odenigbo ngồi và nhìn nàng.

Nàng cầm tay chàng rồi cọ má vào tay chàng, đặt bàn tay chàng lên ngực mình.”Vuốt ve em đi nào.”

“Anh sẽ nói cho Patel biết. Anh muốn ông ta đến và khám cho em.”

“Chạm vào người em!” Nàng biết chàng không muốn. Chàng chạm vào ngực nàng chỉ vì chàng làm bất cứ cái gì nàng muốn, làm bất cứ cái gì có thể giúp nàng mau khỏi bệnh. Nàng vuốt ve cổ chàng, giấu những ngón tay của mình trong mái tóc dày của chàng, và khi chàng nhẹ nhàng len lỏi vào trong người nàng, nàng nghĩ đến cái bụng bầu của Arize, chắc là nó rất dễ vỡ, da bụng của cô ấy căng cứng như thế. Nàng bắt đầu khóc.

“*Nkem*, đừng khóc, cưng.” Odenigbo đã ngừng; chàng đang nằm cạnh nàng, vuốt nhẹ trán nàng. Lúc sau, khi chàng cho nàng uống thêm thuốc với nước, nàng ngoan ngoãn uống thuốc rồi nằm xuống chờ cảm giác yên tĩnh lạ lùng mà những viên thuốc này mang đến.

Tiếng gõ cửa nhẹ nhàng của Ugwu đánh thức nàng, hắn mở cửa và mang vào cái mâm thức ăn đặt cạnh mấy gói thuốc của nàng, chai Lucozade, và hộp đường. Nàng nhớ tuần đầu tiên khi nàng trở về, Odenigbo đã nhảy chồm lên mỗi khi nàng cựa mình. Nàng đòi uống nước, Odenigbo mở cửa phòng ngủ để vào nhà bếp và suýt nữa vấp phải Ugwu đang nằm cuộn tròn trên tấm đệm trải cạnh cửa phòng của hai người. “Bạn tốt, chú mày làm gì ở đây?”, chàng hỏi. Ugwu trả lời, “Ông không biết rõ đồ đạc trong bếp, thưa ông”.

Nàng nhắm mắt giả vờ ngủ. Hắn đứng gần nàng, nhìn nàng, nàng có thể nghe cả hơi thở của hắn.

https://thuviensach.vn

“Chừng nào cô muốn ăn, thưa cô, thức ăn của cô đây”, hắn nói. Olanna gần như suýt bật cười; chắc là hắn luôn luôn biết nàng giả vờ. Nàng mở mắt. “Em nấu món gì?”

“Cơm *jollof*.” Hắn mở nắp đậy đĩa cơm. “Con dùng cà tươi trong vườn.”

“Bé By ăn chưa?”

“Ăn rồi, thưa cô. Em đang chơi ngoài sân với con của bác sĩ Okeke.”

Olanna cầm cái dĩa và giữ nó trong tay.

“Ngày mai con sẽ làm salad hoa quả, thưa cô. Cây đu đủ sau nhà đã có quả chín. Con chờ một ngày nữa rồi sẽ hái thật nhanh kẻo lũ chim ăn hết. Con sẽ trộn chung với cam và sữa.”

“Tốt.”

Ugwu vẫn còn đứng đó, nàng biết hắn sẽ không đi cho đến khi nàng bắt đầu ăn. Nàng nâng cái dĩa lên môi, chầm chậm, nhắm mắt lúc nhai. Ugwu nấu món nào cũng ngon, nàng biết thế nhưng ngoài đống thuốc có mùi vị như phấn bảng, nàng chẳng thể ăn uống món gì được lâu. Cuối cùng, nàng uống nước và nhờ Ugwu dọn mâm đi.

Bên cạnh giường của nàng, Odenigbo đã đặt một tờ giấy khổ dài với hàng chữ CHÚNG TÔI, NHÂN VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC, ĐÒI HỎI ĐƯỢC LY KHAI NHƯ LÀ MỘT BIỆN PHÁP GIỮ AN TOÀN được đánh máy ở hàng đầu và một nhóm chữ ký khác nhau ở phía dưới.

“Anh chờ em khỏe lại để ký tên trước khi anh nộp cho Quốc hội ở Enugu”, chàng nói trước đó ít lâu.

Sau khi Ugwu rời phòng, nàng cầm cái bút lên ký tên vào lá thư rồi đọc lại xem có vấp phải lỗi nào không. Không có lỗi nào cả. Nhưng Odenigbo không cần phải nộp lá thư bởi vì sự ly khai lãnh thổ được thông báo ngay tối hôm ấy. Chàng ngồi trên giường với cái radio đặt trên đầu tủ cạnh giường. Chương trình phát thanh ít bị rè tiếng, dường như cái radio cũng hiểu được

https://thuviensach.vn

tầm quan trọng của bài phát ngôn. “Giọng của Ojukwu không thể nào nhầm lẫn được, nó sống động, mạnh mẽ, thu hút và trơn tru:

Các nam nữ công dân thân mến, các bạn người miền Đông của Nigeria: nhận thức được sự tối cao tối thượng của Tạo Hóa trên toàn nhân loại; bổn phận của các bạn đối với thế hệ sau; nhận thức là các bạn sẽ không được bất cứ chính quyền nào, bên ngoài miền Đông của xứ Nigeria, bảo vệ tính mạng cũng như tài sản của các bạn; quyết định giải tán thể chế chính trị và tất cả mọi liên hệ của các bạn với chế độ cũ của nước Cộng hòa Nigeria; tôi tuyên bố, vì quyền lợi của các bạn và nhân danh các bạn, miền Đông của Nigeria từ đây là một quốc gia Cộng Hòa Độc Lập, vì thế tôi xin long trọng tuyên bố rằng lãnh thổ và các vùng phụ cận được gọi là Miền Đông của Nigeria, cùng với lãnh địa và lãnh hải của lãnh thổ này từ nay sẽ được mệnh danh là một quốc gia độc lập có danh hiệu là nước Cộng Hòa Biafra.

“Đây là lúc chúng ta bắt đầu”, Odenigbo nói. Giọng nói của chàng đã mất hẳn sự dịu dàng giả tạo để trở lại bình thường, vững chắc và vang dội. Chàng gỡ mắt kính, chụp lấy bàn tay bé bỏng của Bé By và bắt đầu dẫn con bé múa theo vòng tròn. Olanna cười ngất rồi có cảm giác như đang làm theo một kịch bản viết sẵn cho mình, sự phấn khởi của Odenigbo không tuân theo cái gì cả mà chỉ làm tăng thêm phấn khởi. Nàng ngồi dậy run rẩy. Nàng cũng muốn sự ly khai lãnh thổ xảy ra, nhưng bây giờ nó bỗng trở nên quá to lớn để có thể lĩnh hội được. Odenigbo và Bé By đang múa vòng tròn, Odenigbo hát lạc giọng, một bài hát chàng tự sáng tác — “*Đây là lúc chúng ta bắt đầu, vâng, sự bắt đầu của chúng ta, à há, vâng…*”— trong khi Bé By cười rất khoái chí cho dù không hiểu gì. Olanna nhìn họ, đầu óc nàng tê liệt khi thấy vết nước hạt điều vấy vào áo của Bé By.

https://thuviensach.vn

Cuộc biểu tình diễn ra ở Quảng trường Tự Do, giữa trung tâm khuôn viên đại học. Giảng viên, sinh viên cùng hô vang và ca hát, cả một biển người với những biểu ngữ khẩu hiệu giương cao.

Chúng ta sẽ không, chúng ta sẽ không bao giờ ra đi

Như cây kia sống nhờ nước

Chúng ta sẽ không lay chuyển

Ojukiwa hỗ trợ chúng ta, chúng ta sẽ không bao giờ ra đi

Chúa hỗ trợ chúng ta, chúng ta sẽ không bao giờ ra đi.

Khi hát, họ lắc lư thân người. Olanna tưởng tượng rằng cây xoài và cây *gmelina* cũng uốn lượn theo, như đồng tình theo một đường vòng cung. Nắng như đổ lửa, tuy thế trời đang mưa lắc rắc.

Những giọt mưa ấm hòa vào mồ hôi của nàng. Cánh tay nàng cọ vào cánh tay của Odenigbo lúc nàng giơ cao tấm biểu ngữ có câu: CHÚNG TA KHÔNG THẾ CHẾT NHƯ CHÓ. Bé By đang ngồi trên vai của Odenigbo, cầm con búp bê của mình quơ vẫy trong không khí, mặt trời rực rỡ xuyên qua màn mưa mỏng, Olanna hân hoan. Ugwu đang ở bên cạnh nàng. Biểu ngữ của hắn có chữ CHÚA PHÙ HỘ BIAFRA. Bây giờ họ là người Biafra. Nàng là người Biafra. Đằng sau nàng có một người đàn ông đang nói về thị trường, những người buôn bán đang nhảy múa theo điệu nhạc Congo và đem cho mấy quả xoài, đậu phộng ngon nhất của họ. Một người đàn bà nói là sau cuộc biểu tình bà ta sẽ đi đến chỗ ấy ngay lập tức để xem mình có thể lấy được những gì mà không phải mất tiền. Olanna quay lại nhìn họ cười to.

Một thủ lĩnh sinh viên đến nói trước micro, giọng hát ngưng bặt. Một vài thanh niên trẻ tuổi khiêng ra một quan tài với chữ Nigeria được viết lên trên ấy bằng phấn trắng; họ nâng quan tài lên, mặt họ đầy vẻ nghiêm trang rất kịch. Họ đặt quan tài xuống và kéo áo ra khỏi đầu, bắt đầu đào một cái hố vuông. Khi họ thả quan tài xuống hố, tiếng reo hò vang dậy từ đám đông

https://thuviensach.vn

rồi lan rộng ra như làn sóng, cho đến khi tiếng reo hò trở nên đồng nhất. Olanna cảm thấy tất cả mọi người trở thành một khối thống nhất. Có người gọi to, “Odenigbo!”. Tiếng hét lan rộng giữa đám sinh viên. “Odenigbo! Phát biểu ý kiến với chúng tôi!”

Odenigbo leo lên khán đài phất cờ Biafra, những mảng kết hợp của màu đỏ, đen, xanh lá cây. Ở chính giữa, một nửa mặt trời màu vàng đang tỏa sáng.

“Biafra ra đời! Chúng ta sẽ lãnh đạo Phi châu Đen! Chúng ta sẽ được sống an toàn! Sẽ không bao giờ có người nào tấn công chúng ta nữa! Sẽ không bao giờ như thế nữa!”

Odenigbo giơ tay khi chàng phát biểu ý kiến, Olanna nghĩ đến cái cách mà cánh tay của mợ Ifeka bị vặn tréo thật kỳ cục, lúc mợ nằm trên mặt đất, máu của mợ chảy thành vũng đặc như nhựa keo, không đỏ mà ngả thành màu đen. Có lẽ mợ Ifeka sẽ nhìn thấy cuộc biểu tình này và tất cả mọi người ở đây, hoặc có thể là không, nếu cái chết là một sự bí ẩn câm lặng. Olanna lắc đầu để xua đuổi ý nghĩ của mình. Nàng nhấc Bé By từ cổ của Ugwu xuống rồi ôm chặt con bé vào lòng.

Sau cuộc biểu tình, nàng cùng Odenigbo lái xe về câu lạc bộ giáo viên. Sinh viên đã nhóm họp ở sân hockey gần đấy, đốt cháy những hình nộm của Gowon bện bằng giấy xung quanh một đám lửa trại rất to; khói cuộn vào không khí buổi tối trộn lẫn với giọng cười và tiếng chuyện vãn của mọi người. Olanna nhìn họ và nhận ra trong lòng tất cả mọi người cũng đang dâng trào cái cảm giác rất ngọt ngào như nàng, cái mà Odenigbo đang cảm nhận, trong huyết quản của họ, chất thép lỏng thay cho máu đang cuồn cuộn chảy, như là họ có thể đứng chân không trên than hồng.

https://thuviensach.vn

Chương mười bốn

Richard tưởng rằng tìm gia đình của Nnaemeka chắc sẽ khó lắm. Nhưng khi chàng đến Obosi và dừng lại trước một nhà thờ công giáo của Anh, một giáo chức trong nhà thờ chỉ cho chàng biết gia đình ấy cư ngụ ở cuối đường, trong một căn nhà đã trôi mất hết nước sơn và xung quanh có trồng mấy cây dừa. Bố của Nnaemeka nhỏ thó, bị bệnh lang ben, da màu đồng loang lổ trắng, đôi mắt xám có pha màu nâu hạt dẻ bừng sáng lên ngay lập tức khi Richard bắt đầu nói tiếng Igbo. Trông ông vô cùng khác biệt với anh chàng nhân viên hải quan to lớn và đen nhẫy ở sân bay. Trong một khoảnh khắc, Richard phân vân không biết mình có vào lầm nhà và người này không biết có phải là bố của Nnaemeka. Nhưng lúc đem hạt kola ra mời khách, ông già cầu nguyện bằng mọt giọng giống với giọng nói của Nnaemeka vô cùng. Chính cái giọng nói này đã đưa Richard trở lại phòng chờ ở sân bay trong cái buổi chiều oi ả ấy, cùng với những lời chuyện vãn khá bực bội của Nnaemeka trước khi cánh cửa phòng đợi bật tung và toán lính ập vào.

“Người mang hạt kola là người mang sự sống. Anh và người thân của anh sẽ sống cũng như tôi sống cùng với gia đình của tôi. Hãy để cho chim ó đậu và chim bồ câu cũng đậu và, nếu một trong hai loài ra lệnh loài chim kia không được phép đậu, bình an sẽ không đến với kẻ ra lệnh. Xin Chúa ban phép lành cho hạt kola này, nhân danh Chúa Jesus.”

“Amen”, Richard nói. Bây giờ, chàng có thể nhìn thấy nét giống nhau của hai cha con. Cách ông ta tách hạt kola thành năm múi giống cách của Nnaemeka dễ sợ, cũng như cái môi dưới trề ra. Richard chờ cho đến khi mọi người đã nhai hạt kola và mẹ của Nnaemeka xuất hiện, mặc đồ tang màu đen, chàng mới nói, “Tôi gặp con của ông bà ở sân bay Kano vào ngày chuyện ấy xảy ra. Chúng tôi có nói chuyện một lúc. Anh ấy nhắc đến ông bà và cả gia đình”. Richard ngừng một lát rồi tự hỏi không biết họ muốn nghe con của họ giữ được vẻ bình tĩnh trước cái chết hay họ muốn nghe con họ

https://thuviensach.vn

chống chọi với cái chết bằng cách lao vào giành khẩu súng. “Anh ấy kể cho tôi biết bà của anh ấy ở Umunnachi là một thầy thuốc trị bệnh bằng thảo dược rất được kính trọng và nhiều người biết đến bà vì bà nổi tiếng chữa bệnh sốt rét. Nhờ bà mà anh ấy muốn học ngành y.”

“Vâng, đúng vậy”, mẹ của Nnaemeka nói.

“Anh ấy kể toàn những điều tốt đẹp về gia đình”, Richard nói. Chàng thận trọng chọn từng chữ Igbo.

“Dĩ nhiên, em nó sẽ nói tốt về gia đình.” Bố của Nnaemeka nhìn Richard một lúc rất lâu giống như ông không hiểu tại sao Richard phải nói những chuyện mà họ đã biết.

Richard đổi tư thế ngồi. “Ông bà có tổ chức đám tang không?” Chàng hỏi, sau đó thầm nhủ ước gì mình đã không hỏi như thế.

“Có”, bố của Nnaemeka nói. Ông nhìn chăm chăm vào cái bát tráng men chứa múi kola cuối cùng. “Chúng tôi chờ cháu về từ miền Bắc. Khi cháu không về, chúng tôi làm ma cho cháu. Chúng tôi chôn một cái quan tài rỗng.”

“Nó không rỗng”, mẹ của Nnaemeka nói. “Mình đã chẳng chôn mấy quyển sách cũ con hay đọc để chuẩn bị cho kỳ thi công chức vào trong quan tài sao?”

Họ ngồi im lặng. Những hạt bụi li ti lơ lửng trong ánh nắng mỏng manh soi xuyên qua cửa sổ.

“Anh phải đem múi kola cuối cùng theo”, bố của Nnaemeka nói.

“Cảm ơn ông.” Richard nhét múi kola còn lại vào trong túi áo.

“Tôi có nên cho bọn trẻ đi theo ông ra xe?” Mẹ của Nnaemeka hỏi. Khó mà biết vóc dáng của bà ra sao với cái khăn choàng đen che hết mái tóc và một phần lớn cái trán của bà.

“Xe?” Richard hỏi.

“Vâng. Ông có mang gì cho chúng tôi không?”

https://thuviensach.vn

Richard lắc đầu. Đáng lẽ chàng nên mang khoai lang và thức uống. Chỉ sau khi đến chia buồn chàng mới biết phải làm những gì. Chàng cứ tưởng rằng đến thăm là đủ rồi, tưởng mình sẽ như một thiên thần vĩ đại mang đến cho gia đình những giây phút cuối cùng trong cuộc đời của con trai họ và nhờ vậy, chàng có thể phần nào xoa dịu nỗi đau đớn về cái chết của con họ, đồng thời tự giúp chính mình. Nhưng đối với họ, chàng cũng chẳng khác gì những người đã từng đến chia buồn khác. Cuộc viếng thăm của chàng không làm thay đổi được sự thật là con của họ đã thành người thiên cổ.

Chàng đứng dậy ra về, biết rằng cũng chẳng có gì thay đổi trong lòng mình; chàng vẫn mang theo cái cảm giác đeo đẳng chàng suốt từ Kano. Rất thường xuyên, chàng ao ước mình có thể trở nên điên rồ hay trí nhớ của mình có thể tự quên đi mọi việc. Nhung thay vì thế trí não chàng trở nên thật rành mạch, sáng suốt đến độ chàng chỉ cần khẽ nhắm mắt là có thể thấy mới nguyên những xác chết ở sân bay và có thể hồi tưởng cả cường độ âm thanh của tiếng la hét. Trí óc chàng trở nên thật trầm lặng. Đủ trầm lặng để chàng có thể viết những câu rất bình tĩnh trả lời những lá thư đầy hoảng hốt của bác Elizabeth; để báo cho bác biết là chàng rất an toàn và không có ý định trở về Anh. Chàng cũng xin bác đừng có gửi bằng đường hàng không mấy tờ báo có bài viết được bác dùng bút chì khoanh tròn, đánh dấu về cuộc thảm sát tập thể những người Nigeria yếu đuối vô tội. Mấy bài viết này làm chàng bực mình. “Những mối thù thời cổ xưa giữa các bộ lạc với nhau”, tờ *Herald* viết, là lý do của cuộc thảm sát; tờ tạp chí *Time* đặt cho bài báo cái tựa đề NGƯỜI PHẢI XUỐNG TAY, một khẩu hiệu được in trên mấy chiếc xe tải chở hàng của người Nigeria nhưng tác giả bài báo đã dùng chữ xuống tay theo nghĩa đen của nó và giải thích là người Nigeria bản chất rất bạo động; họ còn viết về sự cần thiết của những nhát “chém” đối với hành khách của mấy cái xe tải này. Richard gửi một lá thư nghiêm khắc đến tờ tạp chí *Time*.

Theo tiếng Anh Pidgin[66], chàng giải thích, xuống tay ở đây có nghĩa là ăn. Ít ra tờ *Observer* có vẻ khéo léo hơn khi họ viết là nếu Nigeria tồn tại sau cuộc tàn sát người Igbo, quốc gia này có thể tồn tại ở bất cứ tình trạng nào.

https://thuviensach.vn

Nhưng có một vẻ gì đó rất trống rỗng trong tất cả các lời tường thuật, một tiếng vang của một thực tế không có thật. Vì thế Richard bắt đầu viết một bài rất dài về cuộc thảm sát. Chàng ngồi ở bàn ăn nhà Kainene và viết lên những tờ giấy dài không kẻ hàng. Chàng cũng mang Harrison đến Port Harcourt, khi làm việc chàng có thể nghe Harrison nói chuyện với Ikejidi và Sebastian. “Anh không biết làm bánh sôcôla kiểu Đức à?”, cười mỉa mai một cái. “Anh không biết mảnh vụn bánh mì rhubarb hả?” Thêm, một cái cười móc họng chê bai.

Richard bắt đầu viết về những khó khăn của người tị nạn, hậu quả của cuộc thảm sát, về những người kinh doanh đã chạy loạn bỏ lại sau lưng thị trường miền Bắc, những giảng viên bỏ trường đại học và những người giúp việc dân sự bỏ việc làm ở trong các cơ quan của các Bộ. Chàng cố gắng viết đoạn kết luận.

Chúng ta cần phải nhớ rằng lần đầu tiên người Igbo bị thảm sát, cuộc tàn sát có mức độ nhỏ hơn nhiều so với cuộc tàn sát mới vừa xảy ra, là mãi từ năm 1945. Cuộc thảm sát đẫm máu này được chính quyền thực dân Anh khởi đầu khi họ đổ thừa người Igbo đã tổ chức đình công toàn quốc, cấm người Igbo xuất bản báo, và nói chung là khơi dậy sự kỳ thị chống đối người Igbo. Quan niệm rằng chuyện tàn sát mới đây là hậu quả của “những mối thù xưa cũ” là một quan niệm sai lầm. Các bộ lạc của hai miền Bắc — Nam từ lâu đã liên hệ với nhau, ít nhất kể từ thế kỷ IX mà một số chuỗi hạt rất quý giá được khám phá ở những khu di tích lịch sử Igbo-Ukwu đã chứng minh cho điều này. Không thể nào chối cãi là những bộ lạc này đã từng có chiến tranh với nhau và bắt nhau làm nô lệ nhưng họ không giết lẫn nhau trong cung cách thảm sát tập thể như thế này. Nếu đây là thù hận thì lòng thù hận này còn rất mới. Sự thù hận này được gây ra, nói một cách đơn giản, bởi chính sách chia để trị ngấm ngầm do thực dân Anh áp dụng. Những chính sách này lợi dụng sự khác biệt về văn hóa phong tục của các bộ lạc và làm đủ mọi cách để phá hoại sự đoàn kết, do đó sẽ giúp cho sự cai trị một quốc gia rộng lớn như thế này trở nên dễ dàng.

https://thuviensach.vn

Khi chàng đưa cho Kainene bài bảo, nàng đọc cẩn thận, cặp mắt nheo nheo, sau đó nàng bảo chàng, “Rất dữ dội”.

Chàng không biết chắc cái câu *rất dữ dội* có nghĩa là nàng thích hay không thích. Chàng mong được sự tán thành của nàng đến gần như tuyệt vọng. Sau khi nàng đi thăm Olanna ở Nsukka, vẻ lãnh đạm xa cách của nàng trở lại. Nàng bắt đầu trưng bày ảnh của những người thân đã bị giết — Arize cười trong bộ áo cưới, cậu Mbaezi hớn hở trong bộ âu phục rất chật bên cạnh mợ Ifeka có vẻ rất nghiêm trang trong tấm áo choàng có in hình — nhưng nàng nói về họ rất ít và không nói lời nào về Olanna. Rất thường xuyên, nàng rút vào trong im lặng khi đang giữa cuộc mạn đàm, và khi nàng làm thế, chàng để nàng được yên; đôi khi chàng cảm thấy đố kị với nàng vì nàng có khả năng tự thay đổi sau khi mọi việc xảy ra.

“Em nghĩ nó thế nào?”, chàng hỏi. Trước khi nàng có thể trả lời, chàng hỏi điều mà chàng đã muốn hỏi từ lâu. “Em có thích nó không? Em cảm thấy nó thế nào?”

“Em nghĩ nó có vẻ trang trọng quá, đến ngột ngạt”, nàng nói. “Nhưng em thây tự hào. Em thấy vinh hạnh.”

Chàng gửi bài báo cho tờ *Herald*. Chàng nhận được thư trả lời của họ hai tuần sau đó và chàng xé vụn lá thư sau khi đọc xong. Mục báo chí quốc tế tràn ngập những câu chuyện đầy bạo động từ Phi châu, lá thư này đặc biệt nhàm chán và dạy đời, người Phó ban Biên tập viết, có lẽ Richard có thể viết một bài theo khía cạnh con người? Họ có nói lời nào về những lời tuyên ngôn của bộ lạc khi họ thực hiện cuộc thảm sát, thí dụ thế? Họ có ăn thịt người như ở Congo? Có cách nào để ta có thể hoàn toàn hiểu đầu óc tư tưởng của dân tộc này?

Richard đặt bài báo sang một bên. Chàng thấy sợ khi ban đêm chàng ngủ ngon, khi mùi hương của lá cam và màu biển xanh vẫn làm cho lòng chàng bình yên, khi chàng vẫn tràn đầy cảm giác.

https://thuviensach.vn

“Anh sẽ tiếp tục. Cuộc sống là thế”, chàng bảo với Kainene. “Anh cần có phản ứng, mọi chuyện phải thay đổi khác đi.”

“Anh không thể viết một bài trong đầu rồi bắt buộc mình phải vâng theo nó. Cứ phớt Ăng-lê đi, Richard”, nàng nói rất nhẹ nhàng.

Nhưng chàng không thể phớt lờ đi được. Chàng không thể nào tin được tất cả mọi người có thể trở lại cuộc sống bình thường sau khi họ chứng kiến cuộc thảm sát. Rồi chàng cảm thấy sợ hãi hơn với cái ý tưởng mình chẳng khác gì một người chuyên rình mò những chuyện thị phi. Chàng đã chẳng phải lo sợ cho mạng sống của mình, vì thế cuộc thảm sát có vẻ như chẳng dính dáng đến chàng. Chàng đã quan sát nó bằng con mắt dửng dưng bởi biết mình được an toàn. Nhưng chàng không thể dửng dưng quan sát được, Kainene sẽ không được bình an nếu nàng có mặt ở đó.

Chàng bắt đầu viết về Nnaemeka và mùi hăng của rượu hòa với máu tươi trong phòng chờ ở sân bay, nơi người pha rượu nằm với cái mặt bị bắn vỡ toang, nhưng chàng ngừng lại vì những câu viết có vẻ như khôi hài. Nó đầy tính bi kịch. Nghe như những bài báo ngoại quốc. Nghe như những chuyện giết chóc này chưa hề xảy ra và nếu như nó có xảy ra, nó không đến nỗi như thế. Âm vang của điều không có thật, không hiện thực ghìm chặt từng chữ xuống; chàng nhớ rất rõ những chuyện xảy ra ở sân bay nhưng nếu muốn viết về nó chàng lại phải tưởng tượng và chàng không chắc là mình có thể làm chuyện ấy.

Ngày cuộc ly khai lãnh thổ được tuyên bố, chàng đứng với Kainene ở hàng hiên, lắng nghe giọng của Ojukwu trên radio, sau đó kéo nàng vào lòng. Ban đầu chàng tưởng cả hai đang run rẩy, cho đến khi chàng hơi lùi về phía sau một chút, ngắm gương mặt nàng rồi chợt nhận ra nàng hoàn toàn yên lặng, bất động. Chỉ có mình chàng run rẩy thôi.

“Chúc mừng nền độc lập”, chàng nói với nàng.

“Độc lập”, nàng nói, trước khi thêm, “Chúc mừng nền độc lập”.

Chàng muốn cầu hôn nàng. Đây là một sự khởi đầu mới, một quốc gia mới, một xứ sở mới *của hai người*. Không chỉ do cuộc ly khai là điều hiển

https://thuviensach.vn

nhiên, nếu xét lại những điều mà Igbo đã phải trải qua, mà còn bởi vì những cơ hội Biafra mở ra cho chàng. Chàng sẽ là người của Biafra theo cách mà chàng không bao giờ có thể như thế nếu chàng là người Nigeria — chàng có mặt ở đây ngay từ lúc bắt đầu, góp phần vào công cuộc khai sinh nó. Chàng cảm thấy mình cũng thuộc về quốc gia này. Chàng thầm nói bao nhiêu lần, *Làm vợ anh nhé, Kainene*, nhưng chàng không thể thốt ra lời. Ngày hôm sau chàng trở về Nsukka với Harrison.

Richard thích Phyllis Okafor. Chàng thích mái tóc xù bồng bềnh của cô, cái giọng nói của dân miền Mississippi, cũng như cái gọng kính đầy vẻ nghiêm trang che đi cặp mắt hết sức thân thiện của cô. Kể từ khi không đến nhà Odenigbo nữa, tối tối chàng thường đến chơi, nói chuyện với vợ chồng cô, Nnanyelugo. Dường như cô ấy đoán biết rằng chàng vừa đánh mất một nhóm bạn bè giao thiệp trong xã hội, vì thế cô cứ nằng nặc mời chàng đi xem kịch nghệ, đi nghe diễn thuyết công cộng và chơi squash, một môn quần vợt chơi trong nhà. Cũng vì thế nên khi cô mời chàng đến dự một buổi học có nhan đề "Trong Trường Hợp Chiến Tranh" do hội phụ nữ trường đại học tổ chức, chàng nhận lời ngay. Chuẩn bị khi chiến tranh là một ý kiến hay, cho dù chiến tranh sẽ không xảy ra. Người Nigeria sẽ để cho người Biafra yên; họ không bao giờ đi đánh những người đã bị giày xéo vì cuộc thảm sát vừa qua. Họ sẽ vui mừng gạt bỏ người Igbo qua một bên. Richard biết chắc như thế. Chàng chỉ không chắc mình sẽ phản ứng thế nào nếu gặp lại Olanna ở buổi học. Trốn lánh là việc khá dễ dàng với chàng từ trước đến nay; trong bốn năm chàng chỉ lái xe ngang qua nàng chừng một vài lần, chàng không bao giờ ra sân quần vợt hay câu lạc bộ giáo viên và chàng không còn mua sắm ở tiệm Đông Phương.

Chàng đứng gần Phyllis ở cửa vào giảng đường và đảo mắt nhìn một vòng. Olanna đang ngồi trên hàng đầu với Bé By trong lòng. Gương mặt quyến rũ của nàng dường như rất quen thuộc, cả cái áo màu xanh với những tua dợn sóng ở cổ nàng cũng thế, dường như chàng đã nhìn thấy cả hai mới gần đây. Chàng nhìn lảng sang chỗ khác và thở phào vì Odenigbo đã không

https://thuviensach.vn

đến dự. Giảng đường đông nghẹt người. Người đàn bà trên khán đài lặp đi lặp lại điều bà ta đang nói. “Gói giấy tờ của quý vị trong túi không thấm nước và đó là cái mà quý vị phải mang theo trước nhất. Gói giấy tờ của quý vị ở trong túi không thấm nước…”

Nhiều người lên nói. Rồi buổi học kết thúc. Mọi người nấn ná lại thêm một chút để trò chuyện với nhau, cười nói và trao đổi những mẹo nhỏ “trong trường hợp chiến tranh”. Richard biết là Olanna đang đứng gần, nói chuyện với một người đàn ông có bộ râu rậm dạy nhạc. Chàng quay người, một cách ngẫu nhiên, để lặng lẽ trốn đi. Chàng gần ra đến cửa thì nàng xuất hiện bên cạnh.

“Chào anh, Richard. *Kedu*?”

“Tôi khỏe”, chàng trả lời. Da mặt chàng như căng ra. “Còn cô?”

“Chúng tôi đều khỏe cả”, Olanna nói. Môi nàng sáng một lớp son bóng màu hồng nhạt. Richard để ý đến cách nàng dùng số nhiều trong câu nói. Chàng không biết chắc là nàng ám chỉ nàng và đứa bé, hay nàng và Odenigbo, hay có thể chữ chúng tôi có nghĩa nàng đề nghị quên đi chuyện cũ, quên đi những gì đã xảy ra giữa họ và những sứt mẻ trong quan hệ của nàng với Kainene.

“Bé By, con đã chào bác chưa?” Olanna hỏi, nhìn xuống đứa bé đang nắm tay nàng.

“Cháu chào bác”, Bé By nói với một giọng trong trẻo.

Richard cúi xuống và vuốt má con bé. Có vẻ gì thật trầm tĩnh trong thái độ của con bé bốn tuổi làm nó trông già dặn và khôn ngoan hơn tuổi thực. “Chào Bé By.”

“Chị Kainene thế nào?” Olanna hỏi.

Richard lẩn tránh ánh mắt nàng, không biết chắc là mình nên tỏ thái độ như thế nào. “Cô ấy khỏe.”

“Quyển sách của anh có xúc tiến trôi chảy không?”

“Có. Cảm ơn cô.”

https://thuviensach.vn

“Nó vẫn còn được đặt tên là *Giỏ Chứa Bàn Tay*?”

Chàng thấy thú vị vì Olanna vẫn nhớ. “Không.” Chàng ngưng và cố gắng để không nhớ mình đã làm gì với cái bản thảo ấy, về ngọn lửa đã đốt cháy nó thành than nhanh chóng. “Nó được đặt tên là *Thời Đại Bình Đồng*.”

“Cái tựa đề khá thú vị”, Olanna thì thầm. “Tôi hy vọng chiến tranh sẽ không xảy ra nhưng buổi học này khá hữu ích phải không?”

“Vâng.”

Phyllis đến gần, chào Olanna, và rồi kéo cánh tay Richard. “Người ta nói Ojukwu đang đến! Ojukwu đang đến!” Có người lên giọng nói to ở bên ngoài.

“Ojukwu?” Richard hỏi.

“Vâng, vâng!” Phyllis bước về hướng cửa. “Anh có biết là ông ấy bất ngờ ghé thăm ký túc xá của Đại học Enugu cách đây vài ngày không? Có vẻ như là đến lượt trường của chúng ta!”

Richard đi theo cô ra ngoài. Họ nhập vào một nhóm giảng viên đứng xung quanh tượng con sư tử; Olanna đã biến mất.

“Ông ấy đang ở thư viện.” Có người nói.

“Không, ông ta đang ở trong ngôi nhà của Ban chấp hành sinh viên.”

“Không, ông ấy muốn diễn thuyết với sinh viên. Ông ấy đang ở khúc đường của ban Quản lý.”

Vài người đã rảo bước hướng về khu nhà của ban Quản lý, Phyllis và Richard cũng đi theo. Họ vừa đến gần mấy cây tán dù trồng xếp hàng dọc theo đường xe chạy, Richard nhìn thấy một người đàn ông có râu, diện mạo rất sáng sủa và trang trọng, mặc quân phục có thắt lưng, đang sải bước dọc theo hành lang. Một vài phóng viên đang xô lấn nhau chạy theo ông ta, tay giơ cao máy ghi âm như là tặng phẩm dành cho ông. Sinh viên tụ tập rất đông khiến Richard phải tự hỏi bằng cách nào mà họ có thể nhóm họp nhanh như vậy. Họ đã bắt đầu lên tiếng reo hò nhịp nhàng. “Quyền lực! Quyền lực!” Ojukwu đi xuống cầu thang và đứng trên một vài khối xi măng chỗ

https://thuviensach.vn

thảm cỏ xanh mướt. Ông giơ tay lên. Mọi thứ trên con người ông đều bừng sáng, từ chiếc đồng hồ sáng choang, bộ râu cắt tỉa cẩn thận, bờ vai rộng.

"Tôi đến để hỏi các bạn một câu", ông nói. Giọng nói mang âm hưởng Đại học Oxford của ông dịu dàng đến ngạc nhiên, nó không có âm vang sang sảng như giọng nói trên radio mà có chút gì hơi kịch, hơi nặng về trình bày, và hơi cân nhắc quá độ. "Chúng ta phải làm gì? Chúng ta có nên giữ thái độ im lặng để họ bắt buộc chúng ta phải quay trở lại Nigeria? Chúng ta có nên làm ngơ trước hàng ngàn cái chết của anh chị em chúng ta ở miền Bắc không?"

"*Không! Không!*" Sinh viên đang tràn vào sân rộng và đường lái xe. Nhiều giảng viên đã đậu xe của họ dọc đường để gia nhập đám đông. "Quyền lực! Quyền lực!"

Ojukwu giơ cao bàn tay và đám đông ngừng. "Nếu họ tuyên bố chiến tranh", ông ta nói, "Tôi muốn nói cho các bạn biết cuộc chiến tranh này sẽ kéo dài và rất gian khổ. Các bạn có sẵn sàng không? Các bạn có sẵn sàng không?".

"Có! Có! Ojukwu, *nye anyi egbe*! Cho chúng tôi súng! *Iwe di anyi n'obi*! Lòng chúng tôi đầy phẫn nộ!"

Lúc này những tiếng reo hò nhất loạt vang lên — cho chúng tôi súng, lòng chúng tôi đầy phẫn nộ, cho chúng tôi súng. Những âm thanh nhịp nhàng đến độ ngây ngất. Richard liếc nhìn Phyllis đang hươ hươ nắm đấm lúc cô ta hò hét. Chàng đảo mắt nhìn tất cả mọi người xung quanh lúc ấy đầy vẻ căng thẳng và quyết tâm, trước khi chàng cũng bắt đầu khoa tay và hô to. "Ojukwu, cho chúng tôi súng! Ojukwu, *nye anyi egbe*!"

Ojukwu mồi một điếu thuốc và ném que diêm ra sân. Ngọn lửa lóe lên một lúc, trước khi ông thò mũi giày ống sáng loáng của ông ra mà dập tắt. "Ngay cả ngọn cỏ cũng chiến đấu cho Biafra", ông nói.

Richard kể cho Kainene nghe chàng đã bị Ojukwu thu hút đến thế nào ngay cả khi ông ta đã có dấu hiệu bị hói đầu quá sớm, hơi có vẻ màu mè

https://thuviensach.vn

khoa trương và đeo một chiếc nhẫn có vẻ xa hoa không đúng chỗ. Chàng kể Kainene nghe về buổi học. Chàng tự hỏi không biết có nên nói cho nàng biết là mình tình cờ gặp Olanna. Hai người đang ngồi ở hàng hiên. Kainene đang gọt cam bằng dao, vỏ cam được bỏ vào cái đĩa dưới đất.

"Anh gặp Olanna", chàng nói.

"Thế à?"

"Ở trong buổi học. Bọn anh chào nhau và cô ấy hỏi thăm em."

"Thế à?" Quả cam trượt khỏi tay nàng, hay có lẽ nàng đánh rơi nó, bởi vì nàng để nó nằm yên trên nền nhà có đá cẩm thạch ở hàng hiên.

"Anh xin lỗi", Richard nói. "Anh nghĩ là anh nên nói cho em biết việc anh gặp cô ấy."

Chàng nhặt quả cam đưa cho nàng nhưng nàng không chịu cầm. Nàng đứng lên, đi đến hàng rào.

"Chiến tranh sắp xảy ra", nàng nói. "Port Harcourt sắp lên cơn điên."

Nàng nhìn xa xăm, dường như nàng thật sự thấy thành phố trong cơn thác loạn của những bữa tiệc quá trớn, những cuộc tình thác loạn, những chiếc xe phóng với tốc độ khủng khiếp. Chiều hôm ấy trước đó không lâu, một thiếu nữ ăn mặc sang trọng đến gần Richard ở trạm xe lửa. "Về nhà tôi, từ trước đến nay tôi chưa từng làm tình với một người đàn ông *oyinbo*, nhưng bây giờ tôi muốn thử cho biết tất cả mọi thứ!", cô ta vừa nói vừa cười ha hả, mặc dầu cơn thèm muốn điên cuồng trong mắt cô ả có vẻ nghiêm trọng. Chàng vuột thoát tay rồi bỏ đi và ngạc nhiên thấy mình buồn rũ rượi với cái ý nghĩ là cô ta rồi cũng sẽ lên giường với một người lạ mặt. Dường như dân cư trong thành phố này với những hàng phi lao ngóng gió sẵn sàng chộp lấy bất cứ cái gì họ có thể chộp, trước khi chiến tranh tước đoạt hết những chọn lựa của họ.

Richard đứng dậy, đến bên Kainene.

"Sẽ không có chiến tranh đâu", chàng nói.

"Cô ấy hỏi về em như thế nào?"

https://thuviensach.vn

“Cô ấy nói, Kainene có khỏe không.”

“Và anh nói là em rất khỏe?”

“Ừ.”

Nàng không nói gì thêm về chuyện ấy; chàng cũng mong như vậy.

https://thuviensach.vn

Chương mười lăm

Ugwu bước ra khỏi xe, đi vòng ra phía sau, mở cốp. Hắn để bao cá khô lên trên một cái bao khác to hơn đựng *garri*, đội cả hai bao lên đầu rồi theo Ông Chủ leo lên cái cầu thang cũ kỹ ọp ẹp vào trong một ngôi nhà sáng lờ mờ được dùng làm trụ sở của công đoàn. Ông Ovoko cũng lên gặp họ. "Mang mấy cái bao này vào trong kho", ông ta chỉ ngón tay vào trong kho bảo Ugwu làm như hắn không biết gì hết sau bao nhiêu lần đã mang thức ăn đến cho người tị nạn. Trong kho trống rỗng ngoại trừ một bao gạo nhỏ trong góc, đám mọt gạo bò lúc nhúc.

"Tình hình như thế nào? *A na-emekwa*?" Ông Chủ hỏi.

Ông Ovoko xoa tay. Ông ấy có bộ mặt buồn thảm của một người nói đơn giản là từ chối được an ủi. "Bây giờ không ai còn muốn cho từ thiện nữa. Mấy người này cứ đến xin thực phẩm rồi hỏi xin việc làm. Ông biết đấy, họ về từ miền Bắc và không mang theo được gì cả. Sạch bách."

"Tôi biết họ về đây không có tài sản, ông bạn! Đừng có diễn thuyết với tôi!" Ông Chủ ngắt lời.

Ông Ovoko thụt lùi. "Tôi chỉ nói là tình trạng rất nghiêm trọng. Ban đầu mọi người ồ ạt mang thực phẩm đến cho, nhưng bây giờ họ lảng đi. Chuyện này có thể sẽ là thảm họa nếu chiến tranh xảy ra."

"Chiến tranh sẽ không xảy ra."

"Thế thì tại sao Gowon vẫn tiếp tục phong tỏa chúng ta?"

Ông Chủ tảng lờ câu hỏi và quay đi. Ugwu đi theo.

"Dĩ nhiên người ta có đem thực phẩm đến. Nhưng chắc là cái thằng ngu ấy dấm dúi mang về cho gia đình hắn", Ông Chủ nói lúc ông nổ máy.

"Vâng, thưa ông", Ugwu đáp. "Cho dù ông ta đã có cái bụng phệ như thế."

https://thuviensach.vn

“Cái thằng ngu xuẩn Gowon tuyên bố mang tai ương khổ sở cho một con số ít nhất cũng cỡ hai triệu người tị nạn. Hắn tưởng những người chết đó chỉ là mấy con gà và chỉ có thân nhân của mấy con gà chết trở về nhà của họ hay sao?”

“Không, thưa ông.” Ugwu nhìn ra cửa sổ. Lòng hắn tràn ngập nỗi buồn, đến đây để cho *garri* và cá khô những người trước kia đã từng tự nuôi bản thân ở miền Bắc, để lắng nghe Ông Chủ lải nhải cùng một luận điệu hết tuần này sang tuần khác. Hắn thò tay sắp xếp lại cho ngay ngắn sợi dây đang đong đưa ở kính chiếu hậu. Buộc ở đầu sợi dây là một vật kỷ niệm bằng nhựa có sơn hình một nửa mặt trời màu vàng trên nền đen.

Sau đó, hắn ngồi trên bậc thềm sau nhà đọc quyển *Hồ sơ Pickwick*[67], thường xuyên ngừng đọc để suy nghĩ và ngắm mấy cái lá ngô mảnh mai đong đưa trong gió nhẹ, không ngạc nhiên khi nghe Ông Chủ lên giọng như quát tháo trong phòng khách. Ông Chủ luôn luôn dễ nổi cáu trong những ngày như ngày hôm nay.

“Thế còn các đồng nghiệp của chúng ta ở Ibadan, Zaria và Lagos? Ai là người lên tiếng? Họ cứ im thin thít khi cái đám chính khách lưu vong da trắng cổ vũ mấy người nổi loạn giết dân Igbo. Các bạn sẽ là một trong những người bị giết nếu bạn tình cờ không ở trong đất Igbo! Các bạn có thể có bao nhiêu lòng từ tâm chứ?” Ông Chủ quát to.

“Làm sao anh dám nói tôi không có lòng thương người chứ! Nếu tôi nói ly khai không phải là cách duy nhất để duy trì an ninh, điều đó không có nghĩa là tôi không có lòng thương người!” Người nói là cô Adebayo.

“Thế anh chị em, họ hàng của cô có bị giết không? Cậu của cô có bị giết không? Tuần tới cô đi về với tộc người của cô ở Lagos và không ai quấy nhiễu cô bởi vì cô là người Yoruba. Không phải chính người dân của cô đã giết dân Igbo ở Lagos hay sao? Không phải một nhóm tù trưởng bộ lạc của cô đã đi lên miền Bắc để cảm ơn mấy lão vua chúa vương giả đã nhân nhượng tha cho người Yoruba hay sao? Thế thì cô còn nói gì nữa chứ? Làm sao ý kiến của cô còn có giá trị chứ?”

https://thuviensach.vn

“Anh không nên nặng lời sỉ vả tôi, Odenigbo.”

“Lời nói thật trở thành lời sỉ vả.”

Im lặng bao trùm, tiếng cửa trước ken két mở ra rồi đóng sầm lại. Cô Adebayo đã bỏ về. Ugwu đứng dậy khi hắn nghe giọng của Olanna. “Điều này không thể chấp nhận được, Odenigbo! Anh phải xin lỗi cô ấy.”

Câu nói của nàng làm hắn sợ hãi bởi vì ít khi nàng nói lớn. Lần cuối cùng hắn nghe nàng to tiếng xảy ra đã rất lâu, lúc có chuyện không hay mấy tuần trước khi Bé By ra đời, khi đó Richard cũng không còn đến chơi và mọi chuyện đang mấp mé ở bên bờ vực tan vỡ. Trong khoảnh khắc, Ugwu không nghe thấy gì cả — có lẽ Olanna cũng bỏ đi — rồi hắn nghe thấy Okeoma đọc thơ. Ugwu cũng biết bài thơ này: *Nếu mặt trời không chịu mọc, chúng tôi sẽ bắt mặt trời phải mọc.* Lần đầu tiên Okeoma đọc bài thơ này, cùng ngày với tờ báo *Renaissance* được đổi tên thành *Biafran Sun*, Ugwu đã nghe bài thơ và thấy lòng đầy phấn khởi, nhất là câu thơ mà hắn rất thích. *Những cái bình đất sét được nung bằng lòng hăng say, làm mát chân ta khi ta trèo lên*. Bây giờ, cũng chính câu thơ ấy và bài thơ ấy làm hắn cay mắt. Bài thơ làm hắn nhớ ngày trước khi Okeoma đọc cho mọi người nghe những bài thơ anh viết về người Igbo có mông bị ghẻ lở khi anh ta đi vệ sinh vào những cái bồn cầu nhập cảng từ nước ngoài, những ngày mà cô Adebayo và Ông Chủ cãi vã lẫn nhau nhưng không chấm dứt buổi họp mặt chiều tối bằng cách làm cô giận sầm sập mà bỏ đi, những ngày hắn vẫn còn đãi mọi người món xúp ớt. Bây giờ hắn chỉ dọn hạt kola thôi.

Một lúc sau, Okeoma cũng ra về và Ugwu lại nghe Olanna nói to. “Anh phải xin lỗi cô ấy, Odenigbo!”

“Vấn đề không phải là anh có nợ cô ấy một lời xin lỗi hay không mà là anh có nói sự thật hay không”, Ông Chủ nói. Olanna nói cái gì đó mà Ugwu không thể nghe được và hắn thấy Ông Chủ nói, giọng dịu hắn lại, “Được rồi, *nkem*, anh sẽ làm việc đó”.

Olanna đi vào bếp. “Chúng tôi ra phố”, nàng nói. “Ra khóa cửa nhé.”

“Vâng, thưa cô.”

https://thuviensach.vn

Sau khi họ đi khỏi, Ugwu nghe có tiếng gõ thật nhẹ ở cửa sau và đi ra xem đó là ai.

“Chinyere”, hắn ngạc nhiên nói. Cô ấy chẳng bao giờ đến sớm thế và cũng chưa bao giờ đến gian nhà chính.

“Sáng sớm mai em và bà chủ cùng với tụi trẻ sẽ về làng. Em đến để chúc anh ở lại mạnh giỏi. *Ka o di*.”

Ugwu chưa bao giờ nghe cô ta nói nhiều như vậy. Hắn không biết phải trả lời thế nào. Hai người im lặng nhìn nhau một lúc lâu.

“Chúc em bình an”, hắn nói. Hắn nhìn cô đi đến hàng giậu chia cách hai nhà và chui qua. Cô ấy sẽ không còn xuất hiện ở phòng hắn ban đêm và nằm ngửa, im lặng xoạc chân ra, ít nhất cũng phải một thời gian rất lâu. Hắn cảm giác như có một khối nặng xa lạ đè nghiến trong đầu mình. Những thay đổi ồ ạt kéo đến trong đời nhưng hắn không thể làm gì để giảm tốc độ của những thay đổi này.

Hắn ngồi xuống và nhìn chằm chặp vào bìa của cuốn *Hồ sơ Pickwick*. Sân sau đầy vẻ yên tĩnh và trầm lắng, trong những tiếng xao xác nhẹ nhàng của cây xoài và mùi chín ngấu như rượu của mấy trái điều. Vẻ yên tĩnh này bao phủ lên những điều hắn thấy xung quanh mình. Khách đến chơi càng lúc càng ít đi. Ban đêm, những con đường dẫn vào ký túc xá của đại học trở nên vắng vẻ như bãi tha ma, bao trùm thứ ánh sáng lóng lánh của sự im lặng và trống vắng. Tiệm Đông Phương cũng đóng cửa. Bà chủ của Chinyere là một người trong rất nhiều người ở các gia đình đã bỏ đi; đám người giúp việc của họ mua mấy thùng giấy khổng lồ ngoài chợ và mấy chiếc xe rời trường đại học, đôi khi có thùng xe xệ xuống vì chở quá nặng. Nhưng Olanna và Ông Chủ không chuẩn bị thu gom gì cả. Họ nói là chiến tranh sẽ không xảy ra và mọi người xung quanh chỉ lo sợ thái quá. Ugwu biết những gia đình kia đã được thông báo là họ có thể cho đàn bà và trẻ em về quê của họ, nhưng đàn ông thì không được phép. Bởi vì nếu đám đàn ông cũng đi nốt thì có nghĩa là mọi người đều lo sợ, trong khi không có gì đáng phải lo sợ cả. “Không có lý do gì để báo động cả” là câu mà Ông Chủ rất hay nói. “Không

https://thuviensach.vn

có lý do gì để báo động cả.” Giáo sư Uzomaka ở đối diện với nhà của bác sĩ Okeke bị mấy lính canh gác ở cổng đuổi về ba lần. Mất ba ngày họ mới để ông đi, sau khi ông thề sẽ trở lại; ông chỉ đưa vợ con về làng bởi vì vợ ông lo lắng quá.

“Ugwuanyi!”

Ugwu nhìn lên và thấy dì đang đi về hướng của hắn từ sân trước. Hắn đứng dậy.

“Cháu chào dì!”

“Dì gõ cửa trước một lúc rồi.”

“Xin lỗi ạ. Cháu không nghe thấy.”

“Cháu ở nhà một mình thôi sao? Ông chủ của cháu đâu?”

“Ông Chủ và cô chủ đi ra phố. Hai người đưa Bé By theo.” Ugwu nhìn mặt dì. “Có việc gì không dì?”

Dì mỉm cười. “Mọi chuyện bình thường, yên ổn, *o di mma*. Bố cháu nhờ dì nhắn tin. Bố mẹ cháu sẽ tổ chức lễ mang rượu cho Anulika vào thứ Bảy tuần tới.”

“Thế à, tuần tới?”

“Tốt hơn hết là làm bây giờ trước khi đánh nhau nếu người ta quyết định đánh nhau.”

“Đúng vậy.” Ugwu nhìn lảng ra chỗ khác, hướng cây chanh. “Thế là Anulika thật sự lập gia đình.”

“Có phải cháu định cưới em của mình không đấy?”

“Chúa phạt chết.”

Dì đưa tay nhéo cánh tay hắn một cái. “Nhìn cháu kìa, thành đàn ông rồi. Này, chừng vài năm nữa sẽ đến lượt cháu.”

Ugwu cười. “Dì và mẹ cháu phải là người tìm vợ cho cháu khi đến lúc, dì ạ.” Hắn nói với vẻ ngoan ngoãn giả vờ. Hắn kể cho dì nghe Olanna đã bảo với Ugwu rằng hai người sẽ cho Ugwu đi học đại học sau khi hắn học hết

https://thuviensach.vn

trung học. Hắn sẽ chẳng cưới vợ cho đến khi nào hắn trở thành một người như Ông Chủ, sau khi hắn đã nhiều năm đèn sách.

"Dì về đây", dì hắn nói.

"Dì không vào uống nước à?"

"Dì không ở lâu được, *Ngwanu*, mặc dì. Gửi lời chào ông chủ và nhắn mời ông về dự lễ ăn hỏi nhé."

Ngay cả trước khi dì ra về, Ugwu đã tưởng tượng lúc hắn về dự lễ hỏi. Lần này, cuối cùng rồi hắn cũng được ôm thân hình trần truồng của Nnesinachi mềm mại trong vòng tay hắn. Cái chòi của chú Eze là chỗ lý tưởng để đưa cô nàng đến, hoặc là cánh rừng im lặng vắng vẻ cạnh dòng suối, miễn sao đám con nít đừng quấy rầy hai người. Hắn hy vọng cô nàng không im thin thít như Chinyere mà sẽ kêu rên, những âm thanh như của Olanna mà hắn nghe lỏm được khi áp tai vào cửa phòng ngủ của nàng.

Tối ấy, khi hắn đang nấu ăn, một giọng nói êm ả trên radio tuyên bố Nigeria sẽ sử dụng vũ lực để đàn áp những kẻ phiến loạn Biafra.

Ugwu đang bóc vỏ hành ở trong bếp với Olanna, hắn nhìn vai Olanna chuyển động lúc nàng khuấy nồi xúp trên bếp. Hành làm cho hắn có cảm giác được tẩy gội sạch sẽ, như thể hơi cay cuốn đi khỏi người hắn những bợn dơ. Hắn có thể nghe được tiếng cười lanh lảnh của Bé By đang chơi trong phòng khách với Ông Chủ. Hắn không muốn ai vào trong bếp lúc này cả. Bởi vì họ sẽ phá đi những giây phút tuyệt vời mà hắn đang cảm nhận, cái cay mắt ngọt ngào của hơi hành dâng trong mắt và màu da óng ả của Olanna. Nàng đang nói về một số người miền Bắc ở khu vực Onitsha bị giết trong những cuộc tấn công trả thù. Hắn thích cái cách của những chữ *tấn công trả thù* thoát ra khỏi miệng nàng. .

"Thật là sai lầm", nàng nói. "Rất sai lầm. Nhưng mà Lãnh Tụ đã phản ứng rất đúng; chỉ có Chúa mới biết là bao nhiêu người sẽ bị giết nếu ông không bắt lính miền Bắc phải rút quân về Bắc."

https://thuviensach.vn

“Ojukwu là một người rất có tài.”

“Đúng vậy, nhưng tất cả chúng ta cũng có thể làm những việc như thế để giúp lẫn nhau, thật đấy.”

“Không đâu, thưa cô. Chúng ta không giống như những người Hausa. Cuộc tấn công trả thù xảy ra là tại vì người ta bắt buộc mình.”

Chữ *tấn công trả thù* của hắn phát âm cũng khá giống như cách nàng phát âm. Hắn tin chắc thế.

Olanna lắc đầu nhưng làm thinh một hồi rất lâu. “Sau lễ hỏi em gái của em, chúng tôi sẽ đi Abba chơi ít lâu vì trường đại học bây giờ rất vắng vẻ”, cuối cùng nàng nói. “Em có thể ở với gia đình em nếu muốn. Khi về chúng tôi sẽ đón em. Chúng tôi sẽ không đi quá một tháng, đó là lâu nhất. Quân đội của chúng ta sẽ đẩy lùi đám Nigeria trong vòng một, hai tuần.”

“Con sẽ đi với cô và Ông Chủ, thưa cô.”

Olanna mỉm cười, nàng cũng thầm mong hắn nói thế. “Nồi xúp này không chịu đặc gì cả”, nàng lẩm bẩm một mình. Xong rồi nàng kể cho hắn nghe lần đầu tiên nàng nấu xúp, lúc đó nàng chỉ là một cô bé, nàng nấu thế nào mà phần nửa dưới của nồi xúp bị cháy xém thành màu tím, tuy vậy món xúp vẫn rất ngon. Hắn hoàn toàn bị giọng nói của Olanna thu hút, vì thế hắn không nghe tiếng bùm-bùm-bùm vọng lại từ một nơi xa xa nào đó ở ngoài kia, cho đến khi nàng ngừng khuấy và nhìn lên.

“Cái gì thế?” Nàng hỏi. “Em có nghe thấy không, Ugwu? Cái gì thế?”

Olanna bỏ cái muôi xuống và chạy vào phòng khách. Ugwu đi theo. Ông Chủ đang đứng cạnh cửa sổ, tay cầm tờ *Biafran Sun* gấp lại.

“Cái gì thế?” Olanna hỏi. Nàng kéo Bé By về hướng nàng. “Odenigbo!”

“Họ đang tấn công”, Ông Chủ bình thản nói. “Anh nghĩ hôm nay chúng ta nên đi tản cư.”

Rồi thì Ugwu nghe thấy tiếng còi inh ỏi bên ngoài. Bất thình lình hắn sợ đi ra ngoài cửa, ngay cả đi đến bên cửa sổ để nhìn ra.

https://thuviensach.vn

Ông Chủ mở cửa. Chiếc xe Morris Minor màu xanh lá cây phanh lại vội vàng đến nỗi một bánh trượt ra khỏi đường xe chạy, nghiến lên bụi hoa huệ tây trồng dọc theo sân cỏ. Ugwu ngạc nhiên thấy là ông ta chỉ mặc mỗi cái áo may ô và quần. Chân đi dép dùng trong phòng tắm.

"Tản cư ngay lập tức! Quân đội Liên bang đã vào Nsukka! Chúng tôi đang tản cư đây. Ngay lập tức! Tôi đi tất cả các nhà vẫn còn người ở để thông báo. Di tản ngay lập tức!"

Nói xong, ngay tức khắc, ông hối hả lui xe và lái đi, bấm còi inh ỏi, Ugwu nhận ra ông chính là Vincent Ikenna, người giữ sổ sách văn thư. Ông có đến đây vài lần. Ông thích uống bia với Fanta.

"Lấy một số đồ cần dùng, *nkem*", Ông Chủ nói. "Anh sẽ kiểm tra nước trong xe. Ugwu, khóa cửa nhanh lên! Nhớ kiểm tra căn phòng của em."

"*Igini*? Đồ gì?" Olanna hỏi. "Em phải lấy những gì?"

Bé By bắt đầu khóc ré lên. Rồi cái tiếng động ấy lại cất lên, *bùm-bùm-bùm*, gần hơn và to hơn.

"Không lâu lắm đâu, mình sẽ trở lại nhanh thôi. Chỉ lấy vài thứ cần thiết, quần áo." Ông Chủ ra dấu bâng quơ trước khi ông chụp lấy chùm chìa khóa trên giá.

"Em vẫn còn đang nấu", Olanna nói.

"Bỏ vào trong xe", Ông Chủ nói.

Olanna có vẻ ngân ngơ. Nàng gói nồi xúp bằng một cái khăn lau bát và mang nó ra xe. Ugwu chạy vòng vòng, quơ ném tất cả mọi thứ vào trong mấy cái túi: quần áo và đồ chơi của Bé By, bánh bích quy trong tủ lạnh, quần áo của hắn, của Ông Chủ, mấy tấm vải quấn và áo đầm của Olanna. Hắn ước gì hắn biết nên mang theo những thứ gì. Hắn ước gì những tiếng nổ đừng có vẻ như đến gần hơn. Hắn ném mấy cái túi vào băng ghế xe phía sau rồi chạy vụt vào khóa cửa, kéo rèm. Ông Chủ đang bóp còi bên ngoài. Hắn đứng giữa phòng khách, thấy chóng mặt. Hắn cần đi tiểu. Hắn chạy vào nhà bếp, tắt lò. Ông Chủ gọi to tên hắn. Hắn quơ mấy tập ảnh trên kệ và lấy luôn

https://thuviensach.vn

ba album ảnh Olanna đã cẩn thận xếp hình vào rồi chạy ra xe. Hắn chỉ mới vừa đóng cửa xe là Ông Chủ đã chạy vụt đi. Đường vắng vẻ, trống trơn đến ghê rợn.

Ở cổng, lính Biafra vẫy tay cho phép xe chạy qua. Họ có vẻ khác biệt đáng nể trong bộ đồng phục bằng ka ki, giày ống bóng loáng và phù hiệu nửa mặt trời vàng đính bên tay áo của họ. Ugwu ước gì mình ở trong nhóm này. Ông Chủ vẫy tay nói, "Làm việc tốt lắm!".

Bụi bốc xoáy lên xung quanh, giống như là nhìn xuyên qua một tấm màn nâu. Đường chính đông nghẹt; đàn bà đội thùng trên đầu và địu con sau lưng. Trẻ em đi chân không, mang theo những bọc quần áo hay khoai lang hay mấy cái hộp. Đàn ông đẩy xe đạp. Ugwu tự hỏi tại sao họ lại xách theo mấy cái lồng đèn đốt bằng dầu hỏa, mặc dù trời chưa tối. Hắn thấy một đứa bé vấp ngã và mẹ nó cúi xuống lôi nó lên. Hắn nghĩ đến gia đình, đến bọn em nheo nhóc, bố mẹ và Anulika. Họ an toàn. Họ không phải chạy giặc bởi vì họ ở chỗ quá xa quá vắng. Điều này có nghĩa là hắn không thể dự đám cưới của Anulika, và hắn không thể ôm Nnesinachi như dự định. Nhưng hắn sẽ trở về rất sớm. Chiến tranh chỉ kéo dài đủ lâu để quân đội Biafra tống tiễn đám Nigeria về chầu trời. Lúc ấy hắn sẽ được nếm cái ngọt ngào của Nnesinachi, hắn sẽ vuốt ve làn da thớ thịt mềm mại của cô nàng.

Ông Chủ lái xe chầm chậm vì đường đông nghẹt và bị cấm đường, nhưng chậm nhất là lúc họ đến đồi Milliken. Mấy chiếc xe tải phía trước có in khẩu hiệu KHÔNG AI BIẾT NGÀY MAI trên sườn xe. Lúc nó bò lên dốc cao, một người thanh niên nhảy ra và chạy theo xe, tay cầm một thanh gỗ, sẵn sàng chèn vào bánh xe sau nếu chiếc xe tải tụt dốc.

Cuối cùng khi họ đến Abba, trời sập tối, kính xe phủ bụi vàng và Bé By đã ngủ vùi.

https://thuviensach.vn

https://thuviensach.vn

Chương mười sáu

Richard ngạc nhiên khi nghe đài phát thanh của chính quyền liên bang tuyên bố *sử dụng vũ lực để buộc những kẻ phiến loạn phải tôn trọng an ninh trật tự*. Kainene thì ngược lại.

"Vì dầu hỏa đấy", nàng nói. "Họ không thể dễ dàng nới lỏng cho chúng ta. Nhưng cuộc chiến tranh này sẽ nhanh chóng kết thúc. Madu nói Ojukwu có kế hoạch lớn. Anh ấy đề nghị em ủng hộ một ít ngoại tệ cho Bộ Chiến tranh, như thế khi chiến tranh chấm dứt, em sẽ có được những hợp đồng mà em đấu thầu."

Richard ngó nàng trân trân. Có vẻ như nàng không ý thức được là chàng không thể nào hiểu tại sao chiến tranh lại xảy ra; vấn đề không ở chỗ cuộc chiến tranh này ngắn hay dài mà ở chỗ đáng lẽ nó không nên xảy ra.

"Tốt hơn hết là anh nên dọn đến ở Port Harcourt cho tới khi mình đánh lui đám Nigeria", Kainene nói. Nàng đang đọc lướt tờ báo, gật đầu theo điệu nhạc Beatles trên dàn máy stereo và nàng làm cho tình hình có vẻ bình thường, rằng chiến tranh là sự kiện không thể tránh khỏi, rằng dọn đồ ra khỏi Nsukka là điều đơn giản nhất mà tự nó phải thế.

"Phải, dĩ nhiên là vậy rồi", chàng nói.

Tài xế của nàng lái xe đưa chàng đi. Những trạm kiểm soát được dựng lên khắp nơi, lốp xe và mấy cái bảng có đóng đinh được đặt giữa đường, những người đàn ông và đàn bà mặc áo ka ki nét mặt vô cảm, thái độ rất có kỷ luật đang đứng gần. Hai trạm đầu dễ qua. "Anh đi đâu?", họ hỏi và vẫy tay cho xe qua. Nhưng gần Enugu, bảo an dân vệ chặn đường bằng ba khúc cây to và một cái trống thùng cũ gỉ sét. Anh tài xế dừng lại.

"Quay lại! Quay lại!" Một người ló đầu ra khỏi cửa sổ; anh ta ôm một khúc gỗ được đẽo cẩn thận cho giống một khẩu súng trường. "Quay lại!"

"Xin chào", Richard nói. "Tôi làm việc trong trường Đại học Nsukka và tôi đang đi đến đó. Người giúp việc của tôi vẫn còn ở đây. Tôi cần lấy

https://thuviensach.vn

mấy bản thảo của tôi và một ít đồ cá nhân.”

“Xin ông quay lại. Chúng tôi sẽ đánh đuổi bọn phá hoại nhanh thôi.”

“Nhưng bản thảo của tôi, giấy tờ của tôi, và người giúp việc của tôi đang ở đó. Anh thấy không, tôi chẳng đem cái gì theo cả. Vì tôi không biết.”

“Quay lại, thưa ông. Đây là mệnh lệnh. Ở đó không an toàn. Nhưng ngay lập tức sau khi chúng tôi đánh lui đám phá hoại, ông có thể trở về.”

“Nhưng anh phải hiểu giùm tôi.” Richard nghiêng người xa hơn về phía trước.

Đôi mắt người đàn ông nheo lại trong lúc con mắt to được vẽ trên áo anh ta dưới hàng chữ CẢNH GIÁC dường như mở to hơn. “Ông có chắc ông không phải là điệp viên của chính quyền Nigeria không đấy? Chẳng phải chính người da trắng các ông đã cho phép Gowon được giết đàn bà và trẻ em vô tội đó sao?”

“Abu m onye Biafra*”*, Richard nói.

Người đàn ông cười rộ lên, và Richard không biết chắc đây có phải là tiếng cười vui vẻ. “Ê, một người đàn ông da trắng nói anh ta là người Biafra. Anh học tiếng của chúng tôi ở đâu vậy?”

“Từ vợ tôi.” .

“Được rồi, thưa ông. Đừng quan tâm đến đồ đạc của ông ở Nsukka. Đường sá sẽ lại lưu thông trong vài ngày nữa.”

Người tài xế cho lui xe và anh quay xe trở lại bằng con đường họ đến. Richard cứ nhìn con đường bị ngăn chặn cho đến khi chàng không còn trông thấy nó nữa. Chàng nghĩ đến câu tiếng Igbo trơn tuột tuôn ra khỏi miệng thật dễ dàng. “Tôi là người Biafra.” Chàng không biết tại sao, nhưng chàng hy vọng người tài xế sẽ không mách lẻo với Kainene là chàng đã nói như thế. Và cũng hy vọng người tài xế sẽ không ton hót với Kainene rằng chàng đã gọi nàng là vợ của chàng.

https://thuviensach.vn

Ít hôm sau Susan gọi vào lúc gần trưa khi Kainene đã đi đến: một trong các xưởng máy của nàng.

“Không biết em có số điện thoại nhà Kainene.” Richard nói và Susan bật cười.

“Em nghe nói Nsukka phải tản cư, em biết anh sẽ ở với cô ấy. Anh có khỏe không?”

“Có.”

“Anh không bị làm sao lúc tản cư chứ?” Susan hỏi. “Anh có sao không?”

“Anh không sao.” Chàng thấy cảm động vì sự quan tâm của cô. “Tốt. Kế hoạch của anh thế nào?”

“Anh sẽ ở đây một thời gian.”

“Không an toàn đâu, Richard. Em không ở quá một tuần. Những người này chưa bao giờ trải qua nội chiến phải không? Gọi là cuộc nội chiến thì cũng hơi quá lời.” Susan ngập ngừng. “Em gọi điện thoại cho Hội đồng Anh ở Enugu, em không thể tưởng tượng được là người mình ở đó vẫn đi đánh bóng nước và vẫn tổ chức tiệc cocktail ở khách sạn Presidentiaf! Trong khi đang xảy ra cuộc chiến tranh đẫm máu.”

“Nó sẽ kết thúc nhanh chóng thôi.”

“Kết thúc, ha! Nigel sẽ rời nơi này trong vòng hai ngày. Chẳng có gì là kết thúc nhanh chóng cả. Cuộc chiến tranh này sẽ kéo dài rất lâu. Xem tình trạng của Congo đấy. Mấy người dân xứ này không có khái niệm hòa bình. Không bao lâu nữa họ sẽ chiến đâu cho đến khi người cuối cùng ngã xuống.”

Richard cúp máy khi Susan vẫn còn đang hăng say nói, và tự ngạc nhiên về thái độ khiếm nhã của mình. Chàng thầm ước gì mình có thể giúp cô ném mấy chai rượu trên quầy và xóa đi những hoang tưởng đã làm tổn thương cuộc đời cô. Chàng hy vọng quyết định rời bỏ nơi này sẽ là một điều tốt cho cô ấy và cô ấy sẽ tìm thấy hạnh phúc với Nigel hay với ai cũng được.

https://thuviensach.vn

Chàng vẫn còn đang bị những ý nghĩ về Susan chiếm ngự tư tưởng, nửa mong là cô sẽ không bao giờ gọi mình, nửa mong cô sẽ gọi. Lúc Kainene về đến nhà, nàng hôn lên má, môi và cằm của chàng. “Anh chắc là suốt ngày lo lắng cho Harrison và quyển sách *Thời Đại Bình Đồng*?”, nàng hỏi.

“Không đâu”, chàng trả lời, mặc dù cả hai đều biết rằng đó là một câu nói dối.

“Harrison sẽ bình yên. Ông ta sẽ gói ghém đồ đạc và trở về làng.”

“Phải đấy, chắc ông ta đã làm thế, Richard nói.

“Chắc là ông ấy sẽ mang bản thảo của anh theo.”“Ừ” Richard vẫn còn nhớ lúc nàng hủy bản thảo đầu tiên của chàng, *Giỏ Chứa Bàn Tay*, nàng dẫn chàng ra vườn quả, đến đống giấy cháy thành than dưới gốc cây chàng thích nhất; mặt không để lộ một chút cảm xúcnào. Tuy thế, sau đó chàng không thấy tức giận hay oán trách mà vẫn đầy hy vọng.

“Hôm nay có một cuộc biểu tình ở dưới phố, ít nhất cũng có tới ngàn người, nhiều xe được phủ kín bằng lá xanh”, nàng nói. “Em ước gì họ chỉ tràn ra sân cỏ thay vì chặn 101 những con đường chính. Em đã đóng góp tiền và em không muốn bị mắc kẹt dưới hơi nóng của mặt trời để phục vụ cho tham vọng của Ojukwu.”

“Mình phục vụ cho một lý tưởng, không phải một cá nhân.”

“Vâng, nhưng đây cũng là một hình thức tống tiền, tuy có vẻ ôn hòa hơn. Anh có biết là tài xế taxi bắt đầu không thu tiền quân nhân? Họ phật ý khi quân nhân đề nghị trả tiền. Madu nói có một nhóm phụ nữ ở trong trại lính, cứ cách một ngày họ lại mang khoai lang, chuối và hoa quả cho quân đội. Đây là những người không có của cải tiền bạc gì cả.”

“Đó không phải là cưỡng đoạt. Đó là lý tưởng.”

“Đúng là lý tưởng.” Kainene lắc đầu nhưng nàng có vẻ thích thú. “Hôm nay Madu nói với em là quân đội chẳng có gì cả, hoàn toàn không có. Họ tưởng Ojukwu có vũ khí chất đầy ắp đâu đó, dựa vào cách ông ta phát biểu, ‘không có quyền lực nào ở Phi châu Đen có thể đánh bại chúng ta!’, vì thế

https://thuviensach.vn

Madu và một số sĩ quan từ miền Bắc về gặp ông ta để nói cho ông ta biết là mình không có vũ khí, không có lực lượng chuyển vận và lính của mình tập bắn bằng súng gỗ. Chúa ạ. Họ bảo ông ta phải mở kho vũ khí của mình. Nhưng ông ta quay lại bảo rằng họ lập mưu lật đổ ông ta. Rõ ràng ông ta chẳng có vũ khí gì cả và đang chuẩn bị đè bẹp Nigeria bằng quả đấm của mình." Nàng giơ nắm đấm lên và mỉm cười. "Nhưng em nghĩ là ông ta rất đẹp trai, nhất là bộ râu."

Richard làm thinh. Chàng tự hỏi, thoáng qua thôi, chẳng biết mình có nên để râu hay không.

https://thuviensach.vn

Chương mười bảy

Olanna nghiêng người dựa vào hàng rào hiên nhà của Odenigbo ở Abba nhìn ra sân. Cạnh cổng, Bé By đang quỳ gối vọc cát còn Ugwu thì trông chừng con bé. Gió lùa qua đám lá ổi nghe rì rào. Vỏ cây ổi gợi sự chú ý của Olanna, cái cách nó phai màu từng mảng, màu đất sét nhạt thay phiên nhau trộn lẫn với một mảng màu đá đen đậm giống như màu da của những đứa trẻ trong làng bị bệnh về da, *nlacha*. Rất nhiều đứa chào "*nno nu*, chào mừng", ngay khi cả nhà nàng từ Nsukka đến, cả cha mẹ chú bác của chúng cũng đến chúc mừng và nóng lòng được nghe những tin đồn về cuộc di tản. Olanna đã bắt đầu thấy quý mến họ; cách họ chào đón làm nàng thấy được che chở. Tình thân của nàng cũng lan tới cả mẹ của Odenigbo. Bây giờ nàng tự hỏi tại sao nàng không làm Bé By xa lánh bà nội, người đã không thèm nhìn mặt cháu lúc mới sinh và tại sao nàng không lảng tránh cái ôm của bà. Nhưng có cái gì đó bị ám ảnh và không trọn vẹn về những chuyện xảy ra ngày hôm ấy — nấu ăn trong bếp với Ugwu, khởi hành quá vội vàng đến độ nàng lo là quên tắt lò, tiếng đạn pháo — vì vậy nàng không phiền chút nào khi bà mẹ chồng ôm nàng, thậm chí nàng còn ôm bà đáp lễ. Bây giờ, cả hai đối xử với nhau lịch thiệp, đàng hoàng. Bà thường đến thăm Bé By qua cái cổng bằng gỗ gắn trong vách tường đất ngăn nhà bà và nhà của Odenigbo. Đôi khi Bé By băng qua để chơi với bà và rượt mấy con dê đang lang thang trong sân nhà bà. Olanna không bao giờ biết chắc chắn mấy miếng cá khô hay thịt xông khói Bé By còn đang nhai nhồm nhoàm lúc trở về nhà có sạch không, nhưng nàng cố gắng không để tâm, cũng như nàng cố gắng dập tắt hiềm khích; cảm tình của bà dành cho Bé By luôn có vẻ nửa vời, thờ ơ, và nó đã quá muộn để nàng có thể có tình cảm nào khác hơn là oán giận bà.

Ugwu nói gì đó làm Bé By cười; tiếng cười trong trẻo lanh lảnh của nó khiến nàng cũng mỉm cười. Bé By thích cuộc sống ở đây, đơn giản hơn và chậm rãi hơn. Bởi vì lò sưởi, lò điện nướng bánh mì, nồi áp suất, gia vị nhập cảng đều bị bỏ lại ở Nsukka, họ nấu ăn đơn giản hơn và do vậy, Ugwu có nhiều thì giờ để chơi với Bé By hơn.

https://thuviensach.vn

“Mẹ Ola!” Bé By gọi. “Đến đây xem này!”

Olanna vẫy tay. “Bé By, tối rồi về tắm thôi.”

Nàng nhìn rặng xoài trong sân bên cạnh, có nhiều cây quả đong đưa như mấy đôi hoa tai nặng trĩu. Mặt trời đang chìm dần. Bầy gà xôn xao túc túc gọi nhau và bay tuốt lên cây kola để ngủ. Nàng có thể nghe dân làng nói chuyện í ới với nhau, cũng lớn giọng như đám đàn bà trong tổ may. Nàng gia nhập tổ may hai tuần trước đó, trong gian hội họp của làng, may áo ngắn và khăn tắm cho quân nhân. Ban đầu nàng không mấy thích họ, vì khi nàng muốn nói về những thứ nàng phải bỏ lại Nsukka — sách vở, đàn dương cầm, chén bát sứ, tóc giả, máy may hiệu Singer, truyền hình — họ làm lơ với nàng và nói qua chuyện khác. Bây giờ nàng hiểu là không ai nói đến những gì họ bỏ lại sau lưng. Thay vào đó họ nói về những nỗ lực cần thiết để chiến thắng. Một thầy giáo tặng cái xe đạp của mình cho quân đội, thợ giày làm giày ống cho quân nhân không tính tiền, nông dân biếu khoai lang. Phải thắng trong cuộc chiến này. Olanna khó có thể nghĩ được là chiến tranh đang xảy ra, đạn rơi trong đám cát bụi đỏ ở Nsukka trong khi quân đội Biafra đẩy lùi những kẻ phá hoại. Thật khó có thể hình dung được rằng những hình ảnh cụ thể đã không bị những ký ức về Arize và gia đình cậu mợ Mbaezi-Ifeka làm phai mờ, và không cảm thấy là mình đang phải sống trong buổi giao thời.

Nàng hất đôi dép ra và đi chân không băng qua sân trước và đến ngôi nhà nhỏ bằng cát của Bé By. “Đẹp lắm, Bé By. Có thể là ngày mai nó vẫn còn đứng vững như thế này, nếu buổi sáng mấy con dê không vào sân. Bây giờ phải về đi tắm thôi.”

“Không. Mẹ Ola!”

“Mẹ nghĩ là anh Ugwu sẽ bắt con đi ngay lập tức,” Olanna liếc nhìn Ugwu.

“Không!”

Ugwu nhấc Bé By lên, chạy về nhà. Đôi dép của Bé By rơi ra và họ dừng lại nhặt lên, Bé By vừa kêu “không” vừa cười to. Olanna tự hỏi không

https://thuviensach.vn

biết Bé By nghĩ sao nếu nó biết tuần tới cả nhà phải đi Umuahia, cách đây ba giờ đi đường. Odenigbo được chỉ định đến đó để làm việc trong Bộ Nhân lực. Chàng đã hy vọng được bổ nhiệm làm ở Bộ Nghiên cứu Sản xuất, nhưng có quá nhiều người xuất chúng và công việc lại rất ít; ngay cả nàng cũng được bảo cho biết là không có chỗ trống nào trong các Bộ. Nàng sẽ dạy tiểu học, đóng góp riêng của nàng để chiến thắng trong cuộc chiến tranh. Câu nói ấy có âm hưởng nhất định, chiến thắng, chiến thắng, chiến thắng. Nàng hy vọng được cấp nhà ở gần trường đại học để Bé By có bạn cùng trang lứa mà chơi.

Nàng ngồi xuống một trong những cái ghế gỗ thấp đặt rất nghiêng, vì thế nàng phải ngả người ra phía sau nếu muốn ngồi dựa vào lưng ghế. Đó là những cái ghế nàng chỉ thấy ở quê, do mấy ông thợ mộc trong làng đóng. Mấy ông thợ mộc này thường dựng bảng ở một góc đường làng đầy bụi, thường thì với một cái bảng hiệu có chữ THỢ đủ kiểu sai chính tả: thợ một, thợ mọc, thợ mọt. Người ta không thể ngồi thẳng lưng trên những cái ghế này. Chúng như ngụ ý nói rằng: cả một đời khó nhọc kiếm sống, phải có lúc nghỉ ngơi, thư giãn, hít thở không khí trong lành sau một ngày làm ruộng mệt nhọc. Hay cũng có thể xem như chúng chấp nhận một cuộc sống buồn chán.

Trời tối, đàn dơi bay sột soạt trên đầu khi Odenigbo về đến nhà. Chàng luôn vắng nhà vào ban ngày vì đi dự hết buổi họp này đến buổi họp khác, tất cả những buổi họp này chỉ bàn bạc: Abba phải làm gì để góp phần vào những nỗ lực chiến thắng, làm cách nào để Abba đóng một vai trò quan trọng trong việc thiết lập quốc gia Biafra; đôi khi nàng gặp người ta đi họp về, mang súng giả đẽo bằng gỗ. Nàng nhìn Odenigbo băng qua sân vào hiên nhà, bước đi đầy chắc chắn, tự tin. Người đàn ông của nàng. Đôi khi nhìn chàng, nàng cảm thấy như ngộp thở bởi sự sở hữu đáng tự hào này.

"*Kedu*?", chàng hỏi, cúi xuống hôn lên môi nàng. Chàng quan sát mặt nàng thật kỹ, dường như chàng phải làm như thế để biết chắc là nàng khỏe mạnh. Chàng bắt đầu làm thế kể từ khi nàng trở lại từ Kano. Chàng bảo nàng là *sự trải nghiệm* ấy thay đổi nàng và làm cho nàng trở nên sống nội

https://thuviensach.vn

tâm nhiều hơn. Chàng dùng chữ *giết người tập thể* khi nói chuyện với bạn bè của chàng nhưng không bao giờ nói thế với nàng. Làm như chuyện tàn sát là chuyện xảy ra ở Kano còn cái nàng chứng kiến lại là một trải nghiệm.

"Em khỏe", nàng nói. "Anh về hơi sớm phải không?"

"Mọi người kết thúc sớm vì ngày mai sẽ có một cuộc họp chung cho tất cả mọi người ở quảng trường."

"Tại sao?" Olanna hỏi.

"Các vị trưởng lão quyết định đã đến lúc. Có đủ loại tin đồn là Abba cũng sắp phải di tản. Có mấy thằng ngu nói là quân đội liên bang đã tiến đến Awka!" Odenigbo cười lớn và ngồi xuống cạnh Olanna. "Em có đi không?"

"Họp?" Nàng không định đi. "Em đâu có phải là người Abba."

"Em cũng là người Abba, nếu em đồng ý lấy anh. Em nên lấy anh."

Nàng nhìn chàng. "Không chính thức cưới nhau mình sống cũng yên ấm vậy."

"Đang có chiến tranh và mẹ anh sẽ phải quyết định làm thế nào với thân xác của anh nếu một mai anh có mệnh hệ gì. Em nên là người có quyền quyết định chuyện ấy."

"Thôi đi, không có chuyện gì sẽ xảy ra với anh cả."

"Đúng, anh sẽ chẳng có mệnh hệ gì. Anh chỉ muốn em đồng ý lấy anh làm chồng. Mình nên làm đám cưới. Bởi vì chuyện mình không cưới nhau không ổn nữa rồi. Không ổn tí nào."

Olanna nhìn một con ong đất đang bay chập chờn xung quanh một cái tổ nằm dưới góc tường. Đối với nàng, chuyện không chính thức cưới nhau luôn có ý nghĩa; đó là cái nhu cầu bảo tồn tình yêu bằng cách gói nó trong lớp khăn quàng của sự khác biệt. Nhưng cái khuôn khổ cũ thích hợp với lý tưởng của nàng đã không còn và bây giờ Arize, cậu mợ Mbaezi — Ifeka suốt đời sẽ là những khuôn mặt chết lặng trong quyển album. Giờ đây đạn bom đã rơi đầy Nsukka. "Vậy là anh phải mang rượu đến gặp bố em," Nàng nói.

https://thuviensach.vn

“Như thế là em chấp thuận?”

Một con dơi lượn nhanh xuống và Olanna cúi thụp đầu. “Vâng, đó là lời chấp thuận.” Nàng trả lời.

Buổi sáng, nàng nghe người rao tin của làng đi ngang nhà, đánh một tiếng *ogene*[68] thật to. “Sẽ có một buổi họp cho tất cả người Abba, ngày mai, vào lúc bốn giờ chiều, ở Quảng trường Amaeze!”*Coong-coong-coong*. “Sẽ có một buổi họp cho tất cả người Abba, ngày mai, vào lúc bốn giờ chiều ở Quảng trường Amaeze!”*Coong-coong-coong*. “Abba báo cho biết tất cả mọi người phải tham dự!”*Coong-coong-coong*. “Người nào không tham dự buổi họp, Abba sẽ phạt!”

“Em tự hỏi không biết phạt nặng như thế nào”, Olanna nói, nhìn Odenigbo thay quần áo. Chàng nhún vai. Chàng chỉ có hai cái áo sơ mi và vài cái quần mà Ugwu vội vàng mang theo. Nàng mỉm cười nghĩ rằng mình biết chàng sẽ mặc gì mỗi buổi sáng khi chàng thay quần áo.

Hai người mới vừa ngồi xuống ăn sáng thì chiếc xe Land Rover của bố mẹ nàng tiến vào.

“May quá”, Odenigbo nói. “Anh sẽ nói với bố em ngay. Tuần tới chúng ta có thể làm đám cưới ở luôn đây.” Chàng mỉm cười. Chàng có cái vẻ gì đó rất trẻ thơ kể từ khi nàng đồng ý kết hôn với chàng, một vẻ vui mừng rất trẻ thơ, nàng ước gì nàng cũng cảm thấy như thế.

“Anh biết cách thức không phải như thế”, nàng nói. “Anh và gia đình anh phải đi đến Umunnachi và làm cho đúng lễ nghi.”

“Dĩ nhiên là anh biết. Anh chỉ nói đùa thế thôi.”

Olanna đi ra cửa, tự hỏi không biết bố mẹ đến làm gì. Hai người chỉ mới đến thăm hồi tuần trước; lúc ấy nàng chưa thật sự sẵn sàng cho cuộc độc thoại đầy kích động của mẹ nàng trong khi bố nàng đứng cạnh gật đầu lia lịa: Đi về Umunnachi ở với bố mẹ; Kainene nên rời Port Harcourt cho đến khi mình biết chắc cuộc chiến này sẽ đi đâu về đâu; mấy đứa giúp việc người Yoruba mình để lại Lagos chắc là sẽ ăn cắp hết đồ trong nhà; mẹ nói cho con biết, mình nên thu xếp mang tất cả những chiếc xe trở lại.

https://thuviensach.vn

Chiếc Land Rover đậu cạnh cây kola và mẹ nàng bước ra. Bà đi một mình. Olanna thở dài nhẹ nhõm khi thấy bố nàng không đi cùng. Mỗi lần đối phó với một người thì dễ hơn.

"Chào mẹ, *nno*", Olanna ôm mẹ nói. "Mọi chuyện ổn chứ?"

Mẹ nàng nhún vai với cái vẻ mọi chuyện cũng thường. Bà mặc một cái váy bằng vải Anh màu đỏ và một cái áo màu hồng, giày thấp màu đen bóng. "Tất cả đều ổn." Mẹ nàng nhìn quanh, giống như cái cách nàng nhìn, len lén, lần chót trước khi dúi vào tay nàng một phong bì đựng tiền. "Anh ta đâu rồi?"

"Odenigbo? Anh ấy đang ăn sáng ở trong nhà."

Mẹ nàng đi trước ra hàng hiên, đứng dựa vào một cây cột. Bà mở ví, ra hiệu cho Olanna nhìn vào bên trong. Trong ấy chứa đầy đồ nữ trang lấp lánh, san hô hồng, vàng bạc cũng như đá quý.

"A! A! Mẹ, những thứ này để làm gì?"

"Đi đâu mẹ cũng mang theo chúng. Kim cương mẹ giấu trong áo nịt ngực." Mẹ nàng thì thầm. "*Nne*, không ai biết chuyện gì sắp xảy ra. Bố mẹ nghe nói Umunnachi sắp thất thủ và quân đội liên bang đang ở rất gần đây."

"Bọn phá hoại đâu có ở gần đây. Quân đội mình đã đánh đuổi chúng về đến Nsukka rồi."

"Nhưng bao lâu thì chúng sẽ quay trở lại?"

Olanna không thích cái vẻ cau có gắt gỏng của mẹ, cái cách mẹ hạ thấp giọng như là không muốn Odenigbo nghe. Nàng quyết định không nên nói cho mẹ nghe dự định kết hôn của nàng. Chưa phải lúc.

"Tóm lại", mẹ nàng nói, "bố và mẹ đã thảo xong kế hoạch. Bố mẹ sẽ thuê người chở bố mẹ đến Cameroon và lấy vé máy bay cho bố mẹ đi London. Chúng ta sẽ dùng giấy thông hành của người Nigeria; người Cameroon sẽ không cản trở bố mẹ. Chuyện không dễ dàng nhưng đã lo xong. Bố mẹ mua bốn vé". Mẹ nàng vỗ nhẹ lên khăn trùm đầu của bà như để

https://thuviensach.vn

biết chắc là cái khăn vẫn còn ở đó. “Bố con đã đi đến Port Harcourt để nói với Kainene.”

Olanna thấy tội nghiệp thay trong cái nhìn khẩn khoản của bà. Mẹ nàng biết nàng sẽ không bỏ chạy đi London với bà và Kainene cũng thế. Nhưng mà bản tính của bà là vẫn cố gắng làm một cử chỉ đầy ý nghĩa dù biết trước là sẽ thất bại.

“Mẹ biết là con sẽ không đi mà”, nàng nói nhẹ nhàng và muốn vươn tay ra chạm vào làn da tuyệt diệu của bà. “Nhưng bố và mẹ nên đi, nếu làm như thế bố mẹ sẽ cảm thấy an toàn hơn. Con sẽ ở lại với Odenigbo và Bé By. Chúng con sẽ an toàn và đi Umuahia trong một vài tuần nữa để Odenigbo bắt đầu làm việc ở văn phòng Bộ.” Olanna ngập ngừng một chút. Nàng muốn nói chúng con sẽ làm đám cưới ở Umuahia nhưng thay vì thế nàng nói, “Chừng nào lấy lại được Nsukka chúng con sẽ trở lại”.

“Nhưng nếu không lấy lại được Nsukka thì sao? Nếu cuộc chiến tranh này cứ kéo dài thì sao?”

“Nó sẽ không kéo dài đâu.”

“Làm sao mẹ có thể bỏ con mà chạy cho an toàn mỗi cái mạng của mẹ thôi chứ?”

Nhưng Olanna biết là mẹ nàng rất có thể và sẽ làm việc ấy. “Chúng con sẽ an toàn mẹ ạ!”

Mẹ nàng quệt tay lau nước mắt, mặc dù không có giọt nước mắt nào cả, trước khi bà lấy ra từ trong ví một lá thư gửi bằng đường hàng không. “Đây là lá thư của Mohammed. Có người mang nó đến Umunnachi. Chắc anh ta nghe tin Nsukka phải di tản và nghĩ là con sẽ đến Umunnachi. Rất tiếc là mẹ phải mở lá thư, để biết chắc không có gì nguy hiểm trong ấy.”

“Không có gì nguy hiểm?” Olanna hỏi. “*Gini*? Mẹ nói cái gì thế?”

“Ai mà biết được? Chẳng lẽ nó không phải là kẻ thù sao?”

Olanna lắc đầu. Nàng mừng là mẹ nàng sẽ ra nước ngoài và nàng sẽ không phải chịu đựng bà cho đến khi cuộc chiến này chấm dứt. Nàng muốn

https://thuviensach.vn

chờ tới khi mẹ nàng về rồi mới đọc thư, để mẹ nàng không theo dõi nét mặt nàng mà tìm kiếm một biểu lộ xúc cảm, nhưng nàng không thể kìm được nên rút lá thư vẻn vẹn một trang giấy ra ngay. Nét chữ của Mohammed cũng như chính anh vậy, quý phái và mềm mại, với những đường uốn nét lượn trang nhã, lịch thiệp. Anh ấy muốn biết nàng có được an toàn hay không, anh ấy cho nàng số điện thoại để gọi nếu nàng cần giúp đỡ. Anh ấy nghĩ cuộc chiến này vô nghĩa và hy vọng nó sớm chấm dứt. Anh ấy nói yêu nàng.

"Cảm ơn Chúa là con đã không lấy hắn làm chồng", mẹ nàng nói, nhìn nàng gấp lá thư. "Con có thể tưởng tượng được con sẽ lâm vào tình cảnh như thế nào không? *O di egiwu*!"

Olanna không nói gì cả. Mẹ nàng đi về ngay sau đó; bà không muốn vào gặp Odenigbo. "Con vẫn có thể thay đổi ý kiến, *nne*, cả bốn chỗ đều đã được mua rồi", bà nói rồi bước lên xe, tay ôm chặt cái ví chứa đầy nữ trang. Olanna vẫy tay cho đến khi chiếc Land Rover khuất dạng.

Điều làm nàng ngạc nhiên là rất nhiều người, cả đàn ông lẫn đàn bà ở Abba đã đến quảng trường dự buổi họp, chật kín quanh cây *udala* cổ thụ. Odenigbo kể cho nàng nghe ngày chàng còn bé, chàng và đám bạn bị bắt đi quét quảng trường của làng vào buổi sáng, nhưng thay vì quét sân, mấy đứa đánh nhau giành mấy quả *udala* rụng. Mấy đứa không thể leo lên cây hái quả vì đó là điều cấm kị; *udala* thuộc về thần linh. Nàng nhìn lên cây lúc các trưởng lão nói chuyện với đám đông và tưởng tượng Odenigbo ở đây lúc còn là một cậu bé con, nhìn lên cây như thể nàng đang nhìn, và hy vọng tìm thấy một chút bóng dáng của thần linh. Không biết tính chàng có hiếu động như Bé By hiện giờ không? Rất có thể còn hiếu động hơn Bé By nữa ấy chứ.

"Abba, *kwenu"*, ông thầy *dibia* Nwafor Agbada nói; đây là người mà thiên hạ nói rằng thuốc của ông mạnh nhất vùng.

"Da-a-a!", tất cả mọi người trả lời.

"Abba, *kwezuenu*!"

"Da-a-a!"

https://thuviensach.vn

“Abba chưa bao giờ bị ai đánh bại cả. Tôi nói là Abba chưa bao giờ bại trận cả.” Giọng của ông rất mạnh mẽ. Ông chỉ có vài mảng tóc trên đầu giống như mấy miếng bông gòn, cây gậy của ông rung mạnh lúc ông dậm nó xuống đất. “Chúng ta không kiếm chuyện tranh giành, nhưng khi mấy cái trò tranh giành của họ đến đây thì chúng ta sẽ đè bẹp họ. Chúng ta chiến đấu chống Ukwulu, Ukpo và tiêu diệt họ. Cha chúng ta chưa bao giờ kể cho chúng ta nghe về bất cứ cuộc chiến tranh nào mà chúng ta bị bại trận, ông chúng ta cũng chưa từng kể cho cha chúng ta điều đó. Chúng ta không bao giờ chạy bỏ quê hương. Ông cha chúng ta cấm điều đó. Chúng ta không bao giờ chạy bỏ quê hương!”

Đám đông reo hò. Olanna cũng thế. Nàng nhớ tới buổi biểu tình tán thành độc lập ở trường đại học. Hành động của đám đông luôn làm cho nàng có cảm giác được tán thành hay được san sẻ quyền lực, cái ý nghĩ trong một khoảng thời gian ngắn ngủi mong manh tất cả mọi người đoàn kết lại trong một sự kiện độc nhất có thể xảy ra.

Nàng kể cho Odenigbo nghe về lá thư của Mohammed lúc hai người đi bộ về nhà sau buổi họp. “Anh ấy chắc là rất bứt rứt khó chịu về tất cả mọi chuyện xảy ra. Em không thể tưởng tượng được cảm giác của anh ấy.”

“Sao em có thể nói thế?” Odenigbo nói.

Nàng giật mình bước chậm lại và quay mặt về hướng chàng.

“Có chuyện gì thế?”

“Em nói là có một gã Hausa theo Hồi giáo khát máu đang bứt rứt! Hắn là một tên đồng lõa, đồng lõa một cách tuyệt đối trong tất cả những chuyện xảy ra với đồng bào của mình, làm sao mà em có thể nói là hắn ta bứt rứt?”

“Anh đang nói đùa phải không?”

“Anh có thể nói đùa được sao? Làm sao mà em có thể nói như thế sau khi em chứng kiến những chuyện ở Kano? Em có thể tưởng tượng nổi chuyện gì đã xảy ra với Arize? Chúng hãm hiếp đàn bà có thai trước khi mổ bụng họ!”

https://thuviensach.vn

Olanna thụt lùi. Nàng vấp phải một hòn đá trên đường. Nàng không thể ngờ chàng lại có thể mang chuyện Arize ra nói như thế coi nhẹ một kỷ niệm đau buồn để cố giành phần thắng trong một cuộc tranh cãi không đáng có. Cơn giận dữ làm lòng nàng băng giá. Nàng bắt đầu đi nhanh qua mặt Odenigbo và khi về đến nhà, nàng ngã vật ở phòng khách, không ngạc nhiên khi Bóng Tối lại ám ảnh nàng. Nàng vật vã chống trả, cố gắng thở và cuối cùng kiệt sức nằm trên giường. Nàng không nói chuyện với Odenigbo ngày hôm sau và cả ngày hôm sau nữa. Khi người anh họ của mẹ nàng, bác Osita, đến từ Umunnachi để bảo cho nàng biết là nàng bị bắt buộc phải đi dự buổi họp ở làng của ông, nàng đã không nói cho Odenigbo biết. Nàng chỉ lẳng lặng bảo Ugwu chuẩn bị cho Bé By và khi Odenigbo đi họp, nàng chở chúng đi bằng xe của chàng.

Nàng nghĩ đến cách mà Odenigbo sẽ nói, "Anh xin lỗi, anh xin lỗi", bằng một giọng hơi nóng nảy, làm như chàng có quyền được nàng tha thứ. Có lẽ chàng nghĩ rằng nếu nàng đã tha thứ tất cả mọi chuyện xảy ra vào lúc Bé By chào đời, chắc là nàng cũng sẽ tha thứ bất cứ chuyện gì khác nữa. Nàng ghét cái ý nghĩ ấy. Có lẽ đó là lý do tại sao nàng đã chẳng thèm nói cho chàng biết là nàng đi Umunnachi. Hay là nàng biết lý do tại sao nàng bị gọi đến Umunnachi và vì thế nàng không muốn thảo luận với Odenigbo.

Nàng lái xe trên con đường đất gồ ghề, cỏ mọc cao bên lề và nghĩ chuyện thật là thú vị khi dân làng có thể nói với mình *Umunnachi mời bạn đến* như thể Umunnachi là một người chứ không phải là một làng. Trời đang mưa. Đường sá lầy lội. Nàng liếc nhìn căn nhà ba tầng của bố mẹ đang tiến dần về phía nàng lúc nàng lái xe qua đó; chắc là giờ họ đang ở Cameroon rồi, hay có lẽ đang ở London hoặc là Paris, đọc báo để biết tình hình thời cuộc ở quê nhà. Nàng đậu xe trước nhà ông bà, gần hàng rào bện bằng rơm. Bánh xe trơn trượt. Sau khi Ugwu và Bé By ra khỏi xe, nàng ngồi bất động một lúc lâu, nhìn giọt mưa chảy dài trên mặt kính. Nàng cảm thấy ngực thắt lại và nàng cần có thì giờ thở nhịp nhàng để giải tỏa nó, để có thể trả lời những câu hỏi của các vị trưởng lão đặt ra cho nàng trong buổi họp. Họ sẽ ôn tồn, nhưng trang trọng, và tất cả mọi người đều tề tựu trong phòng khách

https://thuviensach.vn

ngột ngạt, các cụ già, các bác, các chú, vợ của họ, vài người anh em họ và có thể có ai đó địu một đứa trẻ sau lưng.

Nàng sẽ nói thật mạch lạc rõ ràng và nhìn xuống nét phấn trắng vẽ đầy trên nền nhà. Có nét đã phai mờ từ nhiều năm, có nét thẳng đơn giản, có nét cong phức tạp, có chỗ là tên tắt của một người. Lúc còn bé, nàng đã nhìn ông nàng trình bày một phần *nzu* cho khách và nàng theo dõi tất cả những cử động của những người đàn ông lúc họ vẽ bằng phấn trên nền nhà và của tất cả những người đàn bà lúc họ để dây phấn lên mặt, đôi khi còn ăn cả phấn nữa. Có một lần, khi ông nàng bước ra, Olanna nhai một mẩu phấn và vẫn còn nhớ cái vị phấn lờ lợ trong mồm.

Ông của nàng, Nweke Udene, có lẽ sẽ chủ trì buổi họp nếu ông còn sống. Nhưng Nwafor Isaiah sẽ chủ trì buổi họp này; ông bây giờ là người già nhất của dòng họ, *umunna*. Ông sẽ nói, "Nhiều người đã trở về và chúng ta cứ dán mắt ra đường trông ngóng con cái chúng ta như vợ chồng Mbaezi — Ifeka và con gái chúng là Arize cũng như thông gia của chúng ta từ Ogidi. Chúng ta cứ chờ và chờ nhưng chúng ta vẫn chưa gặp lại họ. Nhiều tháng trôi qua và mắt chúng ta đã mỏi mòn vì ngóng trông. Chúng ta mời cháu đến buổi họp ngày hôm nay để kể cho chúng ta nghe những gì cháu thấy. Umunnachi đang hỏi về tất cả những người con của làng sống ở miền Bắc mà đã không thấy trở về. Cháu đã ở đó, cháu gái của chúng ta. Những gì cháu kể cho chúng ta nghe, chúng ta sẽ kể cho Umunnachi nghe".

Hầu như mọi việc đều diễn ra đúng như thế. Chỉ có một chuyện Olanna không ngờ đến là bác Dozie, chị của mợ Ifeka, quát to. Đó là một người đàn bà dữ tợn; nghe đồn bác Dozie có lần đánh chồng, khi ông bỏ đứa con bị ốm ở nhà một mình và đi theo vợ lẽ. Lúc ấy bác Dozie bận đi hái khoai dừa ở *agu*. Đứa bé suýt chết, nghe nói, bác Dozie đã dọa là sẽ cắt cái của quý của đức lang quân trước khi bóp cổ ông cho đến chết, nếu đứa bé có mệnh hệ gì.

"Đừng nói láo, Olanna Ozobia, *i sikwana asi*!" Bác Dozie hét toáng lên. "Mày sẽ bị bệnh bỏng rạ nếu mày nói láo. Ai bảo mày là cái xác mày nhìn thấy chính là xác em tao? Ai bảo mày? Đừng có nói láo. Mày sẽ bị dịch tả mà chết."

https://thuviensach.vn

Con trai của bà, Dozie, dẫn bà đi chỗ khác. Thằng bé Dozie cao lớn đến nhanh. Lần nàng gặp nó gần đây nhất cũng đã vài năm. Nó nắm chặt mẹ và bà cố đẩy nó qua một bên như thể bà muốn nhào vào đập cho Olanna một trận. Olanna ước gì nàng có thể để cho bà làm việc ấy. Nàng muốn bác Dozie đánh nàng, tát nàng, nếu làm được như vậy bà sẽ thấy dễ chịu hơn và có thể biến tất cả những điều nàng kể với hội đồng trở thành điều bịa đặt. Nàng ước gì Odinchezo và Ekene cũng la mắng, tra vấn nàng tại sao còn sống sót mà không chết như em của họ, như cha mẹ của họ và em rể của họ. Nàng ước gì mọi người không chỉ ngồi đó, im lặng cúi nhìn như những người đàn ông đang chịu tang thường làm rồi sau đó nói với nàng rằng họ mừng là nàng không nhìn thấy thi thể của Arize; tất cả mọi người đều biết mấy tên quái vật đó làm gì với những người đàn bà có mang.

Odinchezo ngắt một cái lá thật to trên cây *ede* và đưa cho nàng để tạm dùng thay thế cái ô lúc nàng chạy vội vàng ra xe. Nàng chậm rãi mở cửa xe để mưa chảy lên trên mái tóc tết thành bím của nàng, qua mắt rồi lăn xuống má. Nàng ngạc nhiên khi thấy cuộc họp hội đồng gia tộc chấm dứt nhanh như thế và thời khắc xác nhận cái chết của bốn người trong gia đình diễn ra nhanh đến vậy. Nàng đã đem đến cho những người còn sống lý do để cử hành tang lễ, mặc đồ tang, tiếp khách đến chia buồn và nói "*Ndo nu*". Nàng đã cho họ cơ hội tiếp tục sống sau khi để tang và coi như Arize, chồng và cha mẹ của cô ấy vĩnh viễn không còn. Bốn cái chết câm lặng, những đám tang được cử hành, không có thi thể mà chỉ dựa vào lời nói của nàng như tảng đá ngàn cân đè nghiến lấy tâm trí nàng. Nàng tự hỏi không biết mình có nhầm lẫn hay không, nếu như nàng chỉ tưởng tượng ra những xác chết nằm trong bụi cát, nhiều thi thể trong sân mà chỉ cần nhớ tới cũng đủ làm nàng nôn nao. Cuối cùng khi nàng mở cửa xe, Ugwu và Bé By phóng vội vào trong, nàng ngồi thừ người một lúc lâu, biết là Ugwu đang ngó chừng nàng với đầy vẻ âu lo và Bé By bắt đầu ngủ gật.

"Cô có muốn con lấy nước cho cô uống không?" Ugwu hỏi.

Olanna lắc đầu. Dĩ nhiên hắn biết là nàng không cần uống nước. Hắn chỉ muốn kéo nàng ra khỏi cơn mê để nàng nổ máy và đưa tất cả mọi người

https://thuviensach.vn

về Abba.

https://thuviensach.vn

Chương mười tám

Ugwu là người đầu tiên nhìn thấy người ta lũ lượt dẫn nhau đi trên con đường đất chạy ngang Abba. Họ kéo lê mấy con dê, mang khoai củ và đội thùng trên đầu. Trẻ con đội mấy cái chậu nhỏ hoặc kéo mấy đứa nhỏ hơn chạy loạn. Ugwu nhìn họ đi ngang qua, có người yên lặng, có người nói um sùm; hắn biết có rất nhiều người trong đám chạy loạn này không biết mình sẽ đi về đâu.

Ông Chủ về nhà sau buổi họp khi trời vừa sẩm tối. "Ngày mai mình sẽ đi Umuahia", Ông Chủ nói. "Mình cũng đã định đi Umuahia từ trước rồi, chỉ là đi sớm hơn dự định một hay hai tuần thôi." Ông Chủ nói rất nhanh, nhìn vào khoảng không. Ugwu tự hỏi không biết vì Ông Chủ không muốn thú nhận là làng của ông sắp thua trận hay bởi vì Olanna không chịu nói chuyện với Ông Chủ. Ugwu không biết chuyện gì xảy ra giữa hai người, nhưng bất kể là chuyện gì, chắc chắn nó phải xảy ra trong lúc hai người đi dự hội nghị của làng ở quảng trường. Olanna về nhà, im lặng một cách khác thường. Nàng nói chuyện như một cái máy. Nàng để hắn quyết định mọi việc từ thức ăn cho đến những gì liên hệ tới Bé By, suốt buổi ngồi thừ trên cái ghế nghiêng ngoài hàng hiên. Có lần hắn thấy nàng đi đến gốc cây ổi rồi ve vuốt thân cây, hắn tự nhủ sẽ đến kéo nàng đi, sau một phút, trước khi hàng xóm tưởng nàng lên cơn điên. Nhưng nàng không đứng lâu ở đó. Nàng lặng lẽ quay lại ngồi ở hàng hiên.

Lúc này nàng vẫn mang cái vẻ lặng lẽ ấy. "Em vào trong gói ghém quần áo và thức ăn cho tất cả mọi người để ngày mai mình đi, Ugwu."

"Vâng, thưa cô."

Hắn nhanh chóng thu xếp hành lý — nói cho cùng họ chẳng có mấy tài sản. Không giống như ở Nsukka, hắn gần như mụ mị với quá nhiều thứ để chọn lựa, giờ này, ở đây, hắn chỉ đem theo rất ít đồ. Hắn mang đồ ra, xếp sẵn vào trong xe từ rất sớm và đi vòng vòng quanh nhà để biết chắc là mình không quên thứ gì. Olanna đã gói mấy quyển album và tắm cho Bé By. Họ

https://thuviensach.vn

đứng chờ cạnh xe khi Ông Chủ kiểm tra mực nước và dầu trong máy xe. Trên đường, người ta lũ lượt đi từng nhóm, rất đông.

Cái cổng gỗ xây bằng bùn trong vách tường đằng sau nhà kêu cọt kẹt rồi mở ra và Aniekwena vào sân. Ông ấy là anh họ của Ông Chủ. Ugwu không thích cái lối nhếch mép giảo hoạt của ông ta; ông ta hay đến thăm vào giờ ăn và nói, "Ố! Ồ!", một cách ngạc nhiên rất giả tạo khi Olanna mời ông cùng dùng bữa với gia đình nàng. Ông có vẻ vô cùng lo lắng. Sau lưng là mẹ của Ông Chủ.

"Chúng tôi đã chuẩn bị xong, Odenigbo, nhưng mẹ của chú không chịu thu xếp đồ của bà để đi." Aniekwena nói.

Ông Chủ đóng nắp ca-pô. "Mẹ. Con tưởng mình đã thống nhất với nhau là mẹ sẽ đi Uke."

"Ekwuzikwananu nofu!" Đừng có nói như vậy với mẹ! Con bảo là mình phải chạy và tốt hơn hết là mẹ nên đi về Uke. Nhưng con có nghe thấy mẹ đồng ý chưa nào? Mẹ có nói 'ồ' với con không?"

"Vậy mẹ có muốn đi Umuahia với chúng con không?" Ông Chủ hỏi.

Bà mẹ nhìn chiếc xe đã sẵn sàng khởi hành. "Nhưng tại sao con phải chạy chứ? Chạy đi đâu? Con có nghe thấy tiếng súng không?"

"Người ta chạy khỏi Abagana và Ukpo, điều đó có nghĩa là lính Hausa đang đến gần và sắp sửa vào đến Abba."

"Thế con không nghe *dibia* nói là Abba chưa bao giờ bị thất thủ? Người nào có thể làm cho mẹ phải chạy, bỏ nhà bỏ cửa chứ? *Alu melu*! Con có biết là bố con đang mắng chúng ta không?"

"Mẹ, mẹ không thể ở lại đây. Không có ai ở lại đây cả."

Bà ngẩng lên và nheo mắt, nhìn một cách chăm chú như là tìm một trái kola chín mùi trên cây quan trọng hơn là nghe lời Ông Chủ nói.

Olanna mở cửa xe và bảo Bé By ngồi vào ghế sau.

https://thuviensach.vn

“Tin tức không tốt. Lính Hausa đang đến gần”, Aniekwena nói. “Tôi sẽ đi đến Uke. Nhắn cho chúng tôi biết tin khi chú đến Umuahia.” Ông ta quay người bỏ đi.

“Mẹ!” Ông Chủ quát to. “Đi thu dọn đồ ngay thôi!”

Mẹ Ông Chủ tiếp tục nhìn lên cây kola. “Mẹ sẽ ở đây coi chừng nhà cửa. Mấy đứa chạy đi rồi cũng phải quay về. Mẹ sẽ ở đây chờ. Tại sao mẹ phải bỏ nhà bỏ cửa mà chạy đi đâu chứ, *gbo*?”

“Có lẽ nhẹ nhàng thuyết phục mẹ sẽ dễ hơn là la lối om sòm”, Olanna nói bằng tiếng Anh. Giọng nàng có vẻ xa cách, ngắn ngủn. Ugwu chưa hề nghe lại giọng nói này kể từ cái lần mấy tháng trước ngày Bé By chào đời.

Mẹ Ông Chủ nhìn họ một cách ngờ vực, cứ như bà chắc mẩm là Olanna vừa mới nói xấu bà bằng tiếng Anh.

“Chẳng lẽ mẹ không đi với chúng con thật sao?” Ông Chủ hỏi. “*Biko.* Đi với chúng con đi mà.”

“Đưa chìa khóa nhà của con cho mẹ. Có khi mẹ cần lấy đồ trong nhà.”

“Đi với chúng con đi mẹ.”

“Đưa chìa khóa cho mẹ.”

Ông Chủ trân trối nhìn bà rồi lặng lẽ đưa cho bà một chùm chìa khóa. “Xin mẹ đi với chúng con”, Ông Chủ lặp lại, nhưng bà chẳng trả lời rồi buộc chùm chìa khóa vào trong một chéo áo.

Ông Chủ leo lên xe. Lúc lái xe đi, ông cứ quay lại nhìn, có lẽ để xem mẹ có đổi ý không; biết đâu bà sẽ chạy theo Aniekwena ngay lập tức hay vẫy tay ra hiệu cho ông dừng lại. Nhưng bà đã chẳng làm thế. Bà đứng đấy, song không vẫy tay. Ugwu cũng nhìn bà cho đến khi họ rẽ ra đường đất. Tại sao bà có thể ở lại đó, chỉ một mình, không có người thân xung quanh như thế chứ? Nếu tất cả mọi người ở Abba đã bỏ đi, không còn ai buôn bán, họp chợ nữa, bà lấy đâu ra thức ăn?

Olanna chạm vào vai Ông Chủ. “Mẹ sẽ không sao đâu. Lính liên bang sẽ không ở lại Abba nếu họ đi qua.”

https://thuviensach.vn

“Ù”, Ông Chủ nói, nghiêng người hôn lên môi nàng. Ugwu cảm thấy nhẹ người vì họ đã nói chuyện bình thường trở lại. Dòng người tị nạn đã bắt đầu thưa dần.

“Giáo sư Achara đã giúp chúng ta tìm một căn nhà ở Umuahia”, Ông Chủ vui vẻ nói to. “Có một số bạn cũ đã đến đấy, và mọi chuyện sẽ sớm trở lại bình thường. Mọi chuyện sẽ trở lại hoàn toàn bình thường.”

Vì Olanna vẫn lặng thinh, Ugwu trả lời, “Vâng, thưa ông.”

Ngôi nhà thì chẳng có vẻ gì bình thường cả. Mái tranh và vách tường nứt nẻ, không sơn siếc gì sất, Ugwu lo lắng, nhưng cũng không bằng cái hố được dùng làm cầu tiêu có tấm sắt gỉ sét đậy bên trên để đuổi ruồi. Nó làm Bé By sợ kinh hồn. Lần đầu tiên con bé phải dùng cái nhà cầu này, Ugwu giữ con bé thăng bằng còn Olanna thì dỗ dành nó. Bé By khóc mãi. Con bé khóc nhiều hơn trong những ngày kế tiếp, làm như nó chợt hiểu ra căn nhà này không xứng đáng với Ông Chủ. Căn nhà xấu xí, cỏ mọc lởm chởm và mấy khối xi măng chất đống ở góc nhà. Nhà hàng xóm thì quá gần, gần đến độ mình có thể ngửi thấy mùi xào nấu úng dầu và nghe tiếng trẻ con nhà họ khóc. Ugwu chắc chắn là Giáo sư Achara đã đánh lừa Ông Chủ thuê căn nhà này; có cái gì đó rất dối trá, xảo quyệt trong cặp mắt ốc nhồi của ông ta. Thêm vào đó, nhà ông ta ở cuối đường rất to và sơn trắng thật quyến rũ.

“Đây không phải là một căn nhà, thưa cô”, Ugwu nói.

Olanna cười to. “Nhìn em kìa. Chẳng lẽ em không biết là bao nhiêu người phải ở chung nhà với người khác sao? Vấn đề thật sự nghiêm trọng đấy. Còn bây giờ mình có một căn nhà với hai phòng ngủ, nhà bếp, phòng khách *và* phòng ăn. Mình rất may mắn là có quen biết một người ở ngay trong địa hạt Umuahia này.”

Ugwu không nói gì nữa. Hắn ước gì nàng đừng quá tin người như thế.

“Chúng ta quyết định tháng sau làm đám cưới”, vài ngày sau Olanna bảo hắn. “Đám cưới sẽ nhỏ thôi, tiệc cưới cũng làm ở đây.”

https://thuviensach.vn

Ugwu nghe mà hết hồn. Đám cưới của họ, hắn tưởng tượng là phải tươm lắm lắm cơ, căn nhà ở Nsukka sẽ được trang hoàng như ngày hội, mấy tấm khăn trải bàn trắng tinh dưới những đĩa thức ăn đầy ú ụ. Tốt nhất là họ nên chờ cho đến khi chiến tranh chấm dứt, hơn là tổ chức tiệc cưới trong căn nhà chật chội, tù túng và gian bếp đầy mùi mốc ẩm này.

Ngay cả Ông Chủ cũng có vẻ chẳng để ý đến căn nhà. Buổi chiều, ông trở về từ văn phòng Bộ Nhân lực, ngồi bên ngoài, hài lòng nghe radio của Biafra và Đài BBC, làm như nền đất của hàng hiên không bết đầy bùn đất, làm như mấy cái ghế gỗ dài ở đó cũng giống như mấy ghế nệm sofa ở Nsukka. Bạn ông bắt đầu đến chơi sau đó vài tuần. Đôi khi Ông Chủ đi với họ đến quán rượu Mặt Trời Mọc ở cuối đường. Đôi khi ông ngồi nói chuyện với bạn ở hàng hiên. Những cuộc viếng thăm của bạn bè Ông Chủ làm Ugwu quên đi những khiếm khuyết tồi tàn của căn nhà. Hắn không còn dọn mời xúp ớt hay rượu, nhưng hắn có thể thường xuyên nghe những giọng trầm bổng, tiếng cười, tiếng hát, và cái giọng sang sảng của Ông Chủ. Sinh hoạt gần giống như ở Nsukka ngay sau tuyên bố ly khai; hy vọng mọi thứ sẽ trở lại như cũ.

Ugwu thích Julius, người mặc áo đính cườm dài đến đầu gối, nhà thầu xây dựng của quân đội, thường mang đến từng thùng biahiệu Golden Guinea, mấy chai rượu whisky hiệu White Horse, đôi khi là xăng dầu đựng trong một cái thùng màu đen; cũng chính Julius là người đã đề nghị Ông Chủ xếp lá dừa lên nóc xe để ngụy trang và sơn đèn pha bằng nhựa đen.

“Có lẽ mình không đến nỗi bị oanh tạc, nhưng phải cẩn thận đề phòng!” Ông Chủ nói, lúc ông cầm chổi quét sơn trong tay. Một ít nhựa đen chảy qua cái chắn bùn làm bẩn màu sơn xanh. Sau đó, khi Ông Chủ vào trong nhà, Ugwu cẩn thận lau sạch, cho đến khi nhựa đen chỉ che bóng đèn pha.

Người khách mà Ugwu thích nhất là Giáo sư Ekwenugo. Ông là thành viên của ban Khoa học. Móng tay trên ngón trỏ của ông rất dài và giũa nhọn giống như một lưỡi dao găm nho nhỏ. Ông giũa móng tay lúc ông nói về cái mà ông và các đồng nghiệp đang chế tạo, loại mìn có sức công phá cực

https://thuviensach.vn

mạnh được gọi là *ogbunigioe*, dầu dùng cho phanh xe làm bằng dầu dừa, máy xe bằng kim loại vụn, xe tăng, lựu đạn. Mọi người reo mừng bất cứ khi nào ông tuyên bố một điều gì, Ugwu cũng reo mừng từ cái ghế của hắn trong nhà bếp. Giáo sư Ekwenugo tuyên bố hỏa tiễn đầu tiên của Biafra được chế tạo thành công đã tạo nên tràng pháo tay dữ dội.

"Chúng tôi vừa phóng hỏa tiễn chiều nay, vừa mới chiều nay thôi", ông vừa nói vừa vuốt ve cái móng tay của ông. "Hỏa tiễn được chế tạo ở đất nhà. Đồng bào tôi ơi, chúng ta đang trên đường đi lên."

"Chúng ta đang ở trên xứ sở của những thiên tài!" Julius nói trống không. "Biafra là đất của thiên tài!"

"Đất của thiên tài", Olanna lặp lại, nét mặt thanh tú của nàng đang chuyển từ cười mỉm sang cười to.

Tiếng vỗ tay sau đó nhường chỗ cho tiếng hát.

Mãi-mãi đoàn kết!

Mãi-mãi đoàn kết!

Nước cộng hòa của chúng ta sẽ chiến thắng!

Ugwu cũng hát và lại ước gì mình có thể gia nhập Lực lượng Nhân dân Tự vệ hay quân chính quy, đi săn lùng bọn Nigeria núp trong lùm bụi. Những bản tin chiến sự trở thành những điểm sáng trong ngày của hắn, tiếng trống dập dồn, giọng nói hào hùng vang lên:

Đề cao cảnh giác là giá trị của tự do! Đây là Đài Phát thanh Biafra Enugu! Tiếp theo là bản tin chiến sự hằng ngày.

Sau những tin tức đầy lạc quan — quân đội Biafra đã đánh đuổi tàn quân của kẻ thù, quân Nigeria thương vong rất lớn, những cuộc thu dọn

https://thuviensach.vn

chiến trường đang kết thúc — hắn cứ mơ ước được gia nhập quân đội. Hắn sẽ giống như những người được tuyển mộ vào quân đội, ở trong trại huấn luyện — trong khi họ hàng và những người chúc mừng đứng bên ngoài reo hò — hắn sẽ xuất hiện, ánh mắt rạng ngời, trong bộ đồng phục uy nghi, thẳng cứng vì nhuộm hồ, hình nửa mặt trời vàng sáng rực trên tay áo.

Hắn thèm muốn được đóng một vai, sẵn sàng hành động. Chiến thắng. Vì thế khi tin tức được loan báo trên radio là Biafra đã lấy lại vùng đất chính giữa miền Tây và quân đội Biafra diễu hành ở Lagos, hắn cảm thấy một cảm giác kỳ lạ: nhẹ người vì thoát khỏi chiến tranh pha lẫn với sự thất vọng. Chiến thắng là của họ và hắn rất nóng lòng được trở lại căn nhà trên phố Odim, được ở gần gia đình hắn, được gặp lại Nnesinachi. Tuy vậy, chiến tranh hình như kết thúc quá sớm và hắn chưa kịp góp phần. Julius mang đến một chai whisky, những người khách cùng nhau hát và hò hét say sưa về sức mạnh của Biafra, về cái ngu của đám Nigeria, cái ngớ ngẩn của kẻ đọc tin tức trên Đài BBC.

“Nhìn mấy cái mồm bẩn thỉu của bọn Anh. ‘Một cú đánh thật đẹp mắt của Biafra’, đúng vậy!”

“Chúng ngạc nhiên vì vũ khí của Harold Wilson cho bọn Muslim chăn bò đã không giết chúng ta thật nhanh như chúng từng thầm hy vọng!”

“Anh nên trách bọn Nga, không phải bọn Anh.”

“Chắc chắn là bọn Anh. Lính của ta mang về một ít đạn đại bác của Nigeria thu được ở khu Nsukka để phân tích. Mỗi cái vỏ có in hàng chữ BỘ CHIẾN TRANH NGA trên ấy.”

“Mình cũng cứ bắt sang băng tần có giọng Anh trên đài mãi.”

“Vậy thì cả hai, Anh *và* Nga. Những sự hợp tác không được phép của Chúa sẽ không thành công.”

Tiếng nói càng lúc càng to, Ugwu không còn muốn nghe. Hắn đứng dậy, đi ra đằng sau ngồi trên những khối gạch ngói, xi măng. Mấy đứa bé trong đội thiếu nhi đang tập trên đường bằng gậy có hình dáng như súng,

https://thuviensach.vn

đứa này gọi đứa kia là *đại úy, tiểu đoàn trưởng* bằng một giọng cao lanh lảnh.

Một người bán hàng rong đầu đội rất cân một cái mâm thật đầy đi qua. "Ai mua *garri, garri* đây!"

Cô ta dừng lại khi có một cô gái trẻ từ căn nhà đối diện gọi. Hai người mặc cả, đôi co một lúc rồi bỗng nhiên cô gái trẻ la lớn, "Này, chị bán hàng hay ăn cướp hả? Đừng có nói là mình bán *garri* với cái giá đó".

Người bán hàng rong gầm gừ rồi bỏ đi.

Ugwu biết cô gái trẻ này. Ngay từ đầu hắn đã để ý đến cô ta vì cặp mông tròn thật là tròn lắc rất nhịp nhàng, hết bên này sang bên kia, theo nhịp bước của cô. Tên cô ta là Eberechi. Hắn đã nghe hàng xóm nói sau lưng cô ta rằng bố mẹ cô đã đem cô cho một viên sĩ quan từ nơi khác đến như người ta đem hạt kola cho một người khách đến chơi nhà. Nửa đêm, họ gõ cửa nhà viên sĩ quan, và khi cửa mở ra, người ta đẩy cô vào trong một cách nhẹ nhàng. Sáng hôm sau, ông sĩ quan tươi cười cảm ơn bố mẹ cô cũng đang cười rõ tươi, trong khi Eberechi đứng bên cạnh.

Ugwu nhìn cô nàng vào bên trong và tự hỏi không biết cô ta cảm thấy thế nào khi bị đem cho một người xa lạ, chuyện gì xảy ra sau khi cô bị đẩy vào phòng và ai là người có lỗi, bố mẹ cô ta hay ông sĩ quan. Hắn không muốn suy nghĩ quá nhiều về việc đổ lỗi cho người nào, mặc dù, việc này làm hắn nhớ lại chuyện của Ông Chủ và Olanna trong những tuần trước khi Bé By được sinh ra, những tuần mà hắn muốn quên đi hơn là nhớ.

Ông Chủ tìm thấy một người có thể ngăn mưa trong ngày cưới. Ông già đến sớm, đào một cái hố ở sau nhà, nhóm một đống lửa trong đó và ngồi trong đám khói xanh dày đặc ấy, thêm lá khô vào cho bén lửa.

"Không có cơn mưa nào đến cả, không có gì xảy ra cho đến khi đám cưới kết thúc", ông nói khi Ugwu mang cho ông một đĩa cơm với thịt. Ugwu ngửi thấy mùi rượu gin nồng nặc trong hơi thở của ông. Hắn quay người vào bên trong để khói không bám vào cái áo sơ mi đã được là cẩn thận của hắn.

https://thuviensach.vn

Hai người anh họ của Olanna, Odinchezo và Ekene, mặc quân phục đang ngồi trên hàng hiên. Người thợ chụp ảnh đang hí hoáy với cái máy ảnh. Có một vài người khách đang ngồi trong phòng khách, nói chuyện và cười, chờ Olanna, thỉnh thoảng có người đi đến đặt một cái gì đó — nồi, ghế, quạt máy — vào đống quà.

Ugwu gõ cửa phòng nàng và mở cửa.

“Giáo sư Achara đã sẵn sàng để đưa cô đến nhà thờ”, hắn nói.

“Được rồi.” Olanna không nhìn vào gương nữa. “Bé By đâu rồi? Con bé không ra ngoài chơi phải không? Tôi không muốn con bé làm bẩn áo đâu.”

“Em ấy đang ở trong phòng khách.”

Olanna đang ngồi trước một cái gương cong. Tóc nàng vấn cao để lộ rõ những nét thanh tú trên làn da mịn màng. Ugwu chưa bao giờ thấy nàng đẹp đến thế, tuy vậy, có một vẻ gì đó rất miễn cưỡng trong cái cách nàng vỗ nhẹ vào chiếc mũ màu ngà và hồng ở một bên đầu của nàng để chắc chắn là chiếc mũ được giữ chặt.

“Chúng tôi sẽ làm lễ mang rượu sau, khi nào quân đội của chúng ta giành lại Umunnachi”, nàng nói, làm như Ugwu không biết.

“Vâng, thưa cô.”

“Tôi có nhắn tin cho chị Kainene ở Port Harcourt. Chị ấy không đến, nhưng tôi vẫn muốn báo tin.”

Ugwu ngập ngừng. “Họ đang chờ, thưa cô.”

Olanna đứng dậy và ngắm mình. Nàng vuốt tay lên cái áo cưới màu ngà và hồng, xòe ra ở thắt lưng, ngừng tay, chỉ chỉ vào phía dưới đầu gối của nàng. “Mấy đường may không đều. Arize may chắc chắn đẹp hơn.”

Ugwu không nói gì. Ước sao hắn có thể thò tay ra và chạm vào môi nàng mà tẩy xóa nụ cười héo úa, nếu chỉ cần làm như thế là đã đủ.

https://thuviensach.vn

Giáo sư Achara gõ vào cánh cửa khép hờ. “Olanna? Cô đã sẵn sàng chưa? Odenigbo và Julius đang chờ ở nhà thờ.”

“Tôi đã xong. Xin mời vào”, Olanna nói. “Ông có mang hoa không?”

Giáo sư đưa cho nàng một bó hoa nhựa đủ màu. Olanna bước lui lại. “Cái gì thế? Tôi muốn hoa tươi, Emeka.”

“Nhưng không có ai trồng hoa ở Umuahia. Dân ở đây chỉ trồng cái có thể ăn được”, Giáo sư Achara nói và bật cười.

“Thế thì tôi không ôm hoa vậy”, Olanna nói.

Trong một lúc lâu, hai người do dự không biết phải làm gì với bó hoa nhựa, Olanna ngần ngừ đưa bó hoa ra trong khi Giáo sư Achara đụng tay vào nhưng không cầm. Cuối cùng ông cầm lấy nó và nói, “Để tôi xem có thể tìm thấy cái gì khác không” rồi rời phòng.

Đám cưới rất đơn giản. Olanna không ôm hoa. Nhà thờ Công giáo Thánh Sebastian nhỏ và số người đến dự cũng chỉ chiếm phân nửa số ghế. Ugwu không để ý xem có những ai đến dự, bởi vì hắn còn mải nhìn chăm chăm vào cái khăn trắng cũ kỹ nhàu nát trải trên bàn thờ rồi tưởng tượng đến đám cưới của mình. Lúc đầu, cô dâu của hắn là Olanna, nhưng sau đó biến thành Nnesinachi và sau đó biến thành Eberechi với cặp mông tròn trịa hoàn hảo trong bộ áo cưới màu ngà và hồng có cái mũ bé xíu cùng một màu.

Sự hiện diện của Okeoma ở sau nhà đã mang Ugwu ra khỏi thế giới tưởng tượng của hắn. Okeoma không giống trước đây chút nào, theo trí nhớ của Ugwu; cái đầu bù xù, cái áo sơ mi nhăn nheo của nhà thơ đã biến mất. Bộ quân phục phẳng phiu, vừa vặn làm anh ta có vẻ gọn gàng hơn, gầy hơn. Trên tay áo có dấu hiệu xương và đầu lâu bên cạnh hình nửa mặt trời vàng. Ông Chủ và Olanna ôm chầm lấy anh ta không biết bao nhiêu lần. Ugwu cũng muôn ôm chầm lấy anh bởi vì bộ mặt tươi cười của Okeoma đã mang quá khứ trở về với một sức mạnh mà trong một vài giây ngắn ngủi, Ugwu có cảm tưởng căn phòng mù mịt khói ngăn mưa là phòng khách của căn nhà trên phố Odim.

Okeoma dẫn theo người anh họ cao gầy, bác sĩ Nwala.

https://thuviensach.vn

“Anh ấy là bác sĩ Giám đốc điều hành của Bệnh viện Albatross”, Okeoma giới thiệu. Bác sĩ Nwala cứ nhìn Olanna bằng vẻ chiêm ngưỡng rất lộ liễu và kỳ cục đến nỗi Ugwu muốn bảo anh ta là không được phép trố cặp mắt ốc nhồi ra nhìn Olanna, mặc cho anh ta có là bác sĩ hay không, không cần biết. Ugwu có cảm giác không những hắn có quan hệ với Olanna mà còn chịu trách nhiệm về hạnh phúc của nàng nữa. Lúc Ông Chủ và Olanna khiêu vũ bên ngoài trong tiếng vỗ tay của bạn bè, hắn nghĩ, *họ là gia đình của mình*. Đám cưới của họ giống như con dấu đảm bảo vững chắc, bởi vì hễ họ còn hứa là vợ chồng thì thế giới của hắn còn bền vững, an toàn. Họ khiêu vũ, hai thân thể kề sát nhau một lúc lâu cho đến khi Julius thay nhạc khiêu vũ bằng Tân nhạc, và họ được kéo rời ra, nắm tay, nhìn vào mắt nhau, nhún mình theo bài hát mới của Rex Lawson. “Chào mừng Biafra, Vùng đất của Tự Do.” Với đôi giày cao gót, Olanna cao hơn Ông Chủ. Nàng cười rạng rỡ. Khi Okeoma nâng ly nói lời chúc mừng, nàng lau nước mắt và bảo anh thợ nhiếp ảnh đứng đằng sau dàn máy, “Khoan, khoan, đừng chụp vội”.

Ugwu nghe thấy tiếng động ngay trước khi họ chuẩn bị cắt bánh trong phòng khách, cái tiếng gầm rít rền vang trên trời. Lúc đầu nó như tiếng sấm, xong nó ngừng một chút và trở lại, to hơn, nhanh hơn. Không biết từ đâu gần đây, đàn gà bắt đầu kêu quang quác.

Có người gào lên, “Máy bay địch! Bom!”

“Ra ngoài! Tất cả ra ngoài!” Ông Chủ hét to, nhưng có một vài người khách chạy vào phòng ngủ và kêu thất thanh, “Jesus! Jesus!”

Tiếng động trở nên to hơn, ngay trên đầu.

Họ chạy — Ông Chủ, Olanna ôm Bé By, Ugwu, thêm vài người khách — chạy ra luống khoai mì bên cạnh nhà và nằm sấp xuống. Ugwu nhìn lên và thấy máy bay lượn thấp trên bầu trời xanh như hai con chim săn mồi. Chúng vãi đạn tứ tung trước khi những quả bóng đen sẫm được lăn ra từ phía dưới bụng, cứ như mấy chiếc máy bay đang đẻ trứng khổng lồ vậy. Tiếng nổ đầu tiên to đến độ bên trong lỗ tai của Ugwu nghe có tiếng lùng bùng và người hắn run rẩy theo mặt đất đang rung chuyển. Người đàn bà

https://thuviensach.vn

trong căn nhà đôi diện chạy đến kéo áo Olanna. “Cởi áo ra! Cởi cái áo trắng này ra! Chúng sẽ nhìn thấy và nhắm vào chúng ta mà bắn!”

Okeoma giật phăng cái áo lính của mình, cúc văng tung tóe và quấn quanh người Olanna. Bé By bắt đầu khóc. Ông Chủ bịt hờ miệng con bé, làm như tên phi công có thể nghe thấy tiếng nó vậy. Tiếng nổ thứ hai tiếp theo sau, rồi thứ ba, thứ tư, thứ năm, cho đến khi Ugwu thấy nước tiểu ấm nóng trong quần đùi của mình và tin là trận bom sẽ không bao giờ chấm dứt. Nhưng chúng ngừng. Mấy cái máy bay bay xa dần. Không ai động đậy hay nói một lời nào, rất lâu, cho đến khi Julius đứng dậy nói, “Chúng đi rồi”.

“Mấy cái máy bay bay thấp dễ sợ”, một đứa bé trai nói một cách kích động. “Cháu nhìn thấy cả tên phi công!”

Ông Chủ và Okeoma là người đầu tiên đi ra ngoài đường. Okeoma nhìn có vẻ nhỏ thó hơn khi anh chỉ mặc cái áo lót và quần. Olanna tiếp tục ngồi trên mặt đất ôm Bé By, cái áo lính vẫn còn khoác bên ngoài áo cưới của nàng. Ugwu đứng dậy, đi ra ngoài đường. Hắn nghe bác sĩ Nwala nói với Olanna, “Để tôi giúp cô đứng dậy. Đất bẩn sẽ dính đầy áo của cô”.

Khói dâng lên từ khu nhà gần nhà máy xay ngô cách đó một con đường. Hai căn nhà bị sập, chỉ còn lại đống gạch vụn đầy bụi và một vài người đang đào xới điên cuồng chỗ đống xi măng ngổn ngang nói, “Anh có nghe tiếng khóc, phải không?”. Một lớp bụi rất mịn màu bạc phủ lên khắp thân hình của họ, khiến họ giống như những bóng ma không có tay chân, mắt mở trân trân.

“Đứa bé còn sống, tôi nghe thấy tiếng khóc, tôi nghe thấy mà”, có người nào đó nói. Đàn ông, đàn bà xúm lại giúp và nhìn trân trối qua đống gạch vụn, có người chỉ đứng nhìn và một số khác nghiến răng rít lại cùng với cái búng tay. Một chiếc xe bị cháy, thân hình của một người phụ nữ nằm cạnh đó, quần áo đã cháy hết, một số chỗ lở loét màu hồng trên da thịt đã cháy nám đen và khi có người nào đó che thi hài này bằng một mảnh vải dệt bằng cây đay, Ugwu vẫn còn nhìn thấy cặp chân đen màu than. Trời âm u. Mùi ẩm ướt của cơn mưa sắp đến hòa lẫn với mùi khói cháy khét. Okeoma

https://thuviensach.vn

và Ông Chủ cũng tham gia đào xới đống gạch vụn. “Tôi nghe thấy tiếng đứa bé”, người nào đó lại nói, “Tôi nghe thấy tiếng đứa bé”.

Ugwu quay người đi. Có một chiếc xăng đan rất hợp thời trang đang nằm lăn lóc trên mặt đất, hắn nhặt chiếc dép lên và ngắm nghía cái quai da, cái gót hình khối tam giác trước khi trở lại chỗ cũ. Hắn hình dung một cô gái trẻ sang trọng đã đi đôi dép rồi tháo bỏ nó để chạy đến chỗ trú ẩn an toàn. Hắn tự hỏi còn chiếc kia đâu rồi.

Khi Ông Chủ về nhà, Ugwu vẫn còn ngồi trên nền nhà trong phòng khách, lưng dựa vào tường. Olanna đang khều khều miếng bánh trong cái đĩa con. Nàng vẫn còn mặc áo cưới; cái áo nhà binh của Okeoma đang vắt trên thành ghế bên cạnh. Khách khứa dần dần ra về, không ai nói năng gì nhiều, nét mặt họ như bị ám ảnh bởi một vẻ tội lỗi, dường như họ xấu hổ vì đã để cho trận oanh tạc phá vỡ đám cưới.

Ông Chủ tự rót cho mình một ly rượu dừa. “Em có nghe tin gì không?”

“Không”, Olanna trả lời.

“Quân ta đã mất hết những phần đất chiếm lại được ở giữa miền Tây, và cuộc tiến quân vào Lagos đã không thành. Nigeria đã tuyên bố bây giờ là chiến tranh chứ không phải là cảnh sát giữ an ninh trật tự nữa.” Chàng lắc đầu. “Chúng ta bị phản bội và bị bỏ rơi.”

“Anh có muốn thử không?” Olanna hỏi. Cái bánh được đặt giữa bàn, vẫn còn y nguyên, chỉ có một miếng nhỏ được nàng vừa mới cắt ra.

“Anh chưa muốn ăn lúc này.” Chàng uống nốt chỗ rượu dừa và rót thêm ly nữa. “Chúng ta phải đào một cái hầm trú ẩn.” Giọng chàng thản nhiên, làm như không phải cái chết vừa mới cận kề vài phút trước. Chàng quay sang Ugwu. “Em có biết cái hầm trú ẩn ra làm sao không, bạn tốt?”

“Có, thưa ông”, Ugwu trả lời. “Giống như cái của Hitler.”

“Tốt, ừ, tôi cũng nghĩ thế.”

“Nhưng thưa ông, người ta nói hầm trú ẩn là nấm mồ tập thể.” Ugwu nói.

https://thuviensach.vn

“Nói nhảm. Hầm trú ẩn an toàn hơn là ruộng khoai mì.”

Bên ngoài, màn đêm đã buông xuống, bầu trời thỉnh thoảng sáng rực vì ánh chớp. Olanna bất thình lình nhảy dựng lên từ ghế đang ngồi và hét to, “Bé By đâu rồi? *Ke* Bé By?”, rồi chạy thoắt vào trong phòng ngủ.

“*Nkem*!” Ông Chủ chạy theo nàng.

“Anh có nghe không? Chúng lại đánh bom mình nữa kìa.”

“Đó là tiếng sấm.” Ông Chủ túm lấy Olanna từ phía sau và giữ nàng lại. “Đó chỉ là tiếng sấm. Chúng bị người ngăn mưa giữ lại, cuối cùng cũng được thả ra. Đó chỉ là tiếng sấm thôi.”

Chàng ôm nàng một lúc lâu cho đến khi Olanna ngồi xuống và tự cắt cho mình một miếng bánh khác.

4. Quyển Sách: Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết

Ông ta lý luận rằng người Nigeria không có một nền kinh tế riêng cho đến khi họ có độc lập. Chính sách thực dân rất độc đoán, đó là một chính thể chuyên chế độc ác được thiết lập để bảo vệ quyền lợi của nước Anh. Nền kinh tế Nigeria trong thập niên 1960 chỉ gồm có tiềm năng — nguyên liệu thô, nhân lực, tinh thần cao, một ít tiền dự trữ của Bộ Thương mại để lại sau khi người Anh đã lấy đi một phần để xây dựng nền kinh tế hậu chiến của họ. Và mấy mỏ dầu mới được khám phá. Nhưng những nhà lãnh đạo mới của Nigeria đã quá lạc quan, quá tham vọng với những dự án phát triển mà họ nghĩ là sẽ chiếm được lòng tin cậy của nhân dân, quá ngây thơ trong việc chấp nhận tiền cho vay bóc lột của nước ngoài, quá phấn khởi trong việc bắt chước người Anh, học đòi thái độ kẻ cả ăn trên ngồi trốc, nhà thương tốt hơn, lương cao bổng hậu hơn, đã bỏ rơi người Nigeria khá lâu. Ông ta chỉ phác thảo tổng quát những vấn đề phức tạp mà một quốc gia mới thành lập phải đương đầu, nhưng tập trung vào cuộc thảm sát năm 1966. Những lý do ai cũng có thể nhìn thấy dễ dàng — trả thù “cuộc đảo chính Igbo”, chống đối sắc lệnh thống nhất có thể khiến người miền Bắc thất thế trong điều hành dân sự — không phải là vấn đề chính. Cả con số người chết, ba ngàn,

https://thuviensach.vn

mười ngàn hay năm chục ngàn cũng không phải là vấn đề chính. Vấn đề chính là cuộc thảm sát đã làm người Igbo sợ hãi và trở nên đoàn kết. Vấn đề chính là cuộc thảm sát đã biến những người vốn ban đầu là người Nigeria sau trở thành những người Biafra đầy nhiệt huyết.

https://thuviensach.vn

Phần III:
ĐẦU THẬP NIÊN SÁU MƯƠI

https://thuviensach.vn

Chương mười chín

Ugwu ngồi trên bậc thềm dẫn ra sân sau. Những giọt mưa rơi trên lá cây, không khí có mùi ẩm ướt, hắn và Harrison nói về chuyến đi sắp tới của Richard.

"Tufia! Không hiểu tại sao ông chủ lại muốn xem cái ngày hội quỷ ở làng của chú mày", Harrison nói. Ông ta ngồi dưới Ugwu vài bậc thềm; Ugwu có thể nhìn thầy khoảng đầu hói của ông ta.

"Có thể ông Richard muốn viết sách về quỷ sứ", Ugwu trả lời. Dĩ nhiên *ori-okpa* không phải là ngày hội quỷ, nhưng hắn không nên bất đồng ý kiến với Harrison. Hắn cần Harrison ở trong trạng thái vui vẻ để hắn có thể hỏi ông về hơi cay. Hai người im lặng một lúc lâu, nhìn mấy con kền kền bay lượn trên đầu; nhà hàng xóm vừa mới giết một con gà.

"À, mấy quả chanh này đã chín rồi", Harrison chỉ về phía cây chanh. "Tôi dùng mấy quả tươi để làm bánh meringue[69]", ông nói thêm bằng tiếng Anh.

"Me-rinh là cái gì?" Ugwu hỏi. Harrison sẽ thích nghe những câu hỏi như thế này.

"Chú mày không biết nó là cái gì à?" Harrison cười. "Đó là thức ăn của người Mỹ. Tôi sẽ làm để ông chủ mang đến đây khi cô chủ của chú mày từ London về. Tôi biết cô ấy sẽ thích loại bánh này." Harrison quay sang liếc nhìn Ugwu. Ông ta trải tờ báo xuống trước khi ngồi lên bậc thềm; tờ báo nhăn nhúm lúc ông ta xê dịch. "Cả chú mày cũng sẽ thích nó."

"Vâng", Ugwu nói, mặc dù hắn thề là sẽ không bao giờ ăn thức ăn của Harrison sau khi hắn ghé qua nhà của Richard và nhìn thấy Harrison dùng thìa múc vỏ cam bỏ vào một nồi xốt. Có thể hắn sẽ ít cảnh giác hơn nếu nhìn thấy Harrison nấu bằng trái cam; nhưng đằng này lại nấu bằng vỏ, thật chẳng khác gì việc chọn miếng da đầy lông của con dê thay vì dùng thịt của nó.

https://thuviensach.vn

“Tôi cũng sẽ dùng chanh để làm bánh; chanh rất tốt cho cơ thể”, Harrison nói. “Thức ăn của người da trắng bổ dưỡng, không giống mấy thứ vô vị người mình hay ăn.”

“Vâng, đúng vậy.” Ugwu đằng hắng. Đáng lẽ hắn nên hỏi về hơi cay bây giờ nhưng hắn lại nói lảng sang chuyện khác, “Để cháu chỉ cho ông xem phòng của cháu”.

“Ừ” Harrison đứng dậy.

Khi hai người vào phòng của Ugwu, hắn chỉ lên trần nhà, trang trí theo mẫu hình trắng đen. “Cháu tự làm đấy”, hắn nói. Hắn đã nâng một mẩu nến rọi lên trên ấy hàng giờ, thường xuyên ngừng lại để dịch chuyển cái bàn hắn dùng để đứng lên.

“*O maka*, đẹp quá.” Harrison nhìn cái giường lò xo hẹp ở trong góc, bàn và ghế, những cái áo sơ mi treo lên hàng đinh đóng vào tường, hai đôi giày xếp cẩn thận trên nền nhà. “Mấy đôi giày này mới đấy hả?”

“Cô chủ mua cho cháu ở tiệm Bata.”

Harrison rờ đống nhật báo trên bàn. “Chú mày đọc mấy cái này hả?” Ông ta hỏi bằng tiếng Anh.

“Vâng.” Ugwu đã lấy lại từ thùng đựng sách báo cũ; tờ *Mathematial Annals* thì không thể hiểu nổi, nhưng ít nhất là hắn cũng đọc, cho dù không hiểu hết, vài trang của tờ *Socialist Review*.

Trời bắt đầu đổ mưa. Tiếng mưa lộp độp trên mái tôn trở nên to và càng to hơn hơn khi đứng dưới mái hiên và nhìn nước mưa rơi xuống từ mái nhà, tạo thành những đường song song.

Ugwu đập đen đét vào cánh tay của mình — hắn thích không khí mát lạnh của trời mưa, nhưng không thích bầy muỗi bay vo ve xung quanh. Cuối cùng rồi hắn cũng hỏi câu mà hắn muốn hỏi tò lâu. “Ông có biết làm cách nào để tìm được hơi cay không?”

“Hơi cay? Tại sao chú mày hỏi thế?”

https://thuviensach.vn

“Cháu đọc về nó trên báo của Ông Chủ cháu, và cháu muốn xem nó ra làm sao.” Hắn không muốn nói cho Harrison biết, thật ra hắn nghe Ông Chủ nói về hơi cay khi ông kể các nhân viên của Hạ viện miền Tây đấm đá lẫn nhau cho đến khi cảnh sát tới xịt hơi cay khiến họ ngất xỉu và những người giữ trật tự đến vác thân thể mềm rũ của họ ra xe. Hơi cay làm Ugwu mê quá. Nếu nó thực sự có thể làm người ta ngất xỉu thì Ugwu muốn có loại hơi cay này. Hắn sẽ xịt hơi cay vào Nnesinachi khi hắn về thăm nhà với Richard để dự hội làng *ori-okpa*. Hắn muốn dẫn cô ra cánh rừng cạnh dòng suối và bảo cô nàng hơi cay là một loại thuốc xịt có phép màu làm cho cô khỏe mạnh. Cô nàng sẽ tin lời hắn. Cô nàng sẽ rất nể phục hắn khi nhìn thấy hắn về làng bằng xe hơi của một người da trắng, do đó sẽ tin hết những lời hắn nói.

“Rất khó mà tìm được hơi cay”, Harrison nói.

“Tại sao?”

“Chú mày còn nhỏ quá nên không hiểu đâu.” Harrison gật đầu một cách bí mật. “Chừng nào chú mày là một người trưởng thành, tôi sẽ nói cho.”

Đầu tiên, Ugwu hơi khó nghĩ, trước khi hắn nhận ra rằng Harrison cũng chẳng biết hơi cay là cái thá gì song không muốn thú nhận. Hắn hơi thất vọng. Hắn phải hỏi Jomo.

Jomo biết hơi cay là gì và ông ta cứ cười như nắc nẻ tới khi Ugwu nói cho ông ta biết mục đích dùng hơi cay của mình. Jomo chắp tay vào nhau lúc ông ta cười. “Chú mày là một con cừu, *aturu*”, cuối cùng Jomo nói. “Tại sao chú mày lại muốn dùng hơi cay với một đứa con gái? Nghe này, về làng, khi thời gian thích hợp và cô ấy cũng thích chú mày, cô ấy sẽ đi theo và làm theo lời chú mày. Chú mày không cần phải dùng hơi cay.”

Ugwu nhớ lời của Jomo lúc Richard chở hắn về làng sáng hôm sau. Anulika chạy ra đường mòn khi nó nhìn thấy hai người và nó dạn dĩ bắt tay Richard. Nó ôm chầm lấy Ugwu và, khi tất cả mọi người cùng đi về, nó kể cho Ugwu biết là bố mẹ đang ở ngoài nông trại, người chị họ mới vừa sinh một em bé hôm qua, Nnesinachi đã đi lên miền Bắc tuần trước.

https://thuviensach.vn

Ugwu dừng lại và nhìn nó chòng chọc.

“Có chuyện gì xảy ra à?” Richard hỏi. “Hội làng không bị hủy bỏ đấy chứ?”

Ugwu thầm ước sao cái ngày hội này được hủy bỏ. “Không, thưa ông.”

Hắn dẫn đường ra quảng trường, đàn ông, đàn bà và trẻ em đã tụ họp, và ngồi đầy dưới gốc cây *oji* với Richard. Không bao lâu, lũ trẻ vây lấy hai người, reo hò: “*Onye ocha*, người da trắng”, rồi thò tay ra sờ tóc của Richard. Chàng nói, “*Kedu*? Xin chào, em tên là gì?”, chúng nhìn chàng chằm chặp, cười khúc khích và nép vào nhau. Ugwu dựa người vào thân cây và thầm tiếc khoảng thời gian mà hắn đã bỏ ra để tơ tưởng đến lúc gặp Nnesinachi. Bây giờ cô ta đã đi mất và một gã lái buôn miền Bắc sẽ đoạt được cái của trời cho ấy. Khó khăn lắm hắn mới nhận thấy *mmuo*: những thân hình cường tráng đổ bóng trên cỏ, họ đeo những chiếc mặt nạ gớm ghiếc và mấy ngọn roi dài đong đưa trong tay. Richard chụp ảnh, ghi chép vào sổ tay, đặt câu hỏi, hết câu này đến câu khác — đó là cái gì, họ nói những gì, mấy người đang kìm giữ *mmuo* bằng sợi dây là ai, điều đó có nghĩa gì — cho đến khi Ugwu thấy bực bội vì hơi nóng, vì mấy câu hỏi vớ vẩn, vì tiếng ồn ào và vì nỗi thất vọng do không được gặp Nnesinachi.

Trên đường về, hắn chỉ nhìn qua cửa xe, chẳng nói lấy một lời.

“Em đã thấy nhớ nhà, phải không?” Richard hỏi.

“Vâng, thưa ông”, Ugwu trả lời. Hắn muốn Richard im mồm đi. Hắn chỉ muốn được yên tĩnh một mình. Hắn hy vọng Ông Chủ vẫn còn ở câu lạc bộ để hắn có thể lấy tờ *Renaissance* ở phòng khách rồi cuộn tròn trong phòng mà đọc. Hoặc hắn có thể xem ti vi; nếu may mắn, hắn sẽ được xem một bộ phim Ấn Độ. Đôi mắt to đẹp của các cô diễn viên, lời ca, hoa, ánh sáng rực rỡ, lời than khóc… là những thứ mà hắn rất cần lúc này.

Khi mở cửa sau để vào nhà, hắn sững sờ nhìn thấy mẹ của Ông Chủ đang đứng cạnh bếp. Amala đứng bên cửa. Ngay cả Ông Chủ cũng không biết họ đến, nếu không Ông Chủ đã bảo hắn dọn dẹp phòng dành cho khách.

https://thuviensach.vn

“Ồ”, hắn nói. “Chào bà ạ, chào cô Amala.” Lần viếng thăm trước vẫn còn in đậm dấu ấn trong tâm trí hắn: Bà cụ quấy nhiễu Olanna, gọi nàng là một mụ phù thủy, mắng nhiếc nàng và tệ nhất là còn đòi rước *dibia* yểm nàng.

“Cháu có khỏe không, Ugwu?” Bà sửa cái váy của mình trước khi vỗ nhẹ lưng hắn. “Con ta nói là cháu chỉ cho một ông da trắng xem thần linh trong làng cháu, phải không?”

“Vâng, thưa bà.”

Hắn có thể nghe giọng nói sang sảng của Ông Chủ ở phòng khách. Có lẽ một người khách đến thăm và Ông Chủ quyết định không đến câu lạc bộ.

“Cháu có thể đi nghỉ, *i nugo*”, bà cụ nói. “Ta đang sửa soạn cơm tối cho con ta rồi.”

Khi bà chiếm giữ căn bếp của hắn và dùng cái chảo Olanna thích nhất để nấu món ăn nặng mùi của bà thì niềm ao ước mãnh liệt duy nhất của hắn là mong sao bà ấy về đi. Nhưng hắn lại nói: “Cháu ở đây để phòng khi bà cần sai bảo, thưa bà”.

Bà nhún vai và tiếp tục nhặt hạt tiêu. “Cháu nấu *ofe nsala* có ngon không?”

“Cháu chưa bao giờ nấu món ấy ạ.”

“Tại sao vậy? Con ta thích món này lắm.”

“Cô chủ của cháu chưa bao giờ bảo cháu nấu ạ.”

“Nó không phải là cô chủ của cháu, rõ chưa. Nó chỉ là một con đàn bà sống chung với người đàn ông đã nhặt nó về.”

“Vâng, thưa bà.”

Bà cụ mỉm cười, lấy làm vui mừng khi thấy hắn hiểu ra một việc hệ trọng và ra hiệu chỉ vào hai cái bình bằng đất nung ở trong góc. “Ta mang một ít rượu dừa mới cất cho con ta. Người cất rượu giỏi nhất trong làng vừa mới mang đến cho ta sáng nay.”

https://thuviensach.vn

Bà rút cái nút lá của một bình và rượu sánh tràn ra, trắng, tươi, mùi ngọt thơm bốc lên. Bà rót một ít vào ly, đưa cho Ugwu.

“Thử xem!”

Vị rượu rất nồng trên lưỡi của hắn, loại rượu dừa đậm đặc được chế biến từ nhựa cây dừa trong mùa khô làm dân làng say rất nhanh, vừa uống vào đã chân nam đá chân chiêu. “Cảm ơn bà. Rượu ngon lắm.”

“Người làng cháu nấu rượu có khéo không?”

“Thưa bà, có ạ.”

“Nhưng chắc không bằng người làng ta. Rượu Abba ngon nhất xứ Igbo. Đúng không, Amala?”

“Đúng thế thưa bà.”

“Rửa cái chén này cho ta.”

“Vâng, thưa bà.” Amala bắt đầu rửa chén. Vai và cánh tay của cô lắc theo nhịp chuyển động. Ugwu chưa từng nhìn kỹ cô ta, thì bây giờ hắn mới để ý thấy hai cánh tay thon, đen sẫm và cả khuôn mặt của cô ướt bóng nhẫy, tựa như cô ta tắm bằng dầu lạc vậy.

Giọng của Ông Chủ to và khẳng khái, vẳng tới từ phòng khách. “Nhà cầm quyền ngu dốt của chúng ta cũng nên chấm dứt quan hệ với bọn Anh. Chúng ta phải bày tỏ quan điểm chính trị của mình. Tại sao nhà cầm quyền Anh không tích cực hơn ở Rhodesia? Cái chuyện phong tỏa kinh tế một cách què quặt này thì có làm được trò trống gì?”

Ugwu đến gần cửa để lắng nghe; chuyện ở Rhodesia và những gì đang xảy ra ở Nam Phi luôn hấp dẫn hắn. Hắn không thể hiểu được tại sao những người giống như Richard lại có thể tước đoạt những gì thuộc về những người dân giống như hắn, Ugwu, mà chẳng có lý do chính đáng gì cả.

“Lấy cho ta cái mâm, Ugwu.” Bà cụ nói.

Ugwu lôi ra một cái mâm cất trong tủ đựng bát và sắp xếp như muốn giúp bà cụ dọn thức ăn cho Ông Chủ, nhưng bà xua tay đuổi hắn đi chỗ

https://thuviensach.vn

khác. “Ta ở đây nên cháu có thể nghỉ một chút. Tội nghiệp cháu quá. Cái con mụ ấy sẽ tiếp tục hành hạ cháu khi nó ở nước ngoài về, làm như thể cháu không phải là con người vậy.” Bà mở một gói gì nho nhỏ và rắc vào bát xúp. Ugwu đột nhiên nghi ngờ; hắn nhớ đến con mèo đen xuất hiện ở sân sau khi bà cụ đến lần trước. Và cái gói cũng màu đen nữa, giống như màu lông con mèo.

“Cái gì thế, thưa bà? Cái mà bà bỏ vào trong thức ăn của Ông Chủ con ấy?” Hắn hỏi.

“Đó là một thứ gia vị đặc biệt của người Abba.” Bà quay lại, nhếch môi cười. “Nó ngon lắm.”

“Vâng, thưa bà.” Rất có thể là hắn sai khi nghi ngờ bà bỏ thuốc của *dibia* vào trong thức ăn của Ông Chủ. Có thể Olanna nói đúng và con mèo đen chẳng có nghĩa lý gì cả, chỉ đơn giản là con mèo của láng giềng, mặc dù hắn không biết nhà nào lại có con mèo đen với đôi mắt lóe sáng màu vàng và đỏ như thế.

Ugwu không còn nghĩ về thứ gia vị lạ lùng hay là con mèo đen nữa, bởi vì khi Ông Chủ ăn tối, hắn đã lén rót một ly rượu dừa và thêm một ly nữa bởi vì nó ngọt quá, sau đó hắn có cảm giác như trong đầu hắn có lót một lớp len rất mềm. Hắn đi không nổi. Tiếng Ông Chủ chập chờn vang ra từ phòng khách, “Chúc mừng tươnglai của Phi châu vĩ đại! Chúc mừng những người anh em độc lập của chúng ta ở Gambia và những anh em Zambia đã rời bỏ Rhodesia!”, theo sau đó là một chuỗi cười giòn giã. Rượu dừa cũng làm Ông Chủ say. Ugwu cười hùa theo, mặc dù hắn ở trong nhà bếp và cũng không biết chuyện gì tức cười. Cuối cùng hắn ngủ gục trên ghế, gục đầu xuống cái bàn sặc sụa mùi cá khô.

Hắn thức dậy, thấy mấy khớp xương của mình cứng ngắc. Mồm hắn chua lè và đầu nhức nhối, hắn ước gì mặt trời không chói chang quá như thế và Ông Chủ đừng nói to đến thế sau khi đọc mấy tờ báo lúc điểm tâm. *Vì sao lại có nhiều chính khách vẫn còn tại chức hơn là người mới được tuyển*

https://thuviensach.vn

cử? Toàn là trò bẩn thỉu. Cuộc bầu cử này là sự gian lận tồi tệ nhất. Mỗi chữ như phập phồng, đập thon thót trong đầu của Ugwu.

Sau khi Ông Chủ đi làm, bà cụ hỏi, "Thế cháu không đi học à, *gbo*, Ugwu?"

"Chúng cháu đang nghỉ lễ ạ."

"Ồ!" Bà có vẻ thất vọng.

Sau đó, bà chà xát cái gì đó lên lưng của Amala và cả hai đang đứng trước phòng tắm. Sự hoài nghi của hắn quay trở lại. Có cái gì đó không được bình thường trong cách bàn tay của bà cụ xoa tròn, chậm chạp, như hòa hợp nhịp nhàng, như một nghi lễ, và thêm vào đó, cái cách Amala đứng yên lặng, lưng thẳng và tấm quấn của cô trễ xuống tận thắt lưng, đường cong của bộ ngực nhỏ nhắn của cô có thể nhìn thấy từ bên hông. Có lẽ bà cụ đang thoa thuốc lên người Amala. Nhưng thật vô lý, bởi vì nếu thật sự bà cụ đi gặp *dibia*, thuốc sẽ phải dành riêng cho Olanna chứ không phải cho Amala. Hay là loại bùa chú này hiệu nghiệm với đàn bà và bà cụ phải tìm cách bảo vệ chính mình và Amala để chắc chắn chỉ có Olanna chết, hoặc là không sinh nở được, hoặc trở nên điên cuồng, có lẽ bà cụ đang làm thí nghiệm đợt đầu để tự bảo vệ vì Olanna đang ở London và bà sẽ chôn thuốc này trong sân cho đến khi Olanna trở lại.

Ugwu rùng mình. Có cái gì rất đen tối đang treo lơ lửng trong nhà. Hắn lo sợ bởi cái vẻ hớn hở của bà cụ, bởi cái cách bà hát ư ử trong miệng rất lạc giọng, cái cách bà giành quyền nấu ăn phục vụ Ông Chủ, những lời bà thầm thì vội vội vàng vàng với Amala. Hắn lén nhìn theo bà một cách chăm chú mỗi khi bà đi ra ngoài để xem bà có chôn cái gì không, để hắn có thể đào lên khi bà vào trong nhà. Nhưng bà chẳng chôn gì cả. Khi hắn kể cho Jomo nghe về việc hắn nghi bà cụ đã đi cầu *dibia* để tìm cách giết Olanna, Jomo nói, "Rất đơn giản, bà cụ rất vui mừng vì có lại người con trai cho riêng mình, thế nên bà ta sung sướng đến độ nấu ăn và hát mỗi ngày. Chú mày có biết mẹ ta sung sướng như thế nào mỗi lần ta về thăm bà mà không dẫn vạ theo không?"

https://thuviensach.vn

“Nhưng lần trước, khi bà đến thăm, em thấy con mèo đen”, Ugwu nói.

“Cái con bé giúp việc nhà của Giáo sư Ozumba ở cuối đường là một mụ phù thủy. Nó bay lên ngọn cây xoài ban đêm để gặp đám bạn phù thủy của nó, vì ta luôn phải quét lá bọn chúng ném xuống. Con bé đó mới chính là người mà con mèo đen đang tìm.”

Ugwu cố gắng tin Jomo, tin là hắn tìm tòi lý do quá sâu xa nhưng không có thực về hành động của bà cụ, cho đến tối hôm sau, lúc bước vào bếp sau khi nhổ cỏ ở mảnh vườn, hắn nhìn thấy ruồi bâu đầy trên đống bọt trong chậu rửa bát. Cửa sổ hầu như không mở. Hắn chưa bao giờ nhìn thấy nhiều ruồi đến thế, cả trăm con ruồi xanh bụ bẫm có thể len vào chỗ cửa mở hé, tạo thành đàn ruồi dày đặc, hỗn loạn. Chúng tượng trưng cho một cái gì đó khủng khiếp. Ugwu chạy vào phòng làm việc gọi Ông Chủ.

“Quái lạ”, Ông Chủ nói; ông gỡ mắt kính rồi lại đeo vào. “Tôi tin là Giáo sư Ezeka có thể giải thích hiện tượng này, một dấu hiệu của sự di cư tập thể. Đừng đóng cửa sổ, nếu không em sẽ tình cờ bẫy chúng trong nhà đây.”

“Nhưng, thưa ông”, Ugwu nói; ngay lúc đó bà mẹ của Ông Chủ bước vào bếp.

“Đôi khi lũ ruồi vẫn thế”, bà nói. “Chuyện này cũng bình thường thôi. Chúng sẽ đi ra bằng chính cái cách chúng vào.” Bà dựa vào cửa và giọng của bà đầy vẻ đắc thắng.

“Vâng, vâng.” Ông Chủ quay trở lại phòng làm việc. “Mang trà. Bạn tốt của tôi.”

“Vâng, thưa ông.” Ugwu không thể hiểu được tại sao Ông Chủ không mấy bận tâm, tại sao ông ấy không nhận thấy rằng đám ruồi đó chẳng bình thường chút nào. Lúc hắn mang trà vào phòng làm việc, hắn nói, “Thưa ông, mấy con ruồi đó ngầm báo với chúng ta một điều gì đấy.”

Ông Chủ chỉ lên bàn. “Đừng rót trà, cứ để đấy.”

https://thuviensach.vn

“Mấy con ruồi trong nhà bếp, thưa ông, đó là điềm của một thứ thuốc có hại của *dibia*. Có người đã chế ra một loại thuốc nguy hiểm.” Ugwu muốn nói thêm rằng hắn biết rất rõ người ấy là ai, nhưng hắn không rõ Ông Chủ sẽ phản ứng như thế nào.

“Cái gì?” Mắt Ông Chủ nheo lại sau cặp kính.

“Mấy con ruồi, thưa ông. Có nghĩa là có người làm thuốc yểm căn nhà này.”

“Đóng cửa lại và để tôi làm việc, bạn tốt.”

“Vâng, thưa ông.”

Khi Ugwu quay trở lại nhà bếp, đám ruồi đã bay đi mất. Cánh cửa sổ vẫn ở nguyên vị trí cũ, hơi hé mở; ánh nắng chiều yếu ớt chiếu sáng lên một lưỡi dao phay trên bàn. Hắn không muốn đụng vào cái gì cả; những chuyện bí hiểm bao trùm xung quanh hắn đã làm dơ bẩn cả bát đĩa xoong chảo. Lần đầu tiên hắn thấy mừng vì đã để cho bà cụ nấu ăn, nhưng hắn không ăn món *ugba* và cá rán bà nấu cho bữa tối, không nhấm một chút nào món rượu dừa còn dư sau khi đã đãi Ông Chủ và khách, và cũng không ngủ yên đêm đó. Hắn bồn chồn, trằn trọc, nước mắt giàn giụa, ước gì hắn có thể nói chuyện với người nào hiểu chuyện như Jomo, dì của hắn và Anulika. Cuối cùng hắn ngồi dậy, đi vào gian nhà chính để lau bụi bám trên bàn ghế, tìm một việc gì nhẹ nhàng và không cần chú tâm để khỏi phải suy nghĩ vẩn vơ. Ánh ban mai nhờ nhờ đỏ chiếu hắt bóng trong gian bếp. Hắn rón rén bật đèn như sợ gặp phải một cái gì đó. Chẳng hạn như mấy con bọ cạp; có lần một người vì ghen đã thả bọ cạp vào lều của chú hắn, và liên tiếp mấy tuần lễ, cứ mỗi lần thức giấc là chú hắn lại nhìn thấy mấy con bọ cạp đen bò lởn vởn xung quanh hai đứa con sinh đôi mới sinh của ông. Một trong hai đứa bé bị bọ cạp cắn, suýt nữa thì chết.

Ugwu lau giá sách trước. Hắn dọn hết những giấy tờ đặt chính giữa bàn và cúi người quét bụi lúc cửa phòng ngủ của Ông Chủ mở ra. Hắn liếc vào hành lang, ngạc nhiên thấy Ông Chủ thức dậy sớm thế. Nhưng lại là Amala mới vừa bước ra khỏi phòng. Hành lang tối lờ mờ, đôi mắt thẹn thùng của

https://thuviensach.vn

cô gặp đôi mắt của Ugwu là người còn ngượng ngùng hơn. Cô ngập ngừng một lát trước khi vội vã chạy về phòng dành cho khách, áo trễ nải ở vùng ngực. Một tay giữ áo, cô chạy đụng cả vào cửa phòng, đẩy cánh cửa ra làm như là cô đã quên cách mở cửa, trước khi vào phòng. Amala, cái cô Amala cục mịch, tầm thường, lừ lừ chẳng nói chẳng rằng đã ngủ trong phòng ÔngChủ! Ugwu đứng yên như trời trồng, cố gắng để đầu óc đang quay cuồng của mình bình tĩnh lại mà suy nghĩ. Thuốc của bà cụ đã gây ra chuyện này, hắn chắc chắn thế, nhưng nỗi lo lắng của hắn không phải là chuyện xảy ra giữa Ông Chủ và Amala. Hắn chỉ sợ lúc Olanna phát giác ra chuyện này.

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi

Olanna ngồi đối diện với mẹ nàng trong phòng khách trên lầu. Mẹ nàng xem đó là phòng trang điểm, bởi vì đây là chỗ bà tiếp bạn bè, chỗ họ cười đùa và gọi nhau bằng những tên thân mật tự đặt cho nhau – Mỹ Nhân! Vàng! Ugodiya! – và rỉ tai nhau chuyện con trai của người nào đang chạy theo gái ở London trong khi đám bạn lập gia đình ở quê nhà, người nào đã mua đăng ten nội địa và cố đánh lừa người ta, bảo là hàng ngoại mới ra lò ở Âu châu, người nào toan tính cướp chồng của ai, người nào nhập cảng bàn ghế, đồ dùng tối tân nhất ở Milan. Tuy vậy bây giờ căn phòng rất im lặng. Mẹ nàng một tay nâng ly nước có pha khoáng chất và thuốc bổ, tay kia cầm khăn. Bà đang khóc. Bà đang kể cho Olanna nghe về tình nhân của bố nàng.

"Ông ấy mua cho nó một căn nhà ở Ikeja", mẹ nàng nói. "Bạn của mẹ cũng ở cùng con đường ấy."

Olanna nhìn động tác rất quý phái của mẹ khi bà lấy khăn tay chấm lên mắt. Cái khăn tay như làm bằng vải xa tanh không thể nào thấm nước được.

"Mẹ nói chuyện với bốchưa?" Olanna hỏi.

"Mẹ nói gì với ông ấy đây? *Gwa ya gini*?" Mẹ nàng đặt ly nước xuống. Bà chẳng nhấp ngụm nào từ khi một trong những cô giúp việc bưng ly lên trên một cái khay bạc. "Chẳng còn chuyện gì để mẹ có thể nói với ông ấy cả. Mẹ chỉ muốn kể cho con biết để người ta không nói là mẹ chẳng biết gì cả."

"Con sẽ nói chuyện với bố", Olanna nói. Đó là điều mà mẹ nàng muốn. Nàng vừa từ London về mới được một ngày; niềm hy vọng bừng lên nhưng sau khi nàng đến gặp bác sĩ phụ khoa ở Kensington đã tắt ngấm. Nàng đã quên cảm giác hy vọng tràn ngập trong lòng nàng khi ông nói là chẳng có gì "hỏng hóc" trong cơ thể nàng, và nàng chỉ phải – ông nháy mắt – tích cực hơn. Ngay lúc ấy, nàng ước gì nàng đã về đến Nsukka.

"Tệ hại nhất là cái con mụ ấy chỉ là đồ đầu đường xó chợ", mẹ nàng nói, vặn vẹo cái khăn tay. "Một con dê Yoruba ở trong bụi có hai đứa con

https://thuviensach.vn

với hai thằng đàn ông khác nhau. Mẹ nghe nói là nó già và xấu òm.”

Olanna đứng dậy. Đối với mẹ nàng, người đàn bà ấy có hình dáng như thế nào không thành vấn đề. Chẳng lẽ bố nàng không già và xấu hay sao chứ? Cái làm mẹ nàng bận tâm không phải là cô tình nhân kia, nàng biết. Điều quan trọng nhất là ông đã mua cho tình nhân một căn nhà trong một khu phố mà chỉ có dân nhà giàu của Lagos ở.

“Hay là mình nên chờ lúc Kainene đến thăm, để nó nói chuyện với bố con thay vì con, *nne*?” Mẹ nàng nói, tay chấm nước mắt thêm lần nữa.

“Kìa mẹ, con nói là con sẽ nói chuyện với bố!”, Olanna nói.

Nhưng buổi chiều hôm ấy, khi nàng bước vào phòng của bố, nàng chợt nhận ra mẹ mình nói đúng. Kainene là người thích hợp nhất để thảo luận chuyện này với ông. Kainene sẽ biết chính xác nên nói những gì để không cảm thấy vụng về, vô dụng như nàng đang cảm thấy bây giờ, Kainene với tính tình ương ngạnh, miệng lưỡi sắc sảo và lòng tự tin vô bờ bến.

“Bố”, nàng nói rồi đóng cửa sau lưng lại. Ông đang ngồi ở bàn làm việc, lưng dựa vào một cái ghế làm bằng gỗ màu sậm. Nàng không thể hỏi ông là chuyện ấy có thật hay không, bởi vì bố phải biết là mẹ đã biết chuyện ấy có thật, và nàng cũng biết. Nàng tự hỏi trong một khoảnh khắc về người đàn bà ấy, cô ta như thế nào, bố và cô ta đã nói chuyện gì với nhau.

“Bố”, nàng lại nói. Nàng sẽ chỉ dùng tiếng Anh bởi vì tiếng Anh giúp người ta có thể giữ vẻ lạnh nhạt và xa cách. “Con ước gì bốnể mặt mẹ của con một chút.” Nàng không định bắt đầu như thế. *Mẹ của con*, thay vì chỉ dùng chữ *Mẹ*, cứ như là nàng đã loại ông ra ngoài vòng tình cảm, như ông đã trở nên một người xa lạ không thể nào gọi bằng một danh xưng cũ, không thể là *bố của con*.

Ông dựa lưng vào ghế.

“Quan hệ với người đàn bà ấy và mua cho cô ta một căn nhà ở chỗ bạn của mẹ sống là bốđã không tôn trọng mẹ.” Olanna nói. “Hết giờ làm bố đến đó, rồi tài xế của bố đợi bên ngoài và bố chẳng bận tâm là có người sẽ nhìn thấy bố. Bố làm thế chẳng khác nào tát vào mặt mẹ con.”

https://thuviensach.vn

Bố nàng cúi mặt xuống, ánh mắt của một người đang dò dẫm tìm ý lựa lời.

“Con sẽ không bảo bốphải làm gì, nhưng bố phải làm cái gì đó, tại vì mẹ không vui.” Olanna nhấn mạnh chữ *phải*, hơi gằn giọng lúc phát âm chữ này. Từ xưa đến nay nàng chưa bao giờ phải nói chuyện với bố nàng theo kiểu này; nói đúng hơn, nàng ít khi nói chuyện với bố. Nàng đứng đó nhìn bố chòng chọc; sự im lặng giữa hai người là một lỗ hổng, một khoảng trống rỗng.

“*Anugo m*, bố đã nghe con nói”, ông trả lời. Ông dùng tiếng Igbo bằng một giọng rất nhỏ, có vẻ như đồng lõa, làm như nàng đã xúi ông cứ ngoại tình, cứ lừa dối bà nhưng phải biết khéo léo. Điều này làm nàng nổi giận. Có lẽ đúng thế, cái kết quả của nó, là điều mà nàng đã bảo bố nàng, nhưng nàng vẫn cảm thấy bực tức. Nàng nhìn quanh phòng ông và nghĩ thầm, sao cái giường to đùng của ông có vẻ gì xa lạ quá; trước đây nàng chưa bao giờ nhìn thấy màu vàng kim nhũ óng ả trên chiếu chăn hay chú ý đến tay kéo của cái tủ đứng chạm trổ tinh vi đó. Ông có dáng vẻ của một người hoàn toàn xa lạ. Một người đàn ông béo phệ mà nàng không quen.

“Bố chỉ biết nói có thế thôi à, bố đã hiểu rõ lời con chưa vậy?” Olanna hỏi, lớn giọng.

“Thế con muốn nghe bốnói cái gì?”

Olanna bỗng cảm thấy thương hại ông, tội nghiệp cho mẹ, cho mình và cho cả Kainene. Nàng muốn hỏi bố tại sao họ chỉ là những kẻ xa lạ mang cùng một họ.

“Bố sẽ lo chuyện ấy”, ông nói thêm. Ông đứng dậy và đi về phía nàng. “Cảm ơn con, *ola m*”, ông nói.

Nàng không biết nên hiểu sao về chuyện ông cảm ơn nàng, hay cái cách ông gọi nàng là *cục vàng của bố*, cái cách mà ông đã thôi gọi kể từ khi nàng còn rất bé và bây giờ nó có vẻ trang nghiêm đầy cố ý. Nàng quay người rời khỏi phòng.

https://thuviensach.vn

Sáng hôm sau khi nàng nghe mẹ nàng lên giọng ở phòng bên, "Chẳng-được-cái-tích-sự-gì! Đồ ngu!", nàng vội vàng chạy xuống cầu thang. Nàng tưởng tượng họ đang đánh nhau, mẹ nàng đang túm áo bố như kiểu đám đàn bà hay làm khi chồng họ ngoại tình. Tiếng inh ỏi vang từ nhà bếp. Olanna đứng khựng lại ở ngưỡng cửa. Có một người đàn ông đang quỳ trước mẹ nàng, hai tai giơ lên trời, lòng bàn tay ngửa lên như van xin.

"Xin bà tha cho. Xin làm ơn tha cho!"

Mẹ nàng quay về phía người hầu, Maxwell, đang đứng nhìn bên cạnh. "*I fugo*? Hay là nó nghĩ chúng ta thuê nó để cho nó muốn ăn cắp cái gì cũng được, Maxwell?"

"Không ạ, thưa bà." Maxwell trả lời.

Mẹ nàng quay người nhìn gã đàn ông đang quỳ trên nền nhà. "Đây là điều mày vẫn làm từ khi mày đến đây có phải không, cái thằng vô dụng kia? Mày đến chỉ để ăn cắp đồ nhà bà hả?"

"Thưa bà, xin bà tha cho con. Lạy Chúa, xin bà tha lỗi cho con."

"Mẹ, có chuyện gì vậy?" Olanna hỏi.

Mẹ nàng quay trở lại. "Ồ, *nne*, mẹ không biết là con đã thức dậy."

"Có chuyện gì thế?"

"Cái con thú hoang này, mình mới thuê nó vào tháng trước, vậy mà nó đã muốn ăn cắp tất cả mọi thứ trong nhà mình." Bà quay lại người đàn ông đang quỳ. "Đây là cách mày trả ơn cho người đã thuê mày đây à, thằng ngu kia?!"

"Ông ấy làm gì?" Olanna hỏi.

"Đến đây mà nhìn." Mẹ nàng dẫn nàng ra sân sau, chỗ một chiếc xe đạp đang dựa vào cây xoài. Một cái túi sợi đan đã rơi khỏi yên sau xe, gạo đổ trên đất.

"Nó ăn cắp gạo và chuẩn bị về. Trời xui đất khiến sao mà cái túi rơi xuống. Ai mà biết nó ăn cắp những gì từ trước đến giờ. Hèn gì mẹ cứ phải đi

https://thuviensach.vn

tìm mấy chuỗi hạt.” Hơi thở của mẹ nàng trở nên dồn dập.

Olanna trân trối ngó mấy hạt gạo trên nền đất và suy nghĩ không biết tại sao mẹ nàng lại có thể để cho bản thân giận dữ đến thế và không biết bà có tin vào cơn thịnh nộ của bà không.

“Cô, xin cô nói với bà. Con bị ma xui quỷ khiến mà.”

Bàn tay chắp theo lối nguyện cầu của người tài xế đang đối diện với Olanna. “Xin cô nói giùm với bà.”

Olanna tránh nhìn gương mặt đầy nếp nhăn và tròng mắt vàng vàng của người đàn ông; ông ta có vẻ già hơn nàng tưởng, chắc chắn hơn sáu mươi tuổi. “Đứng dậy đi”, nàng nói.

Ông già nhìn nàng có vẻ do dự, mắt liếc nhìn mẹ nàng.

“Tôi bảo đứng dậy!” Olanna không định lên giọng với ông cụ nhưng giọng nàng nghe khá gay gắt. Ông già đứng dậy, có vẻ ngượng nghịu, mắt nhìn xuống đất.

“Mẹ, nếu mẹ muốn đuổi ông ta thì cứ đuổi, và hãy đuổi ngay lập tức”, Olanna nói.

Ông già kêu lên thảng thốt như là ông không nghĩ nàng lại nỡ nói như thế. Mẹ nàng cũng ngạc nhiên liếc Olanna, nhìn người đàn ông rồi nhìn Maxwell, sau đó hạ bàn tay đang chống nạnh xuống. “Tôi cho ông thêm một cơ hội nữa nhưng không được đụng đến bất cứ cái gì trong nhà này, trừ khi được phép. Ông có nghe tôi nói không?”

“Vâng, thưa bà. Cảm ơn bà lắm. Cầu Chúa phù hộ cho bà.”

Ông già vẫn còn tiếp tục ca bài ơn huệ cho đến khi Olanna lấy một quả chuối trên bàn và rời khỏi nhà bếp.

Nàng kể cho Odenigbo nghe mọi chuyện và cả cảm giác khó chịu của nàng khi thấy một ông già tự hạ thấp mình như thế qua điện thoại. Nàng chắc mẩm là mẹ nàng sẽ đuổi ông già, nhưng chỉ sau khi bà bỏ ra cả tiếng đồng hồ mạt sát ông ta đang muối mặt dưới đất trong cơn giận mà bà cho là rất chính đáng. “Nó không đầy bốn bát gạo nhỏ nữa”, nàng nói.

https://thuviensach.vn

“Nhưng đó vẫn là ăn cắp, *nkem*.”

“Bố em và mấy ông chính khách bạn ông ấy ăn cắp tiền bằng mấy cái hợp đồng của ông, nhưng không ai bắt ông quỳ mà van xin được tha thứ. Rồi họ dùng tiền ăn cắp đó để xây nhà và cho mấy người như ông già đó thuê với giá cắt cổ làm họ không còn đủ tiền để mua thức ăn.”

“Em không thể bào chữa cho chuyện ăn cắp này bằng một chuyện ăn cắp khác.” Odenigbo có vẻ trầm tĩnh lạ lùng; nàng cứ nghĩ là chàng sẽ phát cáu, la lối về chuyện bất công trong xã hội.

“Thế sự bất bình đẳng bắt buộc phải dẫn đến nhục nhã sao?” Nàng hỏi.

“Thường thì như thế.”

“Anh có ổn không?”

“Mẹ anh đang ở đây. Bà đến mà không báo trước.”

Hèn gì chàng nói chuyện bằng một cung cách như thế. “Thế bà có ở lại đến thứ Ba không?”

“Anh không biết. Anh ước gì có em ở đây.”

“Em mừng là em không có mặt ở đấy. Anh đã nói với bà về chuyện phá lời nguyền của một mụ phù thủy có học vấn chưa?”

“Anh nói với mẹ trước khi bà có thể nói bất cứ lời nào kiểu không có chuyện gì để phải thảo luận cả.”

“Anh có thể làm mẹ vui lòng bằng cách cho bà biết mình đang cốgắng để có một đứa con với nhau. Hay là bà sẽ sợ mất hồn vì em sẽ có một đứa con với anh? Dòng máu phù thủy của em sẽ truyền qua cháu nội của bà.”

Nàng đã hy vọng là Odenigbo sẽ cười, nhưng chàng không cười. “Anh mong chóng tới thứ Ba”, chàng nói sau một lúc im lặng.

“Em cũng thế”, nàng nói. “Bảo Ugwu phơi tấm thảm trong phòng ngủ, anh ạ.”

Đêm ấy, khi mẹ vào phòng nàng, Olanna ngửi thấy mùi nước hoa hiệu Chloe, một mùi rất dễ thương nhưng nàng không biết tại sao người ta cần

https://thuviensach.vn

dùng nước hoa khi đi ngủ. Mẹ nàng có rất nhiều lọ nước hoa; chúng được xếp thẳng hàng trên đầu tủ của bà như một ngăn kệ trong tiệm nước hoa: chai thấp, chai thuôn, chai tròn. Ngay cả khi nếu tối nào bà cũng dùng nước hoa trước lúc đi ngủ, bà cũng không thể dùng hết sốđó trong năm mươi năm.

"Cảm ơn, *nne*", bà nói. "Bốcủa con đã tìm cách làm lành."

"Thế à?" Olanna không muốn biết bố nàng đã làm những gì để giảng hòa nhưng nàng có một cảm giác thật kỳ lạ, như đã làm một việc rất thành công khi nàng nói chuyện với bố giống như Kainene đã từng làm, bắt ông làm một việc gì hữu ích.

"Bà Nwizu sẽ ngừng gọi điện thoại bảo cho mẹ biết là bà thấy ông ta ở đó", mẹ nàng nói. "Bà ta lại đơm đặt chuyện về mấy người có con gái không chịu lấy chồng. Mẹ nghĩ là bà ta tìm cách chọc tức mẹ để xem mẹ có trả đũa không. Con gái bà ta lấy chồng năm ngoái mà nhà bà ta không đủ tiền mua món hàng nhập cảng nào cho đám cưới. Ngay cả cái áo cưới cũng mua tại Lagos!" Mẹ nàng ngồi xuống. "Mà này, có người muốn được làm quen với con. Con biết gia đình Igwe Onochie không? Con trai họ là kỹ sư. Mẹ nghĩ cậu ấy đã gặp con ở đâu đó, và cậu ấy rất thích con."

Olanna thở dài, dựa lưng, lắng nghe mẹ nói.

Nàng trở lại Nsukka vào giữa buổi chiều, trong cái giờ im ắng mà mặt trời ra sức phả hơi nóng, ngay cả lũ ong cũng đậu yên vì kiệt sức. Xe của Odenigbo ở trong ga ra. Ugwu mở cửa trước khi nàng kịp đưa tay gõ cửa, áo sơ mi của hắn không gài cúc, một mảng áo dưới nách đẫm mồ hôi. "Xin chào, cô đã về", hắn nói.

"Ugwu." Nàng thấy nhớ khuôn mặt tươi cười, chân chất của hắn. "*Unu anokwa ofuma?* Em ở nhà có khỏe không?"

"Dạ có ạ", hắn trả lời rồi ra ngoài mang hành lý của nàng ở xe vào.

Olanna đi vào. Nàng nhớ mùi xà phòng thoang thoảng trong phòng khách sau khi Ugwu giặt mấy tấm rèm cửa. Bởi vì nàng tưởng là mẹ của

https://thuviensach.vn

Odenigbo đã về, cho nên nàng khựng lại khi thấy bà ngồi trên sofa, quần áo chỉnh tề, đang lúi húi với cái túi xách. Amala đứng gần đó, tay cầm một hộp kim loại nhỏ.

"*Nkem!*" Odenigbo nói, vội vàng bước đến. "Rất mừng thấy em về. Mừng lắm!"

Khi họ ôm nhau, người chàng không thả lỏng, tì hẳn vào nàng và cái hôn phớt lên môi nàng nhạt nhẽo. "Mẹ và Amala sắp đi. Anh sẽ đưa hai người ra bến xe", chàng nói.

"Chào mẹ." Olanna nói, nhưng không có vẻ gì muốn gần gũi, thân mật hơn.

"Olanna, *kedu*?" Bà mẹ hỏi. Lần này chính bà là người chủ động ôm nàng trước; bà cũng là người mỉm cười thân mật đầu tiên. Olanna khá bối rối nhưng mừng thầm. Có lẽ Odenigbo giải thích cho bà hiểu tình cảm nghiêm túc của hai người và chuyện hai người dự định có con với nhau đã chinh phục tình cảm của bà mẹ.

"Amala, em có khỏe không?" Olanna hỏi. "Tôi không biết là em cũng đến."

"Xin chào cô." Amala lúng búng trong miệng, mắt nhìn xuống đất.

"Mẹ đã mang hết đồ chưa?" Odenigbo giục. "Thôi đi nào. Đi nhé!"

"Mẹ đã ăn gì chưa?" Olanna hỏi.

"Bữa sáng làm tôi vẫn còn no." Bà nói. Bà có một vẻ hớn hở đáng nghi ngờ trên mặt.

"Mình phải đi ngay thôi", Odenigbo nói. "Lát nữa con có hẹn đi đánh bóng."

"Thế còn em, Amala?" Olanna hỏi. Nét mặt tươi cười của bà mẹ bỗng chốc làm Olanna muốn họ ở lại lâu thêm một chút. "Tôi mong là em đã ăn trưa."

https://thuviensach.vn

“Đưa Amala chìa khóa để nó bỏ đồ vào trong xe”, bà mẹ nói với Odenigbo.

Odenigbo đi về phía Amala nhưng dừng lại khá xa, vì thế chàng phải nghiêng người và vươn tay để đưa chìa khóa. Cô ta nhónlấy chìa khóa, thật cẩn thận để không chạm vào ngón tay của chàng. Chỉ trong khoảnh khắc, rất ngắn ngủi thoáng qua, nhưng Olanna chú ý thấy cả hai cố gắng bằng mọi cách để tuyệt nhiên không chạm vào nhau, cho dù chì là phớt qua, dường như họ cùng chia sẻ một bí mật rất đáng sợ đến độ họ không muốn chạm vào nhau dù chỉ là một ngón tay.

“Chúc thượng lộ bình an”, nàng nói. Nàng nhìn chiếc xe nhẹ nhàng rời sân, đứng tần ngần rồi tự cho là mình ngộ nhận; chẳng có ý nghĩa gì trong cử chỉ ấy cả. Nhưng nó vẫn làm nàng bận tâm. Cảm giác giống hệt lúc nàng đang chờ trong phòng bác sĩ phụ khoa, cầm chắc là có cái gì đó không bình thường trong cơ thể nhưng vẫn muốn bác sĩ bảo mình là không có gì đáng lo.

“Cô ạ, cô có muốn ăn gì không? Cô có muốn con hâm nóng cơm không?” Ugwu hỏi.

“Không ăn ngay bây giờ đâu.”

Trong một thoáng mong manh nàng đã rất muốn hỏi Ugwu xem hắn có nhìn thấy cái nàng đã nhìn thấy, hoặc là có nhìn thấy bất cứ chuyện gì không. “Ugwu, đi xem có quả bơ nào chín không.”

“Vâng, thưa cô.” Ugwu có vẻ ngần ngừ một chút trước khi đi.

Nàng đứng ở cửa trước cho đến khi Odenigbo trở lại. Nàng không biết vì lý do gì mà nàng thấy thấp thỏm trong lòng, tim nàng đập liên hồi. Nàng mở cửa và nhìn vào mặt chàng dò hỏi, kiếm tìm.

“Có chuyện gì xảy ra không?” Nàng hỏi.

“Em hỏi thế là có ý gì?” Chàng cầm mấy tờ báo trong tay. “Một đứa học trò của anh lỡ kỳ thi cuối, sáng hôm nay nó đến đưa anh tiền hối lộ để anh cho nó qua. Cái thằng thật ngu dốt.”

https://thuviensach.vn

“Em không biết là Amala cũng đến cùng mẹ.” Nàng nói.

“Ừ.” Chàng bắt đầu sắp xếp mấy tờ báo, tránh ánh mắt của nàng. Dần dần, cơn giận dữ xâm chiếm Olanna. Nàng biết. Nàng biết những cử chỉ lóng ngóng của chàng, cái vẻ hốt hoảng trên mặt chàng, cái cách chàng vội vàng làm ra vẻ bình thường, chứng tỏ là đã xảy ra chuyện đáng lẽ không nên xảy ra.

“Anh đã có gì với Amala”, Olanna nói. Đây không phải là một câu hỏi, tuy thế, nàng vẫn mong rằng chàng sẽ trả lời như đó là một câu hỏi, nàng muốn chàng trả lời *không* và giận dỗi trách móc nàng chỉ vì nàng đã dám nghĩ như thế. Nhưng Odenigbo không nói gì. Chàng ngồi xuống cái ghếbành của chàng và nhìn nàng.

“Anh tằng tịu với Amala”, Olanna lặp lại. Nàng sẽ nhớ mãi nét mặt của chàng lúc ấy, cái cách chàng nhìn nàng như là không bao giờ chàng có thể tưởng tượng được cảnh này lại xảy ra và không thể nghĩ ra cách nào để nói cái gì, làm cái gì.

Nàng quay vào trong bếp và suýt nữa ngã vào cạnh bàn ăn vì khối đá trong ngực nàng quá nặng, quá to so với vóc dáng của nàng.

“Olanna”, chàng nói.

Nàng không thèm để ý đến chàng. Chàng không đi theo nàng bởi vì chàng sợ quá, cái sợ của tội lỗi. Nàng không ra xe và lái về nhà nàng ngay lập tức. Trái lại, nàng ra ngoài sân và ngồi trên những bậc thềm ở sân sau, nhìn con gà mái gần cây chanh đang canh chừng sáu chú gà con, dắt đám con về phía những mẩu thức ăn vụn trên mặt đất. Ugwu đang hái bơ trên cây ở gần phòng của hắn. Nàng không biết nàng ngồi đó bao lâu cho đến khi con gà mái bắt đầu kêu quang quác và dang rộng cánh để che chở đàn con, nhưng chúng không kịp chạy tìm chỗ trú ẩn. Một con diều hâu bổ nhào xuống và bắt đi một con gà con màu ốp trắng. Tất cả diễn ra thật nhanh, cú bổ nhào xuống của con diều hâu và đường bay mang theo con gà con trong móng vuốt, nhanh hơn sức tưởng tượng của Olanna. Con gà mẹ đang chạy xung vòng quanh, kêu quang quác, bụi bay mù mịt. Đám gà con sững sờ, bối

https://thuviensach.vn

rối và nàng tự hỏi không biết chúng có hiểu hành động chạy quanh chạy quéo của con gà mẹ là một cách thương tiếc chịu tang hay không. Rồi thì, cuối cùng, nàng bật khóc.

* * *

Những ngày mù mờ nối tiếp trôi qua. Olanna cố gắng nghĩ ra việc gì đó để làm. Lần đầu tiên khi Odenigbo đến nhà nàng, nàng phân vân không biết có nên cho chàng vào hay không. Nhưng chàng gõ cửa, rồi gõ tiếp và nói, "*Nkem*, mở cửa cho anh, *nkem*, mở cửa xem nào", cho đến khi nàng mở cửa. Nàng nhâm nhi ly nước, lắng nghe chàng kể rằng chàng say và Amala đã quyến rũ chàng, khiến chàng phải làm chuyện ấy, nó chẳng có nghĩa lý gì, nó chỉ là một phút say đắm điên cuồng. Sau khi chàng kể xong, nàng đuổi chàng về. Nàng bực dọc khi thấy chàng đủ tự tin đế nói cái hành động ấy là *phút say đắm điên cuồng*. Nàng ghét cách biểu lộ ấy và nàng cũng ghét cái giọng điệu thật bình tĩnh, chắc chắn khi lần sau chàng đến và nói, "Nó chẳng có nghĩa lý gì cả, *nkem*, chẳng có nghĩa lý gì cả". Điều quan trọng với nàng không phải là cái ý nghĩa của nó mà là việc chàng đã phạm phải – chàng ngủ với một cô gái quê giúp việc của mẹ mình khi nàng chỉ vắng mặt ba tuần lễ. Cái cách chàng phá hủy lòng tin của nàng có vẻ quá dễ dàng. Nàng quyết định đi Kano bởi vì, nếu có nơi nào nàng có thể bình tâm suy nghĩ, nơi ấy phải là Kano.

Điểm dừng đầu tiên của chuyến bay ở Lagos, lúc nàng đang ngồi trong phòng đợi, một người con gái cao gầy vội vã đi qua. Nàng đứng dậy và suýt nữa đã gọi *Kainene!* khi nàng nhận ra không thể là Kainene được. Da Kainene đen đậm hơn và không bao giờ mặc một cái váy màu xanh lá cây với một cái áo màu đỏ. Nàng ước đó là Kainene biết bao nhiêu. Hai người sẽ ngồi bên nhau, nàng sẽ kể cho Kainene nghe về Odenigbo và Kainene sẽ nói một cái gì đó rất khôn ngoan, rất mỉa mai và cũng đầy an ủi cùng một lúc.

Ở Kano, Arize nổi giận đùng đùng.

https://thuviensach.vn

“Con thú hoang Abba ấy. Cái mẩu thịt thừa bệnh hoạn của hắn chẳng chóng thì chày cũng rụng thôi mà. Chẳng lẽ hắn không biết là hắn nên thức giấc mỗi sáng, quỳ mà cảm ơn Chúa là được chị để mắt đến?” Cô nói, trong lúc chỉ cho Olanna xem những mẫu vẽ của bộ váy cưới xòe bồng. Nnakwanze đã xin cưới Arize. Olanna thấy tất cả các bộ váy ấy đều xấu và kiểu cách quá, nhưng nàng thích cơn thịnh nộ của Arize, bởi đó là để bênh vực nàng; vì thế nàng chỉ vào một trong sốnhững hình mẫu và nói nhỏ, “*O maka*. Cái này xinh quá”.

Mợ Ifeka chẳng nói gì về Odenigbo cho đến vài ngày sau. Olanna đang ngồi trên hàng hiên với mợ; mặt trời rất chói chang, mái hiên bằng tôn nứt ra như để phản kháng lại, nhưng nó vẫn còn mát hơn là cái nhà bếp đầy khói, chỗ ba người hàng xóm cùng nấu ăn một lúc. Olanna tự quạt cho mình bằng một cái quạt nan. Hai người đàn bà đang đứng cạnh cổng, một người hét to bằng tiếng Igbo – “Tôi đã bảo chị là hôm nay phải trả tiền cho tôi! *Tata!* Ngày hôm nay, không phải ngày mai! Chị đã nghe thấy cơ mà, vì tôi đã nói rát cổ bỏng họng ra rồi” – trong khi người đàn bà kia năn nỉ, ra dấu bằng hai bàn tay của bà và liếc nhìn lên trên.

“Cháu có khỏe không?” Mợ Ifeka hỏi. Mợ đang nhào bột làm bằng đậu nghiền trong cái cối đá.

“Cháu khỏe, mợ ạ. Cháu thấy dễ chịu hơn khi cháu về đây.”

Mợ Ifeka thò tay vào cối bắt ra một con bọ đen. Olanna quạt nhanh hơn. Mợ Ifeka im lặng làm nàng muốn kể nhiều hơn.

“Cháu nghĩ là cháu sẽ hoãn chương trình ở Nsukka và sẽ ở lại Kano”, nàng nói, “Cháu có thể dạy ở học viện một thời gian”.

“Không được.” Mợ Ifeka đặt cái chày xuống. “*Mba*. Cháu phải về Nsukka.”

“Cháu không thể trở lại nhà anh ấy, mợ ạ.”

“Mợ không bảo cháu về nhà anh ta. Mợ bảo cháu phải về Nsukka. Thế cháu không có nhà của mình à? Còn công việc của cháu? Odenigbo đã làm

https://thuviensach.vn

cái chuyện mà tất cả đàn ông đều làm, đã nhét cái mẩu thịt thừa của hắn vào cái lỗ đầu tiên mà hắn có thể tìm được khi cháu ở xa. Đã chết ai nào?"

Olanna đã ngừng quạt, cảm thấy mồ hôi ướt rịn chân tóc.

"Khi cậu của cháu quen với mợ, mợ cũng lo lắng bởi vì mợ nghĩ là những người đàn bà bên ngoài sẽ đến và thế chỗ mợ ngay trong nhà mợ. Bây giờ mợ biết là không có cái gì cậu làm có thể thay đổi cuộc đời của mợ. Đời mợ chỉ thay đổi khi nào mợ muốn thay đổi."

"Mợ nói thế là nghĩa gì?"

"Cậu sẽ cẩn thận hơn, bởi vì cậu nhận thấy là mợ không còn sợ nữa. Mợ nói cho cậu biết nếu cậu làm bất cứ cái gì để mợ thấy nhục nhã, mợ sẽ cắt quách cái con rắn ở giữa hai chân của cậu."

Mợ Ifeka trở lại với việc nhào bột của mợ; Olanna tưởng tượng đến cuộc hôn nhân của cậu mợ bắt đầu rạn nứt.

"Cháu không bao giờ được phép có thái độ như thể cuộc đời của mình thuộc về một người đàn ông. Cháu có nghe mợ nói không?" Mợ Ifeka nói. "Cuộc đời của cháu thuộc về cháu và chỉ là của riêng cháu, *soso gi*. Cháu về ngay thứ Bảy này. Để mợ làm nhanh một ít *abacha* cho cháu mang về."

Mợ nếm một chút bột rồi nhổ ra.

Olanna ra về vào ngày thứ Bảy. Người đàn ông ngồi cạnh nàng trên máy bay, phía bên kia hàng ghế có màu da đen bóng của gỗ trắc nàng chưa từng thấy bao giờ. Trước đó nàng đã để ý đến anh ta, vận bộ âu phục ba mảnh bằng len, trừng trừng nhìn nàng suốt lúc ngồi ở phòng chờ. Anh ta đề nghị mang hành lý giúp nàng, sau đó đã hỏi người tiếp viên xem anh ta có thể sang ngồi cạnh nàng không bởi vì chỗ ấy trống. Bây giờ anh ta đưa cho nàng tờ *New Nigerian* và hỏi.

"Cô có thích đọc quyển này không?" Anh ta đeo một chiếc nhẫn mặt ngọc mắt mèo rất to.

https://thuviensach.vn

“Vâng, cảm ơn ông.” Olanna cầm tờ báo. Nàng lướt qua các trang, biết là anh ta đang nhìn mình, và cũng biết tờ báo là cái cớ để anh ta bắt chuyện. Bỗng nhiên, nàng ước gì nàng bị anh ta quyến rũ, một điều gì đó vừa điên rồ vừa ma thuật xảy ra giữa hai người, và khi máy bay đáp xuống, nàng sẽ cùng anh ta tay trong tay đến với một cuộc đời tươi sáng mới.

“Cuối cùng rồi người ta cũng phải đổi ông hiệu phó người Igbo ở trường Đại học Lagos”, anh ta nói.

“Ô.”

“Tin ở bìa sau ấy.”

Olanna lật ra bìa sau. “Tôi thấy rồi.”

“Tại sao lại để một người Igbo làm hiệu phó ở Lagos được nhỉ?”, anh ta hỏi và khi Olanna không nói gì, anh ta tiếp, “Vấn đề là người Igbo muốn kiểm soát tất cả mọi việc trên quốc gia này. Tất cả! Tại sao họ không ở miền Đông của họ chứ? Họ làm chủ tất cả các cửa tiệm, họ nắm hết mọi ngành dân sự, thậm chí cả lực lượng cảnh sát. Nếu cô bị bắt với bất cứ tội gì, chỉ cần cô nói *keda* là họ sẽ thả cô ra ngay”.

“Chúng tôi nói *kedu*, không phải *keda*”, Olanna nói nhỏ nhẹ. “Nó có nghĩa là: *Anh có khỏe không?”*

Anh ta nhìn nàng chằm chặp và nàng cũng nhìn lại trân trân, nghĩ nếu anh ta là đàn bà thì chắc phải đẹp lắm với cái màu da óng ả thế kia.

“Cô là người Igbo?”, anh ta hỏi.

“Vâng.”

“Nhưng cô có nét mặt của người Fulani.” Anh ta nói, vẻ như buộc tội nàng.

Olanna lắc đầu. “Igbo.”

Người đàn ông làu bàu cái gì đó nghe như lời xin lỗi trước khi quay mặt đi và bắt đầu nhìn cái cặp táp của mình. Khi nàng trả tờ báo, anh ta có vẻ miễn cưỡng nhận lại, và mặc dù nàng thỉnh thoảng liếc nhìn nhưng anh ta

https://thuviensach.vn

không nhìn lại nàng cho tới tận khi hai người xuống ở Lagos. Nếu như anh ta biết rằng cái định kiến của anh ta đã đem đến cho nàng bao nhiêu là khả năng chọn lựa. Nàng không bị bắt buộc phải là một người đàn bà bị phản bội mà người yêu đã ngủ với một cô gái quê. Nàng có thể là một cô gái người Fulani, trên một máy bay chế giễu người Igbo với một người xa lạ quyến rũ. Nàng có thể là người đàn bà làm chủ cuộc đời nàng. Nàng có thể là bất cứ cái gì.

Lúc hai người đứng dậy để xuống máy bay, nàng nhìn anh ta và mỉm cười, nhưng kìm mình không nói *cảm ơn anh* bởi vì nàng muốn giữ nguyên cả nỗi ngạc nhiên và sự ăn năn của anh ta.

Olanna thuê một chiếc xe tải loại nhỏ có tài xế và đến nhà Odenigbo. Ugwu theo sát nàng lúc nàng sắp xếp sách vở và chỉ cho anh tài xế những đồ phải bê đi.

“Hình như ngày nào Ông Chủ cũng khóc, thưa cô”, Ugwu nói với nàng bằng tiếng Anh.

“Đặt cái máy xay của tôi vào thùng giấy”, nàng nói. *Cái máy xay của tôi*, nghe lạ lẫm quá. Từ trước đến giờ nó vẫn được gọi là cái máy xay thôi, không có ý rằng nàng là chủ nhân.

“Vâng, thưa cô.” Ugwu vào trong bếp và trở ra với cái hộp giấy. Hắn cầm lên một cách cẩn trọng. “Thưa cô, xin thứ lỗi cho Ông Chủ.”

Olanna nhìn hắn. Hắn biết. Hắn đã thấy cô gái ấy chung giường với ông chủ của hắn; hắn cũng phản bội nàng. “*Osiso!* Để cái máy xay của tôi vào trong xe.”

“Vâng, thưa cô.” Ugwu đi ra cửa.

“Khách có còn đến vào buổi tối không?” Olanna hỏi.

“Không giống như lúc cô vẫn còn ở nhà, thưa cô.”

“Nhưng mà họ vẫn đến?”

https://thuviensach.vn

“Vâng.”

“Tốt.” Nàng không có ý nói như thế. Nàng đã muốn nghe là Odenigbo không còn có thể tiếp tục sống theo cách mà hai người từng sống.

Khi chàng đến thăm nàng, nàng cố gắng để không bị thất vọng với cái vẻ rất bình tĩnh của chàng. Nàng đứng ở cửa và trả lời những câu chung chung, bực mình với cái vẻ vui mừng cố hữu không cần phải cố gắng của chàng, hoặc là cái vẻ rất tự nhiên khi chàng nói, “Em biết là anh không thể yêu một người đàn bà nào khác ngoài em, *nkem*”, như là chàng đinh ninh với thời gian, mọi chuyện sẽ trở lại như cũ. Nàng cũng bực mình với sự săn đón tình tứ của đám đàn ông. Đàn ông độc thân thích đến thăm nàng, người có vợ thì làm ra vẻ tình cờ gặp nàng bên ngoài chỗ dạy của nàng. Cách ve vãn của họ làm nàng phật ý, vì như thế nghĩa là họ cho rằng tình cảm của nàng và Odenigbo đã mãi mãi chấm dứt. “Tôi không thích”, nàng bảo họ, và kể cả khi nàng nói điều ấy, nàng hy vọng là không ai nói lại với Odenigbo bởi vì nàng không muốn chàng nghĩ rằng nàng bị lụy vì tình. Nàng đã không héo hon gầy mòn. Nàng thêm tư liệu mới vào bài giảng, nấu những món ăn ngon cầu kỳ, đọc sách mới, mua đĩa nhạc mới. Nàng trở thành thư ký của Hội Thánh Vincent de Paul; sau khi họ tặng thực phẩm cho dân làng, nàng viết báo cáo tường thuật buổi họp vào sổ tay. Nàng trồng hoa zinnias trong sân trước nhà, và sau rốt, nàng kết thân với Edna Whaler, cô bạn láng giềng người Mỹ.

Edna có một kiểu cười rất hiền. Cô dạy nhạc và bật những đĩa nhạc jazz khá to, nấu món thịt sườn heo rất mềm, hay kể về người đàn ông đã bỏ rơi cô một tuần trước ngày hai người làm đám cưới ởMontgomery, cô có một người bác bị treo cổ ngày cô còn bé. “Cậu biết cái gì luôn làm mình kinh ngạc?”, cô hỏi Olanna, làm như thể không nhớ mình đã hỏi cùng, một câu này chỉ mới hôm qua. “Một nhóm người da trắng ăn mặc chỉnh tề, quần áo sang trọng tụ lại để xem một người da trắng treo cổ một người da đen lên cây.”

Cô cười hiền lành và đưa tay vuốt tóc. Tóc cô bóng nhẫy dầu của máy sấy tóc. Ban đầu họ không nói về Odenigbo. Olanna thấy dễ chịu khi làm

https://thuviensach.vn

bạn với một người không có gì liên hệ với đám bạn cũ mà nàng và Odenigbo cùng quen biết. Có lần, đang hát theo ca sĩ Billie Holiday bài *My Man*, cô bỗng hỏi, "Tại sao cậu yêu anh ta?"

Olanna nhìn lên. Đầu óc nàng trống rỗng như một tấm bảng trắng. "Tại sao cậu yêu anh ta?"

Edna nhướng mày, miệng mấp máy nhưng không phát ra tiếng theo lời hát của Billie Holiday.

"Mình không nghĩ tình yêu phải có lý do." Olanna nói.

"Chắc chắn là phải có."

"Mình nghĩ tình yêu đến trước, sau đó mới có lý do. Khi mình ở cạnh anh ấy, mình thấy không cần bất cứ cái gì khác nữa." Chính Olanna cũng ngạc nhiên với câu nói ấy của mình, nhưng cái sự thật bất ngờ này bỗng dưng làm nàng thèm được khóc.

Edna nhìn nàng. "Cậu không thể tiếp tục tự dối gạt mình là mọi chuyện đều ổn thỏa."

"Mình không tự dối lòng", Olanna nói. Giọng hát như thều thào của Billie Holiday bỗng làm nàng trở nên khó chịu. Nàng không ngờ là mình lại không thể giấu được tình cảm. Nàng tưởng những tiếng cười giòn tan của mình rất chân thật và Edna không hề biết nàng khóc khi chỉ còn lại một mình trong nhà.

"Mình không phải là người thích hợp nhất để cậu có thể bàn về đàn ông. Nhưng cậu cần thổ lộ tâm sự với một người nào đó", Edna nói. "Một linh mục chẳng hạn, như là một cách trả công cho những việc từ thiện cậu đã làm cho Nhà thờ Thánh Vincent de Paul?"

Edna cười và nàng cũng cười theo, nhưng lúc đó nàng cũng đồng ý là nàng cần phải tâm sự với ai đó, một người đứng ở giữa không thiên vị ai để giúp nàng tìm lại chính mình, để đối phó với cái tôi của nàng đã trở nên xa lạ với chính nàng. Những ngày sau đó nàng thường lái xe đến Nhà thờ Thánh Peter, nhưng một hôm, nàng chợt đổi ý, không đến nữa. Cuối cùng

https://thuviensach.vn

vào một chiều thứ Hai, nàng phóng xe rất nhanh, chẳng để ý đến những đoạn đường mấp mô giảm tốc độ, bởi nàng không có thì giờ dừng lại. Nàng ngồi trên cái ghế băng gỗ của Cha Damian trong một văn phòng ngột ngạt và chăm chăm nhìn vào cái tủ chứa hồ sơ có dán nhãn NGƯỜI THẾ TỤC khi nàng nói về Odenigbo.

“Con không muốn đến câu lạc bộ giáo viên vì con không muốn gặp mặt anh ấy. Con không còn muốn chơi quần vợt. Anh ấy phản bội con, làm con đau đớn. Tuy vậy, dường như anh ấy vẫn chi phối cuộc sống của con.”

Cha Damian kéo cổ áo, sửa kính, vuốt sống mũi. Nàng tự hỏi không biết cha đang nghĩ đến chuyện gì, bất cứ chuyện gì; ông có thể làm thế lắm bởi vì ông không có câu trả lời cho nàng.

“Cha không thấy con Chủ nhật tuần trước”, cuối cùng ông lên tiếng.

Olanna thấy thất vọng, nhưng ông ấy là một linh mục và giải pháp duy nhất của ông chỉ có thể là: Hướng đến Chúa. Nàng đã thầm ước là ông sẽ làm cho nàng có cảm giác sự giận dữ của nàng là đúng, làm cho nàng nghĩ là nàng có quyền tự thương hại mình và khuyến khích nàng tìm lãng quên bằng những việc làm có ích và đạo đức. Nàng muốn ông nói một lời khiển trách Odenigbo.

“Cha nghĩ con nên đi lễ thường xuyên hơn?” Nàng hỏi.

“Đúng thế.”

Olanna gật đầu và kéo cái túi xách của mình đến gần hơn, chuẩn bị đứng dậy ra về. Đáng lẽ nàng không nên đến. Nàng không nên mong đợi một người, mặt tròn vành vạnh, mặc áo thụng trắng, tự nguyện tiết dục, có thể hiểu được lòng nàng. Ông ta nhìn nàng, đôi mắt ông ta có vẻ to hơn sau tròng kính.

“Cha nghĩ là con nên tha thứ cho Odenigbo”, ông nói và kéo cổ áo của ông lên làm như là nó khiến ông nghẹt thở. Olanna chợt thấy ghét ông ta. Cái điều ông nói nghe dễ dàng quá, dễ đoán ra quá. Nàng không cần phải đến đây để nghe câu nói ấy.

https://thuviensach.vn

“Vâng.” Nàng đứng dậy. “Cảm ơn cha.”

“Không phải cho anh ta. Mà là cho bản thân con.”

“Sao ạ?” Ông vẫn còn ngồi, vì thế nàng nhìn xuống và bắt gặp cặp mắt của ông.

“Đừng nghĩ đó là sự tha thứ cho anh ta. Coi nó như là một cách cho phép con được an vui, hạnh phúc. Con làm gì được với nỗi khổ con tự chọn cho mình? Con có ăn được nỗi khổ tâm không?”

Olanna nhìn cây thập tự bên trên cửa sổ, nhìn gương mặt đau khổ mà thoáng buồn của Chúa Trời và không nói gì cả.

* * *

Odenigbo đến rất sớm, trước khi nàng ăn điểm tâm. Nàng biết có chuyện gì đó không hay xảy ra ngay cả trước khi nàng mở cửa và nhìn thấy nét mặt buồn rười rượi của chàng.

“Có chuyện gì thế?” Nàng hỏi, cảm thấy một nỗi khiếp sợ ghê gớm trong niềm hy vọng ngấm ngầm thoáng hiện trong đầu nàng, rằng: mẹ chàng mới chết.

“Amala có thai”, chàng nói. Giọng thản nhiên và cứng cỏi của một người mang tin dữ đến cho người khác nhưng vẫn cố làm ra vẻ cứng rắn, mạnh mẽ để người ta có thể dựa vào.

Olanna nắm chặt tay nắm cửa. “Cái gì?”

“Mẹ anh mới đến để báo cho anh biết là Amala có thai với anh.”

Olanna bật cười. Nàng cười, cười mãi không dứt, cười bởi màn kịch diễn ra trong những tuần vừa qua bỗng trở nên không tưởng.

“Mở cửa cho anh vào”, Odenigbo nói. “Làm ơn, *nkem*.”

Nàng bước lui từ phía sau cánh cửa. “Vào đi!”

Chàng ngồi xuống ở mép ghế, và nàng có cảm tưởng như là mình mới vừa hàn gắn những mảnh vỡ bằng sứ chỉ để cho chúng lại tan nát thêm lần

https://thuviensach.vn

nữa; cái đau đớn không phải ở sự tan vỡ lần thứ hai mà ở chỗ nhận ra công hàn gắn của mình chẳng có nghĩa lý gì, ngay từ đầu.

"*Nkem*, làm ơn giúp anh, mình nên cùng lo chuyện này", chàng nói. "Mình làm bất cứ điều gì em muốn, nhưng xin hãy giúp anh đối mặt với chuyện này."

Olanna vào tắt bếp, nàng đang đun nước. Nàng trở lại, ngồi đối diện với chàng. "Anh nói chuyện chỉ xảy ra có một lần. Chỉ có một lần mà cô ấy có thai? Chỉ một lần mà thôi?" Nàng ước gì mình không phải lớn giọng. Nhưng chuyện này thật đáng ngờ, đáng ngờ như một vở tuồng, chàng chỉ ngủ với một người đàn bà trong cơn say mà lại có thể làm cho cô ta có thai.

"Chỉ có một lần thôi", chàng nói. "Chỉ một lần."

"Tôi biết rồi." Nhưng mà nàng chẳng biết gì cả. Nàng bỗng thèm được tát vào mặt chàng một cái, bởi vì cái cách chàng tự cho mình có quyền nhấn mạnh vào câu *chỉ một lần*, làm như cái hành động ấy chỉ là một việc tất phải xảy ra. Làm như điều chính yếu là chuyện ấy xảy ra bao nhiêu lần chứ không phải là chuyện ấy không nên xảy ra, dù trong bất kỳ hoàn cảnh nào.

"Anh bảo với mẹ là anh sẽ gửi Amala đến bác sĩ Okonkwo ở Enugu và mẹ nói muốn làm việc ấy thì phải bước qua xác của bà trước đã. Bà nói là Amala sẽ giữ đứa nhỏ và cô ta sẽ nuôi dưỡng nó. Amala sẽ lấy một anh chàng thợ mộc ở Ondo." Odenigbo đứng dậy. "Mẹ rắp tâm dàn xếp chuyện này ngay từ đầu. Bây giờ anh mới hiểu mẹ chắc chắn là anh say bí tỉ rồi mới bảo Amala đến với anh. Anh cảm tưởng như có người đẩy mình vào một tình huống mà mình không hiểu gì cả."

Olanna nhìn chàng, từ cái quầng tóc như một vòng hào quang cho đến những ngón chân thon gầy của chàng trong đôi xăng đan, báo hiệu cơn thịnh nộ với người nàng hằng yêu thương sắp bùng lên. "Chẳng có ai đẩy anh vào bất cứ tình huống nào cả", nàng nói.

Chàng đưa tay kéo nàng vào lòng nhưng nàng đẩy chàng ra, phẩy tay và đuổi chàng về. Lúc sau, trong phòng tắm, nàng đứng trước gương và thô bạo dùng hai tay bóp bụng mình. Cơn đau gợi cho nàng nhớ là mình vô

https://thuviensach.vn

dụng đến nhường nào; gợi cho nàng nhớ một đứa bé đang nằm trong cơ thể của một người đàn bà xa lạ khác mà không phải trong cơ thể nàng.

Edna gõ cửa rất lâu, đến nỗi Olanna phải đứng dậy, ra mở cửa.

"Có gì không ổn à?" Edna hỏi.

"Ông tôi thường hay nói là người đời như cái rắm ấy, nhưng ông còn là rắm có bã cơ", Olanna nói. Nàng định nói đùa, nhưng giọng nàng lại nghẹn ngào, đầy nước mắt.

"Có chuyện xấu à?"

"Đứa con gái ngủ với anh ta có thai."

"Thế thì có cái quái gì không hay với cậu chứ?"

Olanna nheo mắt; có cái gì không hay với *chính nàng nhỉ?*

"Bình tĩnh lại nào!" Edna nói. "Cậu tưởng là anh ta suốt ngày ngồi than thân trách phận như cậu đấy à? Khi cái gã khốn nạn ấy bỏ mình ở Montgomery, mình tìm cách tự tử, cậu có biết hắn đã làm gì không? Hắn bỏ đi xa và chơi cho một ban nhạc ở Louisiana!" Edna vuốt tóc mình một cách bực dọc. "Trông cậu kìa. Cậu là người nhân hậu nhất mà mình quen. Tự nhìn lại mình xem, cậu đẹp đến dường nào. Tại sao cậu cần những thứ bên ngoài không thuộc về cậu nhiều đến thế chứ? Tất cả những gì làm nên con người cậu còn là chưa đủ hay sao? Cậu yếu đuối quá đấy!"

Olanna lùi lại; sự phẫn nộ, nỗi đau xé lòng ập đến những suy nghĩ cuồng loạn làm nhói buốt tâm can nàng, khiến nàng bật ra những lời mạch lạc, rành rẽ. "Vị hôn phu của cậu bỏ cậu không phải là lỗi của tôi, Edna."

Edna nhìn với vẻ hết sức kinh ngạc, rồi tỏ ra chán nản trước khi cô quay đi, bỏ về nhà. Olanna nhìn cô ấy đi, hối tiếc vì mình lỡ lời. Nhưng nàng chưa chịu xin lỗi vội. Nàng sẽ cho Edna một hay hai ngày để dịu xuống. Đột nhiên nàng thấy đói ngấu; lòng nàng trống rỗng theo dòng nước mắt rơi. Nàng không hâm nóng cơm *jollof* còn thừa cho đúng kiểu mà ăn hết ngay từ trong nồi, uống hai chai bia lạnh; chưa thấy hết đói, nàng ăn hết

https://thuviensach.vn

bánh bích quy và mấy quả cam trong tủ lạnh rồi quyết định đến tiệm Đông Phương mua rượu. Nàng thèm uống. Nàng sẽ uống thật nhiều rượu, tửu lượng của nàng được đến đâu uống đến đây, uống chừng nào say mới thôi.

Hai người phụ nữ đứng trước cửa ra vào, một người Ấn Độ trong ban Khoa học và một người Calabar dạy môn Nhân chủng học cười chào; nàng tự hỏi chẳng biết những cái liếc kín đáo của họ có đang che giấu lòng thương hại, nếu họ nghĩ là nàng yếu đuối và tâm hồn nàng đã tan nát.

Nàng đang ngắm nghía mấy chai rượu vang khi Richard đến gần bên nàng.

"Tôi đoán là cô", chàng nói.

"Chào anh, Richard." Nàng liếc vào giỏ của chàng. "Tôi không biết là anh tự đi chợ."

"Harrison phải về làng vài ngày", chàng nói. "Cô có khỏe không? Mọi chuyện đều ổn chứ?"

Nàng không thích cái vẻ thương hại trong mắt chàng. "Tôi rất khỏe. Tôi không quyết định được nên mua chai nào." Nàng ra hiệu, chỉ về mấy chai rượu. "Sao tôi lại không mua luôn cả hai chai và nếu anh góp vui với tôi, thì chúng ta có thể quyết định là chai nào ngon hơn. Anh có thể bỏ ra chừng một giờ đồng hồ không? Hay là anh phải về để tiếp tục việc viết lách của anh?"

Richard có vẻ ngỡ ngàng bởi sự vui vẻ của nàng. "Tôi không muốn làm mất thì giờ của cô, thật đó."

"Dĩ nhiên là anh không làm phiền tôi hay làm mất thì giờ của tôi. Thêm vào đó, anh chưa bao giờ đến thăm tôi cả" – nàng ngừng một chút – "ở nhà của tôi".

Nàng sẽ trở lại cái vẻ duyên dáng cũ và hai người sẽ uống rượu vang, nói về sách của chàng, về hoa zinnias mới được nàng trồng, nghệ thuật Igbo-Ukwu, và cả thất bại lớn của cuộc bầu cử ở miền Tây. Và chàng sẽ trở về rồi nói cho Odenigbo biết là nàng rất vui, rất khỏe.

https://thuviensach.vn

Khi hai người về đến nhà của nàng, Richard ngồi ngay đơ, cứng ngắc ở ghế sofa và nàng ước gì chàng ngồi với vẻ thư giãn thong dong, nửa nằm nửa ngồi như cái kiểu ở nhà Odenigbo; thậm chí ngay cả cách chàng nâng ly rượu vang cũng cứng ngắc. Nàng ngồi trên nền nhà lót thảm. Họ nâng ly chúc mừng sự độc lập của xứ Kenya.

“Anh chắc chắn là phải viết về những điều kinh khủng mà người Anh đã gây ra cho người Kenya.” Olanna nói. “Nghe nói họ đã cắt cả tinh hoàn của đàn ông Kenya phải không?”

Richard lẩm bẩm cái gì đó và nhìn lảng ra chỗ khác, dường như từ tinh hoàn làm chàng ngượng. Olanna mỉm cười và nhìn chàng. “Có không?”

“Có.”

“Thế thì anh nên viết về chuyện ấy.” Nàng uống ly thứ hai một cách chậm rãi, ngẩng cao đầu để hưởng thụ chất lỏng mát rượi chảy xuống cổ nàng. “Anh đã có nhan đề cho quyển sách của anh chưa?”

“Giỏ Chứa Bàn Tay.”

“Giỏ Chứa Bàn Tay.” Olanna nghiêng ly và uống hết chỗ rượu. “Nghe có vẻ thảm khốc quá.”

“Nó nói về sự lao động khổ nhọc. Những công việc tốt đẹp được hoàn thành – đường xe lửa chẳng hạn – nhưng đồng thời cũng là một sự bóc lột sức lao động và sự thâm nhập, lộng hành tai ngược của hoạt động kinh doanh thực dân.”

“Ồ.” Olanna đứng dậy và mở chai thứ hai. Nàng cúi người rót đầy ly của mình trước. Nàng cảm thấy ngây ngất, người lâng lâng bay bổng, nhưng đầu óc nàng rất tỉnh táo; nàng biết mình muốn làm gì và biết phải làm gì. Cái mùi như thể mùi mồ hôi của Richard xộc vào mũi nàng lúc nàng đứng trước chàng với chai rượu trong tay.

“Ly của tôi chưa vơi”, chàng nói.

“Không, nó không vơi.” Nàng để chai rượu vang lên nền nhà, ngồi cạnh chàng, vuốt những sợi lông tơ trên da chàng, cảm thấy nó mềm mịn vô

https://thuviensach.vn

cùng, không cứng nhám, đầy nam tính như của Odenigbo, chẳng có gì giống Odenigbo cả. Chàng nhìn nàng và nàng tự hỏi có phải mắt chàng chuyển thành màu xám hay là chỉ do nàng tưởng tượng. Nàng vuốt nhẹ má chàng và để tay mình tựa vào má chàng.

"Đến đây, ngồi trên nền nhà với tôi", nàng nói sau một lúc im lặng.

Họ ngồi bên cạnh nhau, lung dựa vào ghế sofa. Richard nói lẩm bẩm, giọng yếu ớt, "Tôi nên đi", hay là một cái gì đó đại loại như vậy. Nhưng nàng biết là chàng sẽ không đi và khi nàng nằm duỗi người ra trên tấm thảm hơi nhám, chàng cũng sẽ nằm theo bên cạnh nàng. Nàng hôn môi chàng. Chàng kéo nàng lại gần, thật mạnh rồi cũng nhanh và bất chợt, chàng thả nàng ra rồi quay mặt đi. Nàng có thể nghe hơi thở dồn dập của chàng. Nàng mở khóa quần của chàng, kéo xuống, rồi bật cười khi nó mắc kẹt vì đôi giày của chàng. Nàng lột phăng cái áo của mình ra. Chàng ở trên người nàng, cái thảm chích vào làn da ở tấm lưng trần của nàng, nàng cảm thấy miệng chàng yếu ớt ngậm lấy cặp nhũ hoa của nàng. Nó chẳng giống cách Odenigbo cắn và mút, đầy rung động của nhục cảm khoái lạc. Richard không cho lưỡi của mình rà lướt khắp thân thể nàng bằng những cái liếm ngắn và rất nhanh làm cho nàng quên hết mọi thứ xung quanh; không những thế, khi Richard hôn vào bụng nàng, nàng nhận biết là chàng đang hôn vào bụng của mình.

Tất cả thay đổi khi chàng vào bên trong nàng. Nàng nhấc mông của mình lên, theo đúng nhịp những chuyển động, những cái ấn vào trong thật mạnh của chàng, dường như nàng ném đi những gông xiềng trói tay, nhổ hết những cây kim đã ghim vào da thịt nàng, thả cho mình tự do với những tiếng kêu rên thật to đã nổ tung thoát khỏi miệng nàng. Sau đó, nàng cảm thấy tràn ngập một cảm giác thật nhẹ nhàng, sảng khoái, một cái gì đó gần như là sự duyên dáng, một ân sủng tuyệt diệu.

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi mốt

Richard cảm thấy nhẹ bẫng khi nghe tin ngài Winston Churchill qua đời. Nó cho chàng một cái cớ để tránh về Port Harcourt vào cuối tuần. Chàng không thể nào đối diện với Kainene lúc này.

"Anh phải dẹp cái lối nói đùa kỳ cục của anh về Churchill từ bây giờ đấy nhé?" Kainene nói qua điện thoại khi chàng bảo cho nàng biết là chàng phải đi Lagos để dự tang lễ của vị Thủ tướng Anh. Chàng bật cười khi nghĩ không biết mình sẽ ra sao nếu như nàng biết chuyện, bỏ chàng và chàng sẽ không bao giờ được nghe cái giọng mỉa mai, chế nhạo của nàng qua điện thoại.

Chuyện chỉ mới vài ngày trước đây, nhưng ngay cả căn nhà của Olanna cũng trở nên mù mờ trong trí nhớ; chàng ngủ quên sau đó trên nền phòng khách của Olanna và thức giấc với cơn nhức đầu, khát khô cổ họng cùng cảm giác rất tệ về cái thân thể trần truồng của mình. Nàng ngồi trên sofa, mặc quần áo chỉnh tề và im lặng. Chàng cảm thấy ngượng ngùng, không chắc là mình có nên nói gì về những chuyện đã xảy ra. Cuối cùng, chàng bỏ đi, không nói lời nào bởi vì chàng không muốn cái mà chàng nghĩ là sự hối hận trên mặt nàng sẽ biến thành nỗi oán ghét. Chàng không phải là người được nàng lựa chọn, có thể bất cứ người đàn ông nào cũng có được cái hân hạnh này. Chàng đã có cảm giác đó ngay cả trước khi được nhìn thân hình nàng không mảnh vải che, nhưng điều này không làm giảm đi cái lạcthú chàng tìm thấy trên thân hình đầy những đường cong gợi cảm của nàng, cái cách nàng chuyển động cùng nhịp điệu với chàng, cái cách nàng hưởng thụ cũng cuồng nhiệt như mang khoái cảm đến cho chàng. Chưa bao giờ chàng cương cứng như thế và giữ được trạng thái cương cứng lâu như thế – như khi chàng ân ái với nàng.

Tuy nhiên, chàng cảm thấy bị mất mát một điều gì đó. Khi nàng ở ngoài tầm với của mình, chàng đã tôn thờ, ngưỡng vọng nàng biết bao. Còn bây giờ, sau khi chàng đã nếm được chất rượu vang trên lưỡi nàng, đã gắn

https://thuviensach.vn

chặt lấy thân thể nàng, rất gần và thật sâu, đến nỗi chàng ngửi thấy mùi kem dừa dính trên da nàng, chàng cảm thấy mất mát một cái gì đó rất lớn lao, kỳ lạ. Chàng đã đánh mất sự tưởng tượng nhiệm màu. Nhưng điều chàng lo lắng nhất là mất Kainene.

Song, chàng tự trấn an là Kainene sẽ không bao giờ biết được.

* * *

Susan ngồi cạnh chàng trong buổi lễ tưởng niệm; khi một phần bài diễn văn của ngài Winston Churchill được phát, cô chắp đôi tay có đeo găng của mình lại thật chặt và dựa vào chàng. Richard cảm thấy nước mắt lưng tròng. Có lẽ đây là điều duy nhất hai người cùng chia sẻ; cả hai đều ngưỡng mộ Winston Churchill. Sau đó, cô mời chàng đi uống rượu với cô ở Câu lạc bộ Polo. Cô đã đưa chàng đến đây một lần trước đây và đã nói, khi họ ngồi trên thảm cỏ xanh trải dài, "Gần đây người Phi châu mới được phép vào, chỉ mới vài năm thôi, nhưng anh khó mà tưởng tượng được là họ đến đông tới mức độ nào, và họ cũng chẳng có vẻ gì trân trọng hay mang ơn, thật đó".

Họ ngồi vào chỗ ngày xưa vẫn từng ngồi, gần hàng rào sơn trắng, một hầu bàn người Nigeria trong bộ âu phục màu đen đứng cạnh. Câu lạc bộ có vẻ trống trơn, mặc dù có một cuộc chơi polo đang diễn ra ở phía bên kia. Tiếng la hét, tiếng chửi thề của tám người phóng ngựa như bay theo sau một quả bóng vang dội trong không trung. Susan nói chuyện nhẹ nhàng, giọng nói chất chứa nỗi bùi ngùivề cái chết của một người cô chưa bao giờ quen biết. Cô nói thật là hay, bởi vì nghị sĩ cuối cùng được mai táng theo nghi lễ quốc gia là Quận công của Wellington, làm như đây là một điều mới lạ với chàng, và đáng buồn làm sao khi có một số người không biết Churchill đã cống hiến bao nhiêu cho nước Anh, và thật kinh khủng khi có người nào ở buổi lễ tưởng niệm đã phát biểu là mẹ của ông có mang dòng máu người da đỏ. Theo chàng nhớ thì da cô có vẻ bắt nắng nhiều hơn; chàng đã chẳng gặp cô kể từ khi chàng dọn về Nsukka. Cô trở nên vui vẻ hơn sau khi uống vài ly

https://thuviensach.vn

gin và nói đến một cuộn phim rất hay về hoàng gia đã được chiếu thử cho Hội đồng Anh xem.

"Anh có vẻ chẳng mấy chú ý, đúng không?", cô hỏi, sau một lúc im lặng. Hai tai cô đỏ ửng.

"Ồ, anh có chú ý đấy chứ."

"Em có nghe về người yêu của anh, con gái Ông Trùm Ozobia", Susan nói. Từ *người yêu* được cô nói bằng một giọng nhạo báng, bắt chước cách nói của những người thất học.

"Tên cô ấy là Kainene."

"Anh phải cẩn thận bằng cách lúc nào cũng dùng bao cao su đấy nhé. Cần phải luôn luôn cẩn thận, ngay cả khi giao du với những người có học thức nhất trong đám da đen này."

Richard ngắm nhìn cái tĩnh lặng của màu xanh vô tận. Chàng chưa bao giờ có hạnh phúc với cô – cuộc sống mong manh, tất cả những tháng ngày kết thành một tấm voan mỏng của hư vô.

"Em đang qua lại với John Blake", cô nói.

"Thế à?"

Susan cười to. Cô đang nghịch nghịch cái ly của mình, kéo nó dọc theo cạnh bàn, quẹt nhòa nước đọng xung quanh ly. "Anh có vẻ ngạc nhiên?"

"Anh không ngạc nhiên", chàng nói thế tuy có ý nghĩ khác. Không phải vì chuyện tình của cô mà vì vợ của John là Caroline, bạn thân của cô. Nhưng đây là một cuộc sống lưu vong. Tất cả mọi người đều làm thế ít nhất là theo những gì chàng biết, tất cả bọn họ đều ngủ với chồng hay vợ của người khác, những chuyện ăn nằm lăng nhăng nói chung chỉ là một cách tiêu khiển giết thì giờ nhàm chán ở miền nhiệt đới hơn là sự biểu lộ những đam mê chân thật của họ.

"Nó không có nghĩa lý gì, hoàn toàn chẳng có chút nghĩa lý nào cả", Susan nói. "Nhưng em muốn anh biết là em sẽ cố 'bận rộn' trong khi chờ anh chấm dứt mối tình tăm tối của anh."

https://thuviensach.vn

Richard muốn nói rằng cô đã phản bội bạn của cô và chợt nhận ra nó nghe rất giả dối, ngay cả với chính chàng.

5. Quyển Sách: Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết

Ông ta viết về nạn đói. Nạn đói là vũ khí của người Nigeria trong cuộc chiến. Nạn đói đánh gục Biafra và mang danh tiếng đến cho Biafra, làm cho Biafra trường tồn như quốc gia này đã tồn tại. Nạn đói khiến mọi người trên thế giới chú ý và biểu tình phản đối ở London, Moscow và Czechoslovakia. Nạn đói làm Zambia, Tamania, Ivory Coast và Gabon công nhận Biafra. Nạn đói đã đưa châu Phi vào trong cuộc tranh cử của Nixon ở Mỹ và làm cho các bậc cha mẹ trên toàn thế giới bảo con họ nên ăn nhiều hơn. Nạn đói thúc đẩy những cơ quan thiện nguyện ngầm mang thực phẩm bằng máy bay đến Biafra vào ban đêm bởi vì cả hai bên đều không chấp nhận lộ trình. Nạn đói thúc đẩy nghề chụp ảnh. Và nạn đói làm Hội Chữ thập đỏ Quốc tế gọi Biafra là cuộc cứu trợ nguy hiểm nhất kể từ Thếchiến thứ Hai.

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi hai

Chứng tiêu chảy làm Ugwu đau quặn cả người. Mặc dù hắn đã nhai mấy viên thuốc đắng nghét trong tủ thuốc của Ông Chủ hay mấy cái lá chua lè Jomo cho cũng chẳng thấy khỏi, bởi vì chứng tiêu chảy này chẳng có liên hệ gì đến thức ăn; bất cứ thứ gì hắn đụng tới cũng làm cho hắn chạy vội chạy vàng về chỗ ở của mình. Ấy là do hắn lo lắng quá. Nỗi sợ của Ông Chủ đã khiến hắn lo lắng đến như thế.

Từ khi bà cụ, mẹ Ông Chủ, mang tin Amala có thai đến, Ông Chủ đi liêu xiêu, vấp hết chỗ này đến chỗ kia, giống như mắt kính bị mờ, gọi hắn bưng trà bằng một giọng ỉu xìu và dặn hắn nói với khách là ông không ở nhà, mặc dù xe của ông đậu chình ình trong nhà xe. Ông Chủ thường nhìn trân trân vào khoảng không, nghe Tân nhạc và liên mồm nhắc đến Olanna. "Mình sẽ để nguyên như vậy cho đến khi cô chủ của em dọn về", hay là "Cô chủ thích để nó ở hành lang", chàng nói và Ugwu sẽ nói, "Vâng, thưa ông", mặc dù hắn biết Ông Chủ sẽ chẳng để tâm mà nói những chuyện kiểu đó nếu như Olanna thật sự sẽ trở lại.

Chứng tiêu chảy của Ugwu trở nên nặng hơn khi bà cụ lại đến thăm cùng với Amala. Hắn chăm chú nhìn Amala; cô ta không giống vẻ có mang, vẫn thon thả và bụng lép kẹp. Hắn hy vọng bùa chú sẽ không hiệu nghiệm. Nhưng bà cụ bảo hắn, lúc bà gọt vỏ khoai dừa."Khi thằng cu này ra đời, ta sẽ có người bầu bạn và mấy bà bạn già của ta sẽ không còn dám chọc ta là mẹ của một thằng con bị bất lực."

Amala ngồi trong phòng khách. Cái thai mà cô đang mang làm tăng vị thế của cô, vì thế cô có thể ngồi rỗi rãi trong phòng khách nghe radio, không còn là cô giúp việc của bà cụ mà là người đàn bà sẽ sinh một đứa cháu cho bà. Ugwu nhìn cô ta từ cửa nhà bếp. Cũng may là cô ta không chọn cái ghế bành của Ông Chủ hay cái ghế nhỏ mà Olanna rất thích, nếu không hắn sẽ phải bảo cô ta đứng dậy, đi chỗ khác ngay lập tức. Cô ta ngồi, hai đầu gối khép lại, mắt tập trung vào đống báo chất ở giữa bàn, vẻ mặt vô hồn. Thật là

https://thuviensach.vn

chướng quá đi, một người tầm thường như thế này, váy áo thì chả ra cái gì, lại còn cái khăn sợi sùm sụp trên đầu nữa, thế mà lại là trung tâm của tất cả mọi chuyện. Cô ta không xinh đẹp cũng chẳng xấu xí; cô ta cũng giống như mấy cô gái trẻ khác hắn thường nhìn thấy ra suối làng mỗi buổi sáng. Cô ta không có gì đặc sắc. Nhìn cô ta bỗng nhiên Ugwu thấy nổi giận. Cơn giận của hắn không nhằm vào Amala mà hướng vào Olanna. Cô chủ không nên bỏ căn nhà của mình mà chạy trốn vì bùa của bà cụ đã đẩy Ông Chủ chui vào trong cái quần lót tầm thường của cô ta. Cô chủ nên ở đây để cho bà cụ và Amala biết ai mới thật là Bà Chủ của căn nhà này.

Lúc này trong nhà chỉ toàn những chuyện lặp đi lặp lại và tù túng đến nghẹt thở, bà cụ nấu những món xúp nặng mùi và ăn một mình vì Ông Chủ về nhà rất muộn còn Amala thì buồn nôn và Ugwu bị tiêu chảy. Nhưng bà cụ chả bận tâm; bà ngâm ư ử, nấu ăn, dọn dẹp và tự khen mình khi bà biết cách bật bếp. “Rồi có một ngày ta cũng sẽ có bếp riêng của ta, cháu đích tôn của ta sẽ mua cho ta một cái”, bà nói và cười to.

Hơn tuần sau, bà quyết định quay về làng và nói sẽ để Amala ở lại. “Con có thấy nó ốm như thế nào không?” Bà hỏi Ông Chủ. “Kẻ thù của mẹ muốn làm hỏng cái thai, chúng không muốn có người kế tục dòng họ mình, nhưng mình sẽ chiến thắng chúng.”

“Mẹ phải mang cô ấy theo”, Ông Chủ nói. Lúc đó đã quá nửa đêm. Bà cụ thức chờ cho đến khi Ông Chủ về và Ugwu đang ngái ngủ ở trong nhà bếp, chờ khóa cửa.

“Thế con có nghe mẹ nói là con bé ốm nặng không”, bà cụ nói. “Tốt hơn hết là phải để con bé ở lại đây.”

“Cô ta sẽ đi khám nhưng mẹ phải đưa cô ta về.”

“Con đang bỏ rơi đứa con của mình chứ không phải chỉ là con của Amala đâu”, bà cụ nói.

“Mẹ phải đưa cô ta về với mẹ”, Ông Chủ lặp lại. “Olanna có thể sẽ trở về một ngày gần đây và mọi chuyện sẽ không được êm thấm nếu Amala ở đây.”

https://thuviensach.vn

“Con của con đây”, bà cụ nói rồi lắc đầu buồn bã, nhưng bà không cãi lẫy. “Ngày mai mẹ về vì mẹ phải dự một buổi họp *umuada*. Mẹ sẽ đến đón nó vào cuối tuần.”

Buổi chiều, bà cụ đi rồi, Ugwu thấy Amala trong vườn cải, ngồi bó gối trên mặt đất. Cô ta đang nhai ớt.

“Cô có sao không?” Ugwu hỏi. Có thể cô gái này bị ma ám và đến đây để làm phép với đồng loại của cô, *ogbanije*.

Amala chẳng nói chẳng rằng; rất ít khi cô ta mở miệng nên giọng của cô ta luôn làm Ugwu ngạc nhiên khi nó đầy vẻ trẻ con. “Ớt có thể phá cái thai”, cô nói.

“Gì cơ?”

“Nếu ăn thật nhiều ớt cay, có thể phá được cái thai.” Cô ta ngồi bó rọ trong bùn giống như một con thú đáng thương hại, nhai chậm rãi, nước mắt chảy dài xuống mặt.

“Ớt không làm được chuyện đó”, Ugwu nói. Tuy thế, hắn hy vọng cô ta nói đúng, rằng ớt có thể dùng để phá thai và cuộc sống của hắn sẽ trở lại như cũ. Olanna và Ông Chủ sẽ ở với nhau thật bình yên, hạnh phúc.

“Nếu ăn nhiều, đủ số lượng thì có thể”, cô ta quả quyết và với tay hái thêm một quả nữa.

Ugwu không muốn cô ta ăn hết đám ớt hắn trồng để dành nấu thịt hầm nhưng nếu cô ta nói đúng về tác dụng của ớt thì cũng đáng để cho cô ta ăn thoải mái. Mặt cô ta ướt nhèm vì nước mắt và nước dãi, thỉnh thoảng cô há mồm thè lưỡi vì cay, thở phì phò như chó vậy. Hắn muốn hỏi tại sao cô thuận lời làm việc ấy nếu cô không muốn có con. Cô ta đã tự ý đi vào phòng Ông Chủ; như thế cô phải biết âm mưu của bà cụ. Nhưng hắn đã không hỏi vì hắn không muốn kết bạn với cô ta. Hắn quay người bỏ vào trong nhà.

Rất lâu sau khi Amala về làng, Olanna đến chơi. Nàng ngồi một cách khách sáo ở sofa, chân bắt tréo như là một người khách lạ, và từ chối món

https://thuviensach.vn

chin-chin Ugwu mang ra trong một cái đĩa con.

“Mang nó vào bếp”, nàng nói với Ugwu, cùng một lúc với lời của Ông Chủ, “Để nó trên bàn”.

Ugwu đứng đấy với vẻ hoang mang không biết làm thế nào cho phải.

“Mang nó vào trong bếp đi”, Ông Chủ gắt gỏng, làm như Ugwu phải chịu trách nhiệm về sự căng thẳng đã ùa vào phòng. Ugwu không đóng cửa bếp để hắn có thể đứng gần đây lắng nghe, nhưng có lẽ hắn nên đóng cửa lại bởi vì Olanna lên giọng vừa đủ nghe. “Lỗi là tại *anh* chứ không phải tại mẹ anh. Chuyện xảy ra bởi vì *anh* đã để cho nó xảy ra! Anh phải hoàn toàn chịu trách nhiệm!”

Ugwu nghe mà giật mình; không ngờ giọng nói mềm mại ấy lại có thể trở nên dữ dằn đến vậy.

“Anh không phải là một người đàn ông trắc nết hoang đàng, và em cũng biết thế. Chuyện này không thể xảy ra nếu mẹ anh không âm mưu dàn xếp!” Đáng lẽ Ông Chủ nên hạ giọng; đáng lẽ ông nên biết là một “thằng ăn mày” thì đừng có lên giọng.

“Mẹ của anh có kéo ‘thằng nhỏ’ của anh mà nhét vào chỗ đó của Amala không?” Olanna hỏi.

Ugwu bỗng thấy bụng quặn đau, vì thế hắn lật đật chạy về hướng cầu tiêu. Khi trở lại, hắn thấy Olanna đang đứng cạnh cây chanh. Hắn để ý mặt nàng, dò xem câu chuyện kết thúc như thế nào, hiện sự việc đã chấm dứt hay chưa và tại sao nàng ở ngoài này. Nhưng hắn không đọc được gì từ vẻ mặt của nàng. Khóe miệng của nàng hơi mím lại và có một vẻ gì rất tự tin, rất sang trong tư thếnàng đứng, mái tóc giả đang đội làm nàng có vẻ cao hơn rất nhiều.

“Cô có cần gì không, thưa cô?” Hắn hỏi.

Nàng đến gần để nhìn mấy cây *anara*. “Mấy cái cây này mọc khỏe quá. Em có dùng phân bón không?”

“Có ạ. Jomo mang đến.”

https://thuviensach.vn

“Còn mấy cây ớt?”

“Cũng thế ạ!”

Nàng quay đi. Nàng đứng đây, đi giày cao gót đen, mặc cái váy dài đến đầu gối, xem ra chẳng mấy thích hợp. Nàng bận váy quấn hay một cái áo mặc trong nhà khi nàng ra ngoài vườn.

“Thưa cô?”

Nàng quay lại.

“Con có một người chú đang buôn bán ở miền Bắc. Người ta ghen tị với chú bởi vì chú làm ăn khá. Có một ngày chú giặt quần áo, khi lấy quần áo vào, chú thấy một miếng trên tay áo đã bị cắt.”

Olanna nhìn hắn; qua nét mặt hắn nàng biết là nàng chẳng có kiên nhẫn để mà nghe hắn con cà con kê.

“Người ta cắt áo để làm bùa hại nhưng cái bùa không linh nghiệm vì chú con đã đốt cái áo ngay lập tức. Ngày hôm đó có rất nhiều ruồi đến bu quanh căn nhà của chú.”

“Em nói lăng nhăng gì thế?” Olanna hỏi bằng tiếng Anh. Bởi vì nàng ít khi dùng tiếng Anh với hắn nên nghe sao có vẻ xa cách, lạnh nhạt.

“Bà cụ yểm bùa Ông Chủ, thưa cô. Con thấy ruồi bu đầy trong nhà bếp. Con cũng thấy bà bỏ cái gì đó vào thức ăn của Ông Chủ. Rồi con thấy bà xoa cái gì đó lên người Amala, và con biết đó là bùa bà dùng để dụ dỗ, mê hoặc Ông Chủ của con.”

“Nhảm nhí”, Olanna nói. Ugwu nghe như một tiếng rít, *nhảm nhí*, hắn thấy bụng mình quặn thắt. Nàng có vẻ rất khác. Da nàng và quần áo của nàng có vẻ được chăm sóc hơn. Nàng cúi xuống búng một con bọ trên áo trước khi bỏ đi. Nhưng nàng không đi vòng phía ngoài nhà, qua ga ra để ra chỗ chiếc xe của nàng đang đậu phía trước. Thay vì thế nàng đi vào nhà, qua cửa sau. Hắn đi theo. Trong nhà bếp, hắn nghe giọng nàng vọng ra từ phòng làm việc, cả một tràng dài mà hắn không thể nghe rõ và cũng không muốn nghe. Rồi sau đó là sự im lặng nặng nề. Có tiếng mở cửa và đóng cửa phòng

https://thuviensach.vn

ngủ. Hắn chờ một lúc trước khi rón rén băng qua hành lang và áp tai vào cánh cửa gỗ. Giọng nàng có vẻ khác. Hắn quen nghe tiếng kêu rên nén trong cổ họng của nàng, nhưng cái mà hắn đang nghe bây giờ lại là những âm thanh rất rõ ràng, những tiếng kêu đứt quãng, ngộp thở, *ah-ah-ah*, như đang chuẩn bị vỡ tung, như thể Ông Chủ vừa làm nàng thỏa mãn vừa làm nàng giận điên và nàng đang chờ xem có bao nhiêu khoái cảm nàng nhận được trước khi nàng thả tung cơn giận của mình. Tuy thế hy vọng dâng lên trong lòng Ugwu. Hắn có thể nấu món cơm *jollof* thật ngon để soạn sửa bữa ăn hòa giải cho họ.

Sau đó, hắn nghe tiếng xe của nàng nổ máy và thấy đèn xe sáng quắc gần bụi cây có hoa trắng, hắn nghĩ nàng sẽ mang một ít đồ dùng ở nhà nàng trở lại. Hắn dọn bàn cho hai người ăn nhưng chần chừ không mang thức ăn ra, chỉ giữ cho thức ăn ấm nóng trong nồi.

Ông Chủ vào trong bếp. “Hôm nay chú em định ăn một mình à?”“Con đang chờ cô.”

“Dọn thức ăn cho tôi, *osiso*!”

“Vâng, thưa ông”, Ugwu nói. “Cô có sớm trở lại không ạ?”“Dọn thức ăn cho tôi!” Ông Chủ lặp lại.

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi ba

Olanna đứng trong phòng khách nhà Richard. Cái vẻ trống vắng, khắc khổ của nó khiến nàng thấy sợ; nàng ước gì chàng có tranh ảnh, sách vở hay những con búp bê Nga để nàng có thể nhìn ngắm. Chỉ có một bức ảnh nhỏ chụp một cái bình đồng của Igbo-Ukwu trên tường, nàng đang ngắm nghía nó khi Richard bước ra. Một nụ cười ngập ngừng, bối rối nở trên môi làm nét mặt chàng dịu lại. Đôi khi nàng quên mất là chàng rất đẹp, vẻ đẹp của mái tóc vàng và đôi mắt xanh.

Nàng nói ngay lập tức. "Chào anh, Richard." Không chờ chàng trả lời và sự nhàm chán mang theo từ câu chào, nàng nói thêm. "Cuối tuần trước anh có đến thăm Kainene không?"

"Không. Không. Tôi đã không đến thăm cô ấy." Chàng lảng tránh ánh mắt nàng, chăm chăm nhìn vào mái tóc giả bóng mượt của nàng. "Tôi ở Lagos. Ngài Winston Churchill mất trước đó, cô cũng biết phải không?"

"Chuyện xảy ra là một việc ngu xuẩn của cả hai chúng ta." Olanna nói và nhận thấy tay chàng đang run.

Richard gật đầu. "Vâng, tôi đồng ý."

"Kainene không phải là người dễ tha thứ. Xin đừng nói lại cho Kainene biết, chẳng ích lợi gì."

"Dĩ nhiên là không." Richard ngưng một chút. "Tình cảm của cô đang có vấn đề không hay, đáng lẽ tôi không nên…"

"Chuyện xảy ra là do cả hai ta, Richard", Olanna nói rồi đột nhiên thấy khinh miệt hai bàn tay run rẩy, vẻ nhợt nhạt, nhút nhát và nét yếu đuối dễ tổn thương lộ rõ ở chàng chẳng khác gì một cái cà vạt.

Harrison bước vào, mang theo một chiếc khay. "Tôi mang thức uống, thưa ông."

https://thuviensach.vn

“Thức uống?” Richard quay người thật vội, thật bất ngờ, và Olanna mừng là không có gì ở gần để chàng có thể hất đổ. “Ồ, không, thật mà. Cô có muốn uống gì không?”

“Tôi sắp đi rồi”, Olanna nói. “Ông có khỏe không, Harrison?”

“Tôi khỏe, thưa cô.”

Richard theo chân nàng ra cổng.

“Tôi nghĩ mình nên để cho mọi việc bình thường”, nàng nói trước khi vội vã ra xe.

Nàng tự hỏi không biết mình có nên giảm bớt mức độ quan trọng của những lời trình bày để cả hai có cơ hội bàn với nhau một cách bình tĩnh hơn về chuyện đã xảy ra. Nhưng sẽ chẳng đạt được một chút gì nếu cứ đào xới những chuyện không hay đã qua. Cả hai đều muốn chuyện ấy xảy ra và cả hai đều hối tiếc; nhưng sẽ chẳng có chuyện gì nếu không bao giờ có ai biết cả.

Khi nói chuyện với Odenigbo, nàng thấy ngạc nhiên với chính mình. Nàng đang nằm trong khi chàng ngồi cạnh nàng, trên giường của chàng – nàng nghĩ đến cái phòng ngủ là của chàng chứ không phải của hai người – và đây là lần thứ hai họ ngủ với nhau kể từ khi nàng bỏ đi. Chàng năn nỉ nàng trở về.

“Mình nên làm đám cưới”, chàng nói. “Lúc đó, mẹ sẽ để chúng mình yên.”

Có thể cái giọng của chàng có vẻ tự mãn quá, hay cái lối thiếu chín chắn của chàng qua việc cứ đổ thừa cho bà mẹ mà không nhận trách nhiệm về mình làm Olanna buột miệng nói, “Em đã ngủ với Richard”.

“Không đúng.” Odenigbo nói với vẻ nghi hoặc, lắc đầu.

“Thật đấy.”

Chàng đứng dậy và đi đến tủ quần áo nhìn nàng, dường như chàng không thể ở gần nàng trong giây phút ấy bởi vì chàng sợ cái điều mình có thể làm nếu chàng còn đứng đó. Chàng gỡ kính xuống và chà sống mũi.

https://thuviensach.vn

Nàng ngồi dậy, chợt nhận ra sự nghi kị sẽ luôn luôn ngự trị giữa hai người; họ sẽ không bao giờ hết hoài nghi lẫn nhau.

“Em có yêu anh ta không?” Chàng hỏi.

“Không”, nàng nói.

Chàng trở lại và ngồi cạnh nàng. Chàng có vẻ bị giằng xé giữa việc xô nàng ra khỏi giường và kéo nàng vào lòng. Bất thình lình, chàng đứng dậy, đột ngột bỏ ra khỏi phòng. Khi nàng gõ cửa phòng làm việc của chàng để nói cho chàng biết là nàng đi về, chàng không trả lời.

Trở lại căn nhà của mình, nàng đi đi lại lại. Nàng không nên kể cho chàng nghe về chuyện với Richard. Hoặc là nếu nàng đã kể cho chàng, nàng nên nói rõ hơn rằng nàng rất tiếc vì đã phản bội Kainene và chàng nhưng tuyệt đối không hối hận về việc đó. Nàng nên nói rõ đó tuy chỉ là một cuộc trả thù thô bỉ, hay chỉ là một cách ông ăn chả bà ăn nem, nhưng nó lại là một sự cứu chuộc bản thân rất quan trọng. Đáng lẽ nàng phải nói rằng chính hành động ích kỷ đó đã giải cứu nàng, trả lại sự thanh thản cho nàng.

Sáng hôm sau, tiếng gõ cửa sầm sập làm nàng thấy nhẹ người. Nàng và Odenigbo sẽ ngồi lại với nhau để nói chuyện đàng hoàng, nghiêm túc và lần này, nàng chắc chắn rằng không thể có chuyện họ cứ đuổi bắt nhau mãi mà không gặp nhau. Nhưng đó không phải là Odenigbo. Edna đến trong nước mắt. Mắt đỏ ngầu, sưng húp, cô ta kể cho nàng chuyện người da trắng đánh bom vào Nhà thờ Baptist của dân da đen ở quê cô. Bốn bé gái chết. Một trong bốn bé gái đó là bạn học của đứa cháu cô. “Mình đã gặp cô bé ấy khi mình về thăm nhà sáu tháng trước”, Edna nói. “Chỉ mới sáu tháng trước mình còn gặp cô bé ấy.”

Olanna pha trà và ngồi cạnh Edna, vai họ tựa vào nhau, khi Edna cố nén tiếng nức nở nghẹn ngào. Mái tóc của cô không được óng mượt như thường ngày mà trông như một cái chổi rễ cùn.

“Ôi, Chúa ơi”, cô ta nói qua tiếng nấc. “Ôi, Chúa ơi!”

Olanna vươn tay ra nắm cánh tay cô. Cái vẻ đau buồn con trẻ làm cho Edna trông thật yếu đuối, thôi thúc nàng vươn tay ra nắm bắt lấy quá khứ và

https://thuviensach.vn

quay ngược lại với thời gian. Cuối cùng Edna ngủ thiếp đi. Olanna nhẹ nhàng đặt một cái gối dưới đầu của cô ta rồi ngồi đó, lặng lẽ suy nghĩ là làm sao mà chỉ một hành động đơn lẻ lại có thể làm rung chuyển cả thời gian lẫn không gian và để lại những vết nhơ ngàn đời không thể tẩy xóa hay rửa sạch. Nàng nghĩ đến cuộc đời rất phù du và vì thế, không nên tự trói mình vào đau khổ. Nàng quyết định dọn về với Odenigbo.

Hôm đầu tiên, hai người ăn tối trong yên lặng. Tiếng nhai của Odenigbo làm nàng thấy bực bội, cả cái gò má gồ lên với nhịp điệu nhai của xương hàm nữa. Nàng ăn rất ít, liên tục liếc mấy thùng sách của nàng ở phòng khách bên kia. Odenigbo mải mê gỡ thịt gà và lần đầu tiên chàng ăn hết cơm cho đến khi cái đĩa của chàng sạch trơn. Khi chàng rốt cuộc cũng chịu mở miệng, chàng nói về những biến loạn ở miền Tây.

“Họ không nên, không bao giờ nên phục chức cho gã trùm sỏ ấy. Tại sao họ lại ngạc nhiên khi bây giờ nhan nhản trộm cướp, đốt xe và giết hại đối thủ nhân danh bầu cử? Một gã thô lỗ, hư hỏng sẽ luôn luôn cư xử như một kẻ hư hỏng, thô lỗ”, chàng nói.

“Hắn có Thủ tướng che chở.” Olanna nói.

“Đó là do Sardauna đang lộng hành. Tên này cai trị đất nước như là một cõi riêng thuộc về Muslim.”

“Mình có còn tiếp tục cố gắng để có một đứa con không?”

Qua cặp mắt kính, ánh mắt nàng có vẻ hốt hoảng. “Dĩ nhiên là vẫn chứ.” Chàng nói. “Hay là mình thôi?”

Olanna không nói gì cả. Một nỗi buồn mờ mịt xâm chiếm nàng, nàng nghĩ đến chuyện mà họ đã để xảy ra giữa hai người, nhưng vẫn có sự phấn khởi mới lạ, một tình cảm hoàn toàn khác. Nàng không còn cô đơn trong chuyện cố gắng để gìn giữ những gì hai người đã chia sẻ với nhau; chàng sẽ cùng tham gia với nàng. Sự chắc chắn, vững vàng của chàng đã bị lay chuyển.

https://thuviensach.vn

Ugwu vào dọn bàn.

“Lấy cho tôi một ít brandy, bạn tốt.” Odenigbo nói.

“Vâng, thưa ông.”

Odenigbo chờ cho Ugwu rót rượu rồi đi ra trước khi nói, “Anh bảo Richard đừng đến đây nữa”.

“Chuyện gì đã xảy ra?”

“Anh gặp anh ta trên đường, gần chỗ anh dạy, mặt anh ta biểu lộ một vẻ làm anh rất ghét, vì thế anh đi theo anh ta đến đường Imoke và nói với anh ta điều đó.”

“Anh nói gì với anh ấy?”

“Anh không nhớ.”

“Anh không muốn kể cho em biết.”

“Anh không nhớ.”

“Có ai ở đó không?”

“Người giúp việc của anh ta đi ra.”

Họ ngồi trên ghế sofa trong phòng khách. Chàng không có quyền xúc phạm Richard, hay trút cơn giận vào Richard, nhưng nàng hiểu tại sao chàng làm như thế.

“Em không trách Amala”, nàng nói. “Chuyện đó là do anh, người mà em đã đặt lòng tin, và một người xa lạ chỉ có thể phá hủy niềm tin ấy với sự cho phép của anh. Em chỉ trách anh thôi.”

Odenigbo đặt tay lên đùi nàng.

“Anh nên nổi giận với em thôi, không nên nổi giận với Richard”, nàng nói.

Chàng im lặng rất lâu, đến nỗi nàng nghĩ là chàng sẽ chẳng trả lời và rồi chàng nói, “Anh *muốn* nổi giận với em”.

https://thuviensach.vn

Cái vẻ yếu đuối không tự bảo vệ được của chàng làm nàng cảm động. Nàng quỳ xuống trước mặt chàng và cởi cúc áo của chàng rồi mút nhẹ lớp da thịt mềm mại trên bụng chàng. Nàng cảm thấy hơi thở sâu của chàng khi nàng chạm vào khóa quần của chàng. Trong miệng nàng, cái của chàng căng cứng. Hàm dưới của nàng như cứng lại vì mỏi, sức ép của bàn tay xòe rộng của chàng đè nặng trên đầu nàng, kích thích nàng, và sau đó nàng nói, "Trời, Ugwu chắc là thấy mình".

Chàng dẫn nàng vào phòng ngủ. Họ cởi quần áo trong im lặng, ghì chặt trong phòng tắm nhỏ hẹp và ôm cứng nhau trên giường, thân thể họ vẫn còn ướt và cử động của họ thật chậm rãi.

Nàng hưởng thụ sức nặng của chàng, rắn chắc và dễ chịu, trên người nàng. Hơi thở của chàng có mùi brandy và nàng muốn bảo cho chàng biết là cái cảm giác mà nàng đang trải qua cũng gần giống như cảm giác ban đầu khi hai người mới yêu nhau, nhưng nàng không nói vì nàng biết chắc là chàng cũng cảm thấy như thế; nàng không muốn phá vỡ sự im lặng đã gắn kết hai người.

Nàng chờ cho đến khi chàng ngủ quên, cánh tay chàng ôm trọn thân nàng, tiếng ngáy to phát ra từ đôi môi mở hé, trước khi nàngđứng dậy gọi cho Kainene. Nàng muốn biết chắc là Richard không nói gì với Kainene. Nàng không nghĩ là cơn lôi đình của Odenigbo có thể đẩy chàng vào chỗ thú tội với Kainene, nhưng nàng cũng không hoàn toàn chắc lắm.

"Kainene, em đây", nàng nói, khi Kainene nhấc máy.

"*Ejima m*", Kainene nói. Olanna không thể nhớ lại lần cuối cùng Kainene gọi nàng là *em gái song sinh*. Nó làm nàng thấy ấm lòng, giọng điệu đều đều không đổi của Kainene, lôi nói khô khan cho thấy việc nói chuyện với Olanna là một sự cực chẳng đã, song lần nào chẳng thế.

"Em chỉ muốn gọi chào chị thôi, *kedu*, chị khỏe không?"

Olanna nói.

"Chị khỏe. Em có biết bây giờ là mấy giờ không?"

https://thuviensach.vn

“Em không để ý giờ đã quá khuya.”

“Em đã trở lại với người tình cách mạng của em rồi à?”

“Vâng.”

“Em nên nghe mẹ nói về anh ta. Lần này thì anh ta trang bị cái cớ cho mẹ mắng anh ta thật tuyệt.”

“Anh ấy lỡ”, Olanna nói, rồi ước gì mình đã không nói thế vì nàng không muốn Kainene nghĩ rằng nàng buộc tội Odenigbo.

“Chuyện làm cho người có giai cấp thấp hơn mang bầu ấy có phản bội lại giáo lý của chủ nghĩa xã hội không nhỉ?” Kainene hỏi.

“Thôi chị ngủ đi nhé.”

Có một chút ngập ngừng, trước khi Kainene nói với một giọng vui vẻ hơn, “*Ngwanu*. Chúc ngủ ngon”.

Olanna đặt điện thoại xuống. Nàng nếu biết là Richard sẽ chẳng nói cho Kainene biết chuyện lầm lỡ của hai người, tình cảm của chàng với nàng không đủ thắm thiết để có thể tiếp tục tồn tại. Và có lẽ, tốt nhất là chàng không còn được phép đến chơi vào buổi tối như thường lệ.

Amala sinh một bé gái. Hôm ấy là thứ Bảy, Olanna đang làm bánh chuối với Ugwu trong nhà bếp, khi chuông cửa reo, nàng biết ngay đó là tin nhắn của bà cụ.

Odenigbo đến cửa bếp, tay chàng chắp đằng sau lưng. “*O mu nwanyi*”, chàng nói nhỏ. “Cô ấy sinh con gái. Ngày hôm qua.”

Olanna không ngẩng mặt lên khỏi cái bát dính nhoe nhoét chuối nghiền bởi vì nàng không muốn chàng nhìn thấy mặt mình. Nàng không biết nét mặt mình ra sao nữa, không biết nó có thể hiện những suy nghĩ, tình cảm thảm hại xáo trộn trong lòng này, cái ao ước được khóc và tát tai chàng và cùng lúc là sự nguội lạnh trơ lì.

https://thuviensach.vn

“Chiều nay mình nên đi Enugu để trông chừng cho mọi việc đều thuận tiện”, nàng nói vắn tắt và đứng dậy. “Ugwu, em làm nốt chỗ này giùm tôi.”

“Vâng, thưa cô.” Ugwu đang quan sát nàng, nàng có cảm tưởng mình mang trách nhiệm của một nữ diễn viên mà người thân trong gia đình muốn được xem một buổi diễn tuyệt vời nhất.

“Cảm ơn em, *nkem*”, Odenigbo nói. Chàng vòng tay ôm lấy nàng nhưng nàng nghiêng người đẩy chàng ra.

“Để em đi tắm một cái đã.”

Trong xe, hai người im lặng. Chàng nhìn sang nàng nhiều lần, như thể muốn nói một điều gì đó nhưng không biết mở lời bằng cách nào. Nàng nhìn thẳng về phía trước, chỉ liếc chàng duy nhất một lần và thấy chàng đang nắm hờ cái vô lăng. Nàng thấy mình là người tốt hơn chàng, đạo đức hơn chàng. Có thể cái ý nghĩ nàng tốt hơn chàng không được chính đáng và cũng không xứng đáng, nhưng đây là cách duy nhất để nàng có thể kiềm chế những cảm xúc hỗn loạn trong mình, khi mà bây giờ đứa con của chàng với một kẻ xa lạ đã được sinh ra.

Cuối cùng, chàng đã nói, khi dừng xe trước bệnh viện.

“Em đang nghĩ gì?”

Olanna mở cửa xe. “Về cô em họ Arize. Cô ấy lấy chồng chưa đầy một năm và đang thèm có con vô cùng.”

Odenigbo không nói gì. Mẹ chàng gặp họ ở cửa vào khu sản khoa. Olanna cứ tưởng là bà cụ sẽ rất vui mừng, hí hửng và nhìn nàng bằng cặp mắt giễu cợt, nhưng nét mặt bà có vẻ không mãn nguyện, nụ cười của bà lúc ôm chào Odenigbo dường như gượng gạo. Mùi thuốc sát trùng nồng nặc cả bệnh viện.

“Chào mẹ, *kedu*, mẹ khỏe không?” Olanna hỏi. Nàng muốn thể hiện sự tự chủ, định liệu xem mọi chuyện diễn ra như thế nào.

“Tôi khỏe”, bà cụ nói.

“Bé đang ở đâu ạ?”

https://thuviensach.vn

Bà có vẻ ngạc nhiên trước sự tươi tỉnh của nàng. “Trong phòng sơ sinh.”

“Đến gặp Amala trước đã”, Olanna nói.

Bà cụ dẫn họ đến một căn phòng nhỏ. Trên giường có trải khăn màu vàng, Amala nằm quay mặt vào tường. Olanna nhìn sang chỗ khác sau khi trông thấy cái bụng vẫn còn hơi phồng của cô gái; ý nghĩ đứa con của Odenigbo đã ở trong thân thể này làm nàng cảm thấy một nỗi đau mới không thể chịu nổi. Nàng tập trung ý nghĩ vào mấy cái bánh bích quy, hộp đường và ly nước lọc ở bàn bên cạnh giường.

“Amala, mọi người đến thăm con”, bà cụ nói.

“Xin chào, *nno*”, Amala nói, không buồn quay lại nhìn họ.

“Cô khỏe chứ?” Odenigbo và Olanna hỏi gần như cùng một lúc.

Amala lúng búng trả lời. Cô ta vẫn quay vào tường. Trong sự im lặng tiếp nối, Olanna nghe tiếng chân bước vội vàng bên ngoài phòng. Nàng đã đoán biết tình trạng này từ vài tháng trước, tuy vậy khi nhìn Amala, nàng vẫn cảm thấy một nỗi trống rỗng tái tê. Trong thâm tâm nàng vẫn ước cái ngày này không bao giờ đến.

“Đến xem mặt em bé đi”, nàng nói. Ngay cả lúc nàng và Odenigbo quay đi, nàng để ý thấy Amala không quay người lại, không nhúc nhích, không làm gì cả để chứng tỏ là cô ta có nghe thấy.

Ở phòng sơ sinh, một y tá bảo họ ngồi chờ trên một trong những ghế băng xếp dọc tường. Olanna có thể nhìn thấy xuyên qua mành cửa, trên mấy tấm đệm, những đứa trẻ mới sinh đang kêu khóc inh ỏi, rồi nàng tưởng tượng là cô y tá có thể lẫn lộn và mang đến một đứa bé không phải là con của Odenigbo. Nhưng đứa bé đúng là con của chàng; cái đầu đầy tóc đen mịn và mềm, màu da đen, và đôi mắt cách nhau khá xa thì không thể nào nhầm lẫn được. Chỉ mới có hai ngày tuổi mà con bé đã rất giống Odenigbo.

Cô y tá dợm trao đứa bé cho Olanna, quấn trong một cái chăn len màu trắng, nhưng nàng ra hiệu chỉ sang phía Odenigbo. “Để cho bố con bé bế

https://thuviensach.vn

nó.”

“Ông nên biết là người mẹ đã từ chối bế cô bé”, cô y tá nói, lúc trao đứa bé cho Odenigbo.

“Cái gì?” Olanna hỏi.

“Cô ấy không buồn đụng đến con bé. Chúng tôi phải thuê một người vú nuôi.”

Olanna liếc nhìn Odenigbo đang bế đứa bé trên tay nhưng cánh tay chàng lại giơ thẳng ra, làm như cần giữ một khoảng cách. Cô y tá dường như còn muốn nói thêm điều gì đó nhưng ngay lúc ấy, một cặp vợ chồng trẻ bước vào và cô ta vội ra gặp họ.

“Mẹ vừa nói với anh”, Odenigbo nói. “Mẹ nói Amala không chịu bế con.”

Olanna làm thinh.

“Anh phải đi xem chi phí thế nào”, chàng nói. Giọng chàng đầy vẻ hối lỗi.

Nàng chìa tay ra và ngay lập tức, sau khi chàng trao con bé sang tay nàng, nó khóc ré lên, tiếng lanh lảnh. Bên kia góc phòng, cô y tá và cặp vợ chồng trẻ nhìn; Olanna chắc chắn họ có thể đoán rằng nàng không biết phải làm gì với một đứa bé kêu khóc om sòm trên tay nàng, cũng như là nàng không thể nào mang thai.

“Suỵt, suỵt, *o zugo*”, nàng nói, cảm thấy như đang diễn kịch vậy. Nhưng cái mồm bé xíu vẫn ngoác ra và méo xệu đi, tiếng khóc thì oe óe như xé vải làm nàng tự hỏi không biết tiếng khóc này có làm đau cái thân hình bé bỏng ấy không. Olanna dúi ngón tay út của mình vào nắm tay của con bé. Dần dần tiếng khóc ngừng nhưng cái miệng bé vẫn mở, để lộ hàng lợi màu hồng, đôi mắt tròn nheo tít lại nhìn nàng. Olanna cười to. Cô y tá bước đến.

“Đến giờ phải đem trả đứa bé trở lại phòng rồi”, cô nói. “Chị được mấy cháu?”

https://thuviensach.vn

“Tôi không có con”, Olanna nói, thấy vui lòng vì cô y tá đã tưởng lầm nàng có con. Odenigbo trở lại, họ cùng quay lại phòng của Amala, bà cụ mẹ của Odenigbo đang ngồi đó, tay cầm một cái bát. “Amala không chịu ăn”, bà nói. “*Gwakwa ya*. Con dỗ nó ăn đi.”

Olanna cảm nhận được sự lấn cấn khó xử của Odenigbo trước khi chàng bắt đầu nói bằng một giọng oang oang. “Cô nên ăn một chút, Amala.”

Amala nói cái gì đó lúng búng trong mồm. Cuối cùng cô quay mặt ra, về hướng mọi người, và Olanna nhìn cô ta, một cô gái quê chẳng mấy xinh đẹp, nằm co quắp trên giường đang chuẩn bị hứng chịu thêm hình phạt nặng nề của cuộc đời. Cô không một lần nhìn Odenigbo. Cái tình cảm cô dành cho chàng, nếu có thể gọi đó là tình cảm, là một sự cung kính pha lẫn chút sợ hãi. Bà cụ có bảo cô ấy vào phòng Odenigbo hay không đi nữa, cô cũng chẳng thể từ chối Odenigbo bởi vì cô chẳng dám nghĩ đến chuyện chối từ. Odenigbo bị chuốc đến say mềm và cô ta đã sẵn sàng ưng thuận: chàng là ông chủ, nói tiếng Anh, có xe hơi. Đó là chuyện phải xảy ra.

“Mày có nghe con tao nói không?” Bà cụ hỏi. “Cậu chủ bảo mày phải ăn.”

“Vâng, thưa bà.” Amala ngồi dậy và cầm cái đĩa, mắt nhìn xuống nền nhà. Olanna nhìn cô ta. Có thể đó là nỗi căm ghét cô ấy dành cho Odenigbo. Làm sao người ta biết được cảm giác thật của những người chẳng hề mở miệng nói một lời nào? Olanna nhích lại gần Amala, nhưng nàng không biết nói điều gì, vì thế nàng cầm hộp đường lên rồi lại đặt nó xuống. Bà cụ và Odenigbo bước ra ngoài.

“Chúng tôi về”, Olanna nói.

“Chúc cậu và cô chủ đi bình an”, Amala nói.

Olanna muốn nói một cái gì đó với cô gái, nhưng nàng không thể tìm lời thích hợp, vì thế nàng vỗ nhẹ vai Odenigbo và rời phòng. Odenigbo và bà mẹ đang nói chuyện bên cạnh một cái bồn nước, rất lâu, đến độ muỗi bắt đầu đốt nàng, vì thế nàng leo lên xe và bấm còi.

https://thuviensach.vn

“Xin lỗi em”, Odenigbo nói, khi chàng vào trong xe. Chàng không kể hai mẹ con đã trao đổi chuyện gì cho đến khi hai người lái xe qua khỏi cổng ký túc xá của Đại học Nsukka, một giờ sau đó. “Mẹ không muốn giữ đứa bé.”

“Mẹ không muốn giữ đứa bé?”

“Không.”

Olanna biết tại sao. “Mẹ muốn con trai.”

“Ừ.” Odenigbo nhấc một tay ra khỏi vô lăng để quay cửa kính xe xuống thấp hơn. Nàng cảm thấy một niềm vui sướng tội lỗi bởi sự nhẫn nhục mà chàng bắt bản thân phải chịu đựng kể từ khi Amala sinh đứa bé. “Anh với mẹ đã đồng ý là đứa bé sẽ ở với gia đình của Amala. Tuần sau anh sẽ đi Abba để gặp họ và bàn bạc…”

“Mình sẽ nuôi đứa nhỏ”, Olanna nói. Nàng giật mình khi thấy mình nói thật chính xác và trọn vẹn cái mong muốn được nuôi nấng đứa bé. Nàng thấy dễ chịu làm sao với quyết định mà nàng tin là vô cùng đúng đắn. Dường như đây là quyết định mà nàng luôn luôn nghĩ đến ngay từ đầu.

Odenigbo nhìn nàng với đôi mắt mở to sau cặp kính. Chàng cho xe chạy thật chậm qua các làn giảm tốc và nàng tưởng như chiếc xe sẽ đứng sững lại vì chết máy mất. “Tình yêu của chúng mình là điều quan trọng nhất đối với anh, *nkem*”, chàng nói nhỏ nhẹ. “Mình phải quyết định cho đúng, cho cả hai chúng ta.”

“Anh đã không nghĩ đến cả hai chúng ta khi anh làm cô ấy có thai”, Olanna nói ngay trước khi nàng có thể tự kiềm chế; nàng thấy ghét cái vẻ độc ác trong giọng nói của mình, nàng thấy cơn hờn giận lại mới nguyên.

Odenigbo cho xe vào ga ra. Chàng có vẻ mệt mỏi. “Để đó rồi cả hai chúng mình suy nghĩ thêm.”

“Mình sẽ nuôi con bé”, Olanna nói một cách chắc chắn.

Nàng tin mình có đủ sức nuôi con bé, đứa con của chàng. Nàng sẽ mua sách nói về cách làm mẹ, tìm một người vú nuôi và trang trí phòng ngủ. Suốt

https://thuviensach.vn

đêm đó, nàng trăn trở với những ý nghĩ này. Không phải nàng cảm thấy thương hại đứa bé. Thay vào đó khi nàng ôm cái thân thể nhỏ xíu ấm áp ấy vào lòng, nàng cảm thấy đây là một sự an bài của tạo hóa, một thiên duyên, một điều không dự trù toan tính nhưng đã trở thành hiện thực. Ngay giây phút cái duyên lành này xảy đến, nó là một định mệnh. Mẹ của nàng không đồng ý như thế, giọng của bà qua điện thoại ngày hôm sau có vẻ nặng nề, một giọng nghiêm trọng mà người ta chỉ dùng khi nói về một người mới chết.

"*Nne*, không bao lâu nữa con cũng sẽ có con. Con không nên nuôi đứa con mà thằng ấy tằng tịu với con nhỏ nhà quê ngay sau khi con không có ở nhà. Nuôi một đứa con là một chuyện rất nghiêm túc, con gái của mẹ, nhưng trong trường hợp này không phải là một hành động đúng đắn."

Olanna vẫn cầm điện thoại và nhìn đăm đăm mấy bông hoa bày giữa bàn. Có một bông đã héo. Đáng ngạc nhiên là Ugwu đã quên không bỏ bông hoa héo đi. Mẹ nàng nói đúng, nàng biết; tuy thế nàng cũng biết là đứa bé đó đúng như nàng luôn luôn tưởng tượng về đứa con của nàng với Odenigbo: tóc rậm, hai mắt cách xa nhau và có hàng lợi màu hồng.

"Gia đình của nó sẽ làm phiền con." Mẹ nàng nói. "Và con nhỏ đó tự nó cũng sẽ làm phiền con."

"Cô ấy không muốn giữ đứa bé."

"Thì cứ bỏ nó cho gia đình của nó. Gửi tiền và những thứ cần dùng nhưng để nó ở với dân làng."

Olanna thở dài. "*Anugo m*, con sẽ suy nghĩ thêm về việc này."

Nàng đặt điện thoại xuống rồi lại nhấc nó lên, báo cho người trực tổng đài số của Kainene ở Port Harcourt. Người đàn bà này có vé lười biếng; chị ta bắt nàng phải đọc lại số điện thoại mấy lần rồi cười rúc rích trước khi nối đường dây.

"Sao mà cô cao thượng thế?" Kainene nói khi nàng kể cho chị nghe quyết định của mình.

https://thuviensach.vn

“Em làm thế không phải vì em cao thượng.”

“Thế rồi cô có nhận con bé làm con nuôi chính thức không?”

“Có, em sẽ làm như thế.”

“Rồi cô có nói cho nó biết không?”

“Nói cho nó biết cái gì? À có, khi nó lớn lên. Em biết, sự thật: Amala là mẹ: của nó. Và em sẽ dạy cho nó gọi em là Mẹ Olanna hay cái gì tương tự, để nếu Amala có muốn trở lại với con của cô ta, cô ta vẫn là mẹ của nó.”

“Cô làm như thế để chiều người tình cách mạng của cô à?”

“Không phải như thế đâu.”

“Cô luôn làm mọi việc để người khác vui lòng.”

“Em không quyết định như thế chỉ để làm cho anh ấy vui. Đây không phải là ý kiến của anh ấy.”

“Thế thì tại sao cô lại quyết định như thế?”

“Con bé vô tội. Em có cảm tưởng như là em đã biết nó từ trước.”

Kainene không nói gì một lúc rất lâu. Olanna kéo dây điện thoại.

“Chị nghĩ đây là một quyết định rất can đảm.” Kainene nói sau một lát im lặng.

Mặc dù Olanna nghe chị nói rõ ràng, nàng vẫn hỏi lại, “Chị nóigì ạ?”

“Em rất can đảm khi quyết định như thế.”

Olanna ngồi dựa vào ghế. Sự tán thành của Kainene, một điều mà nàng chưa bao giờ nhận được từ trước đến giờ, nghe sao ngọt ngào, một cơ hội mười mươi, một điềm lành. Đột nhiên, nàng đi đến quyết định cuối cùng; nàng sẽ mang đứa bé về nhà.

“Thế chị sẽ đến dự lễ rửa tội của cháu chứ?” Olanna hỏi.

“Chị vẫn chưa có cơ hội đến thăm cái địa ngục tồi tàn của em, cho nên có lẽ chị sẽ đến.”

Olanna gác điện thoại, cười tươi tắn.

https://thuviensach.vn

Bà cụ mang đứa bé ra, quấn trong một chiếc khăn quàng màu ốp có cái mùi khó chịu của *ogiri*. Bà ngồi ở phòng khách và nựng nó cho đến khi Olanna bước ra. Bà cụ đứng lên và trao đứa bé cho nàng.

"*Ngwanu*, ta sẽ lại đến thăm, không lâu đâu", bà nói. Bà có vẻ vội vàng, tất tả, làm như đây là một chuyện mà bà cần phải kết thúc càng sớm càng tốt.

Khi bà cụ về rồi, Ugwu ngắm nhìn đứa bé, hắn có vẻ lo lắng. "Bà cụ nói đứa bé giống mẹ của bà. Đây là mẹ của bà đầu thai trở lại."

"Người ta có thể giống nhau, Ugwu, nhưng không có nghĩa cứ giống nhau thì là đầu thai."

"Nhưng mà có chuyện đầu thai, thưa cô. Tất cả chúng ta sẽ đầu thai trở lại mà."

Olanna xua tay bảo hắn đi. "Đi bỏ cái khăn này vào thùng rác, nó hôi rình đây này."

Đứa bé cất tiếng khóc. Olanna ru và tắm cho nó trong một cái chậu nhỏ rồi liếc nhìn đồng hồ và lo lắng là cô vú nuôi, một người đàn bà khá to lớn mà dì của Ugwu giới thiệu, sẽ đến muộn. Một lúc sau cô ấy đến, đứa bé bú một lúc rồi ngủ. Olanna và Odenigbo cúi xuống nhìn, nó nằm ngửa trong một cái đệm gần giường của hai người. Da của nó màu ốp, sáng óng.

"Con bé có nhiều tóc giống anh", Olanna nói.

"Đôi khi em nhìn nó và sẽ ghét anh."

Olanna nhún vai. Nàng không muốn chàng tưởng lầm là nàng làm chuyện này cho chàng, vì chàng, như ban ơn cho chàng, bởi vì điều này thật ra là vì nàng nhiều hơn.

"Ugwu nói mẹ của anh dùng phép của *dibia*", nàng nói.

"Cái gì?"

https://thuviensach.vn

“Ugwu nghĩ là tất cả mọi chuyện xảy ra chỉ vì mẹ của anh dùng phép của *dibia* và bùa của ông ta đã làm cho anh mê muội rồi ngủ với Amala.”

Odenigbo im lặng một lúc. “Anh nghĩ với nó, đây là cách duy nhất mà nó có thể hiểu được.”

“Bùa đáng lẽ phải cho một đứa con trai đúng với lòng mong đợi của mọi người chứ?”, nàng nói. “Nghe chẳng hợp lý gì cả.”

“Cũng chẳng khác gì so với niềm tin vào vị Thiên Chúa mà người ta không nhìn thấy.”

Nàng đã quá quen với cách chàng trêu chọc về đức tin và những việc công ích xã hội của nàng; rất có thể nàng sẽ trả lời rằng bản thân nàng cũng không chắc là mình có thể tin vào một vị Chúa Trời mà chínhnàng cũng chưa hề nhìn thấy. Nhưng ngay lúc này, nhìn thấy một sinh linh vô tội yếu ớt nằm trên tấm đệm, hoàn toàn trông chờ vào người khác mà sự hiện diện của nó chính là thử thách của đấng tối cao, mọi việc hoàn toàn thay đổi.

“Em thật sự tin”, nàng nói. “Em tin vào đấng Thượng Đế toàn năng.”

“Anh chẳng tin vào thần thánh, Chúa hay Thượng Đế gì hết.”

“Em biết. Anh chẳng tin gì cả.”

“Tình yêu”, chàng nói và nhìn nàng. “Anh tin vào tình yêu.”

Nàng không có ý định cười nhưng tự nhiên tiếng cười bật ra. Nàng muốn nói là tình yêu cũng chẳng hợp lý. “Mình phải tìm một cái tên”, nàng nói.

“Mẹ gọi nó là Obiageli.”

“Mình không thể gọi nó như thế.” Mẹ của chàng không có quyền đặt tên cho đứa bé mà chính bà đã chối bỏ. “Mình sẽ tạm gọi nó là Bé By cho đến khi mình tìm được một cái tên thật thích hợp. Kainene đề nghị Chiamaka. Em yêu cái tên ấy lắm. Thượng Đế luôn toàn mỹ. Kainene sẽ là mẹ đỡ đầu. Em phải đến gặp Cha Damian nhờ ông làm lễ rửa tội cho con bé.” Mình sẽ đi mua sắm ở Kingways. Mình sẽ mua một bộ tóc mới ở London. Nàng thấy say sưa, hớn hở.

https://thuviensach.vn

Bé By cựa quậy và một đợt sóng sợ hãi mới tràn ngập, xâm chiếm Olanna. Nàng nhìn mái tóc bóng dầu Pears và tự hỏi không biết mình có thể làm chuyện này không, có thể thật sự nuôi nấng một đứa bé không. Nàng biết đây không phải là chuyện bình thường, cái cách đứa bé thở nhanh quá, thở gấp trong lúc ngủ, ngay cả chuyện ấy cũng làm nàng lo lắng.

Tối hôm ấy, nàng đã gọi Kainene mấy lần song không có ai trả lời. Có thể Kainene đang ở Lagos. Nàng gọi lại vào ban đêm và khi Kainene nói, "Alô", giọng nàng có vẻ khàn.

"*Ejima m*", Olanna nói. "Chị bị cảm à?"

"Mày đã ngủ với Richard!"

Olanna bật dậy.

"Mày là người tốt." Giọng Kainene có vẻ kìm giữ. "Người tốt không nên ngủ với người yêu của chị."

Olanna ngồi xuống ghế và chợt nhận thấy mình nhẹ nhõm. Kainene đã biết. Nàng không còn phải lo lắng là Kainene sẽ biết chuyện. Nàng được tự do để thật sự hối lỗi chuyện mình đã làm.

"Đáng lẽ em nên nói cho chị biết, Kainene", nàng nói. "Chuyện chẳng có gì quan trọng cả."

"Dĩ nhiên chuyện chẳng có gì quan trọng. Chỉ là ngủ với người yêu của tao thôi mà."

"Em không có ý như thế." Olanna cảm thấy nước mắt mình trào ra. "Kainene, em thành thật xin lỗi."

"Tại sao mày làm thế?" Giọng Kainene bình tĩnh một cách đáng sợ. "Mày là một người tốt được yêu quý nhất, mày xinh đẹp, mày là một nhà cách mạng, không thích đàn ông da trắng và đơn giản là mày không được ngủ với anh ta. Tại sao mày làm như thế?"

Olanna thở thật chậm. "Em không biết, Kainene, đây không phải là chuyện em cố tình sắp đặt. Em thật có lỗi, tội của em không thể tha thứ được."

https://thuviensach.vn

“Đúng là không thể tha thứ được”, Kainene gác máy.

Olanna đặt điện thoại xuống và cảm thấy lòng mình rạn vỡ. Nàng biết tính của Kainene, biết là Kainene rất khó bỏ qua những gì làm chị ấy đau đớn.

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi tư

Richard muốn đánh đòn Harrison. Chàng luôn luôn nghĩ, cái chuyện mấy ông chủ thực dân da trắng đè mấy người đầy tớ già da đen của mình ra mà đánh đòn kinh khủng quá. Nhưng ngay bây giờ chàng chỉ muốn làm việc đó. Chàng ao ước có thể bắt Harrison nằm sấp xuống và cứ thế mà quất, quất, quất cho đến khi ông ta biết ngậm cái mồm lại. Phải chi chàng đừng mang Harrison theo đến Port Harcourt. Nhưng chàng sẽ ở đây đến một tuần và không muốn bỏ ông ta một mình ở Nsukka. Ngày đầu tiên họ đến, Harrison dường như muốn chứng minh lý do chính đáng của cuộc thăm viếng này nên đã nấu một bữa ăn rất long trọng: xúp nấm đậu, pawpaw medley, thịt gà nấu sữa với một ít rau xanh và hành lá, cuối cùng là món chè bằng bột khuấy có mùi chanh dùng để tráng miệng.

"Bữa ăn rất ngon, Harrison." Kainene nói, ánh mắt đầy vẻ trêu chọc. Nàng đang vui vẻ; nàng kéo Richard vào vòng tay mình ngay sau khi chàng đến và bước một vài bước giả bộ như khiêu vũ với chàng trên sàn gỗ bóng loáng trong phòng khách.

"Xin cảm ơn, thưa bà." Harrison cúi gập người.

"Ông cũng nấu món ăn như thế này ở nhà của ông?"

Harrison có vẻ bị tổn thương. "Tôi không nấu ăn như thế này ở nhà, thưa bà. Vợ tôi nấu thức ăn bản xứ."

"Dĩ nhiên."

"Tôi nấu bất cứ món ăn Âu châu nào, bất cứ món gì mà ông chủ đã từng ăn ở xứ của ông."

"Thế thì chắc là ông khó mà thưởng thức thức ăn *bản xứ* khi ông về nhà." Kainene nhấn mạnh chữ *bản xứ*; Richard cố nén cười.

"Vâng, thưa bà." Harrison lại cúi người. "Nhưng tôi cố gắng khắc phục."

https://thuviensach.vn

“Cái món bánh này ngon hơn là món bánh tôi ăn lần cuối cùng ở London.”

“Cảm ơn, thưa bà.” Harrison mặt mày sáng rỡ. “Ông chủ của tôi kể tôi nghe là tất cả mọi người trong nhà ông Odenigbo cũng nói thế. Tôi thường làm món ăn cho ông chủ mang đến, nhưng tôi không làm bất cứ món gì nữa kể từ khi ông ta la mắng ông chủ của tôi. La hét om sòm như là một người điên và cả phố ai cũng nghe thấy. Đầu óc ông ta không mấy bình thường.”

Kainene quay sang Richard, nhướn mày. Richard làm đổ ly, nước chảy lênh láng.

“Tôi đi lấy giẻ lau, thưa ông”, Harrison nói, Richard tự kìm mình để không nhảy đến bóp cổ ông ta.

“Harrison đang nói chuyện gì vậy?” Kainene hỏi, sau khi nước đã được lau khô. “Cái anh chàng cách mạng ấy đã la mắng anh?”

Chàng có thể nói dối và chối phăng đi. Ngay cả Harrison cũng không biết chắc chắn tại sao Odenigbo đã lái xe đến nhà chàng chiều tối hôm đó và la mắng chàng. Nhưng chàng không nói dối bởi vì chàng sợ là mình nói dối không thành công và đến một lúc nào đó, nàng sẽ biết sự thật và khi ấy, tổn thất lại càng tăng thêm gấp bội. Vì thế chàng thuật lại đầu đuôi tất cả mọi chuyện. Chàng kể cho nàng nghe về chai rượu vang trắng Burgundy chàng và Olanna uống, sau đó, chàng vô cùng hối hận.

Kainene đẩy cái đĩa của nàng sang một bên và ngồi chống khuỷu tay lên bàn, cằm tựa lên hai bàn tay chắp lại. Nàng ngồi im lặng rất lâu. Chàng không thể đọc được nét biểu lộ trên mặt của nàng.

“Tôi hy vọng là anh đừng nói *tha lỗi cho anh*”, cuối cùng nàng nói. “Không có gì tầm thường hơn là câu nói ấy.”

“Xin đừng đuổi anh về.”

Nàng nhìn, có vẻ ngạc nhiên. “Đuổi? Chuyện ấy quá dễ dàng, phải không?”

“Anh xin lỗi, Kainene.”

https://thuviensach.vn

Richard cảm thấy như mình trong suốt; nàng nhìn chàng nhưng chàng cảm thấy như nàng có thể nhìn thấy bức tranh khắc gỗ đang treo trên tường phía sau lưng chàng, “Thế ra anh hằng mơ tưởng ôm ấp hình bóng em tôi. Chuyện chẳng có gì mới lạ cả”, nàng nói.

“Kainene”, chàng nói.

Nàng đứng dậy. “Ikejide!”, nàng gọi. “Vào dọn bàn.”

Họ dời phòng ăn đúng lúc chuông điện thoại reo. Nàng không nghe. Chuông lại reo và tiếp tục reo mãi cho đến khi nàng tới nhấc điện thoại. Nàng trở lại phòng ngủ và nói, “Đó là Olanna”.

Richard nhìn nàng, ánh mắt khẩn khoản.

“Chuyện có thể bỏ qua được nếu đó là một người nào khác thay vì em gái tôi.” Nàng nói.

“Anh thành thật xin lỗi.”

“Anh nên ngủ trong phòng khách.

“Phải, phải, dĩ nhiên.”

Chàng không biết nàng đang nghĩ gì. Điều làm chàng sợ nhất là không đoán được suy nghĩ của nàng. Chàng vỗ cái gối, xếp chăn màn, ngồi trên giường và cố gắng đọc sách. Nhưng đầu óc chàng đang hoạt động quá mạnh nên thể xác của chàng chưa chịu nghỉ ngơi. Chàng sợ là Kainene sẽ gọi cho Madu và kể cho hắn ta nghe chuyện gì xảy ra, rồi Madu sẽ cười phá lên và nói, “Hắn ta là một sai lầm, ngay từ đầu, bỏ hắn đi, bỏ quách hắn, bỏ hắn ngay đi thôi.” Cuối cùng trước khi rơi vào giấc ngủ, có sức câu nói của Molière đến với chàng, an ủi lạ thường: *Hạnh phúc không tan vỡ là một điều nhàm chán; nó nên có những lúc thăng trầm.*

Buổi sáng hôm sau, Kainene đón chàng bằng một vẻ mặt lạnh lùng, vô cảm.

https://thuviensach.vn

Cơn mưa tầm tã xối trên mái nhà, bầu trời u ám làm phòng ăn xám xịt ảm đạm. Kainene ngồi uống trà và đọc báo dưới đèn.

"Harrison đang làm pancakes[70]", nàng nói rồi tiếp tục đọc báo. Richard ngồi đối diện, không biết mình nên làm gì, cảm thấy quá tội lỗi đến độ không dám tự rót trà cho mình. Sự im lặng của nàng và mùi thức ăn ở nhà bếp khiến chàng cảm thấy như bị giam trong xà lim.

"Kainene", chàng nói. "Mình nên nói chuyện với nhau?"

Nàng nhìn lên, chàng nhận thấy ngay đôi mắt của nàng sưng húp, đỏ hoe và chàng cũng nhận thấy cả nỗi đau đớn giận dữ trong ấy nữa. "Chúng ta sẽ nói chuyện với nhau khi nào tôi muốn nói chuyện, Richard."

Chàng nhìn xuống như một đứa trẻ bị mắng và lại cảm thấy sợ là sẽ bị đuổi ra khỏi cuộc đời nàng mãi mãi.

Chuông cửa reo trước giờ ngọ, khi Ikejide vào báo rằng em của bà chủ đang ở ngoài cửa, Richard nghĩ Kainene sẽ bảo chàng đóng sập cửa ngay trước mặt Olanna. Nhưng nàng đã không làm thế. Nàng bảo Ikejide mang thức uống rồi đi xuống phòng khách; ngay từ đầu cầu thang chỗ chàng đang đứng, Richard cố gắng lắng nghe. Chàng thấy giọng Olanna đầy nước mắt nhưng không thể nghe rõ được nội dung câu nói của nàng. Odenigbo nói ngắn, giọng có vẻ bình tĩnh lạ thường. Rồi Richard nghe giọng của Kainene rõ ràng và cứng cỏi. "Thật ngu xuẩn khi nghĩ là tôi sẽ bỏ qua chuyện này."

Tiếp theo là một khoảng im lặng rồi tiếng cửa mở. Richard chạy vội ra cửa sổ để nhìn xe của Odenigbo lùi ra, cũng chiếc xe Opel màu xanh đã đậu trước nhà chàng ở đường Imoke trước khi Odenigbo lao ra, một người da đen lực lưỡng trong bộ quần áo phẳng phiu la hét, "Tôi muốn anh từ nay tránh xa nhà tôi ra! Anh có hiểu ý tôi không? Tránh xa ra! Đừng bao giờ đến nhà tôi nữa!". Chàng đang đứng trước hàng hiên và tự hỏi không biết Odenigbo có đến đấm cho chàng một cái không. Sau đó chàng nhận ra rằng Odenigbo không có ý định đó, có lẽ vì chàng không đáng được nhận cú đấm đó; ý nghĩ này làm chàng buồn bã hơn.

https://thuviensach.vn

“Anh có lén nghe không?” Kainene hỏi khi bước vào phòng. Richard rời cửa sổ nhưng nàng đã chẳng chờ câu trả lời của chàng trước khi nàng nói thêm, vẻ ôn hòa, “Em đã quên là anh chàng cách mạng này giống một đô vật, thật thế – nhưng là một đô vật lịch thiệp”.

“Anh sẽ không bao giờ tha thứ cho mình nếu anh mất em.”

Nét mặt nàng vẫn vô cảm. “Sáng nay em đã lấy hết bản thảo của anh từ phòng làm việc và đã đốt hết rồi”, nàng nói.

Richard nghe như có một cảm xúc lạ thường dâng lên trong lồng ngực mình. Một cảm xúc mà chàng không thể diễn đạt thành lời. “Giỏ Chứa Bàn Tay”, tập hợp những trang viết chàng tự tin có thể in thành sách đã bị tiêu hủy. Chàng không thể nào có lại niềm hứng khởi tràn trề để viết những câu chữ như thế. Nhưng điều đó không thành vấn đề. Vấn để ở chỗ hành động đốt cháy, tiêu hủy bản thảo của chàng chứng tỏ nàng sẽ không chấm dứt tình yêu giữa hai người.

Nàng sẽ chẳng làm cho chàng phải đau đớn kiểu đó nếu nàng không ở lại với chàng. Có lẽ, nói cho cùng, chàng không thật sự là nhà văn. Chàng đã đọc ở đâu đó rằng với một nhà văn thực thụ, sẽ chẳng có gì quan trọng hơn tác phẩm của họ, ngay cả tình yêu.

6. Quyển Sách: Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết

Ông ta viết về thế giới vẫn giữ im lặng khi người Biafra chết. Ông ta lập luận rằng người Anh đã chủ trương khuyến khích sự im lặng này. Vũ khí và những bài học mà nước Anh đã mang đến xứ sở Nigeria là khuôn mẫu. Ở Mỹ, người ta nói, Biafra “là khu vực lợi ích đặc biệt của Anh”. Ở Canada, vị Thủ tướng nói đùa. “Biafra ở đâu?” Liên Xô gửi kỹ thuật viên và máy bay đến Nigeria, sung sướng vì có cơ hội thiết lập ảnh hưởng ở Phi châu mà không làm mất lòng Mỹ và Anh. Từ quan điểm người da trắng là một chủng tộc siêu việt, Nam Phi và Rhodesia củng hả hê bởi chứng cứ rõ ràng là chính quyền tự trị của người da đen luôn đi đến thất bại.

https://thuviensach.vn

Trung cộng tẩy chay chủ nghĩa đế quốc của Anh, Mỹ và Nga nhưng chẳng làm gì nhiều để ủng hộ Biafra. Người Pháp bán một ít vũ khí cho Biafra nhưng không ra mặt công nhận sự hiện diện của quốc gia Biafra cho dù đây là điều mà Biafra cần nhất. Và rất nhiều quốc gia khác của Phi châu Đen đã lo sợ rằng một quốc gia độc lập Biafra sẽ khơi mào cho các quốc gia khác cũng sẽ đòi ly khai; vì thếhọ ủng hộ Nigeria.

https://thuviensach.vn

Phần IV:
CUỐI THẬP NIÊN SÁU MƯƠI

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi lăm

Olanna chồm dậy mỗi khi nghe thấy tiếng sấm. Nàng tưởng đó là một cuộc oanh tạc, máy bay nhả bom và nổ tung trong nhà, trước khi nàng, Odenigbo, Bé By và Ugwu kịp đến hầm trú ẩn ở cuối đường. Đôi khi nàng tưởng tượng cái hầm trú ẩn bỗng tự sập, đè tất cả mọi người nát như bùn. Odenigbo và những đàn ông trong xóm đã xây cái hầm trong vòng một tuần; sau khi họ đào cái hố rộng như một lớp học, rồi che hầm bằng gốc dừa chen giữa những lớp đất sét, chàng bảo nàng, "Bây giờ mình an toàn rồi, *nkem*. Mình an toàn". Nhưng lần đầu tiên chàng chỉ cách cho nàng leo xuống những bậc thang lởm chởm, Olanna trông thấy một con rắn nằm cuộn tròn trong góc. Màu da đen của nó óng ánh những đốm bạc và đám dế tí tẹo đang nhảy tách tách, sự im lặng dưới lòng đất ẩm ướt làm nàng liên tưởng mình đang ở trong lòng một nấm mồ, nàng hét lên hãi hùng.

Odenigbo dùng một cành cây đập chết con rắn rồi bảo nàng là chàng sẽ cẩn thận đóng nắp hầm kỹ hơn. Sự bình tĩnh của chàng làm nàng ngạc nhiên. Cái giọng nói điềm đạm chàng dùng để đương đầu với cuộc sống mới, với những hoàn cảnh bị thay đổi 180 độ và hoàn toàn xáo trộn, làm nàng sững sờ. Khi người Nigeria ra lệnh đổi tiền, Đài Phát thanh Biafra cũng vội vã loan tin dùng tiền mới, Olanna xếp hàng ở ngân hàng suốt hơn giờ đồng hồ, né tránh đám đàn ông quất người ta bằng roi còn đám đàn bà thì đẩy xô, cho đến khi nàng đổi tiền Nigeria thành tiền Biafra in đẹp hơn. Sau đó, lúc ăn điểm tâm, nàng giơ cao một phong bì đựng giấy tờ cỡ trung bình và nói, "Tất cả tiền mặt của mình đây".

Odenigbo cũng cười. "Cả hai chúng ta đều có thể làm ra tiền, *nkem*."

"Đây là tháng thứ hai ban Giám đốc chậm lương của anh", nàng nói, cầm gói trà nhỏ đã dùng trên cái đĩa nhỏ của chàng bỏ vào tách của mình. "Và anh không thể gọi cái mà họ trả cho em ở Akwakuma là tiền lương của em."

https://thuviensach.vn

“Mình sẽ trở lại nếp sống cũ, không lâu đâu, ở quốc gia Biafra tự do”, chàng nói, cách trấn an đầy thuyết phục thường thấy và hớp một ngụm trà.

Olanna áp ly trà vào má mình để sưởi ấm, để nấn ná trước khi nhấp ngụm trà loãng pha bằng một gói trà dùng lại. Khi chàng đứng dậy và hôn tạm biệt nàng, nàng tự hỏi không biết tại sao chàng không thấy sợ vì họ có quá ít tiền. Có lẽ vì chàng không phải tự đi chợ. Chàng không để ý là bây giờ giá một chén muối mỗi tuần lại tăng thêm một shilling, còn gà thì người ta chặt ra thành từng miếng nhỏ mà vẫn còn quá đắt và không có ai bán gạo trong những bao to nữa bởi vì không ai có thể mua nổi. Đêm ấy, khi chàng hì hục trên người nàng, thúc mỗi lúc một nhanh, nàng giữ im lặng. Đây là lần đầu tiên nàng cảm thấy xa cách với chàng; khi chàng thầm thì bên tai nàng, nàng còn đang nghĩ tiếc khoản tiền của mình trong ngân hàng ở Lagos.

“*Nkem*? Em có sao không?” Chàng hỏi, nhổm người lên nhìn nàng.

“Em không sao cả.”

Chàng ngậm môi dưới của nàng, mút nhẹ, trước khi lăn qua một bên khỏi người nàng và ngủ khò. Nàng không hề biết từ trước đến nay, tiếng ngáy của chàng lại khò khè đến thế. Chàng mệt mỏi. Con đường đi đến Bộ Nhân lực rất xa, việc ghi chép, sắp xếp tên tuổi, địa chỉ hết sức vô bổ mỗi ngày làm chàng kiệt sức, nàng biết, tuy thế ngày nào chàng cũng về nhà với cặp mắt sáng rực. Chàng đã tham gia vào ban Tuyên truyền; sau giờ làm việc họ vào sâu trong làng để giáo dục người dân. Nàng thường hình dung chàng đứng giữa một nhóm dân làng hoàn toàn bị chàng thu hút, vang rền giọng nói về một nước Biafra cường thịnh trong tương lai. Cặp mắt của chàng hướng tới tương lai. Vì thế nàng không nói với chàng là nàng nuối tiếc quá khứ, những thứ khác ở những tháng ngày khác, bộ khăn trải bàn ăn có thêu bạc của nàng, cái xe hơi, bánh bích quy kẹp kem dâu của Bé By. Nàng không nói với chàng là đôi khi nhìn Bé By chạy xung quanh chơi với trẻ con hàng xóm, rất ngây thơ và vui vẻ, nàng muốn ôm Bé By vào vòng tay mà xin lỗi bé. Cho dù con bé không hiểu tại sao.

https://thuviensach.vn

Kể từ khi bà Muokelu, dạy hiểu học ở Akwakuma, nói cho nàng biết quân đội đã bắt trẻ con leo lên xe vận tải của quân đội rồi chở đi đến chiều tối mới đưa về, lòng bàn tay chúng phồng rộp và xây xát vì phải nghiền khoai mì, nàng dặn chàng là không bao giờ được lơ đãng khi trông chừng Bé By, cho dù nàng không nghĩ là quân đội có thể dùng sức lực của một đứa bé ở tuổi của Bé By. Nàng lo lắng về chuyện máy bay bỏ bom thì đúng hơn. Nàng thường mơ đi mơ lại một giấc mơ. Nàng chạy vào hầm trú ẩn và bỏ quên Bé By, sau khi bom rơi, nàng vấp phải thi thể của một đứa bé không thể nhận dạng vì đã bị cháy đen, vì thế nàng không biết đó có phải là Bé By hay không. Giấc mơ ám ảnh nàng đến mức nàng bắt Bé By tập chạy về hầm trú ẩn. Nàng buộc Ugwu phải tập bế Bé By chạy, và nàng dạy Bé By cách trốn nếu không có đủ thì giờ để chạy ra hầm tránh bom – nằm sấp xuống, tay vòng qua đầu.

Tuy thế, nàng vẫn lo lắng mình chưa chuẩn bị chu đáo và giấc mơ là một điềm báo về những nguy hiểm xảy đến với Bé By mà sự sơ sảy của nàng có thể gây ra. Gần cuối mùa mưa, Bé By bắt đầu ho hen kéo dài. Olanna thấy nhẹ nhõm. *Có cái gì đó* đã xảy ra với Bé By. Nếu ông trời công bằng, thì những bất hạnh của chiến tranh sẽ không đến với Bé By; Bé By bị ốm, vậy thì nó sẽ không bị hại bởi bom đạn nữa. Bệnh ho là cái mà Olanna có thể kiểm soát được, còn chuyện bỏ bom thì ngoài khả năng của nàng.

Nàng đưa Bé By đến Bệnh viện Albatross. Ugwu dỡ mấy tấm lá dừa che trên mui xe của Odenigbo, nhưng cứ mỗi lần nàng vặn chìa khóa, cái xe khọt khẹt rồi tắt ngấm. Cuối cùng, Ugwu phải đẩy cho đến khi nó chịu nổ máy. Nàng lái thật chậm và phanh lại mỗi khi Bé By ho. Ở mỗi trạm kiểm soát, chỗ có thân cây to nằm ngang đường, nàng nói với lính tự vệ là con của nàng bị ốm rất nặng. Họ nói *tội nghiệp* và không xét xe hay túi xách của nàng. Ánh sáng trong bệnh viện mù mờ, nồng nặc mùi khai ngấy của nước tiểu và mùi thuốc kháng sinh penicillin. Nhiều phụ nữ ôm con trong lòng ngồi chờ, hoặc đứng cặp đứa nhỏ bên hông, tiếng trò chuyện hòa lẫn tiếng khóc. Olanna vẫn còn nhớ bác sĩ Nwala hôm đám cưới. Nàng chẳng để ý

https://thuviensach.vn

đến anh mãi cho tới khi sau trận bom, anh nói, “Bùn sẽ làm lâm bẩn áo của cô”, và giúp nàng đứng dậy, áo của Okeoma vẫn khoác trên người.

Nàng nói với mấy cô y tá nàng là đồng nghiệp cũ của anh.

“Rất khẩn cấp”, nàng nói, giữ cho giọng Anh của mình thật chỉnh và đầu ngẩng cao. Một y tá đưa nàng vào văn phòng của anh ngay lập tức. Một trong những người đàn bà đang ngồi chờ chửi bới um sùm. “*Tufiakwa*! Chúng tôi chờ ở đây suốt từ lúc hừng đông! Có phải vì chúng tôi không biết nói qua lỗ mũi giống như mấy người da trắng?”

Bác sĩ Nwala nhấc cái thân hình mảnh khảnh như cây sậy của anh khỏi ghế ngồi và đi vòng ra ngoài bắt tay nàng. “Olanna”, anh nói, nhìn vào mắt nàng.

“Xin chào, anh có khỏe không, bác sĩ?”

“Chúng tôi xoay xở được”, anh nói, vỗ vai Bé By. “Cô có khỏe không?”

“Khỏe ạ. Tuần trước Okeoma đến thăm chúng tôi.”

“Vâng, anh ấy ở với chúng tôi một ngày.” Anh ta sững nhìn nàng, nhưng nàng có cảm tưởng như là anh ta không lắng nghe, như là anh ta không thật sự có mặt ở đây. Trông anh ta chẳng khác gì người mất hồn.

“Bé By ho khá lâu”, Olanna nói to.

“Ồ.” Anh quay về hướng Bé By, đặt ốngnghe lên ngực con bé và nói nhỏ *ndo* khi nghe nó ho. Khi anh đi đến tủ thuốc tìm kiếm trong đống chai lọ và gói thuốc, Olanna cảm thấy tội nghiệp cho anh mà cũng không biết tại sao. Anh có vẻ lục lọi tìm kiếm quá lâu trong một số đồ vật ít ỏi như thế.

“Tôi sẽ cho cô xirô ho, cô bé cần thuốc kháng sinh, nhưng tôi không còn thuốc”, anh nói, và lại nhìn nàng trân trối, cái nhìn kỳ lạ, ánh mắt anh như bị hút vào trong mắt nàng, vẻ mặt anh đầy vẻ buồn bã, mệt mỏi. Olanna tự hỏi, không biết có phải anh vừa mới mất đi một người thân.

“Tôi sẽ kê đơn thuốc và cô có thể tìm một người bán thuốc, nhưng đó phải là người đáng tin cậy, dĩ nhiên thế.”

https://thuviensach.vn

“Dĩ nhiên”, Olanna lặp lại. “Tôi có người bạn, bà Muokelu, có thể giúp.”

“Tốt lắm.”

“Mời anh đến chơi với chúng tôi khi anh có thời gian”, Olanna đứng lên, nói.

“Vâng.” Anh bắt tay nàng và giữ lại hơi lâu.

“Cảm ơn, bác sĩ.”

“Cảm ơn gì chứ? Tôi không thể làm khác hơn.” Anh ra hiệu chỉ về hướng cửa và Olanna hiểu anh muốn nói đến những người đàn bà đang chờ bên ngoài. Lúc bước ra về, nàng ngoái nhìn cái tủ thuốc gần như trống không.

Olanna chạy qua bãi đất trống của làng trên đường đi đến trường tiểu học Akwakuma vào buổi sáng. Nàng luôn làm thế khi nàng đi qua chỗ trống, chạy cho tới khi nàng đến chỗ có cây cối rậm rạp để có thể ấn nấp nếu bị bỏ bom. Có một vài đứa trẻ đang đứng dưới cây xoài trong sân trường, lấy đá ném lên cây. Nàng nói to, “Đi vào trong lớp, *osiso*”, và bọn chúng chỉ tản mát một lát rồi tiếp tục trở lại tấn công cái cây. Nàng nghe tiếng reo vui mừng khi một quả rơi, và rồi tiếng chúng cãi nhau inh ỏi xem ai đã ném trúng làm quả xoài rụng xuống.

Bà Muokelu đang đứng ở cửa lớp, bực bội với cái chuông. Lông đen phủ đầy trên cánh tay và chân của bà, một ít lông sẫm màu ở môi trên, một ít sợi loắn xoắn trên cằm; tay chân đầy cơ bắp của bà làm Olanna tự nhủ có lẽ sẽ tốt hơn nếu bà Muokelu là đàn ông.

“Chị biết tôi có thể mua thuốc kháng sinh ở đâu không?” Olanna hỏi sau khi ôm chào bà. “Bé By bị ho và bệnh viện không có thuốc.”

Bà Muokelu ầm ừ trong cổ một hồi để chứng tỏ bà đang suy nghĩ. Bộ mặt của vị Lãnh Tụ nhìn chòng chọc từ cái áo thụng mà ngày nào bà cũng mặc, bà thường tuyên bố là sẽ không mặc cái gì khác cho đến khi nước Biafra chính thức được thành lập.

https://thuviensach.vn

“Ai cũng có thể bán thuốc nhưng cô không biết có kẻ trộn phân ở sân sau nhà mình và gọi cái đó là thuốc Nivaquine”, bà nói. “Đưa tiền cho tôi và tôi sẽ đi đến nhà bà Onitsha. Bà này bán thuốc thật. Bà ta có thể bán cả cái quần bẩn của Gowon nếu mình trả đúng giá.”

“Để bà ta giữ cái quần và chỉ đưa cho chúng ta thuốc thôi.” Olanna cười rộ.

Bà Muokelu cười và nhặt cái chuông lên. “Hôm qua tôi mơ.” Cái áo thụng quá dài cho một người thấp lùn như bà; nó kéo lòng thòng trên mặt đất và Olanna sợ bà sẽ vấp ngã.

“Giấc mơ như thế nào?” Olanna hỏi. Bà Muokelu rất hay mơ. Lần trước, bà thấy Ojukwu đích thân dẫn đầu cuộc tấn công ở vùng Ogoja, điều này có nghĩalà kẻ thù sẽ bị quét sạch ra khỏi vùng đó.

“Những chiến binh truyền thống ở Abiriba dùng cung tên phá tan đám giặc ở Calabar. *I makwa*, trẻ con dẫm lên xương của giặc để đi đến suối.”

“Thật thế à”, Olanna nói, nét mặt nghiêm trang.

“Điều đó có nghĩa là Calabar sẽ không bao giờ thất bại”, bà Muokelu nói, bắt đầu rung chuông. Olanna nhìn cử động nhanh nhẹn của cánh tay giống đàn ông của bà. Giữa họ chẳng có gì tương đồng cả, nàng và bà giáo dạy tiểu học có trình độ học vấn sơ đẳng ở Eziowelle người còn mê tín đến độ tin cả vào những giấc mơ. Tuy thế bà Muokelu luôn có một vẻ gì đó rất thân thuộc. Không phải vì bà cũng tết tóc và cùng đi với nàng đến dự những buổi họp của Hội Phụ nữ Tình nguyện, dạy cho nàng cách để dành rau cải, mà bởi vì ở bà toát ra một vẻ gì không sợ hãi, một vẻ bất cần làm cho nàng nghĩ đến Kainene.

Đêm ấy khi bà Muokelu mang những viên thuốc kháng sinh gói trong giấy báo đến, Olanna mời bà vào và cho bà xem ảnh của Kainene ngồi bên cạnh hồ bơi với điếu thuốc trên môi.

“Đây là người chị song sinh của tôi. Chị ấy ở Port Harcourt.”

https://thuviensach.vn

“Chị em sinh đôi!” Bà Muokelu kêu lên, ngón tay bà rà theo hình nửa mặt trời vàng bằng nhựa được đeo bằng một sợi dây trên cổ. “Những điều làm người ta kinh ngạc không bao giờ chấm dứt. Tôi không hề biết cô có người chị sinh đôi và *nekene*, cô ấy trông chẳng giống cô chút nào.”

“Chúng tôi có cái miệng giống nhau”, Olanna nói.

Bà Muokelu liếc nhìn tấm ảnh lần nữa rồi lắc đầu. “Cô ấy không giống cô chút nào cả”, bà ta lặp lại.

Thuốc kháng sinh làm tròng mắt của Bé By trở nên vàng. Con bé bớt ho, tiếng ho đỡ nặng và ít cố tiếng rít trong phổi hơn nhưng nó lại biếng ăn. Con bé đẩy món *garri* vòng quanh đĩa và không đụng đến món cháo cho tới khi nó đặc lại thành từng viên dẻo như nhựa. Olanna tiêu gần hết số tiền trong phong bì vào việc mua bánh bích quy và kẹo dừa gói trong những tờ giấy bóng loáng từ một người đàn bà buôn lậu bên kia vùng biên giới nhưng Bé By chỉ nhấm nháp chút xíu. Nàng đặt Bé By trong lòng mình rồi đút cho nó từng miếng khoai lang nghiền bắt nó phải ăn. Và khi nó sặc rồi khóc toáng lên, Olanna cũng cố gắng ngăn nước mắt của mình. Điều nàng sợ nhất là Bé By sẽ chết. Nỗi sợ ngấm ngầm nhưng cứ lớn dần lớn dần, ảnh hưởng đến mọi suy nghĩ, hành động của nàng. Odenigbo bỏ buổi họp ở ban Tuyên truyền và vội vàng về nhà sớm hơn; Olanna biết là chàng cũng lo sợ như nàng. Nhưng họ không nói với nhau về nỗi lo sợ này, làm như nói lên thành lời sẽ làm cái chết của Bé By thêm phần rõ rệt, cho đến một buổi sáng nàng nhìn Bé By ngủ trong khi Odenigbo thay quần áo đi làm. Giọng nói trên Đài Phát thanh Biafra vang dội khắp phòng.

Những tiểu bang Phi châu này đã trở thành nạn nhân đáng thương của đế quốc Anh – Mỹ đang âm mưu sử dụng các đề xuất của Hội đồng như là cái cớ cho viện trợ vũ khí khổng lồ cho chính quyền bù nhìn và chế độ thực dân mới thối nát của họ ở Nigeria…

“Đúng thế!” Odenigbo nói, nhanh chóng cài cúc áo.

Trên giường, Bé By cựa quậy. Khuôn mặt của nó đã mất đi nét bụ bẫm và trở nên giống người lớn một cách kỳ lạ, má tóp lại, nước da tái xanh.

https://thuviensach.vn

Olanna nhìn con bé.

“Bé By chắc không chịu nổi mất”, nàng nói thật nhỏ.

Odenigbo dừng lại nhìn nàng. Chàng tắt radio, đến gần, ôm đầu nàng áp vào lòng chàng. Bởi lúc đầu chàng không nói gì nên sự im lặng của chàng biến thành sự xác nhận rằng Bé By sẽ chết. Olanna nhích người thoát khỏi vòng tay của chàng.

“Trẻ con biếng ăn là chuyện khá bình thường.” Chàng nói, sau một hồi im lặng. Nhưng giọng chàng thiếu vẻ chắc chắn mà nàng thường hay nhận thấy.

“Nhìn xem, con bé đã sụt cân nhiều biết bao nhiêu!” Olanna nói.

“*Nkem*, con bé đã bớt ho và nó sẽ ăn ngon miệng trở lại.” Chàng bắt đầu chải tóc. Nàng cảm thấy giận vì chàng đã không nói những lời nàng muốn được nghe, vì chàng đã không có cái quyền lực điều khiển được số phận để có thể nói cho nàng biết rằng Bé By khỏe mạnh; chàng vẫn thản nhiên thay đồ đi làm. Nụ hôn của chàng trước khi đi ngắn ngủi, không còn nồng nàn không dứt trên môi nàng, cũng làm nàng giận trách chàng. Nước mắt lưng tròng. Nàng nghĩ đến Amala. Amala đã không liên lạc với họ kể từ ngày ở bệnh viện nhưng nàng tự hỏi bây giờ nếu như Bé By qua đời, nàng có phải là người báo tin cho Amala không.

Bé By thức dậy ngáp. “Chào mẹ Ola.” Giọng nó yếu ớt.

“Cục cưng, *ezigbo nwa*, con thấy thế nào?” Olanna bế nó lên ôm vào lòng, phà hơi vào cổ nó và cố gắng cầm nước mắt. Bé By nhẹ quá, rất nhẹ. “Con có ăn cháo không, cục cưng của mẹ? Hay là bánh mì? Con muốn ăn gì?”

Bé By lắc đầu. Olanna đang cố gắng dỗ dành con bé uống một ít bột ca cao Ovaltine thì bà Muokelu đến với một cái túi raffia có nút thắt và một nụ cười mãn nguyện.

“Người ta vừa mở một trung tâm tiếp tế trên đường Bishop và sáng hôm nay tôi đã đến đó”, bà nói. “Bảo Ugwu đem một cái bát ra đây.”

https://thuviensach.vn

Bà đổ vào cái bát Ugwu mang ra một ít bột vàng.

“Cái gì thế?” Olanna hỏi.

“Bột trứng.” Bà Muokelu quay sang Ugwu. “Rán cho Bé By ăn.”

“Rán?”

“Cô có nghễnh ngãng không đấy? Pha nước vào và đem rán, *osiso*! Người ta nói trẻ con thích ăn món này lắm.”

Ugwu tặng cho bà ta một cái nguýt dài trước khi hắn đi vào nhà bếp. Bột trứng khô rán bằng dầu dừa màu đỏ, ươn ướt và có màu nhờn nhợt trong đĩa. Bé By ăn một mạch hết sạch.

Trung tâm tiếp tế trước đây là một trường nữ sinh cấp hai. Olanna hình dung trước chiến tranh đây là một khu nhà cỏ mọc um tùm có tường bao quanh, đám con gái chạy vội vào lớp học buổi sáng và trốn qua cổng vào buổi chiều để hẹn hò với đám thanh niên từ trường đại học của chính phủ ở cuối đường. Lúc này trời vừa rạng sáng và cổng bị khóa. Đám đông đang chờ bên ngoài. Olanna ngơ ngác đứng giữa những người đàn ông, đàn bà và trẻ em, tất cả mọi người đều có vẻ rất quen với chuyện đứng đằng sau một cái cổng gỉ sét chờ cửa mở ra để họ có thể vào bên trong và nhận thực phẩm cứu trợ của người nước ngoài. Nàng thấy lạc lõng. Nàng có cảm tưởng như mình đã làm một điều gì sai trái, tồi tệ; chờ được nhận thức ăn mà không có gì để trao đổi. Bên trong dãy nhà, nàng có thể nhìn thấy người ta di chuyển, sắp xếp bàn với những túi thức ăn, và một cái bảng to có ghi hàng chữ HỘI ĐỒNG NHÀ THỜ THẾ GIỚI. Một số phụ nữ cắp chặt giỏ của họ và nhìn vào phía trong cổng, lẩm bẩm rằng người của hội tiếp tế lãng phí thì giờ quá. Đám đàn ông đang nói chuyện với nhau. Một người có vẻ già nhất đội một cái mũ tù trưởng màu đỏ có gắn lông chim. Một thanh niên nói to át cả tiếng của người khác, lúc trầm lúc bổng líu lô giống như một đứa trẻ đang tập nói.

“Ông ta bị sức ép đạn pháo rất nghiêm trọng”, bà Muokelu nói thì thầm làm như Olanna không biết. Đó là lần duy nhất bà ta nói. Bà chen dần đến gần cổng, ra hiệu cho Olanna theo bà mỗi lần bà lấn lên được một chút. Có

https://thuviensach.vn

một người nào đó phía sau họ bắt đầu kể một chiến thắng của Biafra. “Tôi kể quý vị nghe nhé, tất cả lính Hausa quay đầu tháo chạy, chúng thấy rằng đối phương mạnh hơn chúng…”. Tiếng nói thưa dần khi một người đàn ông từ trong nhà bước ra. Cái áo thun ngắn tay với dòng chữ XỨ SỞ MẶT TRỜI MỌC in trên nền đen rộng thùng thình xung quanh thân hình mảnh dẻ của ông ta và ông ta cầm một xấp giấy. Ông ta đi với một vẻ nghiêm trang, ngực ưỡn ra. Ông ta là sếp.

“Trật tự! Trật tự!” Ông ta nói, mở cổng.

Một dòng người chen lấn xô đẩy nhau làm Olanna ngạc nhiên. Nàng cảm thấy bị xô mạnh; nàng ngã nghiêng. Dường như tất cả mọi người đều đẩy nàng sang một bên bằng một cách có tính toán bởi vì nàng không phải là một người trong bọn của họ. Cái cùi chỏ rắn câng của ông già bên cạnh xỉa thẳng vào hông nàng đau nhói lúc ông ta chạy vọt vào trong sân. Bà Muokelu đang ở phía trước, chạy nhanh về một trong những cái bàn. Bị ngã, ông già đội cái mũ có gắn lông chim vội vã đứng dậy và tiếp tục chạy khập khễnh theo hàng. Olanna cũng ngạc nhiên khi thấy những người mặc quân phục rút roi dài ra quất lấy quất để và la hét, “Trật tự! Trật tự!”, những người đàn bà ngồi ở bàn mang vẻ mặt nghiêm trang khắc khổ, những người cúi xuống xúc thực phẩm vào trong túi rồi giơ cao lên, “Người tiếp theo!”.

“Xếp vào hàng đó!” Bà Muokelu nói, khi Olanna theo, sau bà. “Bên kia phát bột trứng. Sang hàng đó. Đây là hàng cá khô.”

Olanna sang xếp hàng và cố không để bị đẩy ra đằng sau bởi một người đàn bà giành chỗ với nàng. Nàng để bà ta đứng trước. Sự hỗn loạn khi xếp hàng xin thức ăn làm nàng cảm thấy khó chịu, ô nhục. Nàng khoanh tay, thả hai tay xuôi theo người rồi lại khoanh tay. Nàng đứng ở gần đầu hàng, thấy bột xúc vào túi và bát không phải vàng mà là màu trắng. Không phải bột trứng mà là bột bắp. Hàng bột trứng là hàng bên cạnh. Olanna vội vã chạy sang hàng bênnhưng người đàn bà phân phát bột trứng đứng dậy, nói, “Bột trứng hết rồi! *Ogwula*!”.

https://thuviensach.vn

Nỗi sợ hãi dâng lên trong ngực Olanna. Nàng chạy theo người đàn bà ấy. “Làm ơn”, nàng nói.

“Chuyện gì thế?”, người đàn bà hỏi. Ông sếp đứng cạnh đó quay nhìn Olanna chòng chọc.

“Con tôi bị ốm…”, Olanna nói.

Người đàn bà ngắt lời nàng. “Sang hàng bên kia xin sữa.”

“Không, không, nó không ăn gì hết, nó chỉ ăn bột trứng thôi.” Olanna nắm tay người đàn bà. “*Biko*, làm ơn, tôi rất cần bột trứng.”

Người đàn bà vùng tay ra khỏi Olanna và vội vàng bước vào bên trong tòa nhà, đóng sập cửa lại. Olanna đứng đó. Ông sếp vẫn còn nhìn Olanna chằm chặp, tiếp tục quạt mát cho mình bằng một xấp giấy và nói,”*Ê hê*! Tôi biết cô”.

Cái đầu hói và bộ mặt đầy râu của ông không có vẻ gì quen thuộc cả. Olanna quay người bước đi bởi vì nàng biết chắc ông ta chỉ là một trong những người luôn tuyên bố biết nàng trước khi có cơ hội tán tỉnh, ve vãn nàng.

“Tôi đã từng gặp cô”, ông ta nói. Ông ta tiến đến gần hơn, bây giờ mỉm cười nhưng không có vẻ ve vãn như nàng dự đoán mà trông rất chân thành, hớn hở. “Mấy năm trước ở sân bay Enugu, khi chúng tôi đi đón em tôi du học ở nước ngoài về, cô đã nói chuyện với mẹ tôi. *I kasiri ya obi*. Cô giúp bà cụ yên tâm khi máy bay đáp xuống mà không dừng ngay lập tức.”

Sự kiện ở sân bay hôm ấy lờ mờ hiện ra trong trí nhớ của Olanna. Chắc cũng phải đến bảy năm rồi. Nàng nhớ giọng nói nhà quê đặc sệt và cái vui mừng đầy âu lo của ông ta; lúc ấyông có vẻ già hơn bây giờ.

“Thì ra là ông.” Nàng nói. “Nhưng làm sao ông nhận ra tôi?”

“Ai mà có thể quên một gương mặt như cô chứ? Mẹ tôi vẫn kể về một cô gái rất đẹp nắm tay bà. Tất cả mọi người trong gia đình đều biết. Hễ có người nhắc lại chuyện em tôi trở về, bà lại kể.”

“Thế còn em ông thì sao?”

https://thuviensach.vn

Hãnh diện làm mặt ông sáng rỡ. “Em tôi là người có chức vụ trong Bộ. Chính nó đã lo cho tôi công việc cứu trợ này.”

Ngay lập tức Olanna tự hỏi không biết ông ta có thể giúp mình một ít bột trứng. Nhưng câu hỏi của nàng lại là, “Thế mẹ ông có khỏe không?”

“Rất khỏe. Bà ở Orlu, nhà của em trai tôi. Lúc đầu bà rất yếu khi chị tôi ở Zaria không về; chúng tôi đều nghĩ là bọn thú vật đã làm đúng như những gì chúng từng làm với người khác, nhưng chị tôi trở về – chị ấy được một người bạn Hausa giúp – vì thế mẹ tôi khỏe trở lại. Bà sẽ vui nếu được biết tôi gặp lại cô.”

Ông ta ngừng một chút để liếc nhìn một trong những bàn thực phẩm nơi hai cô gái trẻ đang cãi nhau. Một người nói, “Tôi nói cho cô biết, miếng cá khô này là của tôi”. Cô kia cãi, “*Ngwanu*, hôm nay cả hai chúng ta sẽ chết thôi.”

Ông quay trở lại phía nàng. “Để tôi đi xem đằng kia có chuyện gì. Nhưng chờ tôi ở cổng. Tôi sẽ cho người biếu cô một ít bột trứng.”

“Cảm ơn.” Olanna nhẹ cả người khi ông ta hứa cho bột trứng và thấy xấu hổ bởi sự đổi chác này. Ở cổng, nàng thấy khó chịu bởi vì nàng có cảm tưởng như mình là một tên trộm.

“Okoromadu bảo tôi đến đây gặp chị”, một cô gái trẻ nói sát bên nàng và Olanna gần như giật mình. Cô nhét một cái bọc vào tay nàng và quay trở lại gian nhà. “Cảm ơn ông ấy giùm tôi”, Olanna nói với theo. Dù có nghe được, cô ấy cũng chẳng quay lại. Cái túi nằng nặng an ủi nàng khi nàng đứng chờ bà Muokelu. Sau đó lúc nàng nhìn Bé By ăn cho đến khi chỉ còn vết dầu dừa dính trên đĩa, nàng tựhỏi làm sao Bé By có thể ăn được cái món bột trứng vị như cao su dở òm thế này.

Lần sau khi Olanna đến trung tâm tiếp tế Okoromadu đang nói chuyện với đám đông. Có mấy người đàn bà kẹp chăn chiếu dưới nách của họ; họ đã ngủ trước cổng suốt đêm qua.

“Chúng tôi chẳng có gì cho các bà. Xe chở thức ăn tiếp tế hôm nay cho chúng ta từ Awomama bị chặn cướp dọc đường”, ông nói, bằng cái giọng

https://thuviensach.vn

thăm dò của một chính trị gia đang hướng đến những người ủng hộ. Olanna nhìn ông ta. Ông ta có vẻ thích công việc này, cái quyền lực cùng với việc biết rằng có một nhóm người sẽ có cái để mà ăn hay không. “Chúng tôi có quân đội bảo vệ, nhưng chính binh sĩ đã cướp lương thực của mình. Họ chặn đường và cướp hết tất cả những gì trên xe vận tải; họ còn đánh cả tài xế. Trở lại đây vào thứ Hai, và có thể chúng tôi sẽ mở cửa.”

Một người đàn bà bước nhanh đến trước mặt ông và đẩy một đứa bé trai vào vòng tay ông. “Thế thì ông giữ nó đi! Nuôi nó cho đến khi ông lại mở cửa!” Cô ta chuẩn bị bỏ đi. Đứa bé gầy gò, vàng vọt và kêu khóc thảm thiết.

“*Bia nwanyi*, trở lại đây bà kia!” Okoromadu lóng ngóng bế đứa bé, chìa nó ra.

Mấy người đàn bà khác bắt đầu la mắng người mẹ. – Cô định ném con đi hả? *Ujo anaghi atu gi*? Cô không coi Chúa ra gì nữa à? – nhưng chính bà Muokelu đã đến đón đứa bé từ tay Okoromadu và đặt vào tay người mẹ.

“Cô phải nhận lại con của cô”, bà nói. “Không phải vì ông ấy mà hôm nay chúng ta không có thức ăn.”

Đám đông giải tán. Olanna và bà Muokelu bước đi chầm chậm.

“Ai biết chuyện lính cướp xe lương thực có thật hay không?”, bà Muokelu nói. “Ai mà biết họ giữ lại bao nhiêu thức ăn để đem bán ở chợ đen? Ở đây không có muối bởi vì họ giữ hết lại để bán.”

Olanna đang nghĩ đến cái cách bà Muokelu đã mang đứa bé trả lại cho người mẹ. “Bà làm tôi nhớ đến chị tôi”, nàng nói.

“Như thế nào?”

“Chị ấy rất cứng cỏi. Không biết sợ gì cả.”

“Cô ta là người hút thuốc trong tấm ảnh cô cho tôi xem. Như là một cô điếm tầm thường vậy.”

Olanna dừng lại, trừng trừng nhìn bà Muokelu.

https://thuviensach.vn

“Tôi không nói cô ấy là điếm”, bà Muokelu vội nói. “Tôi chỉ nói là cô ấy không nên hút thuốc, nó làm người ta có ấn tượng xấu về cô ấy bởi vì chỉ có điếm mới hút thuốc.”

Olanna nhìn bà và thấy một vẻ độc ác từ bộ ria và cánh tay đầy lông lá của bà. Nàng đi nhanh hơn, im lặng vượt lên trước bà Muokelu. Nàng cũng chẳng nói tạm biệt trước khi vào nhà. Bé By đang ngồi chơi bên ngoài với Ugwu.

“MẹOla!”

Olanna ôm con bé, vuốt tóc nó. Bé By nắm tay, ngước nhìn nàng. “Mẹ có mang bột trứng về không, mẹ Ola?”

“Không, cục cưng của mẹ. Nhưng lần sau mẹ sẽ mang về”, nàng nói.

“Chào cô. Cô không mang gì về à?” Ugwu hỏi.

“Em không thấy là giỏ trống trơn à?” Olanna gắt. “Em có mù không đấy?”

Sáng thứ Hai nàng ra trung tâm tiếp tế. Bà Muokelu đã không đến gọi nàng trước hừng đông mà cũng không có mặt ở đám đông. Cổng khóa, gian nhà trống không và nàng đi vòng vòng khoảng một giờ đồng hồ trước khi đám đông giải tán. Thứ Ba, cửa vẫn khóa. Thứ Tư, cổng có một cái khóa mới. Mãi đến thứ Bảy cái cổng mới mở ra.

Chính Olanna cũng ngạc nhiên khi thấy mình dễ dàng nhập vào đám đông chạy quáng quàng nhanh chóng chuyển từ hàng này sang hàng khác, nhảy qua mấy cái lon đong đưa mà mấy gã lính canh treo, rồi xô trở lại khi có người xô nàng. Khi Okoromadu đến nàng rời hàng với một túi nhỏ bột bắp, bột trứng và hai miếng cá khô.

Ông ta vẫy tay gọi nàng, “Người đẹp. *Nwanyi oma!*”. Ông ta vẫn không biết tên nàng. Ông ta đến gần và nhét một hộp thịt bò vào giỏ của nàng rồi vội vã bỏ đi như là không có chuyện gì. Olanna nhìn xuống cái hộp dài màu đỏ và suýt bật cười thành tiếng vì một niềm vui bất ngờ. Nàng lấy nó ra,

https://thuviensach.vn

ngắm nghía, rà tay lên mặt kim loại mát rượi và ngẩng lên khi thấy người lính bộ dạng chán nản đang nhìn nàng. Cái nhìn một cách rất sàm sỡ và thô lỗ. Nàng đặt hộp thịt bò vào trong giỏ và che đi. Nàng mừng là bà Muokelu không đi với nàng nên nàng không phải chia sẻ với bà. Nàng sẽ bảo Ugwu nấu món thịt hầm. Nàng sẽ để dành một ít làm bánh mì rồi nàng sẽ cùng Odenigbo và Bé By uống trà kiểu Anh với bánh mì kẹp thịt bò.

Gã lính có vẻ bệnh hoạn đi theo nàng ra khỏi cổng. Nàng rảo bước nhanh trên con đường bụi bặm dẫn ra đường chính, nhưng năm gã vận đồ lính tả tơi nhanh chóng bao vây nàng. Chúng nói luyên thuyên và ra hiệu chỉ vào giỏ của nàng, giọng kích động, Olanna nghe được vài chữ như: "Cô!", "Chị!", "Mang đi!", "Cái đói giết chết tất cả chúng ta!".

Olanna giữ chặt cái giỏ, chỉ muốn òa khóc như trẻ con. "Đi chỗ khác! Đi, đi chỗ khác!"

Chúng đứng im một lúc, có vẻ ngạc nhiên trước cơn giận dữ của nàng. Nhưng rồi chúng sáp lại gần hơn, cả bọn, cứ như có tiếng nói nào bên trong chỉ đạo chúng vậy. Chúng đang bao vây nàng và chúng có thể làm bất cứ chuyện gì. Trông chúng có vẻ tuyệt vọng đến độ luật pháp không có nghĩa lý gì với chúng. Nói cách khác, đầu óc chúng đã bị hủy hoại bởi những tiếng nổ của đạn pháo. Nỗi sợ hãi của Olanna đến cùng với một cơn thịnh nộ bùng lên dữ dội và làm tăng thêm phần can đảm của nàng, nàng tưởng như mình có thể chống trả, bóp cổ, giết chết chúng được. Hộp thịt bò là của nàng. Của nàng. Nàng lùi lại vài bước. Trong chớp mắt, quá nhanh đến mức nàng chưa kịp hiểu chuyện gì vừa xảy ra, tên đội mũ bê rê màu xanh giật cái giỏ của nàng, chộp lấy hộp thịt bò và bỏ chạy. Mấy tên kia chạy theo. Tên cuối cùng há hốc mồm đứng nhìn nàng, trước khi cũng quay người bỏ chạy, nhưng ngược hướng với bọn kia. Cái giỏ của nàng rơi lăn lóc trên mặt đất. Olanna đứng chết trân và lặng lẽ khóc. Hộp thịt bò chưa bao giờ thuộc về nàng. Rồi nàng nhặt cái giỏ lên, phủi bụi dính vào túi bột bắp và đi bộ về nhà.

https://thuviensach.vn

Một thời gian khá lâu, phải đến gần hai tuần lễ, Olanna và bà Muokelu tránh gặp mặt nhau ở trường. Một buổi chiều Olanna về nhà, ngạc nhiên thấy bà Muokelu ngồi bên ngoài với cái chậu kim loại đầy tro xám.

Bà Muokelu đứng dậy. “Tôi đến để dạy cô cách làm xà phòng. Cô có biết bây giờ họ bán xà phòng loại thường với giá bao nhiêu không?”

Olanna nhìn cái áo thụng đã mòn sợi vải có in hình Lãnh Tụ tươi cười rạng rỡ của bà chợt hiểu bài học mà nàng không nói ra chỉ là cách bà ấy xin lỗi. Nàng đỡ lấy chậu tro, dẫn đường ra sân sau và sau khi bà Muokelu giải thích, hướng dẫn cách làm xà phòng, nàng để chậu tro bên cạnh đống xi măng.

Sau đó, Odenigbo lắc đầu khi nàng kể cho chàng nghe. Họ ngồi trên cái ghế gỗ đặt dựa vào vách tường dưới mái hiên bằng rơm.

“Bà ấy không cần phải dạy em làm xà phòng. Anh chưa bao giờ thấy em làm xà phòng cả.”

“Anh nghĩ là em không làm được?”

“Bà ấy chỉ cần nói xin lỗi, đơn giản thế thôi.”

“Em nghĩ là em đã phản ứng hơi quá về vụ Kainene.” Olanna chuyển chủ đề. “Chẳng biết Kainene có nhận được thư của em không?”

Odenigbo im lặng. Chàng nắm tay nàng và nàng cảm thấy mừng là có những chuyện không cần phải giải thích với chàng.

“Bà Muokelu có bao nhiêu lông trên ngực?”, chàng hỏi. “Em có biết không?”

Olanna không biết ai cười trước nhưng bất thình lình cả hai cùng cười ngất, suýt nữa té nhào khỏi ghế. Rồi những chuyện khác cũng trở nên khôi hài một cách phi lý. Odenigbo nói bầu trời hoàn toàn trong trẻo không một gợn mây và Olanna nói thời tiết này rất lý tưởng cho máy bay bỏ bom, rồi hai người bật cười. Một thằng bé đi qua mặc một cái quần thủng có mấy lỗ thật to để lộ cái mông đít với làn da khô khốc chào họ, họ chưa kịp chào lại chú bé thì đã bật thêm một tràng cười nữa. Tiếng cười chưa kịp tắt và tay họ

https://thuviensach.vn

vẫn còn đang níu chặt thành ghế thì Julius bước vào. Cái áo thụng của ông vẫn còn đính cườm lóng lánh.

"Tôi mang đến loại rượu dừa ngon nhất ở Umahia đây. Bảo Ugwu mang vài cái ly ra đây", ông nói và đặt một cái can nhựa xuống. Trông ông rất lạc quan và có lẽ bởi bộ y phục diêm dúa của ông, sự lạc quan ấy rất dễ lây lan sang mọi người làm người ta tưởng là không có vấn đề gì ông không khắc phục được. Sau khi Ugwu mang ly ra, Julius nói, "Anh có nghe tin Harold Wilson đang ở Lagos không? Hắn ta đem quân đội Anh đến tiêu diệt chúng ta. Người ta nói hắn đem theo hai sư đoàn."

"Ngồi xuống đây, ông bạn, và đừng nói nhảm nữa." Odenigbo nói.

Julius cười ha hả và húp rượu soàn soạt. "Tôi nói nhảm, *okwa ya?* Cái radio đâu rồi? Lagos có thể không nói cho cả thế giới biết Thủ tướng của nước Anh đã đến để giúp bọn chúng giết hại chúng ta nhưng tụi điên ở Kaduna sẽ nói."

Bé By đi ra. "Cháu chào bác Julius."

"Bé By! Bé By. Cháu còn ho không? Cháu đỡ chưa?" Ông nhúng ngón tay vào ly rượu dừa và đút vào mồm con bé. "Cái này sẽ giúp cháu bớt ho đấy."

Bé By thích chí liếm môi.

Julius xua xua tay. "Đừng có coi thường sức mạnh của rượu."

"Đến đây ngồi với mẹ, Bé By." Olanna nói. Cái áo của Bé By đã bắt đầu sờn vì mặc thường xuyên. Olanna đặt con bé ngồi vào lòng mình và ôm thật chặt. Ít ra là con bé cũng không còn ho và đã chịu ăn chút đỉnh.

Odenigbo nhặt cái radio dưới ghế lên. Có tiếng rít chói tai như xé toang cả bầu không khí, ban đầu Olanna tưởng là tiếng radio nhưng nàng chợt nhận ra đó là tiếng báo động máy bay bỏ bom. Nàng ngồi chết cứng. Có người nào ở nhà bên hét to, "Máy bay địch!", cùng lúc ấy Julius cũng hét, "Tìm chỗ trú!", và nhảy qua hàng hiên làm đổ thùng rượu dừa. Hàng xóm chạy tán loạn, kêu thét những gì Olanna không thể nghe nổi bởi vì tiếng còi

https://thuviensach.vn

rít cứ âm vang trong đầu nàng. Nàng trượt chân vì rượu và ngã khuỵu gối xuống đất. Odenigbo đỡ nàng dậy trước khi chàng nhấc Bé By lên chạy. Máy bay bắn xối xả – đạn rớt xuống như mưa khi Odenigbo đang nâng tấm nắp hầm trong lúc mọi người bò xuống. Odenigbo chui xuống sau cùng. Ugwu đang nắm chặt cái muỗng dính đầy xúp. Olanna đập mấy con dế; thân thể chúng ươn ướt, nhơn nhớt trên mấy ngón tay nàng và ngay cả khi chúng không còn bò trên người nàng, nàng vẫn đập chan chát vào tay và chân. Tiếng nổ có vẻ xa dần. Rồi các tiếng nổ tiếp theo gần hơn, to hơn, mặt đất rung chuyển. Có nhiều tiếng la hét xung quanh nàng. “Giê su ma! Lạy Chúa tôi!” Bàng quang của nàng đau tức, trương nhức cứ như sắp vỡ, không chỉ chảy tràn ra nước tiểu mà còn có cả những lời cầu nguyện sai bét nàng đang lẩm nhẩm. Có một người đàn bà ngồi co quắp bên cạnh nàng, tay ôm một đứa trẻ còn nhỏ hơn Bé By. Hầm trú ẩn tối lờ mờ nhưngOlanna có thể thấy những vết màu trắng của bệnh vẩy nến đầy trên người đứa bé. Thêm một tiếng nổ rung chuyển cả mặt đất. Lúc mọi người trèo ra khỏi hầm trú ẩn không gian im phăng phắc, họ có thể nghe tiếng quang quác của mấy con chim mãi tít đằng xa. Mùi cháy khét đậm đặc.

“Súng phòng không của chúng ta thật tuyệt! *O di egwu!*”, người nào đó hét to.

“Biafra chiến thắng!” Julius bắt đầu hát, không lâu sau tất cả mọi người trên đường tập trung lại tham gia.

Biafra thắng trận

Xe bọc thép, dàn hỏa tiễn

Máy bay… kích và cường kích

Ha enweghi ike imeri Biafra!

Olanna nhìn Odenigbo hát một cách say mê. Nàng cũng cố hát nhưng lời hát tắt ngấm nơi đầu môi. Đầu gối nàng đau nhói; nàng nắm tay Bé By và đi vào trong nhà.

Chiều hôm ấy nàng đang tắm cho Bé By thì tiếng còi báo động vang lên và nàng ôm Bé By vẫn còn đang trần truồng chạy ra khỏi nhà. Bé By

https://thuviensach.vn

suýt tuột khỏi tay nàng. Tiếng gầm vút nhanh của máy bay, tiếng súng phòng không nổ đùng đoàng rền vang trên không trung và dưới mặt đất, bủa vây lấy nàng làm nàng run bắn, răng lập cập va vào nhau. Nàng nhào xuống hầm trú ẩn mà không để ý đến mấy con dế.

"Odenigbo đâu rồi?" Một lúc sau nàng hỏi, bấu chặt tay Ugwu, "Ông chủ đâu rồi?"

"Ông ở dưới này, thưa cô", Ugwu nhìn quanh.

"Odenigbo!" Olanna gọi. Nhưng không có tiếng trả trả lời. Nàng không nhớ là có thấy chàng chạy vào hầm trú ẩn hay không. Chàng vẫn còn ở chỗ nào đó ở trên. Tiếng nổ tiếp theo làm tai nàng ù đi; nàng tin là nếu nàng nghiêng đầu, có cái gì đó cứng cứng mềm mềm như một mẩu sụn sẽ rơi ra. Nàng bò lên. Nàng nghe tiếng của Ugwu ở phía sau, "Cô? Cô?". Người đàn bà ở cuối đường nói, "Trở lại đây! Cô định đi đâu? *Ebe ka I na-eje?*". Nhưng nàng không để ý đến cả hai và trườn ra khỏi hầm.

Mặt trời sáng đến kỳ lạ làm nàng muốn ngất xỉu. Nàng chạy, tim nhói đau. Nàng hét to, "Odenigbo! Odenigbo!", cho đến khi nàng nhìn thấy chàng đang cúi nhìn ai đó trên mặt đất. Nàng nhìn bộ ngực đầy lông của chàng, bộ râu mới mọc và đôi dép mòn, đột nhiên cái chuyện tử sinh của chàng – chuyện tử sinh của họ – ập đến như một bàn tay chẹn cứng yết hầu, một cú thít cổ kinh hoàng. Nàng ôm chàng chặt cứng. Căn nhà ở cuối đường bốc cháy.

"*Nkem*, không sao cả", Odenigbo nói. "Một viên đạn bắn trúng anh ta nhưng chỉ vào phần mềm thôi". Chàng đẩy nàng ra và trở lại với người đàn ông, áo của chàng được dùng để băng bó cánh tay của anh ta.

Buổi sáng, bầu trời như mặt biển êm đềm. Olanna bảo Odenigbo đừng đi làm và nàng cũng không đi dạy, cả ngày hôm ấy họ sẽ ở trong hầm trú ẩn.

Chàng cười rộ. "Đừng có kỳ cục như thế."

"Không ai cho con họ đến trường cả", nàng nói.

https://thuviensach.vn

“Thế rồi em làm gì?” Giọng chàng bình thường như tiếng ngáy của chàng suốt đêm qua, khi nàng nằm thức chong chong tưởng tượng đến tiếng bom mà toát cả mồ hôi.

“Em không biết.”

Chàng hôn nàng. “Chạy ra hầm trú ẩn nếu còi báo động vang lên nhé. Sẽ chẳng có gì xảy ra. Có thể anh sẽ về hơi muộn nếu hôm nay phải đi dạy ở Mbaise.”

Lúc đầu nàng hơi bực với vẻ thản nhiên của chàng nhưng rồi nàng lại thấy được an ủi bởi chính cử chỉ ấy. Nàng tin vào lời nói của chàng, nhưng chỉ khi nào chàng có mặt ở đó. Sau khi chàng đi rồi, nàng thấy mình yếu đuối, không được che chở. Nàng không tắm. Nàng sợ ra ngoài đi vệ sinh. Nàng sợ ngồi xuống bởi vì nàng có thể ngủ quên và không phản ứng kịp khi còi báo động hú. Nàng uống hết ly nước này đến ly khác cho tới khi bụng căng ra, tuy thế nàng vẫn có cảm giác miệng khô khốc và nàng bắt đầu chết ngạt với từng mảng không khí khô rang.

“Hôm nay mình sẽ ở trong hầm trú ẩn”, nàng bảo Ugwu.

“Hầm trú ẩn, thưa cô?”

“Ở hầm trú ẩn, em nghe rõ rồi chứ?”

“Nhưng mình không thể ở dưới hầm, thưa cô.”

“Không phải là tôi nói ngọng quá đây chứ? Tôi nói mình sẽ ở trong hầm trú ẩn.”

Ugwu nhún vai. “Vâng, thưa cô. Con có nên mang thức ăn cho Bé By không?”

Nàng không trả lời. Nàng có thể tát hắn ngay lập tức nếu hắn chỉ cần khẽ nhếch mép cười, bởi vì nàng có thể đọc thấy trên mặt hắn nụ cười thầm với ý nghĩ mang đĩa đựng cháo của Bé By chui vào cái hố ẩm thấp dưới mặt đất và ở cả ngày trong đó.

“Chuẩn bị cho Bé By”, nàng nói và quay người mở radio.

https://thuviensach.vn

“Vâng, thưa cô”, Ugwu nói. “*O nwere igwu*. Sáng hôm nay con thấy trứng chấy trên tóc Bé By.”

“Cái gì?”

“Trứng chấy. Nhưng chỉ có hai cái thôi; con tìm nhưng không thấy cái nào nữa cả.”

“Chấy? Em nói cái gì thế? Làm sao mà Bé By có thể có chấy chứ? Tôi tắm cho nó thường xuyên. Bé By! Bé By!”

Olanna kéo Bé By về phía trước và bắt đầu tháo tung bím tóc của nó ra rồi vạch tìm trong mớ tóc dày. “Chắc là tại bọn trẻ hàng xóm bẩn thỉu mà con chơi chung, mấy đứa hàng xóm bẩn thỉu.” Bàn tay nàng run run và nàng túm lấy một nhúm tóc để tuốt. Bé By bắt đầu khóc.

“Đứng yên!” Olanna nói.

Bé By vụt thoát khỏi nàng và chạy về hướng Ugwu, đứng đó ngó Olanna bằng cặp mắt vừa sợ hãi vừa thắc mắc, tò mò như là nó không còn nhận ra nàng nữa. Từ radio, bài quốc ca của Biafra vang lên, tràn ngập không gian.

Đất nước mặt trời mọc, chúng ta yêu và nâng niu,

Quê nhà thân yêu của những chiến sĩ anh hùng;

Chúng ta phải bảo vệ cuộc đời của chúng ta hay sẽ bị diệt vong.

Chúng ta phải bảo vệ trái tim của chúng ta khỏi mọi kẻ thù;

Nhưng nếu cái giá phải trả là cái chết cho tất cả những người thân yêu

Thì chúng ta xin cũng chết mà không chút hãi sợ…

Họ lắng nghe cho đến khi bài quốc ca chấm dứt.

“Dẫn em ra ngoài, ở dưới hàng hiên và cẩn thận.” Cuối cùng, Olanna mệt mỏi nói với Ugwu.

“Mình không ở dưới hầm nữa à cô?”

“Dẫn em ra hàng hiên.”

https://thuviensach.vn

“Vâng.”

Olanna mở radio; bây giờ còn quá sớm để nghe bản tin chiến sự và những bài diễn thuyết đầy nhiệt huyết về sự vĩ đại của Biafra mà nàng rất muốn nghe. Trên BBC có tin tức mới cập nhật về chiến tranh như các phái viên của Đức Giáo hoàng, tổ chức thông nhất Phi châu, các phái viên từ Anh quốc đến Nigeria để kêu gọi hòa bình. Nàng lắng tai nghe một cách vô hồn và vặn tắt khi thấy Ugwu đang nói chuyện với một người nào đó. Nàng ra ngoài và thấy bà Muokelu đang đứng đằng sau Bé By tết lại mấy bím tóc mà Olanna mới tháo ra khi nãy. Lớp lông tay của bà bóng loáng như thể bà dùng dầu quá nhiều.

“Bà cũng không đến trường à?”

“Tôi nghĩ là các ông bố bà mẹ sẽ giữ con cái của họ ở nhà.”

“Ai mà không làm thế chứ? Không biết cái cách dội bom tới tấp này phục vụ mục đích gì?”

“Đó là tại vì Harold Wilson đến.” Bà Muokelu dấm dẳng. “Chúng muốn làm cho ông ta có ấn tượng tốt để ông ta đưa quân Anh đến.”

“Julius cũng nói thế nhưng làm gì có chuyện ấy”

“Không ư?” Bà Muokelu mỉm cười làm như Olanna chẳng biết bà ta nói gì. “Cái ông Julius á, mà này, cô có biết là ông ta bán giấy thông hành giả không?”

“Ông ta là một nhà thầu xây dựng của quân đội.”

“Tôi không nói là ông ta không làm những hợp đồng nhỏ với quân đội nhưng ông ta cũng bán giấy tờ giả. Em của ông ta là một giám đốc và họ cùng hợp tác với nhau. Tại vì họ mà đủ loại lừa đảo nhan nhản khắp nơi với giấy tờ giả mạo.” Bà Muokelu tết tóc xong rồi vỗ vào đầu Bé By. “Em của ông ta là một tội phạm. Người ta nói ông ta phát giấy miễn quân dịch cho tất cả đàn ông là người thân của ông ta, tất cả mọi người trong *umunna* của ông ta. Và cô cần phải nghe chuyện ông ta đã làm gì với những đứa ranh con bu lại để tìm mấy lão già hảo ngọt. Người ta nói ông ta mang cả một lúc năm

https://thuviensach.vn

đứa con gái vào phòng ngủ. *Tufia*! Loại người như ông ta đáng bị xử tử sau khi Biafra được thiết lập thành công."

Olanna bật dậy. "Có phải đó là máy bay không? Có phải máy bay không?"

"Máy bay, *kwa*?" Bà Muokelu cười. "Nhà bên cạnh đóng cửa mà cô tưởng là máy bay?"

Olanna ngồi xuống nền nhà, duỗi chân ra. Nàng cảm thấy kiệt sức vì sợ hãi.

"Cô có nghe là mình bắn rơi cái máy bay bỏ bom ở Ikot– Ekpene?" Bà Muokelu hỏi.

"Tôi không nghe."

"Người thực hiện việc này là một dân thường và bằng cây súng săn của ông ta! Cô biết đây, chính bởi người Nigeria ngu nên lũ người làm thuê cho họ cũng ngu theo. Chúng quá ngu xuẩn không thể điều khiển máy bay mà người Nga và người Anh cho, vì thế chúng đưa người da trắng vào. Và ngay cả mấy người da trắng này cũng không bắn trúng mục tiêu. Già nửa số bom của họ không nổ."

"Cái già nửa đó đủ giết chúng ta", Olanna nói.

Bà Muokelu tiếp tục nói như không nghe Olanna nói gì. "Tôi nghe là *ogbunigwe* của ta truyền niềm kính sợ Chúa vào trong lòng họ. Ở Afikô, chừng vài trăm tên bị giết nhưng cả đạo quân Nigeria rút lui vì sợ. Chưa bao giờ được biết một loại vũ khí như thế, chúng không biết cái mình vẫn còn để dành cho chúng." Bà cười rưng rức và lắc đầu, kéo xoay nửa mặt trời vàng đeo trên cổ. "Gowon cho họ bỏ bom Awgu. Giữa trưa, chợ đang họp và phụ nữ bận bịu mua bán. Hắn từ chối không để Hội Chữ thập đỏ mang thực phẩm cho chúng ta, từ chối *kpam-kpam*, vì thế chúng ta sẽ bị bỏ đói cho đến chết. Nhưng hắn ta không thể thành công. Nếu có người cung cấp vũ khí và máy bay cho chúng ta như người ta vào Nigeria thì chuyện này đã chấm dứt từ lâu và bây giờ ai ở nhà người nấy. Nhưng chúng ta sẽ chiến thắng. Chúa có ngủ quên không? Không!" Bà Muokelu cười to. Tiếng còi báo động vang

https://thuviensach.vn

lên. Olanna đã chờ đợi tiếng còi chát chúa này lâu đến độ nàng cảm thấy một chân động báo trước chạy trong người nàng trước khi tiếng còi báo động vang lên. Nàng quay người sang Bé By nhưng Ugwu đã nhấc bổng con bé chạy ra hầm trú ẩn. Olanna có thể nghe tiếng máy bay từ xa như tiếng sấm rền và tiếng đì đùng lẻ tẻ của súng phòng không. Trước khi nàng bò vào hầm trú, nàng nhìn lên và thấy mấy chiếc phản lực bỏ bom bay lượn như diều hâu bắt đầu sà thấp, với những quả bóng khói xám xung quanh chúng.

Lúc họ chui lên khỏi hầm sau đó, có người nói, “Chúng tấn công trường tiểu học.”

“Bọn quỷ sứ đó đánh bom trường mình”, bà Muokelu nói.

“Nhìn kìa, thêm một cái máy bay bỏ bom nữa đấy!”, một thanh niên nói, rồi vừa cười vừa chỉ tay lên con kên kên đang bay trên đầu.

Họ gia nhập vào đám đông tiến về trường tiểu học Akwakuma. Hai người đàn ông đi qua họ theo chiều ngược lại khiêng một cái xác cháy nám đen. Hố bom, đủ rộng để nuốt cả một chiếc xe vận tải, đã cắt con đường dẫn vào cổng trường làm hai mảnh. Mái của một dãy lớp học bị nghiến nát thành một đống gỗ, kim loại và bụi. Olanna không nhận ra được lớp học của mình. Toàn bộ cửa sổ đều vỡ tung nhưng vách tường vẫn còn nguyên. Chỉ ở bên ngoài một chút, nơi học trò của nàng chơi trên cát, một mảnh bom đã đào một cái hố thật gọn gàng, xinh xắn trên mặt đất. Và khi nàng cùng tham gia khiêng những cái ghế còn dùng được, nàng chỉ nghĩ về cái hố ấy; làm sao một mảnh kim loại của quân dã thú khốn kiếp lại có thể đào một cái hố xinh đẹp như thế.

Lúc sáng sớm, không có tiếng còi báo động. Lúc mấy chiếc máy bay oanh tạc, gầm rít dữ dội, Olanna đang quây bột bắp để nấu cháo cho Bé By. Nàng biết thế là xong. Có người sẽ chết. Có lẽ là tất cả mọi người đều chết. Cái chết sẽ đến lúc nàng đang khom người dưới lòng đất, vốc một nắm đất chà giữa mấy ngón tay và chờ cái hầm trú ẩn nổ tung. Tiếng bom trở nên to hơn, gần hơn. Cả lòng đất rung chuyển. Nàng không cảm thấy gì cả. Nàng

https://thuviensach.vn

đang trôi nổi bồng bềnh trong chính cơ thể nàng. Thêm một tiếng nổ vang vọng đến và mặt đất rung mạnh, một trong những đứa trẻ trần truồng bò theo mấy con dế cười rúc rích. Rồi thì tiếng nổ chấm dứt và người người xung quanh nàng bắt đầu di động. Nếu nàng chết, nếu Odenigbo, Bé By và Ugwu cũng chết, cái hầm trú ẩn vẫn mang mùi của đất ruộng mới được cày lên, mặt trời vẫn mọc và dế vẫn nhảy nhót xung quanh. Chiến tranh vẫn đến cho dù họ không còn sống nữa. Olanna thở ra một hơi dài, chứa đầy một cơn phẫn nộ lạnh lùng tê điếng. Việc cảm nhận sự thật những phi lý của cuộc đời đã đẩy nàng từ chỗ sợ hãi tột độ đến chỗ giận tột bực. Sự sống của nàng phải có ý nghĩa. Nàng không muốn chỉ tồn tại quằn quại yếu ớt, chờ cái chết đến từng giây. Cho đến ngày Biafra chiến thắng, đám giặc đó không có quyền ra lệnh cắt đặt cách sống của nàng.

Nàng là người đầu tiên chui ra khỏi hầm. Một người đàn bà gieo mình xuống bên cạnh cái thi hài nhỏ bé của một đứa bé và lăn lộn trên mặt đất, kêu khóc. “Gowon, tao đã làm gì mày chứ? Gowon, *olee ihe m mere gi?*” Mấy người đàn bà quây xung quanh đỡ chị ta đứng dậy. “Thôi đừng khóc nữa, đủ rồi”, họ nói. “Bà muốn mấy đứa con kia phải thế nào?”

Olanna ra sân sau và bắt đầu rây lớp tro qua cái xô kim loại. Nàng ho lúc nhóm lửa; khói bay làm nàng cay mắt.

Ugwu đang trông chừng nàng. “Cô có muốn con làm cho cô không?”

“Không.” Nàng pha tro vào trong chậu nước lạnh, khuấy mạnh đến mức làm nước bắn ra chân nàng. Nàng đặt cái chậu còn nhểu nước lên lửa và không nói năng gì với Ugwu. Hắn cũng cảm thấy cơn giận đang trào lên trong nàng làm nàng chóng mặt, vì thế yên lặng đi vào trong nhà. Ngoài đường, tiếng khóc của người đàn bà lại vang lên khàn hơn, và nhỏ hơn. “Gowon, tao đã làm gì mày chứ? Gowon, *olee ihe m mere gi?*”. Olanna cho một ít dầu dừa vào trong hỗn hợp để nguội và khuấy, khuấy mãi, cho đến khi hai cánh tay của nàng mỏi nhừ. Có cái gì đó rất thơm ngon chảy ra từ bàn tay nàng, một sự sống mãnh liệt đang dâng trào làm tim nàng đập mạnh, trong cái chất nhão nhão có mùi kỳ lạ đang đóng cục lại khi nguội đi. Nó có bọt. Nàng làm xà phòng.

https://thuviensach.vn

Ngày hôm sau Olanna không chạy qua bãi đất trống trên đường đến trường. Đối với nàng, sự thận trọng không còn quá cần thiết và đáng tin cậy nữa. Bước đi của nàng vững chắc và nàng thường nhìn lên bầu trời trong veo tìm bóng dáng chiếc máy bay ném bom, bởi vì nàng sẽ dừng lại, sẽ ném đá và ném cả những lời chửi rủa của nàng vào chúng. Có khoảng một phần tư số học sinh của nàng đến lớp. Nàng dạy chúng về lá cờ của Biafra. Chúng ngồi trên những tấm gỗ dài, ánh mặt trời yếu ớt rọi vào lớp học không có mái lúc nàng mở lá cờ bằng vải của Odenigbo và nói cho chúng biết những dấu hiệu này có nghĩa gì. Màu đỏ tượng trưng cho máu của những người anh em đã bị thảm sát ở miền Bắc, màu đen dùng để để tang cho họ, màu xanh lá cây là sự thịnh vượng của Biafra sẽ đạt được, và cuối cùng, nửa mặt trời vàng tượng trưng cho một tương lai rực rỡ. Nàng dạy chúng giơ tay lên chào như vị Lãnh Tụ và nàng dạy chúng vẽ lại hai bức hình của hai nhà lãnh đạo. Vị Lãnh Tụ nhìn lực lưỡng, được vẽ bằng hai nét, trong khi hình dáng yếu đuối của Gowon được phác họa bằng một nét.

Nkiruka, học trò thông minh nhất của nàng, tô lên những đường vẽ làm thành hình mặt người và với vài nét đơn sơ của cây bút chì, cô bé làm cho nét mặt Gowon đầy vẻ đe dọa còn vị Lãnh Tụ tươi tắn nở một nụ cười.

“Em muốn giết hết đám giặc, thưa cô.” Cô bé nói khi lên nộp cho nàng bức vẽ của mình. Cô bé cười nụ cười của một đứa trẻ thông minh già dặn biết mình đã làm đúng.

Olanna đăm đăm nhìn cô bé, không biết phải trả lời như thế nào. “Nkiruka, về chỗ ngồi”, mãi một lúc sau nàng mới nói.

Điều đầu tiên nàng nói với Odenigbo là chữ giết nghe man rợ làm sao, nhất là khi nó phát ra từ miệng một đứa trẻ và nàng cảm thấy thật tội lỗi. Hai người đang ở trong phòng ngủ, tiếng radio vặn nhỏ và nàng có thể nghe tiếng cười lanh lảnh của Bé By ở phòng bên.

“Cô bé không thật sự muốn giết ai cả, *nkem*. Em chỉ mới vừa dạy cô bé lòng yêu nước thôi mà”, Odenigbo vừa cởi giày vừa nói.

https://thuviensach.vn

“Em không biết.” Nhưng lời của chàng làm nàng thêm nghị lực, cũng như niềm tự hào hiện rõ trên mặt chàng. Chàng thích nghe nàng nói một cách sinh động, dù chỉ một lần, về đại nghĩa như thể cuối cùng, vì lý tưởng, nàng cũng trở thành một thành viên góp sức cho thành công của cuộc chiến tranh này.

“Ngày hôm nay mấy người trong Hội Chữ thập đỏ đã nghĩ đến ban Giám đốc”, chàng nói và chỉ một cái thùng bằng giấy nhỏ chàng mang về.

Olanna mở ra để mấy hộp sữa đặc thấp lùn, hộp Olvaltine cao lêu đêu và một gói muối lên giường. Chúng có vẻ sang trọng quá. Trên đài, một giọng nói sống động cho biết đoàn quân dũng mãnh của Biafra đang đánh đuổi những tên giặc phá hoại đóng xung quanh Abakaliki.

“Mình tổ chức tiệc đi”, nàng nói.

“Tiệc?”

“Chỉ một bữa ăn tối. Anh biết mà. Giống như mình hay làm ở Nsukka.”

“Cuộc chiến này sẽ nhanh chóng chấm dứt, *nkem*, và chúng ta sẽ tổ chức tiệc tùy thích trên đất Biafra tự do.”

Nàng thích cái cách chàng nói như thế, *trên đất Biafra tự do*, và nàng đứng dậy, ép sát người vào chàng. “Vâng, nhưng chúng ta vẫn có thể tổ chức tiệc trong chiến tranh.”

“Mình còn không có đủ cho mình.”

“Mình có nhiều hơn mình tưởng.” Phần bụng dưới của nàng vẫn còn áp sát vào chàng và bất thình lình, lời của nàng bỗng mang một ý nghĩa khác, nàng bước lùi lại, kéo áo qua khỏi đầu bằng một động tác cực kỳ uyển chuyển. Nàng cởi cúc quần chàng. Nàng không để cho chàng tự cởi. Nàng dựa vào tường và cầm cái của chàng ấn vào trong nàng, bị kích thích bởi sự ngạc nhiên của chàng, bởi bàn tay bạo dạn của chàng trên eo nàng. Nàng biết là nàng nên nhỏ giọng vì Ugwu và Bé By ở phòng bên cạnh, tuy thế nàng không thể kiềm giữ tiếng rên của mình; niềm khoái lạc hoàn toàn

https://thuviensach.vn

nguyên sơ mà nàng cảm thấy đang dâng lên hết đợt này đến đợt khác và kết thúc khi cả hai cùng dựa vào tường thở gấp, cười rúc rích.

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi sáu

Ugwu ghét thức ăn cứu trợ. Gạo xốp, không giống loại gạo hạt nhỏ và dài như gạo Nsukka, bột bắp không bao giờ khuấy mịn được trong nước nóng và bột sữa luôn lợn cợn, bướng bỉnh đọng dưới đáy tách trà[71]. Hắn thấy ghê rợn khi xúc vài muỗng bột trứng. Khó mà tưởng tượng nổi thứ bột vô vị này được làm ra từ trứng gà. Hắn đổ và pha trộn mấy thứ bột ấy với nhau và khuấy đều. Bên ngoài nhà, một nửa vại cát trắng được đặt trên lò; hắn sẽ chờ một chút cho cái vại cát nóng lên trước khi đặt bột vào trong. Ban đầu hắn hơi nghi ngờ khi bà Muokelu chỉ cho Olanna cách nướng bánh này; hắn đã biết mấy sáng kiến của bà Muokelu lắm rồi – thí dụ như xà phòng Olanna làm, cái chất lầy nhầy nửa đen nửa ốp làm hắn liên tưởng đến phân tiêu chảy của trẻ em, cũng bắt nguồn từ bà. Nhưng mấy cái bánh đầu tiên Olanna nướng ăn cũng khá; nàng cười và nói nếu gọi là bánh thì hơi quá lời, nó chỉ là hỗn hợp của bột với dầu dừa và bột trứng, nhưng ít nhất họ cũng biết sử dụng bột cứu trợ.

Hội Chữ thập đỏ làm Ugwu phát cáu; ít nhất họ cũng nên hỏi ý kiến của người Biafra xem họ thích ăn món gì, thay vì chỉ cho nhiều bột mì vô vị như thế. Khi một trung tâm cứu trợ mới được mở ra, Olanna đến, đeo chuỗi hạt dùng để cầu nguyện vào cổ nàng bởi vì bà Muokelu nói người Caritas thường hào phóng hơn với những người Công giáo. Ugwu hy vọng thức ăn ngon hơn. Nhưng những thứ nàng mang về rất quen thuộc, thậm chí cá khô còn có phần mặn hơn. Rồi nàng hát, với vẻ mặt rất khôi hài, bài hát mấy người đàn bà trong trung tâm cứu trợ hát.

Caritas, xin cảm ơn bạn

Caritas si anyi taba okporoko

na kwashiorkor ga-ana

Nàng không hát vào những ngày nàng trở về tay không. Nàng ngồi ở hàng hiên, nhìn lên mái rơm rồi nói, “Em có nhớ không, Ugwu, trước kia ăn

https://thuviensach.vn

không hết xúp thịt là ngày hôm sau mình đổ đi ngay?"

"Vâng, thưa cô", Ugwu trả lời. Ước gì hắn có thể đích thân đi đến trung tâm cứu trợ. Hắn nghi ngờ Olanna, với kiểu cách nói tiếng Anh thật chuẩn sẽ chờ đến lượt mình cho tới khi mọi thứ đã được phát hết. Nhưng hắn không đi bởi vì nàng không cho phép hắn ra khỏi cửa vào ban ngày. Những câu chuyện bắt quân dịch lan truyền khắp nơi. Hắn không nghi ngờ chuyện một thằng bé cuối phố đã bị lôi đi trong buổi chiều, đầu bị cạo và chẳng được huấn luyện gì cả, bị đưa thẳng vào chiến trường tối hôm ấy. Nhưng hắn nghĩ Olanna lo sợ quá đáng. Chắc chắn là hắn có thể đi chợ. Chắc chắn là hắn không phải thức giấc khi trời chưa sáng để đi lấy nước.

Hắn nghe tiếng nói trong phòng khách. Julius nói cũng to như Ông Chủ. Hắn sẽ lấy cái bánh ra rồi đi nhổ cỏ trong mảnh vườn rau với những lá rau xanh cằn cỗi, hay là đến ngồi trên đống xi măng, nhìn sang nhà đối diện để xem Eberechi có ra ngoài và hỏi hắn, "Chào anh bạn hàng xóm, anh có khỏe không?" Hắn sẽ vẫy tay chào đáp lại và tưởng tượng bàn tay mình chộp lấy cặp mông của cô nàng. Hắn ngạc nhiên vì thấy mình rất sung sướng khi được cô chào. Cái bánh nướng hóa ra lại giòn bên ngoài và mềm bên trong. Hắn cắt thành từng lát mỏng, để vào một cái đĩa nhỏ rồi mang ra. Julius và Olanna đang ngồi trong khi Ông Chủ lại đứng, khoa chân múa tay kể lại chuyện ở cái làng ông vừa đến, người ta mới hạ một con dê để dâng trong đền thờ của *oyi*, cầu nguyện thần không cho những kẻ phá hoại đến gần.

"Nguyên một con dê! Bao nhiêu là chất đạm bị lãng phí." Julius nói và cười ha hả.

Ông Chủ không cười. "Không, không, ông không thể coi thường tầm quan trọng tâm lý của những việc như thế. Chúng tôi không bao giờ để ý họ có ăn thịt dê không."

"A, bánh!" Julius nói. Ông không nghĩ đến chuyện dùng dĩa mà tống luôn miếng bánh vào mồm. "Rất ngon, ngon lắm. Ugwu, em phải dạy cho mấy người trong nhà tôi bởi vì họ chỉ biết làm *chin-chin* bằng bột cứu trợ.

https://thuviensach.vn

Ngày nào cũng *chin-chin, chin-chin* mà toàn cứng quèo, chẳng có mùi vị gì cả. Răng tôi rụng hết rồi.”

“Ugwu làm cái gì cũng ngon. Cậu ấy có thể làm cho bà chủ quán rượu Mặt Trời Mọc sập tiệm như chơi.”

Giáo sư Ekwenugo gõ lên cánh cửa đang mở sẵn rồi bước vào. Tay ông quấn băng màu ngà.

“*Dianyi*, tay ông sao thế?” Ông Chủ hỏi.

“Chỉ bị bỏng tí thôi.” Giáo sư Ekwenugo nhìn chằm chặp vào bàn tay bị băng bó của mình như thể ông chỉ mới vừa nhận ra rằng mình không còn móng tay dài để gãi ngứa nữa. “Chúng tôi đang làm một việc rất vĩ đại.”

“Có phải là cái máy bay ném bom đầu tiên của Biafra vừa được chế tạo?” Olanna trêu ông.

“Cái gì lớn lao sẽ tự xuất hiện đúng lúc”, Giáo sư Ekwenugo nói với một nụ cười bí mật. Ông ăn một cách vụng về, những mảnh vụn của bánh rơi vung vãi trước khi chúng vào mồm của ông.

“Chắc nó phải là cái máy phát hiện ra những kẻ phản bội”, Ông Chủ nói.

“Đúng rồi! Cái đám phản bội khát máu ấy.” Julius giả bộ phun nước bọt phỉ nhổ. “Chúng bán đứng Enugu. Làm sao mà chúng có thể bỏ mặc cho dân quân tự bảo vệ thủ đô của mình bằng mã tấu chứ? Họ mất Nsukka cũng y chang như thế, rút quân mà không có lý do. Có phải vì một trong những sĩ quan cầm đầu có vợ là người Hausa không? Mụ ta cho thuốc lú vào thức ăn của hắn ta cũng nên.”

“Mình sẽ lấy lại Enugu”, Giáo sư Ekwenugo nói.

“Làm sao lấy lại Enugu khi mà bọn phá hoại đã chiếm đóng nó chứ?” Julius nói. “Chúng cướp cả nắp cầu tiêu cơ! Nắp cầu tiêu! Một người đã trốn khỏi Udi nói cho tôi biết. Chúng chọn những cái nhà đẹp nhất, bắt vợ và con gái người ta phải ngủ với chúng và nấu cho chúng ăn.”

https://thuviensach.vn

Hình ảnh mẹ hắn, Anulika và Nnesinachi phải nằm xoạc chân bên dưới những tên lính Hausa đen cháy vì nắng hiển hiện như thật làm Ugwu rùng mình. Hắn ra ngoài ngồi trên một khối xi măng và mơ ước, trong tuyệt vọng, rằng hắn có thể về nhà, chỉ cần một phút thôi, để biết chắc là không có gì xảy ra với người thân của mình. Có lẽ đám phá hoại đã có mặt ở đây và đã chiếm căn chòi duy nhất có mái tôn của dì hắn. Hay có lẽ gia đình hắn cũng chạy loạn, mang theo cả dê lẫn gà, như tất cả mọi người lũ lượt tràn vào Umuahia. Người tị nạn: Ugwu nhìn thấy họ, ngày càng nhiều, những khuôn mặt mới trên đường phố, ở những cái giếng công cộng, trong chợ. Đám đàn bà gõ cửa thường xuyên để hỏi có việc nào cho họ làm đổi lấy thức ăn không. Họ xuất hiện với những đứa con trần truồng, gầy gò. Đôi khi Olanna cho họ *garri* ngâm trong nước lạnh trước khi bảo là mình không cần thuê họ. Bà Muokelu ưng thuận cho một gia đình tám người là thân nhân của mình về ở chung. Bà đưa mấy đứa nhỏ đến chơi với Bé By, và cứ mỗi lần như thế, sau khi họ về, Olanna lại bảo Ugwu kiểm tra tóc của Bé By cẩn thận để tìm bắt chấy. Nhiều ngườihàng xóm cũng đưa người thân chạy loạn về ở chung. Vài người anh em họ của Ông Chủ cũng đến ở tạm vài tuần và ngủ trong phòng khách trước khi họ vào quân đội. Vô số người chạy loạn, mệt mỏi, không nhà, vì thế Ugwu không lấy gì làm ngạc nhiên khi có một buổi chiều, Olanna về nói rằng trường tiểu học Akwakuma sẽ được biến thành trại tị nạn.

“Người ta đã mang giường tre và dụng cụ nấu ăn đến. Người giám đốc mới của ban Vận động sẽ đến vào tuần tới.” Giọng nàng đầy vẻ mệt mỏi. Nàng mở nắp cái nồi trên bếp và nhìn chăm chăm mấy lát khoai luộc.

“Còn học trò thì thế nào, thưa cô?”

“Tôi đã tìm bà hiệu trưởng để hỏi xem có chỗ nào cho chúng ta có thể đổi lớp không nhưng bà ta nhìn tôi rồi cười vang. Trường mình là điểm cuối cùng. Tất cả các trường học khác ở Umuahia đều trở thành trại tị nạn hay là trại huấn luyện quân sự rồi.” Nàng đậy nắp nồi. “Tôi sẽ tổ chức dạy học ở đây, trong sân nhà.”

“Cùng với bà Muokelu?”

https://thuviensach.vn

“Ừ, và cả em nữa, Ugwu. Em cũng dạy một lớp.”

“Vâng.” Ý nghĩ này làm hắn khoái chí. “Thưa cô?”

“Gì?”

“Cô có nghĩ là bọn phá hoại chiếm làng của con rồi không?”

“Chắc chắn là không”, Olanna nói, giọng quả quyết. “Làng của em nhỏ quá. Nếu chiếm thì chắc chắn chúng sẽ chiếm khu đại học.”

“Nhưng nếu bọn chúng dùng đường Opi để vào Nsukka…”

“Tôi nói là làng của em nhỏ quá! Chúng không màng đến chuyện ở đó. Chẳng ích lợi gì nếu ở đó, ngoài mấy bụi cây nhỏ.”

Ugwu nhìn nàng và nàng nhìn Ugwu. Sự im lặng thật nặng nề và đầy vẻ oán trách.

“Tôi sẽ bán đôi giày nâu của tôi cho bà Onitsha và tôi sẽ may một cái áo đẹp cho Bé By”, một lúc sau Olanna nói, giọng nàng có vẻ gượng gạo.

Hắn bắt đầu rửa bát đĩa.

Ugwu nhìn thấy một chiếc xe Mercedes-Benz bóng loáng lướt nhẹ trên đường; chữ GIÁM ĐỐC viết trên biển số xe bằng kim loại lấp lánh dưới ánh mặt trời. Đến gần nhà Eberechi, nó chạy chậm lại, bóng ngời và rất to; Ugwu hy vọng họ dừng lại để hỏi hắn trường tiểu học ở đâu và hắn sẽ được thấy rõ bảng đồng hồ. Tuy thế họ không dừng, họ đi qua và vào trong sân. Một người cận vệ trong bộ đồng phục mới cứng nhảy ra mở cửa xe sau trước khi xe dừng hẳn. Anh ta đứng thẳng người, giơ tay chào lúc ông Giám đốc bước ra.

Đó là Giáo sư Ezeka. Ông không cao như trong trí nhớ của Ugwu; hình như ông ta hơi béo ra và cái cổ gầy ngày xưa đã trở nên tròn trịa. Ugwu nhìn chằm chặp. Ông có vẻ gì đó sang trọng, lịch thiệp rất mới mẻ, trong bộ âu phục mới cắt rất khéo, nhưng cái vẻ biểu lộ trên mặt ông vẫn như cũ và cả cái giọng khàn khàn của ông nữa. “Này, ông chủ của cậu có nhà không?”

https://thuviensach.vn

“Không, thưa ông”, Ugwu nói. Ở Nsukka, Giáo sư Ezeka gọi hắn là Ugwu; nhưng bây giờ ông ta có vẻ như không nhận ra hắn. “Ông ấy đi làm rồi, thưa ông.”

“Còn bà chủ?”

“Cô ấy đi đến trung tâm tiếp tế thưa ông.”

Giáo sư Ezeka ra hiệu cho người cận vệ mang một mảnh giấy và ông nguệch ngoạc vài chữ, đưa cho Ugwu. Cây bút bằng bạc của ông ta sáng ngời. “Nói với ông bà là Giám đốc của ban Vận động đến.”

“Vâng, thưa ông.” Ugwu vẫn còn nhớ cái nhìn của ông như dán chặt vào mấy cái ly ở Nsukka, hai cẳng chân gầy gò của ông bắt tréo vào nhau, phản đối ý kiến của Ông Chủ. Rồi chiếc xe từ từ lăn bánh, cứ như gã tài xế biết là có bao nhiêu người đang chằm chặp ngắm nhìn. Eberechi băng qua đường. Cô ta mặc một cái váy thật chật ôm khít khao vào cặp mông tròn trĩnh.

“Anh láng giềng có khỏe không?”, cô hỏi.

“Tôi rất khỏe. Còn cô thế nào?”

Cô nhún vai như muốn nói cũng thường thường. “Có phải đó là Giám đốc ban Vận động mới?”

“Giáo sư Ezeka?”, hắn hỏi một cách nhẹ nhàng, vui vẻ. “Vâng, chúng tôi quen thân với ông ở Nsukka. Ông ấy thường tới nhà tôi mỗi ngày để ăn xúp ớt tôi nấu.”

“Ê!” Cô ta cười, mắt mờ to. “Ông ta là nhân vật quan trọng, chức to lắm. *Ihukwara moto*? Anh có nhìn thấy cái xe ấy không?”

“Một cái xe mới nhập cảng.”

Hai người im lặng một lúc. Trước đây hắn chưa bao giờ nói chuyện lâu với cô nàng và chưa bao giờ nhìn cô nàng gần đến thế. Thật khó mà giữ cho cặp mắt của mình không chạy xuống mà nhìn vào chỗ mông cô nàng gồ ra. Hắn cố gắng giữ tầm nhìn của mình trên mặt cô nàng, đôi mắt to, lấm tấm

https://thuviensach.vn

mụn trên trán, tóc tết thành bím có buộc chỉ. Cô nàng cũng nhìn hắn. Hắn ước gì mình đã không mặc cái quần dài có lỗ thủng ở đầu gối.

"Cô bé có khỏe không?", cô nàng hỏi.

"Bé By khỏe. Nó đang ngủ."

"Anh có đến giúp lợp mái cho trường tiểu học không?"

Ugwu biết ông chủ thầu xây dụng của quân đội đã tặng một ít tôn để thay thế mái trường bị bom đánh sập và những người tìnhnguyện sẽ ngụy trang cho bằng lá dừa. Nhưng hắn không có ý định tham gia.

"Vâng, tôi sẽ đến", hắn nói.

"Gặp anh ở đó nhé."

"Tạm biệt." Ugwu chờ cô ta quay người đi để có thể nhìn thấy cặp mông của cô đang xa dần.

Khi Olanna quay về, giỏ của nàng trống rỗng, nàng đọc mảnh giấy của Giáo sư Ezeka, khẽ cười. "Vâng, hôm qua chúng tôi vừa nghe có ông giám đốc mới. Và đúng là chỉ có người như ông mới có thể viết kiểu này."

Ugwu đã đọc mảnh giấy – *Odenigbo và Olanna, đến để chào. Sẽ đến thăm tuần sau nếu công việc mới tẻ nhạt này cho phép* – nhưng hắn vẫn hỏi, "Thế là sao, thưa cô?"

"Ồ, ông ta luôn nghĩ là mình giỏi hơn hết thảy." Olanna đặt mẩu giấy lên bàn. "Giáo sư Achara sẽ giúp chúng ta một ít sách, ghế băng và bảng đen. Có nhiều bà mẹ nói là tuần tới sẽ cho con họ đến học." Nàng có vẻ phấn khởi.

"Thế thì hay quá, thưa cô." Ugwu dợm bước. "Con sẽ đi giúp lợp mái trường. Con sẽ về và làm thức ăn cho Bé By sau."

"Ồ", Olanna nói.

Ugwu biết là nàng đang nghĩ đến chuyện bắt quân dịch. "Con nghĩ giúp một tay vào những việc như thế này rất quan trọng, thưa cô." Hắn nói.

"Dĩ nhiên. Đúng, em nên giúp. Nhưng phải hết sức cẩn thận nhé."

https://thuviensach.vn

Ugwu nhìn thấy Eberechi ngay; cô nàng đang cặm cụi trên đống lá dừa, cắt lá dừa, đan và chuyền chúng cho một người đàn ông đang đứng trên thang.

“Anh láng giềng!”, cô nàng nói. “Tôi vừa nói cho tất cả mọi người biết là nhà anh có quen thân với ông Giám đốc mới đây.”

Ugwu mỉm cười chào tất cả mọi người. Đám đàn ông, đàn bà đáp lại bằng tiếng Anh lẫn với những chữ *ehe*, *kedu* và *nno* với vẻ kính nể bởi vì họ biết hắn quen ai. Bỗng nhiên hắn thấy mình trở nên quan trọng. Có người nào đó đưa cho hắn một cây mã tấu nhỏ. Một người đàn bà ngồi ở bậc cầu thang giã hạt dưa, mấy cô bé chơi bài dưới cây xoài. Một người đàn ông đang khắc hình Lãnh Tụ lên cây gậy ông ta dùng để chống đi. Và một mùi gì rất khó chịu.

“Tưởng tượng mình phải sống ở một nơi như thế này.” Eberechi nghiêng người đến gần hắn, thì thầm. “Và còn rất nhiều người sẽ đến vì chúng ta đã mất Abakaliki. Anh biết không, từ khi Enugu thất thủ, tiếp tế là cả một vấn đề nan giải. Có những vị lãnh đạo phải ngủ trong xe của họ.”

“Đúng vậy!” Ugwu đồng ý, mặc dù hắn không biết chắc lắm. Hắn rất khoái vì cô nàng đã nói chuyện với hắn, rất yêu cái vẻ thân quen ấy. Hắn bắt đầu tỉa lá dừa một cách hăng hái. Trong lớp học có người nào đó mở radio: quân đội Biafra đã đuổi sạch lũ giặc ở một khu vực nào đó mà Ugwu không nghe rõ tên.

“Các chàng trai của chúng ta đã cho chúng biết tay!” Người đàn bà đang nghiền hạt dưa nói.

“Biafra sẽ chiến thắng. Chúa đã viết những lời này trên trời.” Một người đàn ông có bộ râu tết thành từng bím nhỏ nói.

Eberechi cười khúc khích và nói nhỏ với Ugwu, “Đúng là người rừng. Anh ta không nói được Bi-a-fra cho nên cứ nói thành Bai-a-fra.”

Ugwu bật cười. Mấy con kiến đen mập ú bò lên tấm lá dừa, cô nàng hét toáng lên rồi nhìn hắn một cách bất lực khi một con bò lên cánh tay mình. Ugwu phủi nó xuống, cảm thấy hơi ấm và mềm của làn da cô nàng. Cô nàng

https://thuviensach.vn

muốn Ugwu phủi đó thôi, chứ cô nàng chẳng có vẻ gì của một người có thể sợ kiến cả.

Một người đàn bà trong bọn địu một đứa bé trai trên lưng. Bà ta sửa tấm quấn đã cột thằng bé và nói, “Chúng tôi đang trên đường đi chợ về thì phát hiện những tên phá hoại đã chiếm các ngả đường và đang pháo kích vào làng. Chúng tôi phải quay người lại và chạy. Tôi chỉ có mảnh vải này và cái áo này trên người, cùng một món tiền ít ỏi do bán ớt. Tôi không biết hai đứa con nữa của tôi đâu, hai đứa tôi để ở nhà để ra chợ ấy.” Bà ta bắt đầu khóc. Tiếng khóc và nước mắt của bà ta quá bất ngờ; sự bột phát ấy làm Ugwu hết hồn.

“Bà kia, nín đi”, người đàn ông có râu tết bím nói một cách gắt gỏng.

Người đàn bà tiếp tục khóc. Đứa bé cũng khóc theo.

Khi Ugwu hốt một đống lá dừa để vắt qua chiếc thang, hắn ngừng một chút để ngó vào lớp học. Xoong nồi, chăn chiếu, thùng sắt, giường tre bừa bộn làm lớp học chẳng khác gì chỗ trú ẩn của đám người ô hợp chạy loạn, không có chỗ nào để trở về. Một tấm bảng màu tươi sáng treo trên giường có in chữ NẾU BỊ ĐÁNH BOM, ĐỪNG HỐT HOẢNG. NẾU NHÌN THẤY KẺ THÙ, ĐÁNH BẠI CHÚNG. Một người đàn bà khác cũng có đứa bé địu trên lưng đang rửa khoai mì trong một cái chảo đầy nước bẩn. Gương mặt đứa bé đầy nếp nhăn. Ugwu muốn ngạt thở khi hắn đến gần và nhận ra mùi hôi thối bốc lên từ chậu nước của bà, có lẽ nó đã được dùng để ngâm khoai mì rất nhiều ngày rồi và vẫn còn được dùng nữa. Cái mùi thật tởm lợm, nồng nặc mùi của một cái cầu tiêu bẩn thỉu, mùi đỗ hấp để lâu đã thiu và mùi trứng luộc bị ung thối.

Hắn nín thở và trở lại với đống lá dừa. Người đàn bà khóc lúc nãy đang cho đứa bé bú, cặp vú chảy xệ.

“Làng của chúng ta sẽ không thất thủ nếu không bị phản bội.” Người đàn ông có râu tết bím nói. “Tôi là một dân quân. Tôi biết bao nhiêu kẻ xâm nhập đã bị phát hiện và họ toàn là dân sông nước. Cái mà tôi muốn bảo bà con là mình không tin được bọn dân tộc thiểu số không nói tiếng Igbo đâu.”

https://thuviensach.vn

Ông ta ngừng và quay sang nhìn khi nghe tiếng hét từ một nhóm trẻ con đang chơi trò trận giả ở giữa sântrường. Chúng khoảng mười hay mười một tuổi, đội lá chuối trênđầu và ôm súng giả làm bằng tre. Cây súng dài nhất thuộc về chỉ huybên phía Biafra, một đứa trẻ cao và nghiêm nghị, xương gò má nhọnhoắt, "Tấn công!", nó hét to.

Đám trẻ con bò tới.

"Bắn!"

Chúng ném đá, vung cánh tay thật xa rồi ôm súng, nhào tới đám trẻ bên kia, bên Nigeria, bên thua cuộc.

Người đàn ông đó bắt đầu vỗ tay. "Mấy thằng bé này giỏi quá! Chỉ cần giao cho chúng vũ khí, chúng sẽ đánh đuổi giặc được đấy."

Những người khác cũng vỗ tay và khen đám trẻ con. Đống lá dừa bị bỏ quên một lúc.

"Ông biết không, tôi cứ cố gắng tham gia quân đội khi cuộc chiến bắt đầu", người đàn ông có râu nói. "Tôi đi khắp nơi nhưng người ta luôn chối từ vì cái chân của tôi, thế nên tôi phải tham giadân quân.

"Chân ông bị sao thế?" Người đàn bà nghiền hạt dưa hỏi.

Ông ta giơ cái chân lên. Phân nửa bàn chân đã bị mất và chỗ còn lại giống như một miếng khoai cũ khô héo. "Tôi mất nó ở miền Bắc." Ông nói.

Trong sự im lặng tiếp nối, tiếng xẻ lá cọ nghe rõ mồn một. Rồi có người bước ra từ một lớp học, liên tiếp tát vào đầu một đứa bé đi theo sau. "Vậy là mày chỉ làm vỡ có một cái đĩa thôi à? Không vào mà đập cho vỡ hết đĩa của tao đi. Đập hết đi! *Kuwa ha!* Mình có nhiều đĩa quá mà, phải không? Mình đến, mang theo tất cả số đĩa hiện có mà, phải không? Đập hết đi!" Bà ta nói. Con bé bỏ chạy về hướng cây xoài. Trước khi người mẹ quay vào trong lớp học, bà đứng đó một lúc, chửi rủa, lẩm bẩm là lũ quỷ sứ nào đã xui khiến đứa bé làm vỡ mấy cái đĩa ít ỏi của bà sẽ không được yên ổn đâu.

"Tại sao đứa nhỏ không được phép làm vỡ đĩa? Làm gì có thức ăn đâu kia chứ?" Người đàn bà cho con bú nói một cách chua chát, rồi khịt khịt

https://thuviensach.vn

mũi. Mọi người cùng cười. Eberechi nghiêng người về phía Ugwu nói là cái ông già có râu đó mồm thối lắm, có lẽ đó là lý do tại sao người ta không nhận ông vào quân đội. Ugwu thèm được ôm ghì lấy cô nàng.

Hai người cùng về với nhau và Ugwu nhìn lại phía sau để biết chắc mọi người đều thấy hai đứa đi chung. Một quân nhân trong bộ quân phục Biafra đội mũ sắt đi qua mặt hai người, nói một tràng tiếng Anh Pidgin nghe chả hiểu gì cả; giọng anh ta cứ ồm ồm. Người anh ta ngả nghiêng theo nhịp đi, dường như anh ta sắp ngã chúi sang một bên. Anh ta chỉ có một cánh tay nguyên vẹn. Cánh tay bên kia chỉ là một khúc ngắn trụi lủi phía dưới cùi chỏ một chút. Eberechi nhìn anh ta.

"Người của anh ta không hề biết", cô nói thầm.

"Cái gì?"

"Người của anh ta nghĩ là anh ta khỏe mạnh và đang chiến đấu cho lý tưởng của chúng ta."

Người lính la hét, "Đừng lãng phí đạn dược. Tôi bảo một viên đạn, một kẻ thù với kết quả tức thì!", trong khi một đám con trai nhỏ đang bao vây anh ta, chọc ghẹo, nhạo báng anh ta và ca ngợi anh ta bằng đủ thứ danh xưng.

Eberechi đi nhanh hơn một chút. "Anh tôi đã gia nhập quân đội ngay từ đầu."

"Thếà? Tôi không biết."

"Vâng. Anh ấy chỉ về có một lần. Tất cả mọi người ở cùng phố ùa ra chào đón anh ấy. Bọn trẻ con tranh nhau để được sờ vào bộ quân phục của anh ấy." Cô nàng không nói gì thêm cho đến khi cả hai về đến trước nhà cô. "Thế là hết một ngày", cô nói.

"Ngày mai gặp nhé", Ugwu nói. Hắn ước gì được nói chuyện nhiều hơn với cô nàng.

https://thuviensach.vn

Ugwu xếp ba cái ghế băng ngoài hiên cho lớp của Olanna, hai cái ở ngoài cổng cho lớp của bà Muokelu và hai cái gần đống xi măng cho lớp học có trò bé nhất của hắn.

“Chúng ta sẽ dạy toán, Anh ngữ và công dân mỗi ngày.” Olanna nói với Ugwu và bà Muokelu một ngày trước khi lớp học bắt đầu. “Chúng ta phải làm sao để khi chiến tranh kết thúc, trẻ em sẽ dễ dàng theo kịp lớp học bình thường. Chúng ta sẽ dạy các em nói tiếng Anh trôi chảy và tiếng Igbo hoàn hảo, giống như Lãnh Tụ của chúng ta. Chúng ta sẽ dạy các em niềm tự hào dân tộc.”

Ugwu nhìn nàng và tự hỏi không biết có nước mắt trong mắt nàng hay đó chỉ là ánh nắng. Hắn muốn tiếp thu tất cả vốn hiểu biết của nàng và bà Muokelu để thật giỏi trong việc giảng dạy, để cho nàng thấy hắn có thể làm được việc này. Hắn đặt cái bảng đen dựa vào gốc cây trong ngày đứng lớp đầu tiên khi một người đàn bà, một trong những thân nhân của Julius, mang con của bà đến. Bà ta nhìn Ugwu chằm chằm.

“Cậu này có phải thầy giáo không?” Bà hỏi Olanna.

“Phải.”

“Có phải cậu ta là người giúp việc của cô không?” Giọng bà ta riết róng. “Kể từ khi nào một người giúp việc được quyền dạy học, *bikokwa*?”

“Nếu bà không muốn con bà được học thì cứ mang con về.” Olanna nói.

Người đàn bà nắm tay con kéo về. Ugwu chắc chắn Olanna sẽ nhìn hắn một cách thương hại và cái nhìn đó còn làm phiền Ugwu nhiều hơn là hành động của người đàn bà. Nhưng nàngnhún vai và nói, “Tốt lắm. Con của bà ta có chấy. Tôi thấy trứng đầy trên tóc nó.”

Các ông bố bà mẹ khác có phản ứng ngược lại. Họ nhìn Olanna, gương mặt đẹp, không đòi tiền học quá cao, cách phát âm tiếng Anh thật chuẩn, với ánh mắt đầy kính trọng. Họ mang dầu dừa, khoai và *garri* đến. Một bà chuyên buôn bán qua chiến tuyến mang một con gà. Một chủ thầu xây dựng quân đội mang hai đứa con và một thùng sách cho người mới biết đọc, sáu

https://thuviensach.vn

quyển *Chike và dòng sông*, tám quyển *Kiêu hãnh và định kiến* rút gọn. Khi Olanna mở thùng sách, nàng đã ôm chầm lấy ông ta. Ugwu khó chịu khi nhìn thấy vẻ sung sướng bất chợt và ranh mãnh trên mặt ông ta.

Sau tuần lễ đầu tiên, Ugwu ngầm nhận thấy là bà Muokelu không biết gì cả. Bà làm mấy phép tính chia rất đơn giản mà cũng không được thành thạo, đọc lầm bầm không rõ ràng giống như bà sợ đọc những câu ấy, và mắng học trò đã làm sai mà không giải thích thế nào mới là đúng. Vì thế hắn chỉ quan sát Olanna. "Phát âm! Phát âm!" Olanna nói với học trò, giọng nàng lên cao. "Yên lặng! Yên lặng! Chữ này không có âm R". Bởi vì nàng bắt học trò đọc to mỗi ngày nên Ugwu cũng bắt lớp của mình đọc to những từ đơn giản. Bé By thường được đọc trước. Con bé là học trò nhỏ nhất, chưa đầy sáu tuổi, trong lớp của trẻ đa số bảy tuổi, nhưng con bé đọc rất chuẩn những từ mèo, chảo, giường bằng một cách phát âm giống như của Olanna. Con bé không nhớ phải gọi hắn là thầy như mọi người, thế nên Ugwu cố nén cười mỗi khi con bé gọi, "Ugwu!".

Cuối tuần thứ hai, sau khi đám trẻ về nhà, bà Muokelu mời Olanna ngồi xuống với bà trong phòng khách. Bà kéo vạt áo thụng rất dài của bà, túm lại rồi nhét chúng vào giữa hai chân.

"Tôi phải nuôi mười hai miệng ăn", bà nói. "Và chưa kể bà con bên chồng ở Abakaliki vừa đến. Chồng tôi mới trở về từ mặt trận, chỉ còn một chân. Ông ấy làm gì được bây giờ! Tôi sẽ bắt đầu một cuộc *afia attack* để xem chúng tôi có thể mua ít muối không. Tôi không dạy được nữa."

"Tôi hiểu", Olanna nói. "Nhưng có nhất thiết là bà phải nhập bọn với họ để sang phần đất của địch buôn bán không?"

"Có cái gì đề mà buôn bán ở Biafra chứ? Họ đã phong tỏa nguồn lương thực *kpam– kpam* của chúng ta rồi."

"Nhưng bà sẽ đi bằng cách nào?"

"Tôi có biết một người đàn bà. Bà ta bán *garri* cho quân đội, vì thếhọ cho bà một chiếc xe vận tải được quân đội bảo vệ. Chiếc xe vận tải sẽ chở

https://thuviensach.vn

chúng tôi đến Ufuma và từ đó, chúng tôi sẽ vượt biên giới, chỗ canh gác lỏng lẻo ở Nkwerre-Inyi."

"Phải đi bộ bao lâu?"

"Chừng mười lăm hay hai chục dặm, quyết tâm thì không có gì là không thể làm được. Chúng tôi sẽ mang theo tiền của Nigeria, mua muối, *garri* và đi bộ trở về chiếc xe vận tải."

"Xin hãy cẩn thận, bà chị tôi ơi."

"Nhiều người làm thế và không sao cả." Bà đứng lên. "Ugwu sẽ phải dạy thay tôi, nhưng tôi biết là cậu ấy sẽ làm được."

Từ bàn trong phòng ăn, chỗ Ugwu đang đút *garri* và xúp cho Bé By, Ugwu giả vờ không nghe thấy họ nói gì.

Ngày hôm sau hắn dạy thay bà. Hắn thích cái vẻ chăm chú trong cặp mắt của đám học trò ngày càng lớn hơn khi hắn giải thích ý nghĩa của mỗi từ; yêu cái cách tuyên bố lớn tiếng của Ông Chủ khi nói với Julius rằng, "Vợ tôi và Ugwu đang thay đổi bộ mặt thế hệ sau của Biafra bằng lối dạy theo kiểu Socrate!"; và càng yêu nhiều hơn nữa, trên tất cả, là cách trêu chọc của Eberechi lúc gọi hắn bằng *thầy*. Cô nàng rất thán phục. Khi thấy cô nàng đứng dựa tường nhìn mình dạy học, hắn lên giọng và phát âm thật cẩn thận. Cô nàng bắt đầu đến chơi sau khi lớp học tan. Cô ngồi chơi với hắn ở sân sau, chơi vớiBé By hoặc xem hắn nhổ cỏ ở luống rau. Đôi khi Olanna nhờ cô nàng mang một ít ngô đến nhà máy xay cuối đường.

Ugwu lấy trộm một ít sữa và đường Ông Chủ mang về từ ban Giám đốc, cho vào hộp thiếc nhỏ rồi cho cô nàng. Cô nói *Cảm ơn anh* nhưng không có vẻ cảm động gì cả. Vì thế, một buổi chiều nóng bức, hắn lẻn vào phòng Olanna và rỏ một ít phấn thơm vào một phong bì. Hắn phải chinh phục Eberechi. Cô ngửi mùi phân và thoa một ít lên cổ mình rồi nói, "Em đâu có xin phấn thơm".

Ugwu cười. Lần đầu tiên hắn thấy thật thoải mái, dễ chịu trước mặt cô nàng. Cô kể cho hắn nghe là bố mẹ hắn đã đẩy cô vào phòng của một viên sĩ quan, hắn lắng nghe và giả vờ như mình không hề biết chuyện này.

https://thuviensach.vn

“Bụng ông ta to lắm”, cô nàng nói, bằng một giọng thật lãnh đạm. “Ông ta làm nhanh và bảo em nằm trên người ông ta. Ông ta ngủ quên; em muốn tránh ra chỗ khác nhưng ông ta thức giấc và bảo em nằm im ở đó. Em không ngủ được, vì thế suốt đêm em nhìn thấy nước dãi của ông ta chảy ra ở khóe miệng.” Cô ngừng một chút. “Ông ta giúp gia đình em. Ông ta sắp xếp cho anh của em vào một một đơn vị trọng yếu trong quân đội.”

Ugwu nhìn chỗ khác. Hắn thấy giận dữ vì cô đã phải trải qua những việc như thế, hắn giận dữ với chính mình bởi vì câu chuyện gợi lên hình ảnh cô nàng trần truồng làm hắn thấy bị kích thích. Hắn nghĩ, không bao lâu nữa hắn và Eberechi sẽ cùng ở trên giường, cảm giác sẽ hoàn toàn khác biệt so với cái kinh nghiệm cô đã trải qua với ông Đại tá. Hắn sẽ tôn trọng cô ấy, cô ấy đáng được đối xử như thế. Hắn sẽ chỉ làm cái cô thích, cái cô muốn hắn làm. Hắn sẽ chỉ cho cô những tư thế làm tình mà hắn lén xem trong quyển *Cẩm nang hạnh phúc* của Ông Chủ. Quyển sách mỏng manh được nhét bẹp dí trong một góc bụi bặm của kệ sách mà Ugwu nhìn thấy lần đầu khi đang quét dọn, hắn xem vội vàng, lật qua những trang vẽ đơn sơ bằng bút chì và trở nên rất thú vị bởi vì nó không thật. Sau đó, hắn nhận ra là Ông Chủ có lẽ không còn nhớ đến sự hiện diện của quyển sách, vì thế hắn mang về phòng riêng để học một vài đêm. Hắn đã nghĩ đến chuyện thực hành những tư thế này với Chinyere nhưng rồi không làm: có cái gì đó rất im lặng, một cách máy móc, trong những cuộc thăm viếng về đêm của cô ta làm những thử nghiệm mới trở nên khó có thể thực hiện. Hắn đã ước sao hắn mang theo quyển sách từ Nsukka. Hắn muốn nhớ rõ hơn những chi tiết tinh tế như cái thế người đàn bà nằm nghiêng từ phía sau chẳng hạn. Hắn lục lọi trong phòng ngủ của Ông Chủ rồi cảm thấy mình lố bịch vì hắn biết không thể nào quyển *Cẩm nang hạnh phúc* có thể ở đây. Rồi hắn cảm thấy một nỗi buồn sâu xa xâm chiếm tâm hồn khi nhìn thấy chỉ có trơ trọi vài quyển sách trên bàn.

** *

https://thuviensach.vn

Khi Olanna hét toáng lên trong phòng khách Ugwu đang làm thức ăn sáng cho Bé By và Ông Chủ đang tắm. Radio được mô rất to. Nàng chạy ra sân sau, chỗ nhà tắm, cầm trên tay cái radio. “Odenigbo! Odenigbo! Tanzania công nhận chúng ta!”

Ông Chủ ra khỏi nhà tắm với cái khăn quàng ướt rượt thắt sơ sài quanh thắt lưng, ngực đầy lông ướt mướt. Gương mặt tươi cười không có cặp mắt kính dày trông có vẻ hài hước. “*Gini*? Chuyện gì thế?”

“Tanzania công nhận chúng ta rồi!” Olanna nói.

“Ê?” Ông Chủ nói và họ ôm nhau, môi kề môi, má tựa má, gần nhau đến như thể họ hít thở hơi thở của nhau.

Rồi Ông Chủ cầm lấy cái radio và vặn sang kênh khác. “Mình phải xem cho chắc. Dò nghe xem đài khác nói những gì.”

Đài Tiếng nói Hoa Kỳ (VOA) thông báo tin này, đài Pháp cũng nói thế theo lời thông dịch của Olanna. Tanzania là nước đầu tiên công nhận sự hiện hữu của một quốc gia Biafra độc lập. Cuối cùng, Biafra đã thực sự tồn tại. Ugwu cù Bé By và nó cười khúc khích.

“Nyerere sẽ đi vào lịch sử là một người trung thực”, Ông Chủ nói. “Dĩ nhiên là còn nhiều quốc gia khác cũng muốn công nhận chúng ta, nhưng họ không thể nói ra vì Mỹ. Mỹ là chướng ngại vật của chúng ta.”

Ugwu không biết tại sao nước Mỹ lại kết tội các quốc gia không công nhận Biafra – hắn nghĩ nếu có lỗi thì chỉ có Biafra – nhưng hắn lặp lại lời của Ông Chủ với Eberechi chiều hôm ấy, một cách mạnh mẽ, dứt khoát, như thể nhận xét này là của chính mình. Trời hôm ấy nóng bức và hắn thấy cô đang nằm ngủ trên chiếu, trong bóng mát của hàng hiên.

“Eberechi, Eberechi”, hắn gọi.

Cô nàng ngồi dậy, mắt còn đỏ kè, lộ rõ vẻ khó chịu vì đang ngủ thì bị dựng dậy. Nhưng cô nàng mỉm cười khi nhìn thấy hắn. “Thầy giáo, hôm nay anh đã dạy xong rồi à?”

“Cô có biết là Tanzania công nhận chúng ta rồi hay không?”

https://thuviensach.vn

“Có, có.” Cô dụi mắt và cười một cách hoan hỉ làm Ugwu càng sung sướng hơn.

“Mỹ là lý do khiến các quốc gia khác không công nhận mình; Mỹ là chướng ngại vật của chúng ta.” Hắn nói.

“Đúng”, cô tán thành. Họ ngồi bên nhau trên bậc thang, vai kề vai. “Hôm nay chúng ta có hai tin vui liền. Bà cô tôi bây giờ là đại diện của Caritas. Bà ấy nói sẽ cho tôi vào làm việc ở trung tâm cứu trợ ở Nhà thờ Thánh John. Có nghĩa là tôi sẽ được thêm phần cá khô!”

Hắn nhìn cô. Hắn chỉ muốn bẹo cái mông trần của cô ta. Hắn cũng muốn lúc thức giấc có cô nằm bên cạnh và biết là mình muốn nằm ngủ bên cô mỗi ngày, muốn nói chuyện với cô và nghe tiếng cô cười. Cô hoàn toàn khác với Chinyere. Với vẻ thân mật đáng yêu, cô như là một Nnesinachi bằng xương bằng thịt, một người mà hắn thấy đáng yêu vì những điều cô kể và những chuyện cô làm chứ không phải những chuyện hắn tưởng tượng cô sẽ nói hay làm. Hắn chỉ chực thốt ra lời thú nhận và muốn nói đi nói lại là hắn yêu cô. Hắn yêu cô. Nhưng hắn đã chẳng nói nên lời. Hai đứa ngồi ca ngợi Tanzania mơ mộng về cá khô và vẫn còn nói chuyện vẩn vơ khi một chiếc Peugeot 403 chạy nhanh trên đường. Chiếc xe dừng lại, chạy lùi và phanh gấp, nghe rít lên, làm như người lái xe muốn gây ấn tượng càng nhiều càng tốt, rồi dừng trước cửa nhà. Chữ QUÂN ĐỘI BIAFRA được viết vội vàng trên chiếc xe sơn đỏ. Một người lính bước ra, ôm súng, mặc quân phục trông rất hách, đường li xếp phẳng phiu thẳng nếp. Eberechi đứng lên và tiến đến gần họ.

“Xin chào”, cô nói.

“Cô là Eberechi?”

Cô gật đầu. “Có chuyện gì xảy ra với anh tôi sao?”

“Không, không.” Trên mặt hắn ta có một vẻ gì đó đểu cáng đĩ bợm mà Ugwu không thích. “Thiếu tá Nwogu đang tìm cô. Ông ấy đang ngồi ở quán rượu cuối đường.”

https://thuviensach.vn

“Ô!” Eberechi há hốc miệng, tay đặt trên ngực. “Tôi đến ngay, tôi đến ngay.” Cô quay người chạy vào bên trong. Ugwu thấy mình bị phản bội bởi sự hớn hở của cô. Gã lính nhìn hắn chăm chăm.

“Xin chào”, Ugwu nói.

“Anh là ai?” Gã lính hỏi. “Anh ta là một kẻ vô công rồi nghề hả?”

“Tôi là thầy giáo.”

“Một người dạy học! *Onye nkuzi?”* Gã ta xoay đi xoay lại khẩu súng của mình.

“Vâng”, Ugwu trả lời bằng tiếng Anh. “Chúng tôi tổ chức lớp học trong xóm và dạy cho thế hệ trẻ biết lý tưởng của Biafra.” Hắn hy vọng cách phát âm của mình cũng giống Olanna; hắn cũng hy vọng sự nồng nhiệt trong giọng nói của mình sẽ làm người lính sợ mà không hỏi hắn câu nào nữa.

“Lớp nào?” Gã lính lúng búng hỏi. Hắn ta vừa có vẻ ấn tượng vừa có vẻ nghi ngờ.

“Chúng tôi chú trọng vào môn công dân, toán và tiếng Anh. Ông Giám đốc ban Vận động tài trợ cho những nỗ lực của chúng tôi.”

Gã lính nhìn hắn chòng chọc.

Eberechi chạy ra, vẻ hấp tấp; mặt cô ta thoa một lớp phấn trắng mỏng, chân mày tô đậm hơn và trên môi, một vết son đỏ như máu.

“Đi thôi”, cô nói với gã lính. Rồi cô cúi người, nói nhỏ với Ugwu, “tôi đi đây, nếu có người nào tìm tôi, xin nói giùm là tôi đi lấy đồ ở nhà của Ngozi”.

“Ok, Ông Thầy Giáo! Gặp sau nhé!” Gã lính nói và Ugwu có cảm tưởng mình nhìn thấy ánh mắt gã lóe lên vẻ đắc thắng, một thằng thất học, mù chữ. Ugwu không chịu được cái cảm giác ngồi đó mà nhìn theo họ; vì thế hắn ngắm móng tay mình. Một cảm giác đau khổ, hổ thẹn, bối rối khiến hắn ỉu xìu. Hắn không thể tưởng tượng nổi là cô ta mới vừa bảo hắn nói dối hộ cô ta xong đã vội vàng chạy đi gặp mặt một người đàn ông mà cô ta chưa lần nào nhắc đến. Chân hắn nặng nề bước sang đường. Tất cả những việc

https://thuviensach.vn

hắn làm trong chuỗi giờ còn lại trong ngày như bị tẩm một vị đắng ngắt, và hắn nghĩ, không phải chỉ có một lần, về việc đi xuống cái quán rượu cuối đường để xem chuyện gì đang xảy ra ở đấy.

Lúc cô ta gõ cửa sau nhà hắn thì trời đã tối.

"Anh có biết cái quán Mặt Trời Mọc đã được đổi tên không?" Cô nàng hỏi, cười hể hả. "Bây giờ nó mang tên là Quán Tanzania!"

Hắn nhìn cô nàng, không trả lời.

"Người ta chơi nhạc Tanzania và khiêu vũ; có một nhà buôn đãi tất cả mọi người thịt gà và bia", cô nàng nói.

Cơn ghen rất bản năng như siết lấy cổ khiến hắn ngạt thở.

"Cô Olanna đâu rồi?" Cô nàng hỏi.

"Cô đang đọc sách cho Bé By", Ugwu cố gắng thốt thành lời. Hắn muốn chộp lấy cô ta mà lắc mãi cho đến khi cô kể cho hắn nghe hết sự thật buổi chiều cô đã làm gì với gã đàn ông ấy và tại sao môi son của cô lại nhòe.

Eberechi thở dài. "Có nước không? Tôi khát nước quá. Hôm nay tôi uống bia."

Ugwu không thể tưởng tượng cô ta có thể tự nhiên và dễ dàng như thế. Hắn rót một ít nước vào ly và cô ta uống chậm rãi.

"Tôi gặp ông Thiếu tá vài tuần trước và ông ta cho tôi đi nhờ đến Orlu, tôi cứ tưởng ông ta không còn nhớ đến tôi. Một người thật tử tế." Eberechi ngừng một chút. "Tôi nói với ông ta anh là anh của tôi. Ông sẽ trông chừng không cho ai đến bắt anh đi lính." Cô nàng có vẻ hãnh diện về những chiến công của mình và Ugwu cảm tưởng như cô ta cố tình nhổ từng cái răng của hắn.

Hắn quay đi chỗ khác. Hắn không thèm ân huệ từ tình nhân của cô ta. "Tôi phải dọn dẹp", hắn nói cộc lốc.

Cô ta uống thêm một ly nước nữa trước khi nói, "*Ngwanu*; tôi rồi, tôi về đây", và bỏ đi.

https://thuviensach.vn

* * *

Ugwu cũng không còn đến chơi nhà của Eberechi nữa. Hắn lờ đi mỗi khi cô nàng chào hắn và còn thấy giận dữ mỗi khi cô nàng tròn xoe mắt, hỏi hắn, "Cái gì thế? Ugwu? Tôi đã làm gì phật ý anh vậy?" Mãi rồi đâm chán nên cô nàng ngừng hỏi và cũng không nói chuyện với hắn. Hắn cũng chẳng quan tâm. Tuy thế, mỗi khi có tiếng xe chạy qua, hắn vội vàng chạy ra xem có phải đó là chiếc Peugeot 403 có son hàng chữ đỏ QUÂN ĐỘI BIAFRA không. Hắn nhìn thấy cô nàng rời nhà vào buổi sáng và nghĩ có thể tay Thiếu tá dàn xếp một chỗ hẹn như thường lệ cho đến khi cô đến thăm vào một buổi tối và mang một ít cá khô cho Olanna. Hắn mở cửa và cầm cái gói nhỏ mà không nói một lời.

"Thật là một cô bé dễ thương, *ezigbo nwa*", Olanna nói. "Cô ấy chắc là làm rất tốt ở trung tâm cứu trợ."

Ugwu chẳng nói chẳng rằng. Cảm tình Olanna dành cho cô ta làm hắn phật ý, cũng việc Bé By hỏi lúc nào dì Eberechi sẽ đến chơi với nó. Hắn muốn mọi người cũng cảm thấy tức giận vì bị phản bội giống như hắn. Hắn sẽ kể cho Olanna nghe chuyện gì đã xảy ra. Thật tình từ trước đến nay hắn chưa bao giờ nói cho Olanna nghe những chuyện thầm kín riêng tư như thế nhưng hắn cảm thấy là hắn có thể làm được chuyện ấy. Hắn dự tính cẩn thận sẽ chờ đến thứ Sáu, khi Ông Chủ và Julius đã đến quán rượu Tanzania. Olanna đã dẫn Bé By đến nhà bà Muokelu và trong khi hắn chờ hai mẹ con về, hắn sẽ nhổ cỏ, lo lắng là câu chuyện của hắn chẳng có gì quan trọng đáng để nghe. Olanna sẽ cười nhạo hắn bằng một vẻ rất nhẫn nại nàng vẫn thường có mỗi lần Ông Chủ nói những gì thật khôi hài, lố bịch. Nói cho cùng, Eberechi chưa bao giờ bày tỏ cảm tình với hắn. Nhưng chắc chắn cô ta không thể giả vờ là không biết tình cảm của hắn dành cho cô ta. Thật là nhẫn tâm khi đem gã tình nhân là sĩ quan ra trêu ngươi hắn, kể cả là không yêu hắn thì cô cũng không nên làm như vậy.

https://thuviensach.vn

Hắn cố tự trấn tĩnh và vào trong khi nghe thấy tiếng Olanna. Cả hai mẹ con đang ở trong phòng khách. Bé By đang ngồi trên nền nhà và mở một bọc giấy báo.

“Cô mới về ạ?”, Ugwu nói.

Olanna quay người nhìn hắn và ánh mắt lạnh lùng của nàng làm hắn giật mình. Có cái gì đó không ổn. Chắc nàng đã phát hiện ra hắn cho Eberechi một ít sữa đặc. Nhưng ánh mắt nàng quá hững hờ, vô cảm, không thể là cơn giận về việc hắn ăn cắp vài tuần trước đó. Có một cái gì đó bất bình thường. Hay là Bé By lại ốm? Ugwu liếc nhìn Bé By đang bị tờ báo thu hút. Bụng hắn quặn thắt trước nguy cơ tiềm tàng của một tin dữ.

“Thưa cô? Có chuyện gì xảy ra?”

“Mẹ của ông chủ chết rồi.”

Ugwu nhích lại gần nàng, bởi lời nói mà nàng nặng nề thốt ra như vượt khỏi tầm với của hắn. Phải một hồi lâu sau hắn mới hiểu hết tầm quan trọng của câu nói ấy.

“Anh họ của ông chủ mới cho người báo tin.” Olanna nói. “Chúng bắn bà ở Abba.”

“*Hêy*!” Ugwu ôm đầu và cố gắng nhớ lại hình ảnh bà cụ trong lần cuối cùng hắn gặp, đứng gần cây kola, nhất định không chịu tản cư. Nhưng hắn không thể nhớ lại hình ảnh bà lúc ấy, thay vào đó là cái hình ảnh mù mờ của bà đứng trong nhà bếp ở Nsukka, mở túi hạt tiêu. Mắt hắn cay xè. Hắn tự hỏi không biết còn những tai họa nào mà hắn chưa được biết. Có thể bọn giặc cướp Hausa đã ở lại làng của hắn, có lẽ cũng đã giết mẹ hắn.

Khi Ông Chủ về nhà và vào ngay trong phòng ngủ, Ugwu không biết mình nên đi vào phòng ngủ hay chờ ông ra ngoài. Hắn quyết định chờ ông ra. Hắn bật bếp dầu để nấu cháo cho Bé By. Hắn ước gì lúc ấy hắn đừng ghét món xúp nặng mùi của bà cụ đến thế.

Olanna bước vào nhà bếp.

https://thuviensach.vn

“Tại sao em lại dùng bếp dầu?” Nàng hét to. “*I na-ezuzu ezuzu?* Em có bị thần kinh không? Chẳng lẽ tôi không dặn em là phải để dành dầu hỏa sao?”

Ugwu giật mình. “Nhưng thưa cô, cô nói là con có thể nấu thức ăn của Bé By bằng bếp dầu.”

“Tôi không nói thế. Ra ngoài và nhóm lửa!”

“Xin lỗi cô.” Nhưng chắc chắn là nàng đã nói thế; chỉ có Bé By là ăn ba bữa một ngày – cả nhà chỉ ăn hai bữa thôi – và Olanna đã bảo hắn nấu thức ăn cho Bé By bằng bếp dầu vì khói củi dễ làm Bé By ho.

“Em có biết dầu hỏa giá bao nhiêu không? Chỉ vì em không phải trả tiền cho những thứ em dùng rồi em tưởng là em muốn lãng phí thế nào cũng được à? Chẳng lẽ củi không phải là đồ xa xỉ ở làng của em sao?”

“Xin lỗi cô.”

Olanna ngồi lên đống xi măng ở sân sau. Ugwu nhóm lửa và đã nấu xong thức ăn tôi cho Bé By. Hắn biếtlà Olanna đang nhìn hắn.

“Ông chủ của em không chịu nói chuyện với tôi”, nàng nói.

Im lặng kéo dài làm Ugwu thấy lòng đầy bất an vì vẻ thân mật của câu chuyện; nàng chưa bao giờ nói chuyện với hắn về Ông Chủ như thế.

“Xin lỗi cô.” Hắn nói và ngồi cạnh nàng; hắn muốn đặt tay lên lưng nàng để vỗ về nhưng lại không thể làm thế vì vậy hắn dừng tay cách lưng nàng một quãng, cho đến khi nàng thở dài, đứng dậy và đi vào trong.

Ông Chủ đi ra, hướng về phía nhà tắm.

“Cô chủ nói với con chuyện xảy ra, thưa ông”, Ugwu nói. “*Ndo*, con rất tiếc.”

“Ừ, ừ.” Ông Chủ nói và vội vàng rảo bước.

Đối với Ugwu, sự trao đổi như thế là không đủ, không trọn vẹn; hắn có cảm tưởng cần phải nói thêm về cái chết của bà cụ và họ cần có nhiều thì giờ gần bên nhau hơn nữa. Nhưng thực tế Ông Chủ không buồn liếc hắn lấy

https://thuviensach.vn

một cái. Và khi Julius đến chia buồn, *ndo*, Ông Chủ cũng đáp cụt lủn như thế.

"Một điều chắc chắn là người ta phải nghĩ đến sự mất mát rồi. Chết là cái giá phải trả cho tự do của chúng ta", ông nói, và bất chợt đứng dậy, bỏ vào phòng ngủ, bỏ Olanna đứng lại đó lắc đầu với Julius, nước mắt lưng tròng.

Ugwu tưởng là hôm sau Ông Chủ sẽ ở nhà, nhưng ông đi tắm sớm hơn thường lệ. Ông không uống trà hay ăn khoai nấu từ đêm trước hắn hâm nóng lại. Ông không nhét áo vào trong quần.

"Anh không thể vượt qua Biafra-Two, Odenigbo." Olanna nói lúc nàng đi theo chàng ra ngoài xe. Ông Chủ ném hết đống lá dừa phủ trên xe. Olanna tiếp tục nói cái gì đó mà Ugwu không thể nghe thấy trong khi Ông Chủ im lặng cúi xuống mở mui xe. Ông bước vào, lái đi với cái vẫy tay thật nhẹ. Olanna chạy ra đường. Ugwu thoáng có ý nghĩ rất vô lý là nàng sẽ chạy theo xe của Ông Chủ nhưng nàng quay vào và nói là đã nhờ Julius đi theo, đưa chồng mình về.

"Anh ấy nói là phải đi chôn cất mẹ. Nhưng đường sá bị cấm hết. Tất cả các ngả đường đều bị chiếm đóng", nàng nói. Đôi mắt nàng chăm chăm hướng ra phía cổng. Cứ nghe mỗi tiếng động, tiếng rung chuyển của xe vận tải chạy qua, tiếng chim hót, tiếng một đứa bé khóc – là nàng chạy ra cái ghế ngoài hàng hiên, ngó chăm chú ra đường. Một nhóm người vũ trang bằng mã tấu đi qua, vừa đi vừa hát. Người chỉ huy chỉ có một tay.

"Cô giáo! Dạy tốt lắm!", một người trong bọn gọi to khi họ nhìn thấy Olanna. "Chúng tôi đi tìm kẻ thù! Chúng tôi sẽ bắt hết những kẻ xâm nhập!"

Họ sắp đi qua thì Olanna nhảy bật lên và hét to, "Làm ơn trông chừng giùm chồng tôi, anh ấy đi chiếc Opel màu xanh ấy."

Một người trong bọn quay lại nhìn một cách dò hỏi.

Ugwu có thể cảm thấy sức nóng của ánh nắng chiều chói chang ngay cả dưới mái hiên bằng rơm. Bé By đang chạy chơi chân không trước sân. Julius lái chiếc xe Mỹ dài ngoẵng của ông vào trong sân, Olanna nhảy chồm lên.

https://thuviensach.vn

“Anh ấy chưa trở lại à?” Julius hỏi từ trong xe.

“Ông không gặp anh ấy à?” Olanna nói.

Julius lo lắng. “Nhưng ai bảo Odenigbo là anh ấy có thể vượt qua những con đường bị chiếm đóng? Ai bảo anh ấy thế?”

Ugwu muốn người đàn ông này ngậm mồm lại. Ông ta không có quyền phê phán Ông Chủ và thay vì ngồi đó trong bộ quân phục xấu òm của mình, ông ta nên quay xe lại và đi tìm Ông Chủ mới phải.

Sau khi Julius đi rồi, Olanna ngồi xuống và nghiêng người về phía trước, tay ôm đầu.

“Cô có muốn uống chút nước không, thưa cô?” Ugwu hỏi.

Nàng lắc đầu. Ugwu nhìn mặt trời lặn. Bóng tối buông xuống nhanh chóng đầy đe dọa; không có một khoảng chuyển tiếp nào từ ánh sáng sang bóng tối.

“Tôi phải làm gì bây giờ?” Olanna hỏi. “Tôi phải làm gì bây giờ?”

“Ông Chủ sẽ trở lại, cô ạ.”

Nhưng Ông Chủ không trở lại. Olanna ngồi dựa đầu vào tường ở hàng hiên cho đến quá nửa đêm.

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi bảy

Richard đang ngồi ở bàn ăn khi chuông cửa reo vang. Chàng vặn radio nhỏ lại và xếp gọn giấy tờ vương vãi trên bàn trước khi ra mở cửa. Harrison đứng đó, trán, cổ, tay và chân của ông ta phía dưới cái quần soóc bằng ka ki đều bị băng bó, đẫm máu. Cái màu đỏ còn tươi làm Richard muốn ngất xỉu. "Harrison! Chúa ơi! Ông sao thế? Chuyện gì đã xảy ra với ông?"

"Xin chào ông chủ."

"Ông bị tấn công hả?" Richard hỏi.

Harrison vào trong nhà, đặt cái túi rách tả tơi của mình xuống rồi bắt đầu cười to. Khi Harrison giơ tay tháo mấy miếng băng thẫm máu trên đầu xuống, Richard nói, "Đừng, đừng, không cần phải tháo ra, không nên làm thế. Tôi sẽ gọi tài xế ngay lập tức. Chúng tôi sẽ đưa ông đến bệnh viện."

Harrison giật miếng băng xuống. Đầu ông ta lành lặn; không có vết thương nào chứng tỏ là máu đã chảy ra từ đó.

"Củ cải đỏ đấy, thưa ông", Harrison nói và lại cười.

"Củ cải đỏ?"

"Vâng, thưa ông."

"Nó không phải là máu, ý ông là sao?"

"Không phải máu, thưa ông." Harrison đi sâu vào trong phòng khách và đứng ở một góc nhưng Richard bảo ông ta ngồi xuống. Ông ta ngồi xuống thành ghế. Nụ cười trên mặt ông bỗng tắt ngấm khi ông bắt đầu nói.

"Tôi từ làng tôi đến đây, thưa ông. Tôi không nói cho bất cứ ai biết là làng của chúng tôi sắp mất để người ta không buộc tội tôi là kẻ phá hoại. Nhưng tất cả mọi người đều biết là kẻ địch đã gần kề. Hai ngày trước đây chúng tôi đã nghe tiếng đại bác, nhưng hội đồng của làng bảo đó là lính mình tập trận. Vì thế tôi đưa gia đình tôi và bầy dê vào tuốt trong trại xa. Rồi tôi bắt đầu đi Port Harcourt, bởi vì tôi không biết chuyện gì đã xảy ra

https://thuviensach.vn

với ông chủ. Tôi còn nhắn tin qua anh tài xế của ông Giáo sư Blyden nhiều tuần trước đây."

"Tôi chẳng nhận được tin gì cả."

"Thằng ngu", Harrison làu bàu, trước khi ông ta tiếp tục. "Tôi nhúng vải vào nước củ cải đỏ tươi và làm băng quấn vào người rồi tôi nói là tôi vừa thoát chết trong một trận bom. Chỉ có cách này thì người ta mới cho phép tôi leo lên xe vận tải. Chỉ có đàn ông bị thương mới được đi theo đàn bà và trẻ em."

"Thế Nsukka thì sao? Làm thế nào ông trốn thoát?"

"Chuyện này xảy ra từ mấy tháng trước, thưa ông. Khi tôi nghe tiếng pháo kích, tôi gói đồ của ông và tôi để bản thảo của ông vào một cái hộp nhỏ chôn trong vườn, gần bụi hoa nhỏ mà Jomo mới trồng lần cuối."

"Ông chôn bản thảo của tôi?"

"Phải, thưa ông, bởi vì nếu không người ta sẽ tịch thu lúc tôi đi đường."

"Phải, đúng vậy." Richard nói. Thật vô lý nếu chàng hy vọng là Harrison đã mang bản thảo *Thời Đại Bình Đồng* đến cho mình.

"Thế thì từ khi ấy cho đến giờ, ông sống như thế nào?"

Harrison lắc đầu. "Đói lắm, thưa ông. Dân làng tôi phải quan sát đàn dê."

"Quan sát đàn dê?"

"Để xem chúng ăn; sau đó người ta nấu cái thứ lá mà mấy con dê ăn lấy nước cho trẻ con uống. Nó giúp phòng bệnh *kwashiorkor*[72] ."

"Tôi hiểu", Richard nói. "Bây giờ ông đi đến khu nhà dành cho người giúp việc và tắm rửa đi."

"Vâng, thưa ông." Harrison đứng dậy.

"Còn kế hoạch của ông bây giờ thế nào?"

"Thưa, ông nói gì thế ạ."

https://thuviensach.vn

“Ông có định trở về làng của ông không?”

Harrison xoa xoa lớp băng dày cộm vì máu giả. “Không, thưa ông. Tôi chờ đến khi chiến tranh chấm dứt để còn có thể nấu ăn cho ông chủ.”

“Ờ, thế cũng được”, Richard nói. Cũng may mà hai người giúp việc của Kainene đã tham gia quân đội và chỉ còn Ikejide ở lại.

“Nhưng, thưa ông, người ta nói chẳng mấy chốc Port Harcourt cũng sẽ thất thủ. Kẻ địch đến nhiều lắm trên mấy chiếc tàu của Anh. Họ sắp pháo kích Port Harcourt đấy.”

“Đi tắm đi, Harrison.”

“Vâng, thưa ông.”

Sau khi Harrison đi rồi, Richard vặn radio to lên. Chàng thích cách phát âm nhấn giọng của người Ả Rập trên radio của Kaduna, nhưng chàng không thích cái vẻ vui mừng chắc chắn khi họ nói, “Port Harcourt đã được giải phóng! Port Harcourt đã được giải phóng!” Người ta đã đồn về chuyện Port Harcourt sẽ bị thất thủ suốt hai ngày qua. Cả đài Lagos cũng nói thế, mặc dù không có vẻ vui mừng như thế. Đài BBC cũng đã bình luận về hiểm họa của việc mất Port Harcourt sẽ dẫn đến sự sụp đô của Biafra; Biafra sẽ mất nguồn sống của nó là hải cảng, sân bay và sự kiểm soát nhiên liệu như dầu hỏa.

Richard mở nút làm bằng tre của cái chai trên bàn và rót cho mình một ly rượu. Chất lỏng màu hồng tỏa một hơi ấm dễ chịu lan tràn khắp người chàng. Bao nhiêu cảm xúc lẫn lộn trong lòng – mừng là Harrison được bình an nhưng thất vọng là bản thảo của chàng đã bị chôn ở Nsukka, lo lắng cho số phận của Port Harcourt. Trước khi rót cho mình ly thứ hai, chàng đọc nhãn hiệu trên chai: CỘNG HÒA BIAFRA, BỘ KHẢO CỨU VÀ SẢN XUẤT, NENE SHERRY, 45%. Chàng nhấp chậm rãi. Lần cuối cùng đến thăm, Madu đã mang đến hai thùng, anh ta nói đùa là rượu địa phương trong chai bia cũ là một trong những nỗ lực cho chiến thắng.

“Người RAP đã bảo là Ojukwu uống thứ này nhưng tôi không tin”, anh ta nói. “Tôi chỉ uống loại rượu trắng chứ không tin loại có màu.”

https://thuviensach.vn

Vẻ ngạo mạn của Madu khi gọi Lãnh Tụ là *Ojukwu* luôn luôn làm Richard khó chịu nhưng chàng không nói gì. Chàng không thích nhìn nụ cười tự mãn của anh ta, cũng giống như khi Madu nói với Kainene, "Mình chạy xe của mình bằng dầu hỏa và dầu cọ", hay, "Chúng ta tập sử dụng *ogbunigwe* cho hoàn hảo", hay "Mình làm một cái xe bọc thép bằng sắt vụn". Chữ *mình, chúng ta* của anh ta luôn luôn ngấm ngầm một sự loại trừ. Sự nhấn mạnh có ngụ ý giọng nói trầm hơn – có nghĩa Richard không là một phần tử trong chữ *chúng ta*; một người khách ở trọ không thể có được cái tự do của chủ nhà.

Và do đó, vài tuần trước, Richard lúng túng khi Kainene nói với chàng, "Madu muốn nhờ anh viết cho Bộ Tuyên truyền. Anh ấy sẽ xin cho anh một cái thẻ đặc biệt và dầu hỏa để anh có thể đi khắp mọi nơi. Họ sẽ gửi bài viết của anh cho những người lo về việc liên hệ với công chúng ở nước ngoài."

"Tại sao lại là anh chứ?"

Kainene nhún vai. "Tại sao không?"

"Anh ta ghét anh lắm."

"Đừng có phóng đại chuyện chẳng đáng. Em nghĩ họ muốn một người trong cuộc có kinh nghiệm viết những câu chuyện về việc hiện ngày càng có nhiều người Biafra bị chết hơn."

Ban đầu chữ *người trong cuộc* làm Richard thấy xúc động. Nhưng sau đó là sự nghi ngờ; *người trong cuộc* là từ của Kainene, không phải của Madu. Madu luôn xem anh là người ngoại quốc, có lẽ vì thế mà anh ta nghĩ Richard sẽ giỏi về chuyện này. Khi Madu gọi điện thoại và hỏi anh có thể làm việc này không, anh trả lời rằng không.

"Anh đã nghĩ kỹ chưa?" Madu hỏi.

"Anh sẽ không nhờ tôi nếu tôi không phải là người da trắng."

"Dĩ nhiên, tôi nhờ anh vì anh là người da trắng. Người ta sẽ nghĩ về lời anh viết một cách nghiêm túc hơn bởi vì anh là người da trắng. Này, thật sự đây không phải là cuộc chiến tranh của anh. Đây không phải là lý tưởng của

https://thuviensach.vn

anh. Chính phủ của anh sẽ chuyển anh đi ngay lập tức nếu anh xin họ giúp. Vì thế mang mấy cành cây mềm oặt rồi phất lên và la hét *quyền lực, quyền lực* không đủ để chứng tỏ rằng anh ủng hộ Biafra. Nếu anh muốn thật sự chung vai góp sức, đây là cơ hội để anh có thể tham gia. Thế giới phải biết sự thật về những gì đang xảy ra bởi họ không thể lặng thinh trong khi chúng tôi chết. Họ sẽ tin lời một người đàn ông da trắng sống trên đất Biafra và không phải là ký giả chuyên nghiệp. Anh có thể nói cho người ta biết là chúng tôi sẽ giữ vững lập trường của mình và sẽ chiến thắng ngay cả khi MIG-17 của người Nigeria, IL-28 và L-29 Delfins lái bởi phi công Nga và Ai Cập bỏ bom chúng tôi mỗi ngày, nói cho họ biết một phần trong số này được máy bay chuyên chở và họ đã thả bom để giết đàn bà, trẻ em như thế nào; người Anh, người Nga đã là liên minh vô đạo, đã cung cấp vũ khí cho Nigeria càng lúc càng nhiều, chính quyền Mỹ đã từ chối không giúp đỡ chúng tôi, hay là các chuyến bay tiếp tế thực phẩm phải đến vào ban đêm, phải tắt đèn bởi vì người Nigeria sẽ bắn hạ máy bay tiếp tế nếu đến vào ban ngày…”

Madu ngừng để lấy hơi, Richard nói, “Vâng, tôi sẽ viết”. Câu *Họ không thể lặng thinh trong khi chúng tôi chết* vang lên trong đầu chàng.

Bài báo đầu tiên của chàng viết về sự sụp đổ của Onitsha. Chàng viết là người Nigeria đã rất nhiều lần cố gắng chiếm đóng thành phốcổ xưa này nhưng người Biafra chiến đấu rất dũng cảm và hàng trăm quyển tiểu thuyết rất nổi tiếng đã được xuất bản trước chiến tranh. Chàng cũng viết rằng ngọn khói dày đặc, buồn thảm của chiếc cầu Niger bốc lên cao tựa như một bài thơ kháng chiến. Chàng miêu tả Nhà thờ Công giáo Ba Ngôi, hai Sư đoàn Hai của Nigeria đã phóng uếlên bàn thờ trước khi giết hai trăm thường dân. Chàng dẫn lại lời nói điềm tĩnh của một người chứng kiến. “Quân vô đạo đã báng bổ Chúa. Chúng ta sẽ đánh bại chúng.”

Lúc viết bài này, chàng cảm thấy như mình trở lại là một cậu học trò nhỏ, viết thư cho bác Elizabeth trong khi ông hiệu trưởng trông chừng. Richard nhớ ông ta rất rõ , màu da loang lổ, cái cách ông ta gọi Khoa Học là “dơ bẩn”, cái cách ông ta vừa ăn cháo vừa đi quanh phòng ăn vì ông ta bảo

https://thuviensach.vn

rằng đó là phong cách của những người lịch sự. Richard không chắc lắm cái nào làm chàng ghét nhiều hơn lúc đó, bị bắt buộc phải viết thư hay là bị trông chừng trong lúc viết. Và bây giờ chàng cũng không biết là mình không thích cái nào hơn, tưởng tượng là Madu đang quan sát mình hay chợt nhận ra là mình quan tâm quá mức đến tư tưởng của Madu. Một mẩu nhận xét nhỏ của Madu gửi đến chàng vài ngày sau: *Bài viết rất khéo, nên chăng lần sau bớt chút hoa mỹ đi và người ta đã gửi nó sang châu Âu*. Chữ viết của Madu rất khó đọc. Trong bài viết, dòng NGƯỜI NIGERIA CỦA QUÂN ĐỘI NIGERIA đã bị gạch đi bằng bút mực và chữ BIAFRA được viết thế vào đó bằng chữ in. Nhưng lời của Madu làm cho Richard tin tưởng là mình đã quyết định đúng đắn. Chàng tưởng tượng mình như Winston Churchill trẻ tuổi đang chịu trách nhiệm theo dõi trận đánh của Kitchener ở Omdurman, một trận đánh giữa kẻ mạnh và phái yếu, chỉ khác với Churchill, chàng đứng về phe những người chiến thắng về mặt tinh thần.

Sau nhiều tuần, bây giờ chàng cảm thấy mình đã phần nào được chấp nhận. Chàng thấy hân hoan trước sự kính trọng mới hiện lên qua ánh mắt của người tài xế, lật đật nhảy ra mở cửa mặc dù Richard bảo anh ta không nên làm thế. Chàng thấy thích thú khi cái liếc nghi ngờ của những người dân vệ nhanh chóng chuyển thành nụ cười lúc chàng chào họ bằng tiếng Igbo chàng cũng thấy thích cái cách người ta sẵn sàng trả lời câu hỏi của chàng. Chàng thấy tự hào khi mình được công nhận là hơn hẳn các phóng viên ngoại quốc, họ mù tịt thông tin về nguyên nhân dẫn đến chiến tranh – sự ám chỉ dẫn đến cuộc đình công toàn quốc và cuộc điều tra dân số, những biến động ở miền Tây – chàng biết tỏng là họ chẳng biết chàng đang nói cái gì.

Nhưng điều thú vị nhất là chàng được gặp Lãnh Tụ. Đó là vào một buổi xem kịch tại Oweri. Một cuộc không kích đã làm vỡ hết ô cửa sổ trong nhà hát và gió mát buổi tối thổi bay một số lời trình diễn của các diễn viên. Richard ngồi sau Lãnh Tụ vài hàng ghế. Sau buổi diễn, một quan chức cao cấp ở Bộ Điều động đã giới thiệu hai người với nhau. Cái bắt tay siết chặt, lời cảm ơn lịch thiệp về những việc tốt chàng đã làm, giọng Oxford thân quen khiến Richard thấy yên lòng. Cho dù chàng thấy vở kịch chính trị rất lộ

https://thuviensach.vn

liễu, chàng cũng không nói thế. Chàng đồng ý với Lãnh Tụ. Vở kịch rất hay. Rất tuyệt vời.

Richard có thể nghe tiếng của Harrison trong nhà bếp. Chàng vặn đài Biafra, vừa đúng lúc chấm dứt bản tin lực lượng của kẻ thù đang bị chặn lại ở Oba, trước khi chàng tắt radio. Chàng rót thêm một ít rượu nữa rồi đọc lại câu cuối cùng chàng viết. Chàng vừa viết về Lực Lượng Biệt Kích, được dân chúng ngưỡng mộ như thế nào, nhưng vì chàng không thích người chỉ huy của lực lượng này, một người Đức đánh thuê, nên câu chữ cứ tắc tị; việc viết tiếp thật là khó và ly rượu sherry càng làm nỗi lo âu của chàng tăng lên chứ không hề giảm đi. Chàng đứng dậy nhấc điện thoại và gọi cho Madu.

"Richard. May quá. Tôi vừa mới bước đến cửa."

"Có tin gì về Port Harcourt không?"

"Tin tức?"

"Nó có bị đe dọa không? Umuokwurusi đang bị pháo kích, phải không?"

"Ồ, chúng tôi nhận được tin là có một số kẻ phá hoại loan tin về trận pháo kích. Anh nghĩ là nếu kẻ địch đã thực sự đến sát rồi, không lẽ chúng chỉ pháo kích cầm chừng như thế?"

Giọng nói châm chọc của Madu ngay lập tức làm Richard cảm thấy mình thật ngốc nghếch. "Xin lỗi đã làm phiền. Tôi chỉ nghĩ…" Chàng dừng giữa chừng.

"Không sao. Chào Kainene giúp tôi khi cô ấy trở về", Madu nói, trước khi gác máy.

Richard uống cạn ly rượu và muốn rót thêm ly nữa nhưng quyết định thôi. Chàng cố gắng đậy lại cái nút chai và ra ngoài hàng hiên. Mặt biển vẫn yên lặng. Chàng vươn vai và lấy tay hất nhanh mái tóc như muốn rũ đi những lo nghĩ. Nếu Port Harcourt bị mất, chàng sẽ mất đi nơi mà chàng đã đem lòng yêu thương và được yêu thương, chàng sẽ mất đi một phần con người mình. Nhưng Madu nói đúng. Madu đâu cần phải phủ nhận là thành

https://thuviensach.vn

phố nơi Kainene đang sống sắp thất thủ. Một khi anh ta nói là Port Harcourt không sao thì đúng là nó không sao thật.

Richard nhìn hình ảnh mình lờ mờ trên cửa kính. Nước da sạm nắng, mái tóc lơ thơ, lởm chởm, bù xù, chàng nghĩ đến câu thơ của Rimbaud: *Tôi là người nào đó.*

Kainene cười ngất khi Richard kể cho nàng nghe về củ cải đỏ của Harrison. Rồi nàng chạm nhẹ cánh tay chàng và nói, "Đừng lo, nếu ông ta bỏ bản thảo vào trong hộp, sẽ không sợ bị mối ăn". Nàng cởi bộ quần áo đi làm và nằm duỗi dài nhàn nhã; chàng ngắm nhìn nét thon thả trên đường cong cong của lưng nàng. Ham muốn dâng đầy nhưng chàng sẽ chờ đến tối, sau khi ăn tối xong, sau khi khách khứa đã ra về và sau khi Ikejide đã đi ngủ. Hai người sẽ ra ngoài hàng hiên và chàng sẽ đẩy bàn sang một bên rồi trải tấm thảm mềm và nằm ngửa ra. Khi nàng leo lên người chàng, chàng sẽ giữ hông nàng rồi nhìn đắm đuối lên vòm trời đêm; nhờ những giây phút đó, chàng mới hiểu thế nào là hạnh phúc. Nó là nghi thức mới của hai người bắt đầu từ khi có chiến tranh và đó là lý do duy nhất mà chàng cảm ơn chiến tranh.

"Hôm nay Colin Williamson ghé văn phòng của em." Kainene nói.

"Anh không biết là ông ta đã về", Richard nói. Gương mặt cháy nắng của Colin trở về trong trí nhớ của chàng, bộ răng xỉn lúc ông ta kể về việc tại sao ông ta bỏ Đài BBC – đơn giản vì chủ bút của ông ta ủng hộ người Nigeria.

"Ông ta mang đến một lá thư của mẹ em", Kainene nói.

"Của mẹ em?"

"Mẹ đọc bài của ông ta trong tờ *Người Quan Sát* rồi liên lạc với ông ta, nhờ là nếu ông có về Biafra, xin chuyển giúp một lá thư cho cô con gái ở Port Harcourt. Mẹ rất ngạc nhiên khi nghe ông ta nói là quen chúng ta."

https://thuviensach.vn

Richard rất yêu cái cách nàng nói chữ *chúng ta*. “Bố mẹ có khỏe không?”

“Dĩ nhiên là họ khỏe, đâu có ai bỏ bom London. Mẹ nói mẹ gặp ác mộng là em và Olanna chết, mẹ cầu nguyện và họ gia nhập Hội Vận động Cứu trợ Biafra ở London. Điều đó có nghĩa là bố mẹ gửi cho chúng ta một ít tiền.” Kainene ngưng lại và đưa cho Richard phong bì. “Mẹ rất khôn ngoan nên đã dán vào bên trong giấy lót của cái thiệp một ít tiền Anh. Rất đáng nể. Mẹ cũng gửi một cái cho Olanna.”

Chàng đọc lướt qua lá thư, *Gửi lời chào đến Richard*, vỏn vẹn có một câu nhắc đến chàng ở cuối thư bằng giấy màu xanh. Chàng muốn hỏi Kainene là nàng định gửi tiền cho Olanna bằng cách nào nhưng lại thôi. Năm tháng trôi qua, đề tài về Olanna được chôn giấu trong sự im lặng, họ không một lần nhắc đến. Khi Kainene nhận được ba lá thư Olanna viết trước khi chiến tranh bùng nổ, nàng chẳng nói gì ngoài việc nàng đã nhận được thư. Và nàng không trả lời.

“Tuần tới em sẽ cử người đi Umuahia đưa tiền cho Olanna”, Kainene nói.

Chàng đưa trả lại lá thư cho nàng. Im lặng nặng nề.

“Người Nigeria không ngừng nói về Port Harcourt”, chàng nói.

“Chúng sẽ không chiếm được Port Harcourt. Đơn vị thiện chiến nhất của chúng ta đang ở đây.” Kainene bình thản nói, nhưng mắt nàng ánh lên vẻ thận trọng, giống như khi nàng nói với chàng mấy tháng trước là nàng muốn mua một căn nhà chưa xây xong ở Orlu. Nàng nói tốt hơn hết là giữ bất động sản thay vì tiền mặt nhưng chàng đã nghi ngờ, có thể nàng cho rằng đó là nơi trú chân an toàn trong trường hợp mất Port Harcourt. Đối với chàng, chỉ nghĩ đến chuyện mất Port Harcourt cũng là một sự sỉ nhục rồi. Mỗi tuần, khi họ xem xét ngôi nhà để biết chắc là toán thợ xây không ăn trộm vật liệu, chàng không bao giờ nói về chuyện họ sẽ sống ở đó, như thế để tránh cho mình khỏi nỗi sỉ nhục.

https://thuviensach.vn

Và chàng không còn muốn đi du lịch nữa. Chàng muốn giữ Port Harcourt, ngày nào chàng còn có mặt ở đó, chàng cảm tưởng sẽ không có chuyện gì xảy ra. Nhưng những người phụ trách quan hệ cộng đồng ở Âu châu đã yêu cầu một bài viết về sân bay ở Uli, vì thế chàng miễn cưỡng đi vào buổi sáng, để chàng có thể trở về trước mười hai giờ trưa, khi máy bay Nigeria bắn vào xe cộ đang di chuyển trên những trục đường chính. Có một cái hố bom rất to hiện ra trên quốc lộ Okigwe. Người lái xe vòng tránh và Richard cảm thấy một điềm báo quen thuộc nhưng ý nghĩ đó được giải tỏa, nhẹ nhõm hơn khi chàng tiến đến Uli. Đây là lần đầu tiên chàng tới nơi là đầu mối duy nhất nối Biafra với thế giới bên ngoài, cái sân bay tuyệt vời nơi thực phẩm và vũ khí tránh được những trận bom của Nigeria. Chàng leo ra khỏi xe, nhìn con đường nhựa có những bụi cây rậm rạp mọc hai bên và nghĩ rằng dân tộc này đã làm được rất nhiều việc phi thường chỉ trong một thời gian rất ngắn. Có một máy bay phản lực nhỏ xíu đang đậu cuối đường băng. Mặt trời buổi sáng rất nóng bức; ba người đàn ông đang hối hả trải lá cây trên sân bay. Mồ hôi đầm đìa, họ đẩy theo một cái xe chứa đầy lá cọ. Richard đến gần khen, “Làm việc tốt quá, *jisienu ike*.”

Có một nhân viên đi từ khu nhà ga đang xây dở ở gần đó đến bắt tay Richard. “Đừng có viết nhiều quá, ồ, đừng làm lộ bí mật của chúng tôi đấy nhé!”, anh ta nói đùa.

“Dĩ nhiên là không rồi”, Richard nói. “Tôi có thế phỏng vấn ông không?”

Người đàn ông mặt mày rạng rỡ, vặn người, “À, tôi phụ trách hải quan và nhập cư.” Richard cố giấu nụ cười; người ta luôn tỏ vẻ quan trọng khi chàng xin phép được phỏng vấn. Họ đứng nói chuyện trên sân bay; chỉ một lúc sau khi người đàn ông trở vào bên trongngôi nhà, có một người cao, tóc màu nhạt bước ra. Richard nhận ra Bá tước Von Rosen. Ông ta nhìn có vẻ già hơn trong tấm ảnh mà Richard đã từng thấy. Ông ta ít ra phải gần bảy mươi chứ không phải là sáu mươi, thế nhưng bất chấp tuổi tác, trông ông vẫn rất lịch lãm, bước chân sải dài và cằm vẫn gọn chắc.

https://thuviensach.vn

“Người ta nói với tôi là anh ở ngoài này nên tôi ra chào”, ông nói, cái bắt tay cũng như đôi mắt xanh của ông thể hiện rõ sự kiên định. “Tôi mới vừa đọc một bài rất hay của anh trên tờ Đội Thiếu Niên Biafra.”

“Rất vinh hạnh được gặp ông, Bá tước Von Rosen”, Richard nói. Thực ra niềm vinh hạnh ấy đã có từ trước rồi. Sau khi đọc về nhà quý tộc người Thụy Điển đã bỏ bom những mục tiêu của Nigeria với cái máy bay nhỏ của mình, chàng vẫn hằng mong được gặp ông.

“Những người con đáng kính phục”, ông bá tước nói, liếc nhìn mọi người, đang cố gắng làm sao để từ bên trên, đường băng trải nhựa đen trông giống như là những bụi cây. “Một đất nước đáng khâm phục.”

“Vâng”, Richard nói.

“Anh có thích ăn phó mát không?” Bá tước hỏi.

“Phó mát? Có chứ.”

Bá tước thò tay vào túi và lấy ra một gói nhỏ. “Phó mát dây, loại thượng hạng đấy.”

Richard cầm lấy và cố giấu vẻ ngạc nhiên. “Cảm ơn ông.”

Bá tước lại lục lọi trong túi và Richard ngờ rằng ông sẽ lấy thêm phó mát. Nhưng ông móc ra một cái kính râm rồi đeo vào mắt. “Tôi nghe nói vợ ông là một người Igbo rất giàu có, một trong những người ở lại để chiến đấu cho lý tưởng.”

Richard chưa hề nghĩ đến điệu này, Kainene ở lại để chiến đấu cho lý tưởng, nhưng chàng rất thích thú việc người ta đã nói cho ông bá tước nghe điều này và còn nói với ông rằng chàng với Kainene là vợ chồng. Chàng bỗng cảm thấy dâng lên trong lòng một niềm tự hào thật mãnh liệt về nàng. “Vâng, cô ấy là một phụ nữ phi thường.”

Một thoáng im lặng. Món phó mát thể hiện sự thân thiện làm Richard cảm thấy mình nên có cái gì đó đền đáp lại, vì thế chàng mở nhật ký và đưa cho bá tước xem hình của Kainene, chụp bên cạnh hồ tắm với điếu thuốc trên môi, tiếp theo là ảnh những chiếc bình đồng.

https://thuviensach.vn

“Tôi đem lòng yêu nghệ thuật Igbo-Ukwu trước rồi mới yêu cô ấy”, chàng nói.

“Rất đẹp, cả hai.” Bá tước nói, trước khi ông gỡ kính ra để ngắm hai bức ảnh.

“Hôm nay ông có chuyến bay nào không?” Richard hỏi.

“Có.”

“Tại sao ông làm việc này, thưa ông?”

Ông ta đeo kính vào. “Tôi từng làm việc với những người chiến đấu cho tự do ở Ethiopia và trước đó tôi bay tiếp tế cho khu ghetto[73] ở Warsaw”, ông ta khẽ mỉm cười, nói như thể đó đã là câu trả lời. “Tôi phải đi đây. Cố gắng làm tốt nhé!”

Richard nhìn theo ông ta, dáng người vươn thẳng và nghĩ ông thật khác với một tay lính đánh thuê mà chàng từng biết trước đây. “Tôi yêu người Biafra”, gã người Đức mặt đỏ kè đã nói. “Hoàn toàn không giống mấy gã Ban-tu[74] mọi rợ ở Congo.” Ông ta đã trò chuyện với Richard trong ngôi nhà nằm giữa những lùm cây, tu whisky từ cái chai to, trông chừng đứa con nuôi – một đứa bé Biafra rất xinh xắn – đang nghịch nghịch những mảnh vỏ đạn pháo trên nền nhà. Richard thấy khó chịu bởi vẻ âu yếm nhưng đầy khinh miệt của ông ta đối với đứa con nuôi và cái cách ông ta đặc biệt đối xử với người Biafra. Cứ như là tay lính đánh thuê này rốt cuộc cũng gặp được những người da đen mà ông ta có thể có cảm tình. Ông bá tước thì khác hẳn. Richard nhìn chiếc phản lực nhỏ của ông lần nữa trước khi chàng leo lên xe.

Trên đường về, ngay bên ngoài Port Harcourt, chàng nghe tiếng súng đùng đoàng. Chỉ một lúc sau, tiếng súng ngừng. Chàng thấy lo ngại. Và khi Kainene đề nghị hai người sẽ cùng đi Orlu vào ngày hôm sau để tìm thợ mộc sửa sang căn nhà mới, Richard ước gì họ không phải đi. Hai ngày liền phải xa Port Harcourt làm chàng lo ngại.

https://thuviensach.vn

Căn nhà mới có hàng điều bao bọc xung quanh. Richard nhớ là khi Kainene mới mua trông nó như bị bỏ hoang lâu ngày còn đang xây dang dở với một lớp rêu xanh bám trên vách tường chưa sơn – bao nhiêu ruồi nhặng và ong bám đầy mấy trái điều rơi trên mặt đất khiến chàng buồn nôn. Người chủ là ông hiệu trưởng của trường trung học công ở cuối đường. Bây giờ trường học đã biến thành trại tị nạn, vợ ông vừa mới chết, ông sẽ chuyển vào vùng sâu hơn nữa cùng đàn dê và đám con của ông. Ông lặp lại, "Căn nhà này nằm ngoài tầm pháo kích, hoàn toàn ngoài tầm pháo kích", cho đến khi Richard tự hỏi làm sao ông ta lại có thể biết người Nigeria bắn pháo từ đâu. Lúc họ đi qua những căn phòng trông mới sơn, Richard phải công nhận rằng căn nhà nhỏ có một vẻ duyên dáng. Kainene thuê hai người thợ mộc ở trại tị nạn vẽ một vài bản phác thảo và khi trở vào trong xe, nàng nói với Richard, "Em không tin mấy người này có thể đóng được một cái bàn cho vừa mắt."

Có tiếng còi rít chói tai khi họ lái xe ra khỏi Orlu. Người tài xế phanh gấp, dừng xe ngay giữa đường và họ nhảy ra khỏi xe, chạy núp vào trong bụi rậm. Có vài người đàn bà đang đi dọc đường cũng chạy, vừa chạy vừa ngoái cổ nhìn. Đây là lần đầu tiên Richard chạy đi cùng với Kainene; nàng nằm im, áp sát mặt đất cạnh chàng. Vai họ chạm vào nhau. Anh tài xế ở phía sau họ một khoảng xa. Im lặng tuyệt đối. Có tiếng sột soạt khá lớn ở gần đây làm Richard lo ngại cho đến khi một con kỳ nhông đầu đỏ bò ra ngoài. Họ chờ hồi lâu và cuối cùng đứng dậy, nghe những tiếng kêu vang lên gần đây, "Tiền của tôi đâu hết rồi! Tiền của tôi đâu hết rồi!". Cách đó chừng chục mét có một cái chợ đang nhóm họp. Có kẻ nào đó đã trộm tiền của một người bán hàng khi bà ta chạy trú ẩn. Richard có thể nhìn thấy bà ta và nhiều người khác đang trốn dưới những quầy hàng, la hét khoa tay múa chân. Khó mà tin được là chỉ vừa mới đây thôi, tất cả còn im lặng là thế vậy mà giờ đây chợ Biafra đã họp náo nhiệt dưới những lùm cây. Thực ra khu chợ mới bắt đầu hoạt động sau khi chợ Agwu lộ thiên bị Nigeria bỏ bom.

"Báo động giả còn tệ hơn là thật", anh tài xế nói.

Kainene phủi bụi rất kỹ nhưng mặt đất khá ướt và bùn dính vào áo nàng; chiếc váy đầm xanh của nàng như được điểm thêm những đốm màu

https://thuviensach.vn

sôcôla. Họ leo vào trong xe và tiếp tục cuộc hành trình. Richard có thể đoán được là Kainene đang tức giận.

"Nhìn cái cây này", chàng chỉ cho nàng. Cái cây bị xẻ làm đôi, từ ngọn đến thân. Một nửa vẫn còn đứng, hơi nghiêng. Nửa kia nằm trên mặt đất.

"Có vẻ chỉ vừa mới đây thôi." Kainene nói.

"Bác anh lái máy bay trong chiến tranh. Bác ấy đánh bom Đức. Khó mà tưởng tượng được là bác ấy đã làm những việc như thế này."

"Ít khi nghe anh nhắc đến bác ấy."

"Bác ấy mất rồi. Máy bay của bác ấy bị bắn rơi." Richard hơi ngập ngừng. "Anh sẽ viết một bài về mấy cái chợ mới trong rừng."

Người tài xế ngừng ở trạm kiểm soát. Một chiếc xe vận tải chở đầy bàn ghế; sofa, kệ tủ đỗ bên đường, một người đàn ông đứng cạnh đây nói chuyện với một nữ dân quân mặc quần ka ki và giày vải bố. Cô bỏ anh ta đứng đó, ló đầu vào nhìn Richard và Kainene. Cô ta bảo anh tài xế mở cốp xe, nhìn vào ngăn để găng tay, và chìa tay đòi xem túi xách tay của Kainene.

"Nếu tôi có bom, tôi sẽ không cất trong xách tay của mình", Kainene làu bàu.

"Bà nói gì thế thưa bà?", cô gái hỏi.

Kainene không trả lời. Cô gái khám xét chiếc xách tay cẩn thận. Cô ta lấy ra một cái radio nhỏ. "Cái gì đây? Có phải là máy truyền tin?"

"Nó không phải là máy truyền tin. Nó là cái ra-di-o", Kainene dài giọng, vẻ nhạo báng. Cô gái xem xét giấy thông hành đặc biệt của họ, mỉm cười, sửa cái mũ bê rê trên đầu. "Xin lỗi, thưa bà. Nhưng bà nên biết có rất nhiều kẻ phá hoại dùng những dụng cụ kỳ lạ để truyền tin tức về Nigeria. Đề cao cảnh giác là khẩu hiệu của chúng tôi!"

"Tại sao cô giữ người đàn ông đó với chiếc xe vận tải lại?" Kainene hỏi.

https://thuviensach.vn

“Chúng tôi đuổi những người chạy loạn có mang theo bàn ghế trở lại.”

“Tại sao?”

“Di tản như thế chỉ làm rối loạn lòng dân.” Cô nói, có vẻ như lặp lại những câu mà cô đã tập dượt từ trước. “Chẳng có gì đáng để phải hoảng sợ như thế.”

“Nhưng nếu như chúng ta sắp mất thị trấn này thì sao? Cô có biết ông ta đến từ đâu không?”

Cô ta trở nên lạnh lùng. “Chúc một ngày tốt lành, chào bà.”

Anh tài xế vừa nổ máy, Kainene nói, “Quá hài hước phải không anh?”.

“Cái gì?” Richard hỏi như thể không biết nàng có ý gì.

“Chúng ta đang gây nên nỗi sợ hãi trong dân chúng. Bom trong áo con của phụ nữ! Bom trong sữa của trẻ con! Kẻ phá hoại ở khắp mọi nơi! Trông chừng con trẻ của mình bởi vì chúng đang làm việc cho Nigeria!”

“Trong chiến tranh, những việc như thế là bình thường.” Đôi khi chàng ước là nàng không khó chịu như thế về mọi chuyện. “Điều quan trọng là dân chúng biết có kẻ phá hoại trà trộn vào chúng ta.”

“Những kẻ phá hoại, chúng ta chỉ là những người chống đối mà Ojukwu bịa ra và những người mà ông ta thèm muốn vợ của họ. Em đã kể cho anh nghe về một người đàn ông ở Onitsha mua tất cả xi măng chúng ta có trong xưởng ngay sau khi người tị nạn chạy về chưa nhỉ? Ojukwu tư tình với vợ ông ta và ông ta bị bắt mà chẳng có lý do gì cả.”

Kainene gõ gõ chân xuống sàn xe. Cái lôi Kainene nói về vị Lãnh Tụ giống y hệt Madu. Thái độ khinh bỉ của nàng không thuyết phục được Richard; chuyện chỉ bắt đầu từ khi Madu than phiền là vị Lãnh Tụ đã gạt bỏ anh ta sang một bên để lập một người dưới quyền của Madu lên làm sĩ quan chỉ huy. Nếu Lãnh Tụ không gạt bỏ Madu, chắc là nàng đã ít phê phán hơn.

“Anh có biết ông ta bắt giam bao nhiêu sĩ quan không? Ông ta nghi ngờ các sĩ quan của mình đến độ dùng dân thường mua vũ khí. Madu nói họ mới

https://thuviensach.vn

vừa mua một số súng có bộ khóa nòng rất tồi ở Âu châu. Thật tình, khi Biafra được thành lập, chúng ta phải hạ bệ Ojukwu."

"Rồi lấy ai thế vào, Madu chăng?"

Kainene bật cười làm chàng vừa ngạc nhiên vừa thích thú là nàng cũng thích cái 101 nói mỉa mai của mình. Linh cảm của chàng bỗng trở lại, một chút quặn thắt trong lòng chàng khi họ tiến đến gần Port Harcourt.

"Dừng lại đây để mua một ít *akara* và cá rán", Kainene nói với anh tài xế. Lúc này ngay cả cú phanh xe của anh tài cũng làm chàng lo lắng.

Khi họ về đến nhà, Ikejide báo lại là Đại tá Madu đã gọi bốn lần.

"Em hy vọng không có chuyện gì tồi tệ cả", Kainene nói, mở gói giấy báo dính đầy dầu rồi mở bọc cá rán và bánh đậu xanh. Richard lấy một miếng *akara* vẫn còn đang nóng hổi thổi nguội và tự cho là Port Harcourt vẫn an toàn. Không có gì nguy hiểm cả. Điện thoại reo, chàng nhấc máy và cảm thấy tim mình bắt đầu loạn nhịp khi nghe thấy giọng của Madu.

"Anh có khỏe không? Có chuyện gì xảy ra không?" Madu hỏi.

"Không! Sao anh hỏi thế?"

"Có tin đồn là Anlj cung cấp năm chiến hạm cho Nigeria, vì thế đám thanh niên nổi loạn đốt phá cửa hàng và nhà cửa của người Anh ở khắp Port Harcourt. Tôi muốn biết chắc là các bạn không gặp phiền phức gì. Tôi có thể cử một, hai người của tôi đến canh chừng."

Đầu tiên, Richard cảm thấy bực bội mình vẫn bị xem như là người ngoại quốc có thể bị tấn công, nhưng sau đó chàng thấy cảm động trước sự quan tâm của Madu.

"Chúng tôi ổn cả", chàng nói. "Chúng tôi đi xem căn nhà ở Orlu và mới vừa về đến nhà."

"Thế à. Thế thì tốt rồi. Nhớ gọi cho tôi biết diễn biến tình hình ở đó." Madu ngừng một chút rồi nói nhỏ với một ai đó bên kia đầu dây trước khi anh ta quay lại cuộc chuyện trò. "Anh nên viết về lời phát biểu của ông Đại sứ Pháp ngày hôm qua."

https://thuviensach.vn

“Tôi nghe kể rằng người Biafra chiến đấu như những anh hùng nhưng bây giờ tôi biết là anh hùng chiến đấu như người Biafra”, Madu nói một cách tự hào, làm như những lời khen đó dành tặng riêng cho chính anh ta và anh ta muốn Richard biết thế.

“Vâng, tôi sẽ viết”, Richard nhắc lại. “Port Harcourt sẽ vẫn an toàn chứ?”

Ở đầu dây bên kia, Madu im lặng một lúc lâu. “Có một số tên phá hoại loan tin đồn thất thiệt đã bị bắt và tất cả bọn chúng đều là những người thiểu số, không phải dân Igbo. Tôi không hiểu tại sao chúng cứ ngoan cố tiếp tay cho kẻ thù. Nhưng chúng ta sẽ đập tan chúng. Có Kainene ở đó không?”

Richard đưa điện thoại cho Kainene. Điều đáng ghê tởm ở đây là có một số kẻ có thể phản bội Biafra. Chàng nghĩ đến những người Ijaw và Efik mà chàng nói chuyện tại ngân hàng ở Owerri; họ nói là người Igbo sẽ cai quản, khống chế họ sau khi Biafra được thành lập. Richard đã nói với họ là một quốc gia hồi sinh từ đống tro tàn của sự bất công sẽ thực sự hạn chế những điều bất công. Khi họ nhìn chàng với vẻ không tin tưởng, chàng nói cho họ biết là Đại tướng của quân đội là người Efik, một Bộ trưởng là người Ijaw và có những quân nhân là người thiểu số đang chiến đấu dũng cảm cho lý tưởng. Nhưng họ vẫn có vẻ không tin.

Mấy ngày sau, Richard ở nhà. Chàng viết về những buổi họp chợ trong rừng và thường xuyên đứng ở hiên nhà, nhìn ra con đường mòn, sẽ không mấy ngạc nhiên nếu thấy một đám thanh niên tay cầm đuốc chạy thẳng đến một ngôi nhà nào đó. Kainene đã nhìn thấy một căn nhà như thế trên đường nàng đi làm. Đó chỉ là hành động không mấy quyết liệt, nàng có thể nói như thế; họ chỉ làm đen bẩn những bức tường. Richard cũng muốn nhìn thấy chuyện này, viết về nó và có thể móc nối với việc đốt cháy hình nộm của Wiison và Kosygin mà chàng nhìn thấy gần đây ở một công trường của chính quyền. Nhưng chàng chờ một tuần để biết chắc là an toàn được đảm

https://thuviensach.vn

bảo với những người Anh đi trên đường trước khi chàng rời nhà vào sáng sớm để quan sát thành phố.

Chàng ngạc nhiên khi thấy một trạm kiểm soát mới được dựng lên ở đường Aggrey và càng ngạc nhiên hơn khi thấy người gác lại là quân nhân. Có lẽ do những căn nhà bị đốt. Đường sá vắng tanh. Tất cả những tiếng rao bán ồn ào của những người bán hàng rong với lạc, báo và cá rán đều biến mất. Một người lính đứng giữa đường, đong đưa cây súng và ra hiệu cho chàng quay trở lại. Người tài xế dừng xe và Richard trình giấy thông hành đặc biệt. Người lính không chú ý đến giấy tờ và tiếp tục hất súng. "Quay lại! Quay lại!".

"Chào ông", Richard bắt đầu. "Tôi là Richard Churchill và tôi là…"

"Quay trở lại, nếu không tôi bắn! Không ai được quyền rời khỏi Port Harcourt! Không có gì mà phải hoảng loạn cả!"

Tay anh ta lăm lăm khẩu súng. Anh tài xế quay xe lại. Linh cảm khiến chàng như ngạt thở nhưng chàng cố giữ vẻ thản nhiên khi quay về nhà và nói cho Kainene biết chuyện gì đã xảy ra.

"Anh nghĩ chẳng có chuyện gì đâu. Có quá nhiều tin đồn thổi, có thể quân đội chỉ muốn chấm dứt những tin đồn khiến dân chúng hoang mang sợ hãi."

"Chắc chắn đó là cách tốt nhất để làm chuyện ấy", Kainene nói và vẻ thận trọng lại hiện lên trên mặt nàng. Nàng đặt một số giấy tờ vào trong một xấp hồ sơ. "Mình nên gọi Madu để hỏi xem chuyện gì đang xảy ra."

"Đúng", Richard nói. "Anh đi cạo râu. Sáng nay anh không kịp cạo râu."

Chàng nghe tiếng nổ đầu tiên khi đang ở trong nhà tắm. Chàng tiếp tục lướt bình kem cạo râu trên cằm. Tiếng nổ lại vang lên: *bùm, bùm, bùm*. Khung cửa sổ bị vỡ và mảnh kính còn dính lại rung lanh canh trước khi chúng rơi xuống nền nhà. Một vài mảnh rơi rất gần chân của chàng.

https://thuviensach.vn

Kainene mở cửa nhà tắm. “Em đã bảo Harrison và Ikejide xếp một ít đồ vào xe”, nàng nói. “Mình để chiếc Ford lại và lấy chiếc Peugeot đi.”

Richard quay lại nhìn nàng chăm chăm và bật khóc. Chàng ước gì mình cũng bình tĩnh như nàng, ước gì tay mình không run bắn khi rửa. Chàng lấy lọ kem cạo râu, xà phòng của nàng, vài mảnh xốp và bỏ tất cả vào trong một cái túi.

“Richard, nhanh lên, tiếng đạn pháo rất gần rồi”, Kainene nói, một loạt tiếng nổ *bùm, bùm, bùm* lại vang lên. Nàng cho đồ của mình và của chàng vào một va li. Ngăn đựng quần áo và đồ lót của chàng được kéo ra, cách sắp xếp của nàng thật nhanh chóng và điêu luyện. Chàng rà tay lên đống sách xếp hàng trên giá của mình và bắt đầu tìm mớ giấy rời chàng đã viết một số ghi chú về *ogbunigwe*, bãi mìn nguy hiểm hình thành từ những quả mìn do chính người Biafra chế tạo. Chàng nhớ chắc chắn là mình đã để chúng trên bàn. Chàng nhìn vào trong ngăn bàn.

“Em có thấy giấy tờ của anh không?” Chàng hỏi.

“Chúng ta phải qua con đường chính trước khi bọn chúng đến, Richard.” Kainene nói. Nàng nhét hai phong bì căng phồng vào xách tay.

“Mấy cái phong bì ấy là gì thế?”

“Tiền mặt để dùng trong lúc khẩn cấp.”

Harrison và Ikejide vào kéo va li ra ngoài. Richard nghe tiếng máy bay ầm ào trên đầu. Điều này không thể là sự thật. Chưa bao giờ Port Harcourt bị không kích cả, mọi việc càng vô lý khi Port Harcourt sắp thất thủ và pháo của kẻ địch đang ở rất gần đây. Nhưng tiếng động ấy thì không thể lẫn vào đâu được, và khi Harrison hét to, “Máy bay của địch, thưa ông!”, lời nói của ông ta là quá thừa thãi.

Richard chạy về hướng Kainene nhưng nàng đã chạy ra ngoài cửa, và chàng chạy theo. Nàng nói, “Chạy ra vườn quả!”, lúc nàng chạy ngang qua Harrison và Ikejide đang chui người trốn dưới gầm bàn.

https://thuviensach.vn

Bên ngoài, không khí rất ẩm. Richard nhìn lên và thấy, hai chiếc máy bay đang sà rất thấp, dáng thuôn dài đầy đe dọa của chúng hiện lên rất rõ, hai đường trắng bạc lướt trên bầu trời. Một cảm giác bất lực, căng thẳng, sợ hãi xâm chiếm chàng. Họ nằm bên nhau, dưới tán cam, chàng và Kainene, kề bên nhau trong im lặng; Harrison nằm sát trên mặt đất trong khi Ikejide vẫn còn chạy, thân người lao chúi về phía trước, hai cánh tay khua lên, đầu gật gật. Rồi có một tiếng rít lạnh lẽo của đạn pháo vang lên trong không khí, tiếng nó chạm mặt đất và tiếng nổ rền vang. Richard ôm chặt Kainene vào lòng. Một mảnh pháo bằng bàn tay bay đánh vèo. Ikejide vẫn còn chạy, Richard vội nhìn sang chỗ khác, khi chàng nhìn lại thì cái đầu của Ikejide đã không còn. Thân người vẫn chạy, vẫn lao chúi về phía trước, hai tay vẫn quờ quạng nhưng không còn cái đầu. Chỉ có một cái cổ đẫm máu. Kainene hét lên một tiếng kinh hoàng. Cái thi hài đó ngã vật xuống gần chiếc xe Mỹ dài thòng của nàng, chiếc máy bay bay xa và mất hút trong không trung, họ vẫn còn nằm đó thêm vài phút mà cảm giác dài vô tận, cho đến khi Harrison đứng dậy và nói, “Tôi đi lấy cái túi”.

Ông ta trở lại với một cái túi raffia. Richard không nhìn lúc Harrison đi nhặt cái đầu của Ikejide và cho vào trong túi. Sau đó, chàng nắm hai cổ chân, Harrison nắm hai cổ tay của cái xác vẫn còn ấm và lôi, đến một chỗ đất trũng ở cuối vườn quả. Chàng không một lần nhìn thẳng vào xác chết.

Kainene ngồi trên đất nhìn họ.

“Em có sao không?” Richard hỏi nàng. Nàng không trả lời. Trong mắt nàng có một vẻ gì đó trống rỗng như vô hồn, rất kinh hoàng. Richard không biết phải làm gì. Chàng lắc nhẹ người nàng nhưng nàng vẫn như người mất hồn, vì thế chàng đi lấy một gáo nước lạnh hất vào người nàng.

“Thôi đi, Chúa ơi”, nàng nói và đứng dậy, “anh làm áo em ướt hết cả rồi”.

Nàng lấy một cái áo khác vào trong bếp thay, trước khi họ lên đường đi Orlu. Nàng không còn vội vã; thật chậm rãi, nàng kéo thẳng cổ áo, hai tay vuốt thân áo răn rúm cho phẳng phiu. Những tiếng nổ đinh tai nhức óc vang

https://thuviensach.vn

lên khi Richard lái xe – tiếng *bùm-bùm-bùm* của đạn pháo và tiếng súng nổ liên hồi – chàng nghĩ rằng sẽ có một tên lính Nigeria bắt họ dừng lại hoặc tấn công hoặc ném một quả lựu đạn vào họ bất cứ lúc nào. Nhưng không có gì xảy ra cả. Đường đông nghẹt người. Trạm kiểm soát đã biến mất. Từ băng ghế sau, Harrison nói bằng một giọng thì thào khiếp sợ, "Chúng dùng tất cả những gì chúng có để chiếm Port Harcourt".

Trên đường đến Orlu, Kainene rất ít lời. Khi đến nơi, không thấy cả bàn ghế lẫn mấy tên thợ mộc; chúng đã biến mất cùng với số tiền ứng trước. Nàng lặng lẽ đến trại tị nạn ở cuối đường và tìm một người thợ mộc khác, một người có nước da tái xanh chỉ muốn được trả công bằng thức ăn. Trong những ngày sau đó, nàng hầu như im lặng, lúc nàng ngồi bên ngoài nhìn người thợ mộc cưa, đóng và bào cho nhẵn.

"Tại sao ông không nhận tiền?" Kainene hỏi ông ta.

"Tiền, tôi có thể mua được gì chứ?" Ông ta hỏi lại.

"Ông phải là một người kỳ cục lắm", Kainene nói. "Ông có thể dùng tiền để mua nhiều thứ lắm."

"Điều đó không đúng ở miền đất Biafra này." Ông ta nhún vai. "Chỉ cần trả cho tôi *garri* và gạo."

Kainene không trả lời. Một con chim qua, thả một bãi lên hiên nhà; Richard dùng một cái lá điều lau đi.

"Anh biết Olanna nhìn thấy một bà mẹ mang theo cái đầu của đứa con?" Kainene nói.

"Có", Richard trả lời, mặc dù chàng không biết. Nàng chẳng bao giờ kể cho chàng nghe những gì Olanna đã phải chứng kiến trong cuộc thảm sát.

"Em muốn tới gặp cô ấy."

"Em nên đi lắm." Richard hít mạnh một hơi để giúp chàng lấy lại bình tĩnh và nhìn một trong mấy cái ghế vừa được đóng xong. Cạnh của nó rất sắc và xấu xí.

https://thuviensach.vn

“Làm thế nào mà một mảnh pháo có thể cắt đứt đầu của Ikejide ngọt xớt như thế?” Kainene hỏi, như thể nàng muốn nghe chàng nói với nàng là những điều nàng nhìn thấy đều là ảo giác, từ đầu đến cuối. Chàng ước gì mình có thể làm như thế. Ban đêm, nàng khóc. Nàng bảo nàng muốn nằm mơ thấy Ikejide nhưng mỗi sáng thức dậy, nàng lại nhớ rõ mồn một cái thân thể không đầu đang chạy của anh ta, còn trong miền hư ảo an toàn hơn của giấc mơ, nàng nhìn thấy mình đang hút thuốc bằng một cái tẩu thật sang trọng bằng vàng.

Có một chiếc xe tải nhỏ chở những bao *garri* đến nhà, Kainene dặn Harrison đừng đụng đến vì phải để dành cho trại tị nạn. Nàng là người cung cấp thực phẩm mới.

“Em sẽ tự mình phân phối thức ăn cho người tị nạn và em sẽ xin Trung tâm Khảo cứu Nông nghiệp một ít phân”, nàng nói với Richard.

“Phân?”

“Phân gia súc. Chúng ta có thể lập một nông trại ở trại tị nạn. Chúng ta sẽ tự tăng gia để bổ sung chất đạm, đậu nành và *akidi*.”

“Ồ!”

“Có một người từ Enugu có biệt tài đan rổ rá và làm đèn. Mình phải nhờ ông ta dạy những người khác. Mình có thể kiếm chác ở đây. Mình có thể góp phần làm mọi việc tốt đẹp hơn. Và em sẽ xin Hội Chữ thập đỏ gửi bác sĩ cho chúng ta hàng tuần.”

Có một sự thay đổi khác thường nào đó trong con người nàng, trong cái cách nàng rời nhà đi đến trại tị nạn trong ánh mắt u tối khi nàng trở về nhà từ trại tị nạn. Nàng không còn nói đến Ikejide. Thay vào đó nàng nói về hai mươi người sống trong một không gian chỉ đủ cho một người và về những đứa trẻ chơi trò trận giả, những người phụ nữ đang cho trẻ con bú và những linh mục vị tha của dòng Chúa Thánh Lính như linh mục Marcel và linh mục Jude. Nhưng nàng nói về Inatimi nhiều nhất. Ông ta ở trong Lực lượng Chiến đấu cho Tự do của Biafra, người đã mất hết cả gia đình trong cuộc

https://thuviensach.vn

thảm sát và thường xuyên thâm nhập hậu phương của kẻ thù. Ông ta đến để dạy người tị nạn.

"Ông ấy cho rằng việc làm cho dân chúng biết sự nghiệp của chúng ta là chính nghĩa và hiểu tại sao chúng ta chiến đấu là một chuyện rất quan trọng. Em đã nói với ông ấy là đừng có phí thì giờ dạy họ về chế độ phong kiến và Hiệp ước Aburi làm gì. Họ không bao giờ hiểu được đâu. Một số người còn chưa học hết tiểu học. Nhưng ông ta phớt lờ, cứ bỏ thì giờ với mấy nhóm nhỏ." Kainene nói với vẻ kính trọng như thể việc ông ta chẳng để ý đến lời nàng nói càng chứng minh tính cách anh hùng của ông ta nhiều hơn. Chàng đã bắt đầu thấy khó chịu với Inatimi. Trong ý nghĩ của chàng, Inatimi trở nên hoàn hảo, can đảm, kiên cường và cảm thông với những mất mát của ông ta. Cuối cùng chàng cũng có cơ hội gặp ông ta; suýt nữa chàng đã bật cười trước bộ mặt đầy mụn có cái mũi nhỏ như củ tỏi của một người đàn ông nhỏ bé. Nhưng chàng nhận thấy ngay lập tức rằng với Inatimi, Biafra là Thượng Đế. Ông ta là người tin tưởng tuyệt đối vào lý tưởng.

"Khi tôi bị mất hết cả gia đình, là một người đơn độc, bình thường, tôi như được sinh ra lần nữa", Inatimi nhỏ nhẹ nói với Richard. "Tôi là một người mới vì tôi không còn một gia đình để có thể gợi cho tôi nhớ con người cũ của mình."

Các ông linh mục cũng chẳng giống như những gì Richard nghĩ. Chàng ngạc nhiên vì sự vui vẻ ngấm ngầm của họ. Khi họ nói với chàng, "Chúng tôi vô cùng kinh ngạc về những điều tốt đẹp mà Chúa đã tạo ra ở đây", Richarđ muốn hỏi họ tại sao Chúa lại để cho chiến tranh xảy ra. Tuy thế lòng tin của họ làm chàng cảm động. Nếu Chúa có thể làm họ thành thật quan tâm đến người xung quanh một cách vô điều kiện, thì Chúa là một quan niệm có giá trị.

Richard nói chuyện với linh mục Marcel về Chúa trong buổi sáng vị bác sĩ đến. Chiếc xe hiệu Morris Minor đầy bụi có sơn chữ Hội Chữ thập đỏ bằng sơn đỏ. Ngay cả trước khi bà nói, "Tôi là bác sĩ Inyang", chỉ qua cái bắt tay, Richard biết bà là một người thuộc bộ lạc thiểu số. Chàng tự hào là

https://thuviensach.vn

mình có thể nhận dạng một người Igbo. Điều này không liên quan đến vào vẻ bên ngoài của họ, trái lại, đó là một cảm giác quen thuộc.

Kainene dẫn vị bác sĩ đi thẳng vào phòng bệnh, lớp học ở cuối khu phố. Richard đi theo; chàng quan sát trong khi Kainene nói về những người tị nạn nằm trên mấy cáng tre. Một người đàn bà trẻ mang thai ngồi dậy, ôm ngực rồi bắt đầu ho, cơn ho kéo dài không dứt trong lồng ngực nghe rất nặng nề làm người nghe cũng cảm thấy đau đớn.

Bác sĩ Inyang cúi xuống áp tai vào cái ống nghe và hỏi bằng một giọng Anh Pidgin rất hòa nhã, "Cô có khỏe không? Ngày hôm nay thế nào?".

Thoắt một cái, cô gái đang mang thai lùi lại rồi với vẻ căm hờn ghê gớm, nhổ thẳng vào cái trán nhăn nheo của bà bác sĩ. Bãi nước bọt rơi trúng cằm của bác sĩ Inyang.

"Quân khốn kiếp!", cô gái mang thai nói. "Chúng mày không phải dân Igbo, chúng mày đã dẫn kẻ thù đến đây! *Hapu m*! Chúng mày đã dẫn kẻ thù đến làng của tao!"

Bác sĩ Inyang đưa tay lên cằm lau nước bọt, quá đỗi kinh ngạc. Kainene bước vội đến và tát cô gái mang thai hai cái liền.

"Chúng ta đều là người Biafra! *Anyincha bu Biafra!*" Kainene nói. "Cô có hiểu không? Chúng ta đều là người Biafra!"

Cô gái có thai buông rơi người trở lại trên giường.

Richard thảng thốt trước sự thô bạo của Kainene. Có cái gì đó rất mong manh dễ vỡ trong con người nàng và chàng sợ chỉ cần một cái đụng nhẹ, nàng có thể vỡ tan thành trăm mảnh. Nàng tự nguyện lao vào công việc này mong xóa nhòa đi ký ức. Chàng sợ là việc này sẽ hủy hoại nàng.

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi tám

Olanna có một giấc mơ đẹp. Nàng không nhớ đã mơ gì, chỉ nhớ là trong mơ nàng rất vui vẻ, hạnh phúc và vì thế khi thức giấc, nàng thấy ấm lòng với ý nghĩ là nàng vẫn còn có thể mơ một giấc mơ đẹp. Nàng ước gì Odenigbo đã chẳng rời nhà đến sở làm để nàng có thể kể cho chàng nghe về giấc mơ này và khẽ nở một nụ cười yêu chiều khi chàng lắng nghe, cái nụ cười như muốn nói rằng chàng không nhất thiết phải tin vào câu chuyện của nàng. Nhưng nàng chưa hề gặp lại nụ cười đó của chàng kể từ khi mẹ chàng mất, kể từ khi chàng tìm cách đi Abba và trở về, đeo thêm một vẻ mặt u uất. Cũng từ lúc đó, chàng bắt đầu đi làm sớm hơn thường lệ rất nhiều và khi tan sở, trên đường về nhà, chàng tạt vào quán rượu Tanzania. Nếu chàng đã không cố gắng vượt qua chặng đường bị chiếm đóng thì chàng đã không có cái vẻ tiều tụy và thẫn thờ như bây giờ. Nỗi đau khổ đã không đè nặng như một sự thất bại. Đúng ra nàng sẽ chẳng bao giờ để cho chàng đi. Nhưng sự cương quyết của chàng trở thành sự hằn học ngấm ngầm, dường như chàng cảm thấy nàng không có quyền ngăn chàng. Câu nói của chàng – "Tôi phải chôn cái phần mà bọn diều hâu bỏ lại." – đã đào một hố ngăn giữa hai người mà nàng không biết làm thế nào để có thể vượt qua. Trước khi chàng leo lên xe và lái đi, nàng nói với chàng, "Chắc là đã có người nào đó chôn mẹ rồi".

Sau đó, khi nàng ngồi trên hàng hiên chờ chàng, nàng thấy tự ghét mình đã không tìm ra được lời nào tế nhị hơn. *Chắc là đã có người nào đó chôn mẹ rồi.* Nghe sao mà dửng dưng! Ý của nàng là chắc chắn người anh họ của chàng, Aniekwena, đã chôn bà. Lời nhắn của Aniekwena qua một người lính đang nghỉ phép rất ngắn gọn: Abba bị chiếm đóng; anh ta đã lén trở lại để mang theo một ít của cải và thấy bà nằm chết gần vách nhà vì bị bắn. Anh ta chẳng nói gì hơn, nhưng Olanna đoán là chắc anh ta sẽ đào một cái huyệt. Anh ta không thể để xác bà nằm đó, rữa nát.

Olanna không còn nhớ là mình đã chờ Odenigbo trở lại trong bao lâu nhưng nàng nhớ cái cảm giác mờ mịt như có một tấm màn che lạnh ngắt kéo

https://thuviensach.vn

qua mắt nàng. Đã rất nhiều lần nàng lo ngại về cái chết của Bé By, Kainene và Ugwu, mơ hồ chấp nhận nỗi đau đớn rất có thể sẽ xảy ra trong tương lai nhưng nàng chưa bao giờ nghĩ rằng Odenigbo có thể chết. Không bao giờ. Chàng là điểm tựa vững chắc của nàng. Khi chàng trở lại, đã quá nửa đêm từ lâu, giày dính đầy bùn, nàng biết là chàng sẽ không bao giờ như xưa. Chàng bảo Ugwu rót cho mình ly nước và nói với nàng bằng một giọng thật bình tĩnh, "Họ cứ lặp đi lặp lại là anh phải quay lại, vì thế anh dừng lại, giấu nó đi rồi bắt đầu đi bộ. Cuối cùng, một sĩ quan Biafra lên đạn, bảo rằng anh ta sẽ bắn để quân địch khỏi phải bận tâm, nếu anh không quay trở lại".

Nàng kéo chàng vào lòng, ôm chặt và khóc nức nở. Cái cảm giác nhẹ nhõm của nàng nhuốm vẻ u sầu.

"Anh không sao cả, *nkem*", chàng nói. Nhưng chàng không đi vào sâu trong làng với đội Tuyên truyền và cũng không còn trở về với đôi mắt sáng rực như xưa. Thay vào đó, chàng đến quán rượu Tanzania mỗi ngày và trở về với một bộ mặt lầm lì. Khi nói, chàng nói về những tài liệu nghiên cứu của chàng chưa được xuất bản ở Nsukka, rồi người ta sắp sửa cất nhắc chàng lên địa vị Giáo sư chính thức và chỉ có Chúa mới biết là kẻ địch sẽ làm gì với đống tài liệu của chàng. Nàng muốn chàng thực sự bày tỏ lòng chàng với nàng, để nàng có thể an ủi chàng và giúp chàng vượt qua nỗi đau đớn nhưng mỗi lần nàng đề cập đến chuyện đó, chàng lại bảo, "Muộn quá rồi, *nkem*". Nàng không biết chắc là chàng muốn nói gì. Nàng cảm nhận được nỗi đau khôn cùng này – chàng không bao giờ biết mẹ chàng chết thế nào và luôn luôn vật vã với những giận hờn cũ – nhưng nàng không cảm thấy mình có liên hệ gì với nỗi tiếc thương của chàng. Đôi khi nàng tự hỏi không biết đây là thất bại của mình hay là của chàng, nếu như nàng thiếu một sự mạnh mẽ, quyết đoán để có thể buộc chàng chia sẻ nỗi đau cùng nàng.

Okeoma đến chia buồn.

"Tôi nghe tin buồn", anh nói, khi Olanna mở cửa. Nàng ôm nhẹ anh và nhìn vết sẹo ngoằn ngoèo, sưng tấy chạy từ cằm xuống cổ, nghĩ tin tức lan đi

https://thuviensach.vn

thật nhanh.

“Anh ấy vẫn chưa nói chuyện với tôi”, nàng nói. “Những gì anh ấy nói chả thể hiểu nổi.”

“Chưa có ai từng biết Odenigbo mà lại thấy anh ấy yếu đuối cả. Chịu khó kiên nhẫn với anh ấy.” Okeoma nói thật nhỏ như là thầm thì bởi vì Odenigbo vừa bước ra. Sau khi họ ôm chầm lấy nhau và vỗ vào lưng nhau, Okeoma nhìn chàng.

“*Ndo*”, anh nói. “Tôi rất tiếc.”

“Tôi nghĩ là bà rất ngạc nhiên khi chúng bắn bà”, Odenigbo nói. “Mẹ tôi không bao giờ nghĩ là chúng ta đang ở trong tình trạng chiến tranh và mạng sống của bà bị đe dọa.”

Olanna nhìn chàng chăm chăm.

“Chuyện xảy ra đã xảy ra rồi”, Okeoma nói. “Anh phải giữ vững tinh thần.”

Một không khí im lặng bức bối bao trùm gian phòng.

“Julius mang một ít rượu dừa tươi mới rút”, một lúc sau Odenigbo nói. “Anh biết không, sau này người ta pha thêm nhiều nước quá nhưng rượu vẫn khá ngon.”

“Tôi sẽ uống cái đó sau. Còn chai whisky White Horse anh để dành cho những lúc đặc biệt đâu rồi?”

“Gần hết rồi.”

“Vậy thì tôi sẽ uống cho hết luôn”, Okeoma nói.

Odenigbo mang chai rượu ra và họ ngồi trong phòng khách, vặn radio nhỏ lại và mùi xúp Ugwu nấu tràn ngập trong không khí.

“Ông chỉ huy của tôi uống thứ này như uống nước”, Okeoma nói, lắc cái chai để xem còn nhiều rượu không.

“Và hắn ta thế nào, tên chỉ huy của anh, gã da trắng đánh thuê?” Odenigbo hỏi.

https://thuviensach.vn

Okeoma liếc một cái về hướng Olanna tỏ vẻ xin lỗi trước khi nói, “Hắn vật ngửa đàn bà giữa thanh thiên bạch nhật ngay trước mắt những người đàn ông, cùng lúc ấy hắn cầm bọc tiền bằng một tay”. Okeoma tu chai và nhăn mặt một lát. “Chúng ta có thế lấy lại Enugu dễ dàng nếu hắn chịu nghe lời, nhưng hắn tin là mình biết về đất nước của chúng ta hơn chúng ta. Hắn bắt đầu chỉ huy những đoàn xe tiếp tế. Hắn bắt đầu dọa Lãnh Tụ là hắn sẽ bỏ về nếu không được lĩnh hết số tiền của hắn.”

Okeoma tợp thêm một ngụm từ trong chai.

“Hai ngày trước tôi đi ra ngoài, mặc quần áo dân thường và một người đi tuần chặn tôi lại trên đường, buộc tội tôi đào ngũ. Tôi nói cho hắn biết là từ rày trở đi không bao giờ được nói với tôi bằng giọng ấy, nếu không tôi sẽ cho hắn biết những người lính biệt kích khác lính thường như thế nào. Tôi nghe hắn cười ngặt nghẽo lúc tôi bước đi. Thử tưởng tượng xem! Trước đây hắn có bao giờ dám cười nhạo một người lính biệt kích. Nếu không tổ chức lại, chúng ta sẽ mất uy tín.”

“Tại sao dân da trắng lại được thuê để chiến đấu trong cuộc chiến của chúng ta nhỉ?” Odenigbo dựa người vào ghế. “Rất nhiều người dân có thể thật sự chiến đấu bởi vì chúng ta sẵn sàng dâng hiến thân mình cho Biafra.”

Olanna đứng lên. “Chúng ta dùng bữa thôi”, nàng nói. “Rất tiếc là xúp của chúng tôi không có thịt, Okeoma.”

“*Rất tiếc là xúp của chúng tôi không có thịt*”, Okeoma nhại lại. “Đây có giống chỗ bán thịt không? Tôi không đến đây để tìm thịt.”

Ugwu đặt đĩa *garri* lên bàn.

“Xin anh làm ơn tháo mấy quả lựu đạn anh đang đeo ra khi ăn, Okeoma.” Olanna nói.

Anh ta tháo chúng ra khỏi thắt lưng của mình và đặt vào góc nhà. Họ ăn trong sự im lặng kéo dài, nhồi *garri* thành những viên bi nhỏ, chấm vào xúp rồi nuốt.

“Tại sao anh có cái sẹo ấy?” Olanna hỏi.

https://thuviensach.vn

“Ồ, chẳng có gì cả”, Okeoma nói, lấy tay xoa xoa cái sẹo. “Nó không thật nghiêm trọng đến thế đâu.”

“Anh nên gia nhập Nghiệp đoàn Văn sĩ Biafra”, nàng nói. “Anh đáng lẽ phải là một trong những người ra nước ngoài để quảng bá cho sự nghiệp của chúng ta.”

Okeoma lắc đầu quầy quậy ngay lúc Olanna còn đang nói. “Tôi là một chiến sĩ”, anh nói.

“Anh có còn viết không?” Olanna hỏi.

Anh lại lắc đầu.

“Anh có bài thơ nào cho chúng tôi không? vẫn còn trong đầu ấy?”, nàng hỏi, nghe có vẻ đầy tuyệt vọng ngay cả với chính nàng.

Okeoma nuốt một viên *garri*, yết hầu của anh chạy lên chạy xuống. “Không”, anh nói. Anh quay về hướng Odenigbo. “Anh có biết mấy cái tàu chiến của mình làm gì với kẻ địch ở vùng Onitsha không?”

Sau khi ăn trưa, Odenigbo bỏ vào phòng ngủ. Okeoma uống nốt chỗ rượu whisky còn lại, sau đó uống rượu dừa, hết ly này đến ly khác rồi ngồi ngủ gục trên ghế trong phòng khách. Anh thở khá khó nhọc; anh nói lầm bầm cái gì đó, hai lần anh vung tay như muốn đẩy lui một kẻ thù vô hình. Olanna vỗ nhẹ vai, đánh thức anh dậy.

“*Kunie*. Vào trong nghỉ một chút đi”, nàng nói.

Anh mở đôi mắt đỏ ngầu đầy ngơ ngác của mình. “Không, không, tôi không ngủ đâu.”

“Nhìn anh kìa. Anh không còn là mình nữa.”

“Đâu có.” Okeoma cố nén cái ngáp. “Tôi có một bài thơ vừa nghĩ ra trong đầu.” Anh ngồi thẳng dậy rồi bắt đầu đọc. Giọng anh rất khác. Ở Nsukka, anh đọc thơ của mình rất diễn cảm, như thể anh biết chắc là nghệ thuật quan trọng hơn tất cả. Bây giờ anh có một cái giọng cố tỏ ra không giễu cợt nhưng lại vẫn có vẻ giễu cợt trong đó.

https://thuviensach.vn

Màu nâu

Ánh ngời của một mỹ nhân ngư

Nàng xuất hiện

Mang theo ánh bạc của bình minh

Và mặt trời săn đón nàng

Mỹ nhân ngư .

Nàng không bao giờ thuộc về tôi.

"Odenigbo rất có thể sẽ nói là *Giọng nói của một thế hệ*!" Olanna nói.

"Thế chị thì sẽ nói thế nào?"

"Giọng của một người đàn ông."

Olanna cười e thẹn, nàng nhớ lại Odenigbo thường hay trêu là Okeoma thầm yêu trộm nhớ Olanna. Bài thơ nói về nàng và anh ấy muốn nàng nhận biết điều này. Họ ngồi trong im lặng cho đến khi anh lại bắt đầu nhắm mắt và không lâu sau, tiếng ngáy của anh trở nên đều đặn. Nàng nhìn anh và tự hỏi không biết anh đang mơ gì. Anh vẫn ngủ, nói lẩm bẩm và nghiêng đầu từ bên này sang bên kia, khi Giáo sư Achara đến chiều hôm ấy.

"Ô, người bạn biệt kích của cô đang có mặt ở đây", ông nói. "Cô gọi giúp tôi Odenigbo. Chúng ta sẽ nói chuyện ngoài hàng hiên."

Họ ngồi trên ghế băng ngoài hiên. Giáo sư Achara cứ nhìn xuống đất, chắp tay vào và mở tay ra.

"Tôi đến, có một chuyện rất khó nói", ông ta nói.

Nỗi sợ hãi thắt chặt lồng ngực Olanna: có chuyện gì xảy ra với Kainene và người ta nhờ Giáo sư Achara đến báo cho nàng biết. Nàng muốn Giáo sư rời nhà nàng ngay lập tực mà không nói gì cả, bởi vì nàng không muốn biết cái chuyện sẽ làm nàng đau lòng.

"Chuyện gì thế?" Odenigbo hỏi gắn.

https://thuviensach.vn

“Tôi đã cố gắng thuyết phục ông chủ nhà thay đổi ý của ông ta. Tôi đã nói hết lời, làm tất cả những gì có thể. Nhưng ông ta từ chối. Ông ta muốn anh chị dọn đi trong hai tuần nữa.”

“Tôi không hiểu lắm.” Odenigbo nói.

Nhưng Olanna hiểu. Họ bị đuổi đi vì có người muốn thuê căn nhà này với giá gấp đôi hay gấp ba giá mà nàng đang thuê.

“Tôi rất tiếc, Odenigbo. Ông ta vốn là một người biết điều nhưng tôi đoán thời gian đã lấy đi một phần lý trí của ông ta mất rồi.”

Odenigbo thở dài.

“Tôi sẽ giúp anh chị tìm thuê một chỗ khác”, Giáo sư Achara nói.

* * *

Họ may mắn tìm được một phòng, bây giờ Umuahia la liệt người tị nạn. Một dãy nhà dài có chín phòng cạnh nhau, cửa dẫn ra một hàng hiên hẹp. Nhà bếp ở một đầu còn nhà tắm ở đầu bên kia, bên cạnh một vườn chuối. Phòng của họ ở gần nhà tắm. Ngày đầu tiên, Olanna nhìn nó, không tưởng tượng nổi làm thế nào để có thể *sống* ở đây với Odenigbo, Bé By và Ugwu; ăn, thay quần áo, và làm tình cùng trong một căn phòng. Odenigbo ngăn chỗ họ ngủ bằng một cái màn mỏng và sau đó, khi Olanna nhìn sợi dây treo thõng chàng đã cố cột vào một cây đinh đóng trên tường, nàng nhớ đến căn phòng của cậu Mbaezi và mợ Ifeka ở Kano. Nàng bật khóc.

“Mình sẽ nhanh tìm được một chỗ tốt hơn thôi”, Odenigbo nói và nàng gật đầu, không nói với chàng là không phải tại căn phòng mà mình khóc.

Bà Oji ở bên cạnh. Bà có một gương mặt khắc khổ và ít khi chớp mắt, vì thế Olanna thấy rờn rợn bởi cái nhìn trừng trừng của bà khi hai người nói chuyện lần đầu tiên.

“Xin chào cô, *nno*”, bà nói. “Chồng cô không ở đây sao?”

“Anh ấy đang ở nơi làm việc”, Olanna trả lời.

https://thuviensach.vn

“Tôi muốn gặp ông ấy trước khi mấy người kia tìm đến, vì mấy đứa con của tôi.”

“Con của bà làm sao?”

“Ông chủ nhà gọi ông ấy là bác sĩ.”

“Ồ, không phải thế đâu. Anh ấy là tiến sĩ chứ không phải là bác sĩ.”

Đôi mắt lạnh lẽo không hiểu của bà Oji như xuyên qua người Olanna.

“Anh ấy là tiến sĩ, chỉ chuyên viết sách thôi”, Olanna nói, “anh ấy không biết chữa bệnh”.

“Ồ!” Nét mặt của bà Oji không thay đổi. “Mấy đứa con của tôi bị suyễn. Ba đứa chết trước khi chiến tranh bắt đầu. Còn lại ba đứa.”

“Tôi rất tiếc. *Ndo*”, Olanna nói.

Bà Oji nhún vai và sau đó bảo cho nàng biết láng giềng là những tên ăn trộm đại tài. “Nếu cô để một cái bếp dầu trong nhà bếp, khi cô trở ra, dầu sẽ không còn. Nếu cô để xà phòng trong nhà tắm, sẽ mất tiêu. Nếu cô phơi quần áo mà quên trông chừng, chúng sẽ không cánh mà bay.”

“Phải rất cẩn thận”, bà nói. “Và khóa cửa ngay cả khi cô chỉ đi tiểu.”

Olanna cảm ơn bà và ước gì có thể giúp bà, ước gì Odenigbo thực sự là một bác sĩ có thể chữa bệnh. Nàng cảm ơn mấy người hàng xóm đã đến chào và trò chuyện đôi câu. Có nhiều người trong sân quá; có một gia đình mười sáu người ở trong căn phòng cạnh phòng bà Oji. Nền nhà tắm thì ướt nhoét vì có quá nhiều đất bùn tróc ra từ thân thể của nhiều người. Cầu tiêu nồng nặc mùi của những người xa lạ. Những buổi chiều ẩm ướt khi đủ các loại mùi hôi hám dày đặc lơ lửng trong không khí ẩm thấp, Olanna thèm có một cái quạt điện. Căn nhà cũ của nàng ở khu khác của thị trấn có điện đến tám giờ tối, nhưng ở đây không có điện. Nàng mua mấy cái đèn dầu làm bằng hộp sữa. Khi nào Ugwu thắp đèn, Bé By kêu lên một cách thích chí, chạy đến bên ngọn đèn. Olanna nhìn con bé và thầm mừng là con bé không nhìn việc dọn nhà thêm một lần và cuộc sống mới bằng cặp mắt sợ hãi; thay vào đó con bé chơi với bạn mới Adanna mỗi ngày, hét lên, “Chạy trốn!”, rồi

https://thuviensach.vn

cười ngặt nghẽo và nấp sau những tàu lá chuối để trốn những cái máy bay tưởng tượng. Tuy vậy, Olanna lo rằng, Bé By sẽ nhiễm cái giọng Umuahia quê kệch của Adanna, hay là mấy căn bệnh ngoài da lây từ những vết nhiễm trùng mưng mủ trên cánh tay cô bé hoặc từ đám ruồi đang bu quanh con chó Bingo gầy còm của Adanna.

Ngày đầu tiên Olanna và Ugwu nấu ăn trong nhà bếp, mẹ của Adanna đến và chìa ra một cái bát sành, nói, "Làm ơn cho tôi một ít xúp".

"Không, chúng tôi không có đủ ăn", Olanna nói. Rồi nàng nghĩ đến cái áo váy duy nhất của Adanna làm bằng vải bao bố đựng thực phẩm cứu trợ, vì thế chữ BỘ in ở đằng sau còn chữ T thì bị chui vào đường may nối, nàng múc một muỗng xúp lỏng không có thịt vào trong cái bát sành. Ngày hôm sau mẹ của Adanna đến và xin một ít *garri*, Olanna cho chị ta nửa bát. Ngày thứ ba, chị ta vào trong bếp lúc có đầy những người phụ nữ khác và lại xin Olanna xúp.

"Đừng có cho bà ta thức ăn nữa!" Bà Oji hét to lên. "Bà ta luôn làm như vậy với những người mới đến. Bà ta nên đi trồng khoai mì và nuôi gia đình mình chứ đừng quấy rầy người khác như thế! Nói cho đúng, bà ta là dân Umuahia! Bà ta không phải là dân tị nạn như chúng ta. Tại sao bà ta có thể xin người tị nạn thức ăn cơ chứ?" Bà Oji rít thật to và tiếp tục giã quả cọ trong cối. Động tác thành thục cộng với nét mặt gầy gò xương xẩu của bà khiến Olanna như bị thôi miên. Nàng chưa bao giờ thấy bà Oji mỉm cười.

"Nhưng không phải đám tị nạn các người đã ăn hết thức ăn của chúng tôi sao?" Mẹ Adanna nói.

"Im cái mồm thối của bà đi!" Bà Oji nói. Và mẹ của Adanna im ngay lập tức, như thể chị ta biết là không thể nào cãi tay đôi với bà Oji, một người nói nhanh, chói tai tựa súng liên thanh, không bao giờ thiếu từ để dùng và nhất là cái tốc độ bà có thể nói.

Buổi chiều, khi bà Oji cãi nhau với chồng, giọng của bà vang khắp sân. "Đồ cừu thiến! Ông dám tự gọi ông là đàn ông à, ông là thằng đào ngũ! Nếu

https://thuviensach.vn

tôi nghe thêm một lần nữa ông nói với người ta là ông bị thương trên chiến trường, tôi sẽ gọi lính và chỉ cho họ biết ông đang trốn ở đâu!”

Cơn giận của bà là chuyện thường tình trong mảnh sân này. Cũng như những lời cầu nguyện oang oang của mục sư Ambrose khi ông ta đi tới đi lui trong sân. Cũng như tiếng dương cầm trong căn phòng bên cạnh nhà bếp. Olanna thảng thốt khi nghe thấy những âm thanh buồn bã; bản nhạc thật trong sáng và được chơi một cách chậmrãi: tự tin vang lên, tràn ngập không gian khiến khóm chuối đang lắc lư cũng lặng ngừng.

“Đó là Alice”, bà Oji nói. “Cô ta đến đây khi Enugu thất thủ. Lúc trước cô ta chẳng nói chuyện với ai cả, ít ra bây giờ cô ta còn trả lời khi có người chào. Cô ta sống một mình trong gian phòng ấy. Cô ta không bao giờ ra ngoài, cũng chẳng nấu nướng gì cả. Không ai biết cô ta ăn gì. Những lần chúng tôi đi lùng sục, cô ta nghĩ mình là bà lớn nên chẳng chịu tham gia cùng. Tất cả mọi người trong khu nhà này đều đi rà soát bụi rậm, ngõ ngách để xem có kẻ địch lẩn trốn hay không nhưng cô ta không thèm ló mặt ra khỏi cửa. Có vài người phụ nữ nói là họ sẽ báo cáo với dân quân.”

Tiếng nhạc vẫn trầm bổng, nghe như Beethoven, nhưng Olanna không chắc. Odenigbo có thể nhận ra. Tiếng đàn chuyển sang phần cao trào đầy cuồng nộ rồi bỗng ngân vút lên, vút lên nữa trước khi tắt lặng. Alice ra khỏi phòng của mình. Dáng người nhỏ nhắn, mảnh dẻ làm Olanna thấy mình to quá khổ, ngượng nghịu đứng nhìn cô; có một vẻ gì như trẻ con ở cô gái da màu này, gần như trong suốt với hai bàn tay nhỏ xíu.

“Xin chào cô”, Olanna nói. “Tôi là Olanna. Chúng tôi vừa mới dọn vào căn phòng ấy.”

“Xin chào. Tôi có gặp cô bé con của chị.” Cái bắt tay của Alice rất khẽ khàng, cứ như là cô ta quá quan tâm đến bản thân, như thể không bao giờ cô ta động chạm quá mạnh vào mình.

“Cô chơi đàn hay quá”, Olanna nói.

“Ồ, tôi chơi tồi lắm.” Alice lắc đầu. “Chị ở đâu đến đây?”

“Trường Đại học Nsukka. Còn cô?”

https://thuviensach.vn

Alice ngập ngừng. “Tôi đến từ Enugu.”

“Chúng tôi có bạn ở đó. Cô có quen ai ở Đại học Mỹ thuật Nigeria không?”

“Ồ, nhà tắm có chỗ rồi.” Cô ta quay người đi luôn. Cử chỉ đường đột của Alice làm Olanna ngạc nhiên. Khi trở ra, cô ta đi qua, khẽ chào và vào trong phòng. Không lâu sau, Olanna nghe tiếng dương cầm, một khúc nhạc chậm buồn, và nàng thèm được băng đến mở cửa phòng Alice, ngắm cô ta chơi đàn.

Nàng thường xuyên nghĩ về Alice, cái tính chất mỏng manh qua hình dáng nhỏ nhắn và màu da trắng nhợt của cô ta, rồi sức mạnh phi thường trong cách cô ta chơi đàn. Khi nàng tập hợp Bé By, Adanna và các đứa trẻ khác trong khu nhà rồi đọc cho chúng nghe, nàng hy vọng Alice sẽ ra ngoài, tham gia cùng nàng. Nàng tự hỏi không biết Alice có thích Tân nhạc không. Nàng rất muốn được trò chuyện với Alice về âm nhạc, nghệ thuật và chính trị. Nhưng Alice rời phòng chỉ để đi đến nhà tắm một cách vội vàng và không đáp lời khi Olanna gõ cửa phòng cô. “Tôi phải đi ngủ đây”, sau đó cô ta trả lời, nhưng không mời Olanna lần khác trở lại.

Cuối cùng, họ lại gặp nhau ở chợ. Vừa hừng đông và trời vẫn mờ sương, Olanna thả bộ trong sương lạnh ướt, dưới tán cây rậm xanh rì của rừng cây, bước tránh những rễ cây lớn.

Nàng trả giá nhỏ nhẹ nhưng cương quyết với người bán hàng trước khi nàng mua khoai mì có vỏ hơi hồng hồng mà có lần nàng đã tưởng là nó có chất độc, bởi vì màu hồng tươi quá, cho đến khi bà Muokelu bảo đảm với nàng là nó không độc. Có tiếng chim kêu quang quác trên ngọn cây. Thỉnh thoảng một chiếc lá nhẹ nhàng rơi xuống. Nàng đứng trước một cái bàn có những miếng thịt gà sống màu xám và tưởng tượng là mình chộp vài miếng rồi chạy đi thật nhanh. Nếu nàng mua thịt gà thì sẽ hết tiền, không thể mua gì khác nên nàng mua bốn con ốc sên cỡ trung bình. Mấy con ốc len giá rẻ hơn nhưng nàng không mua vì nàng không nghĩ là chúng lại có thể làm thức

https://thuviensach.vn

ăn; đối với nàng, ốc chỉ là đồ chơi của trẻ con ở quê. Khi nàng bắt đầu ra về thì nàng thấy Alice.

"Chào Alice."

"Chào chị."

Olanna định ôm chào cô ta, cái ôm khẽ bình thường, nhưng Alice giơ tay ra để bắt tay với một vẻ xa cách, như thể họ không phải là láng giềng.

"Tôi không mua nổi muối, kiếm không ra", Alice nói. "Còn những kẻ đẩy chúng ta vào hoàn cảnh này thì lại có bao nhiêu muối, tùy ý họ."

Olanna ngạc nhiên; dĩ nhiên cô ta không thể tìm mua muối ở đây. Hầu như ở đâu cũng không có muối. Alice có vẻ chỉn chu và nhỏ bé trong một bộ váy len có dây lưng khiến Olanna nghĩ đến một cửa hàng ở London. Không có vẻ gì giống một người phụ nữ Biafra đi chợ trong rừng lúc hừng đông.

"Họ nói người Nigeria bỏ bom và bỏ bom liên tục ở Uli, cả tuần nay không một máy bay tiếp tế nào có thể đáp xuống."

"Vâng, tôi cũng nghe thấy thế." Olanna nói. "Cô có về nhà không?"

Alice nhìn chỗ khác, hướng vào trong rừng. "Tôi chưa về ngay lúc này đâu."

"Tôi sẽ chờ cô và chúng ta cùng đi bộ về."

"Thôi chị đừng bận tâm", Alice nói. "Chào chị."

Alice quay người và đi trở lại một dãy quầy hàng liền nhau, vẻ kiêu kỳ đỏm dáng như là cô bị ai xui dại rằng phải đi như thế mới đúng là "quý bà". Olanna đứng nhìn theo cô ta, tự hỏi đằng sau cái vẻ bề ngoài đó là gì, trước khi nàng về nhà. Nàng ghé trung tâm tiếp tế để xem có ít thức ăn nào không, hy vọng có chiếc máy bay nào cuối cùng cũng tìm cách hạ cánh. Khu nhà vắng tanh và nàng nhìn vào bên trong cái cổng bị khóa kín một lúc. Có một tấm biển bị rách mất một nửa được treo trên tường. Có người lấy than gạch gạch hàng chữ WCC: WORLD COUNCIL OF CHURCHES (Hội Đồng Nhà Nhà Thờ Thế Giới) và viết nguệch ngoạc: WCC: WAR CAN CONTINUE (Chiến Tranh Có Thể Tiếp Diễn).

https://thuviensach.vn

Nàng vừa đến gần nhà máy xay xát thì có một người phụ nữ chạy ra khỏi một căn nhà bên cạnh, khóc, đuổi theo hai người lính đang kéo một bé trai khá cao. “Tôi nói là hãy bắt tôi!”, bà hét to. “Bắt tôi thay nó đi! Chúng tôi đã chẳng hy sinh Abuchi cho các người còn gì?” Hai người lính chẳng thèm để ý đến bà ta còn thẳng bé cố ưỡn thẳng người như thể không tin nổi vào chính mình, rằng nó sẽ quay lại nhìn mẹ.

Olanna đứng sang một bên lúc họ đi qua, về nhà và nổi cáu khi thấy Ugwu đứng trước cửa nói chuyện với mấy ông bà hàng xóm. Bất cứ người nào đi bắt lính nghĩa vụ cũng có thể nhìn thấy hắn ở đó.

“*Bia nwoke m*, đầu óc em có phải là bã đậu không đấy? Tôi đã chẳng bảo là không được ra ngoài đường rồi kia mà?” Nàng nghiến răng, rít lên.

Ugwu đỡ lấy giỏ của nàng và nói nhỏ, “Xin lỗi, thưa cô”.

“Bé By đâu rồi?”

“Ở phòng của Adanna.”

“Đưa chìa khóa cho tôi!”

“Ông Chủ ở trong nhà, thưa cô.”

Olanna liếc đồng hồ đeo tay của mình mặc dù nàng không cần phải làm thế. Giờ này còn quá sớm sao Odenigbo đã đi làm về. Chàng đang ngồi trên giường, lưng còng xuống, vai rung mạnh.

“*O gini*? Có chuyện gì thế?” Nàng hỏi.

“Không có gì cả.”

Nàng đến bên chàng. “*Ebezi na*, đừng khóc nữa.” Nàng nói nhẹ nhàng. Nhưng nàng không muốn chàng ngừng khóc. Nàng muốn chàng cứ khóc mãi, khóc mãi cho đến khi chàng nuốt trôi được nỗi đau đang tắc nghẹn trong cổ, cho đến khi chàng xóa sạch niềm thương đau. Nàng vòng tay ôm lấy chàng, lắc nhẹ cho đến khi cả người chàng đang gồng căng được thả lỏng ra và chàng tựa vào nàng. Tay chàng ôm vòng qua người nàng. Tiếng nức nở của chàng nghe rõ hơn. Mỗi hơi thở chàng hít vào lại làm nàng liên tưởng đến Bé By; chàng khóc cũng giống như đứa con gái của chàng.

https://thuviensach.vn

“Anh chưa bao giờ chu đáo với mẹ cả”, cuối cùng chàng nói.

“Không sao”, nàng thì thầm. Chính nàng cũng thầm ước là mình cố gắng nhiều hơn để hòa thuận với mẹ chàng trước khi rơi vào sự hậm hực ghét bỏ một cách dễ dàng. Có nhiều cái nàng có thể làm khác đi nếu có cơ hội làm lại lần nữa.

“Chúng ta chưa bao giờ chủ động nhớ đến cái chết”, Odenigbo nói. “Chúng ta sống một cuộc sống như thế này là do chúng ta không nhớ rằng mình cũng sẽ chết. Chúng ta đều phải chết.”

“Vâng.” Olanna nói. Vai chàng như chùng xuống.

“Nhưng liệu đó có phải là toàn bộ giá trị của sự sống còn? Rằng đời sống là trạng thái phủ nhận cái chết?” Chàng hỏi.

Olanna ôm chàng chặt hơn.

“Anh hằng suy nghĩ đến chuyện tham gia quân đội, *nkem*.” Chàng nói. “Có thể anh nên tham gia Lữ đoàn S mới thành lập của Lãnh Tụ.”

Olanna im lặng một lúc lâu. Nàng cố dằn nén cái ý nghĩ tóm lấy chòm râu mới mọc của chàng mà giật cho bật máu ra. “Anh nên tìm một cái cây thật chắc và một sợi dây, Odenigbo, vì đó là cách tự tử dễ dàng hơn.” Nàng nói.

Chàng quay lại để nhìn nàng, nhưng nàng ngoảnh đi và đứng dậy, đến gần cái vặn to radio, một bài hát của Beatles ngân vang khắp phòng. Nàng không thể bàn thêm về chuyện gia nhập quân đội nữa.

“Mình nên đào một cái hầm trú ẩn”, chàng nói và đi ra cửa. “Đúng, chắc chắn chúng ta cần một cái hầm trú ẩn ở đây.”

Vẻ trống rỗng trong ánh mắt và bờ vai rũ xuống của chàng làm nàng lo ngại. Nếu chàng phải làm một cái gì đó, tốt hơn hết nên để chàng xây một cái hầm tránh bom, chứ không phải là gia nhập quân đội.

Bên ngoài, chàng đang nói chuyện với ông Oji và mấy người đàn ông khác đứng gần cổng vào.

https://thuviensach.vn

“Thế anh không nhìn thấy mấy cây chuối đó sao?” Ông Oji nói. “Từ trước đến giờ cứ mỗi lần bị máy bay tập kích, chúng tôi lại chạy vào đó trốn. Và chẳng có chuyện gì xảy ra với chúng tôi. Chúng ta không cần phải đào một cái hầm trú ẩn. Thân cây chuối có thể che chắn được bom đạn.

Ánh mắt Odenigbo cũng lạnh tanh như câu trả lời của chàng. “Một tên đào ngũ thì biết gì về hầm tránh bom?”

Chàng bỏ đám đàn ông ở đó. Một lúc sau, chàng và Ugwu bắt đầu chọn địa điểm, đào một khoảnh đằng sau dãy nhà. Không lâu sau, đám thanh niên ra đào cùng và khi mặt trời lặn, mấy ông già cũng ra phụ, kể cả ông Oji. Olanna nhìn họ làm việc và tự hỏi không biết họ nghĩ gì về Odenigbo. Khi mấy người đàn ông kia cười đùa ầm ĩ, chàng không cười. Chàng chỉ nói chuyện về công việc. Không, *mba*, đào sâu hơn một chút. Vâng, để cho nó đứng đó: Không, dịch ra một chút xíu. Áo may ô của chàng đẫm mồ hôi dính vào người và lần đầu tiên nàng nhận thấy chàng đã sụt cân rất nhiều, ngực chàng lõm sâu.

Đêm đó, nàng nằm áp má vào má chàng. Chàng đã chẳng nói lý do gì khiến chàng ở nhà khóc mẹ. Nàng hy vọng, dù gì đi nữa thì nó cũng có thể nới lỏng cái nút đã thắt chặt trong lòng chàng. Nàng hôn cổ, hôn tai chàng, theo cái cách luôn khiến chàng kéo nàng vào lòng thật chặt những đêm Ugwu ngủ ngoài mái hiên. Nhưng chàng đẩy tay nàng ra và nói, “Anh mệt lắm, *nkem*”. Trước đây nàng chưa bao giờ nghe chàng nói như thế với nàng. Người chàng nồng mùi mồ hôi và nàng chợt cảm thấy thèm cái mùi Old spice đã bỏ lại Nsukka.

Ngay cả phép lạ của Abagana[75] cũng không làm chàng thanh thản hơn. Trước kia, họ có thể tổ chức tiệc mừng như là một chiến thắng của riêng họ. Họ có thể ôm chầm lấy nhau, hôn nhau rồi nàng sẽ tự làm cho mình nhột nhạt bằng cách cọ má vào bộ râu mới mọc của chàng. Nhưng giờ đây khi nghe đài phát thanh loan tin, chàng chỉ nói, “Tuyệt, tuyệt”, rồi sau đó nhìn hàng xóm ca hát nhảy múa với vẻ mặt vô hồn.

https://thuviensach.vn

Bà Oji bắt đầu hát, "*Onye ga-enwe mmeri*?", và các bà khác hát đối theo, "*Biafra ga-enwe mmeri, igba!*". Họ tạo thành một vòng tròn rồi lắc lư với những động tác nhịp nhàng và dậm chân thật mạnh khi họ nói *igba*! Bụi bay lên từng đợt rồi lắng xuống. Olanna gia nhập cùng họ, lời hát làm nàng cảm thấy phấn khích – *Ai sẽ thắng? Biafra sẽ thắng, igba!* – và ước là Odenigbo không chỉ ngồi ở đó với vẻ mặt vô hồn.

"Olanna múa giống như mấy người da trắng!" Bà Oji nói, cười ngặt nghẽo. "Cái mông của cô không lắc chút nào cả!"

Đó là lần đầu tiên Olanna nhìn thấy bà Oji cười. Đám đàn ông kể đi kể lại câu chuyện – có người nói là lực lượng Biafra đã phục kích và bắn một đoàn quân xa gồm một trăm cái xe, trong khi người khác nói thật ra có đến một ngàn chiếc xe vũ trang và xe vận tải bị phá hủy – nhưng họ đều đồng ý ở điểm nếu đoàn quân xa đến được địa điểm như dự định, quân đội Biafra chắc là bị tiêu diệt. Radio được vặn rõ to, để ngoài hàng hiên, trước tất cả các phòng. Tin tức được phát đi phát lại suốt ngày và cứ mỗi lần bản tin chấm dứt, rất nhiều người tham gia phụ họa, *bảo vệ Biafra cho thế giới tự do là nhiệm vụ phải làm!* Ngay cả Bé By cũng thuộc câu này. Con bé lặp lại khi vỗ đầu con Bingo. Alice là người duy nhất không ra ngoài và Olanna tự hỏi không biết cô ta đang làm gì.

"Alice nghĩ là mình cao quý hơn tất cả mọi người trong sân này", bà Oji nói. "Nhìn cô kìa. Người ta đã chẳng bảo cô là con của Ông Lớn sao? Nhưng cô sống có tình nghĩa với mọi người. Còn cô ta tưởng mình là ai nào?"

"Có thể cô ấy đang ngủ."

"Ngủ là phải rồi. Cái con Alice đó là kẻ phá hoại. Trông mặt nó biết liền. Con ấy làm việc cho quân giặc đấy."

"Những kẻ phá hoại tự viết lên mặt chúng vào lúc nào?" Olanna bật cười, hỏi.

Bà Oji nhún vai, như thể bà chẳng buồn thuyết phục Olanna cái điều mà bà biết chắc như đinh đóng cột.

https://thuviensach.vn

Vài giờ sau khi sân của khu nhà trở nên vắng lặng, tài xế của Giáo sư Ezeka đến. Anh ta đưa cho Olanna một mẩu giấy rồi đi vòng ra sau mở cốp xe và bê ra hai thùng giấy. Ugwu vội vàng mang vào trong nhà.

"Cảm ơn anh", Olanna nói. "Cho tôi gửi lời chào ông chủ của anh."

"Vâng, thưa bà." Anh ta vẫn đứng đó.

"Có chuyện gì nữa không?"

"Làm ơn, thưa bà, tôi chờ bà kiểm tra lại xem bà đã nhận đủ các thứ chưa."

"Ồ." Nét chữ viết tay nguệch ngoạc của Ezeka đã liệt kê tất cả những thứ ông gửi trên tờ giấy, phía trước. *Xin kiểm tra để chắc chắn tài xế không đụng chạm đến món nào* được viết vội vàng ở phía sau. Olanna vào trong đếm lại xem có bao nhiêu hộp sữa đặc, trà, bánh ngọt, Ovaltine, cá mòi, đường hộp và muối – nàng không khỏi buột miệng khi thấy cả giấy vệ sinh, ít nhất Bé By cũng không phải dùng báo cũ một thời gian. Nàng viết nhanh một lá thư ngắn cảm ơn nhiều nhiều và đưa cho anh tài xế; nếu Ezeka đã làm điều này để chứng tỏ nhiều hơn sự cao quý của mình thì nó cũng chẳng làm giảm đi chút nào sự vui mừng của nàng. Ugwu còn có vẻ khoái chí hơn cả nàng.

"Giống như ở Nsukka vậy, cô à!" Hắn nói. "Nhìn hộp cá mòi kìa."

"Bỏ một ít muối vào trong túi. Một phần tư của gói đó."

"Cô cho ai vậy?" Ugwu nhìn một cách ngờ vực.

"Alice. Và đừng nói cho hàng xóm biết mình có gì? Nếu có ai hỏi, nói là bạn cũ gửi sách cho ông chủ."

"Vâng, thưa cô."

Olanna cảm thấy ánh mắt bất bình của Ugwu dõi theo nàng lúc mình cầm gói muối qua phòng của Alice. Tiếng gõ cửa của nàng không được đáp lại. Nàng vừa quay đi thì Alice mở cửa.

https://thuviensach.vn

“Một người bạn của chúng tôi mang cho một ít nhu yếu phẩm”, Olanna nói, đưa cho cô gói muối.

“*Hêy*, tôi không thể lấy hết chỗ này”, Alice nói, lúc cô thò tay ra cầm lấy. “Cảm ơn chị. Ồ, cảm ơn chị rất nhiều!”

“Chúng tôi không gặp ông ấy đã lâu. Thật ngạc nhiên khi nhận được.”

“Và chị lại quan tâm đến tôi. Chị không cần phải làm thế.” Alice ép chặt gói muối vào ngực. Mắt cô có quầng đen với những gân xanh hiện lên dưới làn da nhợt nhạt; Olanna tự hỏi không biết cô ta có bị ốm không.

Nhưng Alice trông có vẻ khác, làn da tươi tắn hơn khi chiều hôm ấy cô ra ngoài và ngồi cạnh Olanna ngoài hàng hiên, chân duỗi dài. Có lẽ cô đã đánh một ít phấn nhạt. Hai bàn chân của cô nhỏ xíu. Thoang thoảng có một mùi kem dưỡng da quen thuộc. Bà Adanna đi qua và nói, “Ê! Alice, chúng tôi chưa bao giờ thấy cô ngồi ở ngoài này!”, và Alice nhoẻn miệng nở một nụ cười. Mục sư Ambrose đang cầu nguyện ở gần mấy cây chuối. Cái áo thụng dài tay màu đỏ của ông sáng rực dưới nắng chiều đang tàn. “Đức Jehovah hủy diệt quân thù bằng ngọn lửa của Thánh Thần! Đức Jehovah chiến đấu cho chúng ta!”

“Chúa chiến đấu cho Nigeria”, Alice nói. “Chúa luôn chiến đấu cho bên nào có nhiều vũ khí.”

“Chúa ở bên chúng ta!” Olanna lấy làm ngạc nhiên bởi giọng gắt gỏng của chính mình. Alice có vẻ giật mình và từ chỗ nào đó đằng sau nhà, Bingo đang rít lên.

“Tôi chỉ nghĩ là Chúa chiến đấu cho bên nào có lẽ phải”, Olanna nói thêm một cách dịu dàng.

Alice đập một con muỗi. “Ambrose giả vờ làm mục sư để tránh nhập ngũ đấy.”

“Vâng, tôi cũng nghĩ thế.” Olanna mỉm cười. “Cô có biết cái nhà thờ kỳ lạ trên đường Ogui ở Enugu không? Ông ta giống như một trong mấy người mục sư ở đấy.”

https://thuviensach.vn

“Tôi không hẳn là đến từ Enugu.” Alice co đầu gối lên. “Tôi đến từ Asaba. Sau khi học xong Đại học Sư phạm ở đó, tôi đi đến Lagos. Tôi làm việc ở Lagos trước khi chiến tranh xảy ra. Tôi gặp một Đại tá trong quân đội và chỉ trong vòng vài tháng, anh ta cầu hôn tôi nhưng anh ta không bảo cho tôi biết là anh ta đã kết hôn và vợ anh ta đang ở nước ngoài. Tôi có thai. Và anh ta cứ trì hoãn chuyện về Asaba để kết hôn cho đúng nghi lễ. Nhưng tôi tin khi anh ta nói rằng anh ta rất bận và đang chịu áp lực từ tất cả những chuyện xảy ra trên đất nước. Sau khi người ta giết sĩ quan Igbo, anh ta trốn thoát và tôi đến Enugu với anh ta. Tôi sinh con ở Enugu. Tôi đang ở với anh ta tại Enugu thì vợ anh ta về nước, ngay trước khi chiến tranh xảy ra, và anh ta đã bỏ tôi. Rồi con tôi chết. Rồi Enugu mất. Và tôi ở đây.”

“Tôi rất tiếc.”

“Tôi là con nhỏ ngu ngốc. Sao tôi lại tin những lời gian dối của anh ta?”

“Đừng nói thế.”

“Chị may mắn lắm. Chị có chồng và con của chị. Tôi không biết chị làm thế nào để có thể giữ được mái ấm, dạy dỗ trẻ em, và có tất cả mọi thứ. Tôi ước gì tôi cũng có thể giống như chị.”

Sự ngưỡng mộ của Alice làm nàng ngạc nhiên và ấm lòng. “Tôi chẳng có gì đặc biệt cả”, Olanna nói.

Mục sư Ambrose trở nên cuồng nhiệt. “Quỷ sứ, ta bắn nhà ngươi! Sa tăng, ta bỏ bom ngươi!”

“Chuyến di tản khỏi Nsukka của chị như thế nào?” Alice hỏi. “Chị có mất mát nhiều không?”

“Tất cả mọi thứ. Chúng tôi chạy rất vội vã.”

“Tôi cũng bị như thế ở Enugu. Tôi không biết tại sao họ không nói sự thật cho dân chúng biết để mọi người có thể chuẩn bị. Người của Bộ Thông tin cho xe tuyên truyền chạy khắp thành phố loa loa nói với chúng tôi rằng mọi chuyện đều tốt đẹp, chỉ có lính của họ tập bắn pháo thôi. Nếu họ nói sự

https://thuviensach.vn

thật thì dân chúng đã chuẩn bị chu đáo hơn và chúng ta đã không bị mất nhiều tài sản như thế.”

“Nhưng cô còn mang được cái dương cầm theo.” Olanna không thích cái cách Alice dùng chữ “họ”, làm như cô không phải cùng hội cùng thuyền với nàng.

“Đó là thứ duy nhất tôi mang theo được từ Enugu. Anh ta gửi tiền và một chiếc xe tải để giúp tôi vào chính cái ngày Enugu thất thủ. Lương tâm tội lỗi của anh ta dằn vặt đấy mà, về sau người tài xế nói cho tôi biết vài tuần trước đó vợ chồng anh ta đã mang hết đồ đạc về quê. Chị tưởng tượng thử xem!”

“Cô có biết bây giờ anh ta ở đâu không?”

“Tôi không muốn biết. Nếu có dịp gặp lại anh ta, *ezi okwu m*, tôi sẽ giết anh ta bằng chính đôi tay này.” Alice giơ hai bàn tay bé xíu của mình lên. Lần đầu tiên cô ta dùng tiếng Igbo với thổ âm Asaba, chữ F nghe như chữ W. “Lúc nào tôi cũng nghĩ lại những điều tôi đã trải qua vì anh ta; tôi bỏ công việc của mình ở Lagos, tôi liên tục nói dối gia đình tôi, tôi bỏ những người bạn đã nói với tôi là anh ta không thật lòng.” Cô cúi xuống nhặt cái gì đó trên cát. “Và anh ta không thể làm được chuyện ấy cho ra hồn.”

“Gì cơ?”

“Anh ta nhào lên người tôi, rên *è è* như một con dê và thế là xong.” Cô giơ ngón tay lên. “Với cái của bé xíu như thế này. Rồi anh ta mỉm cười khoái trá mà chẳng bao giờ nghĩ là không biết tôi có rõ lúc nào anh ta bắt đầu và lúc nào anh ta kết thúc. Ôi đàn ông! Đàn ông thật là hết thuốc chữa!”

“Không phải đàn ông nào cũng thế. Chồng tôi biết làm chuyện ấy và với một cái như thế này.” Olanna giơ một cái nắm tay thật chặt. Cả hai cùng cười ngất và nàng cảm thấy giữa hai người có một sự gắn bó thật bình dị, thú vị của đàn bà với nhau.

https://thuviensach.vn

Olanna chờ Odenigbo về nhà để nàng có thể kể cho chàng nghe tình bạn mới có giữa nàng và Alice, về những điều nàng vừa mới kể cho Alice. Nàng muốn chàng về nhà và kéo ghì nàng vào lòng theo cái cách mà đã lâu lắm rồi chàng không làm. Nhưng khi từ quán rượu Tanzania về, chàng đem theo một khẩu súng, loại súng hai nòng, dài, đen, lạnh ngắt đặt nó lên giường.

"*Gini bu ife a*? Cái gì vậy?" Olanna hỏi.

"Có người ở Bộ mang cho anh. Cũ rồi, nhưng có nó cũng tốt, để dành khi hữu sự."

"Em không muốn để súng trong nhà."

"Chúng ta đang có chiến tranh. Ở đâu chả có súng." Chàng cởi quần dài và quấn một tấm quấn xung quanh thắt lưng trước khi cởi áo.

"Hôm nay em nói chuyện với Alice."

"Alice nào?"

"Cô hàng xóm chơi dương cầm."

"À, ừ." Chàng nhìn tấm ri đô.

"Anh có vẻ mệt", nàng nói. Điều nàng thật sự muốn nói là, Anh có vẻ buồn. Giá như chàng có việc để bận rộn, giá như chàng có việc để lo toan vào những lúc nỗi đau buồn ngấm ngầm gặm nhấm chàng thì tốt hơn.

"Anh không sao cả", chàng nói.

"Em nghĩ anh nên đến gặp Ezeka. Nhờ ông ta giúp anh chuyển sang chỗ khác. Ngay cả nếu như không phải thuộc Bộ của ông ấy, ông ấy chắc cũng phải quen và có ảnh hưởng với các Bộ khác."

Odenigbo mắc cái quần của chàng lên một cái đinh đóng trên tường.

"Anh có nghe em nói không?" Olanna hỏi.

"Anh không muốn nhờ Ezeka."

Nhìn nét mặt chàng, nàng nhận ra chàng thất vọng. Nàng đã quên rằng chàng là người có những lý tưởng cao đẹp. Chàng là người sống nguyên tắc

https://thuviensach.vn

không xin xỏ ân huệ của bạn bè quyền chức.

"Anh có thể phục vụ Biafra hữu hiệu hơn nếu anh làm việc ở nơi nào đó mà anh có thể phát huy trí tuệ và khả năng của mình", nàng nói.

"Ở Bộ Nhân lực anh cũng phục vụ Biafra đủ đắc lực rồi."

Olanna liếc nhìn gian phòng bừa bãi của mình – giường, hai củ khoai, tấm nệm dựng lên vách tường bẩn thỉu, thùng và các loại túi xếp ở góc phòng, cái bếp dầu nàng mang vào trong nhà bếp chỉ khi nào cần thiết – và cảm thấy một nỗi sợ hãi đang trào dâng. Nàng khao khát được chạy, chạy đi thật xa cho đến khi nàng lìa xa tất cả.

Họ ngủ xoay lưng lại với nhau. Chàng đã đi trước khi nàng thức giấc. Nàng rờ lên chỗ chàng nằm và tận hưởng chút xíu hơi ấm vẫn còn vương lại trên tấm ga trải giường. Nàng sẽ tự mình đi gặp Ezeka. Nàng sẽ nhờ ông làm cái gì đó giúp Odenigbo. Nàng ra nhà tắm và nói "Xin chào", "Sáng nay ông bà có khỏe không?", với hàng xóm trên lối nàng đi qua. Bé By đang chơi với tụi trẻ ở gần bụi chuối và lắng nghe Oji kể chuyện ông ta đã bắn hạ một máy bay của kẻ thù ở Calabar chỉ với cây súng lục. Đám trẻ con lớn hơn đang quét sân, vừa quét vừa hát.

Biafra, kunie, buso Nigeria agha,

Anyi emelie ndi axvusa

Nai na-amaro chukwu,

Tigbue fa, zogbue fa,

Nwelu, nwude Gowon.

Khi tiếng hát của chúng ngừng, lời cầu nguyện buổi sáng của mục sư nghe càng to hơn. "Chúa phù hộ cho Lãnh Tụ! Chúa cho Tanzania và Gabon sức mạnh! Chúa hủy diệt Nigeria, Anh quốc, Ai Cập, Algeria và Nga. Nhân danh sức mạnh của Thiên Chúa!"

Có vài người hét *Amen!* từ trong phòng của họ. Mục sư Ambrose giơ quyển Kinh Thánh lên cao, như là một phép lạ thật sự có thể từ trên trời rơi xuống và hét to những lời vô nghĩa: *she baba she baba she baba.*

https://thuviensach.vn

“Đừng lảm nhảm nữa, mục sư Ambrose và hãy đi mà tham gia quân đội ấy! Cái màn nói ấm a ấm ớ của ông thì giúp gì được cho chính nghĩa chứ?” Bà Oji nói. Bà đang đứng trước phòng mình với thằng con trai đội một miếng vải trên đầu, cúi mặt xuống một cái bát bốc hơi nghi ngút. Khi thằng bé ngẩng đầu để lấy hơi, Olanna nhìn cái bát trộn nước tiểu, dầu, lá lẩu và hầm bà lằng những gì chỉ có trời mới biết bà đã trộn vào để chữa bệnh suyễn.

“Ban đêm nó có bị nặng không?” Nàng hỏi bà Oji.

Bà Oji nhún vai. “Cũng nặng nhưng không nặng lắm.” Bà quay sang thằng con. “Mày có muốn tao tát cho một cái trước khi mày hít thuốc vào không? Tại sao mày để nó bốc hơi lãng phí như thế?”

Thằng bé lại cúi mặt xuống cái bát.

“Jehovah sẽ tiêu diệt Gowon và Adekunle!” Mục sư Ambrose hét to.

“Im mồm và tham gia quân đội đi!” Bà Oji nói.

Có người nào đó hét vọng ra từ một trong những căn phòng. “Bà Oji, để cho mục sư được yên! Trước tiên là chồng bà nên trở lại quân đội đi bởi vì chính ông ta đã chạy trốn khỏi nơi đó!”

“Ít nhất là ông ấy cũng từng đi lính!” Bà Oji trả đũa thật nhanh. “Trong khi chồng của mấy người run sợ lẩn trốn trong rừng Ohafia như một thằng nhát gan để quân đội không tìm thấy.”

Bé By đi đến từ đằng sau nhà; con chó lẽo đẽo theo. “Mẹ Ola! Bingo có thể nhìn thấy linh hồn. Ban đêm khi nó sủa, có nghĩa là nó nhìn thấy linh hồn.”

“Linh hồn không có thật, Bé By.” Olanna nói.

“Có, có linh hồn.”

Những điều Bé By học được quanh đây làm Olanna khó chịu. “Có phải Adanna nói với con thế không?”

“Không, Chukwudi nói cho con biết.”

https://thuviensach.vn

“Adanna đâu rồi?”

“Nó đang ngủ. Nó bị ốm.” Bé By nói và bắt đầu xua mấy con ruồi đang bay lởn vởn trên đầu Bingo.

Bà Oji lẩm bẩm, “Tôi đã nói nhiều lần với bà Adanna là con bé không phải bị sốt rét. Nhưng bà ta cứ nhồi cho con bé mấy cái lá thuốc men chẳng tích sự gì. Nếu không ai nói cho bà ấy biết thì tôi sẽ nói: Cái con bé Adanna bị mắc triệu chứng Harold Wilson, *ho-ha*”.

“Triệu chứng Harold Wilson?”

“Con nhỏ bị bệnh suy dinh dưỡng.”

Olanna bật cười. Nàng không biết người ta đã đổi tên triệu chứng suy dinh dưỡng thành tên Thủ tướng Anh, chuyện khôi hài tan biến khi nàng đến phòng Adanna. Con bé đang nằm trên tấm đệm, mắt nhắm hờ. Olanna lấy mu bàn tay đặt lên lưng nó để xem nó có bị sốt hay không, mặc dù nàng biết là không. Đáng lẽ nàng phải nhận biết sớm hơn bởi vì bụng con bé rất to và nước da tái xanh hơn mấy tuần trước đây rồi.

“Cái bệnh sốt rét này rất khó chữa.”

“Cháu bị suy dinh dưỡng”, Olanna nói nhẹ nhàng.

“Suy dinh dưỡng”, bà Adanna nhắc lại và nhìn Olanna với ánh mắt đầy vẻ sợ hãi.

“Bà cần phải tìm tôm sông hay sữa.”

“Sữa, *kwa*? Ở đâu bây giờ?” Bà Adanna hỏi. “Nhưng có thuốc chống suy dinh dưỡng ở gần đây. Bà Obike nói cho tôi biết hôm nọ. Để tôi đi lấy một ít.”

“Cái gì?”

“Lá thuốc chống bệnh suy dinh dưỡng ấy”, bà Adanna nói, dợm bước đi.

Olanna ngạc nhiên khi bà túm cao váy lên và băng qua mấy bụi rậm bên kia đường. Một lúc sau trở lại, tay bà đã cầm một nắm lá xanh dài,

https://thuviensach.vn

mảnh. “Tôi sẽ nấu cháo ngay”, bà ta nói.

“Adanna cần có sữa.” Olanna nói. “Mấy cái lá này không trị được bệnh suy dinh dưỡng đâu.”

“Để cho bà Adanna làm. Mấy cái lá chống bệnh suy dinh dưỡng sẽ hiệu nghiệm nếu bà ta không đun nó quá lâu”, bà Oji nói. “Hơn nữa, trung tâm tiếp tế chẳng có cái gì hết. Chẳng lẽ cô không nghe là tất cả trẻ con ở Nnewi đều lăn ra chết sau khi uống sữa cứu trợ à? Kẻ địch đã bỏ thuốc độc vào đấy.”

Olanna gọi Bé By, dẫn nó vào trong phòng và cởi quần áo nó ra.

“Ugwu đã tắm cho con rồi”, Bé By ngơ ngác nói.

“Biết rồi, biết rồi, cục cưng của mẹ.” Olanna nói rồi kiểm tra con bé cẩn thận. Da nó vẫn có màu đen sậm của gỗ mun, tuy nó cũng gầy hơn, và bụng không bị ỏng. Olanna ước gì trung tâm tiếp tế mở cửa và Okoromadu vẫn còn ở đó, nhưng ông ta đã chuyển đi Orlu sau khi Hội đồng Nhà thờ Thế Giới đem công việc của ông giao cho mấy ông mục sư không còn nhà thờ nữa.

Bà Adanna đang nấu lá trong bếp. Olanna lấy một hộp cá mòi và một ít sữa bột trong thùng Ezeka gửi và đem cho bà. “Đừng nói với ai là tôi cho bà cái này. Cho Adanna uống từ từ.”

Bà Adanna chụp lấy tay của Olanna. “Cảm ơn cô, cảm ơn cô, cảm ơn cô. Tôi sẽ không nói cho ai hết.”

Nhưng bà ta cũng vẫn nói với người khác, bởi vì một lúc sau, khi Olanna đi đến văn phòng của Ezeka, bà Oji nói với theo, “Con tôi bị suyễn và sữa sẽ không giết chết nó đâu!”

Olanna làm ngơ.

* * *

https://thuviensach.vn

Nàng đi ra đường chính, đứng dưới một gốc cây. Mỗi lần có xe chạy qua, nàng cố vẫy cho nó dừng lại. Một chiếc xe bảy chỗ gỉ sét dừng lại. Nàng nhận thấy vẻ đểu cáng trong mắt gã lính lái xe trước khi nàng leo lên xe ngồi cạnh gã, vì thế nàng toàn nói tiếng Anh, biết chắc chắn là gã không thể hiểu nàng nói gì. Suốt chuyến đi nàng toàn nói về lý tưởng chính nghĩa rằng xe cùng người tài xế của nàng đang ở tiệm sửa xe. Gã nói rất ít cho đến khi gã thả nàng xuống trước tòa nhà của Bộ. Gã không biết nàng là ai và nàng quen những ai.

Bà thư ký của Giáo sư Ezeka có bộ mặt diều hâu lừ lừ nhìn Olanna, từ bộ tóc giả chải mượt cho đến đôi giày của nàng và nói, “Hiện giờ ông ấy không có ở đây!”.

“Thế thì phiền bà gọi điện thoại cho ông ấy ngay lập tức và bảo rằng tôi đang chờ. Tôi tên là Olanna Ozobia.”

Bà thư ký nhìn, đầy vẻ ngạc nhiên. “Cái gì?”

“Tôi có cần nhắc lại không?” Olanna hỏi. “Tôi tin là Giáo sư sẽ muốn nghe về việc này. Chỗ nào tôi có thể ngồi chờ trong khi bà gọi cho ông ấy?”

Bà thư ký nhìn nàng chòng chọc và nàng bình thản nhìn lại.

Rồi bà ta yên lặng ra hiệu chỉ vào một cái ghế và nhấc điện thoại. Nửa giờ sau, tài xế của Giáo sư Ezeka đến chở nàng về nhà ông núp trong một con đường kín đáo.

“Tôi nghĩ là một VIP như ông phải sông trong Khu Đặc biệt của Chính quyền, Giáo sư ạ.” Olanna nói, sau khi nàng chào ông.

“Ồ, chắc chắn là tôi không ở đó. Rất lộ liễu và dễ trở thành mục tiêu bị đánh bom.” Ông vẫn không thay đổi. Cái kiểu cách nghĩ mình cao siêu hơn tất cả mọi người lộ rõ qua giọng nói lúc vẫy tay mời nàng vào và nói nàng chờ ông thu dọn phòng làm việc của mình một chút.

Olanna ít khi gặp bà Ezeka lúc ở Nsukka; bà ta nhút nhát và không có học thức mấy, loại vợ mà người làng của ông đã tìm cho ông, Odenigbo có

https://thuviensach.vn

lần nói thế. Olanna cố gắng giấu vẻ kinh ngạc của mình khi bà Ezeka bước ra và ôm nhẹ nàng hai lần trong căn phòng khách rộng thênh thang.

"Thật tuyệt vời khi được gặp lại những người bạn cũ! Mọi sự tiếp xúc của chúng ta bây giờ đều nặng tính nghi thức, nay một sự kiện trong tòa nhà Chính phủ, mai lại một sự kiện đặc biệt nào." Sợi dây chuyền quấn quanh cổ bà ta, cái mặt bằng vàng trĩu nặng. "Pamela! Đến đây chào cô đi con!"

Con bé bước ra với con búp bê trong tay có vẻ lớn hơn Bé By; nó khoảng tám tuổi. Nó có cặp má phính của mẹ. Cái nơ bằng xa tanh hồng trên tóc nó lắc lư.

"Chào cô", nó nói. Cô bé đang cởi áo con búp bê, giật cái váy khỏi tấm thân bằng nhựa.

"Cháu có khỏe không?" Olanna hỏi.

"Cháu khỏe, cảm ơn cô."

Olanna ngồi lọt thỏm vào sofa nhung đỏ mềm mại. Một căn nhà của búp bê với tất cả mọi thứ đồ bát đĩa, bộ trà rất xinh xắn được dọn ra trên cái bàn ở chính giữa.

"Cô uống gì?" Bà Ezeka hỏi một cách vui vẻ. "Tôi nhớ Odenigbo thích uống brandy. Tôi có một ít brandy rất ngon."

Olanna nhìn bà Ezeka. Bà không thể nhớ được thức uống Odenigbo thích vì bà ta chưa bao giờ đến nhà chàng vào buổi tối với chồng bà.

"Cho tôi một ít nước lạnh." Olanna nói.

"Chỉ nước lạnh thôi sao?" Bà Ezeka hỏi. "Chúng ta có thể dùng cái gì đó sau khi ăn trưa. Bồi!"

Người bồi xuất hiện ngay lập tức, như thể anh ta đã đứng sẵn bên cửa. "Mang nước lạnh và Coke", bà Ezeka nói.

Pamela bắt đầu nhõng nhẽo, vòi vĩnh, tiếp tục kéo quần áo con búp bê.

"Đến đây, để mẹ giúp cho", bà Ezeka nói. Bà quay lại phía Olanna. "Hiện giờ cháu nó đang rất sốt ruột. Cô biết không, đáng lẽ chúng tôi đã ra

https://thuviensach.vn

nước ngoài từ tuần trước. Hai đứa lớn đã đi. Lãnh Tụ cho phép chúng tôi từ lâu rồi. Chúng tôi đáng lẽ sẽ lên một chuyến bay, nhưng không chiếc nào đáp xuống cả. Họ nói là có nhiều máy bay ném bom của Nigeria quá. Cô có thể tưởng tượng không? Hôm qua, chúng tôi chờ ở Uli, bên trong cái ngôi nhà chưa xây xong mà họ gọi là sân bay hơn hai giờ đồng hồ song không có chiếc máy bay nào đáp xuống cả. Nhưng hy vọng là chúng tôi sẽ đi vào Chủ nhật. Chúng tôi sẽ bay tới Gabon và từ đó sang Anh – bằng giấy thông hành của Nigeria, dĩ nhiên rồi! Người Anh đã từ chối công nhận Biafra!" Tiếng cười của bà như một mũi kim sắc nhọn xuyên thẳng vào người, làm dâng lên nỗi căm phẫn trong lòng Olanna.

Người bồi mang nước ra trên một cái khay bạc.

"Anh có chắc là nước lạnh đúng độ không?" Bà Ezeka hỏi. "Nước này ở trong tủ lạnh mới hay tủ lạnh cũ?"

"Trong cái tủ mới, thưa bà, như bà đã bảo."

"Cô có ăn bánh không? Olanna, chúng tôi mới làm hôm nay."

"Không. Xin cảm ơn bà."

Giáo sư Ezeka vào, mang theo một xấp hồ sơ. "Cô chỉ uống có thế thôi à? Chỉ có nước thôi?"

"Ngôi nhà của ông thật là ngoài sức tưởng tượng, như thể trong mơ", Olanna nói.

"Cách chọn chữ của cô hay thật, *trong mơ*", Giáo sư Ezeka nói.

"Odenigbo không mấy hài lòng với công việc trong Bộ anh ấy đang làm. Ông có thể chuyển anh ấy sang nơi khác không?" Từng từ thoát ra khỏi miệng nàng một cách khó nhọc và nàng chợt nhận ra là mình rất ghét phải nhờ vả, cầu cạnh người khác. Nàng chỉ muốn xong việc này càng sớm càng tốt để nàng có thể rời căn nhà có thảm đỏ, ghế sofa cùng màu, ti vi và mùi nước hoa trái cây của bà Ezeka.

"Lúc này tất cả mọi việc đều quá khó khăn, thật sự rất khó khăn", Giáo sư Ezeka nói. "Bao nhiêu đòi hỏi từ khắp mọi nơi đều đổ về đây", ông ta

https://thuviensach.vn

ngồi xuống, đặt hồ sơ vào lòng, bắt tréo chân rồi nói. “Nhưng tôi sẽ xem tôi có thể làm gì không.”

“Cảm ơn ông”, Olanna nói. “Và một lần nữa xin cảm ơn ông vì đã cho một ít nhu yếu phẩm.”

“Cô dùng bánh nhé”, bà Ezeka mời.

“Không, tôi không muốn ăn bánh.”

“Hay là ăn bữa trưa muộn vậy.”

Olanna đứng dậy. “Tôi không thể ở lại để dùng bữa trưa. Tôi phải về. Tôi dạy bọn trẻ con ở sân nhà tôi và trong vòng một giờ nữa bọn chúng sẽ đến.”

“Ồ, hay nhỉ”, bà Ezeka nói, tiễn nàng ra đến tận cửa. “Nếu tôi không phải đi nước ngoài sớm, chúng ta có thể cùng làm một việc gì đó, một nỗ lực cho chiến thắng.”

Olanna ép mình nở một nụ cười gượng gạo.

“Tài xế sẽ chở cô về”, Giáo sư Ezeka nói.

“Cảm ơn ông”, Olanna nói.

Trước khi nàng bước vào xe, bà Ezeka mời nàng ra phía sau và nhìn cái hầm trú ẩn chồng bà mới xây; nó làm bằng xi măng, rất kiên cố.

“Tưởng tượng kẻ địch đã làm chúng ta khốn khổ đến mức nào, nhiều lần Pamela và tôi phải ngủ ở đây khi chúng đánh bom đấy”, bà Ezeka nói. “Nhưng chúng ta sẽ sống sót.”

“Vâng”, Olanna nói và chăm chú nhìn xuống nền nhà phẳng phiu, hai cái giường, một căn phòng trang bị đầy đủ tiện nghi dưới lòng đất.

Khi nàng về đến sân nhà, Bé By đang khóc. Nước mũi ròng ròng.

“Người ta ăn thịt Bingo rồi.”

“Cái gì?”

“Mẹ của Adanna thịt Bingo.”

https://thuviensach.vn

“Ugwu, chuyện gì xảy ra vậy?” Olanna hỏi, ôm lấy Bé By.

Ugwu nhún vai. “Mấy người trong sân đang kháo nhau về chuyện này ạ. Bà Adanna dẫn con chó đi đâu đó một lúc và khi người ta hỏi con chó đâu, bà ta chẳng trả lời. Và bà ta vừa nấu xúp.”

Olanna dỗ con nín, lau mắt mũi và nghĩ một lúc về con chó có cái đầu ghẻ lở.

Kainene đến thăm giữa buổi chiều nóng bức. Olanna đang ở trong bếp ngâm khoai mì khô thì bà Oji gọi, “Có một người đàn bà đi ô tô đến tìm cô!”

Olanna vội vã bước ra và sững lại khi thấy chị mình đứng gần khóm chuối. Chị ấy trông rất thanh lịch trong cái áo màu nâu dài đến đầu gối.

“Kainene!” Olanna khẽ giơ tay ra, ngập ngừng và Kainene tiến về phía trước, cái ôm của hai người thật vội vã, hầu như chẳng chạm vào người nhau trước khi Kainene bước lùi lại.

“Tôi đến căn nhà cũ của cô và có người chỉ tôi đến đây.”

“Ông chủ nhà đuổi chúng em đi, vì chúng em chẳng phải khách sộp.” Olanna cười sau khi nàng nói đùa nhưng Kainene không cười. Kainene ló đầu ngó vào trong phòng. Olanna ước sao Kainene đến thăm khi nàng còn ở trong một căn nhà, ước gì mình đừng nghĩ quá nhiều về sự khốn khó của bản thân.

“Chị vào đây và ngồi chơi một lát.”

Olanna kéo cái ghế bằng ngoài hàng hiên vào và Kainene nhìn có vẻ mệt mỏi, trước khi nàng ngồi xuống, đặt tay lên cái ví da cùng màu với bộ tóc nâu đậm của nàng. Olanna vén màn ngăn và ngồi lên giường, kéo thẳng tấm vải quấn quanh người mình cho thẳng. Cả hai không nhìn nhau. Sự im lặng chất chứa bao điều không nói ra được.

“Thế chị có khỏe không?” Olanna hỏi sau một lúc lâu.

https://thuviensach.vn

“Mọi chuyện bình thường cho đến khi Port Harcourt thất thủ. Chị là nhà thầu của quân đội và chị có giấy phép nhập cảng cá khô. Chị đang ở Orlu, quản lý một trại tị nạn ở đó.”

“Ồ!”

“Em đang ngầm buộc tội chị đã trục lợi từ chiến tranh chứ gì? Phải có người nhập cảng cá khô, em biết không!” Kainene nhướng cặp mày mảnh vẽ bằng bút chì, cong vút. “Có rất nhiều nhà thầu được trả tiền mà không giao cá ít nhất là chị cũng giao hàng.”

“Không, không. Em đâu có nghĩ đến điều đó.”

“Em đã nghĩ thế.”

Olanna nhìn ra chỗ khác. Có rất nhiều điều đang quay cuồng trong đầu nàng. “Em rất lo lắng khi Port Harcourt thất thủ. Em gửi thư cho chị nhiều lần.”

“Chị có nhận được thư em gửi qua Madu.” Kainene chỉnh lại cái quai ví. “Em nói là em dạy học, vẫn còn dạy à? Một nỗ lực cao quý cho chiến thắng.”

“Trường học bây giờ là trại tị nạn. Đôi khi em dạy bọn trẻ trong sân.”

“Còn anh chàng cách mạng của em?”

“Anh ấy vẫn làm việc cho Bộ Nhân lực.”

“Em không có ảnh cưới?”

“Máy bay bỏ bom lúc đang tổ chức tiệc cưới. Ông thợ ảnh ném cái máy chụp ảnh xuống đất.”

Kainene gật đầu, như là không cần thiết phải thông cảm với chuyện đã xảy ra. Nàng mở ví. “Chị đến mang cho em cái này. Mẹ gửi cho hai chúng ta qua một ký giả.”

Olanna giữ phong bì trong tay, không biết có nên mở ra trước mặt Kainene không.

https://thuviensach.vn

“Chị cũng mang cho Bé By hai cái áo.” Kainene nói, chỉ tay vào cái gói nàng để dưới đất. “Có một bà trở về từ São Tomé bán quần áo trẻ em rất đẹp.”

“Chị mua quần áo cho Bé By?”

“Em ngạc nhiên lắm phải không? Đã đến lúc con bé nên bắt đầu gọi chị là Chiamaka rồi đấy. Chuyện trẻ con này mệt lắm.”

Olanna bật cười. Nghĩ đến chuyện chị mình ngồi đối diện với mình, đến thăm mình, lại còn mua quần áo cho con mình nữa. “Chị có uống nước không? Em chỉ có nước thôi.”

“Không, chị không khát.” Kainene đứng dậy đi đến vách tường, chỗ tấm nệm được dựng lên rồi trở lại chỗ cũ và ngồi xuống. “Em chắc không biết người giúp việc của chị tên là Ikejide?”

“Có phải cái người mà Maxwell đưa từ làng của anh ta ra không?”

“Đúng rồi.” Kainene lại đứng lên. “Anh ta chết ở Port Harcourt. Chúng đánh bom và pháo kích cảng, một mảnh đạn pháo chém bay đầu anh ta mà thân hình anh ta vẫn tiếp tục chạy. Cái xác không đầu cứ chạy chạy và chạy.”

“Chúa ơi!”

“Chị tận mắt chứng kiến.”

Olanna đứng dậy đến ngồi cạnh Kainene và vòng tay ôm lấy chị. Kainene cảm nhận được cái không khí thân thuộc của gia đình. Hai người ngồi im lặng rất lâu.

“Chị nghĩ đến chuyện chuyển tiền cho em”, Kainene nói. “Nhưng em có thể nhận và gửi tiền vào ngân hàng, được không?”

“Chị không thấy mấy cái hố bom khổng lồ xung quanh ngân hàng sao? Em cất giấu tiền dưới giường của em.”

“Coi chừng đừng cho gián ăn. Bây giờ gián cũng khó sống.” Kainene dựa người vào Olanna và bỗng như chợt nhớ ra điều gì, nàng đứng phắt dậy,

https://thuviensach.vn

kéo thẳng áo; Olanna cảm thấy buồn khi nhớ về một người vẫn còn ở nơi đó.

"Trời ơi, chị không ngờ thời gian đi mau thế. Chị quên cả giờ giấc." Kainene nói.

"Chị có đến thăm em nữa không?"

Một chút ngập ngừng trước khi Kainene nói, "Suốt ngày chị ở trại tị nạn. Em có thể đến xem". Nàng lục trong ví lấy một mẩu giấy rồi viết địa chỉ và chỉ dẫn đường đến nhà nàng.

"Vâng. Thứ Tư tuần tới. Em sẽ đến."

"Em lái xe đến chứ?"

"Không. Vì đám lính. Và ở đây bọn em chả bao giờ có xăng."

"Gửi lời chào anh chàng cách mạng giúp chị." Kainene vào xe và nổ máy.

"Biển số xe của chị rất lạ", Olanna nói, nhìn chữ VIG in trước hàng số.

"Chị trả thêm tiền để chứng tỏ lòng ái quốc trên xe của mình. Vigilance, đề cao cảnh giác!" Kainene nhướn mày và vẫy tay trước khi lái đi. Olanna nhìn chiếc Peugeot 404 biến mất ở cuối đường và đứng đó một lúc, cảm giác như trong lòng mình bừng sáng.

Ngày thứ Tư, Olanna đến sớm. Harrison mở cửa và trợn tròn mắt, ngây người đến nỗi quên cả lối cúi đầu chào quen thuộc. "Chào cô, lâu quá không gặp cô!"

"Ông có khỏe không, Harrison?"

"Rất khỏe ạ, thưa cô", ông ta nói.

Olanna ngồi trên một trong hai cái sofa trong phòng khách trống trải và sáng sủa, cửa sổ mở toang. Tiếng radio vẳng ra từ đâu đó và khi nghe tiếng chân, nàng cố giữ vẻ mặt tự nhiên, không biết phải nói gì với Richard.

https://thuviensach.vn

Nhưng đó là Kainene, xuất hiện trong một cái áo đen nhàu nhĩ, tay vuốt tóc.

"*Ejima m*", nàng nói và ôm Olanna. Họ ôm lấy nhau thật thân thiết, người họ âu yếm dựa sát vào nhau. "Chị đã hy vọng là em đến sớm một chút để chúng ta có thể cùng đến trung tâm nghiên cứu trước khi đến trại tị nạn. Em có muốn ăn một ít cơm? Chị không biết là đã bao lâu chị không ăn cơm nữa, cho đến khi người ở trung tâm tiếp tế cho một bao gạo tuần trước."

"Không, lúc này thì không." Olanna muốn ôm chị một lúc lâu hơn, để ngửi mùi thân thuộc của gia đình.

"Chị mới vừa nghe đài Nigeria. Lagos nói lính Trung Quốc chiến đấu cho chúng ta và Kaduna nói tất cả đàn bà Igbo đều đáng bị hãm hiếp", Kainene nói. "Sự tưởng tượng của chúng rất ấn tượng với chị." „

"Em chẳng bao giờ nghe chúng cả."

"Ồ, chị nghe đài Lagos và Kaduna nhiều hơn Đài Phát thanh Biafra. Ta phải luôn bám sát quân thù."

Harrison vào cúi người chào. "Thưa bà? Tôi mang thức uống nhé?"

"Cách ăn nói của ông ta khiến em có thể nghĩ là chị có cả một hầm rượu lớn trong căn nhà đang xây dở ở giữa nơi đồng không mông quạnh như thế này", Kainene lầm bầm, lấy tay vuốt tóc.

"Thưa bà?"

"Không đâu, Harrison, đừng mang thức uống. Chúng tôi đi ngay bây giờ. Nhớ nhé, dọn bữa trưa cho hai người."

"Vâng, thưa bà."

Olanna tự hỏi không biết Richard đâu.

"Harrison là một ông nhà quê kệch cỡm nhất trong số những người chị biết", Kainene nói, lúc nàng nổ máy. "Chị biết em không thích chữ *nhà quê*."

"Không."

https://thuviensach.vn

“Nhưng ông ta là người nhà quê, em biết mà.”

“Tất cả chúng ta đều có gốc gác nhà quê hết.”

“Thế à? Richard cũng sẽ nói y như vậy.”

Olanna bất thình lình cảm thấy cổ họng mình khô khốc.

Kainene liếc nhìn nàng. “Sáng nay Richard rời nhà sớm lắm. Tuần tới anh ấy sẽ đi Gabon để thăm một trung tâm tiếp nhận trẻ em bị suy dinh dưỡng và anh ấy nói cần xem sự chuẩn bị thế nào. Nhưng chị nghĩ anh ấy đi sớm bởi vì anh thấy ngại phải gặp em.”

“Ồ!” Olanna cắn môi.

Kainene lái xe rất ẩu, lao vào ổ gà, vượt qua những cây cọ trơ trụi lá, vượt qua một anh lính gầy nhách dắt một con dê còn gầy ốm hơn.

“Có bao giờ em nằm mơ thấy cái đầu đứa bé trong quả bầu?” Kainene hỏi.

Olanna nhìn qua cửa kính và nhớ những đường khắc xiên chéo nhau trên quả bầu, nhớ đôi mắt trắng dã của đứa bé. “Em không nhớ những giấc mơ của mình.”

“Ông nội hay kể về những khó khăn mà ông từng trải qua. Nếu không giết chết bản thân thì chúng giúp mình trở nên hiểu biết hơn. *O gburo m egbu, o mee ka malu ife*.”

“Em nhớ.”

“Có những chuyện không thể tha thứ được đến nỗi chúng làm những chuyện khác trở nên có thể dễ dàng cho qua”, Kainene nói.

Cả hai cùng im lặng. Có cái gì đó tưởng đã hóa đá trong lòng Olanna bỗng hồi sinh.

“Em có hiểu ý chị không?” Kainene hỏi.

“Vâng.”

Ở trung tâm nghiên cứu, Kainene dừng xe dưới một cái cây và Olanna chờ ngoài xe. Chỉ một lúc sau, Kainene vội vàng chạy ra. “Người chị muốn

https://thuviensach.vn

gặp không có ở đây", nàng nói và nổ máy. Olanna không nói gì nữa cho tới khi họ đến trại tị nạn. Trước khi có chiến tranh, đây vốn là một trường tiểu học. Các gian nhà đã bắt đầu phai màu, phần lớn lớp sơn một nước đã bị tróc. Rất nhiều người tị nạn đứng bên ngoài dừng lại nhìn Olanna chòng chọc và chào *nno* với Kainene. Một linh mục gầy, trẻ mặc chiếc áo thụng phai màu đến gần chiếc xe.

"Cha Marcel, em sinh đôi của tôi, Olanna", Kainene nói.

Vị linh mục có vẻ ngạc nhiên. "Xin chào", ông nói và buông thêm một câu rõ thừa, "Hai người không giống hệt nhau".

Họ đứng dưới tán phượng khi anh ta nói với Kainene rằng bọc tôm sông đã được giao và Hội Chữ thập đỏ đã tạm ngưng tất cả các chuyến bay cứu trợ, Inatimi cùng những người trong Lực lượng Chiến đấu cho Tự do của Biafra lúc trước đã ở đây và nói là sẽ trở lại. Olanna nhìn lúc Kainene nói. Nàng không nghe hết những điều Kainene nói vì nàng đang nghĩ rằng Kainene mới kiên định, vững vàng làm sao.

"Để chị đưa em đi xem một vòng", Kainene nói với Olanna, sau khi Cha Marcel đã bỏ đi. "Chị luôn bắt đầu từ hầm trú ẩn." Kainene chỉ cho nàng xem hầm trú ẩn, một cái nóc hầm được lợp bằng thân cây thô ráp nhô lên, trước khi nàng bắt đầu đi về hướng ngôi nhà ở cuối khu. "Bây giờ đến Ga Tàu Suốt."

Olanna đi theo. Một mùi nồng nặc bốc lên ngay từ cái cửa đầu tiên. Nó xộc thẳng vào mũi, xuống dạ dày nàng, cồn cào, miếng khoai luộc nàng ăn lúc sáng như bị xóc lộn lên trong bụng.

Kainene nhìn nàng. "Em không phải vào trong."

"Em muốn vào", Olanna nói, bởi vì nàng có cảm tưởng là nàng nên làm như thế. Còn thật tình thì nàng không muốn. Nàng không biết đó là mùi gì nhưng nó đang tỏa ra và thậm chí nàng có thể nhìn thấy nó, một đám mây nâu hôi nồng nặc. Nàng muốn ngất xỉu. Họ vào phòng học đầu tiên. Chừng mười hai người đang nằm trên giường tre, trên chiếu, trên nền nhà. Không một ai đủ sức giơ tay đập đám ruồi mập ú. Chỉ có một chuyển động Olanna

https://thuviensach.vn

nhìn thấy là của đứa nhỏ ngồi ở gần cửa: nó xòe tay ra rồi nắm lại. Bộ xương của nó phơi ra chả thiếu cái nào và mảnh vải khoác lên cánh tay của nó xẹp lép khiến người ta không thể nghĩ là nó có lấy một ít thịt. Kainene đảo mắt nhìn nhanh rồi ra ngoài cửa. Bên ngoài, Olanna thở dốc. Trong lớp học thứ hai, nàng cảm thấy luồng khí trong người nàng trở nên hôi thối và nàng muốn bịt mũi để ngăn chặn không khí bên ngoài thâm nhập vào trong người nàng. Một người mẹ đang ngồi trên nền nhà với hai đứa trẻ nằm bên cạnh. Olanna không thể đoán được tuổi của chúng. Chúng trần truồng, bụng của chúng là hai quả cầu căng cứng, áo khó mà mặc cho vừa. Mông và ngực của chúng chỉ còn là những lớp da nhăn nheo. Trên đầu chúng, vài chòm tóc màu đỏ. Mắt của Olanna chạm phải cái nhìn trợn trừng của người mẹ và Olanna nhanh chóng nhìn sang chỗ khác. Nàng đuổi một con ruồi từ mặt nàng và nghĩ lũ ruồi ở đây sao mà nhiều, béo khỏe đến thế.

“Bà đó chết rồi. Mình phải cho người mang đi”, Kainene nói.

“Không!” Olanna buột miệng, bởi vì người đàn bà có cái nhìn trợn trừng đó không thể nào là người chết được. Nhưng Kainene nói về một người đàn bà khác nằm sấp trên nền nhà, với một đứa bé đang đeo trên lưng. Kainene bước đến, kéo đứa bé ra, “Cha ơi! Cha! Đem một người đi chôn thôi”, và bế đứa bé bước ra bậc thềm bên ngoài. Đứa bé đáng lẽ phải khóc. Kainene đang nhét vào mồm nó một viên thuốc mềm màu men.

“Cái gì thế?” Olanna hỏi.

“Chất đạm được đóng thành viên. Chị sẽ cho em một ít mang về cho cháu. Mùi vị của nó ghê lắm. Phải nói mãi chị mới được Hội Chữ thập đỏ cho một ít đấy. Mình không có đủ, dĩ nhiên, vì thế chị để dành cho trẻ em. Nếu chị đem cho hầu hết những người trong đó, kết quả chẳng được gì. Nhưng có lẽ viên thuốc sẽ hiệu nghiệm với đứa bé này. Có thể!”

“Một ngày có bao nhiêu người chết?” Olanna hỏi.

Kainene nhìn xuống đứa bé. “Mẹ của nó đến từ một nơi nào đó bị chết trước tiên. Họ đã đi hết trại tị nạn này đến trại tị nạn khác, khoảng năm nơi, trước khi họ đến tới đây.”

https://thuviensach.vn

“Bao nhiêu người chết trong một ngày?” Olanna hỏi lại lần nữa. Nhưng Kainene không trả lời. Đứa bé bật ra một tiếng kêu yếu ớt và Kainene nhét viên thuốc vào cái mồm nhỏ xíu đang mở. Olanna nhìn Cha Marcel và một người đàn ông nữa nắm lấy cổ tay, cổ chân người đàn bà đã chết, khiêng ra ngoài rồi vòng ra phía sau nhà.

“Đôi khi chị ghét họ”, Kainene nói.

“Kẻ địch?”

“Không, họ.” Kainene chỉ vào trong lớp học. “Chị ghét họ bởi vì họ chết.”

Kainene mang đứa bé vào trong và giao cho một người đàn bà khác, một thân nhân của người chết. Thân hình trơ xương của người đàn bà này đang run rẩy. Vì mắt của bà ta khô queo nên một lúc lâu sau Olanna mới nhận ra rằng bà ta đang khóc, đứa bé được ép vào bộ ngực lép kẹp không sữa.

Lúc sau, khi hai người ra xe, Kainene đưa tay nắm lấy bàn tay của Olanna.

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi chín

Ugwu biết không nên tin câu chuyện của mục sư Ambrose rằng có một vài người của một quỹ viện trợ quốc tế đang đặt một cái bàn ở đường Thánh John, phát trứng luộc và nước lạnh cho bất cứ ai đi qua. Hắn cũng biết mình không nên rời khu nhà; lời Olanna dặn vang lên trong đầu hắn. Nhưng hắn đang buồn chán. Thời tiết nóng ẩm, hắn rất ghét nước có đầy mùi tro chứa trong một cái nồi đất ở sau nhà. Hắn thèm nước, thèm bất cứ cái gì được ướp lạnh. Câu chuyện có thể thật; chuyện gì cũng có thể xảy ra. Bé By đang chơi với Adanna và hắn có thể men theo con đường tắt trở về trước khi con bé nhận ra hắn vắng mặt.

Hắn mới vừa qua góc đường, qua Nhà thờ Thánh John thì nhìn thấy xa hơn một chút phía cuối đường, một nhóm đàn ông đang đứng hàng một, tay để lên đầu. Hai người lính đang đứng với họ rất cao, một người chĩa họng súng về phía trước. Ugwu dừng lại. Người lính cầm súng bắt đầu la hét cái gì đó và chạy về phía hắn. Tim Ugwu đập thình thịch; hắn nhìn bụi rậm hai bên đường nhưng chúng nhỏ quá, không trốn được. Hắn nhìn phía sau lưng, con đường trống trải và dài vô tận; không có gì để có thể ngăn những viên đạn của tay lính. Hắn rẽ ngoặt, chạy nhanh vào sân nhà thờ. Một linh mục già mặc áo trắng đang đứng ngay đầu bậc thang dẫn vào cửa chính. Ugwu nhảy vọt tới, mừng thầm, bởi vì người lính sẽ không vào trong nhà thờ để bắt hắn. Ugwu kéo cổng nhưng cổng bị khóa.

"*Biko*, Cha, cho con vào trong", hắn nói.

Vị linh mục lắc đầu. "Mấy người ngoài đó bị bắt đi lính, họ cũng là con của Chúa."

"Làm ơn, làm ơn!" Ugwu lắc cổng thật mạnh.

"Phép lành của Chúa sẽ đi theo phù hộ cho con", linh mục nói.

"Mở cổng!" Ugwu hét to.

Vị linh mục lắc đầu rồi bước thụt lùi.

https://thuviensach.vn

Người lính chạy đến khuôn viên nhà thờ. “Ngừng lại, không tao bắn!”

Ugwu đứng nhìn trân trối, đầu óc trống rỗng.

“Chú mày có biết người ta gọi tao là gì không?”, người lính hét. “Giết Tỉnh Bơ!” Anh ta quá cao so với cái quần tả tơi, dài chưa đến chỗ đôi ủng đen. Anh ta nhổ nước bọt xuống đất và kéo tay Ugwu. “Thằng tồi! Đi theo tao!”

Ugwu lảo đảo đi theo. Đằng sau họ, vị linh mục nói với theo, “Chúa phù hộ Biafra”.

Ugwu không nhìn mặt những người đàn ông khác lúc hắn đứng vào hàng và giơ tay lên đầu. Hắn đang nằm mơ; chắc chắn hắn đang nằm mơ thôi. Có tiếng chó sủa nghe gần đâu đây. Giết Tỉnh Bơ đang la hét một người trong đám, lên đạn và bắn chỉ thiên. Một nhóm đàn bà đã tụ lại cách chỗ đó một chút và có một người đang nói chuyện với đồng bọn của Giết Tỉnh Bơ. Đầu tiên, bà ta nói nhỏ, giọng nài nỉ, sau đó bà ta nói to lên, quơ tay loạn xạ. “Ông không thấy là nó nói chẳng nên lời sao? Nó là một thằng ngớ ngẩn! Làm sao có thể cầm súng chứ?”

Giết Tỉnh Bơ trói đám đàn ông thành từng cặp, tay họ bị trói ngoặt ra sau lưng và sợi dây căng cứng giữa nắm tay của họ. Người đàn ông bị trói chung với Ugwu thử giật mạnh một cái để xem họ trói chặt đến mức nào và Ugwu suýt tí nữa là té nhào.

“Ugwu!”

Tiếng gọi vang lên từ nhóm đàn bà. Hắn quay lại nhìn. Bà Muokelu đang ngỡ ngàng nhìn hắn. Hắn gật đầu chào bà trong một cung cách mà hắn hy vọng là có vẻ lễ độ vì hắn không dám nói. Bà bắt đầu nửa đi nửa chạy về cuối đường, hắn nhìn theo đầy thất vọng, tuy thế hắn không biết là hắn muốn bà phải làm gì nữa.

“Chuẩn bị đi!” Giết Tỉnh Bơ thét to. Anh ta nhìn lên, thấy một thằng bé đang ở cuối con đường bèn chạy đuổi theo nó. Tên đồng bọn giơ súng lên nhắm vào hàng người. “Thằng nào chạy, tao bắn.”

https://thuviensach.vn

Giết Tỉnh Bơ quay lại, đứa nhỏ đi phía trước. “Im mồm!”, anh ta nói lúc trói tay thằng bé ra sau lưng. “Tất cả tránh ra! Xe của chúng tôi ở đường bên!”

Giết Tỉnh Bơ hét to, “*Lep! Ai!*”. Họ ríu rít bước đi. Đúng lúc ấy, Ugwu nhìn thấy Olanna. Nàng đang cuống lên, hốt hoảng, đầu đội bộ tóc giả mà gần đây ít khi nàng dùng. Nàng phải đội rất vội vàng, thế nên trông nó xộc xệch trên đầu. Nàng mỉm cười, ra hiệu cho Giết Tỉnh Bơ. Anh ta hét to, “Đứng lại!”, trước khi đến gặp nàng. Họ nói chuyện trong lúc anh ta quay lưng lại phía đám người; và khi trở lại, anh ta chặt đứt sợi dây trói Ugwu.

“Cậu này đã phục vụ đất nước. Chúng tôi chỉ bắt những gã thường dân ăn không ngồi rồi”, hắn nói to với những người lính khác, họ gật đầu đồng ý.

Ugwu thấy người nhẹ bỗng, bồng bềnh. Hắn xoa cườm tay. Trên đường về nhà, Olanna chẳng nói chẳng rằng. Hắn cảm thấy sự im lặng đầy giận dữ trong cách nàng mở khóa và mở cửa đánh sầm.

“Con xin lỗi, thưa cô”, hắn nói.

“Em ngu đến mức không xứng đáng được hưởng phúc đức ngày hôm nay”, nàng nói. “Tôi đã phải hối lộ gã lính đó tất cả số tiền tôi còn. Bây giờ em phải lo kiếm tiền để tôi còn có cái mà lo cho con tôi, hiểu chưa?”

“Con xin lỗi, thưa cô”, hắn nhắc lại.

Những ngày tiếp theo, nàng không để ý đến hắn. Nàng tự nấu cháo cho Bé By như thể không còn tin tưởng vào hắn nữa. Nàng đáp lại lời chào của hắn bằng những cái gật đầu lạnh như băng. Hắn thức dậy sớm hơn để xách nước, lau nền nhà cẩn thận hơn, chờ nàng thân thiện trở lại.

Cuối cùng hắn cũng giành lại được tình cảm của nàng nhờ mấy con thằn lằn nướng. Sáng hôm đó nàng và Bé By chuẩn bị đi Orlu để thăm Kainene. Một người bán rong đến gần khu nhà với một cái khay tráng men phủ báo, tay giơ lên một con thằn lằn màu nâu ghim trên cây xiên, rao hàng, “*Mme mme suya! Mme mme suya!*”.

https://thuviensach.vn

“Con muốn ăn cái đó, mẹ Ola, mẹ!” Bé By nói.

Olanna làm ngơ, tiếp tục chải tóc cho nó. Mục sư Ambrose ra khỏi phòng và đang trả giá với người bán thằn lằn rong.

“Con muốn ăn cái đó, mẹ Ola.” Bé By nói.

“Mấy cái đó không tốt cho con”, Olanna nói.

Mục sư trở vào phòng với một gói giấy báo.

“Mục sư mua một gói kìa”, Bé By nói.

“Nhưng mình không mua.”

Bé By bắt đầu khóc. Olanna quay người và bực tức nhìn Ugwu, bất thình lình cả hai cùng mỉm cười trước tình thế: Bé By đang khóc đòi ăn thằn lằn.

“Thằn lằn ăn gì? Bé By?” Ugwu hỏi.

Bé By nói nhỏ, “Kiến”.

“Nếu em ăn một con thằn lằn, cả đảm kiến mà con thằn lằn ăn sẽ bò vòng quanh dạ dày của em và cắn em”, Ugwu nói, mặt tỉnh bơ.

Bé By nháy mắt, nhìn hắn một lát như đang cân nhắc xem có nên tin hắn hay không, trước khi tự lau nước mắt.

Vào cái tuần mà Olanna và Bé By đến chơi nhà Kainene ở Orlu, Ông Chủ đi làm về sớm hơn lệ thường và không đến quán Tanzania nữa. Ugwu hy vọng sự vắng mặt của hai mẹ con sẽ kéo chàng ra khỏi cái hố sâu mà chàng rơi vào kể từ khi mẹ chàng chết. Chàng ngồi ngoài hiên nghe radio, Ugwu ngạc nhiên khi thấy Alice dừng lại trên đường chắc rằng đang đi đến nhà tắm. Chàng sẽ trả lời cô ta một cách cộc lốc, “có” hay “không”, và cô ta sẽ quay lại với chiếc dương cầm của mình. Nhưng họ nói rất nhỏ, phần lớn câu chuyện Ugwu không thể nghe; thỉnh thoảng hắn nghe thấy cô ta cười rúc rích. Ngày hôm sau, cô ta ngồi trên băng ghế cạnh Ông Chủ cho đến khi tất cả mọi người trong khu nhà đều đã đi ngủ. Vài hôm sau, Ugwu đi vòng từ phía sau, thấy hàng hiên vắng mặt hai người và cửa phòng đóng kín. Lòng

https://thuviensach.vn

hắn quặn thắt, ký ức về chuyện Amala vẫn còn để lại một cục nghẹn không nuốt nổi trong cổ hắn. Alice rất khác. Cái vẻ trẻ con đầy cố ý của Alice làm hắn không tin tưởng cô ta. Hắn có thể thấy được tại sao cô ta không cần đến bùa của một ông thầy pháp *dibia* mà vẫn có thể quyến rũ Ông Chủ; cô ta có thể làm việc đó với làn da xanh xao và cung cách yếu đuối của mình. Ugwu đi đến chỗ mấy cây chuối, trở lại, đến cửa và gõ thật mạnh. Hắn quyết định sẽ ngăn chặn hành động của họ, không cho họ tiếp tục. Hắn nghe có tiếng động bên trong. Hắn gõ cửa lần nữa.

"Gì đấy?" Giọng Ông Chủ như nghẹn lại.

"Con đây, thưa ông. Con muốn xin phép lấy cái bếp dầu, thưa ông." Rồi hắn sẽ lấy đến cái nồi, sau đó hắn lại làm ra vẻ quên lấy chén *garri*, rồi miếng khoai, cái muôi. Hắn sẵn sàng giả vờ bị trúng gió, hay bất cứ cái gì để ngăn chặn Ông Chủ có thể làm gì với người đàn bà ấy. Hắn phải chờ khá lâu Ông Chủ mới mở cửa. Ông không đeo kính và mắt ông hình như sưng húp.

"Thưa ông?" Ugwu hỏi, mắt nhìn ra phía sau Ông Chủ. Căn phòng trống trơn. "Mọi chuyện có ổn không ạ?"

"Dĩ nhiên là không ổn, thằng ngốc", Ông Chủ nói, nhìn trừng trừng vào đôi dép trên nền nhà. Ông Chủ có vẻ rất bối rối. Ugwu chờ đợi. Ông Chủ thở dài. "Giáo sư Ekwenugo đi đặt mìn với ban Khoa học, khi họ chạy qua ổ gà, mìn đã nổ."

"Mìn nổ ạ?"

"Ekwenugo bị nổ tan xác. Ông ta chết rồi."

Câu *nổ tan xác* ù ù trong tai Ugwu.

Ông Chủ bước lùi lại. "Lấy cái bếp đi."

Ugwu vào lấy cái bếp dầu mà hắn không cần dùng và nghĩ đên mấy cái móng tay dài chuôi nhọn của Giáo sư Ekwenugo. *Nổ tan xác*. Giáo sư Ekwenugo luôn đem lại cho hắn niềm tin là Biafra sẽ chiến thắng, qua những câu chuyện về hỏa tiễn, xe bọc thép và nhiên liệu chế tạo từ không khí. Không biết những mảnh xác của Giáo sư Ekwenugo cháy thành than

https://thuviensach.vn

hay là người ta có thể nhận biết miếng nào thuộc vào bộ phận nào? Không biết có mảnh nào khô quắt như những chiếc lá khô? *Nổ tan xác!*

Một lúc sau Ông Chủ cũng rời phòng đi đến quán rượu Tanzania. Ugwu mặc ngay cái quần đẹp nhất của mình rồi vội vã đến nhà Eberechi. Dường như đấy là việc bình thường nhất, tự nhiên nhất mà hắn có thể làm. Hắn không muốn nghĩ đến Olanna sẽ giận dữ như thế nào nếu bà Oji mách lại với nàng việc hắn ra ngoài hay là phản ứng của Eberechi sẽ ra sao. Không cần biết là cô ta sẽ phớt lờ hắn, vui mừng gặp hắn hay la mắng hắn. Hắn cần phải gặp cô ta.

Cô nàng đang ngồi trên hàng hiên, mặc cái váy ôm khít mông mà hắn còn nhớ nhưng mái tóc đã khác, cắt ngắn tròn tròn quanh đầu chứ không thắt bím và buộc chỉ.

"Ugwu", cô kêu lên với vẻ ngạc nhiên và đứng dậy.

"Cô cắt tóc rồi à?"

"Đố bói đâu ra chỉ, chưa nói đến chuyện có tiền mua chỉ?"

"Trông rất hợp với cô."

Cô ta nhún vai.

"Đáng lẽ anh phải đến từ hôm ấy", hắn nói. Đáng lẽ hắn không bao giờ nên thôi nói chuyện với cô nàng chỉ vì một tay sĩ quan nào đó mà hắn không hề quen biết. "Tha lỗi cho anh. *Gbaghalu*."

Hai đứa nhìn nhau, cô nàng đưa tay ra bẹo cổ hắn. Hắn giả vờ đánh vào tay cô rồi nắm lấy. Hắn không buông tay cô nàng ra khi hai đứa ngồi trên bậc thềm. Cô nàng kể cho hắn nghe về gia đình đã thuê căn nhà lúc trước họ ở, rằng đám con trai trốn trên trần nhà khi người ta đi bắt lính và trận bom cuối cùng để lại một lỗ rất lớn trên tường, chuột có thể chui vào.

Cuối cùng, Ugwu nói Giáo sư Ekwenugo đã chết. "Em có nhớ anh đã kể cho em nghe về ông ấy. Cái ông ở trong ban Khoa học, người chế tạo ra những thứ vĩ đại?"

"Em nhớ", cô nàng nói. "Một người có móng tay rất dài."

https://thuviensach.vn

“Móng tay bị cắt hết”, Ugwu nói và bắt đầu khóc, chẳng có mấy nước mắt và hắn thấy ngưa ngứa. Cô nàng đặt tay lên vai hắn còn hắn ngồi yên để bàn tay cô nàng không trượt đi, giữ hắn trên vai mình. Thái độ của cô nàng có cái gì đó rất lạ, có lẽ vì cách nhìn của hắn về mọi chuyện thay đổi nên mới có sự khác biệt ấy. Bây giờ hắn đã tin vào những điều quý giá.

“Anh nói là ông ấy cắt ngắn móng tay?” Cô nàng hỏi.

“Ông ấy cắt ngắn móng tay”, Ugwu nói. Đột nhiên cái chuyện ông ta cắt hết móng tay dài của mình lại hóa hay, Ugwu không thể chịu được ý nghĩ mấy cái móng tay dài đó cũng bị nổ tung.

“Anh phải về đây”, hắn nói. “Trước khi Ông Chủ về.”

“Ngày mai em sẽ đến thăm anh”, cô nàng nói. “Em biết một ngõ tắt đến nhà anh.”

Ông Chủ vẫn chưa về khi hắn về đến nhà. Bà Oji đang mắng chồng, “Nhục nhã cho ông. Nhục nhã cho ông!” Mục sư Ambrose đang cầu nguyện Chúa rải xuống nước Anh chất nổ của Thánh Thần. Một đứa bé đang kêu khóc. Lần lượt từng âm thanh tắt dần. Bóng tối buông xuống. Những ngọn đèn dầu phụt tắt. Ugwu ngồi bên ngoài căn phòng, chờ cho đến khi Ông Chủ bước vào với một nụ cười trên môi và đôi mắt đỏ khè.

“Bạn tốt”, ông nói.

“Chào Ông Chủ, *Nno*.” Ugwu đứng dậy. Ông Chủ loạng choạng, ngã nghiêng sang trái. Ugwu vội vàng bước đến, quàng tay đỡ. Cả hai vừa bước vào phòng, Odenigbo khom người nôn thốc tháo, tung tóe trên nền nhà. Mùi chua lợm khắp phòng. Ông Chủ ngồi xuống giường. Ugwu mang giẻ và nước ra lau chùi, lắng nghe tiếng thở không đều của Ông Chủ.

“Đừng có nói gì cho cô chủ biết đấy”, Ông Chủ dặn.

“Vâng ạ.”

Eberechi đến chơi thường xuyên. Nụ cười của cô nàng, cái đụng nhẹ của bàn tay cô nàng, cả cái nhéo nhẹ vào cổ hắn đã trở thành những niềm

https://thuviensach.vn

vui tuyệt diệu. Vào buổi chiều mà hắn hôn cô nàng lần đầu tiên, Bé By đang ngủ. Hai đứa đang ngồi trong nhà, trên ghế băng và chơi *whot*, một trò chơi Biafra. Cô nàng vừa nói "Thắng!" rồi để lá bài cuối cùng của mình xuống khi hắn nghiêng người đến gần và nếm chút bụi dính sau tai cô. Rồi hắn hôn cổ, cằm, môi của cô nàng; dưới sức ép của lưỡi hắn, cô nàng mở miệng và sự nồng nàn của cô nàng làm hắn mê dại. Tay hắn đặt lên ngực cô nàng và mân mê. Cô nàng đẩy tay hắn ra. Hắn hạ xuống bụng và lại hôn môi cô nàng trước khi nhanh chóng luồn tay vào dưới váy của cô.

"Cho anh xem nào", hắn nói, trước khi cô có thể ngăn chặn hắn. "Chỉ xem thôi."

Cô nàng đứng lên. Cô nàng không ngăn cản lúc hắn vén váy cô và kéo cái quần lót bằng vải đã bị sờn ở dây lưng thun, nhìn cặp mông nảy tròn. Hắn kéo quần lót lên rồi thả váy xuống. Hắn yêu cô nàng thật rồi. Hắn muốn nói lời yêu với cô nàng.

"Em về", cô nàng nói và kéo áo cho thẳng lại.

"Còn chuyện em và ông sĩ quan thì thế nào rồi?"

"Ông ta đổi đi nơi khác."

"Em làm gì với ông ta?"

Cô lấy tay chùi môi như là muốn lau cái gì đó đi.

"Em có làm gì với hắn ta không?" Ugwu nói.

Cô đi ra cửa, vẫn im lặng.

"Em thích hắn ta", Ugwu nói, cảm thấy tuyệt vọng hơn.

"Em thích anh hơn."

Chuyện cô ta vẫn còn đi lại với ông sĩ quan không thành vấn đề. Quan trọng là chữ *hơn*, cô thích hắn hơn. Hắn kéo cô nàng lại gần nhưng cô lảng đi.

"Anh sẽ giết chết em mất", cô nói và cười to. "Thả em ra."

"Anh sẽ tiễn em nửa đường", hắn nói.

https://thuviensach.vn

“Không cần. Bé By ở nhà có một mình.”

“Anh sẽ về trước khi nó thức giấc.”

Hắn muốn được nắm tay cô; thay vào đó, hắn đi sát vào cô và vì thế thỉnh thoảng thân hình của hai người chạm vào nhau. Hắn đi một quãng rồi quay lại. Chỉ còn một đoạn ngắn nữa là về đến nhà thì hắn thấy hai người lính đang đứng cạnh một chiếc xe tải và ôm súng.

“Ê, đứng lại!” Một người hét to.

Ugwu bắt đầu chạy cho đến khi hắn nghe thấy tiếng súng đinh tai, gần đến độ hắn nhào xuống đất và chờ xem cơn đau xói vào người, tin chắc là mình đã bị bắn. Nhưng không có chỗ nào đau cả. Khi mấy tay lính chạy đến gần hắn, cái đầu tiên Ugwu nhìn thấy là đôi giày vải rồi đến thân thể lông lá và bộ mặt giận dữ. Một chuỗi hạt cầu kinh đeo lủng lẳng trên cổ anh ta. Mùi thuốc súng khét lẹt bốc ra từ cây súng.

“Đứng dậy, mau, thằng cà chớn! Đứng chung vào đám đó!”

Ugwu đứng dậy, người lính tát vào gáy hắn; ánh sáng chói chang rọi vào mắt hắn; hắn sục chân xuống lớp cát mềm để giữ thăng bằng trước khi bước đến đứng chung với hai người nữa, tay họ giơ cao. Một người rất già, ít nhất cũng phải sáu mươi lăm, người kia là một thiếu niên cỡ mười lăm. Ugwu lúng búng trong miệng câu chào với ông già và đứng cạnh ông, hai tay giơ lên đầu.

“Vào trong xe”, người lính thứ hai nói. Bộ râu rậm của hắn phủ gần hết gò má.

“Nếu đến mức các anh phải bắt những người già cỡ tuổi tôi đi lính thì có nghĩa là Biafra đã đi tong”, ông cụ nói nhẹ nhàng.

Người lính thứ hai ngó ông cụ.

Người lính thứ nhất quát, “Câm cái mồm thối của ông đi, *agadi!*”, rồi tát ông cụ.

“Đừng làm thế!”, người lính thứ hai nói. Anh ta quay lại với ông cụ, nói. “Bố già, đi đi!”

https://thuviensach.vn

“Hả?” Ông già nhìn như không tin vào lỗ tai của mình.

“Đi, *gawa*!”

Ông già đi, ban đầu chậm chạp và không chắc chắn, tay xoa xoa má, chỗ vừa bị tát; xong rồi ông bắt đầu chạy lựng khựng. Ugwu nhìn ông già biến mất ở cuối đường, ước gì mình có thể nhảy qua, nắm tay ông và cả hai sẽ được đưa tới miền tự do.

“Vào trong xe!”, tay lính thứ nhất nói, làm như cái chuyện ông già được thả ra khiến gã ta nổi giận và gã không bắt người lính kia chịu trách nhiệm mà lại buộc người mới bị bắt phải hứng cái tội này. Gã xô đứa nhỏ kia và Ugwu. Cậu bé bị ngã vội vàng gượng dậy trước khi chúng leo lên phía sau chiếc xe tải. Không có chỗ ngồi, chỉ có mấy cái bao vải bố raffia, bịch đựng nước bằng da và chai không lăn lông lốc trên nền xe gỉ sét. Ugwu giật mình khi thấy có một thằng bé ngồi đó, ư ử hát và tu một chai bia cũ. Ugwu ngửi thấy mùi hăng nồng của rượu cuốc lủi lúc ngồi xuống cạnh thằng bé, hắn nghĩ có thể đây là một người đàn ông bị bệnh không lớn chứ không phải một thằng bé.

“Tôi là Kỹ Thuật Tối Tân”, nó nói, mùi rượu nồng nặc hơn.

“Tôi là Ugwu.” Ugwu liếc nhìn cái áo to quá khổ của nó, quần đùi rách nát, ủng, mũ bê rê. Nó thật sự chỉ là một thằng bé, không quá mười ba. Nhưng cái ánh mắt đầy nghi ngờ khô khốc làm nó có vẻ già hơn thằng bé ngồi co quắp bên cạnh rất nhiều.

“*Gi kwanu*? Tên mày là gì?” Kỹ Thuật Tối Tân hỏi tên thằng bé.

Thằng bé đang khóc nức nở. Nhìn nó quen quen, có lẽ cũng là một trong những đứa trẻ cùng xóm đã xách nước ở giếng trước khi trời sáng. Ugwu thấy tội nghiệp cho nó nhưng cũng thấy tức giận bởi vì tiếng khóc của thằng bé chứng tỏ tình thế của chúng rõ ràng là tuyệt vọng rồi. Chúng đã bị bắt lính. Chúng sẽ bị gửi ra mặt trận mà không hề được huấn luyện.

“Mày có phải là đàn ông không?” Kỹ Thuật Tối Tân hỏi thằng bé. “*I bu nwanyi*? Tại sao mày hành động như đàn bà vậy?”

https://thuviensach.vn

Thằng bé cứ ôm mặt khóc. Câu hỏi móc của Kỹ Thuật Tối Tân biến thành tiếng cười nhạo báng. “Cái thằng này không muốn chiến đấu cho lý tưởng!”

Ugwu không nói gì. Giọng cười của Kỹ Thuật Tối Tân và mùi rượu làm hắn lợm giọng.

“Tao là lính *chinh xát* đấy”, Kỹ Thuật Tối Tân lên giọng khoe, lần đầu tiên nói tiếng Anh. Ugwu muốn sửa cách phát âm của nó cho ra dáng lính *trinh sát*; cần phải cho nó học lớp của Olanna.

“Sư đoàn của tao gồm toàn kỹ sư công trình, bọn tao chỉ dùng *ogbunigwe* loại một thôi.” Kỹ Thuật Tối Tân ngừng một chút rồi ợ to, chờ đợi những lời ngợi khen từ thính giả. Thằng bé vẫn khóc, Ugwu nghe nhưng không bộc lộ suy nghĩ của mình. Hắn cho rằng điều quan trọng bây giờ là phải chiếm được sự trọng thị của Kỹ Thuật Tối Tân và hắn chỉ có thể thành công khi không để lộ một chút sợ hãi ngấm ngầm nào.

“Tao là người phát hiện ra kẻ thù ở đâu. Tao đến gần leo lên cây rồi xác định địa điểm chính xác, sau đó chỉ huy trưởng dựa vào tin tức của tao để quyết định sẽ đặt cơ sở hoạt động ở đâu.” Kỹ Thuật Tối Tân nhìn Ugwu còn Ugwu vẫn giữ vẻ dửng dưng. “Khi tao ở đơn vị cũ, tao thường giả là trẻ mồ côi và thâm nhập vào doanh trại địch. Người ta gọi tao là Kỹ Thuật Tối Tân bởi vì chỉ huy trưởng đầu tiên của tao nói tao giỏi hơn bất cứ loại thiết bị kỹ thuật tối tân nào.” Nó cố gắng làm cho Ugwu chú ý, Ugwu duỗi chân ra.

“Cái từ cậu nói phải là *trinh sát* chứ không phải *chinh xát*”, hắn nói.

Kỹ Thuật Tối Tân nhìn hắn một lúc rồi cười hố hố, chìa chai rượu ra mời nhưng Ugwu lắc đầu. Kỹ Thuật Tối Tân nhún vai rồi uống tiếp, khẽ ngân nga bài hát *Biafra chiến thắng*, nhịp nhịp chân trên nền xe. Thằng bé vẫn khóc. Người lính thứ nhất đang cầm lái, hút lá khô quấn bằng giấy báo, mùi khói hăng hắc và chiếc xe cứ chạy mãi không dừng đến nỗi Ugwu buồn đi tiểu không chịu nổi nữa.

“Anh làm ơn dừng xe cho tôi đi tiểu một chút.” Hắn nói vọng lên phía trước.

https://thuviensach.vn

Người lính dừng xe lại, chĩa súng về phía hắn. “Bước xuống rồi đi tè. Mày chạy. Tao bắn.”

Cũng chính tên lính ấy đã cạo đầu Ugwu bằng một mảnh gương vỡ khi cả bọn đến trại huấn luyện, trước kia đây là một trường tiểu học gồm những lớp học lợp lá cọ. Cái cách cạo đầu thô thiển ấy làm da đầu hắn rát bỏng, đầy những vết cắt. Chiếu và nệm được sắp xếp xung quanh lớp học. Rận bò lổm ngổm. Đám lính gầy còm – không có giày ủng, quân phục, không có huy hiệu nửa mặt trời vàng trên tay áo – đá, tát tai và chế nhạo Ugwu trong suốt thời gian huấn luyện. Bài tập đi đều làm tay trái của Ugwu trở nên cứng ngắc. Bài huấn luyện vượt chướng ngại vật làm bắp chân hắn nhức nhối. Đu dây làm lòng bàn tay hắn chảy máu. Mấy miếng *garri* mỏng hắn đứng xếp hàng để lĩnh, một muỗng xúp loãng múc từ trong một cái chậu nhỏ mỗi ngày một lần chẳng làm hắn đủ no. Sự hung bạo, độc ác thản nhiên của cái thế giới mới mà trong đó hắn không có quyền chọn lựa hay quyết định làm sự sợ hãi trong lòng hắn tích tụ lại thật nặng nề.

Một gia đình nhà chim đến làm tổ trên mái của lớp học. Buổi sáng, tiếng líu lo của chúng bị gián đoạn bởi tiếng còi lanh lảnh của chỉ huy trưởng, tiếng thét the thé “Xếp hàng, xếp hàng!” rồi tiếng chân chạy cuống cuồng, dồn dập của người lớn và trẻ con. Buổi chiều, mặt trời làm cháy rụi cả sức lực lẫn tinh thần, đám lính cãi vã, chơi bài *whot* và nói về những tên địch bị mình bắn tan xác trong những trận đột kích. Khi một người trong bọn nói, “Mình sắp sửa đánh thêm một trận nữa!”, nỗi sợ hãi dấy lên, pha lẫn niềm phấn khởi là hắn đã trở thành một chiến sĩ chiến đấu cho Biafra. Hắn ước gì mình được ở trong một đơn vị chiến đấu thật sự và có súng đàng hoàng. Hắn nghĩ đến Giáo sư Ekwenugo đã diễn tả *ogbunigwe* là “bãi mìn có sức công phá lớn”. Nghe thật hào hùng, loại mìn tự chế của Biafra, còn được gọi là Chậu Ojukwu, một sáng chế tuyệt vời khó hiểu đến nỗi kẻ thù phải xua đàn dê đi trước để xem làm sao mà loại *ogbunigwe* này lại có thể giết hại nhiều nhân mạng đến thế. Nhưng khi bước vào lớp huấn luyện đầu tiên, nhìn chăm chăm cái đống trước mặt – tất cả chỉ có một cái hộp kim loại

https://thuviensach.vn

xấu xí chứa toàn mảnh vụn cũng bằng kim loại – hắn ước gì có thể nói cho Eberechi nỗi thất vọng của mình. Hắn cũng muốn kể cho cô ấy nghe về chỉ huy của hắn, người duy nhất được mặc quân phục, là thật thẳng và hồ cứng, cái cách anh ta thường xuyên sủa vào máy truyền tin và cách anh ta tự tay đánh thằng bé cho đến khi nó chảy máu mũi vì trốn buổi tập. Rồi anh ta hét om sòm, "Nhốt nó vào phòng giam!". Ugwu nghĩ đến Eberechi nhiều nhất là lúc đám phụ nữ trong làng mang đến mấy miếng *garri* tráng mỏng, xúp loãng và thỉnh thoảng gạo-chiến-thắng nấu với dầu cọ, ngoài ra ít khi có cái gì khác. Đôi khi các cô trẻ hơn đến, vào phòng của chỉ huy rồi khi trở ra, mang theo nụ cười ngượng ngùng. Người gác nhấc cổng cho đám gái trẻ vào, mặc dù chuyện ấy không cần thiết, bởi vì các cô có thể dễ dàng đi vào bên hông của cánh cổng. Có lần Ugwu nhìn thấy một người có cặp mông rất tròn đi ra khỏi sân, hắn muốn gọi to, Eberechi, mặc dù hắn biết không phải là cô. Có lần khi hắn tìm một ít giấy rời để viết lại những suy nghĩ và những việc làm hằng ngày của mình, cho đến khi có thể gặp lại Eberechi, hắn thấy quyển sách *Tự Truyện của Frederick Douglass, Một Người Mỹ Nô Lệ*[76]: quyển sách rơi vào trong góc, phía dưới tấm bảng đen. Trên trang đầu, chữ TÀI SẢN CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢN TRỊ được in bằng mực xanh đậm. Hắn ngồi xuống nền nhà và bắt đầu đọc. Hắn đọc xong trong hai ngày và bắt đầu đọc lại, uốn lưỡi đọc từng chữ, cố gắng thuộc vài câu.

Những người nô lệ sợ hãi nhựa đen cũng như những trận đòn. Họ nhận ra rằng muốn có giường còn không khó bằng muốn có thì giờ để ngủ.

Kỹ Thuật Tối Tân thích ngồi bên cạnh khi hắn đọc. Đôi khi nó ngâm ư ử một bài hát Biafra bằng một giọng đều đều đến khó chịu, lúc khác thì nó huyên thuyên trên trời dưới biển. Ugwu không thèm để ý đến nó. Nhưng có một buổi chiều, đám phụ nữ không mang thức ăn đến và cả ngày trôi qua với những tiếng càu nhàu của lũ đàn ông. Một đêm, Kỹ Thuật Tối Tân thúc vào người Ugwu và đưa ra một hộp cá mòi. Ugwu chộp lấy. Kỹ Thuật Tối Tân

https://thuviensach.vn

cười. “Mình phải chia nhau”, nó nói và Ugwu tự hỏi không biết làm sao mà nó có được thứ này. Hai đứa ra sau nhà, chia nhau hộp cá đầy dầu.

“Kẻ thù của mình được ăn ngon ghê!” Kỹ Thuật Tối Tân nói. “Cái trại mà tao xâm nhập lần gần đây khi tao còn ở với đơn vị tại Nteje, đàn bà của họ nấu xúp với những miếng thịt rõ to. Họ còn cho lính bên mình khi hai bên ngừng bắn để mừng lễ Phục Sinh.”

“Hai bên ngừng bắn để mừng lễ Phục Sinh?” Ugwu hỏi.

Kỹ Thuật Tối Tân có vẻ khoái chí khi cuối cùng nó cũng gợi được sự chú ý của Ugwu. “Ờ. Họ còn đánh bài chung và uống whisky. Đôi khi họ đồng ý không đánh nhau để mọi người được nghỉ ngơi.” Kỹ Thuật Tối Tân liếc nhìn Ugwu rồi cười. “Đầu mày cạo xấu quá.”

Ugwu rờ đầu mình, mấy chòm tóc lởm chởm vì cạo sót. “Ừ.”

“Tại vì mày cạo khô.” Kỹ Thuật Tối Tân nói. “Tao có thể cạo cho mày đẹp hơn với xà phòng và dao cạo.”

Kỹ Thuật Tối Tân chìa ra một mẩu xà phòng màu xanh, gội đầu cho Ugwu rồi dùng dao cạo cho đến khi đầu hắn bóng nhẵn, sờ vào thấy da đầu thật mềm. Sau đó khi Kỹ Thuật Tối Tân thì thầm bảo hắn, “Hai ngày nữa sẽ đánh trận”, Ugwu nghĩ đến một nhóm người mặc đồ Trung Quốc, cạo trọc đầu để tưởng niệm cái chết. Hắn nằm ngửa trên tấm nệm mỏng và lắng nghe những tiếng ngáy đáng ghét xung quanh. Hắn chứng tỏ với mọi người khả năng của hắn trong thời gian huấn luyện, hắn vượt qua chướng ngại vật như thế nào, leo lên những sợi dây xù xì tài tình ra sao, nhưng hắn không kết bạn với bất cứ ai. Hắn nói rất ít. Hắn không muốn nghe chuyện của họ. Tốt hơn hết là để nỗi niềm chất chứa trong lòng họ được đào sâu chôn chặt, không khơi gợi ra nữa. Hắn nghĩ đến cuộc xung kích sắp tới, đến việc làm cho kẻ thù bị nổ tan xác với mìn *ogbunigwe* của hắn, đến Giáo sư Ekwenugo đã tan thành trăm mảnh. Hắn tưởng tượng mình nhổm dậy trong ánh trăng lặng ngắt, nhảy ra, chạy mãi cho đến khi về tới sân nhà ở Umuahia, chào Ông Chủ và Olanna, ôm Bé By vào lòng. Nhưng hắn sẽ không làm thế bởi vì, hắn biết, một phần nào đó trong con người hắn cũng muốn ở lại đây.

https://thuviensach.vn

Trong đường hào, đất giống như bánh mì ngâm nước. Ugwu nằm im. Có con nhện bò lên cánh tay nhưng hắn không đập đuổi đi. Trời tối đen như mực, Ugwu tưởng tượng đến những cái chân nhện đầy lông lá và sự ngạc nhiên của loài nhện khi tìm thấy hơi ấm da thịt người chứ không phải hơi lạnh của lòng đất. Mặt trăng thỉnh thoảng lững lờ nhô ra khỏi đám mây và hàng cây rậm ở phía trước biến thành một đường viền mờ. Kẻ thù đang ở đâu đó phía trong ấy. Ugwu hy vọng có thêm ánh sáng; mặt trăng tỏa sáng hơn khi hắn chôn mìn *ogbunigwe* chừng ba mươi mét ở phía trước. Bây giờ bóng tối trở nên đậm đặc hơn. Dây mìn lạnh trong tay hắn. Bên cạnh hắn, một anh lính đang cầu nguyện nhỏ nhẹ đến độ Ugwu có cảm giác anh ta đang lầm rầm trong tai mình. "Đức Mẹ, xin che chở cho chúng con, những kẻ tội lỗi, bây giờ và trước khi chúng con qua đời." Hắn phủi con nhện xuống và đứng dậy khi kẻ thù bắt đầu bắn. Tiếng súng lác đác đó đây, nghe rất to rồi nhỏ dần, lính pháo binh bắn trả từ nhiều hướng khác nhau. Kẻ địch và những gã chăn gia súc nhơ bẩn sẽ hoảng loạn vì không ngờ rằng mìn *ogbunigwe* đang chờ đợi chúng.

Ugwu nghĩ đến những ngón tay của Eberechi nhéo nhẹ vào cổ hắn và cái vị ngọt ướt lịm của lưỡi cô nàng trong miệng hắn. Địch bắt đầu bắn pháo. Đầu tiên, đó là những tiếng rít của đạn trong không khí, tiếp theo là tiếng nổ của quả đạn và những mảnh đạn nóng bỏng bay tứ tung xung quanh. Một quả đạn bốc cháy, sáng rực, Ugwu thấy một con chồn sương ở trên ngọn cây phía trước, cuộn tròn như một con rùa lớn. Rồi hắn thấy chúng, những bóng đen bò trườn tới. Một đàn người! Chúng ở trong tầm bắn của hắn và hắn cảm thấy như điều này xảy ra vội quá, hắn tưởng là sẽ ly kỳ hơn trước khi chúng nạp mạng cho hắn, trước khi hắn giật cho mìn *ogbunigwe* nổ và ném về phía trước một loạt mảnh kim loại bạo tàn. Hắn hít một hơi dài. Cẩn thận, chắc chắn, hắn nối dây vào ổ điện trong tay và ngay lập tức một tiếng nổ dữ dội vang lên khiến hắn cũng giật mình cho dù đã đoán trước việc này. Trong một khoảng thời gian rất ngắn, nỗi sợ hãi cồn cào nơi bụng dưới. Có lẽ hắn đã không tính toán cẩn thận. Có lẽ hắn đã nổ

https://thuviensach.vn

mìn sớm quá nên không trúng quân địch. Nhưng hắn nghe có người nào bên cạnh hét to, “Trúng đích!”. Âm thanh ấy vang dội, rung động trong đầu hắn lúc họ chờ thêm vài phút mà như dài vô tận, trước khi nhảy ra khỏi đường hào và chạy về phía những cái xác la liệt của kẻ địch.

“Lột hết quần áo! Lột hết!”, có người nào đó hét to.

“Giày và súng thôi!”, một giọng khác hét to. “Không có thời gian. Hết giờ! *Ngwa-ngwa*! Đơn vị khác của chúng đang tiến đến!”

Ugwu cúi xuống một thân hình hơi gầy. Hắn giật đôi ủng. Hắn sờ thấy trong túi có một hạt kola lạnh cứng bọc máu nóng đặc. Cái thân hình thứ hai ở gần đó nhúc nhích khi Ugwu chạm vào và hắn lùi lại. Có tiếng thở hắt ra trước khi thân xác ấy trở nên im lìm. Ugwu run bắn. Bên cạnh hắn, một người lính giơ lên mấy cây súng và hét to.

“Rút lui!” Ugwu cũng hét to, chùi bàn tay dính máu vào quần.

Những người lính khác đâm vào lưng hắn và đặt cho hắn biệt danh “Phá Hủy Mục Tiêu!” lúc họ tập trung về sở chỉ huy để giao lại dây điện. “Mày học cái này trong sách hả?”, họ trêu chọc. Thành công đưa hắn lên tận mây xanh. Những ngày sau hắn vẫn còn bay bổng khi chơi bài *whot*, uống rượu gin và chờ cuộc đột kích sắp đến. Hắn nằm ngửa trên mặt đất trong khi Kỹ Thuật Tối Tân quấn một ít wee-wee, một loại lá khô giòn, bằng giấy báo và hai đứa cùng hút chung với nhau. Hắn thích hút thuốc lá hiệu Mars hơn; wee-wee làm hắn thấy rã rời, chân như long ra khỏi người. Cả hai chẳng buồn giấu chuyện hút hít của mình bởi vì chỉ huy rất khoái những tin tức đầy hy vọng là Biafra đã chiếm lại Owerri từ kẻ địch. Luật lệ được nới rộng một chút; họ có thể đi đến quán rượu ở gần xa lộ.

“Đi bộ khá xa”, có người nói. Kỹ Thuật Tối Tân cười đáp, “Chúng ta sẽ trưng dụng một cái xe, dĩ nhiên”.

Khi Kỹ Thuật Tối Tân cười, Ugwu nhớ ra rằng Kỹ Thuật Tối Tân vẫn còn là một đứa trẻ. Chỉ mới mười ba. Giữa nhóm chín người đàn ông, nó rõ ràng mới chỉ là một chú nhóc, Ugwu nghĩ, lúc họ đi theo. Tiếng dép lẹp kẹp vang lên trên con đường tĩnh lặng. Có hai người đi chân không. Họ chờ một

https://thuviensach.vn

lúc trước khi một chiếc Volkswagen Beetle đầy bụi bặm tiến về phía họ và họ tản ra trên đường, chặn xe lại. Chiếc xe dừng, một vài người đập mạnh lên thùng xe.

“Ra ngoài, mấy tên thường dân!”

Người đàn ông lái xe có vẻ cứng rắn, như thể ông ta quyết chứng tỏ mình không dễ khiếp sợ. Bên cạnh ông ta, bà vợ bắt đầu khóc lóc năn nỉ. “Xin làm ơn, chúng tôi đi tìm thằng con trai của chúng tôi.”

Một người lính đập rầm rầm vào mui xe. “Chúng tôi cần cái xe này cho hoạt động của chúng tôi!”

“Xin các anh tha cho, làm ơn! Chúng tôi đi tìm thằng con. Người ta nói với chúng tôi là thấy nó gần trại tị nạn.” Người đàn bà nhíu mày nhìn Kỹ Thuật Tối Tân một lúc. Có lẽ bà tưởng nó là con bà.

“Chúng tôi chết vì ông bà còn ông bà thì đang lái xe đắt tiền đi long nhong hả?”, một người lính hỏi, kéo bà ta ra khỏi xe. Chồng bà tự bước ra nhưng vẫn đứng cạnh chiếc xe, nắm chặt chìa khóa trong tay.

“Thật tồi tệ, thưa các ông sĩ quan. Các ông không có quyền lấy cái xe này. Tôi có giấy phép. Tôi làm việc cho chính quyền.”

Một trong những người lính tát ông ta. Ông ta loạng choạng, người lính tiếp tục tát, tát và tát cho đến khi ông ta ngã xuống đất, chìa khóa văng ra.

“Thế đủ rồi!” Ugwu nói.

Một người lính khác rờ cổ người đàn ông để biết chắc là ông ta vẫn còn thở. Bà vợ cúi xuống người chồng lúc đám lính chen nhau lên xe và lái đến quán rượu.

Cô gái ở quán chào họ và nói không có bia.

“Cô chắc là không có bia chứ? Hay cô gái vì nghĩ chúng tôi không trả tiền?”, một người lính nói với cô ta.

https://thuviensach.vn

“Không, không có bia.” Cô gái rất gầy, mặt sắc cạnh và không cười chút nào.

“Chúng tôi tiêu diệt kẻ thù! Đem bia cho chúng tôi!”

“Cô ấy nói không có bia”, Ugwu nạt. Tiếng la ó của người lính làm hắn cáu tiết; đó là một gã bỏ mìn *ogbunigwe* của mình mà chạy khi quân địch còn cách cả quãng xa. “Để cô ấy mang *kai-kai* đến.”

Khi cô gái mang rượu gin địa phương và những cái chén nhỏ bằng kim loại ra, đám binh sĩ nói về mấy viên sĩ quan Nigeria, rằng họ sẽ treo Danjuma, Adekunle và Gowon lộn ngược đầu sau khi Biafra thắng trận. Kỹ Thuật Tối Tân bắt đầu quấn thuốc wee-wee. Ugwu thấy có cái gì quen quen trên tờ giấy chưa cuốn, chữ *tự truyện*, nhưng không thể là nó được. Hắn nhìn kỹ lần nữa. “Giấy gì vậy?”, hắn hỏi.

“Đây chỉ là trang đầu tiên trong quyển vở của mày.” Kỹ Thuật Tối Tân cười rồi đưa cho Ugwu điếu thuốc.

Ugwu không nhận. “Mày xé quyển vở của tao?”

“Chỉ có tờ đầu tiên thôi. Tao hết giấy rồi.”

Cơn giận bùng lên trong Ugwu. Cái tát của hắn nhanh, thật mạnh đầy giận dữ nhưng Kỹ Thuật Tối Tân tránh được vì nó ngã người ra phía sau vào giây phút cuối cùng; tay của Ugwu chỉ cào xước da nó. Ugwu giơ tay lần nữa nhưng những người lính khác đã giữ hắn lại, lôi hắn ra ngoài, nói đó chỉ là quyển vở thôi và bảo hắn đừng uống rượu gin nữa.

“Xin lỗi”, Kỹ Thuật Tối Tân lầm bầm.

Đầu Ugwu nhức nhối. Mọi chuyện xảy ra thật nhanh. Hắn không kiểm soát được cuộc sống của mình, trái lại cuộc sống đang kiểm soát hắn. Hắn uống rượu tì tì và nhìn sang mọi người xung quanh, miệng họ mở ra rồi khép lại những lời thóa mạ tục tĩu, những phô trương láo toét và những kỷ niệm được phóng đại. Không lâu sau, cái quán rượu với những ghế băng dài đặt vòng quanh bàn cũng biến thành khoảng mờ ảo có mùi chua lòm. Cô gái bán rượu tiếp tục dọn hết chai này đến chai khác; Ugwu nghĩ có lẽ rượu gin

https://thuviensach.vn

này được cất ở sân sau của một căn nhà nào đó cuối đường. Hắn đứng dậy, ra ngoài đi tiểu, sau đó dựa vào một cái cây để hít thở không khí thoáng đãng bên ngoài. Cũng giống như ngồi ngoài sân sau ở Nsukka nhìn cây chanh, vườn cỏ và những cây cảnh Jomo chăm sóc, cắt tỉa cẩn thận. Hắn ngồi đó một lúc lâu cho đến khi nghe thấy tiếng la hét ầm ĩ từ quán rượu. Có lẽ người nào đó đã thắng cuộc hay một cái gì đó tương tự. Họ làm hắn mệt mỏi. Chiến tranh làm hắn mệt mỏi. Cuối cùng hắn đi vào, đứng ở cửa. Cô gái bán rượu đang nằm ngửa trên đất, tấm khăn quấn của cô bị dồn cục lên trên thắt lưng, một tên lính khác ấn vai cô xuống, chân cô giạng ra thật rộng. Cô đang khóc nức nở, "Làm ơn, các ông, *biko*". Giữa hai chân của cô, Kỹ Thuật Tối Tân đang nhấp nhổm. Cái mông nhỡ đen hơn cặp giò của nó. Đám lính đứng bên ngoài reo hò.

"Kỹ Thuật Tối Tân, đủ rồi! Cho ra đi rồi nghỉ!"

Kỹ Thuật Tối Tân rên lên trước khi đổ sụp xuống người cô gái. Một tên lính kéo nó ra và đang lúi húi tụt quần thì có người nào đó hét lên. "Không, tiếp theo là Phá Hủy Mục Tiêu!"

Ugwu đi thụt lùi ngoài cửa.

"*Ujo abialao*! Phá Hủy Mục Tiêu sợ!"

Ugwu nhún vai bước tới. "Ai sợ?" Hắn nói một cách khinh bỉ. "Tôi chỉ không muốn ăn sau người khác, vậy thôi."

"Hàng vẫn còn mới!"

"Phá Hủy Mục Tiêu, mày có phải đàn ông không? *I bukwa nwoke*?"

Trên nền nhà, cô gái vẫn nằm im. Ugwu kéo quần xuống, ngạc nhiên thấy cái của mình cũng cương cứng. Cô gái khô và cứng đơ người khi hắn nhét vào cô. Hắn không nhìn cô hay người đàn ông đang đè cô xuống hay bất cứ thứ gì lúc hắn làm thật nhanh và cảm thấy mình đạt tới tuyệt đỉnh, con sóng lỏng vọt ra và sự ghê tởm chính bản thân mình cũng tuôn ra. Hắn kéo quần lên trong khi những người lính kia vỗ tay. Cuối cùng hắn nhìn cô gái. Cô trân trân nhìn lại với một sự căm thù lặng lẽ.

https://thuviensach.vn

Còn nhiều chiến dịch sau đó. Nỗi sợ đôi khi phủ trùm làm toàn thân hắn tê cứng. Hắn thả cho tinh thần bung ra khỏi thể xác, khi hắn nằm dưới chiến hào, ép mình trong bùn, sung sướng thấy mình gần gũi và gắn bó với bùn đất đến mức nào. Tiếng súng rộ lên, tiếng khóc của mọi người, mùi của chết chóc, tiếng nổ bên trên và xung quanh hắn nghe xa xăm. Nhưng khi trở về doanh trại, ký ức của hắn bỗng trở nên sáng rõ; hắn nhớ đến người đàn ông đặt hai tay lên cái bụng bị nổ tung để giữ rịt lấy ruột của mình, cái người nói lầm bầm điều gì đó về đứa con trai của ông ta trước khi toàn thân lạnh cứng. Và cứ sau mỗi cuộc tấn công, mọi chuyện lại trở nên mới mẻ. Ugwu suy tư nhìn khẩu phần *garri* của mình. Hắn đọc đi đọc lại những trang hắn viết. Hắn tự sờ da của mình và nghĩ đến lúc nó rã tan.

Một buổi chiều, chiếc xe jeep của chỉ huy trưởng chạy vào sân với một con dê ốm nhách đang nằm nghiêng bên cạnh, chân cột vào nhau. Đó là thứ vừa cướp được từ một người dân đi lang thang. Nó kêu be be một cách yếu ớt và đám lính tụ họp xung quanh, khấp khởi với cái ý nghĩ được ăn thịt. Hai người lính giết con dê, nhóm lửa và khi một miếng to đã được nấu chín, chỉ huy trưởng bảo mang hết vào trong khu vực của anh ta. Anh ta mất đến mấy phút để kiểm tra xem cái chậu có đủ các bộ phận của con dê: chân, đầu và quả cà. Sau đó hai người đàn bà trong làng đến và được đưa vào khu vực của chỉ huy trưởng; rất lâu sau, lính ném đá vào hai người đó khi họ ra về. Ugwu nằm mơ thấy chỉ huy trưởng cho đám lính cả nửa con dê và họ nhai tất cả, thậm chí nuốt cả xương.

Khi hắn tỉnh dậy, tiếng radio rất to còn Kỹ Thuật Tối Tân đang khóc. Umuahia thất thủ. Thủ đô của Biafra đã mất. Một người lính giơ hai tay lên, nói, “Con dê đó, con dê đó là một điềm chẳng lành. Mình bị mất hết rồi. Mình phải đầu hàng”. Những người lính khác có vẻ yên lặng hơn. Ngay cả khi chỉ huy trưởng cho biết có một cuộc phản công đang được tổ chức để giành lại Umuahia cũng chẳng lại khiến họ vui lên chút nào. Nhưng tin Lãnh Tụ sẽ đến thăm làm họ phấn khởi. Đám lính quét sân, giặt quần áo, ngồi xếp

https://thuviensach.vn

hàng trên ghế để chào đón ngài. Khi đoàn xe jeep và Pontiac tiến vào sân doanh trại, tất cả mọi người đều đứng dậy chào.

Ugwu chào uể oải và hời hợt, bởi vì hắn lo lắng cho Ông Chủ, Olanna và Bé By ở Umuahia, bởi vì hắn không có chút mảy may hứng thú gì với Lãnh Tụ, bởi vì hắn chẳng ngó ngàng hay bận tâm gì đến người chỉ huy này. Hắn cũng chẳng thích gì các viên sĩ quan khác với kiểu nhìn trịch thượng và cách họ đối xử với thuộc cấp như với lũ cừu. Nhưng có một vị Đại úy hắn rất quý trọng, một người đơn độc và rất nghiêm nghị tên là Ohaeto. Thế nên cái hôm Ugwu thấy mình nằm trong chiến hào bên cạnh Đại úy Ohaeto, hắn quyết là sẽ khiến ông chú ý đến mình. Chiến hào không ướt nhưng có nhiều kiến hơn là nhện. Ugwu đoán là kẻ địch đã tiến đến gần hơn qua tiếng súng đùng đoàng và tiếng pháo kích. Nhưng không đủ ánh sáng để nhìn thấy cho chắc chắn. Hắn thật sự muốn tạo ấn tượng tốt với Đại úy Ohaeto; chỉ có điều ánh sáng đừng có quá ít ỏi thế này.

Hắn sắp sửa nối dây điện vào nhau và cắm ổ điện thì có tiếng bay vèo qua tai hắn rồi ngay lúc đó, lưng hắn đau nhói, bỏng rát. Bên cạnh, Đại úy Ohaeto chỉ còn là một đống thịt bầy nhầy đẫm máu. Ugwu cảm thấy mình bị nhấc lên khỏi chiến hào một cách bất lực, ngoài ý muốn. Khi rơi xuống, chính sức nặng của hắn chứ không phải nỗi đau dội lên từ khắp các ngóc ngách trong cơ thể đã làm hắn sững sờ đến độ trở nên câm lặng.

https://thuviensach.vn

Chương ba mươi

Richard cố nhích người càng xa hai ký giả Mỹ càng tốt, người chàng bị ép sát vào cửa của chiếc xe Peugeot. Đáng lẽ chàng nên ngồi ở ghế trước và bảo người cận vệ ngồi phía sau với họ. Nhưng thực tình chàng đã không ngờ họ lại hôi đến thế – Charles, người khá béo, đội cái mũ phớt mềm và Charles, tóc đỏ, cằm có râu cũng đỏ hung hung.

“Một ký giả miền Trung Tây nước Mỹ và một ký giả New York tới Biafra, cả hai chúng tôi đều tên Charles. Sự trùng hợp bất ngờ.” Gã béo nói, cười ha hả sau khi họ tự giới thiệu với nhau. “Và mẹ chúng tôi đều gọi chúng tôi là Chuck!”

Richard không biết chắc chắn họ đã chờ bao lâu hước khi lên máy bay ở Lisbon nhưng họ phải chờ ở São Tomé hơn mười bảy giờ đồng hồ mới có chuyến bay tiếp tế đến Biafra. Họ cần phải tắm. Khi gã béo ngồi cạnh Richard bắt đầu nói về lần viếng thăm Biafra đầu tiên của mình lúc chiến tranh mới bắt đầu, Richard nghĩ anh ta cũng cần phải súc miệng nữa.

“Tôi đã đến bằng máy bay thứ thiệt và chúng tôi hạ cánh xuống sân bay Port Harcourt”, gã béo nói. “Nhưng lần này tôi ngồi trên sàn của một chiếc máy bay, bay mà không có đèn, đồng hành với tôi là hai chục thùng sữa bột. Chúng tôi bay, thấp thấy mẹ, tôi nhìn ra ngoài và thấy những hoa lửa vàng da cam của pháo phòng không Nigeria. Tôi sợ vãi ra quần.” Gã cười, cái mặt nung núc mỡ to bè bè nhưng khá thân thiện, vui vẻ.

Gã tóc đỏ không cười. “Chúng tôi không biết chắc đó có phải là súng phòng không của Nigeria hay không. Cũng có thể của người Biafra lắm chứ.”

“Ồ, đừng nói thế!” Gã béo liếc nhìn Richard nhung Richard giữ nghiêm nét mặt. “Chắc chắn đó là súng phòng không của Nigeria.”

“Người Biafra hay lẫn lộn thức ăn và súng đạn trên máy bay của họ thì họ cũng có thể nhầm máy bay lắm chứ”, gã tóc đỏ nói. Gã quay sang

https://thuviensach.vn

Richard. “Phải không?”

Richard không thích gã. Chàng không thích đôi mắt xanh nhợt và gương mặt lấm tấm những tàn nhang màu đỏ. Khi chàng gặp họ ở sân bay và đưa cho họ giấy phép đặc biệt, bảo cho họ biết chàng sẽ là người dẫn đường của họ, chàng đã không thích cái vẻ khinh bỉ nhạo báng trên mặt gã. Giống như gã muốn nói, *Anh* đang đại diện cho người Biafra đấy à?

“Các chuyến bay tiếp tế chỉ chở thức ăn thôi”, Richard nói.

“Dĩ nhiên”, gã tóc đỏ nói. “Chỉ có thức ăn thôi.”

Gã béo nghiêng người chồm qua Richard để nhìn qua kính xe. “Tôi không thể nào tin được người ta vẫn còn lái xe và đi tới đi lui làm như là không có chiến tranh vậy.”

“Cho đến khi nào bị máy bay tấn công, bỏ bom”, Richard nói. Chàng ngả ra phía sau một chút và nín thở. “Chúng ta có thể đến xem chỗ lính Biafra đã bắn một công nhân hãng dầu lửa người Ý không?”, gã tóc đỏ hỏi. “Chúng tôi có viết một bài về vụ ấy ở tờ *Tribune*, nhung tôi muốn tiếp tục viết một bài dài hơn.”

“Không, không thể được”, Richard trả lời cộc lốc.

Gã tóc đỏ nhìn chàng. “Ok. Nhưng anh có thể nói cho tôi biết tình hình có gì mới lạ không?”

Richard thở dài. Giống như có ai rắc tiêu rắc ớt vào vết thương của chàng: Hàng ngàn người Biafra chết và cái gã này chỉ muốn biết có tin tức gì mới về một người da trắng bị giết. Richard sẽ viết về điều này, nguyên tắc của báo chí phương Tây: Một trăm người da đen chết cũng chỉ bằng một người da trắng chết. “Chẳng có gì mới để kể cả”, chàng nói. “Vùng đó bây giờ đã bị chiếm đóng.”

Ở trạm kiểm soát, Richard dùng tiếng Igbo nói với một dân quân. Cô kiểm tra giấy phép của họ và cười có vẻ mời mọc với Richard, Richard cũng cười đáp lại; vẻ cao gầy và bộ ngực lép của cô làm Richard nghĩ đến Kainene.

https://thuviensach.vn

“Cô ấy có vẻ rất khoái anh”, gã béo nói. “Tôi nghe ở đấy người ta có thể dễ dàng chơi gái mà không cần trả tiền. Nhưng đàn bà con gái ở đấy mắc bệnh truyền nhiễm nhiều lắm? Bệnh Bonny đúng không? Các anh phải rất là cẩn thận nếu không muốn mang mấy thứ đó về nước.”

Thái độ làm như cái gì gã cũng biết và cũng đúng ấy khiến Richard bực mình. “Vợ tôi quản lý trại tị nạn.”

“Thế à? Bà ấy ở đây đã bao lâu?”

“Cô ấy là người Biafra.”

Gã tóc đỏ đăm đăm ngó ra cửa sổ từ nãy đến giờ; hắn quay lại nhìn Richard. “Tôi có một ông bạn người Anh ở đại học cũng rất mê gái da màu.”

Gã béo có vẻ ngượng, xuống giọng, nhỏ nhẹ. “Anh nói tiếng Igbo có giỏi không?”

“Cũng khá”, Richard nói. Chàng muốn cho họ xem ảnh của Kainene và ảnh chiếc bình đồng nhưng chàng nghĩ tốt hơn hết là đừng làm thế.

“Tôi rất muốn được gặp bà nhà”, gã béo nói.

“Hôm nay cô ấy đi vắng. Cô ấy cố tìm mua thêm thức ăn và đồ dùng cho trại.”

Chàng bước ra khỏi xe trước và nhìn thấy hai người thông dịch đang chờ. Sự hiện diện của họ làm chàng phật ý. Thật ra thì đôi khi chàng cũng không nắm hết ý nghĩa của những câu thành ngữ, tục ngữ hay những thổ ngữ địa phương trong tiếng Igbo, nhưng ông Bộ trưởng lại quá nhanh nhảu trong việc gửi người thông dịch đến. Phần lớn những người tị nạn ngồi bên ngoài và nhìn họ với một vẻ tò mò không mấy lộ liễu. Có một người đàn ông gầy như bộ xương biết di chuyển đang đi vòng vòng, một con dao giắt đeo bên hông, nói lảm nhảm. Mùi thối rữa tràn ngập không khí. Một nhóm trẻ đang nướng hai con chuột trên đống lửa.

“Ôi, Chúa ơi!” Gã béo kéo mũ xuống, nhìn chòng chọc.

“Đám dân Nigger[77] này không bao giờ chọn lựa thứ để ăn”, gã tóc đỏ nói nhỏ.

https://thuviensach.vn

“Anh nói cái gì?” Richard hỏi.

Nhưng gã tóc đỏ giả bộ không nghe thấy câu hỏi của chàng và đi nhanh về phía trước cùng một người thông dịch, nói chuyện với một đám đàn ông đang chơi kéo co.

Gã béo nói, “Anh biết không, cả núi thức ăn ở São Tomé bị gián bu đầy mà không có cách nào đưa vào đấy”.

“Vâng.” Richard ngừng một chút. “Anh có phiền không nêu tôi nhờ anh gửi vài lá thư? Cho bố mẹ vợ tôi ở London.”

“Được, tôi sẽ gửi thư ngay sau khi tôi rời khỏi nơi này.” Gã béo lôi ra một phong sôcôla từ ba lô của hắn, mở gói giấy và cắn hai miếng. “Này, tôi ước tôi có thể giúp anh nhiều hơn.”

Rồi gã đi đến chỗ bọn trẻ, cho chúng một ít kẹo và chụp hình, lũ trẻ vây quanh gã xin thêm. Gã nói, “Đó là một nụ cười thật đáng yêu!”. Sau khi gã rời bọn trẻ, chúng quay lại tiếp tục nướng chuột.

Gã tóc đỏ rảo bước, cái máy ảnh đeo ở cổ đong đưa theo bước chân. “Tôi muốn gặp người Biafra thật kia”, gã nói.

“Người Biafra thật?” Richard hỏi.

“Ý của tôi là, hãy nhìn họ kìa. Họ có vẻ như chưa được ăn một bữa tử tế trong vòng hai năm nay. Tôi không thể nào tin được họ có thể nói về lý tưởng, Biafra và Ojukwu.”

“Anh có thường xuyên quyết định anh sẽ chọn câu trả lời nào để mà tin trước khi anh phỏng vấn không?” Richard hỏi một cách ôn hòa.

“Tôi muốn đi thăm một trại tị nạn khác.”

“Vâng, tôi sẽ đưa anh đi thêm một trại nữa.”

Trại tị nạn thứ hai ở sâu hơn, xa thị trấn hơn, nhỏ hơn, ít hôi thối hơn và trước đây là chỗ họp làng. Có một người đàn bà chỉ có một tay đang ngồi ở bậc tam cấp kể chuyện cho một nhóm người. Richard nghe lỏm được đoạn cuối – “Nhưng bóng ma của người đàn ông hiện ra và nói với kẻ địch bằng

https://thuviensach.vn

tiếng Hausa, thế rồi họ để ngôi nhà yên" – và chàng thấy ghen tị với bà ta khi bà vẫn còn có thể tin vào chuyện ma quỷ.

Gã tóc đỏ ngồi xổm xuống bậc thang gần bà và bắt đầu hỏi qua người thông dịch.

"Bà có đói không?""Dĩ nhiên là đói, tất cả chúng tôi đều đói."

"Bà có hiểu nguyên nhân chiến tranh không?""Có. Bọn Hausa muốn giết hết chúng tôi, nhưng Chúa có mắt."

"Bà có muốn chiến tranh chấm dứt không?""Có chứ, Biafra sẽ chiến thắng."

"Nếu như Biafra không thắng thì sao?"

Người đàn bà nhổ toẹt xuống đất và nhìn người thông dịch trước rồi đến gã tóc đỏ, một cái nhìn đầy thương hại. Bà đứng dậy, bỏ vào trong.

"Không thể nào tưởng tượng được", gã tóc đỏ nói. "Bộ máy tuyên truyền của người Biafra độc đáo thật."

Richard biết loại người này. Anh ta giống như những tay chuyên bới móc các sự kiện liên quan đến Nixon ở Washington hay các thành viên trong nội các của Thủ tướng Wilson ở London. Đám người đó đến đây với những viên đạn cứng đanh nhưng những kết luận của họ còn chắc chắn hơn, rằng: người Nigeria không bỏ bom dân thường, nạn đói chỉ là điều phóng đại quá đáng, tất cả đều là những chuyện bình thường xảy ra trong thời chiến.

"Không có bộ máy tuyên truyền nào cả", Richard nói. "Anh càng bỏ bom vào dân thường nhiều chừng nào thì anh càng nuôi dưỡng cho sự chống đối tăng thêm nhiều chừng ấy."

"Có phải đó là Đài Phát thanh Biafra không?", gã tóc đỏ hỏi. "Nghe giống như trên radio vậy."

Richard không trả lời.

"Cái gì họ cũng ăn hết", gã béo lắc đầu nói. "Bất cứ thứ lá xanh quái quỷ gì cũng biến thành rau hết."

https://thuviensach.vn

“Nếu Ojukwu muốn chấm dứt nạn đói, ông ấy chỉ cần chấp nhận một hành lang thực phẩm. Và đám trẻ con không phải ăn thịt chuột”, gã tóc đỏ nói.

Gã béo đang chụp ảnh. “Nhưng chuyện không đơn giản thế, gã nói. “Ông ta cũng phải nghĩ đến vấn đề an ninh. Ông ta đang đấu tranh cho một cuộc chiến chó má.”

“Ojukwu phải đầu hàng. Đây là trận tấn công cuối cùng của Nigeria và không có cách nào để Biafra giành lại những vùng đã bị chiếm.”

Gã béo lấy ra thỏi sôcôla đã ăn một nửa từ trong túi.

“Thế rồi biafra làm gì với dầu mỏ khi họ đã mất hải cảng?”, gã tóc đỏ hỏi.

“Chúng tôi vẫn tiếp tục khai thác dầu ở những khu mỏ còn nằm dưới sự kiểm soát của chúng tôi ở Egbema”, Richard nói, chẳng buồn giải thích Egbema ở đâu. “Chúng tôi chở dầu thô đến xưởng lọc ban đêm bằng xe thùng không đèn để tránh bị đánh bom.”

“Anh cứ liên tục dùng chữ *chúng tôi*”, gã tóc đỏ nói.

“Vâng, tôi cứ dùng chữ *chúng tôi*.” Richarđ liếc nhìn gã. “Trước đây anh đã đến Phi châu lần nào chưa?”

“Chưa, lần đầu tiên. Sao thế?”

“Tôi chỉ tò mò thế thôi.”

“Tôi có phải cảm thấy là mình thiếu kinh nghiệm về đường đi nước bước trong rừng không nhỉ? Tôi chịu trách nhiệm khu vực Á châu ba năm”, gã tóc đỏ nói và mỉm cười.

Gã béo lục lọi ba lô, lôi ra một chai rượu brandy đưa cho Richard. “Tôi mua ở São Tomé. Chưa đụng đến giọt nào cả. Của quý đấy.”

Richard cầm lấy chai rượu.

https://thuviensach.vn

Trước khi chàng lái xe chở họ đến Uli để đón chuyến bay rời Biafra, họ đến một khu nhà dành cho khách, ăn tối có cơm và gà hầm; nghĩ đến việc chính quyền Biafra phải tốn bữa ăn cho gã tóc đỏ mà chàng thấy tức. Có một vài chiếc xe rời hay vừa đến sân bay; phía xa hơn, đường băng tối đen thăm thẳm. Ông quản lý sân bay trong bộ âu phục ka ki ôm sát người bước ra bắt tay và nói, "Máy bay sẽ hạ cánh ngay thôi".

"Thật hài hước là người ta vẫn phải theo quy tắc, luật lệ ở cái chỗ nhỏ như bãi cứt chó thế này", gã tóc đỏ nói. "Người ta đóng dấu vào giấy thông hành của tôi và hỏi tôi có gì phải khai báo với hải quan hay không."

Tiếng nổ làm rung chuyển mọi thứ. Người quản lý sân bay hét to, "Hướng này!". Họ chạy theo ông ta sang chỗ chưa xây xong. Họ nằm áp sát mặt đất. Mấy cánh cửa rung rinh, nghe loảng xoảng. Mặt đất run rẩy. Tiếng nổ ngưng bặt, tiếp đó có tiếng súng thưa thớt, ông quản lý sân bay đứng dậy phủi quần áo. "Hết nguy hiểm rồi. Đi thôi!"

"Ông điên rồi sao?" Gã tóc đỏ hét to.

"Chúng chỉ bắn khi nào đã thả hết bom, không có gì phải lo sợ nữa", người quản lý sân bay nói một cách nhẹ nhàng, dợm bước ra.

Trên đường băng, một chiếc xe tải đang đi vá lại mấy hố bom, đổ đá sỏi đầy miệng hố. Đèn ở đường băng bắt đầu nhấp nháy, tắt hẳn và bóng tối lại trở nên dày đặc; trong cái đen tối thăm thẳm ấy, Richard thấy đầu óc mình bềnh bồng. Ánh sáng lại lóe lên một chút, lâu hơn rồi tắt. Rồi lại bật lên và tắt. Một chiếc máy bay đang hạ cánh; rồi có tiếng chạy dằn rung chuyển trên đường băng.

"Nó tiếp đất rồi à?", gã béo hỏi.

"Phải", Richard nói.

Ánh đèn lại nháy lên rồi tắt. Ba chiếc máy bay vừa hạ cánh. Richard rất ngạc nhiên khi thấy mấy chiếc xe vận tải đã nhanh chóng lái đến gần, dù không có đèn pha. Mấy người đàn ông đã lôi những chiếc bao tải ra khỏi máy bay. Đèn bật rồi tắt. Phi công la hét om sòm. "Nhanh lên mấy thằng

https://thuviensach.vn

lười! Mang chúng đi. Bọn này không muốn hứng bom ở đây! Nhanh lên! Nhanh lên! Mẹ nó!" Có giọng Mỹ, giọng Phi châu, và giọng Ireland.

"Mấy thằng mất dạy đó có thể lịch sự hơn một chút", gã béo nói. "Họ được trả cả chục ngàn để chở đồ tiếp tế đấy."

"Mạng sống của họ đang bị đe đọa.

"Thì mạng của những người đang bốc dỡ hàng dưới mấy cái máy bay chó đẻ đó cũng thế."

Có người nào đó đốt một chiếc đèn bão và Richard tự hỏi không biết cái máy bay ném bom đang lượn lờ trên trời có nhìn thấy ánh sáng này không và có bao nhiêu cái máy bay ném bom của Nigeria đang bay lượn trên đầu họ.

"Có vài người của chúng tôi đi lủi vào mấy cánh quạt trong bóng tối", Richard bình thản nói. Chàng không hiểu tại sao mình lại nói thế, có lẽ muốn làm cho gã tóc đỏ giật mình mà không còn giữ vẻ ỷ y mình là giống siêu việt nhất trên đời.

"Rồi họ có bị gì không?" Gã béo hỏi.

"Anh nghĩ họ bị sao?"

Có một chiếc xe chầm chậm đến gần họ, không bật đèn. Nó đỗ gần đó, cửa mở ra rồi đóng lại. Ngay lập tức, năm đứa trẻ gầy yếu, Ốm đói và một bà sơ trong bộ đồ trắng lại gần họ. Richard chào bà sơ. "Chào sơ. *Kee ka I me*?" .

Bà cười. "Ồ, ông là người *onye ocha*[78] nói tiếng Igbo. Ông là người viết những bài tuyệt vời về sự nghiệp của chúng ta. Hay lắm!"

"Sơ đi đến Gabon phải không?"

"Vâng." Bà bảo đám trẻ ngồi lên khúc gỗ. Richard đến gần nhìn chúng. Trong bóng tối lờ mờ, có thể thấy rõ gỉ mắt trắng nhoèn. Bà sơ đu đưa đứa nhỏ nhất trong vòng tay của mình, một con búp bê khô héo, chân gầy như que củi và bụng phồng lên như có thai. Richard không thể phân biệt đó là bé trai hay gái và đột nhiên điều này làm chàng nổi giận, phẫn nộ đến độ khi gã

https://thuviensach.vn

tóc đỏ hỏi, “Làm sao để biết lúc nào thì mình lên máy bay?”, Richard làm ngơ.

Một đứa bé muốn đứng dậy. Nhưng nó vấp ngã, chúi sấp xuống không nhúc nhích. Bà sơ đặt đứa nhỏ nhất xuống đất và cúi nâng đứa bé vấp ngã. “Ngồi đây. Nếu các cháu chạy đi đâu ta sẽ phạt đấy”, bà nói với mấy đứa kia trước khi vội vã bỏ ra ngoài.

Gã béo hỏi. “Đứa nhỏ ngủ hay bị làm sao?”

Richard cũng làm ngơ với anh ta.

Cuối cùng, gã béo lẩm bẩm, “Chính sách của Mỹ thật khốn nạn”.

“Chính sách của chúng ta chẳng có gì sai cả”, gã tóc đỏ nói.

“Quyền lực đi đôi với trách nhiệm. Chính quyền của các ông biết dân chúng đang chết!” Richard lên giọng như quát.

“Dĩ nhiên chính phủ chúng tôi biết người ta đang chết”, gã tóc đỏ nói. “Người ta đang chết ở Sudan, Palestine và Việt Nam. Người ta đang chết ở khắp mọi nơi.” Gã ngồi bệt xuống đất. “Chúa chứng giám, tháng trước người ta mới vừa đưa xác thằng em tôi về từ chiến trường Việt Nam.”

Cả Richard và gã béo đều không nói lời nào. Trong sự im lặng kéo dài sau đó, ngay cả tiếng những người phi công và tiếng bốc xếp hàng hóa cũng nhỏ dần. Sau đó, sau khi họ được chở vội vàng ra đường băng, chạy vụt lên máy bay và máy bay cất cánh trong ánh sáng lập lòe, tựa đề của quyển sách bỗng hiện ra trong đầu Richard: “Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết”. Chàng sẽ viết sau chiến tranh, một bài tường thuật về chiến thắng đầy gian khổ của Biafra, một lời kết án thế giới. Trở lại Orlu, chàng kể cho Kainene nghe về mấy tay ký giả, về việc chàng đã cảm thấy rất cô đơn khi đi cùng họ và về tựa đề của quyển sách đã đến với chàng như thế nào.

Nàng nhướn mày thành hình vòng cung. “Chúng tôi? Thế Giới Im Lặng Khi *Chúng Tôi* Chết?”

“Anh sẽ ghi chú là máy bay ném bom của Nigeria cẩn thận tránh bất cứ ai có giấy thông hành của Anh”, chàng nói.

https://thuviensach.vn

Kainene cười vang. Nàng cười mãi không thôi. Nàng cười khi kể với chàng về đứa bé mồ côi mẹ vẫn sống, về cô gái mà Inatimi bắt đầu yêu, về những người đàn bà hát trong các buổi chiều. Nàng cũng cười, trong buổi sáng mà chàng và Olanna cuối cùng cũng gặp lại nhau. Olanna lên tiếng trước, "Chào anh, Richard". "Olanna, xin chào cô", chàng nói. Kainene cười rồi nói, "Richard không thể bịa ra lý do nào để đi vắng nữa cả".

Chàng chăm chăm nhìn mặt Kainene để xem có sự nhẫn nhịn, có cơn giận dữ nào trở lại hay bất cứ *cái gì đó*. Nhưng chẳng có gì cả; nụ cười của nàng làm mềm đi những nét sắc cạnh ở chiếc cằm của nàng. Những căng thẳng mà chàng đoán là sẽ có, cái sức nặng của ký ức và cả nỗi ân hận sẽ đến khi gặp lại Olanna hoàn toàn vắng bóng trên khuôn mặt nàng.

7. Quyển Sách: Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết

Thay cho lời bạt, ông viết một bài thơ, dựa theo một trong những bài thơ của Okeoma. Ông đặt tên nó là:

CÁC NGƯỜI CÓ IM LẶNG KHI CHÚNG TÔI CHẾT?

Anh có thấy những tấm hình năm sáu mươi tám

Những đứa trẻ mái tóc xác xơ

Những cái đầu bé xíu trốc ghẻ

Từng mảnh da trốc lở rơi như lá mục trên mặt đất

Thử tưởng tượng xem có những đứa trẻ tay như que tăm

Bụng như quả banh và da căng mỏng dính

Đó là kwashiorkor – một từ đến khó

Tội lỗi một chữ không tả hết sự ghê tởm xấu xa

https://thuviensach.vn

Không cần phải tưởng tượng, đã có ảnh hình
Trên những trang bóng loáng của báo Life
Anh có thấy? Có chút xót thương ngắn ngủi
Rồi quay đi ôm vợ hay người yêu ?

Da chúng biến thành màu vàng bủng beo
Lộ rõ chằng chịt đường gân, mạch máu, trơ ra một bộ xương còi;
Những đứa trẻ trần truồng, nở nụ cười già trước tuổi
Sẽ chẳng chụp hình rồi bỏ đi, một mình.

https://thuviensach.vn

Chương ba mươi mốt

Olanna nhìn thấy bốn người lính ăn mặc rách rưới khiêng một xác chết trên vai. Nàng choáng váng, sợ hãi. Nàng đứng lại, chắc chắn đó là thi hài của Ugwu, cho đến khi những người lính vội vã im lặng bước qua nàng và nàng chợt nhận ra người chết không thể là Ugwu vì anh ta rất cao. Chân của anh ta nứt nẻ dính đầy bùn; anh ta đi chiến đấu mà không có giày. Olanna trân trối nhìn bóng của những người lính càng lúc càng xa dần và cố gắng cưỡng lại cơn chóng mặt buồn nôn của mình, cố xua đuổi những linh cảm đã che phủ làm mịt mờ trí óc nàng nhiều ngày nay.

Sau đó, nàng nói với Kainene rằng nàng lo sợ cho Ugwu, nàng có cảm giác như mình sắp ngoặt vào một góc đường và sẽ gặp một bi kịch kinh hoàng. Kainene quàng tay ôm nàng bảo đừng lo lắng. Madu đã gửi lời đến tất cả những người chỉ huy để tìm Ugwu; họ sẽ tìm thấy Ugwu ở đâu đó. Nhưng khi Bé By hỏi, “Mẹ Ola ơi, hôm nay Ugwu có về không?”, Olanna tưởng tượng là tại vì Bé By cũng có linh cảm không hay. Khi nàng trở lại Umuahia và bà Oji đưa cho nàng một gói đồ do người nào đó đã mang đến, ngay lập tức nàng tự hỏi liệu gói đồ này có chứa đựng tin tức về Ugwu không. Tay của nàng run lẩy bẩy lúc nàng cầm cái gói giấy màu nâu bị nhăn nhúm vì truyền qua tay của quá nhiều người. Rồi nàng nhận ra nét chữ của Mohammed ghi nơi gửi đến Đại học Biafra, nét chữ dài, mềm mại, thanh nhã. Bên trong, nàng mở ra những chiếc khăn tay gấp nếp, quần lót trắng thật mới, mấy bánh xà phòng Lux và sôcôla. Nàng thầm thán phục là chúng có thể đến tay nàng mặc dù được gửi qua Hội chữ thập đỏ. Lá thư của anh đã viết trước đây ba tháng nhưng vẫn còn phảng phất mùi đàn ông quyến rũ. Những câu viết rời rạc đọng lại trong trí nàng.

Anh đã gửi cho em rất nhiều thư và không biết có lá thư nào đến được tay em. Em gái của anh, Hadiza, vừa làm đám cưới hồi tháng Sáu. Anh vẫn

https://thuviensach.vn

luôn nghĩ đến em. Anh chơi polo đã rất tiến bộ. Anh khỏe và hy vọng em với Odenigbo cũng khỏe. Cố gắng hồi âm nhé!

Nàng xoay thanh kẹo sôcôla trong tay, chăm chú nhìn dòng chữ, ”Made in Switzerland”, mân mê tờ giấy bạc. Rồi bất chợt nàng ném thỏi kẹo vào góc phòng. Lá thư của Mohammed làm nàng điên tiết; nó phỉ báng cuộc sống hiện tại của nàng. Nhưng anh ấy không thể nào biết được họ không có cả muối để ăn, Odenigbo uống *kai-kai* mỗi ngày, Ugwu bị bắt đi lính và nàng đã bán mái tóc giả của mình. Anh ấy không thể nào biết được chuyện ấy. Tuy thế nàng vẫn cảm thấy giận dữ bởi Mohammed vẫn giữ nguyên lối sống trước chiến tranh; anh ta dám viết cho nàng về trò chơi polo kia đấy.

Bà Oji gõ cửa; Olanna hít một hơi dài tự trấn an trước khi mở cửa và đưa cho bà một bánh xà phòng.

“Cảm ơn cô.” Bà Oji cầm bánh xà phòng bằng cả hai tay, đưa lên mũi ngửi. Nhưng cái gói ấy khá to. “Cô chỉ cho tôi có thứ này thôi sao? Không có đồ hộp sao? Hay là cô để dành cho con nhỏ phá hoại Alice?”

“*Ngwa*, trả lại tôi bánh xà phòng”, Olanna nói. “Bà Adanna sẽ biết quý món quà hơn.”

Bà Oji vội vã kéo áo lên và nhét bánh xà phòng vào bên trong cái áo ngực đã sờn vải. “Cô hiểu là tôi rất biết ơn mà.”

Có tiếng la ó ngoài đường và cả hai cùng ra xem. Một nhóm người mặc quân phục tay cầm mã tấu đang đẩy hai người đàn bà đi tới. Hai người khóc và loạng choạng trên đường; tấm quấn trên người rách bươm, mắt họ đỏ ngầu. “Chúng tôi có tội gì chứ? Chúng tôi từ Ndoni đến đây tị nạn! Chúng tôi chẳng làm gì nên tội cả!”

Mục sư Ambrose chạy ra đường và bắt đầu nguyện cầu, “Đức Chúa Cha, xin tiêu diệt đám phá hoại đã dẫn đường cho kẻ thù! Ngọn Lửa Thánh Thần!”

https://thuviensach.vn

Có vài người hàng xóm vội vàng chạy ra nhổ nước bọt, ném đá vào lưng hai người đàn bà này. “Đồ phá hoại! Chúa sẽ trừng phạt chúng mày! Đồ phá hoại!”

“Người ta nên buộc lốp xe vào cổ bọn chúng rồi đốt cho chúng cháy rụi”, bà Oji nói. “Người ta nên thiêu từng tên một trong đám phá hoại.”

Olanna gấp lá thư của Mohammed lại, nghĩ đến hai cái váy bị kéo xệ xuống, bụng của hai người đàn bà phơi ra, không trả lời.

“Cô nên cẩn thận với Alice”, bà Oji nói.

“Đừng có động đến Alice. Cô ấy không phải người phá hoại.”

“Cô ta là loại người có thể ăn cắp chồng của người khác.”

“Cái gì?”

“Cứ mỗi lần cô đi Orlu, cô ta lại ra ngoài ngồi với chồng cô.”

Olanna trân trối nhìn bà Oji, ngạc nhiên vì đó là chuyện mà nàng không bao giờ nghĩ đến và cũng bởi Odenigbo chưa bao giờ nói với nàng về việc Alice và chàng có tiếp xúc với nhau khi nàng vắng nhà. Nàng chưa bao giờ thấy hai người nói chuyện với nhau.

Bà Oji trông chừng nàng. “Tôi chỉ nói là cô phải cẩn thận với cô ta. Cho dù cô ta không phải là kẻ phá hoại đi nữa, cô ta cũng chẳng phải là một người đàn bà đức hạnh.”

Olanna không biết phải đối đáp như thế nào. Nàng biết là Odenigbo không bao giờ đụng đến một người đàn bà nào khác và đã thầm thuyết phục chính mình về điều này; nàng cũng biết là bà Oji ngấm ngầm ganh ghét với Alice. Tuy nàng chưa từng nghĩ đến điều mà bà Oji vừa nói ra nhưng dẫu sao từ giờ, tâm trí nàng cũng không thể yên được nữa.

“Tôi sẽ cẩn thận”, cuối cùng nàng lên tiếng, nở một nụ cười.

Bà Oji có vẻ như muốn nói thêm điều gì nhưng đổi ý rồi quay sang mắng thằng con. “Đi ra khỏi chỗ đó! Mày có ngu không? *Ewu awusa*! Mày không biết là mày sẽ ho ngay sao?”

https://thuviensach.vn

Một lúc sau, Olanna lấy một bánh xà phòng và gõ cửa phòng Alice, ba tiếng gõ ngắn liên tiếp để Alice biết đó là nàng. Đôi mắt Alice trông vẫn có vẻ ngái ngủ và buồn hơn thường ngày. "Chị đã về", cô nói. "Còn chị của chị thì sao?"

"Rất khỏe."

"Chị có thấy mấy người đàn bà khốn khổ kia bị làm tình làm tội và bị gọi là kẻ phá hoại?" Cô hỏi và khi Olanna chưa kịp trả lời, cô nói tiếp, "Hôm qua một người đàn ông ở Ogoja cũng bị như thế. Chúng ta không thể đánh đập người ta chỉ vì Nigeria đánh bại chúng ta. Lấy thí dụ một người như tôi, tôi chưa từng được ăn một bữa cho ra hồn suốt hai năm nay. Tôi chưa biết mùi đường. Tôi không hề được uống nước đá lạnh. Tôi lấy đâu ra sức lực để tiếp tay cho kẻ thù?" Alice ra dấu với hai bàn tay nhỏ bé của cô và cái dáng dấp mà trước đây Olanna thấy mỏng manh quý phái của cô ta bỗng nhiên trở thành cái tính kiêu kỳ, ích kỷ, đài các rởm; Alice nói như thể chỉ có một mình cô ta khổ sở vì chiến tranh.

Olanna cho cô ta bánh xà phòng. "Có người gửi cho tôi vài bánh xà phòng."

"Ồ! Thế là tôi gia nhập những người dùng Lux ở Biafra rồi. Cảm ơn chị." Nụ cười làm thay đổi hẳn nét mặt của Alice. Đôi mắt cô ta long lanh. Olanna tự hỏi không biết Odenigbo có nhận thấy cô ta xinh đẹp không. Nàng nhìn nước da vàng của Alice, cái eo nhỏ và chợt nhận ra vẻ đẹp mà có lần nàng ngưỡng mộ bỗng trở thành mối đe dọa với nàng.

"*Ngwanu*, tôi phải đi nấu bữa trưa cho Bé By rồi", nàng nói rồi quay người bỏ đi.

Chiều hôm ấy, nàng đến thăm bà Muokelu với một bánh xà phòng.

"Có phải đó là cô không? *Anya gi*! Lâu quá không gặp." Một đường rách trên áo đã làm mặt của vị Lãnh Tụ bị chia làm đôi.

"Trông bà có vẻ khỏe đấy", Olanna nói dối. Bà Muokelu có vẻ hốc hác; thân hình chắc nịch của bà bị sụt cân nhiều, lưng còng hẳn xuống, dường

https://thuviensach.vn

như bà không thể nào đứng thẳng được nữa. Ngay cả lớp lông trên cánh tay của bà cũng rũ rạp xuống.

"Còn cô thì vẫn xinh đẹp như thế", bà Muokelu nói và ôm chầm lấy Olanna lần nữa.

Olanna đưa cho bà bánh xà phòng. Nàng biết bà Muokelu sẽ không đụng đến bất cứ món đồ nào do người Nigeria sản xuất trên đất Nigeria nên nàng nói, "Mẹ tôi gửi từ Anh về".

"Chúa phù hộ cho cô", bà Muokelu nói. "Chồng của cô và Bé By, *kwanu*?"

"Họ vẫn khỏe."

"Thế còn Ugwu?"

"Cậu ấy bị bắt ra chiến trường rồi."

"Sau cái lần đầu tiên ấy?"

"Vâng."

Bà Muokelu ngừng một chút và chỉ vào nửa mặt trời vàng đang đeo trên cổ. "Cậu ấy sẽ trở về bình an. Phải có người chiến đấu cho lý tưởng."

Gần đây họ rất ít khi gặp nhau vì bà Muokelu bắt đầu đi buôn. Olanna ngồi xuống lắng nghe câu chuyện của bà – về giấc mơ đã phát hiện ra kẻ phá hoại dẫn đến sự thất thủ của Port Harcourt là một sĩ quan Biafra và một một giấc mơ nữa mà trong đó một *dibia ở* Okija đã cho Lãnh Tụ một loại thuốc cực mạnh để giành lại tất cả những vùng bị chiếm đóng.

"Họ đã bắt đầu đốn Umuahia sẽ thất thủ, *okwa ya*, đây à?" Bà Muokelu hỏi, nhìn chăm chăm vào mắt Olanna.

"Vâng."

"Nhưng Umuahia sẽ không thất thủ. Mọi người không cần phải sợ hãi và rậm rịch thu xếp đồ đoàn."

Olanna nhún vai; nàng tự hỏi tại sao bà Muokelu lại nhìn nàng chăm chú như thế.

https://thuviensach.vn

“Người ta nói những người có xe hơi phải lo mua xăng đi thôi.” Mắt của bà Muokelu không chớp. “Họ phải cẩn thận, rất cẩn thận, trước khi có người hỏi họ là tại sao họ lại biết là Umuahia sẽ bị mất nếu họ không phải là những kẻ phá hoại.”

Olanna chợt nhận ra lúc ấy, bà Muokelu đang tìm cách báo trước cho nàng phải chuẩn bị.

“Vâng. Họ phải cẩn thận lắm.” Nàng nói.

Bà Muokelu xoa xoa tay. Có cái gì đó đã thay đổi trong tâm hồn bà; bà đã để cho lòng tin tuột ra khỏi những ngón tay của mình. Biafra sẽ thắng, Olanna biết, bởi vì Biafra phải thắng, nhưng bà Muokelu, một người trong tất cả những người đã tin rằng chuyện mất Umuahia là hiển nhiên và sắp xảy ra đã làm nàng thấy nản lòng. Khi nàng ôm chào bà để chia tay, nàng có cảm giác trống rỗng như là nàng sẽ không bao giờ còn gặp lại bà nữa. Lần đầu tiên, trên đường đi bộ về nhà, nàng thật sự nghĩ đến việc mất Umuahia. Điều này có nghĩa là thắng lợi chưa thể đến. Lãnh thổ của Biafra bị thu hẹp hơn, cũng có nghĩa là họ sẽ phải dọn đi và đến sống tại nhà của Kainene ở Orlu cho tới khi chiến tranh chấm dứt.

Nàng đến cây xăng gần bệnh viện và không ngạc nhiên khi thấy một cái bảng viết ngoằn ngoèo bằng phân: HẾT XĂNG. Họ cũng ngừng không bán xăng của Biafra làm ra, kể từ khi người ta đồn Biafra sắp thất thủ để cho người dân không sợ hãi. Đêm ấy Olanna nói với Odenigbo, “Mình cần mua một ít xăng chợ đen; mình không đủ xăng nếu lỡ có chuyện gì xảy ra”. Chàng mù mờ nhận biết lời nói của nàng và lẩm bẩm cái gì đó không rõ về Julius. Chàng vừa mới về từ quán rượu Tanzania và nằm trên giường, vặn radio nho nhỏ. Bên kia tấm ri đô, Bé By đang ngủ say trên nệm.

“Anh nói gì?”, nàng hỏi.

“Bây giờ mình không có tiền mua xăng. Giá một bảng Anh cho một thùng bốn lít đấy.”

“Người ta mới phát lương cho anh tuần trước. Mình phải biết chắc là chiếc xe sẽ chạy được.”

https://thuviensach.vn

“Anh có nhờ Julius đổi giúp tờ ngân phiếu. Nhưng ông ấy chưa đưa tiền.”

Olanna biết ngay đó là lời nói dối. Họ thường đổi chi phiếu lấy tiền với Julius; không bao giờ ông ta chậm hơn một ngày trong việc giao tiền.

“Làm sao mà mua xăng đây?”, nàng hỏi.

Chàng không nói gì.

Nàng đi ngang qua chàng rồi ra ngoài. Mặt trăng lấp ló sau đám mây. Ngồi trong bóng tối của sân sau, nàng có thể ngửi thấy mùi rất nặng của loại rượu địa phương rẻ tiền. Nó bám riết lấy chàng, làm mờ mịt con đường chàng đi. Thói quen uống rượu của chàng ở Nsukka – loại rượu đắt tiền màu nâu đỏ – làm trí tuệ chàng sắc bén, thanh lọc suy nghĩ và sự tự tin của chàng, vì thế chàng ngồi trong phòng khách nói, nói, nói và mọi người chỉ việc lắng nghe. Còn tật uống rượu ở đây làm chàng yên lặng. Nó khiến chàng chui vào trong thế giới nội tâm và nhìn ra thế giới bên ngoài bằng cặp mắt mệt mỏi, mù mờ. Điều ấy làm nàng nổi giận.

* * *

Olanna đổi hết số bảng Anh còn lại để mua xăng của một người đàn ông – người đã dẫn nàng ra một cái nhà cầu ẩm thấp có cả bầy dòi béo ú lúc nhúc bò trên nền. Hắn ta cẩn thận rót xăng từ can của hắn sang can của nàng. Nàng giấu can xăng trong bao đựng bột và giấu nó trong cốp chiếc Opel khi có một chiếc xe jeep mui trần của QUÂN ĐỘI BIAFRA đi vào. Kainene bước ra, một người lính đi theo, đội mũ sắt. Và Olanna biết, ngay lập tức với cảm giác của một tiếng khóc thảm thiết đang nén lại, họ đến vì Ugwu. Chỉ vì Ugwu. Mặt trời đang cháy rực và đầu óc như sôi lên, quay cuồng, nàng nhìn xung quanh để tìm Bé By nhưng không thấy nó. Kainene đến gần, nắm vai nàng thật chặt và nói, “*Ejima m*, bình tĩnh đi em, Ugwu đã chết”. Không phải cái tin này mà là bàn tay xương xẩu đang nắm chặt lấy nàng khiến Olanna còn tỉnh táo.

https://thuviensach.vn

“Không”, nàng nói chậm rãi. Không khí đang bao trùm một cái gì đó hoàn toàn hư ảo, nàng như bừng tỉnh trong giây lát. “Không”, nàng nói, lắc đầu.

“Madu cho người cận vệ của mình đưa tin về. Ugwu ra trận với một nhóm công binh, trong chiến dịch tuần trước, họ bị tổn thất nặng nề. Chỉ vài người trở về và Ugwu không có mặt trong nhóm này. Người ta không tìm thấy xác của Ugwu nhưng cũng không có mấy người được tìm thấy xác. Chẳng có xác nào còn nguyên để nhận dạng.”

Olanna tiếp tục lắc đầu, chờ sự tỉnh táo trở lại.

“Đến với chị! Đưa cháu theo. Đến và ở lại Orlu.” Kainene ôm lấy nàng. Bé By nói gì đó. Có một làn khói mờ bao phủ tất cả cho đến khi nàng nhìn lên và thấy bầu trời. Xanh và trong. Bầu trời kia làm cho hiện tại trở nên xác định, bởi vì nàng chưa bao giờ nhìn thấy bầu trời trong những giấc mơ. Nàng quay người bước mạnh về cuối đường, đến quán rượu Tanzania. Nàng đi qua tấm rèm bẩn thỉu ở cửa và gạt phắt ly rượu của chàng; một thứ nước nhờn nhợt bắn tung tóe trên nền xi măng.

“Anh đã say đủ chưa? Hả?” Nàng hỏi nhỏ. “*Ugwo anwugo*. Anh có nghe em nói gì không? Ugwu chết rồi.”

Odenigbo đứng lên, nhìn nàng. Mắt chàng sưng húp.

“Tiếp tục uống đi”, Olanna nói. “Uống, uống và đừng dừng lại nữa. Ugwu chết rồi.”

Bà chủ quán rượu đến gần, nói, “Ồ, tôi xin chia buồn, *ndo*”, và có vẻ như muốn ôm nàng nhưng Olanna xô bà ta ra. “Để cho tôi yên”, nàng nói. “Để tôi yên!” Chỉ lúc ấy nàng mới nhận ra là Kainene đã đi theo nàng và yên lặng ôm nàng khi nàng la hét với bà chủ quán, bà ấy đang lùi lại.

Những ngày sau đó, bức màn thời gian như xé toang những khoảng trống đen ngòm, Odenigbo không đến quán rượu Tanzania. Chàng tắm cho Bé By, làm *garri* cho cả nhà, đi làm về sớm. Có một lần chàng có ôm Olanna, muốn hôn nàng nhưng những đụng chạm của chàng làm nàng sởn gai ốc và nàng quay người thoát khỏi vòng tay của chàng. Nàng ra ngoài

https://thuviensach.vn

hàng hiên, ngủ trên chiếu, nơi thỉnh thoảng Ugwu vẫn ngủ ở đó. Nàng không khóc. Chỉ có một lần nàng khóc là sau khi nàng đến nhà Eberechi để báo cho cô biết Ugwu đã chết. Eberechi hét vào mặt nàng, bảo nàng nói dối; có nhiều đêm tiếng hét đó vang dội trong đầu Olanna. Odenigbo báo tin Ugwu chết về gia đình của hắn qua ba người đàn bà đi buôn bên kia chiến tuyến. Và chàng tổ chức một buổi hát tưởng niệm Ugwu ở trong sân. Có vài người trong khu nhà giúp Alice mang cái dương cầm của cô ra sân, đặt gần mấy bụi chuối. "Tôi sẽ đánh đàn nếu quý vị hát", Alice nói với đám phụ nữ tụ tập. Nhưng mỗi khi có người bắt đầu một câu hát, bà Oji lại vỗ tay, đều đặn, mạnh, như đệm vào lời hát và không lâu sau mọi người đều vỗ tay, vì thế Alice không thể đánh đàn. Cô ngồi một cách bất lực cạnh chiếc dương cầm với Bé By trong lòng.

Bài hát đầu tiên rất có khí thế; giọng của bà Adanna cất lên, khản đục và ai oán.

Naba na ndokwa,

Ugwu, naba na ndokwa

O ga-adili gi mma,

Naba na ndokwa.

Odenigbo loạng choạng bước ra khỏi sân trước khi mọi người hát xong, một vẻ thảng thốt trong mắt chàng, như thể chàng không tin được lời hát trong bài *Đi bình an, mọi chuyện sẽ tốt lành với em*. Olanna nhìn chàng đi. Nàng không hiểu hết cơn phẫn hận, tức bực đang dâng lên trong lòng. Chàng không thể làm gì để ngăn chặn cái chết của Ugwu nhưng những cơn say của chàng có gì đó khiến chàng mang tội đồng lõa. Nàng không còn muốn nói chuyện với chàng, ngủ bên cạnh chàng. Nàng ngủ trên cái chiếu bên ngoài sân và ngay cả việc bị muỗi cắn cũng trở thành một sự an ủi với nàng. Nàng ít khi nói với chàng ngoài những gì thật cần thiết như cho Bé By ăn gì, họ phải làm gì nếu Umuahia thất thủ.

https://thuviensach.vn

“Mình chỉ ở nhà của Kainene cho đến khi mình tìm được chỗ ở”, chàng nói, như thể họ có rất nhiều sự lựa chọn, cũng như chàng không hề nhớ là trước kia chàng từng nói Umuahia sẽ không bị mất, và nàng chẳng buồn trả lời.

Nàng nói với Bé By là Ugwu đã lên thiên dường.

“Nhưng anh ấy sẽ sớm trở lại, mẹ Ola nhỉ?” Bé By hỏi.

Và Olanna trả lời, ừ. Không phải là nàng muốn an ủi Bé By mà chỉ vì hết ngày này sang ngày khác, chính nàng cũng luôn phủ nhận sự thực là Ugwu đã chết. Nàng tự bảo mình rằng Ugwu không chết; có thể hắn đã cận kề cái chết, nhưng không chết. Nàng tập trung tư tưởng để có thể linh cảm được hiện giờ Ugwu đang ở đâu. Bây giờ nàng tắm ở bên ngoài; nhà tắm nhớt nhợt vì rêu và nước tiểu. Mỗi sáng, nàng thức giấc thật sớm, xách một thùng nước ra phía sau. Một buổi sáng nàng thoáng thấy có bóng người lay động và nhận ra mục sư Ambrose đang nhìn trộm. “Mục sư Ambrose!”, nàng gọi to và ông ta vội vã bỏ đi. “Ông có biết nhục không? Phải chi ông lo tập trung cầu nguyện để có người đến báo cho tôi biết cái gì đã xảy ra với Ugwu thì hay biết mấy, hơn là đi rình trộm một người đàn bà có chồng đang tắm.”

Nàng đến chơi nhà bà Muokelu, hy vọng được nghe bà ta nói mình có khả năng ngoại cảm có thể đoán biết được chuyện an nguy của Ugwu nhưng một người hàng xóm nói gia đình bà Muokelu đã dọn đi. Họ biến mất, không hề nói với ai. Nàng nghe bản tin chiến sự trên đài Biafra thật cẩn thận, như là để tìm kiếm những manh mối về Ugwu trong cái giọng đầy phấn khởi khi đọc những tin đẩy lui kẻ địch và những chiến công hào hùng của chiến sĩ Biafra. Một buổi chiều thứ Bảy, một người đàn ông đội chiếc khăn quàng vấy bẩn bước vào sân. Olanna vội vàng đến gần, chắc mẩm là ông ta mang tin của Ugwu đến.

“Nói đi”, nàng nói. “Nói cho tôi nghe Ugwu đang ở đâu.”

Người đàn ông có vẻ ngơ ngác. “*Dalu*. Tôi muốn tìm Alice Njokamma, người gốc Asaba.”

https://thuviensach.vn

“Alice?” Olanna nhìn người đàn ông chòng chọc, như thể cho ông ta một cơ hội để rút lại lời nói, rằng ông ta đi tìm nàng chứ không phải cô ta. “Alice?”

“Vâng, Alice, người Asaba. Tôi là người quen của cô ấy. Nhà tôi ở sát nhà của gia đình cô ấy.”

Olanna chỉ cửa phòng Alice. Ông ta đến gõ cửa.

“Cô ấy có ở trong nhà không?” Ông ta hỏi.

Olanna gật đầu, cảm thấy tức tối vì ông ta đã không mang tin của Ugwu đến.

Người đàn ông lại gõ cửa và gọi to, “Tôi là người của gia đình Isioma ở Asaba”.

Alice mở cửa và ông ta bước vào. Chỉ một lúc sau, Alice chạy nhanh ra, quăng mình xuống đất, lăn lộn, giãy giụa. Trong nắng chiều, màu da như màu cát của cô nhuộm ánh vàng.

“*O gini mere*? Cái gì thế?” Hàng xóm hỏi, xúm quanh Alice.

“Tôi ở Asaba và sáng nay tôi nhận được tin tức về làng của chúng tôi”, người đàn ông nói. Giọng của ông ta nặng hơn giọng Alice. Ông ta nói được một lúc Olanna mới hiểu ra thứ tiếng Igbo của ông ta. “Kẻ địch chiếm làng tôi mấy tuần trước. Chúng bảo nếu dân địa phương bước ra nói ‘Tất cả đều là anh em trong một nước Nigeria’ thì chúng sẽ cho gạo. Vì thế mọi người rời chỗ ẩn núp và nói ‘Tất cả đều là anh em trong một nước Nigeria’. Rồi chúng bắn, đàn ông, đàn bà, trẻ em. Tất cả mọi người.” Người đàn ông ngừng lại. “Tất cả các gia đình ở Njokamma không còn ai sống sót. Không một người nào cả.”

Alice lăn lộn vật vã, lia lịa dập đầu xuống đất, rên rỉ. Cát dính đầy tóc cô. Cô nhỏm dậy chạy ra đường nhưng mục sư Ambrose chạy theo giữ lại. Cô giãy giụa vuột ra rồi lại nằm lăn xuống đất. Miệng há hoác, cô gào lên.”Tại sao tôi lại còn sống? Bọn nó nên đến đây và giết tôi luôn đi! Tôi nói là chúng nó nên đến đây giết tôi luôn đi!”

https://thuviensach.vn

Cô ta như được tăng thêm sức mạnh, gan góc hơn nỗi đau đã khiến cô trở nên điên dại. Cô chống lại tất cả những ai muốn ôm giữ cô. Cô lăn lộn trên mặt đất mạnh đến nỗi đá sỏi cứa rách da thịt cô thành vết thương rỉ máu. Hàng xóm ồ lên lắc đầu. Odenigbo ra khỏi phòng, đến gần đỡ cô đứng lên và ôm cô; cô lặng yên rồi bắt đầu khóc, dựa đầu vào vai chàng. Olanna nhìn họ. Có cái gì đó rất quen thuộc trong cách Odenigbo ôm khít khao theo đường cong của Alice. Chàng ôm cô ta dễ dàng, theo cách của một người đã từng ôm cô.

Cuối cùng Alice cũng nằm xuống một cái ghế dài, ngây dại và đau đớn. Thỉnh thoảng cô hét to "*Hêy*!" và đứng dậy, tay ôm đầu. Odenigbo ngồi cạnh giục cô uống một ít nước. Chàng và người đàn ông Asaba nói bằng giọng thật nhỏ nhẹ làm như chỉ có riêng họ chịu trách nhiệm lo lắng cho cô. Sau đó, chàng bước đến chỗ Olanna đang ngồi ở hiên nhà.

"Em có thể thu xếp hành lý của cô ấy không, *nkem*?", chàng hỏi. "Ông ta nói có một vài người Asaba ở trong nhà ông ta và ông ta sẽ đưa cô ấy đến ở với họ một thời gian."

Olanna nhìn chàng, mắt ráo hoảnh. "Không", nàng nói.

"Không?"

"Không", nàng nhắc lại, bây giờ to giọng hơn. "Không." Và nàng đứng dậy đi vào trong phòng. Nàng không biết ai thu xếp hành lý cho Alice, có lẽ Odenigbo đã làm việc đó nhưng nàng nghe "*Ije oma*, đi bình yên", tiếng của hàng xóm, khi Alice và người đàn ông đi vào lúc khá khuya. Olanna ngủ ở ngoài hiên, nằm mơ thấy Alice và Odenigbo trên giường ở Nsukka, mồ hôi của họ đẫm ướt tấm ga trải giường mới giặt của nàng; nàng thức giấc với một sự nghi ngờ sôi sục trong tim và tiếng nổ ầm ào của đạn pháo vang dội bên tai.

"Quân địch đến nơi rồi!" Mục sư Ambrose kêu lên. Ông ta là người đầu tiên chạy ra khỏi sân, mang theo một túi hành lý.

https://thuviensach.vn

Sân của khu nhà bắt đầu hỗn loạn. Người ta la hét, thu xếp đồ đạc và bỏ chạy. Tiếng pháo nổ đùng đoàng hết đợt này đến đợt khác không ngừng. Chiếc xe của họ không chịu nổ máy. Odenigbo cố thử liên tục. Trên đường đã đầy người tị nạn. Tiếng nổ nghe thật to, thật gần như ở đường Thánh John. Bà Oji đang hò hét ông chồng. Bà Adanna đang năn nỉ Olanna cho bà và mấy đứa con đi chung xe. Olanna nói, "Không, dẫn con bà chạy đi".

Odenigbo vặn ổ khóa, cái xe rên ư ử rồi chết tắc. Khoảnh sân trống vắng. Một người đàn bà đang kéo một con dê bướng bỉnh trên đường, cuối cùng phải bỏ nó lại và vội vàng chạy đi. Odenigbo vặn ổ khóa lần nữa nhưng chiếc xe vẫn chết máy. Olanna có thể cảm thấy mặt đất rung chuyển theo từng tiếng nổ.

Odenigbo vặn chìa khóa, lần nữa, rồi lần nữa. Chiếc xe không chịu khởi động.

"Cho Bé By đi thôi", chàng nói. Mồ hôi ròng ròng chạy xuống chân mày của chàng.

"Cái gì?"

"Anh sẽ đón cả hai khi xe nổ máy."

"Nếu phải đi bộ, mình sẽ đi chung."

Odenigbo cố nổ máy lần nữa. Olanna quay người lại nhìn, ngạc nhiên thấy Bé By rất ngoan, ngồi im đằng sau, bên cạnh tấm nệm của họ đã cuộn tròn lại. Bé By chăm chú nhìn bố, dường như thúc giục cả hai, chàng và chiếc xe, bằng đôi mắt của nó.

Odenigbo bước ra mở mui xe, Olanna cũng bước ra và cho Bé By ra khỏi xe theo. Nàng tự hỏi không biết nên lôi cái gì ra khỏi cốp xe để mang theo và cái gì phải bỏ lại. Khoảnh sân vắng ngắt, trên đường cũng chỉ còn lại một hay hai người. Có tiếng súng nổ đì đùng gần đó. Nàng thấy sợ. Tay nàng run bắn.

"Đi thôi", Olanna nói. "Không còn ai ở Umuahia nữa cả!"

https://thuviensach.vn

Odenigbo leo vào trong xe, hít một hơi dài rồi vặn chìa khóa. Xe nổ máy. Chàng lái thật nhanh ra ngoại vi Umuahia. Olanna hỏi, "Anh có dính líu gì với Alice không?"

Odenigbo không trả lời, nhìn thẳng về phía trước.

"Anh chưa trả lời câu hỏi, Odenigbo."

"*Mba*, anh chẳng có gì với Alice cả." Chàng liếc nhìn nàng và lại nhìn thẳng ra đường.

Họ không nói gì với nhau cho đến khi họ tới Orlu, Kainene và Harrison ra mở cửa. Harrison bắt đầu mang đồ trên xe vào nhà.

Kainene ôm Olanna, nhấc Bé By lên và quay sang Odenigbo. "Bộ râu trông hay nhỉ?", nàng nói. "Ta có bắt chước Lãnh Tụ không đấy?"

"Tôi chẳng bao giờ bắt chước ai cả."

"Dĩ nhiên. Tôi quên rằng anh là người rất độc đáo."

Giọng của Kainene có vẻ nặng nề cùng sự căng thẳng bao quanh tất cả mọi người. Olanna có thể cảm thấy bầu không khí ngột ngạt bao trùm căn phòng khi Richard trở lại, ngượng ngùng bắt tay Odenigbo và sau đó, khi họ ngồi ở bàn ăn vài lát khoai luộc do Harrison dọn ra những cái đĩa sứ trên bàn.

"Chúng tôi sẽ ở đây cho đến khi nào chúng tôi tìm được một chỗ để thuê", Odenigbo nhìn Kainene, nói.

Kainene nhìn lại, không chớp mắt, nhướn mày, và nói, "Harrison! Mang một ít dầu cọ cho Chiamaka, cháu tôi."

Harrison vào, đặt một chén dầu cọ trước mặt Bé By. Sau khi ông ta đi rồi, Kainene nói, "Tuần trước ông ta nướng một con chuột đồng cho chúng tôi. Nhưng quý vị có thể tưởng lầm đó là một cái đùi cừu theo cách diễn tả của ông ta".

Olanna bật cười. Điệu cười của Richard đầy vẻ dè dặt. Bé By cũng cười, làm như nó cũng hiểu. Và Odenigbo, không cười, chăm chăm nhìn vào

https://thuviensach.vn

đĩa của mình. Trên đài phát thanh, có bản tin lặp lại bản tuyên ngôn của Ahiara, Lãnh Tụ nói đầy vẻ dứt khoát và kiên định.

Biafra sẽ không phản bội người da đen. Sự chênh lệch không thành vấn đề, chúng ta sẽ chiến đấu bằng tất cả sức mạnh của mình cho đến khi người da đen ở bất cứ nơi nào cũng có thể tự hào khẳng định nhà nước cộng hòa này, hãnh diện ngẩng cao đầu và phản kháng, nêu một tấm gương về chủ nghĩa dân tộc của Phi châu…

Richard xin phép được vào trong và khi trở ra, chàng mang theo một chai brandy, ra hiệu với Odenigbo. "Một ký giả Mỹ cho tôi." Odenigbo chăm chăm nhìn chai rượu.

"Đây là brandy", Richard nói, giơ nó lên, làm như Odenigbo không biết vậy. Họ không nói chuyện với nhau kể từ khi Odenigbo lái xe đến nhà chàng mấy năm trước và la mắng chàng. Họ cũng chẳng nói với nhau lời nào sau cái bắt tay.

Odenigbo không đưa tay ra cầm lấy chai rượu.

"Anh có thể uống sherry của Biafra thay vì brandy", Kainene nói. "Có thể nó thích hợp cho lá gan cách mạng rất khỏe của anh."

Odenigbo nhìn nàng và khẽ nhếch mép cười mai mỉa, làm như thể Kainene khiến chàng vừa tức cười vừa bực mình. Chàng đứng dậy. "Tôi không muốn uống brandy. Xin cảm ơn. Tôi cần đi ngủ. Tôi còn có một chặng đường rất dài ở phía trước, bây giờ Bộ Nhân lực đã dọn vào trong rừng rậm."

Olanna nhìn chàng đi vào trong. Nàng không nhìn Richard.

"Bé By, đi ngủ nào", nàng nói.

"Không", Bé By nói, giả vờ nhìn vào cái đĩa đã hết của nó.

"Đi ngay bây giờ", Olanna nói và Bé By đứng dậy.

https://thuviensach.vn

Trong phòng, Odenigbo vừa cột xong tấm khăn quấn ngang lưng. “Anh định đến cho Bé By đi ngủ”, chàng nói. Olanna làm ngơ như không nghe thấy chàng.

“Ngủ ngon, Bé By, *ka chi fo*”, chàng nói.

“Ngủ ngon, bố.”

Olanna đặt Bé By xuống nệm, lấy một tấm khăn quấn đắp cho nó, hôn trán và bất thình lình cảm thấy thèm được khóc khi nghĩ đến Ugwu. Hắn có thể sẽ trải chiếu ngủ trong phòng khách.

Odenigbo đến đứng cạnh nàng và nàng muốn lùi lại, không biết chàng muốn làm gì. Chàng sờ vào xương đòn của nàng. “Nhìn xem, em gầy đi nhiều.”

Nàng liếc xuống, khá bực bội vì sự đụng chạm đó, ngạc nhiên thấy xương đòn của mình nhô ra; nàng không biết mình đã sụt cân nhiều như thế Nàng không nói gì và trở lại phòng khách. Richard không còn ở đó nữa.

Kainene vẫn còn ngồi ở bàn. “Thế là em và Odenigbo quyết định tìm chỗ ở khác?” Kainene hỏi. “Ngôi nhà tầm thường của chị không đủ tốt hay sao?”

“Tại sao chị lại nghe lời anh ấy? Chúng em chẳng quyết định gì cả. Nếu muốn tìm chỗ khác, anh ấy cứ việc tìm và dọn đến đó ở một mình”, Olanna nói.

Kainene nhìn nàng. “Có chuyện gì thế?”

Olanna lắc đầu.

Kainene nhúng một ngón tay vào dầu cọ, đưa lên miệng và hỏi lại. “*Ejima m*, có chuyện gì thế?”

“Chẳng có gì cả, thật mà. Không có gì khiến em có thể đổ lỗi cho ai đó”, Olanna nói, nhìn chai brandy trên bàn. “Em muốn cuộc chiến tranh này kết thúc để anh ấy có thể trở lại con người cũ. Anh ấy đã biến thành một người khác.”

https://thuviensach.vn

“Chúng ta đều tham gia cuộc chiến tranh này, nhưng chúng ta có quyền quyết định xem mình có trở thành một người khác hay không”, Kainene nói.

“Anh ấy chỉ nhậu và nhậu, ôi cái thứ rượu rẻ tiền *kai-kai*. Có đôi lần người ta trả lương cho anh ấy, anh ấy tiêu hết luôn. Em nghĩ là anh ấy ngủ với Alice, một người đàn bà Asaba sống cùng dãy nhà đó. Em không muốn nhìn thấy anh ấy nữa. Em không chịu nổi anh ấy.”

“Tốt”, Kainene nói.

“Tốt?”

“Đúng, tốt. Có cái gì đó rất thụ động trong cách em yêu anh ta, thật mù quáng, ngay từ đầu em không hề phê phán hay chê bai anh ta. Em cũng không bao giờ thấy là anh ta rất xấu trai”, Kainene nói, khẽ cười rồi bật cười phá lên, Olanna chẳng nín được nên cũng cười theo; tuy đó không phải là điều nàng muốn nghe nhưng nghe những lời này, thực tình là nàng cảm thấy dễ chịu hơn.

Buổi sáng, Kainene đưa cho Olanna một lọ kem thoa mặt nhỏ hình quả lê. “Xem này! Có người ra nước ngoài mua cho chị. Kem thoa mặt của chị đã hết từ mấy tháng trước và từ lúc ấy, chị dùng dầu của người Biafra làm, tệ kinh khủng.” Olanna ngắm nghía cái lọ màu hồng. Hai người thay phiên nhau chấm kem lên mặt, thật chậm, đầy thích thú và sau đó đến trại tị nạn. Sáng nào họ cũng đi. Gió mới của sa mạc thổi bụi khắp nơi, Bé By nhập vào bọn trẻ con chạy xung quanh với cái bụng trần như đeo những cái vòng màu nâu. Có rất nhiều trẻ con thu nhặt những mảnh vỏ đạn pháo chơi và đổi cho nhau. Khi Bé By mang về hai mảnh pháo răng cưa, Olanna mắng con bé, nhéo tai nó và vứt đi. Nàng ghét phải nghĩ là Bé By đang vui chơi với những mảnh vụn còn lại của cái thứ dùng để giết người. Nhưng Kainene nói với nàng trả lại cho Bé By. Kainene cho Bé By một cái hộp để cất những mảnh đạn. Kainene rủ Bé By gia nhập đám trẻ lớn hơn làm bẫy bắt thằn lằn, học làm sao để biết đan thảm lá cọ và đặt tổ đầy kiến Iddo vào bên trong. Kainene để cho Bé By được cầm con dao găm của một người đàn ông gầy

https://thuviensach.vn

như bộ xương đang diễu hành quanh sân, lầm bầm, "*Ngwa*, cứ để quân thù đến đây, cứ để chúng đến đây bây giờ". Kainene để Bé By ăn một cái chân thằn lằn.

"Để cho Chiamaka nhìn thấy cuộc đời như nó vốn thế, *ejima m*", Kainene nói lúc hai người thoa kem buổi sáng. "Em bảo bọc con bé nhiều quá, nó sẽ không biết sự thật về cuộc đời."

"Em chỉ muốn giữ cho nó được an toàn", Olanna nói. Nàng bóp lấy ít kem và bắt đầu thoa lên mặt mình bằng đầu ngón tay.

"Họ cũng che chở cho chúng ta nhiều quá", Kainene nói.

"Bố mẹ?" Olanna hỏi, mặc dù nàng biết.

"Ừ!" Kaihene thoa kem lên mặt bằng lòng bàn tay. "Cũng may mẹ đã đi. Em có thể tưởng tượng là mẹ có thể sống với những thứ như thế này không? Hay là dùng dầu cọ?"

Olanna cười phá lên. Tuy thế, nàng ước Kainene không dùng quá nhiều kem như vậy để có thể dùng lâu hơn, càng lâu càng tốt.

"Tại sao em luôn luôn hăng hái chiều ý bố mẹ thế?" Kainene hỏi.

Olanna đưa tay ngang mặt mình, im lặng một hồi lâu. "Em không biết. Em nghĩ là em thấy tội nghiệp cho bố mẹ."

"Em luôn buồn thương cho những người không cần em phải tỏ lòng thương họ."

Olanna không nói gì bởi vì nàng không biết phải nói những gì. Đây là những chuyện mà nàng thường thảo luận với Odenigbo, song khi mà Kainene nói lên nỗi tức bực, hờn giận với bố mẹ và với nàng lần đầu tiên này, nàng và Odenigbo đã hầu như không nói chuyện với nhau. Chàng đã tìm thấy một quán bar gần đấy; chỉ mới tuần trước, chủ quán đã đến nhà tìm chàng bởi vì chàng chưa trả tiền. Olanna không nói lời nào với chàng sau khi ông chủ quán ra về. Nàng không biết lúc nào chàng đi đến Bộ Nhân lực và lúc nào thì đến quán rượu. Nàng không còn quan tâm đến chàng nữa.

https://thuviensach.vn

Nàng lo lắng chuyện khác: lo kinh nguyệt của nàng không đều, rất ít khi có và lúc có, nó không còn màu đỏ mà là màu nâu như bùn; lo tóc của Bé By đang rụng nhiều; lo cái đói sẽ cướp mất trí nhớ của trẻ con. Nàng quyết định phải giữ cho trí óc của chúng cho minh mẫn bởi vì suy cho cùng, chúng chính là tương lai của Biafra. Vì thế hằng ngày nàng dạy chúng học dưới gốc cây phượng, cách xa cái mùi thối khủng khiếp đằng sau khu nhà. Nàng bắt chúng nhớ thuộc lòng một câu trong bài thơ và hôm sau chúng quên hết. Chúng đuổi bắt thằn lằn. Chúng ăn *garri* với nước mỗi ngày một lần thay vì hai lần, do người cung cấp của Kainene không còn đến Mbosi để mua *garri* được nữa; mọi ngả đường đều đã bị chiếm đóng. Kainene phát động chiến dịch Kế Hoạch Hóa Bữa Ăn Của Bạn và khi nàng gia nhập đám đàn ông, đàn bà, trẻ con đi đánh luống trồng cây, Olanna tự hỏi không biết chị nàng học ở đâu, từ lúc nào cách dùng cuốc. Nhưng đất cũng bị cháy khô. Gió sa mạc làm nứt nẻ môi và chân. Ba đứa trẻ chết cùng một ngày. Cha Marcel làm thánh lễ không có bánh và rượu thánh. Cái bụng của một cô bé tên là Usrenwa bắt đầu phình to lên và Kainene không biết chắc do bệnh thiếu dinh dưỡng hay là có thai, cho đến khi mẹ của con bé tát nó và hỏi, “Ai? Ai làm mày như thế này? Mày gặp cái thằng làm cái trò này với mày ở đâu?”. Ông bác sĩ không đến nữa vì không có xăng và có rất nhiều binh sĩ bị thương nặng cần phải được chăm sóc. Giếng cạn. Kainene thường xuyên đến ban Giám đốc ở Ahiara để xin một xe nước nhưng cứ mỗi lần như thế nàng lại trở về với lời hứa mập mờ của ông giám đốc. Mùi hôi thối của những thân thể không được tắm rửa và mùi thịt rữa trong những hố huyệt nông choèn choẹt đằng sau dãy nhà càng lúc càng nồng nặc. Ruồi bâu quanh những vết lở loét trên người trẻ con. Rận và *kwalikwata* bò khắp nơi; đàn bà thỉnh thoảng kéo mấy tấm khăn quấn của mình để lộ những vết đỏ bị rận cắn xung quanh eo của họ, giống như những nốt phát ban rỉ máu. Đang mùa cam, Kainene bảo họ ăn cam trên cây, mặc dù chúng làm họ bị tiêu chảy, rồi vắt vỏ cam lên quần áo vì mùi cam giúp hạn chế phần nào mùi dơ bẩn.

Có những buổi chiều Olanna và Kainene đi bộ về cùng với nhau. Họ nói về những người trong trại tị nạn, về những ngày họ còn đi học ở Heathgrove, về bố mẹ của họ và về Odenigbo.

https://thuviensach.vn

“Em có lần nào hỏi anh ta về con bé Asaba nữa không?” Kainene nói.

“Không.”

“Trước khi em hỏi anh ta, hãy đến gần và tát vào mặt anh ta. Nếu anh ta dám đánh lại em, chị sẽ đuổi anh ta bằng con dao thái thịt của Harrison. Nhưng cái tát sẽ khiến anh ta phải thú nhận sự thật.”

Olanna bật cười và nhận thấy hai người đi bộ một cách thong thả, bước chân của họ ăn nhịp với nhau, dép của cả hai két đầy bụi.

“Ông nội thường nói sự cùng tắc biến. *O dikata njo, o dikwa mma*”, Kainene nói.

“Em nhớ.”

“Thế giới sẽ phải nhìn nhận lại, không lâu đâu và Nigeria sẽ chấm dứt chuyện này.” Kainene dịu dàng nói. “Chúng ta sẽ thắng.”

“Vâng”, Olanna tin chuyện này hơn bởi vì Kainene nói thế.

Có những buổi chiều Kainene trở nên xa lạ, đắm chìm vào thế giới nội tâm của riêng mình. Có lần Kainene nói, “Chị chưa bao giờ thật sự để ý đến Ikejide”. Olanna đặt tay lên vai chị mà không nói lời nào. Tuy nhiên, nói chung là Kainene vui vẻ và họ sẽ ngồi bên ngoài nói chuyện, nghe radio, nghe tiếng dơi bay quanh cây điều. Đôi khi Richard nhập bọn. Odenigbo thì không bao giờ.

Rồi có một buổi chiều mưa nặng hạt, gió mạnh, một cơn mưa kỳ lạ giữa mùa khô, có lẽ đó là lý do tại sao Odenigbo không đi đến quán rượu. Đó là đêm mà chàng nhận chai rượu của Richard, giơ lên mũi hít thật lâu trước khi uống. Chàng và Richard vẫn ít nói chuyện với nhau. Đêm đó cũng là đêm bác sĩ Nwala đến báo cho họ biết Okeoma đã chết. Chớp giăng đầy trời, sấm rền vang và Kainene cười vang, nói, “Nghe giống như tiếng đại bác”.

“Em thấy lo vì đã khá lâu rồi chúng không ném bom”, Olanna nói. “Em tự hỏi không biết chúng đang mưu tính gì.”

“Chắc là bom nguyên tử.” Kainene nói.

https://thuviensach.vn

Họ nghe thấy tiếng xe; lúc ấy Kainene đứng dậy. “Ai đến thăm giữa thời tiết như thế này vào ban đêm?”

Nàng mở cửa. Bác sĩ Nwala bước vào, nước chảy ròng ròng trên mặt. Olanna nhớ lại cái cách anh đã chìa tay ra đỡ nàng đứng dậy lúc bị đánh bom ngay trong ngày cưới của nàng như thế nào, cái cách anh nói áo cưới của nàng sẽ bị bẩn – làm như là nó chưa hề bị dính bùn lúc nằm trên mặt đất. Anh gầy hơn, có vẻ cao hơn so với trí nhớ của nàng, và có vẻ như anh sẽ bị gãy làm đôi nếu anh ngồi xuống đột ngột. Nhưng anh không ngồi. Anh không phí thì giờ chào hỏi. Anh cởi cái áo đang dính chặt vào người ra và nhanh chóng giũ cho bớt nước khi anh bắt đầu nói. “Okeoma chết rồi, *o jebego*, trong khi họ đang thi hành nhiệm vụ chiếm lại Umuahia. Tôi gặp anh ấy tháng trước, anh ấy nói với tôi là có viết vài bài thơ và Olanna là nàng thơ của anh. Anh còn nói nếu anh có mệnh hệ gì, tôi nên tìm cách đưa các bài thơ đó cho Olanna. Nhưng tôi không thể tìm được chúng. Những người đưa tin nói là họ không bao giờ thấy anh viết gì cả. Vì thế tôi nói tôi sẽ đến và nói cho cô biết là anh đã qua đời nhưng tôi không tìm thấy bài thơ nào cả.”

Olanna gật đầu nhưng không hoàn toàn hiểu bởi vì bác sĩ Nwala nói rất nhiều và quá nhanh. Nhưng nàng ngừng lại. Anh ta nói là Okeoma đã chết. Trời đang mưa trong mùa nắng hạn và Okeoma đã chết.

“Okeoma?” Odenigbo nói bằng một giọng thì thào. “*Onye*? Anh đang nói về Okeoma?”

Olanna đưa tay ra vịn vào cánh tay của Odenigbo rồi nàng bật ra tiếng gào, những tiếng gào thét chói tai, nhức óc bởi dây thần kinh trong người nàng căng như dây đàn. Nàng cảm thấy nỗi đau mất mát vùi dập, tra tấn nàng một cách tàn nhẫn. Nàng không buông tay chàng ra cho đến khi bác sĩ Nwala loạng choạng bước vào màn mưa, cho đến khi họ ngã người lên tấm nệm trên nền nhà. Khi chàng đi vào trong nàng, nàng nghĩ rằng chàng khác nhiều quá, nhẹ hơn, nhỏ hơn. Chàng nằm im, vì thế nàng xoay, dướn và kéo ghì hông chàng. Nhưng chàng không nhúc nhích. Rồi chàng bắt đầu dấn mạnh và cơn khoái cảm của nàng tăng nhanh gấp bội, cảm nhận thấy rõ, như

https://thuviensach.vn

thể tất cả đều biến thành khoái lạc. Nàng nghe tiếng khóc của mình, tiếng nức nở to hơn và to hơn cho đến khi Bé By cựa mình và chàng đặt tay lên miệng nàng. Chàng cũng khóc; nàng cảm thấy nước mắt chàng rớt lên người mình trước khi nàng nhìn thấy chúng trên mặt chàng.

Sau đó chàng chống tay nhỏm người lên, nhìn nàng. “Em khỏe quá, *nkem*.”

Những lời này nàng chưa bao giờ được nghe chàng nói. Chàng có vẻ già; đôi mắt vẫn còn đẫm ướt, thất bại hằn in dấu trên khuôn mặt càng làm chàng trông già hơn. Nàng muốn hỏi chàng tại sao chàng nói thế điều đó có nghĩa gì; nàng không biết ai là người ngủ trước. Sáng hôm sau nàng thức giấc rất sớm, ngửi thấy mùi hơi thở hôi hám của mình, cảm thấy lòng lẳng dịu một cách buồn bã và không hoàn toàn yên tĩnh. Buồn và không thật sự an tâm.

https://thuviensach.vn

Chương ba mươi hai

Trước hết, Ugwu muốn được chết. Không phải vì cái nóng trên đầu, cái nhớp nháp của máu trên lưng, cái đau trên mông hay cái thở hụt hơi của hắn mà vì cơn khát. Cổ họng hắn như bị thiêu đốt. Mấy người lính bộ binh khiêng hắn đang nói về chuyện cứu hắn sẽ cho họ một lý do chính đáng để đào ngũ: họ hết đạn và họ gọi cứu viện mà không có ai đến trong khi kẻ địch đang tiến tới gần. Nhưng cơn khát bịt lỗ tai của Ugwu và tiếng họ nghẹn lại. Hắn đang ở trên vai họ, được băng bó bằng áo của họ, cơn đau dội khắp toàn thân hắn lúc họ bước đi. Hắn thở gấp, khò khè hít nhưng vẫn không đủ không khí. Cơn khát làm hắn buồn nôn.

"Làm ơn cho tôi ít nước", hắn thều thào nói. Họ không cho chút nước nào; nếu còn đủ sức, hắn sẽ trút những lời rủa xả thậm tệ. Nếu có súng, hắn sẽ bắn họ và tự bắn chính mình.

Bây giờ, trong bệnh viện, nơi họ bỏ hắn lại, hắn không còn muốn chết nữa nhưng rồi hắn sợ là mình sẽ chết; có quá nhiều người bị bỏ mặc xung quanh hắn, trên chiếu, trên nệm, trên nền nhà trần trụi. Có quá nhiều máu ở khắp nơi. Hắn nghe tiếng thét chói tai của những người bị thương đang được bác sĩ khám cho và biết là mình không phải trường hợp nặng nhất, ngay cả khi hắn cảm thấy máu của mình chảy ra, ban đầu ấm rồi lạnh dần dính bết vào người. Máu lấy đi ý chí của hắn; hắn kiệt sức không thể làm bất cứ cái gì và khi người y tá vội vàng đi qua chỗ hắn mà không thay băng cho hắn, hắn không gọi họ. Hắn cũng không nói gì cả khi họ đến đẩy hắn sang một bên, chích cho hắn một mũi thuốc không có vẻ gì đặc biệt. Trong những lúc mê sảng, hắn nhìn thấy Eberechi mặc cái váy bó sát và ra hiệu cho hắn nhưng hắn không hiểu được. Trong những lúc yên tĩnh, cái chết hoàn toàn chế ngự hắn. Hắn cố gắng tưởng tượng ra một thiên đàng, có Chúa ngồi trên ngai nhưng không được. Tuy vậy, trong một cảnh tượng khác được thay vào đó, cái chết chỉ là một sự im lặng vô tận, dường như không thể xảy ra. Có một phần nào đó trong con người hắn đã mơ, hắn không chắc đến bao giờ

https://thuviensach.vn

thì cái phần đó sẽ lui vào sự im lặng vô tận. Cái chết sẽ là một sự thấu hiểu hoàn toàn trọn vẹn nhưng điều làm hắn sợ nhất là không biết cái gì đang đợi hắn ở phía trước.

Vào những lúc nhập nhoạng tranh tôi tranh sáng, người từ Caritas đến, một linh mục và hai người phụ việc mang theo lồng đèn thắp bằng dầu hỏa, cho binh sĩ sữa và đường, hỏi tên họ và hỏi họ từ đâu đến.

“Nsukka”, Ugwu nói khi được hỏi. Hắn nghe giọng của linh mục có vẻ hơi quen, nhưng tất cả mọi vật xung quanh đều có vẻ quen quen: Máu của người đàn ông bên cạnh có mùi cũng giống như của hắn, cô y tá đặt bát cháo loãng *akamu* bên cạnh hắn cười cũng giống như Eberechi.

“Nsukka? Tên em là gì?” Vị tu sĩ hỏi.

Ugwu cố gắng định thần nhìn khuôn mặt tròn, cặp mắt kính, cái cổ áo nâu. Đó là Cha Damian. “Tên tôi là Ugwu. Tôi thường hay đến Nhà thờ Thánh Vincent de Paul với cô chủ Olanna của tôi.”

“À!” Cha Damian siết tay hắn, Ugwu nhăn nhó. “Em chiến đấu cho lý tưởng? Em bị thương ở đâu? Bọn chúng đã làm gì em?”

Ugwu lắc đầu. Một phần bên mông của hắn đang đau dữ đội; vết thương và con đau giết dần giết mòn hắn. Cha Damian đút một ít sữa bột vào miệng hắn và đặt một túi đường với sữa bên cạnh hắn.

“Tôi biết Odenigbo đang làm việc ở Bộ Nhân lực. Tôi sẽ nhắn cho họ”, Cha nói. Trước khi đi, ông đeo vào cổ tay Ugwu một chuỗi hạt bằng gỗ.

Chuỗi hạt vẫn còn đó, hơi mát, cọ vào da hắn, khi Richard gọi vài ngày sau.

“Ugwu, Ugwu.” Màu tóc vàng và màu mắt lạ lờ mờ trước mặt hắn, Ugwu không nhận ra người này là ai.

“Em có nghe thấy tôi gọi không, Ugwu? Tôi đến đón em.” Chính là giọng đã hỏi Ugwu về hội làng của hắn mấy năm trước. Lúc ấy Ugwu đã nhận ra giọng của ai. Richard cố giúp hắn đứng lên; cơn đau xuất phát từ

https://thuviensach.vn

bên hông và mông, tỏa lan và chạy suốt lên đầu, lên mắt. Ugwu kêu lên đau đớn, nghiến răng, cắn môi và nuốt máu của mình.

"Nhẹ nhẹ thôi, nhẹ nhẹ thôi", Richard nói.

Chuyến xe về, đường dằn xóc, nằm đằng sau chiếc Peugeot 404 và nắng chói chang chiếu lên kính xe làm Ugwu tự hỏi không biết có phải mình đã chết và đây là chuyện xảy ra ngay sau khi người ta chết: một cuộc du hành bằng xe không bao giờ chấm dứt. Cuối cùng, họ dừng ở một bệnh viện không có mùi máu mà chỉ có mùi thuốc khử trùng. Chỉ khi Ugwu nằm trên một cái giường thực thụ, lúc đó hắn mới nghĩ, có lẽ mình sẽ không chết.

"Mấy tuần qua chỗ này đã bị đánh bom rất nhiều, mình sẽ rời khỏi đây ngay sau khi bác sĩ khám cho em. Anh ta chưa phải là bác sĩ thực thụ – anh ta đang học năm thứ tư đại học khi chiến tranh bắt đầu – nhưng anh ta giỏi lắm." Richard nói. "Olanna, Odenigbo và Bé By đang ở với chúng tôi tại Orlu kể từ khi mất Umuahia, dĩ nhiên Harrison cũng ở đó. Kainene cần có người giúp một tay ở trại tị nạn, vì thế em phải cố mà khỏi cho nhanh."

Ugwu có cảm tưởng Richard nói nhiều quá, nếu muốn giúp hắn, có lẽ nên để cho hắn đừng thiếp đi khi bác sĩ đến. Nhưng hắn rất biết ơn tiếng cười của Richard, cái vẻ bình thường của tiếng cười làm cho hắn trở lại với sức mạnh của quá khứ, trở lại xứ sở nơi Richard viết những câu trả lời của hắn vào trong quyển sổ có bìa bằng da.

"Chúng tôi rất kinh ngạc khi nghe tin em còn sống và đang ở bệnh viện Emekuku, dĩ nhiên, chúng tôi quá đỗi vui mừng, ơn Chúa là chúng tôi không tổ chức cho em một đám tang tượng trưng, mặc dù cũng có một buổi lễ tưởng niệm trước khi Umuahia thất thủ."

"Mi mắt của Ugwu hấp háy. "Không lẽ người ta nói là em đã chết, thưa ông?"

"Đúng vậy, họ đã nói thế đấy. Đơn vị của em tưởng là em chết trong chiến dịch đó."

Mắt của Ugwu khép lại, không chịu mở ra cho dù hắn cố gắng. Cuối cùng hắn cũng mở được mắt ra và Richard đang cúi xuống nhìn hắn. "Ai là

https://thuviensach.vn

Eberechi?”

“Thưa ông?”

“Em cứ nhắc tên Eberechi.”

“Một người em quen, thưa ông.”

“Ở Umuahia?”

“Vâng, thưa ông.”

Ánh mắt của Richard dịu lại. “Và em không biết bây giờ cô ấy ở đâu?”

“Không ạ.”

“Em mặc bộ quần áo này từ lúc bị thương?”

“Vâng, thưa ông. Mấy người lính bộ binh cho em quần và áo.”

“Em cần phải tắm giặt.”

Ugwu mỉm cười. “Vâng, thưa ông.”

“Em có sợ không?” Richard hỏi, một lúc sau.

Hắn trở mình; đau khắp toàn thân và không có một chỗ nào dễ chịu cả. “Sợ ấy ạ?”

“Ừ.”

“Đôi khi, thưa ông.” Hắn ngập ngừng. “Em tìm thấy một quyển sách trong trại lính. Em rất buồn và tức giận thay cho người viết.”

“Quyển gì thế?”

“Một cuốn tiểu sử tự thuật của một người Mỹ da đen tên là Frederick Douglass.”

Richard viết vào một cái gì đó. “Tôi sẽ dùng chuyện này trong lời giới thiệu quyển sách của tôi.”

“Ông đang viết một quyển sách?”

“Đúng thế.”

“Quyển sách ấy nói về cái gì vậy, thưa ông?”

https://thuviensach.vn

“Chiến tranh, những gì xảy ra trước chiến tranh và cả những chuyện không nên xảy ra. Tên nó sẽ là Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết.”

Sau đó, Ugwu lẩm nhẩm lặp lại với chính mình: *Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết*. Hắn bị ám ảnh bởi câu nói ấy, cảm giác xấu hổ, nhục nhã xâm chiếm hắn. Câu nói ấy làm hắn nghĩ đến cô gái trong quán rượu, gương mặt răn rúm của cô ta và nỗi oán hận trong mắt cô ta lúc cô nằm ngửa trên nền nhà bẩn thỉu.

Ông Chủ và Olanna ôm chầm lấy Ugwu nhưng rất nhẹ nhàng để không làm hắn đau. Hắn thấy rất ngượng ngùng vì trước đó cả hai chưa bao giờ ôm hắn.

“Ugwu”, Ông Chủ nói, lắc lắc đầu. “Ugwu.”

Bé By nắm chặt tay hắn và không chịu buông ra. Bao nhiêu tâm tư dồn nén trong suốt thời gian qua đột nhiên làm Ugwu nghẹn ngào, hắn bật khóc nức nở và nước mắt cay xè. Hắn thấy giận chính mình vì đã khóc. Khi kể lại những chuyện đã xảy ra, hắn nói một cách thản nhiên. Hắn nói dối lý do hắn bị bắt lính; hắn nói mục sư Ambrose đã năn nỉ hắn giúp ông ta đưa cô em gái bị ốm đến một người bốc thuốc nam và hắn đang trên đường về thì bị bắt. Hắn dùng những chữ như *hỏa lực của kẻ thù* và *tấn công cảm tử* bằng một giọng bình thản như là để lấp liếm những giọt nước mắt của chính mình.

“Và họ báo với chúng tôi là em đã chết”, Olanna nhìn hắn, nói. “Có thể Okeoma cũng còn sống.”

Ugwu nhìn nàng trân trối.

“Người ta nói anh ấy chết lúc đang thi hành nhiệm vụ”, Olanna nói. “Và tôi nhận được tin là bệnh suy dinh dưỡng cuối cùng đã giết Adanna. Bé By không biết, dĩ nhiên.”

Ugwu nhìn lảng ra chỗ khác. Những tin tức nàng thông báo làm hắn khó chịu. Hắn cảm thấy giận Olanna vì nàng đã nói những điều hắn không

https://thuviensach.vn

muốn nghe.

“Nhiều người đang chết dần chết mòn”, hắn nói.

“Chiến tranh là thế, rất nhiều người đã chết”, Olanna nói. “Nhưng chúng ta sẽ chiến thắng. Cái gối kê lưng của em có dễ chịu không?”

“Dễ chịu cô ạ.”

Hắn không thể ngồi thẳng một cách bình thường được, vì thế trong những tuần đầu tiên ở Orlu, hắn nằm nghiêng một bên. Olanna luôn ở bên cạnh, cô động viên để hắn có ý chí sống. Tư tưởng của hắn thường hay đi lang thang. Hắn không cần đến cái đau của vết thương bên hông, trên mông và ở lưng để nhắc nhở hắn nhớ quả mìn *ogbunigwe* nổ tung, tiếng cười của Kỹ Thuật Tối Tân hay ánh mắt căm hờn mang hình viên đạn của cô gái ấy. Hắn không thể nhớ nét mặt nhưng ánh mắt của cô không buông tha hắn, cũng như cái cảm giác khô ran giữa cặp chân cô, cái cách hắn làm chuyện hắn đã chẳng muốn làm trước đó. Trong không gian xám xịt giữa giấc ngủ và ảo ảnh, nơi mà hắn có thể kiểm soát hầu hết mọi cảnh tượng, hắn nhìn thấy quán rượu, ngửi thấy mùi rượu và nghe những người lính khác nói “Nào, Phá Hủy Mục Tiêu”, nhưng người con gái nằm ngửa trên nền nhà không phải là cô gái trong quán rượu mà lại là Eberechi. Khi tỉnh giấc, hắn thấy ghét cái hình ảnh ấy và ghét cả chính bản thân mình. Chắc cũng phải một thời gian nữa hắn mới có thể tha thứ cho tội lỗi của mình. Và hắn sẽ đi tìm Eberechi. Có lẽ cô ấy cùng gia đình tản cư về quê ở Mbaise, cũng có thể họ đang ở một chỗ nào đó tại Orlu. Cô ấy sẽ chờ hắn. Cô ấy có lẽ cũng biết là hắn sẽ đi tìm cô. Cái niềm tin là Eberechi sẽ chờ đợi mình và sự thật Eberechi sẽ chờ đợi là bằng chứng chứng tỏ hắn đã được cứu rỗi, làm cho hắn yên tâm rằng hắn sẽ trở nên lành lặn. Hắn rất ngạc nhiên thấy thân thể mình khỏe trở lại như lúc chưa bị thương và tinh thần của hắn vẫn tỉnh táo.

Ban ngày, hắn giúp việc ở trại tị nạn. Buổi chiều, hắn viết. Hắn ngồi dưới cây phượng, viết những nét rất nhỏ, rất cẩn thận bên lề của những tờ báo cũ, trên những tờ giấy mà Kainene đã dùng để tính toán việc mua hàng hay trên mặt sau của một quyển lịch cũ. Hắn viết thơ về những người bị ghẻ

https://thuviensach.vn

lở sau khi họ đi cầu vào những cái chậu nhập cảng nhưng hắn nghe không hay, không du dương tựa âm nhạc như Okeoma đã viết và vì thế hắn xé bỏ; rồi hắn viết về một người con gái rất trẻ có cái lưng đẹp đã nhéo cổ một chàng trai và cũng xé bỏ luôn. Cuối cùng, hắn bắt đầu viết về cái chết âm thầm, vô danh, không bao giờ tìm thấy xác của cô Arize ở Kano, về đôi chân bị liệt của Olanna, về bộ quân phục rất vừa vặn rất đẹp của Okeoma và về bàn tay bị băng bó của Giáo sư Ekwenugo. Hắn viết về trẻ con ở trại tị nạn, cái cách bọn nó siêng năng, bền bỉ đuổi theo mấy con thằn lằn, về bốn thằng bé đã đuổi một con thằn lằn vụt bò lên cây xoài và một đứa trong bọn leo theo, rồi con thằn lằn nhảy xuống để chạy trốn nhưng lại rơi vào bàn tay của ba đứa đang chờ sẵn quanh cây xoài.

"Mấy con thằn lằn trở nên khôn ngoan hơn. Chúng chạy nhanh hơn và núp dưới những khối xi măng", thằng nhỏ trèo lên cây xoài đã nói thế với Ugwu. Chúng nướng và chia nhau con thằn lằn, đuổi tất cả đám trẻ con đi. Sau đó thằng bé muốn cho Ugwu một tí tẹo của miếng thịt thằn lằn dai nhách. Ugwu cảm ơn thằng bé và lắc đầu từ chối, nhận ra rằng hắn sẽ không bao giờ có thể đưa được đứa trẻ này vào trang viết, không bao giờ có thể tả nổi vẻ sợ hãi trong con mắt thảng thốt ngây dại của người mẹ ở trại tị nạn khi máy bay bỏ bom xuất hiện trên bầu trời. Hắn sẽ không bao giờ diễn tả nổi sự lạnh lùng đen tối của những kẻ thèm muốn ném bom. Nhưng hắn sẽ cố gắng và càng viết nhiều thì hắn càng ít nằm mơ hơn.

Một buổi sáng, Olanna đang dạy trẻ con học thuộc bảng cửu chương thì Kainene xồng xộc chạy đến dưới gốc cây phượng.

"Em có thể tưởng tượng được kẻ nào đã làm con bé Urenwa có thai không?" Kainene hỏi, Ugwu gần như không thể nào nhận ra nàng. Mắt nàng lồi ra trên khuôn mặt gầy tóp, đầy phẫn nộ và nước mắt. "Em có thể tưởng tượng được đó là Cha Marcel không?"

Olanna đứng phắt dậy. "*Gini*? Chị nói cái gì thế?"

"Có lẽ chị mù mắt rồi; không phải chỉ có con bé đó đâu", Kainene nói, "Lão mần hết. Hầu như ai cũng bị lão ấy mần trước khi lão phát cho phần

https://thuviensach.vn

tôm đá mà chị phải cực nhọc mua mang về!”

Rồi Ugwu thấy Kainene thọi hai nắm đấm vào ngực Cha Marcel, hét vào mặt ông ta và đẩy mạnh đến nỗi Ugwu nghĩ là ông ta sẽ ngã. “*Amosu*! Mày là một con quỷ!” Sau đó nàng quay sang Cha Jude. “Ông ở đây mà sao lại để lão ta vật mấy con bé đói sắp chết này? Ông trả lời với Chúa thế nào đây? Hai người phải rời khỏi nơi này ngay lập tức. Tôi sẽ đích thân thưa chuyện này với Ojukwu nếu cần!”

Nước mắt lăn dài trên má. Có nét gì đó thật cao quý, đáng ngưỡng mộ trong cơn giận dữ của nàng. Ugwu cảm thấy ô nhục và không xứng đáng khi hắn làm nhiệm vụ của hai gã tu sĩ sau khi họ bị đuổi đi – phát *garri*, can ngăn các vụ ẩu đả, quản lý thửa ruộng khô hạn và bỏ hoang. Hắn tự hỏi không biết Kainene sẽ nói gì, sẽ đối với hắn như thế nào, sẽ nghĩ như thế nào về hắn nếu một lúc nào đó nàng biết chuyện xảy ra với cô gái trong quán rượu. Nàng sẽ ghét và khinh bỉ hắn. Olanna cũng vậy. Và cả Eberechi nữa.

Buổi chiều hắn lắng nghe mọi người chuyện trò, lặng lẽ viết trong tâm trí những gì hắn sẽ chuyển lại thành lời trên giấy. Hầu như chỉ có Kainene và Olanna nói chuyện với nhau, dường như họ tự tạo ra một thế giới của riêng họ mà Ông Chủ và Richard khó có thể tham gia. Đôi khi Harrison đến ngồi với Ugwu nhưng hầu như không nói gì, ông ta có vẻ vừa ngạc nhiên vừa không hiểu về hắn nhưng cũng vừa tôn trọng hắn. Hắn không còn là Ugwu trước đây nữa. Hắn giờ đã là một “chàng trai của chúng ta”. Hắn đã chiến đấu cho lý tưởng. Ánh trăng vẫn luôn sáng ngời, thỉnh thoảng gió đêm mang theo tiếng cú kêu cùng những tiếng to nhỏ từ trại tị nạn. Bé By ngủ trên nệm, đắp bằng tấm vải quấn của Olanna để tránh bị muỗi cắn. Bất cứ khi nào nghe thấy tiếng máy bay tiếp tế ầm ì, không giống chút nào với tiếng bay thấp và nhanh của máy bay ném bom là Kainene lại nói, “Chị hy vọng có một chiếc đáp xuống được”. Và Olanna trả lời với một tiếng cười nhỏ. “Lần tới mình sẽ nấu cháo với cá khô.”

Khi họ nghe Đài Phát thanh Biafra, Ugwu đứng dậy bỏ đi. Những bản tin chiến sự như một vở kịch rẻ tiền, giọng nói như muốn nhồi nhét chút hy

https://thuviensach.vn

vọng phỉnh phờ cho mọi người không hấp dẫn được hắn. Có một buổi chiều, Harrison đến chỗ cây phượng, mang theo cái radio vặn thật to chương trình phát thanh của Biafra.

"Ông làm ơn tắt cái đó đi." Ugwu nói. Hắn đang xem một lũ trẻ trai chơi trên đám cỏ gần đó. "Tôi muốn nghe tiếng chim."

"Có con chim nào hót đâu", Harrison nói.

"Tắt nó đi."

"Lãnh Tụ sắp diễn thuyết."

"Tắt hoặc mang nó đi chỗ khác."

"Chú mày không muốn nghe Lãnh Tụ nói à?"

"*Mba*, không."

Harrison nhìn hắn, "Bài diễn thuyết sẽ rất tuyệt vời".

"Không có gì đáng coi là tuyệt vời cả", Ugwu nói.

Harrison bỏ đi với vẻ mặt của một người bị tổn thương. Ugwu chẳng buồn gọi ông ta; hắn tiếp tục nhìn mấy đứa trẻ. Chúng chạy uể oải trên cỏ khô, tay cầm gậy giả làm súng, miệng giả tiếng súng bắn, bụi mù lên khi chúng đuổi nhau. Ngay cả đám bụi cũng có vẻ kiệt sức. Chúng đang chơi trò trận giả. Bốn đứa con trai. Hôm qua chúng có năm thằng. Ugwu không nhớ tên thằng bé thứ năm – không biết tên nó là Chidiebele and Chidiebube? – nhưng hắn nhớ cái bụng của thằng bé gần đây bắt đầu to lên như nuốt một quả bóng thật to, tóc nó rụng từng nắm, da của nó chuyển từ màu gỗ mun màu vàng. Mấy đứa kia hay chọc nó. *Afo mmili ukwa* Bụng Mít Chín. Có một lần, Ugwu muốn bảo bọn nó ngừng chơi để hắn có thể giải thích bệnh suy dinh dưỡng là gì – có lẽ hắn có thể đọc cho chúng biết hắn đã miêu tả bệnh suy dinh dưỡng như thế nào trong bài viết của hắn. Nhưng hắn quyết định thôi. Không nên cho chúng biết trước những điều mà hắn tin là tất cả mọi người đều sẽ gặp phải. Ugwu không nhớ thằng bé có lúc nào được đóng vai một sĩ quan Biafra như Lãnh Tụ hoặc là Achuzie mà luôn đóng vai một người Nigeria, Gowon hay Adekunle; có nghĩa là nó sẽ phải luôn luôn thua,

https://thuviensach.vn

ngã xuống vào cuối cuộc chơi và giả vờ chết. Đôi khi, Ugwu tự hỏi liệu có phải thằng bé thích đóng vai này vì như thế sẽ được nghỉ sớm và nằm lăn trên cỏ.

Thằng bé cùng gia đình của nó đến từ Oguta, một trong những gia đình không tin rằng tỉnh lị của họ sẽ bị thất thủ.Vì thế mẹ của thằng bé tỏ ra ngang ngạnh khi họ mới đến, như thể bà ta thách thức bất cứ ai dám nói rằng bà ta đừng có nằm mơ nữa. Hôm họ đến, tiếng súng phòng không làm chấn động khu tị nạn lúc trời sắp về chiều. Người mẹ chạy ra, ngơ ngác ôm con. Đứa con độc nhất. Các bà mẹ khác lay mạnh bà ta, vào lúc đó, tiếng gầm *oa-oa-oa* của máy bay trên đầu đến gần. *Xuống hầm trú ẩn đi! Bà điên à? Chui xuống hầm nhanh lên!*

Người đàn bà không chịu nghe lời, cứ đứng đó run rẩy ôm con. Ugwu vẫn không biết tại sao mình hành động như thế. Có lẽ vì Olanna đã cắp Bé By và chạy trước, hắn chẳng còn phải làm gì. Hắn giật vội đứa bé ra khỏi vòng tay của bà mẹ, chạy. Lúc ấy đứa nhỏ vẫn còn khá nặng, ít ra cũng có nặng chút ít; bà mẹ của nó không biết làm gì đành phải chạy theo. Máy bay đang bắn và trước khi Ugwu đẩy đứa bé xuống hầm, một viên đạn bay xớt ngang rất gần; hắn ngửi thấy chứ không nhìn thấy, mùi khét lẹt của kim loại bị cháy.

Trong hầm trú ẩn, khi đang nghịch chỗ đất ướt có dế và kiến, đứa bé nói cho Ugwu biết tên của nó, Chidiebele hay Chidiebube, nó không nhớ chắc. Có chữ Chidi gì đó. Có lẽ Chidiebele, cái tên người ta hay đặt. Cái tên ấy bây giờ nghe như một sự giễu cợt. Chidiebele: *Chúa nhân từ.*

Khi Ugwu nghe tiếng kêu khóc thều thào bị bóp nghẹt từ trong một lớp học ở cuối dãy nhà bốn đứa bé không còn chơi trận giả nữa mà đã vào trong. Hắn biết là dì của thằng bé sắp ra và can đảm báo tin cho mọi người gần đó, còn người mẹ sẽ lăn lộn, vật vã trên mặt đất, gào khóc cho đến khi mất hết tiếng, rồi bà sẽ lấy dao cạo đầu cho đến lúc trọc lốc và chảy máu.

Hắn mặc cái áo may ô vào rồi đi ra ngoài giúp đào một cái huyệt nhỏ.

https://thuviensach.vn

Chương ba mươi ba

Richard ngồi cạnh Kainene và nắn nhẹ vai nàng khi Olanna nói điều gì đó làm nàng cười. Chàng yêu cái cổ gầy của nàng, nó có vẻ dài hơn khi nàng ngửa lên cười. Chàng yêu những buổi tối ngồi với nàng, Olanna và Odenigbo; nó làm chàng nhớ lại những buổi tối trong phòng khách tranh tối tranh sáng ở Nsukka, uống bia làm dịu cái lưỡi tê rát vì ớt của mình. Kainene thò tay ra chiếc đĩa sứ đựng dế rang, món ăn mới đặc biệt của Harrison; ông ta có vẻ biết rõ chỗ nào có thể đào được dế trong đất khô và biết làm sao cho chúng vỡ ra thành những mảnh nhỏ sau khi rang để ăn không mau hết. Kainene lấy một miếng cho vào miệng. Richard lấy hai miếng và nhấm thật chậm. Trời bắt đầu tối, mấy cây điều biến thành những bóng xám im lặng. Cơn nóng và hơi ẩm của buổi chiều treo lơ lửng trong không khí.

"Anh nghĩ cái gì là nguyên nhân thành công trong sứ mệnh của người da trắng ở Phi châu, Richard?" Odenigbo hỏi.

"Sự thành công?" Odenigbo làm Richard phát cáu với cái kiểu ngẫm nghĩ thật lâu rồi đột nhiên hỏi hay nói một điều gì đó bất ngờ.

"Vâng, sự thành công. Tôi suy nghĩ bằng tiếng Anh."

"Có lẽ trước nhất anh nên xem xét nguyên nhân thất bại của người da đen trong việc ngăn chặn sứ mệnh của người da trắng", Kainene nói.

"Ai là người đưa sự phân biệt chủng tộc đến thế giới này?" Odenigbo hỏi.

"Tôi không hiểu lập luận của anh", Kainene nói.

"Người da trắng đưa sự kỳ thị chủng tộc đến thế giới này. Họ dùng nó như là một bàn đạp để chinh phục. Chinh phục một dân tộc có nhiều tính nhân bản luôn luôn dễ dàng hơn."

"Như vậy có nghĩa là khi mình chinh phục người Nigeria, mình sẽ là người ít nhân bản hơn?" Kainene hỏi.

https://thuviensach.vn

Odenigbo không trả lời. Có cái gì đó sột soạt gần mấy cây điều, Harrison nhảy chồm lên, đuổi theo xem có phải là con chuột đồng để ông ta có thể bắt.

“Inatimi đưa cho tôi một ít tiền đồng của Nigeria”, Kainene nói sau một lúc im lặng. Mọi người biết Tổ Chức Chiến Sĩ Tự Do Biafra có nhiều tiền của Nigeria. Tôi muốn đến Cây Số Chín để xem có thể mua cái gì và nếu mọi chuyện ổn thỏa, tôi sẽ bán những thứ mà người trong trại làm.”

“Đó là buôn bán với kẻ thù”, Odenigbo nói.

“Đó là buôn bán đổi chác với mấy người đàn bà Nigeria thất học, người có những thứ mình cần.”

“Việc này rất nguy hiểm, Kainene”, Odenigbo nói, giọng chàng thật dịu dàng làm Richard ngạc nhiên.

“Vùng đó không bị chiếm đóng”, Olanna nói. “Người mình buôn bán tự do ở đó.”

“Em cũng đi à?” Sự ngạc nhiên làm giọng Odenigbo lên cao lúc chàng nhìn Olanna chòng chọc.

“Không, ít nhất là không phải ngày mai. Có thể là lần sau.”

“Ngày mai?” Đến phiên Richard ngạc nhiên. Kainene có nói chuyện muốn mua bán bên kia vùng địch một lần nhưng chàng không biết là nàng đã quyết định lúc nào thì đi.

“Vâng, ngày mai Kainene sẽ đi”, Olanna nói.

“Vâng”, Kainene nói. “Nhưng đừng có lo cho Olanna, cô ấy sẽ không bao giờ đi với tôi. Cô ấy luôn rất sợ những chuyện buôn bán tự do thật thà.” Kainene cười và Olanna cũng cười, đập khẽ vào cánh tay chị. Richard nhìn thấy sự quen thuộc trên nét môi của họ, trong hình dáng mấy chiếc răng cửa hơi to hơn những chiếc khác.

“Có phải đường Cây Số Chín có khi bị chiếm đóng có khi không?” Odenigbo hỏi. “Tôi nghĩ cô không nên đi.”

https://thuviensach.vn

“Mọi chuyện đã được quyết định cả rồi. Sáng mai tôi sẽ đi với Inatimi, chúng tôi sẽ về trước khi trời tối”, Kainene nói với cái giọng dứt khoát mà Richard biết rất rõ. Chàng không phản đối, chàng biết có rất nhiều người đã làm việc mà nàng muốn làm từ lâu.

Đêm ấy, chàng mơ thấy Kainene về với một giỏ đầy canh gà nấu rau, cơm *jollof* rất cay, xúp cá và chàng bực mình khi bị dựng dậy bởi những tiếng la ó ngoài cửa sổ. Chàng miễn cưỡng bỏ lại giấc mơ. Kainene cũng đã thức giấc. Họ vội vã ra ngoài. Kainene khoác tấm quấn ngang ngực còn chàng chỉ có mỗi cái quần đùi. Trời vừa hửng, ánh sáng rất yếu ớt. Có một đám đông nhỏ trong trại tị nạn đang đánh và đá một người thanh niên nằm phủ phục trên mặt đất, tay anh ta đặt ôm đầu để che những chỗ hiểm. Quần của anh ta rách tả tơi và cổ áo anh gần như sắp bị rơi ra nhưng nửa mặt trời vàng vẫn còn dính trên tay áo rách.

“Chuyện gì vậy?” Kainene hỏi. “Chuyện gì vậy?”

Trước khi có ai đó lên tiếng, Richard đã hiểu ra. Anh lính này đã ăn cắp thức ăn trong trại. Chuyện này xảy ra ở khắp nơi, ban đêm nông trại bị cướp, bị lấy cắp cả những bắp ngô còn rất non chưa có hạt và khoai lang còn quá nhỏ, nhỏ đến nỗi có những củ chỉ bằng củ khoai sọ.

“Mọi người đã hiểu lý do tại sao mình trồng cái gì cũng không có kết quả chưa?”, người đàn bà có đứa con chết tuần trước nói. Tấm quấn của bà cột rất thấp, để lộ phần trên của bộ ngực đã xệ. “Những kẻ như tên trộm này đến phá sạch bách, vì thế chúng ta sẽ bị đói đến chết.”

“Thôi đi!” Kainene nói. “Ngừng ngay lập tức! Để anh ta yên!”

“Bà bảo chúng tôi để tên trộm này yên? Hôm nay nếu mình thả nó ra, ngày mai mười tên nữa sẽ kéo đến.”

“Anh ta không phải là kẻ trộm”, Kainene nói. “Các người có nghe tôi nói không? Anh ta không phải là người ăn trộm. Anh ta là một chiến sĩ bị đói.”

Đám đông trở nên yên lặng vì cái vẻ đầy uy quyền ẩn chứa trong giọng của nàng. Họ lẳng lặng bỏ đi, chậm chạp trở lại những phòng học. Người

https://thuviensach.vn

lính đứng dậy phủi bụi.

“Anh trở về từ mặt trận phải không?”Kainene hỏi.

Anh ta gật đầu. Anh ta chừng mười tám. Có hai cục u to tướng ở hai bên trán và mũi anh chảy máu.

“Anh chạy trốn phải không? *I na-agba oso*? Anh đào ngũ phải không?” Kainene hỏi.

Anh ta không trả lời.

“Vào đây! Vào và ăn một ít *garri* trước khi đi.” Kainene nói.

Nước mắt rơi xuống từ con mắt trái sưng vù và anh ta đặt một bàn tay lên đó khi đi theo nàng. Anh chẳng nói gì ngoài mấy lời lẩm bẩm “*Dalu* – cảm ơn bà” trước khi đi, tay cầm chặt một cái túi *garri* nhỏ. Kainene im lặng thay quần áo và đi gặp Inatimi ở trại tị nạn.

“Anh sẽ đi sớm phải không, Richard?” Nàng hỏi. “Ngày hôm nay mấy Ông Lớn chỉ ở trong văn phòng ba mươi phút.”

“Anh sẽ đi trong vòng một tiếng đồng hồ.” Chàng cần đi đến Ahiara để cố gắng xin thực phẩm từ trung tâm cứu trợ.

“Nói với họ là em đang hấp hối và chúng ta rất cần sữa, cần thịt bò bắp để giúp kéo dài mạng sống của em.” Có chút gì đó cay đắng trong giọng của nàng.

“Anh sẽ nói”, chàng đáp. “Đi bình an em nhá. *Ije oma*. Mang về nhiều *garri* và muối vào.”

Họ hôn nhau. Môi chạm khẽ trước khi nàng quay đi. Chàng biết nàng đã đau khổ khi nhìn thấy người lính trẻ đáng thương đó và chàng cũng biết, nàng đang nghĩ rằng anh lính trẻ đó không phải là lý do khiến mùa màng thất bát. Họ thất bại vì đất xấu, gió sa mạc khắc nghiệt, không có phân bón và cũng không có gì để trồng; khi nàng cố gắng xin được một ít khoai giống, họ ăn hết phân nửa số khoai giống đó trước khi đem gieo trồng. Chàng ước gì mình có thể túm được trời cao kia và mang chiến thắng về ngay lập tức cho Biafra. Cho nàng.

https://thuviensach.vn

Buổi chiều khi chàng trở về từ Ahiara, nàng vẫn chưa về. Phòng khách có mùi dầu cọ bay vào từ nhà bếp và Bé By đang nằm trên chiếu, lật xem mấy trang của quyển *Eze đến trường*[79].

"Cõng con lên vai đi bác Richard", Bé By nói và chạy đến bên chàng. Richard giả vờ bế con bé lên và ngã xuống một cái ghế.

"Con lớn quá rồi, Bé By. Con nặng quá, bác bế không nổi nữa."

"Không!"

Olanna đang đứng ở nhà bếp nhìn cả hai. "Anh biết không, Bé By khôn ra nhưng nó chẳng cao lên chút nào kể từ khi chiến tranh bắt đầu."

Richard mỉm cười. "Khôn ra thì tốt hơn là cao lên", chàng nói và nàng cũng cười. Chàng nhận ra là hai người ít khi nói chuyện với nhau, họ cẩn thận tránh mặt nhau khi xung quanh không có ai khác.

"Không may mắn ở Ahiara à?" Olanna hỏi.

"Không. Tôi thử khắp nơi. Tất cả những trung tâm cứu trợ đều trống rỗng. Tôi thấy một người đàn ông ngồi trước một tòa nhà mút ngón tay cái của mình", chàng kể.

"Thế còn những người anh quen trong các Bộ?"

"Họ nói họ không có gì cả còn chúng ta bây giờ chú trọng vào việc tự túc và làm ruộng."

"Làm ruộng bằng cái gì? Và làm thế nào để có thể nuôi bao nhiêu triệu người trên mảnh đất bé xíu chúng ta đang chiếm giữ?"

Richard nhìn nàng. Ngay cả một lời trách móc Biafra bây giờ cũng làm chàng không yên. Lo lắng đã choán hết tâm trí chàng từ khi mất Umuahia nhưng chàng không nói ra.

"Kainene có ở trại không?" Chàng hỏi.

Olanna lau chân mày. "Em nghĩ chắc là chị ấy và Inatimi đã về."

Richard ra ngoài sân chơi với Bé By. Chàng đặt con bé lên vai để nó có thể hái một chiếc lá điều rồi đặt nó xuống, nghĩ thầm con bé quá nhẹ, quá

https://thuviensach.vn

nhỏ so với một đứa trẻ sáu tuổi. Chàng vẽ những đường thẳng trên mặt dất rồi bảo nó đi tìm nhặt một ít đá để dạy nó chơi *nchokolo*. Chàng nhìn nó lấy ra rồi sắp xếp và trưng bày những mảnh vụn kim loại sắc nhọn trong một cái hộp thiếc: bộ sưu tập mảnh đạn của nó. Một giờ sau Kainene vẫn chưa về. Richard dẫn Bé By đi đến trại tị nạn ở cuối đường. Không thấy Kainene ngồi trên những bậc thềm trước Điểm Không Trở Về như nàng vẫn thường ngồi. Nàng cũng không có ở phòng bệnh. Nàng cũng không có trong bất cứ lớp học nào. Richard nhìn thấy Ugwu ngồi dưới tán cây phượng, đang viết gì đó lên một mảnh giấy.

"Cô Kainene vẫn chưa về ạ", Ugwu nói trước khi Richard cất tiếng hỏi.

"Em có chắc không hay là cô ấy vẽ rồi đi đâu đó?"

"Em biết chắc, thưa ông. Nhưng em đoán là cô ấy sắp về thôi."

Richard hơi buồn cười bởi vẻ rất trịnh trọng trong cách nói của Ugwu, cái cách hắn phát âm chữ *đoán*; chàng rất ngưỡng mộ tham vọng của Ugwu và việc gần đây hắn hí hoáy viết trên bất cứ tờ giấy nào hắn có thể vớ được. Có lần chàng cố tìm xem Ugwu đã cất mấy tờ giấy đó ở đâu để xem nhưng không thể tìm thấy. Có lẽ hắn giắt hết vào quần soóc.

"Em đang viết gì thế?" Chàng hỏi.

"Mấy cái vớ vẩn thôi, thưa ông", Ugwu nói.

"Con sẽ ở đây chơi với anh Ugwu", Bé By nói.

"Ok, Bé By." Richard biết con bé sẽ chạy vội vào trong những lớp học, tìm mấy đứa trẻ rồi bắt đầu đi lùng kiếm thằn lằn hay dế. Hoặc là nó sẽ đi tìm cái ông mặc quần áo nhà binh tự phong mình là quân nhân để xin ông ta cho nó được cầm cái dao găm ông luôn đeo bên hông. Chàng đi vào trong nhà. Odenigbo vừa mới đi làm về. Trong nắng chiều chói chang, cái áo của Odenigbo đã sờn phía trước đến nỗi Richard có thể nhìn thấy lông quăn loan xoắn trên ngực chàng.

"Kainene đã về chưa?" Odenigbo hỏi.

"Chưa."

https://thuviensach.vn

Odenigbo nhìn chàng bằng một cái liếc dài đầy trách móc trước khi vào trong thay quần áo. Chàng trở ra với tấm quấn xung quanh người và thắt nút phía sau cổ rồi ngồi với Richard trong phòng khách. Trên radio, Lãnh Tụ tuyên bố ông ta sẽ đi ra nước ngoài để kiếm tìm giải pháp hòa bình.

Theo đúng những gì tôi hằng khẳng định rằng tôi sẽ đích thân đi bất cứ nơi đâu để bảo vệ hòa bình và an ninh cho đồng bào tôi, nay tôi sẽ rời khỏi Biafra để tìm hiểu…

Mặt trời đang khuất dần khi Ugwu và Bé By trở về.

"Đứa bé, Nneka, vừa mới chết và mẹ của nó không chịu cho người ta đem xác đi chôn", Ugwu nói sau khi chào hai người.

"Có Kainene ở đây không?" Richard hỏi.

"Không." Ugwu nói.

Odenigbo đứng dậy, Richard cũng đứng lên cùng đi đến trại tị nạn. Họ không nói gì với nhau. Có một người đàn bà đang ngồi khóc thảm thiết trước một phòng học. Họ hỏi và mọi người đều trả lời giống nhau: Kainene đi từ sáng sớm với Inatimi. Nàng bảo họ là nàng đi *afia attack*, đi buôn chui bên kia vùng địch và nàng nói sẽ về trước khi chiều tối.

Một ngày trôi qua, rồi ngày thứ hai. Mọi chuyện vẫn thế không khí khô ran, gió đầy bụi, những người tị nạn đang cày xới đất khô nhưng Kainene không trở về. Richard cảm thấy mình như bị rơi vào một đường hầm, cảm thấy sức sống cứ vơi cạn dần trong người chàng từng giờ. Odenigbo nói với chàng là có thể Kainene bị kẹt ở phía bên kia, chờ cho kẻ địch bỏ đi trước khi nàng có thể về nhà. Olanna nói những cuộc trì hoãn như thế thường xảy ra với những người đi buôn chui bên vùng địch. Nhưng trong mắt của Olanna có một nỗi sợ hãi ngấm ngầm. Ngay cả Odenigbo cũng có vẻ sợ hãi khi chàng nói chàng sẽ không đi cùng với họ để tìm Kainene, vì chàng biết

https://thuviensach.vn

là Kainene sẽ về; có vẻ như chàng sợ điều họ sẽ khám phá ra. Olanna ngồi bên cạnh Richard lúc chàng lái xe đến Cây Số Chín. Họ im lặng, nhưng khi chàng dừng xe để hỏi người dọc hai bên đường xem họ có thấy người nào giống như Kainene, nàng nói, *"O tolu ogo, di ezigbo oji"* nhắc lại đúng lời Richard đã nói, là Kainene rất cao, da rất sẫm, có thể giúp người ta nhớ lại nhiều hơn. Richard đưa ảnh của Kainene cho họ xem. Đôi khi luống cuống, chàng rút nhầm ảnh những chiếc bình đồng. Không người nào gặp hay thấy Kainene. Không ai thấy cái xe giống như xe của Inatimi. Họ hỏi cả mình Biafra, những người bảo là họ không thể đi xa hơn vì đường đã bị chiếm đóng. Những người lính lắc đầu nói là họ chưa bao giờ gặp nàng. Trên đường về, Richard bắt đầu khóc.

"Tại sao anh khóc chứ?" Olanna nổi cáu với chàng. "Kainene chỉ mắc kẹt bên kia vài ngày."

Nước làm mờ mắt Richard. Chàng mất tay lái và chiếc xe rít lên lúc nó lao vào bụi cây.

"Dừng lại! Dừng lại!" Olanna nói.

Chàng dừng xe và Olanna lấy chìa khóa, đi vòng sang, mở cửa xe bên phía chàng ngồi. Trên đường lái xe về, nàng tiếp tục hát khe khẽ.

https://thuviensach.vn

Chương ba mươi tư

Olanna dùng cái lược gỗ cố chải tóc của Bé By thật nhẹ nhàng, tuy vậy tóc của nó vẫn dính đầy trên lược. Ugwu đang ngồi viết trên băng ghế. Một tuần đã trôi qua và Kainene vẫn chưa về. Hôm nay gió sa mạc có vẻ yên tĩnh hơn, nó không làm mấy cây điều nghiêng ngả nhưng thổi cát tứ tung. Không khí dày đặc bụi bặm cùng với lời đồn đại Lãnh Tụ không đi tìm hòa bình mà là đi trốn. Olanna biết đấy không phải là sự thật. Nàng tin tưởng, cũng vững chắc và im lặng như nàng tin là không lâu nữa Kainene sẽ về nhà và chuyến đi của Lãnh Tụ sẽ là một thành công rực rỡ. Ông ấy sẽ trở về với một văn bản được ký kết và tuyên bố chiên tranh chấm dứt, xác nhận một quốc gia Biafra tự do. Ông ấy sẽ trở về với công lý và muối.

Nàng chải tóc cho Bé By, tóc của nó lại rụng thêm. Olanna cầm nhúm tóc mỏng te trên tay, màu nắng cháy, vàng và nâu, khác hẳn màu tóc đen nhánh của Bé By trước đây. Nó làm nàng sợ hãi. Mấy tuần trước Kainene đã nói với nàng rằng đó là dấu hiệu của sự thông thái vượt bực, tóc của Bé By rụng khi chỉ mới sáu tuổi. Sau đó Kainene đi tìm thêm mấy viên đạm cho Bé By.

Ugwu nhìn lên. “Có lẽ cô không nên chải tóc của em nữa, thưa cô.”

“Đúng đấy. Có lẽ tóc rụng vì mình tết bím nhiều quá.”

“Tóc của con không rụng đâu.” Bé By nói và vỗ đầu mình.

Olanna đặt cái lược xuống. “Tôi cứ nghĩ đến tóc của đứa bé nhìn thấy trên xe lửa, rất dày. Chắc là bà mẹ phải mất rất nhiều công để tết.”

“Tóc bím như thế nào?” Ugwu hỏi.

Olanna ngạc nhiên, trước nhất vì câu hỏi, sau đó vì nàng nhận ra mình nhớ rất rõ ràng nó được tết như thế nào; nàng bắt đầu tả kiểu tóc cùng cái cách những sợi tóc rủ lòa xòa trên trán. Rồi nàng tả cái đầu, đôi mắt mở to, nước da xám. Ugwu tiếp tục viết khi nàng nói. Bài viết của hắn, cái vẻ thành thật biểu lộ sự chú ý của hắn chợt làm câu chuyện của nàng trở nên quan

https://thuviensach.vn

trọng, nó sẽ phục vụ một mục đích lớn lao hơn mà nàng cũng không biết rõ đó là gì. Nàng kể cho hắn nghe tất cả những gì nàng nhớ về chuyến xe lửa đầy người, những người đã khóc lóc, la hét và đái vãi lên nhau.

Nàng vẫn còn đang nói khi Odenigbo và Richard trở lại. Hai người đang đi bộ; họ đã lái chiếc Peugeot đi từ sáng sớm để tìm Kainene ở bệnh viện Ahiara.

Olanna nhỏm phắt dậy hỏi. "Có thấy không?"

"Không", Richard nói rồi đi vào trong.

"Xe đâu? Đám lính có lấy không?"

"Hết xăng trên đường. Anh sẽ kiếm xăng và trở lại lấy xe", Odenigbo nói. Chàng ôm nàng. "Bọn anh gặp Madu. Anh ấy nói anh ấy tin chắc là cô ấy vẫn còn ở phía bên kia. Kẻ địch chắc là đã chặn con đường mà cô ấy vào và cô ấy chờ con đường khác được mở ra. Chuyện ấy rất hay xảy ra."

"Vâng, dĩ nhiên." Olanna nhặt chiếc lược lên và bắt đầu chải mái tóc rối bết thành mảng của mình. Odenigbo nhắc nàng nên mừng vì họ đã không tìm thấy Kainene trong bệnh viện. Có nghĩa là Kainene vẫn còn sống khỏe ở đâu đó bên vùng đất Nigeria. Tuy thế nàng cũng không muốn chàng nói ra những điều ấy. Mấy ngày sau, khi nàng kiên quyết đi tìm ở nhà xác, chàng cũng vẫn nói y như thế rằng Kainene vẫn bình yên ở bên kia chiến tuyến.

"Em sẽ đi." Nàng nói. Madu gửi cho họ một ít *garri*, đường và xăng. Nàng sẽ tự lái đi.

"Không cần thiết", Odenigbo nói.

"Không cần thiết? Không cần thiết phải đi tìm xác chị tôi?"

"Chị của em còn sống. Không có xác đâu mà tìm."

"Vâng. Lạy Chúa!"

Nàng quay người đi.

"Ngay cả nếu như chúng bắn cô ấy, Olanna, chúng cũng không đem cô ấy đến nhà xác ở Biafra", Odenigbo nói. Nàng biết là chàng nói đúng nhưng

https://thuviensach.vn

nàng ghét phải nghe chàng nói ra điều ấy, ghét cả việc chàng đã gọi nàng là Olanna chứ không phải *nkem*. Nàng cứ đi đến những nhà xác đầy mùi hôi thối, nơi mà những cái xác mới chết vì trúng bom đang chất chồng ngoài nắng, trương lên. Có một nhóm người đang năn nỉ xin được vào để tìm xác.

"Làm ơn đi mà, bố tôi mất tích từ lúc bị bom."

"Làm ơn, tôi không tìm thấy đứa con gái nhỏ của tôi."

Tờ giấy chứng nhận của Madu viết đưa cho Olanna làm người giữ nhà xác mỉm cười với nàng, cho nàng vào. Nàng nhất quyết nhìn mặt của bất cứ cái xác chết nào, miễn là của phụ nữ, ngay cả những người mà người giữ nhà xác bảo là quá già. Sau đó nàng dừng xe trên đường để nôn. *Nếu mặt trời chối từ không chịu mọc, chúng ta sẽ bắt nó mọc*. Tựa đề bài thơ của Okeoma trở lại với nàng. Nàng không nhớ phần còn lại, cái gì đó về việc xếp một cái vại sành lên trên cái vại sành khác để làm một bậc thang lên đến đỉnh trời, về nhà, Odenigbo đang nói chuyện với Bé By. Richard nhìn trân trân vào khoảng không. Không ai hỏi nàng có tìm thấy xác Kainene không. Ugwu bảo nàng có một vết bẩn màu như dầu cọ dính trên áo nàng, hắn nói rất khẽ, như thể hắn biết đó là vết nôn mửa của nàng. Harrison bảo nàng là không có gì để ăn và nàng nhìn ông ta một cách trống rỗng, bởi vì đó là chuyện của Kainene, người biết quán xuyến và biết cần phải làm gì.

"Em nên nằm nghỉ, *nkem*", Odenigbo nói.

"Anh có nhớ lời thơ của Okeoma về việc bắt mặt trời phải mọc nếu nó không chịu mọc không?" Nàng hỏi.

"Vại sành đốt cháy bằng nhiệt huyết, chúng sẽ làm mát bàn chân khi chúng ta bước."

"Đúng rồi, đúng rồi."

"Đó là câu em thích nhất. Em không thể nhớ đoạn còn lại."

Một người đàn bà chạy từ trại tị nạn băng qua sân hét to, vung vẩy một nhánh cây xanh. Một nhánh cây tươi xanh. Olanna tự hỏi không biết bà ta bẻ

https://thuviensach.vn

nó ở đâu, cây cối vùng này bị gió cát thổi đến trơ trụi. Mặt đất toàn một màu vàng nâu nhợt nhạt.

"Hết rồi!" Người đàn bà hét to. "Hết chiến tranh rồi!"

Odenigbo vội vàng mở radio, có vẻ như chàng đã dự đoán người đàn bà sẽ mang tin này đến. Một giọng đàn ông hoàn toàn xa lạ.

Suốt quá trình lịch sử, những người bị xúc phạm sẽ đi đến giải pháp dùng vũ khí để tự vệ khi những cuộc thương thảo hòa bình đều thất bại. Chúng ta cũng không phải là trường hợp ngoại lệ. Chúng ta cầm lấy vũ khí bởi vì cuộc thảm sát đã làm cho nhân dân ta cảm thấy bất an. Chúng ta đã chiến đấu để tự vệ. Đó là lý do.

Olanna ngồi xuống, nàng thích sự thành thật, những nguyên âm tròn vành rõ chữ và một vẻ bảo đảm ngầm chắc chắn trong cái giọng của người nói trên đài phát thanh. Bé By hỏi Odenigbo tại sao người đàn bà trong trại tị nạn lại hét lên như thế. Richard đứng dậy và đến gần cái radio. Odenigbo vặn to lên. Người đàn bà trong trại tị nạn nói, "Người ta bảo rằng kẻ địch sẽ mang gậy đến để đánh đập dân chúng. Chúng tôi sẽ chạy vào rừng để trốn", rồi quay người chạy vào trại.

Nhân dịp này tôi cảm ơn và ngợi khen các sĩ quan, các chiến binh, các lực lượng vũ trang đã chiến đấu anh dũng và được cả thế giới tôn vinh. Tôi cũng xin cảm ơn dân chúng đã thể hiện một lòng quyết tâm đầy can đảm trong tình trạng đói kém và thất thế. Tôi tin rằng cần phải chấm dứt ngay lập tức sự đau khổ của nhân dân ta. Vì thế, tôi đã ra lệnh giải tán quân đội. Tôi mong Đại tướng Gowon vì lòng nhân đạo ra lệnh cho quân đội của ông tạm ngừng chiến trong khi hiệp ước hòa bình được thảo luận.

https://thuviensach.vn

Sau buổi phát thanh, Olanna cảm thấy chóng mặt vì không thể nào tưởng tượng được. Nàng ngồi xuống.

“Bây giờ thì sao, thưa cô?” Ugwu hỏi, nét mặt không biểu lộ gì cả.

Nàng nhìn chỗ khác, nhìn mấy cây điều bị bụi phủ kín, nhìn vòm trời úp chụp lên mặt đất thành một bức tường không mây phía trước.

“Bây giờ tôi có thể đi tìm chị tôi”, nàng nói thật nhỏ.

Một tuần sau. Một chiếc xe vận tải của Hội Chữ thập đỏ tới trại tị nạn cùng với hai người phụ nữ phân phát sữa. Nhiều gia đình đã rời khỏi trại tị nạn để tìm kiếm người thân hay đi vào trong rừng để trốn quân đội Nigeria mang roi đến đánh. Nhưng lần đầu tiên Olanna nhìn thấy quân đội Nigeria trên đường chính, họ không mang roi. Họ đi qua đi lại và nói chuyện rất to bằng tiếng Yoruba rồi cười, chỉ vào đám gái trẻ trong làng. “Lấy tôi làm chồng, tôi sẽ cho gạo và đậu.”

Olanna cũng nhập vào đám đông xem họ. Họ mặc quân phục rất đẹp, giày ống bóng loáng, ánh mắt họ đầy tự tin khiến cảm giác trống rỗng tràn ngập trong nàng, cảm giác của một người bị cướp. Họ chặn đường và xua các xe quay trở lại. Không được đi đâu cả. Chưa được phép đi. Odenigbo muốn đi Abba để xem chỗ mẹ chàng đã nằm xuống. Ngày ngày, chàng đi ra đường chính để xem quân đội Nigeria đã cho xe đi hay chưa.

“Mình nên thu dọn hành lý”, chàng nói với Olanna. “Con đường sẽ được lưu thông chỉ trong vòng một hay hai ngày nữa thôi. Mình sẽ đi thật sớm để có thể ghé qua Abba đến Nsukka trước khi trời tối.”

Olanna không muốn thu xếp hành lý – chẳng có gì để thu xếp – và cũng chẳng muốn đi đâu cả. “Nhỡ đâu Kainene trở lại thì sao?” Nàng hỏi.

“*Nkem*, Kainene sẽ tìm được chúng ta một cách dễ dàng.”

Nàng nhìn chàng ra đi. Đối với chàng, thật là dễ dàng khi nói Kainene sẽ tìm ra họ. Làm sao chàng biết? Làm sao chàng biết là Kainene không bị thương. Và không thể đi xa? Có lẽ Kainene sẽ loạng choạng trở về và nghĩ

https://thuviensach.vn

rằng mọi người vẫn còn ở lại đây để săn sóc mình nhưng rồi chỉ tìm thấy căn nhà trống không.

Một người đàn ông đi bộ vào sân. Olanna nhìn chòng chọc hồi lâu rồi mới nhận ra đó là người anh họ Odinchezo. Nàng hét to, chạy đến và ôm chầm lấy anh rồi đứng lùi lại ngắm nhìn anh. Lần cuối cùng nàng gặp anh ở đám cưới của nàng; hộm đó, anh cùng với người em trai mặc quân phục.

"Còn Ekene?" Nàng sợ hãi hỏi. "Ekene *kwanu*?"

"Chú ấy đang ở Umunnachi. Tôi đến đấy ngay vì tôi nghe nói cô đang ở đây. Tôi đang trên đường đến Okija. Người ta nói là có một số người bên nhà mẹ tôi đang ở đó."

Nàng dẫn anh vào trong nhà và mang cho anh một ly nước. "Anh thế nào?"

"Chúng tôi không chết", anh nói.

Olanna ngồi xuống bên cạnh, cầm hai bàn tay anh; lòng bàn tay đầy vết chai sạn. "Lính Nigeria đối xử với anh thế nào?"

"Họ không phiền hà quấy nhiễu gì tôi cả. Tôi nói tiếng Hausa với họ. Một tên trong bọn mang bức hình của Ojukwu ra rồi bảo tôi đái vào, tôi làm theo." Odinchezo mỉm cười, nụ cười hiền hòa đầy vẻ mệt mỏi rất giống mợ, Olanna nước mắt lưng tròng.

"Đừng, đừng khóc, Olanna", anh nói ôm nàng dỗ dành. "Kainene sẽ về. Có một người đàn bà đi *afia attack* buôn chui rồi kẻ địch chiếm cứ vùng ấy, và bà ta bị mất liên lạc suốt bốn tháng trời. Bà ta mới trở về với gia đình ngày hôm qua."

Olanna lắc đầu nhưng nàng không nói cho người anh họ biết là không phải nàng khóc về chuyện Kainene và không phải chỉ vì Kainene. Nàng lau mắt. Người anh họ ôm nàng một lát rồi trước khi đứng dậy, anh nhét một tờ năm bảng Anh vào tay nàng. "Thôi anh đi", anh nói. "Đường đi còn xa lắm."

https://thuviensach.vn

Olanna nhìn tờ giấy bạc không chớp mắt. Cái màu đỏ mới tinh làm nàng giật mình. “Odinchezo! Thế này nhiều quá!”

“Một số người trong bọn anh ở Biafra-Two có tiền của Nigeria và bọn anh buôn bán chui với họ mặc dù bọn anh ở trong quân đội.” Odinchezo nhún vai nói. “Em không có tiền Nigeria phải không?”

Nàng lắc đầu. Thậm chí nàng còn chưa bao giờ được thấy đồng tiền đó ra làm sao.

“Anh hy vọng chuyện người ta đồn không phải là sự thật, rằng chính quyền sẽ tịch thu tất cả ngân khoản trong nhà băng của Nigeria.”

Olanna nhún vai. Nàng không biết chuyện này. Tin tức và những lời đồn đại rất mù mờ, lẫn lộn, khó hiểu, đôi khi trái ngược hẳn nhau. Trước nhất họ nghe thấy tất cả các giảng viên đại học đều phải trình diện để được quân đội cho phép ở Enugu. Rồi nghe nói phải trình diện ở Lagos. Rồi lại nghe là chỉ có những người ở trong quân đội Biafra mới phải ra trình diện.

Sau đó khi nàng, Ugwu và Bé By ra chợ, nàng ngạc nhiên khi thấy gạo và đậu được đựng trong những chậu cao ngất như núi, mùi cá tanh, mùi máu của thịt hấp dẫn lũ ruồi. Tất cả mọi thứ như từ trên trời rơi xuống. Tất cả đều chứa một vẻ gì thật tuyệt vời, gần như là kỳ cục. Nàng nhìn ngắm những người phụ nữ khác, những người phụ nữ Biafra đang trả giá, trao đổi tiền Nigeria như thể họ đã dùng đồng tiền mới này suốt cả đời rồi. Nàng mua một ít gạo và cá khô. Nàng không muốn tiêu xài nhiều với số tiền nàng có; vì không biết tương lai sẽ ra sao.

Odenigbo về nhà báo tin đường không bị cấm nữa. “Ngày mai chúng ta sẽ đi.”

Olanna vào phòng ngủ và bắt đầu khóc. Bé By leo lên tấm nệm ngồi cạnh ôm nàng.

“Mẹ Ola, đừng khóc, *ebezi na*.” Bé By nói, vòng tay bé bỏng, ấm áp của Bé By càng làm nàng khóc to hơn. Bé By ngồi đó, ôm nàng, cho đêh khi nàng ngừng khóc rồi lau nước mắt.

https://thuviensach.vn

Richard ra đi chiều hôm đó.

“Tôi sẽ đi tìm Kainene ở mấy cái làng quanh quanh khu vực Cây Số Chín”, chàng nói.

“Chờ đến sáng đã”, Olanna nói.

Richard lắc đầu.

“Anh có đủ xăng không?” Odenigbo hỏi.

“Đủ để đưa tôi đến Cây Số Chín nếu tôi thả máy về more lúc xuống dốc.

Olanna đưa cho chàng một ít tiền Nigeria trước khi chàng cùng với Harrison đi. Sáng hôm sau, khi đồ của nàng đã xếp vào trong xe, nàng viết vội một lá thư ngắn rồi để trong phòng khách.

Ejima, *gia đình em đi Abba và Nsukka. Chúng em sẽ trở lại để trông chừng ngôi nhà trong khoảng một tuần. O.*

Nàng muốn viết thêm rằng *Em nhớ chị lắm*, hay là *Em hy vọng chị trở về bình yên* nhưng quyết định không viết thế. Kainene sẽ cười và nói như thế này, *Chị đâu có đi nghỉ mát, trời ạ, chị đi buôn chui bên kia vùng địch.*

Nàng vào trong xe, mắt đăm đăm nhìn mấy cây điều.

“Thế bác Kainene có đi đến Nsukka không?” Bé By hỏi.

Olanna quay lại nhìn chăm chú vào mặt Bé By để tìm kiếm một linh cảm, một điềm báo, một dấu hiệu Bé By biết là Kainene sẽ trở về. Thoạt tiên nàng ngõ mình nhìn thấy điềm báo này nhưng sau đó nàng không chắc là có nhìn thấy hay không nữa.

“Có đây, con gái của mẹ.” Nàng nói. “Bác Kainene sẽ đến Nsukka.”

“Có phải bác ấy vẫn còn đi *afia attack*?”

“Ừ.”

https://thuviensach.vn

Odenigbo nổ máy. Chàng gỡ kính đeo mắt và gói vào một mảnh vải. Họ nghe nói lính Nigeria không thích những người có vẻ trí thức.

“Anh có nhìn thấy đường để lái xe không?” Olanna hỏi.

“Có.” Chàng liếc nhìn Bé By và Ugwu ở phía sau trước khi nhẹ nhàng lùi xe. Họ lọt qua vài trạm kiểm soát của lính Nigeria. Odenigbo lầm bầm cái gì đó không rõ mỗi lần họ vẫy tay cho qua. Ở Abagana họ lái xe qua một đoàn quân xa của Nigeria bị phá hủy, một đoàn chiến xa rất dài bị cháy đen. Olanna nhìn không chớp mắt. *Mình làm đó*. Nàng đưa tay nắm lấy bàn tay của Odenigbo.

“Bọn chúng thắng nhưng mình làm việc này”, nàng nói, chợt nhận ra lời nói *bọn chúng thắng* nghe cũng rất lạ lùng. Một giọng nói của người bại trận, nàng không tin là sẽ có. Giọng của nàng cảm giác không phải là giọng của người bị đánh bại mà là của người bị dối gạt. Odenigbo cũng siết chặt tay nàng. Nàng cảm thấy sự lo lắng của chàng qua bộ xương hàm căng thẳng nghiến chặt lúc họ đến gần Abba.

“Anh không biết ngôi nhà của mình có bị sập hay không?”

Bụi rậm đã mọc lên khắp nơi; những căn chòi nhỏ hoàn toàn bị cỏ nâu nuốt chửng. Một bụi cây nhỏ đang mọc lên ở cái cổng nhà chàng. Khi chàng dừng xe cạnh đó, ngực chàng phập phồng, nghe rõ tiếng chàng thở hổn hển. Căn nhà vẫn còn nguyên vẹn. Họ đi trong đám cỏ khô dày để vào nhà. Olanna nhìn xung quanh, thoáng sợ khi nghĩ mình sẽ nhìn thấy bộ xương khô của bà mẹ nằm lăn lóc đâu đó. Nhưng người anh họ của chàng đã chôn bà; gần cây ổi có một chỗ đất hơi nhô cao hơn một chút và một chiếc thánh giá sơ sài làm bằng hai nhánh cây. Odenigbo quỳ xuống, nhổ một nắm cỏ rồi giữ nó trong tay.

Họ lái đến Nsukka. Trên đường đầy hố bom, Odenigbo phải vòng tránh liên tục. Nhiều căn nhà lớn cháy đen, mái nhà bay đi mất, phân nửa vách tường còn đứng thẳng. Thỉnh thoảng, rải rác trên đường có những xác xe bị cháy đen thui. Một bầu không khí tĩnh lặng đến rợn ngợp. Kền kền, diều hâu

https://thuviensach.vn

bay lượn đầy trời. Họ đến gần một trạm kiểm soát. Có mấy người đàn ông đang cắt cỏ bên vệ đường, mã tấu và dao cắt cỏ của họ vung lên rồi hạ xuống; một số khác đang mang những khúc gỗ to vào trong một căn nhà thủng nát giống như một miếng phó mát Thụy Sĩ, lỗ chỗ nhiều vết đạn lớn.

Odenigbo dừng xe bên cạnh một sĩ quan Nigeria. Cái khóa thắt lưng của hắn sáng chóe. Hắn cúi nhìn vào trong xe để kiểm soát, một bộ mặt đen sì với hàm răng trắng ởn.

"Tại sao anh vẫn còn giữ biển số Biafra? Anh ủng hộ mấy thằng phiến loạn Biafra thua trận phải không?" Giọng của hắn to và đầy xảo trá, có vẻ như hắn đang đóng kịch và biết rất rõ mình đang đóng vai một kẻ ỷ mạnh hiếp yếu. Phía sau hắn, một tay trong đám bộ hạ của hắn đang la mắng những người lao động. Một cái xác đàn ông nằm cạnh bụi cây.

"Chúng tôi sẽ đổi biển khi đến Nsukka", Odenigbo nói.

"Nsukka?" Một tên sĩ quan đứng thẳng lên rồi cười hô hố. "À, trường Đại học Nsukka. Một trong những kẻ tổ chức cuộc nổi loạn với Ojukwu, bọn mọt sách."

Odenigbo không nói gì, nhìn thẳng về phía trước. Tên sĩ quan bất ngờ giật cửa xe. "*Oya*! Đi ra và khiêng gỗ vào cho chúng tao. Cho chúng tao xem cách mày phụng sự quốc gia Nigeria thống nhất."

Odenigbo nhìn hắn. "Để làm gì?"

"Mày hỏi tao đấy à? Tao nói mày nên bước ra khỏi xe!"

Một tên lính đứng đằng sau gã sĩ quan lên đạn.

"Chuyện này khôi hài quá", Odenigbo lầm bầm. "*O na-egwu egwu*."

"Đi ra!", tên sĩ quan nói.

Olanna mở cửa. "Ra đi thôi, Odenigbo, và Ugwu nữa. Bé By ngồi trong xe."

Khi Odenigbo vừa ra khỏi xe, tên sĩ quan bất ngờ tát vào mặt chàng rất mạnh. Odenigbo bật ngửa ra sau, dựa vào thành xe. Bé By khóc toáng lên.

https://thuviensach.vn

“Mày không biết ơn là chúng tao đã không giết hết bọn mày à? Đi ra và khiêng mấy khúc gỗ đó, nhanh lên, hai khúc một lúc!”

“Xin để vợ tôi ở với con tôi.” Odenigbo nói.

Tiếng cái tát thứ hai không to như tiếng thứ nhất. Olanna không nhìn Odenigbo, nàng chăm chú theo dõi một người đàn ông đang khiêng một chiếc cột xi măng, cái lưng trần ốm yếu của ông ta đẫm mồ hôi. Rồi nàng tiến lại đống ván gỗ, mới đầu nàng loạng choạng vì nặng, nàng không ngờ chúng nặng đến thế nhưng nàng lấy lại thăng bằng và bắt đầu đi đến ngôi nhà. Mồ hôi vã ra khi nàng đi xuống. Nàng thấy một cái nhìn thật lỗ mãng của tên lính đi theo nàng, ánh mắt của gã như xuyên thủng quần áo nàng. Lần thứ hai nàng lại gần ngôi nhà, gã đã đến gần, đứng cạnh đống gạch.

Olanna nhìn gã và gọi to, “Ông sĩ quan!”

Tên sĩ quan vừa mới vẫy tay cho một chiếc xẻ đi qua. Hắn quay lại. “Có chuyện gì?”

“Xin ông nói với lính của ông tốt nhất là đừng có nghĩ đến chuyện đụng vào người tôi”, Olanna nói.

Ugwu đang ở phía sau nàng. Nàng cảm thấy như nghe được tiếng hắn hít vào thật sâu. Hắn sợ thay cho sự can đảm của nàng. Nhưng tên sĩ quan bật cười to, nét mặt lộ rõ vẻ ngạc nhiên. “Không có ai đụng vào cô đâu”, gã nói. “Lính của tôi được huấn luyện kỹ càng. Chúng tôi không phải là mấy thằng nổi loạn dơ dáy bẩn thỉu mà dân của các người gọi là quân đội.”

Hắn chặn một chiếc xe khác, một chiếc Peugeot 403. “Đi ra ngay lập tức!”

Người đàn ông nhỏ thó bước ra và đứng cạnh xe của ông. Tên sĩ quan thò tay ra gỡ cái mắt kính trên mặt ông và ném vào bụi. “A ha! Bây giờ hết thấy đường rồi chứ? Liệu có còn đủ nhìn để viết bài tuyên truyền cho Ojukwu không? Đó có phải là việc mà tất cả đám dân tôi đòi đều làm không?”

Người đàn ông nheo mắt dụi dụi.

https://thuviensach.vn

“Nằm xuống”, tên sĩ quan nói. Người đàn ông nằm xuống mặt đường nhựa. Tên sĩ quan rút ra một cây roi dài và bắt đầu quất lên lưng, lên mông của người đàn ông, *ta-wai, ta-wai, ta-wai*, ngươi đàn ông kêu lên cái gì đó mà Olanna không thể hiểu được.

“Nói, *Cảm ơn, thưa ông*!”, tên sĩ quan nói.

Người đàn ông nói, “Cảm ơn, thưa ông!”

“Nói lại lần nữa!”

“Cảm ơn, thưa ông!”

Tên sĩ quan dừng lại, ra hiệu cho Odenigbo. “*Oya*, mọt sách, đi! Nhớ phải đổi biển số xe.”

Họ vội vã, im lặng leo lên xe. Lòng bàn tay của Olanna nhức nhối. Lúc họ lái xe đi, tên sĩ quan vẫn còn đánh người đàn ông.

https://thuviensach.vn

Chương ba mươi lăm

Ugwu cúi xuống bên cạnh một bụi cây có hoa trắng và trân trối nhìn đống sách bị đốt. Sách chất thành đống trước khi bị châm lửa, vì thế khi hắn cho tay vào đào xới để xem lửa có cháy hết mấy quyển phía dưới hay không, hắn rút ra được hai quyển còn nguyên và lau bìa bằng cái áo của mình. Trên những quyển bị cháy một nửa, hắn vẫn còn có thể đọc được chữ và nhìn thấy hình.

"Tại sao chúng lại phải đốt sách nhỉ?" Olanna hỏi khẽ.

Ông Chủ ngồi xuống bên cạnh hắn và bắt đầu bới tìm đống giấy tờ bị cháy, làu bàu. "Bài nghiên cứu của anh ở hết trong đó, *nekene nke*, đây là bản phân loại trắc nghiệm về phát hiện tín hiệu…". Một lúc sau, Ông Chủ ngồi xuống nền nhà trống trơn, hai chân duỗi thẳng. Ugwu ước gì ông đừng làm thế; có cái gì đó không được trang trọng cho lắm, không giống một người chủ. Olanna nắm tay Bé By, nhìn ra hàng phi lao và khóm mẫu đơn, hoa loa kèn, mọi thứ đều rối tung rối mù. Con đường Odim cũng ngổn ngang, lộn nhộn, cả hai bên đường cây cỏ rậm rì. Ngay cả xe bọc thép của Nigeria bị bỏ lại ở cuối đường, cỏ cũng mọc tràn cả lên bánh.

Ugwu là người đầu tiên vào trong nhà. Olanna và Bé By đi theo. Mạng nhện trắng đục giăng đầy phòng khách. Hắn nhìn lên và thấy một con nhện đen đang bò chầm chậm trong tấm lưới, như không đếm xỉa gì đến sự hiện diện của bọn họ mà chỉ mải mê bảo vệ cái nó cho là gia sản của mình. Ghế sofa và bộ rèm cửa biến mất. Mấy cái chấn song bung ra và cửa sổ hở hoác; gió sa mạc thổi nhiều đến nỗi rất nhiều bụi trên tường bây giờ biến thành màu nâu. Bụi bám đầy trong các phòng trống. Trong bếp chỉ có cái cối gỗ còn bị bỏ sót lại. Trong hành lang, Ugwu nhặt được một cái lọ không nắp đầy bụi; khi hắn giơ lên mũi ngửi thấy vẫn còn mùi kem dừa, kem dưỡng da của Olanna.

Bé By bắt đầu khóc khi họ đến nhà tắm. Những đống phân người trong bồn tắm đã khô, giống như những cục đá gớm ghiếc. Những trang báo *Drum*

https://thuviensach.vn

đã bị xé ra và dùng làm giấy vệ sinh, vết dơ bẩn làm nhòe mực in ném vương vãi trên nền nhà. Olanna dỗ Bé By khiến Ugwu nghĩ đến ngày xưa, lúc Bé By ngồi trong bồn tắm chơi với mấy con vịt cao su màu vàng. Hắn vặn nước, vòi nước rít lên nhưng không có nước, cỏ ở sân sau mọc cao đến vai khiến hắn không thể băng qua, vì thế hắn dùng một cây gậy quật cho cỏ rạp xuống. Tổ ong trên cây điều không còn nữa. Cánh cửa treo lủng lẳng trên bản lề lúc hắn đẩy cửa và hắn nhớ đến cái áo mắc ở chiếc đinh trên tường. Hắn biết cái áo không còn ở đó nữa, dĩ nhiên, tuy thế hắn vẫn nhìn lên vách tường để tìm. Anulika đã rất thích và hay khen cái áo đó. Hắn thấy vui mừng xen lẫn chút sợ hãi khi nghĩ hắn sẽ gặp Anulika trong một vài giờ nữa, hắn sẽ về nhà. Hắn sẽ không cho phép mình nghĩ ai còn sống và ai đã chết. Hắn nhặt đồ trên nền nhà bẩn thỉu, một cây súng gỉ và tờ *Socialist Review* bị gặm một nửa. Hắn ném tất cả xuống đất. Trong tiếng động vọng lại, có cái gì đó, có lẽ là một con chuột đang bò ngang nhà.

Hắn muốn lau rửa. Hắn muốn lau sạch mọi thứ một cách điên cuồng. Tuy thế hắn sợ mình chẳng thay đổi được gì. Có lẽ căn nhà đã bị nhơ bẩn đến tận chân móng rồi. Cái mùi chết chóc lâu ngày khô đi, ám hết vào các phòng và luôn có tiếng chuột chạy từ trên trần vọng xuống. Ông Chủ tìm thấy một cái chổi, bắt đầu quét phòng làm việc, bỏ đống phân thạch sùng ở ngay ngoài cửa. Ugwu nhìn vào trong phòng làm việc, thấy ông ngồi trên chiếc ghế độc nhất. Cái ghế có một chân bị gãy, vì thế ông dựa nó vào tường để giữ thăng bằng, cúi xuống đống giấy tờ và hồ sơ đã bị cháy phân nửa.

Ugwu lấy gậy khều đống phân, lầm bầm chửi rủa kẻ địch và cả dòng họ, con cái của chúng. Hắn đang dọn bồn tắm thì Olanna bảo hắn đừng lau chùi nữa, để sau khi hắn về thăm nhà rồi hãy làm.

Ugwu đứng yên lúc Chioke, người vợ hai của bố, rải cát quanh hắn. “Con có đúng là Ugwu không?”, bà hỏi. “Con có phải là người thật không?”

Bà cúi xuống vốc một nắm cát, ném thật nhanh, cát rơi trên vai, cánh tay và bụng hắn. Cuối cùng, bà dừng tay, ôm hắn. Hắn không biến mất; hắn

https://thuviensach.vn

không phải là bóng ma. Những người trong làng cũng đến ôm hắn, rờ bụng hắn với một vẻ ngờ vực, như thể cát ném chưa đủ chứng minh hắn không phải là ma. Có vài người phụ nữ đến thăm và khóc. Ugwu chăm chú nhìn những khuôn mặt xung quanh mình, tất cả mọi người đều gầy hơn; nước da chứng tỏ họ đã cạn kiệt sức lực, ngay cả trẻ con cũng vậy. Nhưng Anulika là người thay đổi nhiều nhất. Mặt của cô đầy mụn đầu đen và mụn mủ; cô không nhìn hắn khi nói chuyện nước mắt ứa ra. "Anh không chết, anh không chết." Hắn giật mình khi thấy cô em gái mà hắn nghĩ là rất xinh đẹp lại không xinh đẹp chút nào. Cô chỉ là một người xa lạ, xấu xí luôn luôn nheo một bên mắt.

"Người ta nói là con trai tôi đã chết", bố hắn nói và nắm vai hắn.

"Mẹ con đâu ạ?" Hắn hỏi.

Trước khi bố hắn trả lời, hắn đã biết. Hắn biết từ lúc Chioke chạy ra. Đáng lẽ đó phải là mẹ hắn; bà phải có linh cảm về sự hiện diện của hắn và chờ sẵn ở rừng cây *ube*.

"Mẹ con không còn ở với chúng ta nữa", bố hắn nói.

Dòng nước mắt nóng hổi trào ra. "Chúa không bao giờ tha thứ cho bọn chúng."

"Nói năng cẩn thận!" Bố hắn nhìn quanh một cách sợ hãi, mặc dù chỉ có Ugwu với ông. "Không phải tại kẻ địch. Mẹ chết vì bệnh ho. Để bố đưa con đi thăm mộ của mẹ."

Ngôi mộ không được đánh dấu. Một nhánh khoai môn xanh ngắt trồng ngay chỗ ấy.

"Khi nào?" Ugwu hỏi. "Mẹ mất lúc nào?"

Thật là kỳ lạ khi hỏi *Mẹ mất lúc nào* về cái chết của chính mẹ đẻ mình. Bố hắn nói mẹ hắn chết khi nào không còn là vấn đề nữa, những lời hắn nghe thấy chẳng nghĩa lý gì cả. Ugwu quỳ gối, dập đầu xuống đất, hai tay ôm quanh đầu như để che cái gì đó ở trên trời sẽ rớt xuống đầu hắn, như thể đó là tư thế duy nhất mà hắn có thể dùng để chấp nhận, chịu đựng cái chết

https://thuviensach.vn

của mẹ hắn. Bố hắn bỏ hắn ở đó rồi vào trong lều. Sau đó, Ugwu ngồi với Anulika dưới cây sa kê.

"Làm sao mẹ chết?"

"Mẹ bị ho."

Cô chẳng trả lời những câu hỏi khác theo cách mà hắn dự đoán, không có một cử chỉ sống động nào, không có chút láu lỉnh nào trong những câu trả lời: vâng, họ có làm lễ mang rượu trước khi kẻ địch chiếm làng. Onyeka cũng khỏe; anh đã đi ra nông trại. Hai người chưa có con. Cô thường nhìn ra chỗ khác, dường như cô thấy khó chịu khi ngồi nói chuyện với hắn. Ugwu tự hỏi không biết có phải tình cảm thân thiết của hai anh em trước đây chỉ là điều hắn tưởng tượng. Cô có vẻ nhẹ nhõm khi dì Chioke gọi và lẹ làng đứng dậy bỏ đi.

Ugwu nhìn đám trẻ con chạy lòng vòng xung quanh cây sa kê, chọc ghẹo lẫn nhau và la hét khi Nnesinachi đến, cắp theo đứa con bên hông, mắt cô ta lấp lánh. Cô ta không có vẻ gì thay đổi, không giống như những người khác. Cô ta cũng không gầy như hắn tưởng tượng. Tuy thế ngực của cô có vẻ to hon, lồ lộ sau lần vải áo. Cô ta ép sát thân hình của mình vào hắn lúc ôm chào. Đứa bé gào lên.

"Tôi biết là anh không chết", cô nói. "Tôi biết anh rất nhanh trí."

Ugwu rờ má đứa bé. "Cô lấy chồng lúc đang chiến tranh?"

"Tôi không làm đám cưới." Cô chuyển đứa bé sang hông bên kia. "Tôi sống chung với một anh lính Hausa."

"Kẻ địch?" Đó là điều mà hắn không bao giờ có thể nghĩ đến.

Nnesinachi gật đầu. "Họ sống trong làng mình và anh ta rất tốt với tôi, một con người nhân hậu. Nếu có tôi ở đấy lúc đó, chuyện đã không xảy ra với Anulika. Nhưng hôm đó tôi phải đi Enugu với anh ấy để mua đồ."

"Chuyện gì xảy ra với Anulika?"

"Thế anh không biết à?"

https://thuviensach.vn

“Chuyện gì?”

“Bọn chúng cưỡng hiếp cô ấy. Năm đứa.” Nnesinachi ngồi xuống và đặt đứa bé vào lòng.

Ugwu nhìn ra xa xăm. “Chuyện xảy ra ở đâu?”

“Khoảng hơn một năm trước.”

“Tôi hỏi ở đâu?”

“Ồ!” Giọng của Nnesinachi run rẩy. “Gần con suối.”

“Bên ngoài?”

“Vâng.”

Ugwu cúi xuống nhặt một viên đá.

“Họ nói là tên đầu tiên leo lên bị cô ấy cắn vào cánh tay đến chảy máu. Chúng đánh cô ấy gần chết. Và một con mắt của cô ấy không mở được bình thường từ lúc đó.”

Sau đó Ugwu đi dạo vòng quanh làng, khi hắn tới gần con suối, hắn nhớ đến đám phụ nữ xếp hàng xuống suối lấy nước mỗi buổi sáng; hắn ngồi xuống một hòn đá và khóc.

Trở lại Nsukka, Ugwu không kể cho Olanna biết chuyện em mình bị hãm hiếp. Olanna thường vắng nhà. Nàng nhận hết tin này đến tin khác về những nơi có người thấy ai đó giống Kainene. Vì thế nàng đi đến Enugu, Onitsha và Benin rồi trở về, lẩm bẩm nói, “Tôi sẽ tìm cho ra chị tôi”, khi Ugwu hỏi là chuyện tìm kiếm như thế nào.

“Vâng, thưa cô. Cô sẽ tìm ra.” Ugwu nói, bởi vì hắn phải tin như thế để củng cố niềm tin của nàng.

Hắn lau rửa căn nhà. Hắn đi chợ. Hắn đi đến Quảng trường Tự Do để nhìn từng đống sách mà kẻ địch đã lôi hết ra từ thư viện rồi đốt. Hắn chơi với Bé By. Hắn ngồi bên ngoài, trên những bậc thềm dẫn ra sân sau và viết lên những tờ giấy nháp. Đàn gà kêu inh ỏi trong sân nhà bên cạnh. Hắn nhìn

https://thuviensach.vn

qua hàng giậu và tự hỏi về Chinyere, không biết cô ta nghĩ thế nào về hắn và không biết cô có còn sống không. Bác sĩ Okeke và gia đình của ông không trở lại; bây giờ đó là nơi ở của một ông giáo sư hóa học, chân vòng kiềng, nấu ăn bằng bếp củi và có nuôi một đàn gà trong chuồng. Có một hôm, khi nắng chiều đang dần tàn, Ugwu nhìn lên, thấy ba người lính lao vào nhà; chỉ một lúc sau, họ đi ra, kéo ông giáo sư lê lết theo sau.

Ugwu đã nghe đồn là lính Nigeria thề sẽ giết năm phần trăm đội ngũ giáo viên của Nsukka và không ai nghe được tin gì về Giáo sư Ezeka kể từ khi ông ta bị bắt ở Enugu, nhưng bất thình lình, chuyện bỗng trở nên rõ ràng khi hắn nhìn thấy ông giáo sư hàng xóm bị bắt đi. Vì thế mấy ngày hôm sau, khi hắn nghe tiếng đập cửa thình thình phía trước, hắn nghĩ chúng đến bắt Ông Chủ. Hắn sẽ trả lời chúng là Ông Chủ không có nhà, Ông Chủ đã chết. Hắn chạy vội đến phòng làm việc, thì thào, "Trốn dưới gầm bàn, thưa ông!", rồi chạy ra cửa, giả đò ngớ ngẩn. Thay vì nhìn thấy những bộ đồng phục xanh lá cây đầy vẻ đe dọa, súng và giày bóng loáng như hắn dự đoán, hắn lại nhìn thấy cái khăn quàng màu nâu với một bộ mặt quen thuộc nhưng phải một lúc sau hắn mới nhận ra: cô Adebayo.

"Xin chào cô", Ugwu nói. Hắn cảm thấy rất thất vọng.

Cô ló đầu vào, nhìn phía sau hắn, vẻ kinh hoàng lộ rõ trên khuôn mặt khiến hắn tưởng như không còn lại gì ngoài một cái đầu lâu với hai cái lỗ sâu hoắm là cặp mắt.

"Odenigbo?", cô thì thầm, "Odenigbo?"

Ugwu hiểu ngay lập tức là cô chỉ có thể nói được bấy nhiêu thôi, là có thể cô không nhận ra Ugwu và có thể cô không dám nghĩ đến chuyện hỏi trọn câu, *"Odenigbo có còn sống không?"*.

"Ông Chủ của con vẫn khỏe", Ugwu nói. "Ông ấy ở trong nhà."

Cô ta nhìn Ugwu trân trân, "Ồ! Ugwu! Em lớn mau quá." Cô bước vào trong. "Anh ấy đâu rồi? Anh ấy có khỏe không?"

"Con sẽ gọi Ông Chủ ra, thưa cô."

https://thuviensach.vn

Ông Chủ đang đứng cạnh cửa phòng làm việc. “Có chuyện gì vậy, bạn tốt?”, chàng hỏi.

“Đó là cô Adebayo, thưa ông.”

“Em bảo tôi trốn dưới bàn vì cô Adebayo?”

“Con tưởng là bọn lính, thưa ông.”

Cô Adebayo ôm Ông Chủ hơi lâu. “Người ta nói hoặc là anh hoặc là Okeoma không về nữa.”

“Okeoma không về nữa.” Ông Chủ nhắc lại lời cô như thể không lấy làm vui.

Cô Adebayo ngồi xuống và bắt đầu khóc. “Anh biết không, tôi thật sự không hiểu chuyện gì xảy ra ở Biafra. Cuộc sống diễn tiến như thường lệ và phụ nữ mặc đồ thời trang mới nhất ở Lagos, chỉ khi tôi đến London để đi họp và đọc một bài báo về nạn đói”, cô ngừng một chút, “Khi buổi họp chấm dứt, tôi gia nhập đội tình nguyện Mayflower rồi băng qua sông Niger, mang theo thức ăn…”.

Ugwu không thích cô ta. Hắn không thích cái dáng vẻ rất Nigeria của cô ta. Tuy thế tâm hồn hắn cũng đã phần nào chuẩn bị tha thứ cho điều này nếu sự tha thứ này có thể mang lại những buổi tối như xưa, khi cô bàn cãi sôi nổi với Ông Chủ trong cái phòng khách đầy mùi brandy và bia. Bây giờ không còn ai đến chơi, ngoại trừ Richard. Sau này, sự hiện diện của ông có vẻ gì đó rất thân thuộc, giống như người một nhà, trong cái cách ông ngồi đọc sách báo ở phòng khách khi Olanna đang lo công việc của mình còn Ông Chủ ở trong phòng làm việc.

Tiếng đập cửa một vài buổi tối sau đó, khi Richard đang ở đó, làm Ugwu bực mình. Hắn đặt mấy tờ giấy của hắn lên bàn trong bếp. Chẳng lẽ cô Adebayo không hiểu rằng tốt nhất cô nên trở lại Lagos và để cho họ yên? Ở ngoài cửa, hắn lùi lại một bước khi thấy hai người lính. Chúng nắm lấy tay nắm cửa, giật mạnh. Ugwu mở cửa. Một tên trong bọn đội một cái mũ bê rê màu xanh lá cây còn tên kia có một cái mụn cóc trên cằm giống như hạt hoa quả.

https://thuviensach.vn

“Mọi người trong nhà này, đi ra và nằm xuống đất!”

Ông Chủ, Olanna, Ugwu, Bé By và Richard, tất cả đều nằm trên nền phòng khách trong khi hai tên lính lục soát khắp nhà. Bé By nằm sấp, nhắm mắt, im thin thít.

Cái tên đội mũ bê rê xanh có cặp mắt đỏ ngầu; hắn la hét và xé hết giấy tờ trên bàn. Cũng chính hắn là người đặt gót ủng của hắn lên lưng Richard rồi nói, “Tên da trắng! *Oyinbo*! Đừng có ỉa vãi ra đây nhé!”. Cũng chính hắn là người chĩa súng vào đầu Ông Chủ và hỏi, “Ông có chắc là ông không giấu tiền của Biafra ở đây?”

Tên có cái mụn cóc trên cằm nói, “Chúng tôi lục soát tất cả những tài liệu giấy tờ có thể làm tổn thương, nguy hại đến sự đoàn kết và thống nhất của Nigeria”. Chúng đi vào trong bếp, bưng ra hai đĩa đầy cơm *jollof* do Ugwu nấu. Sau khi ăn uống no nê, ợ thật to, chúng leo lên xe, lái đi. Chúng bỏ cửa trước mở toang. Olanna đứng dậy trước tiên. Nàng vào bếp, đổ ụp nồi cơm *jollof* vào thùng rác. Ông Chủ khóa cửa lại. Ugwu đỡ Bé By đứng lên và dẫn vào trong. “Đến giờ đi tắm rồi”, hắn nói, mặc dù còn hơi sớm.

“Em có thể tự tắm một mình”, Bé By nói. Vì thế hắn chỉ đứng gần đó trông chừng Bé By tự tắm một mình, lần đầu tiên. Con bé tạt nước vào người hắn, cười to. Hắn chợt nhận ra là rồi đây không phải lúc nào con bé cũng nhờ đến hắn.

Trở vào trong bếp, hắn thấy Richard đang đọc những tờ giấy hắn để trên mặt bàn bếp.

“Hay lắm, Ugwu.” Richard nhìn với vẻ rất ngạc nhiên. “Olanna kể cho em nghe về người đàn bà mang cái đầu của đứa con trong quả bầu trên xe lửa đây à?”

“Vâng, thưa ông. Đó sẽ là một quyển sách rất dày. Em sẽ phải bỏ ra rất nhiều năm nữa để viết cho xong và em sẽ đặt tên cho nó là Chuyện Kể về Cuộc Đời Của Một Đất Nước.”

“Nhiều tham vọng quá”, Richard nói.

https://thuviensach.vn

“Em ước gì em có quyển sách của Frederick Douglass.”

“Đó chắc là một trong những quyển sách mà họ đã đốt.” Richard nói và lắc đầu. “Để tôi tìm nó khi tôi đi Lagos tuần tới. Tôi đi gặp bố mẹ của Kainene. Nhưng tôi sẽ ghé Port Harcourt và Umuahia trước.”

“Ông ghé Umuahia?”

“Ừ!”

Sau đó Richard không nói gì nữa, chàng không bao giờ nói về chuyện tìm kiếm Kainene.

“Nếu ông có thì giờ, thưa ông, xin ông giúp con tìm một người quen.”

“Eberechi?”

Một nụ cười hiện trên mặt Ugwu trước khi hắn vội vàng giữ nét mặt nghiêm trang trở lại. “Vâng, thưa ông.”

“Được, tôi chắc chắn sẽ giúp.”

Ugwu đưa tên, địa chỉ của gia đình cho Richard ghi lại; sau đó cả hai đều im lặng. Ugwu ngượng ngùng, cố tìm chuyện để nói. “Ông vẫn còn viết quyển sách của ông phải không?”

“Không.”

“Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết. Đó là một cái tên rất hay.”

“Ờ, đúng vậy. Câu này là của Đại tá Madu, có lần ông đã nói với tôi.” Richard ngập ngừng. “Thật ra mà nói, tôi không phải là người trong cuộc để có thể viết về cuộc chiến tranh này.”

Ugwu gật đầu. Hắn cũng đồng ý với Richard.

“Con có thể nhờ ông đưa giúp một lá thư nếu ông gặp Eberechi hay không?”

“Dĩ nhiên.”

Ugwu lấy lại những tờ giấy Richard cầm và khi hắn quay đi nấu bữa tối cho Bé By, hắn lẩm nhẩm hát một mình.

https://thuviensach.vn

https://thuviensach.vn

Chương ba mươi sáu

Richard bước vào vườn quả, hướng về chỗ ngày xưa chàng hay ngồi nhìn ra biển. Cây cam chàng thích nhất không còn ở đó nữa. Nhiều cây đã bị đốn và vườn quả bây giờ được trồng thêm những mảng cỏ. Chàng nhìn đăm đăm cái chỗ ngày xưa Kainene đã đốt bản thảo của chàng và nhớ lại những ngày ở Nsukka, chàng chẳng có cảm xúc gì, lòng trống rỗng khi Harrison cứ đào cứ xới mãi ngoài vườn. "Xin lỗi, thưa ông. Xin lỗi, thưa ông. Tôi nhớ là tôi chôn cái bản thảo của ông ở đây."

Nhà của Kainene bây giờ được sơn bằng một màu xanh lá cây sẫm, cây có bông hoa cuộn thành vòng cung đã bị đốn. Richard đi vòng ra cửa trước, bấm chuông và tưởng tượng Kainene sẽ ra mở cửa, nói với chàng là nàng bình an, nàng chỉ muốn sống một mình, không gặp ai một thời gian. Người đàn bà ra mở cửa có mấy dấu của bộ lạc trên mặt, mỗi gò má có hai gạch chứng tỏ cô ta là người bộ lạc. Cô mở hé cửa. "Gì thế?"

"Xin chào cô", Richard nói. "Tôi tên là Richard Churchill. Tôi là vị hôn phu của Kainene Ozobia."

"Rồi sao nữa?"

"Trước kia tôi sống ở đây. Đây là nhà của Kainene."

Nét mặt người đàn bà đanh lại. "Đây là tài sản bỏ hoang. Bây giờ nó là nhà của tôi." Cô ta bắt đầu đóng cửa lại.

"Xin chờ một chút", Richard nói. "Tôi muốn lấy lại một ít kỷ vật của chúng tôi. Xin cô làm ơn cho tôi lấy ảnh của Kainene? Tập ảnh để trên kệ trong phòng làm việc?"

Người đàn bà huýt sáo. "Tôi có một con chó rất dữ, nếu anh không đi ngay lập tức, tôi sẽ thả nó ra cắn anh."

"Xin cô làm ơn, tôi chỉ muốn lấy mấy tấm ảnh thôi."

https://thuviensach.vn

Người đàn bà lại huýt sáo. Từ một nơi nào đó trong nhà có tiếng chó gầm gừ vọng ra. Chàng chậm chạp quay lưng, toàn mùi của biển cả, chàng nhớ rất nhiều lần Kainene chở chàng trên con đường quạnh hiu như thế này. Ở trong phố chợ, chàng chạy chậm lại cho đến khi chàng đi qua một người đàn bà rất cao nhưng da không sậm như da Kainene. Chàng chần chừ không về Port Harcourt bởi vì trước nhất chàng muốn tìm cho ra nàng để hai người cùng về thăm nhà một lúc và cùng nhìn xem họ đã mất những thứ gì. Chắc chắn nàng sẽ tìm cách lấy lại căn nhà, chàng biết thế, nàng sẽ viết đơn, ra tòa và bảo với tất cả mọi người là chính quyền liên bang đã cướp ngôi nhà của nàng. Chàng hiểu rõ tính cách không biết sợ bất cứ cái gì của nàng. Cũng với tính cách ấy nàng đã ngăn không cho mọi người đánh đập anh lính trẻ. Đó là kỷ niệm cuối cùng chàng có về nàng, trí óc chàng cũng tùy tiện thay đổi một vài chi tiết nhỏ, đôi khi là tấm khăn quấn nhăn nhúm sau giấc ngủ của nàng cột ngang lưng lấm tấm điểm vàng, đôi khi màu đỏ.

Chàng đã không đến ngôi nhà này nếu mẹ nàng không nhờ chàng.

“Đến căn nhà đó, Richard, cứ đến đó xem giùm bác.” Giọng của bà rất nhỏ trên điện thoại. Trong cuộc nói chuyện điện thoại đầu tiên sau khi họ trở về từ London, giọng bà rất khác, đầy tin tưởng.

“Chắc là Kainene bị thương ở nơi nào đó. Mình phải nói cho mọi người biết. Mình phải nhanh chóng để có thể đưa nó vào nhà thương tốt hơn. Chừng nào nó khỏi rồi tôi sẽ bảo nó giúp tôi xem phải làm gì với cái con cừu Yoruba mà chúng tôi tưởng lầm là bạn. Thử tưởng tượng xem hắn ta bắt chúng tôi phải mua lại căn nhà của mình. Tưởng tượng xem hắn giả mạo toàn bộ giấy tờ sở hữu và còn nói là chúng tôi nên mừng vì hắn đã không đòi giá cắt cổ; thêm vào đó hắn lấy hết bàn ghế, vật dụng trong nhà. Bố Kainene thì sợ quá nên không dám nói gì hết. Ông ấy mang ơn vì họ đã để ông được ở trong ngôi nhà của chính mình. Kainene không bao giờ bỏ qua chuyện ấy.”

Bây giờ bà rất khác. Hình như thời gian trôi đi, niềm tin của bà càng lúc càng suy giảm. Cứ đến xem căn nhà. Bà không còn nói chi tiết, rõ ràng, chắc chắn. Madu đang ở cùng ông bà ở Lagos sau khi bị bắt giam ở Alagbon

https://thuviensach.vn

Close một thời gian dài; bây giờ anh bị sa thải khỏi quân đội Nigeria, chỉ được lĩnh vỏn vẹn 20 bảng, tượng trưng cho toàn bộ cống hiến của anh trước và trong chiến tranh. Madu nghe đồn có một người đàn bà cao, có học thức đang đi lang thang ở Onitsha. Rrchard đi với Olanna đến Onitsha và bà mẹ cũng đến đó để gặp họ, nhưng người đàn bà đó không phải là Kainene. Richard đã tưởng chắc chắn đó là Kainene – cô ta bị mất trí nhớ và không biết mình là ai, điều này rất hợp lý – và khi chàng nhìn sâu vào đôi mắt cô nàng lạ mặt này lần đầu tiên, chàng thấy ghét cay ghét đắng một người không hề quen.

Chàng nghĩ về chuyện này lúc lái xe đến Umuahia, đến trại tị nạn. Căn nhà trống rỗng. Gần bên cạnh đó, hố bom vẫn còn chưa được lấp. Chàng lái xe đi quanh quanh một lúc trước khi tìm được cái địa chỉ Ugwu đã đưa cho. Bà cụ già chàng gặp nhìn chàng một cách hững hờ, như thể cái chuyện có một người đàn ông da trắng biết nói tiếng Igbo đến hỏi bà về người thân của bà là chuyện rất thường tình, không có gì đáng kinh ngạc. Điều này làm Richard ngạc nhiên; bởi chàng đã quen được người ta để ý tán tụng, khen ngợi về việc mình là người da trắng biết nói tiếng Igbo. Bà mang ghế cho chàng ngồi. Bà nói bà là chị của bố Eberechi, và ngay sau khi bà kể cho chàng nghe chuyện gì đã xảy ra với Eberechi, chàng quyết định không thuật lại với Ugwu. Chàng sẽ không bao giờ nói cho Ugwu biết. Bác của Eberechi quấn một cái khăn trắng trên đầu và một tấm quấn cũ bẩn ngang ngực. Bà nói bằng một giọng rất nhỏ, đến nỗi Richard phải luôn miệng xin bà nhắc lại. Bà nhìn Richard một lúc trước khi bảo cho chàng biết Eberechi bị chết vì đạn pháo, đúng ngày Umuahia thất thủ, và chỉ vài ngày sau anh của Eberechi trở về từ chiến trường, lành lặn, khỏe mạnh. Richard không biết tại sao nhưng chàng ngồi xuống cạnh bà và kể với bà về Kainene.

“Vợ tôi đi *afia attack* chỉ có vài ngày trước khi chiến tranh kết thúc và chúng tôi không gặp lại cô ấy kể từ đó.”

Bà già nhún vai. “Có ngày anh cũng sẽ biết”, bà nói.

Richard nghĩ về những lời này khi chàng đến Lagos vào ngày hôm sau và chàng càng tin chắc là không nên nói cho Ugwu biết Eberechi đã chết.

https://thuviensach.vn

Một ngày nào đó Ugwu sẽ biết, nhưng bây giờ chàng không muốn phá vỡ giấc mơ của Ugwu.

Trời đổ mưa khi chàng đến Lagos. Trên radio, bài diễn thuyết của Govvon đang được phát lại. *Không có chiến thắng và không có chiến bại.* Những người bán báo đang chạy vòng quanh xe cộ trên đường với những tờ báo gói trong túi nylon. Chàng không còn muốn đọc báo nữa vì cứ mỗi lần mở báo ra là hình như chàng lại thấy một tin quảng cáo bố mẹ Kainene đã trả tiền đăng, với tấm hình của Kainene chụp cạnh hồ nước, dưới hàng chữ MẤT TÍCH. Điều ấy thật quá sức chịu đựng. Chẳng khác gì lúc bác Elizabeth khuyên chàng "cố giữ vững tinh thần", giọng của bà qua điện thoại nghe yếu ớt, như thể bà biết chuyện gì đó mà chàng không biết. Chàng không cần phải tỏ ra mạnh mẽ trước bất cứ chuyện gì. Kainene không bị mất tích, nàng chỉ nấn ná ở đâu đó một thời gian trước khi về nhà.

Mẹ nàng ôm lấy chàng. "Con có ăn uống gì không, Richard?" Bà hỏi bằng cung cách yêu thương quen thuộc, cái cách bà mẹ nói với thằng con trai đã không tự săn sóc bản thân mình chu đáo. Bà ôm chặt lấy chàng, dựa vào chàng khi họ bước vào phòng khách đơn sơ. Chàng cảm thấy hân hạnh nhưng cũng rất ngượng ngùng; rất có thể bà nghĩ rằng, bà vẫn còn có Kainene nếu chàng ở gần bên.

Bố của Kainene đang ngồi với Madu và hai người đàn ông khác ở Umunnachi. Richard bắt tay họ rồi cùng ngồi xuống. Họ đang uống bia và nói về luật lệ được địa phương hóa, về chuyện có rất nhiều người trước kia làm giúp việc trong nhà bây giờ bị thất nghiệp. Họ nói chuyện rất nhỏ, làm như ở trong nhà chưa đủ an toàn. Richard đứng dậy, leo cầu thang lên phòng cũ của Kainene nhưng không còn lại thứ gì của nàng. Vách tường đóng đầy đinh; có lẽ đám người Yoruba chiếm đóng đã treo quá nhiều tranh ảnh.

Món hầm ăn trong bữa trưa có nhiều tôm sông quá; Kainene không thích và chắc là sẽ nghiêng người sang chàng mà nói thế. Ăn trưa xong, Richard và Madu ra ngồi ở hàng hiên. Cơn mưa đã ngừng, lá của những cây cảnh xung quanh có vẻ mướt hơn.

https://thuviensach.vn

“Người ngoại quốc nói cả triệu người chết”, Madu nói. “Không thể nhiều đến thế.”

Richard chờ đợi. Chàng không chắc là mình có muốn một cuộc thảo luận mà nhiều người Biafra hiện nay thích bàn đến là đổ thừa lỗi cho người khác, tự đánh bóng bản thân bằng một vinh quang họ không bao giờ có. Chàng chỉ muốn nhớ chàng và Kainene thường đứng ở đây, nhìn xuống hồ bơi màu bạc.

“Không thể đến một triệu người.” Madu tợp một ngụm bia. “Anh có định trở về Anh không?”

Câu hỏi làm chàng bực mình. “Không.”

“Anh định ở Nsukka?”

“Vâng. Tôi gia nhập Viện Nghiên cứu Phi châu.”

“Anh có viết gì không?”

“Không.”

Madu đặt cốc bia của mình xuống; những giọt nước lạnh đóng đá quanh thành cốc. “Không hiểu tại sao chúng tôi không tìm thấy bất cứ tin tức gì về Kainene. Không thể hiểu được”, Madu nói.

Richard không thích chữ *chúng tôi*, không biết Madu bao gồm những ai trong đó. Chàng đứng dậy bước ra ban công, nhìn xuống hồ qua làn mưa bụi. Cái hồ đã tháo nước, nền hồ làm bằng đá trắng nhẵn bóng. Chàng quay sang Madu, hỏi. “Anh yêu cô ấy phải không?”

“Dĩ nhiên là tôi yêu cô ấy.”

“Anh có chạm đến cô ấy không?”

Tiếng cười của Madu ngắn và khô.

“Anh có chạm đến cô ấy không?” Richard lại hỏi. Madu đột nhiên trở thành kẻ chịu trách nhiệm về sự mất tích của Kainene. “Anh có bao giờ chạm đến cô ấy không?”

https://thuviensach.vn

Madu đứng dậy. Richard túm lấy tay anh ta. Quay lại đây, chàng muốn nói, quay lại đây và nói cho tôi biết xem anh có bao giờ đặt bàn tay bẩn thỉu của anh lên người nàng. Madu hất tay Richard ra. Richard đấm vào mặt anh ta và bắt đầu cảm thấy bàn tay của mình nhức nhối.

“Thằng ngu”, Madu ngạc nhiên nói, hơi loạng choạng.

Richard thấy tay của Madu giơ lên. Rất nhanh, một cú đấm giáng thẳng vào mũi chàng. Cơn đau nổ bùng trên mặt chàng. Chàng thấy người nhẹ bẫng khi ngã xuống nền nhà. Khi chàng rờ mũi, máu dính đầy ngón tay.

“Thằng ngu”, Richard nhắc lại.

Richard không đứng dậy nổi. Chàng rút khăn, tay run rẩy, một ít máu văng lên áo. Madu nhìn chàng một lúc và cúi xuống, giữ khuôn mặt chàng giữa hai lòng bàntay to lớn rồi nhìn vào mũi chàng. Richard ngửi thấy mùi tôm đá trong hơi thở của Madu.

“Tôi đã không đánh vỡ nó đấy chứ”, Madu nói, đứng thẳng dậy.

Richard chấm nhẹ xung quanh mũi. Bóng tối phủ trùm lên chàng. Khi bóng tối tan đi, chàng biết mình sẽ không bao giờ gặp lại Kainene. Cuộc đời của chàng sẽ giống như ở trong một gian phòng được thắp nến; chàng chỉ nhìn thấy mọi việc trong bóng tối mờ ảo, chỉ thấy những hình ảnh mờ ảo.

https://thuviensach.vn

Chương ba mươi bảy

Có những khi Olanna tràn trề hy vọng, tin chắc là Kainene sẽ trở về, nhưng tiếp theo đó là nỗi đau như cắt, rồi lại tràn đầy niềm tin khiến nàng lẩm nhẩm hát thầm và cuối cùng khi niềm tin này sụp đổ hoàn toàn thì nàng ngã quỵ trên nền nhà, nức nở khóc mãi. Cô Adebayo đến thăm và nói gì đó về sự đau buồn, nghe rất hay và thật dễ dàng: Đau buồn là sự ngợi ca tình yêu, những người thật sự thấy đau buồn là người may mắn vì họ biết yêu thương. Nhưng Olanna không những chỉ thấy đau buồn, có cái gì đó còn lớn hơn cả nỗi đau. Nàng không biết chị mình ở đâu. Nàng không biết. Nàng tức giận vì mình đã không thức dậy sớm vào cái ngày Kainene đi *afia attack*, không biết Kainene mặc đồ gì sáng hôm đó. Tại sao nàng lại không đi với chị, sao lại tin rằng gã Inatimi đó biết chỗ dẫn chị đi? Nàng giận cả thế giới khi nàng leo lên xe buýt, bước lên xe bên cạnh Odenigbo hay khi cùng với Richard đi đến những nhà thương đông nghẹt người hoặc những ngôi nhà phủ đầy bụi mà không tìm thấy Kainene.

Khi nàng mới vừa gặp lại cha mẹ, bố nàng gọi nàng "*Ola m*", cục vàng của cha, nàng ước ông đừng gọi nàng như thế bởi vì nàng cảm thấy tủi hổ.

"Con đã không gặp Kainene khi chị ấy đi. Khi con thức giấc thì chị đã đi rồi", nàng nói với bố mẹ.

"*Anyi ga-achota ya*, chúng ta sẽ tìm ra chị của con", mẹ nàng nói.

"Chúng ta sẽ tìm ra chị của con", bố nàng nhắc lại.

"Vâng, chúng ta sẽ tìm được chị ấy", Olanna cũng nói như thế và nàng cảm thấy họ đang tuyệt vọng bấu víu vào một bức tường lở lói.

Họ kể cho nhau nghe câu chuyện của những người đã được tìm thấy, những người đã trở về sau mấy tháng trời mất tích. Họ không kể cho nhau những câu chuyện khác về những người đã mất tích vẫn chưa được tìm thấy, về những gia đình chôn quan tài trống không.

https://thuviensach.vn

Hai gã lính đến lục lọi rồi ăn cơm *jollof* làm nàng tức giận ghê gớm. Nàng nằm trong phòng khách, cầu nguyện chúng đừng tìm thấy tiền Biafra của nàng. Sau khi chúng đi rồi, nàng lấy tờ giấy bạc để trong một phong bì giấu trong chiếc giày của mình và ra ngoài, bật lửa đốt nó dưới cây chanh. Odenigbo nhìn nàng. Chàng không tán thành, nàng biết, bởi vì chàng giữ lá cờ trong túi quần.

"Em đốt kỷ niệm", chàng bảo nàng.

"Không phải thế." Nàng không để ký ức của mình vào những đồ vật để những kẻ xa lạ có thể xộc vào nhà và cướp nó đi. "Kỷ niệm của em ở trong em."

Nhiều tuần lễ trôi qua, nước trong đường ống đã chảy trở lại, lũ bướm trắng đã quay về khoảnh sân trước nhà và màu tóc của Bé By cũng đen mướt trở lại. Sách từ nước ngoài gửi đến cho Odenigbo liên tục, hết thùng này đến thùng khác. *Gửi người đồng nghiệp bị chiến tranh tước đoạt*, lá thư ngắn viết, *từ những người bạn ngưỡng mộ David Blackwell trong nhóm các nhà toán học*. Ngày này qua ngày khác Odenigbo lại cắm cúi đọc. "Xem này, tôi có bản đầu tiên của tác phẩm này", chàng thường nói.

Edna gửi sách, quần áo và kẹo sôcôla. Olanna nhìn tấm ảnh gửi kèm và Edna trông giống như người nước ngoài, một phụ nữ sống ở Boston, mái tóc ép thẳng và bóng nhẫy. Dường như cái thời Edna sống cạnh nhà nàng ở đường Alias đã xa xôi lắm, và còn có vẻ xa hơn nữa khi khoảng sân trên đường Odim đã vẽ nên ranh giới cuộc sống của nàng. Mỗi khi nàng đi dạo một vòng rất lâu xung quanh trường, qua sân quần vợt và Quảng trường Tự Do, nàng nghĩ lúc đi sao mà nhanh quá mà trở về lại quá lâu.

Tài khoản ngân hàng của nàng ở Lagos không còn nữa. Điều này giống như một cuộc đời bị cưỡng đoạt sạch bách. Nàng có cảm giác như bị lột hết quần áo và bị bắt đứng run rẩy trong giá lạnh mà không có lấy một mảnh vải che thân. Nhưng nàng cũng tìm thấy một điều tốt vào lúc này. Bởi vì từ khi nàng mất hết tiền dành dụm thì nàng lại có một người chị. Ông trời không quá nhẫn tâm.

https://thuviensach.vn

“Tại sao bác Kainene vẫn còn đi *afia attack*?” Bé By thường hỏi thế với một ánh mắt ngờ vực.

“Đừng có hỏi vớ vẩn nữa, con bé này!” Olanna nói. Nhưng nàng cũng thấy một điềm gì đấy trong câu hỏi của Bé By, mặc dù nàng chưa thể nào giải được cái huyền bí của nó. Odenigbo bảo nàng phải ngưng tìm kiếm điềm này điềm kia trong tất cả mọi chuyện. Nàng thấy giận là chàng không đồng ý với nàng trong việc nhìn thấy những điềm báo là Kainene sẽ trở về, nhưng rồi nàng lại thầm cảm ơn vì chàng đã không đồng ý, điều đó có nghĩa là chàng chỉ tin vào chuyện xảy ra khi nó có cơ sở thích hợp.

Khi mấy người thân từ Umunnachi đến và khuyên hai người nên hỏi *dibia*, Olanna nhờ chú Osita đi giúp. Nàng đưa cho chú chai rượu whisky và một ít tiền mua dê để xin lời tiên đoán. Nàng lái xe đến sông Niger để ném xuống sông một tấm ảnh của Kainene. Nàng đến nhà Kainene ở Orlu và đi vòng quanh nhà ba lần. Nàng chờ một tuần như lời dặn của *dibia*, nhưng Kainene vẫn không về.

“Có lẽ em đã làm cái gì đó không đúng”, nàng nói với Odenigbo. Họ đang ở trong phòng đọc, nền nhà đầy những tờ giấy cháy đen từ những quyển sách bị cháy nham nhở của chàng.

“Chiến tranh chấm dứt nhưng nạn đói vẫn còn, *nkem*. Cái ông *dibia* chỉ biết thèm thịt dê. Em không thể tin những chuyện đó.”

“Em tin. Em tin tất cả. Em tin vào bất cứ điều gì có thể đưa chị ấy trở về”. Nàng đứng dậy và đi đến bên cửa sổ.

“Chúng ta sẽ trở lại”, nàng nói.

“Em nói gì?”

“Người ta thường nói chúng ta sẽ đầu thai, phải không anh?” Nàng hỏi.

“*Uwa m, uwa ozo*. Kiếp sau, Kainene sẽ lại làm chị của em.”

Nàng bắt đầu khóc rấm rức. Odenigbo ôm nàng vào lòng.

https://thuviensach.vn

8. Quyển sách: Thế Giới Im Lặng Khi Chúng Tôi Chết

Ugwu viết lời tặng cuối cùng: Tặng Ông Chủ, người bạn tốt của tôi.

https://thuviensach.vn

--- Hết ---

https://thuviensach.vn

LỜI CỦA TÁC GIẢ

Quyển sách này dựa vào cuộc chiến tranh Nigeria-Biafra từ năm 1967-1970. Mặc dù một vài nhân vật được xây dựng từ những nguyên mẫu có thật, nhưng sự miêu tả về họ cũng như những sự kiện xảy ra xung quanh họ chỉ là hư cấu. Xin cảm ơn tác giả của những cuốn sách đã giúp ích cho tôi trong việc sưu tầm và khảo cứu. Đặc biệt, quyển *Sunset at Dawn* (Mặt Trời Lặn Lúc Hừng Đông) của Chukwuemeka Ike và quyển *Never Again*(Không Bao Giờ Như Thế Nữa) của Flora Nwapa phải được nhắc đến trong việc tái hiện không khí của giới trung lưu Biafra; cuộc đời chính của Christopher Okigbo và quyển *Labyrinths* (Yết Hầu) đã tạo cảm hứng cho tôi sáng tạo nên nhân vật Okeoma; trong khí quyển *The Nigerian Revolution and the Biafran War* (Cuộc Cách Mạng Nigeria và Cuộc Chiến Tranh Biafra) của Alexander Madiebo là tâm điểm trong việc hư cấu nhân vật Đại tá Madu.

Tuy nhiên, tôi không thể nào viết quyển sách này nếu không có cha mẹ tôi. Người cha thông thái tuyệt vời của tôi, Giáo sư Nwoye James Adichie, *Odelu Ora Abba,* chấm dứt rất nhiều câu chuyện của ông bằng câu *agha ajoka,* mà tôi xin dịch tạm là "chiến tranh rất xấu xa". Bố tôi và mẹ tôi, những người luôn luôn bảo vệ, chăm sóc tôi, bà Ifeoma Grace Adichie, người luôn luôn muốn tôi biết rằng điều quan trọng nhất không phải là những gì đã xảy đến với họ mà là họ vẫn tồn tại. Tôi rất biết ơn bố mẹ vì những câu chuyện mà hai người đã kể và còn nhiều thứ khác.

Tôi xin chào chú Mai của tôi, Michael E.N. Adichie người đã bị thương trong khi chiến đấu với Sư đoàn 21 của quân đội Biafra và cũng là người đã thuật lại kinh nghiệm của ông một cách duyên dáng và khôi hài. Xin chào những kỷ niệm sáng chói của chú CY (Cyprian Odigwe, 1949-1998), người đã chiến đấu với Lực Lượng Đặc Biệt của Biafra và người anh họ Pauly (Paulinus Ofili, 1955-2005), người đã chia sẻ những ký ức về cuộc đời của anh ở Biafra khi còn là một đứa trẻ mười ba tuổi và bạn của tôi, Okla

https://thuviensach.vn

(Okoloma Maduewesi, 1972-2005), người mà bây giờ sẽ không kẹp quyển sách này dưới nách của anh giống như quyển sách trước.

Xin cảm ơn gia đình tôi: Toks Oremule và Arinze Maduka, Chisom và Amaka Sonny-Afoekelu, Chinedum và Kamsi Adichie, Ijeoma và Obinna Maduka, Uche và Sonny Afoekelu, Chukwunwike và Tinuke Adichie, Nneka Adichie Okeke, Okechukwu Adichie, và đặc biệt là Kenechukwu Adichie; tất cả những người trong gia đình Odigwes ở Umunnachi và Adichies ở Abba; hai "chị em" của tôi, Urenna Egonue và Uju Egonu cùng "em trai" của tôi, đã tin tưởng là tôi thật sự có tài.

Xin gửi lời cảm ơn đến Ivara Esege; đến Binyavanga Wainaina đã cho tất cả những lời than phiền rất hữu ích; đến Amaechi Awurum đã dạy cho tôi niềm tin; đến Ike Anya, Muhtar Bakare, Maren Chumley, Laura Bramon Good, Martin Kenyon và Ifeacho Nwokolo những người bạn đã đọc bản thảo; đến Susan Buchan với những bức hình đã chụp ở Bifara; đến Vermont Studio Center đã cho món quà không gian và thời gian; đến Giáo sư Michael J.C. Echeruo với những bôi xóa và những lời phê bình rộng lượng đã làm cho tôi tìm kiếm nửa mặt trời còn lại.

Tôi rất cảm ơn những người đại diện cho tôi, đặc biệt là Sarah Chalfant, đã làm cho tôi luôn cảm thấy an toàn; và Mitzi Angel, Anjali Singh, Robin Desser, những biên tập viên tinh tế và thông minh.

Hy vọng chúng ta sẽ nhớ mãi.

https://thuviensach.vn

Notes

[←1]

Đây là những ngữ vựng chuyên ngành mà tôi chưa được biết bằng tiếng Việt dù tôi hiểu tổng quát tiếng Anh. Xin tạm dịch để đọc giả tiện theo dõi.

https://thuviensach.vn

[←2]

My good man (nguyên văn): Đáng lẽ phải dịch là “người tốt của tôi”. Xin dùng chữ “bạn tốt” vì ngắn hơn và có giọng Việt Nam hơn.

https://thuviensach.vn

[←3]

Radiogram: Là một loại máy truyền tin bằng chữ viết, liên kết giữa những người cùng sử dụng máy radiogram và chỉ có tính năng truyền tin nghiệp dư. Một người nhận tin rồi truyền cho người khác và cứ như thế mà tiếp nối.

https://thuviensach.vn

[←4]

Bread fruit (nguyên văn): cây mít bột, cây sa kê — một loại trái cây nguồn gốc ở Polynesia có vỏ xù xì như quả mít, to như quả bưởi, rất nhiều chất bột. Khi nấu chín có vị như khoai tây và có mùi như bánh mì mới ra lò.

https://thuviensach.vn

[←5]

Lumumba (1925-1961): Lãnh tụ Phi châu chống thực dân, làm Thủ tướng Cộng hòa Congo được mười tuần, bị đảo chính, lật đổ và cuối cùng bị ám sát.

https://thuviensach.vn

[←6]

Croton: Một loại cây mọc thành bụi, dầu của nó độc hại, có thể làm lột da, gây ói mửa hay tiêu chảy rất nặng.

https://thuviensach.vn

[←7]

Safari suit (nguyên văn): Là bộ âu phục đơn giản, màu nhạt như màu ka ki, vải mỏng, nhẹ, thoáng, ít trang trọng hơn những bộ âu phục sẫm màu.

https://thuviensach.vn

[←8]

Whistling pines (nguyên văn): Là một loại thông nhiệt đới, thường gặp nhiều ở Hawaii, cành mảnh khảnh, bụi thấp nhỏ, thường được trồng gần biển để cản gió.

https://thuviensach.vn

[←9]

Boy Quarters (nguyên văn): Chỗ dành riêng cho người giúp việc thuộc phái nam ở.

https://thuviensach.vn

[← 10]

Vụ thảm sát ở Sharrpeville, Nam Phi: Tháng Ba năm 1960, cảnh sát Sharrpeville xả súng vào đoàn người biểu tình hòa bình chống lại các đạo luật phân biệt chủng tộc của chế độ Apartheid, làm 69 người chết và rất nhiều người khác bị thương.

https://thuviensach.vn

[← 11]

De Gaulle (1890-1970): Đại tướng của nước Pháp.

https://thuviensach.vn

[← 12]

Moise Kapenda Tshombe (1919-1969): Nhà chính trị của xứ Congo.

https://thuviensach.vn

[← 13]

Katanga: Là một tỉnh lớn của Congo. Đã nhiều năm đòi được quyền tự trị và độc lập với Congo.

https://thuviensach.vn

[← 14]

James Meredith (sinh năm 1933): Người da đen đầu tiên được nhận vào trường Mississippi. Việc nhập học của ông bị phản kháng bằng những cuộc biểu tình dữ dội. Ông phải được Lực lượng Đặc biệt hộ tống đến trường. 36 nhân viên của Lực lượng Đặc biệt đã bị bắn trong vụ thu nhận người da đen vào trường đại học này.

https://thuviensach.vn

[← 15]

Bây giờ là quốc gia Sri Lanka.

https://thuviensach.vn

[← 16]

Thủ đô của tiểu bang Oyo, thuộc quốc gia Nigeria.

https://thuviensach.vn

[← 17]

Pan-African (nguyên văn): Là một tổ chức xã hội-chính trị có mục đích thống nhất và nâng đỡ người trong nước cũng như người Phi châu lưu vong.

https://thuviensach.vn

[← 18]

My own (nguyên văn): Của riêng tôi.

https://thuviensach.vn

[← 19]

Wrapper (nguyên văn): Là một tấm vải có thể khoác làm váy hay, áo choàng.

https://thuviensach.vn

[← 20]

High life (nguyên văn): Là loại nhạc bắt nguồn từ Ghana và lan sang Nigeria khoảng năm 1920 rất thịnh hành. Tương tự như jazz, kèn, phối hợp với guitars. Để tiện cho độc giả chúng tôi xin thay thế bằng chữ Tân nhạc.

https://thuviensach.vn

[← 21]

Old Spice là một loại nước hoa của đàn ông được dùng sau khi cạo râu, tắm hay rửa mặt.

https://thuviensach.vn

[←22]

Chief (nguyên văn): Là một tước hiệu nói chung cho những người quan trọng có thế lực, mặc dù không giữ vai trò gì trong chính quyền. Đây là một tước hiệu có thể được mua bằng tiền. Chữ “Ông Trùm” có một thời được dùng để chỉ những người có chức vụ cao trong xã hội đen hay mafia. Xin được phépdùng thay cho chữ “Chief” vì nó ngắn gọn, hay và diễn tả đúng mức.

https://thuviensach.vn

[← 23]

Một loại y phục giống như áo sơ mi nhưng dai hơn của đàn ông Nigeria; những người có chức quyền thường mặc trong những dịp trọng đại.

https://thuviensach.vn

[← 24]

Pax Britannica (tiếng Latin): Có nghĩa là nền thái bình của nước Anh. Chỉ giai đoạn phát triển của Đế quốc Anh bắt đầu từ trận Waterloo cho đến khi kết thúc Thế chiến thứ Nhất.

https://thuviensach.vn

[←25]

Một dân tộc thiểu số, sống thành bộ lạc ở vùng rừng gần sông Niger của xứ Nigeria.

https://thuviensach.vn

[← 26]

I would eat my hair (nguyên văn): Em có mà ăn tóc.

https://thuviensach.vn

[← 27]

Áo dài tay bằng vải lụa, dài tới mắt cá.

https://thuviensach.vn

[← 28]

Allah là vị thánh chí tôn của người Hồi giáo.

https://thuviensach.vn

[← 29]

Chơi bóng lúc cưỡi ngựa.

https://thuviensach.vn

[← 30]

Người Phi châu da đen tóc xoăn, nhưng rất thích có mái tóc thẳng. Bây giờ người ta có thể dùng chất hóa học và hơi nóng làm tóc thẳng. Nhưng những năm sáu mươi người ta đội tóc giả để có được kiểu tóc mình ưa thích.

https://thuviensach.vn

[← 31]

Tên một loại cây cao từ 15 đến 20m. Hoa có màu trắng và mùi thơm. Cây xanh quanh năm nhưng nếu hạn hán trầm trọng, cây có thể biến thành màu nâu và rụng lá.

https://thuviensach.vn

[← 32]

Vụ tàn sát chủng tộc dã man đối với 6 triệu người Do Thái và nhiều nhóm thiểu số khác ở châu Âu và Bắc Phi trong thế chiến thứ Hai do Đức Quốc Xã và các nước cùng phe gây ra.

https://thuviensach.vn

[← 33]

Cuối thế kỷ XIX, người Đức ký hợp đồng mua đất của người Herero, đa số sống ở Nambania, số còn lại ở Bostwana và Angola. Người Đức trở thành người đô hộ dân Herero. Năm 1904, dân Herero đòi quyền độc lập. Sau đó, dân Herero bị Đức Quốc Xã thảm sát. Số người chết ước tính từ 25.000 cho đến 100.000.

https://thuviensach.vn

[← 34]

Tương tự như Baseball.

https://thuviensach.vn

[← 35]

Roped pot (nguyên văn): Là một nghệ thuật đặc biệt về lọ đúc bằng đồng vào thế kỷ IX và X. Lọ đồng có dây đồng đúc giống như dây thắt ngoài bình để trang trí.

https://thuviensach.vn

[← 36]

Gold (nguyên văn): Vàng.

https://thuviensach.vn

[← 37]

Dicky là một cách gọi khác của tên Richard, có tính thân mật.

https://thuviensach.vn

[← 38]

Đại đế của vương quốc Anh, sinh năm 847 hay 849, mất năm 899. Có công bảo vệ vương quốc Anh chống trả sự xâm lăng của Viking xứ Đan Mạch.

https://thuviensach.vn

[← 39]

Umbrella tree (nguyên văn): Là một loại cây thuộc họ magnolia có lá to dài từ ba đến năm tấc.

https://thuviensach.vn

[← 40]

Chữ viết tắt của *US Agency for International Development*, Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ.

https://thuviensach.vn

[← 41]

Tổ chức Thiện nguyện Mỹ.

https://thuviensach.vn

[←42]

Bài thơ *Into my heart on air that kills* của A.E. Housman (1859-1936).

https://thuviensach.vn

[← 43]

Khối thịnh vượng chung (gồm vương quốc Anh, một số quốc gia độc lập và những quốc gia phụ thuộc).

https://thuviensach.vn

[← 44]

Trích bài *The Pied Piper of Hamelin* của Robert Browning (1812-1889).

https://thuviensach.vn

[←45]

Món ăn của người Phi châu.

https://thuviensach.vn

[← 46]

Rễ cây licorice dùng để nhai có thể giữ cho răng không bị hỏng.

https://thuviensach.vn

[←47]

Boubou là loại áo thụng rộng tay, thịnh hành ở Tây Phi và ít thịnh hành hơn ở Bắc Phi.

https://thuviensach.vn

[← 48]

Thịt nướng có ướp lạc và gia vị cay.

https://thuviensach.vn

[← 49]

Món ăn của người Phi châu.

https://thuviensach.vn

[← 50]

Cà pháo.

https://thuviensach.vn

[←51]

Viking là những chiến binh hàng hải, thương nhân, hải tặc ở Bắc Âu vào thời đại đồ đá muộn, trên bán đảo Scandinavia, vùng Đan Mạch, Na Uy và Thụy Điển ngày nay.

https://thuviensach.vn

[← 52]

Tên một loại rượu ở miền Nam Tây Ban Nha.

https://thuviensach.vn

[← 53]

Tác giả cho Harrison dùng chữ “manscrit” thay vì “manuscript” (bản thảo).

https://thuviensach.vn

[←54]

Phong cách nghệ thuật và trang trí nội thất của Pháp thế kỷ XVIII, với những đường cong đối xứng rất tinh tế.

https://thuviensach.vn

[←55]

Peter Carl Fabergé (1846-1920): Thợ kim hoàn người Nga, nổi tiếng về cách dùng kim loại và đá để làm đồ trang sức có hình quả trứng.

https://thuviensach.vn

[←56]

Đứa bé không được đặt tên, chỉ dùng chữ *baby*, có nghĩa là em bé. Mỗi lần nói đến cô bé này, xin được gọi là Bé By.

https://thuviensach.vn

[← 57]

The Mayor of Casterbridge: Tiểu thuyết của văn hào Anh Thomas Hardy (1840-1928).

https://thuviensach.vn

[← 58]

Đèn ở bên ngoài nhà để ngăn ngừa trộm hay kẻ gian lợi dụng bóng tối xâm nhập vào nhà.

https://thuviensach.vn

[← 59]

Thủ đô của Ả Rập.

https://thuviensach.vn

[← 60]

GOC (General Officer Commanding).

https://thuviensach.vn

[← 61]

Garri: Tên một loại bánh làm bằng bột khoai mì được vắt nước và lên men, nướng khô có thể để lâu.

https://thuviensach.vn

[← 62]

Owerri là tên một thành phố ở phía Đông Nam Nigeria, thủ đô nước cộng hòa Biafra năm 1969.

https://thuviensach.vn

[← 63]

Được tuyên bố là thủ đô của Biafra ngày 28-9-1967.

https://thuviensach.vn

[← 64]

Nsukka là tên một thành phố nhỏ của tiểu bang Enugu, Đông Nam Nigeria. Hiện nay được biết đến vì là nơi tọa lạc của Đại học Nigeria. Trong chiến tranh Biafra, Nsukka là một trong những thành phố bị chiếm đóng đầu tiên.

https://thuviensach.vn

[←65]

Tiếng Ả Rập, có nghĩa là *God is Great*. Chúa là đấng cao cả nhất.

https://thuviensach.vn

[← 66]

Lối viết tiếng Anh của người Nigeria.

https://thuviensach.vn

[←67]

The Pickwick Papers: Tiểu thuyết đầu tay của nhà văn Anh Charles Dickens (1812-1870) viết theo lời yêu cầu của nhà minh họa Robert Seymour rồi trở nên nổi tiếng sau khi Seymour tự tử.

https://thuviensach.vn

[← 68]

Ogene: Cổng.

https://thuviensach.vn

[← 69]

Một loại bánh có vỏ cứng, chính giữa là kem có mùi chanh, bên trên là kem đánh bằng lòng trắng trứng gà với đường trắng.

https://thuviensach.vn

[← 70]

Bánh bột chiên trên chảo thành những miếng tròn và dẹp dùng để ăn sáng, thường được ăn với mật cây phong và bơ.

https://thuviensach.vn

[←71]

Người Biafra (hay Phi châu) theo thói quen của người Anh uống trà với sữa, có khi cho đường.

https://thuviensach.vn

[← 72]

Bệnh còi của trẻ em thiếu dinh dưỡng.

https://thuviensach.vn

[← 73]

Ghetto: Khu người Do Thái hoặc khu người da đen (trong một thành phố). Ở đây chỉ khu người Do Thái ở Warsaw – Ba Lan.

https://thuviensach.vn

[← 74]

Ban-tu: Người da đen ở Nam Phi.

https://thuviensach.vn

[←75]

Ngày 31 tháng Ba năm 1968, quân đội Biafra thắng trận lớn nhất trong lịch sử của cuộc chiến tranh này, phá hủy một đoàn quân xa gồm 96 chiếc xe vận tải của Nigeria.

https://thuviensach.vn

[← 76]

Narrative of the Life of Frederick Douglass, An American Slave: Written by Himself: Cuốn tự truyện của tác giả Frederick Douglass.

https://thuviensach.vn

[← 77]

Người da đen.

https://thuviensach.vn

[← 78]

Người da trắng.

https://thuviensach.vn

[← 79]

Eze Goes to School: Tác phẩm của Onuora Nzekwu.

https://thuviensach.vn

Table of Contents

LỜI NGƯỜI DỊCH
Phần I: ĐẦU THẬP NIÊN SÁU MƯƠI
- Chương một
- Chương hai
- Chương ba
- Chương bốn
- Chương năm
- Chương sáu

Phần II: CUỐI THẬP NIÊN SÁU MƯƠI
- Chương bảy
- Chương tám
- Chương chín
- Chương mười
- Chương mười một
- Chương mười hai
- Chương mười ba
- Chương mười bốn
- Chương mười lăm
- Chương mười sáu
- Chương mười bảy
- Chương mười tám

Phần III: ĐẦU THẬP NIÊN SÁU MƯƠI
- Chương mười chín
- Chương hai mươi
- Chương hai mươi mốt
- Chương hai mươi hai
- Chương hai mươi ba
- Chương hai mươi tư

Phần IV: CUỐI THẬP NIÊN SÁU MƯƠI

https://thuviensach.vn

Chương hai mươi lăm
Chương hai mươi sáu
Chương hai mươi bảy
Chương hai mươi tám
Chương hai mươi chín
Chương ba mươi
Chương ba mươi mốt
Chương ba mươi hai
Chương ba mươi ba
Chương ba mươi tư
Chương ba mươi lăm
Chương ba mươi sáu
Chương ba mươi bảy
LỜI CỦA TÁC GIẢ

https://thuviensach.vn